Mgri michaelis wratislaviensis sum

Collectanea

N. Inv. 2218.

467

I

Collectanea super Quodlibetum Beati Thomae 1mum 2dum et 3tium M. Michaelis Wratislavien.

Utrum theologia sit scientia

Noto primo quod theologia
dicitur a theos quod est deus et logos
sermo quasi sermo vel ratio de deo. Et
accipitur dupliciter primo communiter et
theologia dicitur quilibet habitus de deo
sive sit sibi [illegible] sive non. Isto modo
philosophus in 6° et 12° metaphysice vocat metha-
physicam theologiam. dicit enim 6° metaphysice
quare tres sunt philosophie theorice
mathematica physica et theologia. Ista
quia agit de deo inquantum ens unum
et causa prima causarum vel causatorum. Et
non agit de deo secundum misterium trinitatis
vel secundum sacramenta humane reparationis
Et non est inductiva ad deum per propria
timorem et amorem ex fide miser-
icordie et iustitie dei. Sed inducit
deum per rationes generales que in omnibus
abinvicem est devenire ad primum ens
vel summum omnium entium quod est summum bonum
et infinitum primum et essentiale per se
bonum et ultimum bonum. Secundo theologia ca-
pitur ut est principaliter de deo consi-
derans et est duplex. Secundum quod est
theologia in se et quedam nobis.
Theologia in se est notitia de deo
talis et tanta qualem et quantam

20 metaphysice
in causis non est procedere in infinitum

Theologia [illegible] capitur
[illegible] dupliciter communiter
et [illegible] [illegible]
[illegible] theologia duplex [illegible] in se

obiectum theologicum potest causari in
intellectu sibi proportionato sicut est
intellectus divinus unde theologia
in se est de hiis que soli intellectui
divino sunt naturaliter nota hoc est
de deo qui solus est sibi naturaliter
notus nam solus deus et nullus
alius naturaliter potest videre deum
omnis aut creatura tam angelica
quam humana etiam in celesti beatitu-
dine non nisi supernaturali lumine
gratie elevantis ad videndum deum
clare in se ipso sicut est Solus
aut deus videt se ipsum naturaliter
quia in deo idem est sua essentia
et suus intellectus idem sua esse
ita semper presens est suo intellectui
Theologia aut in nobis est talis
cognitio qualis nata est recipi
in intellectu nostro de obiecto theologico
Quod habet eam cognitio pro statu
isto potest distingui seu dupliciter
considerari scilicet ut in nobis est et ut in se
Et declaratur per exemplum familiare
visio solis potest dupliciter considerari
scilicet in se et est illa visio talis
et tanta qualem et quantam ipse
sol posset causare in oculo sibi
proportionato unde si oculus noster
tantum esset visivus quantum sol est
visibilis tunc aquila posset habere
visionem solis in se Alia est visio

Nota secundum petrum de aquila 4 quest. 1 2

~~Ad scientiam duplicatur~~ theologia est scientia
capiendo prout sciencie diffinitur primo poster.
que est cognicio certa per causam de aliquo
vero necessario habente evidenciam ex
principiis evidentibus applicata ad scientiam
per discursum sillogisticum hoc modo theologia
non est scientia quia non tantum est de necessariis sed
eciam de contingentibus ut de mundi creacione
de Christi ~~passione~~ incarnacione et passione
nec est cognicio de per causam evidentis non
habeat causam nec licet evidenciam ex principiis
evidentibus per discursum Sed capiendo scientiam
pro habitu certitudinis Sic in dicto apostoli 2e
thimo. primo Scio cui credidi et
certus sum Sic theologia est scientia vel sapiencia
quia certissima est habituum etc.
Aliud dicit varro [illegible] quod theologia consideratur
in se sic est scientia aut in comparacione ad scientem
Et sic est in intellectu viatoris Et ut sic non dicitur
dici scientia quia non habet propriam evidenciam Sicut
sol in se maxime est visibilis sed in comparacione
ad oculum vespertilionis non est visibilis [illegible] [illegible] [illegible]

Sciendum est autem quod trinitas non est ista sine [illegible]
cum sola unitate. Et ita non habet unde
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In principio creavit deus celum et terram pater deus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filius [illegible]

[illegible]

Benedicat nos deus. deus noster benedicat
nos deus et metuant eum omnes fines terre
Trinitatem in confessione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Math ultimo

Ite baptizate omnes gentes in nomine patris
et filii et spiritus sancti

Prima Joh ultimo

Tres sunt qui testimonium perhibent in celo
pater verbum et spiritus sanctus et hii tres unum sunt

solis in nobis et e tales et tanta
visio qualem et quantam nos possu-
mus habere vel qualis e subtilis
sit esse vel quantum visio nostra e
sufficiens. Item secundum mentem alia
de aliis theologia e nobis est
scientia de deo et omnis essentia
per cristum nostre menti transfusa
et in deum terminata. Exempli gratia si
quis non posset intelligere motus
astrorum sed crederet alicui magno
astronomie de tabulis ista notitia
esset sibi fidei non scientia tamen ipsis
nominata quia notitia in se esset scientia
in intellectu illius magni sic et theo
logia in nobis est. Cum enim per
cristum verum magnum credimus
habemus scientiam de deo fidei
est [illegible] intellectu dei cristi scientia
perfectissima habita de deo et ante
nobis fidei est theologia in se

Nota 2o quod scientia capitur
primo pro qualibet certa rei notitia
[illegible] capitur plus scientia vero
hoc modo [illegible] habitus
certus determinate [illegible]
[illegible] tam principia quam con
clusiones tam necessaria quam contingentia
[illegible] scientia ut
habet [illegible] contra sapientiam sic
dicit apostolus i ad corinthios xiii [illegible]
quando per [illegible] scientia [illegible]

Aliqui autem sumunt scientiam secundum eius
specialitatem. Et tales verba tractans
Augustinus in 14 de trinitate dicit quod
sapientia est eternorum sed scientia temporalium
per nos capta scientia sola creata
et non increata homo dicitur sapiens
Tercio dicitur scientia habitus conclusionis
demonstrate vel demonstrabilis
Et sic accipit scientiam philosophus primo posteriorum
cum dicit scire enim unumquodque putamus simpliciter de-
terminamus et non sophistico modo
quod est secundum accidens cum causam illius
cognoscimus et quia illius illius est
causa et non contingit se aliter habere
Noto 2o quod secundum scientiam sumptam
quarto modo sic sumpto quod non . philosophi theo-
logia potest capi quatuor modis primo
pro habitu quem habuerunt illi
quibus revelata est ut prophete et
sancti de quibus dicitur dicendo. qui sancti
docuerunt nos laudare deum in
omnibus creaturis Et sic ~~quarto de~~
~~trinitate dicit~~ et sic est evidens
et certa Et sic quarto de trinitate dicit
quod theologia est scientia plus quam in
terere ? quod de rebus est quod ad
salutem hominis pertinet ... quod de
instructione divina est in qua non
potest esse falsitas quod evidenter.
Secundo capitur pro illo habitu qui
aggeneratur in nobis ex studio sacre

3 4

scriptura et sic non est scientia sed fides
Secundo capitur pro illo habitu qui
deducitur ex veritatibus contentis
in sacra scriptura et sic non est scientia
sed fides. Tertio aut deducitur ex
utraque credita simul puta deus
est factus homo et deus est pro nobis
passus ergo redemit nos et tunc
hec conclusio tantum erit credita
per fidem aut deducitur ex una
per se nota et alia credita et sic
talis conclusio tantummodo erit credita
quia conclusio semper sequitur quod dicitur
premissam debiliorem sicut in logicis ubi
[illegible] potest ubi dicitur quod ex una de
necessario et alia de contingenti sequitur
conclusio de contingenti et non de necessario
conclusio de contingenti deducatur ex ista
ratio unde sequitur deus omnia scit et
per se nota scilicet deus omnia scit et
ex ista credita scilicet deus potest et
voluit incarnari hanc conclusionem ergo
deus est incarnatus et sic de similibus
non erit scientia sed tantum fides. Quarto ca-
pitur [illegible] est tantum credita. Quarto capitur
theologia pro habitu declarativo
rativo et defensivo fidei et sic est
scientia nobilissima et summa metaphysica
que considerat de deo qui est ens
nobilissimum unde augustinus platonicos
vocat philosophos theologos [illegible]
[illegible] metaphysica [illegible] pars
[illegible] theologia vel scientia
divina

Nota quod philosophus [illegible] scire simpliciter
primo posteriorum 4 sic diffinit scire. Scire est cau-
sam rei cognoscere et quod illius est
causa et non contingit hoc aliter se
habere. Ad scientiam non sufficit ad scire
requiruntur quatuor conditiones
prima quod sit notitia certa et evidens
nam per cognitionem [illegible] ficta opinio
intellectus est certa cognitio [illegible]
ex ficta opinione quae est cognitio [illegible]
et ideo etiam dicitur certa. Circa scientiam
oportet certificari et non requiri simpliciter
evidens. Et per hoc differt scientia ab
opinione et suspicione. Secunda conditio
quod sit de obiecto necessario quia aliter non
esset cognitio certa cum mutato obiecto
mutaretur scientia. Hinc Aristoteles [illegible]
mente aut quod [illegible] non est scientia
Et talibus [illegible] dicitur
in suspicione [illegible] quod scimus non contingere
aliter se habere. Tertia conditio quod
habeat evidentiam ex necessariis principiis
evidentibus hoc est quod talis cognitio sit
causata [illegible] a causa evidenter [illegible]
[illegible] posteriorum dicit quod
principia cognoscimus [illegible]
terminos cognoscimus et admittimus
ex duabus propositionibus quasi [illegible]
[illegible] syllogizare. Et per hoc
[illegible] distinguitur scientia ab intellectu
qui est habitus principiorum vel primorum
et ideo etiam dicitur. Quarta conditio quod

Unde distinctione cognicio attenditur [illegible] aliquo
[illegible] noto devenit in cognicionem alterius [illegible] non
quod [illegible] erat [illegible] angeli [illegible]
silogisare [illegible] silogismi cognoscentes [illegible] in causis
effectus [illegible] in effectibus causas [illegible]
cognicionem veritatis [illegible] acquirat silogisando [illegible]
causis in causata [illegible] causis in causas
[illegible] ad distinctiones [illegible] ordo temporis [illegible]
ordo nature et causalitatis [illegible]
illo et [illegible] agnoscatur illud [illegible]
[illegible] ad [illegible] cognicio
certa cognicio cognicio necessaria cognicio a [illegible]
[illegible] et applicatio intellectus ad distinctionem [illegible]
[illegible] theorica [illegible]
et [illegible] habeat [illegible]
[illegible] distinctiones [illegible]

Thomiste

Ex dictis sic theologicalis quia [illegible] habitus [illegible]
[illegible] sta cum aliis [illegible] [illegible] non [illegible]
in prima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sed fides acquisita

Opinio est assensus alicui [illegible] quod apparet esse verum
aliquam rationem probabile [illegible] cum formidine de opposito ut
assensus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
alicui [illegible] debile fundamentum [illegible] statu sicut
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] ut esse [illegible]
[illegible] adulter[illegible]

sit applicata ad scitum per discursum
hoc est quod in causacione scientie premisse
sunt applicate ad conclusionem demonstra-
bilem per discursum silogisticum Et
hec conditio non est de ratione
scientie sed tantum inquantum scientia hec
competit scientie nisi in intellectu qui habet
discurrere et procedere a noto ad
ignotum putat in intellectu beatorum
unde bene putat angeli et anime
beate vere habent scientiam quia
determinatur quantum ad primas tres conditiones
possunt tamen habere veram scientiam circa
per discursum nam de ratione discur-
sus non requiritur successio temporis sed
requiritur et sufficit quod alterum eorum
discursus sit naturaliter prius noto
et quod sit causativum alterius eorum
discursus in cognoscere conclusionem per
premissas que premisse sunt natura prius note
et causative scientie conclusionis. Licet ergo
intellectus beatorum non sit discursivus
per successionem temporis tamen est ibi discur-
sus ordine nature quod est sufficiens ad hoc
ad hoc. Quod dicit Augustinus xv de
trinitate dicit quod in patria non erunt
volubiles nostre cogitationes sed
scientiam nostram uno intuitu videbimus
per hoc non erit ibi discursus dicitur quod verum
est de discursu in tempore Et augustinus ibi non
loquitur assertive sed dubitative quia
dicit forte ibi non erunt cogitationes
volubiles

Conclusio Theologia est scientia
probatur primo per illud apostoli prima ad
Corinthiorum viii De hiis autem que ydo
lis sacrificantur scimus quia omnes
scientiam habemus sed hoc ad nullam
aliam scientiam pertinet nisi ad
theologiam ergo theologia est scientia Et
augustinus de trinitate dicit illud in
huic scientie tribuitur quo fides sa
luberrima que ad veram beatitudinem
ducit gignitur nutritur defenditur
roboratur sed hoc non nisi ad the
ologiam pertinet ergo etc. ratione
probatur sic omnis habitus qui est
de conclusionibus veris ex principiis
deductis est scientia sed theologia est
huiusmodi ergo est scientia Maior quia scientia est
habitus conclusionum per demonstrationem acqui
situs Minor quia multe conclusiones
in sacra theologia concluduntur ex princi
piis et veritatibus per fidem acceptis
Concluditur enim quod deus est trinus
et unus ex veritatibus non solum
novi sed etiam veteris testamenti
in quibus veritatibus huiusmodi con
clusiones theologicales continentur
virtualiter tamquam in suis prin
cipiis continentur quibus principiis per
fidem cognitis et intellectis clare
conclusiones deducuntur et probantur

ffranciscus maronis dicit In hiis quibus
primum revelata e[st] scilicet p[ri]us ... in theologia
~~[illegible]~~ maxime ... de distinctione
secundum vero hoc distinctione sub ipso constitue
Quantum quidem deus revelavit est verum
hoc deus revelavit (quod ipsi vel prophete
vel hinc apparuit revelatores ... vel
Ast in nobis quibus de gratia lege nulla
[illegible] sit revelacio ... de
distinctione ... theologos ... fide ...
acquisitam

Hec ... ut patet de ...
In presenti ... licet non ...
... distinguendi ... aut in veritatibus
... sed non ...
... quadam
distincta cognoscere ... in maiori posset
notitia ... de veritatibus theologicis
... fide ... [illegible]

Argumentum nullum destruens quem primitus principio auctoritati generat scientiam in principiis [illegible] utilitate credendi. quod credimus de eorum auctoritate quam intelligimus de eorum ratione ergo destruens theologiam non facit scientiam quia licet auctoritas immediate causet fidem tamen per fidem causat scientiam subalternam cum principiis habitus est notitia creditiva

Item theologia est prima scientia quia fides qua ea fide capimus et tenemus sicut nobis [illegible] [illegible] veritati adherendo ymaginibus cognitionem aliorum secundum modum nostrum disponendo sicut ad hoc alia [illegible] [illegible] ea que fide tenemus sicut [illegible]

Secundo patet quod theologia est intellectus divinus nobis credimus quia ea [illegible] nota in scientia qua deus et beati de se ipsis supponunt in scientia nostra et credimus ei nobis hec indicati per suos nuncios. Sic medicus credit physico quatuor esse elementa et bonum [illegible]

Reliquit 2 autem scientia est de solis
intelligibilibus sed circa ea non est de
solis intelligibilibus. Quoniam non est
scientia actorum et artes primo parte 1 libri
est ultima vite [illegible] est intelligibile
intellectuale [illegible] sensibile. Hoc est augustinus
in libro lxxxiii questionum quando
dicit quod historie fides creditur 2 tantum
intelliguntur 2 theologia autem est de gestis
singularibus dei et sanctorum veteris
et novi testamenti que gesta histo-
rialiter describuntur 2 [illegible] ad [illegible]
quod ista est de intelligibilibus in primo
et 2 [illegible] de [illegible] [illegible] in et
[illegible] est de sensibilibus tamen
apostolice [illegible] exemplificando manifestat
[illegible] [illegible] sicut [illegible] argumenta
[illegible] [illegible] sicut mathematica rationem
probando [illegible] intelligibilia exemplificat
figurarum intelligibilium
descriptionem figurarum visibilium. Hec
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] theologia [illegible]
et [illegible] est de intelligibilibus solis [illegible]
[illegible] sed posterius de sensibilibus
[illegible] exempli gratia ad manifestandum
[illegible] [illegible] [illegible] de ista
[illegible] vel [illegible] quod [illegible] intellectus
humana que [illegible] 2 [illegible] imperfecta
et determinata [illegible] vero [illegible] divino
[illegible] [illegible] sufficientia ad omnia et
singula [illegible] rationibus
manifestanda vel [illegible] aliquot
quod aliter in historia [illegible] scriptura

Et aliter in aliis sed aliter eam historia
exprimunt significatione sermonum
singularia gesta hominum licet et inter
eos significationes interiores Et ideo
propter singularitatem actuum et temporalium
et omnis talis historia que est circum
que unus intelligentie sed sacra vero
scriptura ponit historia non ea ratione
solo sicut ut significentur actus hominum
significacione sermonum sed ut significentur
taliter actus et condiciones prelates
ad informacionem hominum et contemplacionem
unde misteriorum significativa rerum
hominis introducitur passio abel ut
significetur passio christi et misterium
malicia caym ut significetur perversi
tates iniquitatem Et sic in ceteris
introducitur que in historia sacre scripture
factum singulare ad signandum universale Et
unde et quod omnes est intellectus et sic
arguitur nulla scientia est de singula
ribus sed sacra scriptura est magna est
singularium quo sit et de singularibus
experiencia est singularium [illegible] vero
[illegible] sit aut ars cum quis [illegible]
experimento intellectus una sit de similibus
acceptio. hoc patet ethicos a [illegible] historia
[illegible] et recedit historice in singularibus
non nisi singularia ponit [illegible]
pro theoria [illegible] de singularibus
et singularia in se [illegible] valeat
et valeat per comparacionem ad alia

Allegorice [illegible]

Sacra scriptura [illegible] sententias [illegible]
[illegible] sapientie timor domini principium [illegible]
[illegible] precepti est caritas [illegible] et
[illegible] in quibus [illegible] sententias est uide
[illegible] ambulum [illegible] habet
sententias [illegible] et [illegible] historice
[illegible] et [illegible] in quibus ad [illegible]
[illegible] est uide [illegible] dicta uel exemplum
[illegible] historia abrahe et [illegible]
[illegible] ad hec in [illegible]
singulare [illegible] exemplar sit uite et [illegible]
naturale ut [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] doctrina [illegible] Et
[illegible] uestro Exemplum accipite longanimitatis
laboris et paciencie prophetas [illegible]
ad sensum [illegible] et spiritualem est uide [illegible]
[illegible] sententias [illegible] uide in [illegible]
[illegible] ad [illegible]

[illegible] ad utrumque [illegible] [illegible] interiorem
et exteriorem sive in sententiis predicabilibus
sive generalibus sed quod fit reductio ad
[illegible] que est ultra causa [illegible]
et ad [illegible] que est ultra causa [illegible]
[illegible] [illegible] ultra [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et distinctionem [illegible]
[illegible] facta esse [illegible]
Item quia scientia procedit ex prioribus [illegible]
vel [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
Item [illegible] de singularibus [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod scientia sit de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et in [illegible] [illegible] Item ad declarandum
[illegible] illorum [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]

scilicet pro eo quod est de singularibus secundum
intellectum litteralem solum sed magis
spiritualem ut de abraam exemplificat
magister est vie credendi
Nota. Bedmaller de alexandre [illegible] pa
[illegible] ima vie dicatur quatuor modis
[illegible] vie in predicando quod de pluribus
potentia vel actu vel utroque modo
predicatur ut ho. domine [illegible]
[illegible] nunc sed sunt sed tamen esse potuit
ut ante [illegible] Et sol qui est vie
[illegible] non nisi de uno solo predicatur
actu. 2o est vie in exemplando quod
exemplariter ad multa refertur ut
sigillum forma [illegible] ad [illegible]
Et actiua exemplaris scilicet Et vita
Job ad vitam multorum hominum Tercio
est vie in signando ad multa relatum
ut mors abel ad mortem christi in
se et in omnibus martiribus suis
[illegible] quod dicitur apocalypsis xiii Agnus qui
occisus est ab origine mundi. Nam [illegible]
[illegible] occiso abel innocentes sunt signa
occasione hominum agni Et Jacob ad
signandum [illegible] qui contraxit cum
rachele et lya que exercent se in
vita actiua et contemplatiua Quarto
in creando vel causando ut deus
qui est causa vlis condicionibus rerum
et christus causa vlis reparacionis hominum
Et ergo de quo agitur in sacra
scriptura est vle aliquo [illegible] modo

figurate

gen 2

Arguitur [quod] omnis scientia procedit ex principiis
per se notis sed theologia non procedit ex
[illegible] primo [illegible]
[illegible] determinationem intelligere
principium aut determinationem [illegible] propositio
immediata et per se nota [illegible]
theologia procedit ex articulis fidei
qui non sunt per se noti cum non ab omnibus
concedantur [illegible] secundum Thomam
parte prima questione prima articulo secundo [illegible] scientiarum
duplex est genus quaedam enim sunt
scientiae quae procedunt ex principiis notis lumine
naturali intellectus sicut arithmetica geo-
metria etc. quaedam vero sunt quae procedunt
ex principiis notis lumine superioris
scientiae sicut perspectiva procedit ex
principiis notificatis per geometriam
et musica ex principiis per arithmeticam
notis exemplum [illegible] lineam
rectam esse brevissimam quod est principium
in perspectiva et probatur in geometria per
hoc quod linea recta est brevissima [illegible]
eodem modo potest de musica respectu arithmeticae
unde [illegible] principia cuiuslibet scientiae
debent esse per se nota vel [illegible]
vel reducta in [illegible] notitiam superioris
scientiae unde licet sacra scriptura non procedat
ex principiis notis lumine naturali
intellectus tamen procedit ex principiis notis
lumine superioris scientiae quae est dei et beatorum
unde sicut musica credit principia sibi tradita
licet [illegible] theologia non procedat ex primis et immediatis
per se notis procedit [illegible]
[illegible]
[illegible] articulos fidei

6

11

ab ~~metaphisicis~~ ista doctrina sacra
credit quia revelata sibi a deo ergo
a deo est vera de ista subalternatione non
est subalternata

Arguitur de credibilibus non
est ista quia theologia est de credibilibus
ergo non est ista [illegible] de credibilibus
[illegible] probabilibus [illegible]
[illegible] fidei [illegible] intelligibilibus
[illegible] credibilibus fidei [illegible]
[illegible] quia fides [illegible]
de [illegible] et supra opinionem et
infra scientiam veritatis [illegible] non est ista
[illegible] aliquid infra scientiam [illegible]
[illegible] de trinitate non [illegible]
[illegible] ab hominibus [illegible]
[illegible] sed illud per quod fides [illegible]
sed ad veram beatitudinem ducit
[illegible] probatur [illegible]
[illegible] opinionem [illegible] ad
[illegible] confirmacione in racione
[illegible] veritatis
[illegible] in visione dei facie ad
faciem quod in visione [illegible] fides
[illegible] opinionem [illegible] scientiam [illegible]
[illegible] media inter [illegible]
[illegible] enigmate [illegible] facie
[illegible] ista [illegible]
[illegible] veritatis [illegible]
[illegible] de credibilibus [illegible]

Arguitur [illegible] theologia esset [illegible]
[illegible] fidei sed
[illegible] probabilibus
[illegible] fides [illegible]
[illegible] infra scientiam et [illegible]
[illegible] dispo[illegible]

hec non ... [illegible] quod dicit grego-
homelia sua pastorali quod fides non
habet meritum cui humana racio
prebet experimentum. Et cum dicitur
ista que in nobis est de humana racione
est videtur quod doctrina fidei non
sit sciencia quia omnis sciencia est de humana
racione. Dicendum est de sciencia humanitus acqui-
sita non autem de sciencia divinitus accepta
aut sciencia non est de humana racione
sed de racionibus fidei

sciencia (margin)

Utrum theologia sit sciencia una

Nota primo ... [illegible] questionem
primo posteriorum ... [illegible] sciencia una
... hec est ... [illegible] ... subiecti
una racio quod possibiles sicut unius libet
est quasi inclinatus racionis unius libet
ad inclinatus unitas de termino sed
consideratus utrum ... [illegible] et ideo
... sicut scientias considerat ...
sine sine de termino scit Est autem
unius libet scit simus sunt termina
generis ... quod est sciencia ... speculat-
tiva ... [illegible] nichil aliud ...
cognicio ... [illegible] ... practice
aut ... intendit ... con-
siderare ... sicut ... in geometria
intendit ... cognicio ...
magnitudinem ... est subiectum geometrie

re sua aut edificativa pretendit ꝯ
quasi finis constructio domus
quia est in mente artis forma vnde re
linquitur quod quelibet sue vnitas
secundum vnitatem forme est attendenda
Sed sic omnis generis forme vnitas
est amor quam alterius ut potest esse
sine sue quod corporis mobilis sola una
Ve amor quam alia sic methaphorice quia
est de ente et amor quam physice quia
est de corpore mobili. Noto 2o
Aliquid dicitur esse unum duplex vel
vnitate vnivocacionis quod aliquod vnum
predicatur de multis equaliter ut animal
de suis speciebus vel analogie quod
non equaliter sed per reductionem ad aliquod
vnum hoc est duplex vel sic ad subiectum
ut sanum [illegible] et medicina per compa
racionem ad sanitatem animalis scilicet ad
subiectum susceptibile sanitatis vel sic
ad causam et hoc duplex vel itaque
illud dicitur de causa et causatis per
participationem ~~[illegible]~~
[illegible] sed inequaliter quod de causa
prius ut ens de deo a[illegible] ente vel
ita quod de causa per essentiam de causatis
per participationem ut ens de ente creato
et increato primo itaque modo scientia naturalis
que est de corpore mobili potest dici vna
[illegible] [illegible] physice [illegible]
[illegible] de corpore mobili [illegible]
[illegible] [illegible] alia et aliam
[illegible] [illegible] medicina [illegible]

scientia que est scientia sanitatis et egritudinis inquantum
per comparationem ad scitum unum quod est
susceptibile sanitatis et egritudinis. Tertio
metaphysica est scientia una comparatione de
ente generaliter. Quarto theologia
est scientia una quia agit de rebus divinis
divina aut in Deo est per essentiam in aliis
rebus per participationem. Unde vult
Petrus de Tharantasia quod theologia est una scientia
non una unitate univocationis nec ana-
logie sed est una unitate reductionis.

Noto 3o quod [illegible] de unitate scientie
attendenda est penes unitatem
formalem obiecti quia ille habitus
[illegible] per se respiciat. Ita quod omnes
illi habitus sunt in illa qui respiciunt
obiectum sub eadem ratione formali per se
et adequate sive illa ratio sit generalis
sive specialis. Unde habitus [illegible]
[illegible] est [illegible] quod [illegible] potentie
[illegible] ad suum obiectum. Quod in obiecto
[illegible] aliquid ut formale et
aliquid ut materiale. Formale in obiecto
est illud secundum cuius rationem obiectum
respicitur a potentia vel habitu.
Materiale autem est illud in quo hec
fundatur. Ut si loquamur de obiecto
potentie visive obiectum eius formale
est color vel aliquid superius [illegible]
cum aliquid in coloratum [illegible]
visibile. Sed materiale in obiecto est corpus
cui accidit color. Ex quo patet quod po-
tentia vel habitus respicitur ad

rationem formalem [illegible] patet dici illud quod est [illegible]
in quo [illegible] obiecti [illegible] ad cognoscendum [illegible]

formalem racionem et sic ad illud est
ipsa est unalis in obiecto potencie et
sic ea que sunt potencie non variant
rem sed solum ea que sunt sicut
des materiales diversitas obiecti
non diversificat potenciam vel habitum
solum formales una enim est potencia
qua videmus lapidem hominem et
sic ista diversitas obiectorum est materialis
sunt enim racionem formalem visibilis
diversitas aut differt ab obiecto sicut
differencia sonorum et odorum que sunt
et sic sensibilia Unde etiam est de scientia
dicimus sicut possumus considerare
idem obiectum unale sed non speciale
a quo sunt et diversitas specierum

Secundo Theologia est
una sciencia quia aut est successive
ita supponere ... dicit ... alle...
sciam sanctitatem et probatur ratio
de rebus ordinatis directe ad
unum finem est una sciencia sed omnia que
traduntur in theologia directe referuntur
ad unum finem scilicet ad vitam eternam
ergo etc. Aristoteles 8. politicorum
... unius finis civitatis omnium
... disciplina unam
et eandem ... est omnium esse bonorum
... hec aut scripta sunt ut
credatis et ut credentes vitam
habeatis Patet etiam per doctorem
... catholicum ... ubi
... quod unitas habitus
...

a potencie quod secundum unitatem racionis
formalis obiecti sed scientia considerata
in sacra scriptura quietatur in racione
formali obiecti quod sacra scriptura
est una scientia licet declaratur in
potencia divina et racione formali
sui obiecti ut in notabili 2o. Secundo
quod scientia considerata in theologia quietat
in una racione formali obiecti sive
sub lumine divine revelacionis. Et in
scripto (?) ... quod scientia ... [illegible]
2o dicit [illegible] aliqua cognicio
est altior tanto quanto magis unita et
ad plura se extendit unde [illegible]
divina que est altissima sed una qua
est ipse deus omnium rerum distincte
cognicionem habet scientia eadem [illegible]
ista scientia sit altissima sub lumine
divine revelacionis vel inspiracionis
efficaciam habens ipse [illegible] una
nemo diversarum rerum consideracionem
habet [illegible] vera divina [illegible]
dicentes consideratur in theologia [illegible]
sub divinitatis revelabilia

Arguitur 2 Illa scientia non est una
que considerata non possunt in
una racione formali quietari sed
considerata theologie sunt huiusmodi ergo
Maior patet; minor quia theologia considerat deum
et creaturam que non habent aliquid
quod univocum sit aliqua una

Item hoc est considerandum in scriptura [illegible]
[illegible] scripta [illegible] ut dicit [illegible] considerare sunt [illegible]
[illegible] quoniam [illegible] et [illegible] historialiter
insuper [illegible] scripture [illegible] consistentes [illegible]
Respondeo: sacra doctrina est una aut [illegible] est [illegible] deus
vel materialiter aut [illegible] forme [illegible] scientia
[illegible] [illegible] forma quod formale est [illegible]
[illegible] diversitas est [illegible] non [illegible]
[illegible] una scientia [illegible] [illegible]
[illegible] quod est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] deus
theologie
Ad illa per [illegible] non tractat historias singularium
personarum [illegible] in quantum agit de [illegible] personarum
[illegible] esse [illegible] naturales [illegible] morales
[illegible] non [illegible] una scientia [illegible] illa per
theologie [illegible] agens de historiis singularium personarum
[illegible] de [illegible] personarum [illegible] esse
[illegible] non [illegible] una scientia [illegible] non est [illegible] scientia
[illegible] naturales et morales non sunt diverse
[illegible] morales [illegible] naturales [illegible]
[illegible] morales et naturales [illegible]

Considerant plures s(ecundu)m comparatio(ne)m ad aliqd unu(m) sive
tam unu(m) q(uo)d e(st) secus sive un(um) quadam unite
analoice sic e(st) eius se plures pot(est) ad unam ...

Ad argumento 2o
solvendo
dicendum dicit
non habet species
dimensionis sicut dimensio
habet aliquo oritur quod
tot species sunt quot
modi sunt dimensionis
species quod non reducuntur
ad eundem modum cog-
noscendi [illegible]
eundem ideo ille species
possibilibus quae
non reducuntur ad eundem
modum cognoscendi [illegible]
generi specialiter
eundem habent

racionem formalem credendi quod [illegible]
que sit [illegible] eo quod est quedam cum [illegible]
vel [illegible] in congreganda
[illegible] omnium generum ubi quaelibet
[illegible] Ad 2m dicitur quod [illegible]
[illegible] quod ista in
[illegible] conveniunt in una racione
formali obiectiva [illegible]
[illegible] et habet
attribuendum ad racionem [illegible]
[illegible] sufficientem ad causandum
[illegible] ad probandum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Arguitur 2o Si veritas formalis
obiectiva sufficeret ad causandum
racionem [illegible] Aut illa veritas
[illegible] veritas [illegible]
formalis [illegible] Aut genus subalternum Aut
[illegible] Aut [illegible] generalissimum Aut
[illegible] Sed non potest dici quod sit veritas
specifica [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Hec est veritas
generis subalterni [illegible]

spēe quot gnā subalterna licet vnius
gnus generalissimi & tm̄ sola spēt
d' - spēe licet vnitas entis & sic
esset tm̄ vna scā sicut vnus ratio
et s quo vnitatem formalis ratione
obiecti no tribuit habitum vnitate
Dicendum q̄ e vnitatem spēi ad [illegible]
[illegible] dicit 2 q non oportet q
sint tot spēe quot sit spēs spēalissime
sz sola sequitur q tot sint vel
[illegible] esse spēe quot quando spēs
[illegible] licet genus [illegible] in quas
[illegible] p se diuiditur vnde aia [illegible]
habent [illegible] modum considerandi
[illegible] ad eandem spēm [illegible]
[illegible] ad eandem [illegible]

Argumentum 2 3 0 Que se habet [illegible]
agentis illuminatio & illustratio ad
[illegible] que cognoscitur per eius illu
strationem ita se habet diuina illustratio
& reuelatio ad reuelata & cognita
p reuelationem sz cognita p illustra
tionem intellectus agentis ptinent
ad diuersas scientias phycas et
humanitus inuentas ergo et cog
diuinam reuelationem cognita sit
ad diuersas scientias ptinere [illegible]
Dicendum q solutio no valet quia lumen
intellectus agentis no est formalis
ratio in obiecto alicuius scientie sicut
lumen diuine reuelationis est ratio formalis
in obiecto huius scientie et ideo non oportet

arguit sic Ex unitate revelacionis non sequitur
unitas sciencie probo quia si deus revelaret simul
physicam et geometriam [illegible] non esset una
sciencia physica et geometria [illegible] esset unica
revelacio [illegible] quia non esset [illegible] doctrina
quia unitate revelacionis [illegible] unitas sciencie
[illegible] revelacione [illegible] duae revelaciones
dat [illegible] ad aliquam scienciam [illegible]
infinitas ad infinitum [illegible] causa efficiens
ad effectum Et non dat unitatem sciencie [illegible]
[illegible] [illegible] diversa infinitas
Alias ut [illegible] modus cognoscendi
[illegible] quia [illegible] attingat [illegible]
revelata a cognoscente Et dat unitatem
sciencie Et [illegible] ista duo [illegible]
[illegible] sunt [illegible] semper sunt [illegible]

Qi cu deq revelaret multi geometria
no pptica revelacio qq ro s l q a
dicti geometrie mete dri ego sitr
geometricalia s l b pla roe formali qa
aly geometre sciret q3 in theoa
qt utraq3 gntis drin t h pra non
mis p ex in psteq hida e Et ro sitri
ca eas attingere et eas affectare ut
subsit dnis deli ut ms cognoscibili
certy Et s inter theoe s q cognim
dni bri lis ut infundere q3 ut e
ro forten s l qa attinga revelat
Ad arz q dij bn infidelo
plr cam s t ma ca no qt ut ro wht
ut obtn e q3 ut infunde3 tn
ihlu a tefsta agere qt ad capta affche
tn bn at revelacoe dni fer

quod cognita in luce intellectus agentis
pertineat ad [illegible] habitum sic omnia
cognita in luce divine revelacionis
quod aliter cognoscitur aliquid in lumine
revelacionis divine et aliter in
lumine intellectus agentis sicut aliter color
per lucem et per corpus Et aliter per
intellectum et per medium [illegible]
per lucem est mediante quo color
[illegible] lux sive lumen est formaliter
[illegible] colorem [illegible]
coloratum [illegible] et [illegible]
[illegible] instrumentale [illegible]
[illegible] coloris

Argumentum [illegible] illa sciencia quod tractat
de rebus naturalibus et [illegible]
[illegible] theologia [illegible]
[illegible] sicut [illegible] et
[illegible]
[illegible] de quibus [illegible]
[illegible] de rebus naturalibus
[illegible] in theologia
et moralibus [illegible] de celo [illegible]
tractatur de deo [illegible]
et homine et de [illegible]
[illegible] intelligitur [illegible]
debent esse diverse [illegible]
[illegible] absolute [illegible]
[illegible] quod sit [illegible]
ad aliquid [illegible] diverse
[illegible] theologia [illegible]
[illegible] considerantur
[illegible] ad aliquod
[illegible] comparacionem [illegible]
[illegible]
[illegible] ad deum

Utrum theologia sit scientia speculativa vel practica

Nota primo praxis est vocabulum grecum et idem est quod operatio latine. Et capitur quadrupliciter. Primo pro omni opere cuiuscumque potentie ut videre currere etc. Secundo pro operatione potentie vitalis vel intencionalis et pro passionibus consequentibus ut est videre audire delectari tristari. Tercio pro omni opere quod est in potestate voluntatis et liberi arbitrii. Quarto pro omni opere quod natum est bene fieri vel male. Noticia practica dicitur talis noticia que nata est dirigere aliquam potentiam in operando et practicando.

Nota 2o quod praxis 3o accepta est duplex. Quedam que de se mala est ut que non potest bene fieri ut mentiri et adulterari. Quedam non est de se mala sed potest bene fieri ut si quis ordinate comedit. Comestio potest bene et male fieri. Videns est hic diffinienda aliqua praxis nisi que potest bene et male fieri et est in potestate voluntatis. Sola illa describenda est respectu cuius noticia est noticia directiva sed respectu

Unde operacio vegetativa vel sensitiva licet
alterius potencie quam intellectiue tamen non
est practica, tamen quia ille operaciones precedit
actum intellectiuum licet operacio que sit in nobis et
brutis quia non sit voluntaria tamen non. Si autem
aliquis dicatur practica in nobis hoc est
inquantum moderantur ab intellectu et sunt
eius posteriores. / Dicatur 3o quod praxis
nata est [illegible] eius conformiter racioni
recte ut sit recta licet 6 ethicorum quod electio
recta indiget racione recta ut sit recta
Electio autem est quedam praxis quia est actus
voluntatis requirentis racionem rectam cui
conformatur

Item henricus de gandauo dicit prologo summe quod est quam
speculativa quia eius finis perfecte sit visio et dei
cognicio dicente augustino Dei tota operacio nostra in hac
vita est et totum studium nostrum sanare mentis
oculum unde deus videatur

Gerardus

Dicit theologiam utramque i. eius ex parte huius quelibet
dicendi tamen ... ratione creata esse practica
eo quod virtualiter aliquam habet directionem continet
volitionem in deum tendentem vel actus a vo
luntate imperata theologia et quamquam secundum [illegible]
de se sit speculativa [illegible] intellectu creato
esse practicam sed deus [illegible] speculationem eo quod ibi
solum practica sit ubi potest esse possit praxis

Aureolus

Dicit eam esse practicam quia finaliter [illegible] ordinem
dirigit de [illegible] operare diligere et virtuose vivere
[illegible] dicit practica quia [illegible] operari [illegible]
[illegible] opera in ordine ad bonum [illegible] naturale [illegible]
se habet ad [illegible] virtutes [illegible] ita theologia
[illegible] morales et [illegible] spirituales [illegible]

[illegible] vel dilectiva

Dicit eam esse affectivam quia [illegible] quia afficiat
voluntatem [illegible] ad amorem [illegible] caritatem

[illegible] de theologia dicit

[illegible] practica [illegible] speculativam magis [illegible] practica
[illegible]

[illegible] practica [illegible]
ultimata [illegible]

20

O[illegible] praemis
in presente
[illegible] [illegible] [illegible]
habere [illegible] [illegible]
[illegible] clarere
[illegible] comparare vel [illegible]
[illegible]

Speculatio [illegible]
[illegible]
[illegible] no[n] [illegible]
[illegible] ad alia
integra [illegible] regulandi
[illegible] [illegible] regulam
[illegible] [illegible]
[illegible] vel
[illegible] [illegible] no[n] ad [illegible]
[illegible]
regulandi

preceptum de se male velle potest
ria recta que dirigit ipsum

Noto 3o preceptum quantum ad propositum sic diffinitur. Est actus potentie
alterius quam intellectus naturaliter
posterior intellectione natus esse
conformiter rationi recte ad hoc
ut sit rectus. Dicitur primo quod preceptum
est alterius potentie quam intellectus.
Dicitur secundo propter hoc in actibus
intellectus non est contra se tempore
aliqua sed preceptum dicit quandam
extensionem videlicet contra se
ad operandum. Extendit enim [illegible]
ad operandum intellectum tendit. Dicitur 3o
.i. contra intellectum naturaliter est posterior
2o est preceptum est actus voluntatis
intellectione quia vel imperativus vel est omnino
electivus vel [illegible] posterior intellectione
naturaliter. Electivus est actus qui
Unde actus electivus est actus immediate
productus a voluntate que imperat intellectum
ut dicitur prima [illegible]. Actus imperatus
a potentiis aliis est actus qui fit ab aliis potentiis
ut [illegible] cantare videre
[illegible] imperante voluntate
Unde duplex est intellectus in nobis
una quam habet ante velle. Alia
[illegible] est [illegible] aliquid precedat
[illegible] cognitionem [illegible] intellectum
intellectum nostrum [illegible] obiectum
voluntati bonum intellectum movet
voluntatem. Alia est que imperatur
a voluntate

Noto quarto quod practica et
speculativa per similes non solum ut
sunt adinvicem scientie distincte sic
sed etiam ex parte scientis et propter
dicitur quod pars demonstratoria non
intendentes demonstrare est speculativa
ex fine et practica ex modo et
obiecto quia est ex fine ex parte scientis
et non ipsius scientie. Item si loquimur
de fine ipsius scientie ipsa est practica
ex fine quia finis eius demonstratio
Noto secundum b. tho. parte prima q. i
art. iiii aliqua scientia sit aliqua
speculativa triplicatur primo ex parte
rerum scitarum que non sunt operabiles
a sciente sicut scientia hominis de rebus
naturalibus vel divinis Secundo quantum
ad modum sciendi utputa si edificator
consideret domum diffiniendo et
dividendo et considerando universalia
predicata ipsius Tertio ex fine
re operabilia nos speculative conside
rare et non sic ut operabilia sunt opera
bile enim est aliquid per applicationem
forme ad materiam non per resolutionem
compositi in principia universalia formalia
Et hic nos speculative non intelligere
scientia de operabili in universali sed scientia
de operabili sive sit per propria
operationis sive per propria remota
et ultra operari solo uno membro cadit

Sed intelligit quod scientia de operabili
speculatur non quo modo fiat sed
quid est. Aliter cognitio non spe-
ctat ad artificem sed ad philosophum
qui considerant quid est. Vel aliquid aut
domus speculatur et illa faciende
non habent. Tertio autem ad
finem. Nam intellectus practicus
differt fine a speculativo ut dicitur
3o de anima. Intellectus enim practicus
ordinatur ad finem operationis. Speculativus
autem intellectus speculativus est consideratio
rationis veritatis. Si ergo edificator
consideraret qualiter posset fieri
aliqua domus non ordinans ad
finem operationis sed ad cognoscere
dicitur tamen. Erit quantum ad finem spe-
culativa consideratio tamen de re
operabili. Scientia igitur que est speculativa
sua ratione ipsius rei scibilis hoc
est obiecti est speculativa. Secundum vero
vero speculativa secundum modum vel
finem est secundum quid speculativa et
secundum quid practica. Cum vero ordinatur
ad finem operationis est simpliciter pra-
ctica. Advertendum. Sicut ergo speculativa
scientia est triplex ita practica
prima ex obiecto modo et fine erit simpliciter
et hec est vere practica. Secunda ex obiecto
modo et fine sed non speculativa. Et hec
est vere practica. Tertia ad est simpliciter
secundum quid speculativa ex parte finis

scientie circa quam obiectum sed non
modo [illegible] sine fine Et hec est etiam
finis quia practica scilicet ex parte obiecti
et finis quia speculativa scilicet ex modo
et fine sic est de [illegible] sciendi
cuius aliquid practice scitur iam ex
se ad opus ordinatur [illegible]
[illegible] sequitur est scientia que
dicatur speculativa solum propter modum
considerandi vel propter finem cogni-
tionis potest esse de re operabili et per
hoc circa eandem materiam est scientia
practica Patet etiam quod scientia dicitur
simpliciter et proprie speculativa que
est [illegible] de principali obiecto de
re non operabili a sciente sed scientia
non ideo dicitur simpliciter et proprie
practica que est de re operabili a
sciente sed ex fine simpliciter
practica iudicatur unde non est
inconveniens aliqua esse scientia
simpliciter practica et tamen aliquod
obiectum eius minus principale non
esse operabile a sciente sicut patet de scientia
morali que in aliqua sui parte agit
de potentiis anime sed ergo dicitur
simpliciter speculativa cuius principale
obiectum est non operabile a nobis Et
finis eius est consideratio veritatis
sed illa dicitur simpliciter practica

18

23

Cuius principale obiectum est a practicis
operabile et cuius finis est operari
Nota per minori intelligentia dictorum
Cognitio dicitur practica ex ordine
ad opus quod contingit dupliciter scilicet
in actu dum actualiter in opere ordinatur
sic cum artifex praeconcepta forma
proponit eam in materia inducere et
talis est actu practica cognitio secundo
vero cognitio est ad actum ordina
bilis non tamen actu ordinatur sic cum
artifex cogitat formam artificii et
sic de modo operandi non tamen operari
intendit. certum est quod haec est practica
habitu vel voluntate non actu. Tertio
vero cognitio nullo modo est ad actum ordi
nabilis talis est cognitio pure spe
culativa et hoc sibi contingit dupliciter
uno modo quando cognitio est de rebus
illis quae non sunt nata produci per
scientiam cognoscentis sicut cum nos
cognoscimus naturalia secundo non
res cognita est quidem operabilis per
se tamen non consideratur ut opera
bilis est res eius per operationem.
esse per naturam sunt autem quaedam quae possunt
separari per intellectum quae non sunt se
parata secundum esse tertium autem considera
tionem per intellectum operabilium distinguendo
rem per intellectum ea quae secundum esse distin
ab invicem ea quae secundum esse distin
guere non possunt non est practica cognitio
actu nec habitu sed speculativa.

tum sic si artifex consideret domum investi-
gando passiones eius et genera et
differentias et alia huiusmodi que ad eam
sunt esse requiruntur indistincte invenientur
in ipsa Sed tunc considerat eas
ut operabiles quia considerat illa
in re que accidunt ad esse requiruntur.
Est artifex duplex secundum duplicem cogni-
tionem speculativam et practicam
Speculativa sive theorica habet
cum racionem operis cognoscit sine hoc
quod ad operandum intencionem applicet
Sed tunc ipse habet cognitionem
practicam quando extendit intencionem
cum racionem operis ad operis finem
et propter hoc medicina dividitur in the-
oricam et practicam Unde illa cognitio
[illegible]
practica que non actualiter ordi-
natur ad finem operis actuali or-
dinacione sed ad actum finem ordi-
natur virtualiter intencione quia scilicet
acquirentes habitum in principio inten-
debant per illum operari et ex post
non habent contrariam intencionem
Talis enim ordinacio extrinsece in
ipso ordinatur actualiter quo ad actum
finem operis manet in suo effectu Sed
habituali intencione que habitum
habet vel sine voluntate et non
sed ad actum finem ex tunc habi-
tualiter in hoc determinate esset actu
practicus.

Nota ultimo quod practicum et
speculativum licet sint dicte esse
naturales tamen in suas passiones speculativitas
dicatur essentialiter primo dividentes
scientiam in genere. Sicut visum
et auditum sunt dicte primo
dividentes sensum in genere. Sed
postea sensus prius dividitur in
genere et primo. Et deinde sensus
genere dividitur in visum auditum et
similia. Ita scientia prius dividitur in scientiam
infinitam et finitam. Et deinde
scientia finita dividitur in speculativam
et practicam. Et ratio huius est quia
ratio formaliter obiecti finita non
potest habere utramque condicionem. Et
quod sit ex qua sumatur regula ope-
ris quod sit in se scibilis. Et ea
randi. Et quod sit ea regula operis
si nulla posset esse. Ideo has duas condiciones
scientie oportet fundari rationibus
duabus finitis utrum inductive
formalibus formaliter aliquo obiecti.
Sed si ratio formalis infinita. Iam ex sua
scibilitas est infinita utramque in se condicionem
infinitate comprehendit alteri non sunt
rebus finitis. Et quod dispersa in
inferioribus unite pertinent
in superiori. Et patet de sensu qui
in alteri ordine est sensus
communis et aliquis. Ita
coloris nec audibilis. Ita pariter scientia
infinita nec speculativa et practica dicitur sed scientia

alterius ordinis non speculativa sim-
nec practica sed eminenter continens
utramque sit ergo prima

Conclusio theologia nec
est pure practica nec pure specula-
tiva sed alterius comprehendens in
se eminenter rationes practici
et speculativi Ista conclusio declaratur
quia ~~[illegible]~~ extendit se ad
ea que pertinent ad scientias speculativas
et practicas et alterius et eminentius
in se comprehendit rationem practici
et speculativi sed theologia est huiusmodi ergo
Maior patet ex notis ultimo de se sed
quia omnis extendit ad obiecta scientiarum
aliorum Minor patet quia theologia
attendit unam rationem communem
speculabilibus et operabilibus sub quo
se diversas conclusiones Item deus
eas scientia sit se et opera sua que facit
sic est de theologia nostra sed scientia dei
per eandem rationem est speculativa et
practica speculativa sui et aliorum
rerum et practica rerum creatarum
Et sic absolute apud [illegible] [illegible]
quod theologia sit simpliciter speculativa et
secundum quid practica [illegible] predicatur
speculativum sive [illegible] theologia est magis
quam sive practicum speculativum enim [illegible]
[illegible] sive practicum vero [illegible]
[illegible] ideo theologia dicitur simpliciter
speculativa id est sine additione aliqua

x nota x

Set utrum p'a e de sub(iec)to
Q. patet p'a q. 1. arti. 2.
ubi d(icitu)r q(uod) sacra doctrina
una existens extendit
se ad ea q(ue) p(er)tinent ad diversas
scientias p(ro)pter rationem quandam que
in diversis attendit s(cilicet) prout
sunt divino cognoscibilia lumine
unde licet in scientiis philosophicis
alia sit scientia alia p(ar)te
sacra tamen doctrina comprehendit
sub se utraque. Sed idem in 22e
q. 1 ar. 1 ad 3m ubi e(st) [illegible]
pot(est) [illegible] ut sub una
alia(rum) ordine [illegible] alio(rum)
[illegible] ad p(ri)ma sic extendit
[illegible]
[illegible] ad [illegible] sig(ni)fica(tionem) [illegible]
quorum [illegible] petere [illegible]

Corr(olari)e sequitur quod sensus activa non
comprehendit in se sensibilitatem et practicam
in magis aggregatis. Quia si sic tunc illa esset
talis mixti per aggregationem [illegible] non [illegible]
[illegible] magis [illegible] una ratione
forti sed sub duabus [illegible]
comprehenderet sub se [illegible]
compositum [illegible]

Ideo secunda dico quod sensus [illegible]
3 actus [illegible] compositum [illegible]
[illegible] motus [illegible]
[illegible] principaliter [illegible] sensibilibus
[illegible] sensum [illegible] ponere [illegible]
et dicam inter [illegible] diversos sensus
advenientes [illegible] et dulce [illegible]
pulchro [illegible]
[illegible] aliqua [illegible] calor tacto ad plus
se extendit

[illegible]

hec scientia est si aliquis possit dici scientia
inferior que de subiecto non operabili a nobis
quod est deus et est prima inter alias
tractatur in ea de operabilibus a nobis
dicendum quod [illegible] practica quia
scientia est dirigendo placitum nostrum
ad operaciones exteriores sed et ad operaciones
voluntatis interiores. Alia est si theorica
primo hec tractat de deo et rebus
non operabilibus a nobis sed de divinis
cognoscere et de aliis fidei [illegible]
ista magis tractat de operacionibus
virtutum et contemplacionem animarum [illegible]
[illegible] illuminare ad cognoscendum [illegible]
[illegible] theorica dicitur [illegible] theoriam [illegible]
videre ad [illegible] deus scientia speculat et de
[illegible] theorica
[illegible] ad [illegible]
[illegible] salvatoris incarnacionem videmus

pam simpliciter et quod ullo addito
dicatur utrumque in summo 2° terminus ut intel
ligatur scientia contemplativa et speculativa
eminenter. Practica autem dicitur
secundum quid et dicitur absolute indicta
intellegi. Et sic scientiae imperfecta et morales
sunt ille que absolute dicuntur
practice

Correlarium licet in scientiis philosophicis
alia sit speculativa et alia practica
id est practica et speculativa secundum
alietatem [illegible] Sacra
doctrina una questiones comprehendit
utriusque utpote scientia altioris ordinis
[illegible]

Secundo sacra theologia magis
est speculativa quam practica quia
dicitur scientia considerata ratione obiecti ex
tendit se ad speculabilia et operabilia
et ex consideratione magis versatur
circa speculabilia quam operabilia illa est
simul speculativa et practica magis tamen
speculativa quam practica sed theologia
[illegible] ratione nota ex
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de actibus humanis [illegible] speculativa
[illegible] aut [illegible] eterna
[illegible]

Correlarium ex [illegible] sive spe
culative que conveniunt theologie non [illegible]

inferri quod theoria est speculativa Licet
quibus conditionibus sicut patet tertie
theoriae quaerunt et inferri quod theoria
est pratica prout uel distinguitur contra
aliam sed tunc infertur quod est specula
tiva uel eminenter continens rationes
sicut speculativae Quarto quod est practica ut
eminenter continens rationes practicae
Quinto quod est affectiva uel eminenter con
tinens rationes affectivae
Arguitur Contra doctorem subtilem
in prologo primi sententiarum notitia quae apta
nata est conformis voluntati
rectae et est naturaliter prior ipsa illa est
practica sed theoria est huiusmodi ergo sed
minor sine continentiam est ungens
quod Arguitur quod theologia notitia ad praxim
extenditur a qua practica dicitur
Et ideo quod est conformis voluntati recte et
prior probatur quia de theoria minor
infertur ergo Contra sed subiectum theoriae
est virtualiter conforme voluntati
recte et electo oportet finem dictae
rectitudinis praxis in voluntate quod
hoc enim quod deus est summum bonum sequitur
quod ipse a voluntate recta sit summe
diligendus Et omnia bona sunt ipsius
sunt amanda et mala odienda Et
hoc quod deus est trinus in personis
tribus una ratione similitudinis sed
eadem bonitatem sequitur quod voluntas
recta non debet una persona sine
diligere sed alia hoc una velle sine
sine altera Alias voluntas esset per
versa et non recta ergo minorem
Arguitur quod aliqua notitia practica a praxi quae vera
nata est prior praxi et est doctrina

in intellectu nostro est notitia apprehensi-
biliter conformis volitioni recte et e-
naliter prior ea. Ad tertium de theoria
contingentium in intellectu nostro quia et
ipsa est directiva voluntatis nostrae
in dilectionem dei. Ex eo enim quod
cognoscimus deum in divinis fecisse et
incarnatum et passum esse propter nostram salutem
accenditur in nobis dilectio diligere
ipsum quia prior dilexit nos tot bene-
ficia largiendo. Ergo theoria contin-
gentium in intellectu nostro est notitia
apprehensibiliter conformis volun-
tati recte et naturaliter prior ea.

Arguitur 2 2 d 8 Arguitur contra
quod theoria nostra non sit simpliciter pra-
ctica et speculativa simpliciter est
quia duae diversae differentiae in eadem
specie contineri sic quod una contineat
speciem quod et alia simpliciter. Sed spe-
culativa et practica sunt diversae differentiae
et [illegible] quod non potest contineri [illegible]
theologicus [illegible] quod theoria quae est una
[illegible] non est simpliciter [illegible] practica
[illegible] quod et magis speculativa quam
practica. Maior quia rationale et volitivum
sunt duae differentiae [illegible]
[illegible] in uno animali quod sint
rationale et volitivum [illegible] simpliciter
et volitivum [illegible] ut ego. Item
[illegible] ubi [illegible]
dividit [illegible] per duas differentias
aut activa aut fac-
tiva quare utraque est practica. Aut
theorica

Solucio racionum [illegible]
sunt contra conclusionem in quantum iste racio
aliquid concludunt non concludunt eam
esse simpliciter practicam sed eam
esse practica vel eminenter conti-
nere racionem practice Ad 3m cum
dicitur est practica non potest esse speculativa
Ad 4 autem est talis [illegible] dicitur sed est emi-
nenter practica potest esse speculativa
Notandum Ad practica et speculativa
[illegible] potest intelligi dupliciter uno
[illegible] ita quod ut sunt una res et
res alio formaliter et hec possunt
imaginari dupliciter primo ut sic
[illegible] quod eadem racio [illegible] et [illegible]
racio practica sunt una racio formaliter
ita quod illa una racio non sit racio
[illegible] et [illegible] pluralitas formalis
est impossibile quod sic essent una
racio [illegible] non una racio Secundo
potest intelligi ut si fingamus racionem
speculativam et racionem practicam emi-
nenter claudi in una racione forma-
[illegible] ordine et ita [illegible]
formaliter Et iste est [illegible]
[illegible] Racio enim quia
significat [illegible] non est racio
practica [illegible] racio [illegible]
[illegible] quod dico notitia cognosci-
[illegible] racio speculativa
Item Racio dicit quod [illegible] absoluta
[illegible] habitus aut pra-
[illegible] practicos [illegible]

Item Gratia dicitur philosophice cum esse una forma
virtute alicuius que cum alicuius est similiter una
Item Angelus una virtute media sufficiente invenit
rationes
Item [illegible] decano [illegible] una virtute totalitatis
complexus [illegible] [illegible] generat

b [illegible] dicit
theorica est una virtute simplicitatis uno
simplici conspiciente lumine in quo [illegible]
[illegible] [illegible] formali [illegible]
[illegible] [illegible] considerantur

Gratia
Theorica non in se nec in nobis ulla scholastica
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] theorica cum maxime scholastica
[illegible] [illegible] [illegible] consideratur

b [illegible]
Et si theorica [illegible] inventa [illegible] ulla
scholasticarum [illegible] relata ad dei et [illegible]
[illegible] quoquomodo scholasticarum

intellectus agentis illustrare fantasmata
est transferre species intellectus [illegible] clare
representatas non in voluta conditionibus
individuantibus quia fantasma non potest
videri nisi cum hoc quod est involuta
conditionibus individuantibus sed ipse intellectus
denudat illas conditiones et est species
rei clare representande de se illustrare
fantasmata

illa [illegible] est una [illegible] prius est unum et [illegible]
[illegible] in prius [illegible] sacerdotium [illegible]
articuli fidei est unum et [illegible] secundum [illegible]
[illegible] de [illegible] a zelo si [illegible] continua
deus [illegible] in [illegible] unde si [illegible]
carnem resurrectionem [illegible] continua [illegible]
dicere deus [illegible] [illegible] de [illegible]
credo. [illegible] omnipotentem [illegible]
[illegible] deus est [illegible] dicendo deus est [illegible]
[illegible] creatorem celi et terre [illegible]
est [illegible]

Item dicit quod illud quod continet virtualiter [illegible]
sit formaliter utrumque [illegible] continet [illegible]
calefactivum et desiccativum [illegible] in formali
et deus continet intelligentias et que
continentur in formali

[illegible] dicimus quod sensus communis magis [illegible]
[illegible] visum quod visus [illegible] sensus [illegible]
[illegible] intus [illegible] sensus communis
magis [illegible] quod [illegible] auditum
et sensus communis

[illegible] dicit quod theologia [illegible]
[illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible]
[illegible] practica [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formaliter
[illegible] ad cultum divinum [illegible]

[illegible] dicit quod theologia [illegible] est
[illegible] [illegible] practica [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] theologia
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Tho. de argen.

Theologia large loquendo pt dici scientia subalterna
cum non redeat in principia se nota [illegible]
sua prima principia nota sunt in scientia dei et beatorum
[illegible] cuius voluntate potest credere
[illegible] non est subalterna quia quando una
scientia subalternat(ur) alteri scientie ex hoc quod
causa credere suorum principiorum patet quod scientia
subalternata tunc [illegible] scientiam subalter-
nam ille valet pt attingere scientiam
subalternatam propter evidentiam suorum principiorum
patet in scientia subalternante [illegible] scientiam
theologie non pt [illegible] attingere scientiam dei
et beatorum [illegible] Ista distinctio [illegible]
referre potest [illegible] duas [illegible]
[illegible] theologie sit subalterna
Alia [illegible] theologie [illegible]
[illegible] ad [illegible]
subalternata [illegible]
ad [illegible] subalternacio [illegible] non est [illegible]
subalterna
In primo [illegible] exemplares patrie
In secundo [illegible] exemplares vie ab [illegible]
[illegible] illius [illegible]
patrie

ad operacionem quare est in respectu
non sit intrinsecum essencie et ab ea
practicum non sit essencie et dicta essencia
[illegible] racionem paternitatis hominis et sic
speculatiuum et practicum non [illegible]
essencialiter sed accidentaliter non est [illegible]
aliquam scientiam esse simpliciter speculativam
et [illegible] practicam sic aliquid
album [illegible] sit esse simpliciter album et
nigrum [illegible]
[illegible] speculativum et practicum
[illegible] ex obiecto habetur
[illegible] habitus [illegible]
[illegible] generata
essencie [illegible] revelata
[illegible] habitus
Argumentum 30 [illegible] aliquem ha
[illegible] practicum et aliquis
[illegible]
speculatiuus [illegible]
sit [illegible]
Argumentum [illegible] dicit quod
[illegible] ordinatur ad [illegible]
sit ad [illegible]
[illegible] caritatem [illegible]
[illegible] et dicit [illegible]
legis [illegible]
dicit quod [illegible] et [illegible]
proximi tota lex pendet et [illegible]
[illegible]
[illegible] dilectio dei [illegible]
[illegible] et ultimate [illegible]
[illegible] ultimus [illegible] contemplacio
patrie sed [illegible] contemplacio
[illegible] ordinat
ad [illegible] patrie simpliciter et

vltimate ad inferiorem scilicet contempla
cionem vnius essencialiter ad caritate
vel sic ad id quod ad hanc contemplacionem
movent ad virtutes dicit morales
sic ad id quod ad eam disponunt vel
quod carentia quibus illa affectiva
sive amativa contemplari possit per ...
solvuntur

Utrum theologia viatoris scientie dei et beatorum simpliciter sit subalternata

pro solucione huius questionis
noto primo simpliciter quod est
alteri una scientiam subalternari ut dicit
doctor subtilis unius quando subiectum
unius est species subiecti alterius sicut homo
est species animalis et tamen est species cor
poris animati ideo scientia de animali non
subalternata est scientie naturali secundo
alio quando subiectum inferioris scientie non
est species subiecti superioris scientie sed se
habet ad illud ut materiale ad suum for
male sicut modo perspectiva se
habet ad geometriam quia geometria
enim agit de linea et aliis dimen
sionibus absolute et formaliter
ad nullam materiam applicando hoc
enim agit de linea in ligno [illegible]
Sed perspectiva agit de linea prout
est in aliqua materia qua
videri possit unde agit de linea
visuali lineam aut visuales non

est species linee sic nec triangula
ligneitas est species triangularis. Dicta
enim non sunt nec in re. Et per hoc ergo
quare non est aliqua species extra
de linea recta vel circulari sic
est de linea visuali predicta et
circulare sed extra dicere linee visu-
ales aut non sunt altitudo et extra
nec natura. Et ideo extra speciales est
de linea visuali et non de linea
recta vel circulari. Nota bene
Tertium modum subalternationis
[illegible] triplex. Omnes quia una
scientia ancillatur alteri ut quia una
scientia ordinat ad aliam quia una ordinat
[illegible] et alia ancillatur. Et quia
et alia ordinat et alia [illegible] ancillatur
ordinat [illegible] talis scientia subalterna
[illegible] debet [illegible] scientia subalterna
[illegible] ordinat [illegible] methaphisica
[illegible] methaphisica
[illegible] Ista autem scientia
et ista [illegible] ex hoc patet quia
illa scientia [illegible] est optima in aliquo
[illegible] regulare omnes alias
[illegible] in illo [illegible] Et ideo quia metaphisica
[illegible] optima in [illegible]
ipsa [illegible] regulare omnes alias
scientias [illegible] et [illegible]
[illegible] Secundo et tertio
modus est [illegible]
[illegible] sic dicit quia [illegible] illorum
[illegible] utraque [illegible] quia utraque

Secundo modo dicitur quod una dicit
quia et alia propter quid quando una
dat propter quid alteri et alia regulatur
per principia accepta Tertium est
quasi [illegible] de eodem determinat
scientia subalternans et subalternata sed
subalternans determinat de eo
modo subtili subalternata modo grossiori
Sicut de apparentia et astrologia
una apparentia sive scientia quae maxime
utiliter considerat et astrono-
mo grosso quae considerat astrono-
modo subtili Nota 3o ad
scientiam modo alternationis requiruntur
quattuor primo quod de eodem aliquo
sit subalternans et subalternata
scientia si [illegible] de eodem esset tunc non
diceret una propter quid et alia
diceret quia Secundo quod subalternata
aliquid addat et quod considerat scientia
scientia subalternante sic videmus quod
linea visualis de qua considerat
perspectiva aliquid addit supra lineam
simplicem de qua considerat geometria
Ista autem additio [illegible] requiritur
quod scientia quae dicit propter quid est magis
abstracta et [illegible] alia quae scientia quae
dicit quia est minus abstracta sed
hoc per additionem ad magis abstractam
Tertio requiritur quod [illegible] additio
non [illegible] de eo cui sit additio
possit loqui [illegible]
possit [illegible] ad [illegible]
[illegible] gratia [illegible] non sit causata ab illo

Item astrologia mathematica
et naturales [illegible] eam
est de motibus [illegible]
[illegible] mathematica et
astrologia [illegible] illes
simpliciter et 2m causas
[illegible] sed naturales
[illegible] ad figuram
apparentia celi vel
aeris

33

[illegible] naturalis [illegible]
[illegible] ordinationes astrorum
[illegible] figuram [illegible]
vel [illegible] potestatem astro[rum]
[illegible] horum
et causas naturales
et apparentia [illegible]
[illegible] signa
apparentia [illegible] et
[illegible] potestatem astrologia
et [illegible] horum et
causas

Secundo dicit quod theo-
rica non subalternatur alicui
ut scientia [illegible] quia scientia sub-
alternans et subalternata
non sunt de eisdem conclusionibus
quia ubi subalternans
terminat ibi subalternata
incipit ut [illegible] de [illegible]
[illegible] de celo et mundo [illegible]
[illegible] theorica non et [illegible]
[illegible] de eisdem conclusionibus primo
non quod aliqua scientia subalternatur
alteri [illegible] quod subalternatur
[illegible] subalterna [illegible]
[illegible] scientia subalternante
Secundo quod [illegible] subalternatione
[illegible] [illegible]
[illegible] et pars quod scientia
subalternata [illegible]
subalternante

ad quam pertinet considerare de illa
re simpliciter pertineret considerare de
illa re cum additione unde quia continuum
causatur ex prioribus lineae per se illa
eadem scientia quae determinat de linea
simpliciter determinat de linea curva
sed quia visuale non causatur ex
prioribus lineae non est eadem scientia quae
determinat de linea simpliciter
et visuali. Secundo requiritur quod
additum sit quod possibile ei cui sit
additio quia si non esset ei compossi-
bile non posset de eo esse aliqua
scientia de linea alba non est scientia
quia linea alba non est reperire
Noto quinto dicta beati Thome
quaestione de veritate q. 2 art.
[illegible] hoc [illegible] de [illegible] notitia duplicatur
[illegible] duorum [illegible] una et
[illegible] [illegible] cognoscibilia non sunt
[illegible] [illegible] creaturis quorum cogni-
tio [illegible] [illegible] accipimus. Alia [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] ma
[illegible] cognoscibilia [illegible]
[illegible] non cognoscibilia a nob
[illegible] a deo et beatis cognoscuntur [illegible]
modum [illegible] Et sic de divinis duplex
scientia habetur una [illegible] modum [illegible]
[illegible] sensibilium principia accepit ad
[illegible] divina. Et sic de divinis
philosophi scientiam tradiderunt [illegible] prima
[illegible] scientiam dicentes. Alia scientia
habetur de divinis [illegible] modum ipsorum

Diuinorum ut ipsa diuina sunt se capiunt
quod quando perfecte in statu viae non co-
tingit Licet est possibile nobis sed
sit in nobis in statu isto quod
illius cognicionis propagacio et
afflacio ad cognicionem diuinam imperfecte
per fidem nobis infusam inherendo
ipsi prime veritati propter se ipsam
Et sic deus in hoc cognoscit se
cognoscit alia suo modo i. sine
[illegible] non discurrendo Ita nos etc
hiis que fide capimus prime verita-
ti inherendo [illegible] cognicionem
aliorum suo modo [illegible] discur-
rendo a principiis ad conclusiones unde
prima ipsa que fide tenemus sunt modo
quasi prima principia in hac scientia Et
alia sunt quasi conclusiones Ex quo patet
hec scientia est aliorum illa diuina quam possi-
debunt [illegible]
[illegible] procedit Conclusio
Theologia viatorum [illegible]
est subalternata sciencie dei et beatorum
probatur omnis scientia illi sciencie a qua
accepit sua principia et essencialiter de-
pendet est subalternata Sed theologia
viatorum est huiusmodi respectu sciencie dei et
beatorum ergo [illegible] Ista conclusio
non ponit subalternatam [illegible] sub-
alternatam [illegible] illa scientia que habet
principia non [illegible] sed in alia
scientia declarata est subalternata Illa
autem [illegible] principia declarantur
est subalternans [illegible] theologia.

nostra utitur principiis ut articulis
fidei que non apparent nobis per se
nota. Unde dicit Augustinus xiiij de trinitate
[illegible] articuli fidei in supposicio-
ne [illegible] [illegible] ut aliqua scientia
superior theologia [illegible] nisi scientia dei
et beatorum [illegible] scientia et divinitatis
[illegible] data [illegible] quantum
[illegible] admictere [illegible] supponit
principia et non [illegible] subalternata
vel a quo supponit sed theologia supponit
articulos fidei quos habet [illegible]
[illegible] subalternata scientie a qua
sua principia supponit
Sed dubitaret quis [illegible] scientia sub
[illegible] subalternationis [illegible] scientie dei et beatorum
alternatur scientie dei et beatorum
Respondet Egidius quod multis modis
[illegible] quantum [illegible]
[illegible] subalternationis [illegible] secundo
[illegible] subalternari [illegible] scientia beatorum et divina
[illegible] scientia [illegible] theologia [illegible] principalius [illegible]
de [illegible] ita et theologia [illegible] de deo. Tercio
[illegible] de [illegible] non [illegible] assignare [illegible]
de deo [illegible] quid [illegible]
et [illegible] et causa [illegible]
in deo [illegible] tercius modus
[illegible] causa [illegible] subalternationis
licet autem [illegible] modis [illegible] assignato
non sit [illegible] in aliquo [illegible]
[illegible] similitudinem [illegible]
Primo [illegible] scientia beatorum sub
alternatur sub theologiam [illegible] licet
[illegible] sit de [illegible] nulla [illegible]
illud [illegible] apprehendit. habet [illegible]

certitudinem in fide. Quia sic ibi
principia scientie subalternate non sunt ista
illa sed superiori ut est videre in
perspectiua et in geometria. Item principia
certitudinem [illegible] assentia a
theologo non sunt clara in theologia
sunt tamen clara scientie beatorum. habet
certa subalternationem in tertio. Quia sic scientia
que tradit apparentia siue [illegible]
de motibus astrorum intuetur modo grosso
astrologus aut videt ea modo
subtili. Ita scientia que tradit theologus
de unitate essentie et trinitate personarum
ea intuetur modo grosso que deus
et beati subtiliter intuentur

Argumentum pro. Theologia viatoris
subalternatur theologie beatorum [illegible]
altero modo et quod [illegible]
aliqua [illegible] geometrie
subalternatur [illegible] dicit [illegible]
[illegible] theologia dei et beatorum
dicit [illegible] medicina
dicit [illegible] geometrie in illa
subalternat [illegible] rotunda sunt tardi
[illegible] oblonga [illegible]
alterum modum theologia est sub
alternata [illegible]. Et probatur pro [illegible]
non subalternatur [illegible] pro
omnis argumentum [illegible] habitum sub
alternate habet in toto vel in parte
[illegible] subalternante. [illegible]
subalternans [illegible] propria
subalternate. [illegible] viator non [illegible]
[illegible] beatorum [illegible] in toto [illegible]

Item ad primum
[illegible] ma[illegible] no p
ipse [illegible] m
tale ut in [illegible]
notum [illegible]
hunc [illegible]
i hunc [illegible]
[illegible]
notitiam [illegible]
[illegible] hunc
[illegible]

in parte quae est cognita solum in hac
gloriae. Ergo [illegible] Item adhuc licet
viatori non possit habere theoriam
patriae in toto vel in parte per condi-
tionem et potentiam [illegible]
[illegible] eius [illegible] credendorum
et hoc sufficit ad habendum subal-
ternatam [illegible] propria debet esse
credita 20 argumentum [illegible]
[illegible] subalternatio [illegible] habitus
[illegible] subalternantis et subalternati
debet esse compossibiles in eodem [illegible]
[illegible] habitus theologiae [illegible] et
viatorum non [illegible] compossibiles in eodem
[illegible] 4or [illegible] Sed hoc
[illegible] lumen gloriae quod est habitus [illegible]
[illegible] comprehensoris et
[illegible] lumen fidei quod est habitus [illegible]
theologiae viatoris non [illegible]
in [illegible] in cognoscere clare
[illegible] aliud [illegible] et
[illegible] enigmatice [illegible] theologiae [illegible]
[illegible] habent plena
[illegible] de omnibus de quibus
[illegible] visionem [illegible]
[illegible] fidem succedit
[illegible] in via [illegible] in patria unde
[illegible] cognosco [illegible] xiii [illegible]
[illegible] Corinthiorum [illegible]
[illegible] per speculum in enigmate [illegible]
aut [illegible] ad faciem nunc cognosco
ex parte [illegible] aut cognoscam [illegible]
cognitus sum [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
[illegible] geometria [illegible]

habitus fidei proprie est impo-
ssibiles per res geometrie sed sufficit
ad subalternacionem quod ille due sciencie
eandem conclusionem considerent / Et una illa
teneat ut conclusionem demonstratam
scilicet subalternans et alia ut creditam
xi libri [illegible] est ista [illegible]
tum sciam subalternata / Unde licet
[illegible] que est fides est impossi-
bile [illegible] sciencie subalternata [illegible]
theologie [illegible] / [illegible] in via est impossi-
bile sciencie beatorum / Nec sequitur
sit simul viator et comprehensor / [illegible]
[illegible] sit simul comprehensor et habens
[illegible] quia in via [illegible] uno
in alio / [illegible] cognoscet intuitive
non discurrendo [illegible] successione
[illegible] / ibi sit [illegible] ordine
[illegible] / [illegible] est [illegible] hoc ex hoc

Arguitur 2o sciencia subalternata
non procedit ad probanda ea que subal-
ternantis [illegible] sciencia subalternante sed
procedit ab eis ad aliquid
aliud concludendum / Sed theologia
non procedit ad articulos fidei et
ad [illegible] scripture et ulterius ad de-
clarandum ea que in scripta sunt et de
[illegible] ad nos ex [illegible] libro [illegible]
doctorum [illegible] Augustinus in libro
de civitate dei ubi ipse in toto illo
libro procedit ad concludendum [illegible]
deum esse [illegible] et [illegible] / Sic ipse
dicit [illegible] de trinitate [illegible]
[illegible] qui ante nos scripserunt de

firmitate que est decem duorum
librorum veterum et novorum catholici
tractatores hoc intenderunt secundum
scripturas docere quod pater et filius
et spiritus sanctus unius substantie
inseparabili equalitate divinam
insinuant unitatem. Unde Augustinus
esse incarnationem ex maria virgine
est articulorum fidei. Bernardus
est explicitum fuisse locutum est
libro [illegible] Augustinus plurima multa
alia [illegible] in libro argumentum
questionum [illegible] nulla
eiusdem heretica [illegible]
sua procedit ad plenam sua pia
[illegible] et a [illegible] ipsa eandem
defendere [illegible] quod aliquid
[illegible] sua pia a [illegible] aliquid
sua manifestet sua pia [illegible]
[illegible] et defendet ea con
[illegible] vel ostendat arta
[illegible] esse solubilia [illegible]
in [illegible] esse [illegible] aliud
[illegible] [illegible] applicat [illegible]
no [illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] probat quem [illegible]
Argumentum 2 [illegible] subalternate
debet esse [illegible] subalterna
nantis [illegible] theologie [illegible]
materialis non [illegible] ad [illegible]
theologie [illegible] [illegible]
[illegible] dicat quod [illegible] subalte
[illegible] aliquam addiciam sit sub
nate [illegible] subalternantis [illegible]
[illegible] sub [illegible] deitatis est
[illegible] [illegible] theologia
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] doctore [illegible]

Ita in qualibet scientia subalter-
nata addat aliquam condicionem talem
ad subiectum scientie subalternantis est
quod consequitur [illegible] aut effectus [illegible]
inter scientiam subalternam et subalternantem
Ad quod dico quod subiectum theologie non
addit aliquem modum ad subiectum beatorum
ut scilicet distinctum quod deus in se [illegible]
sit obiectum scientie beatorum Sed deus in
suo effectu cognitus est obiectum nostre
theologie et ista quod est additio [illegible]
non ex parte subiecti [illegible] in [illegible]
[illegible] non sit additio ex
parte obiecti sed cognoscentis
Arguitur [illegible] nulla scientia modo
[illegible] non [illegible] alia scientia quod
subalternatur scientie [illegible] quantum ad
modum [illegible] theologie quod dependet
ab alia quodammodo [illegible] et
[illegible] et [illegible] sed
scientia in nullo dependet a scientia beatorum
[illegible] aut [illegible]
ergo [illegible] subalternata [illegible]
[illegible] scientia [illegible]
et [illegible] secundum illud
corinthiorum [illegible]
[illegible]
scientia destruetur [illegible]
est [illegible] quod ex parte [illegible]
[illegible] theologia [illegible]
[illegible] destruatur [illegible] ad
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ad scientiam cognoscentis

sic enim magis perfecta. Unde Seneca
in epistola ad Paulinum distantia in
terris quod scientia perficietur
volentibus in celo. De hoc d. s. l.
pte. q. 89. art. 5.
Arguitur: Item duarum ubicumque est
prima et perfecta subalternatio scientia-
rum [illegible] dicit scientia quia de
subalternantes [illegible] subalternate de quibus
principia scientie subalternate [illegible]
[illegible] dicit quasi [illegible] scientia utrum
[illegible] dicit [illegible] quod [illegible] theologie
[illegible] Ad secundum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] et [illegible]
[illegible] habet [illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] subalternate [illegible] theologie [illegible] scientia
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] [illegible] conclusiones theologie
[illegible] habet [illegible] quod [illegible] in theologia [illegible]
[illegible] et in scientia [illegible]
[illegible] quod [illegible] Unde dicit
[illegible] scientiam [illegible]
[illegible] alternantes [illegible]
[illegible] [illegible] dicit
[illegible] quia sic [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] Alio
[illegible] a priori [illegible]
[illegible] cognoscendi [illegible]
alternans [illegible] a priori [illegible]
[illegible] hoc enim modo [illegible]

probat metaphisica pertractata de ente per
quas dignitates in quantum pertinent
ad deum realiter ab ente et quia
ens non est causa illarum. Alter
illo theologia a verbo dicat. Item quia
de primis vere theologie non quando sit
quod deus est eternus secundum rem sed
sit quod secundum rationem. Item sicut videtur
rationem de his ex quia concludit ra-
tionem secundum rationem quod deus est eternus
et omnipotens et alia de quibus nos
tenemus per fidem.

Arguitur quod omnes scientia minori sed
in theologia vera tradunt sicut multe verita-
tes contingentes quod mundus est scientia stabili-
tatis est [illegible] primo [illegible] in libro ethicorum
Item est de impossibilibus aliter se habere
Item quod considerat hec veritates
quod creature sunt creature et mundus
creatus et talia que pendent ex
mera divina bonitate et voluntate
Item quod veritates theologie in se
sunt contingentes. **Quod sit** nunc
sunt in vera theologia considerat ratio
Item cum cadunt sub divina prescientia
revelante ex qua trahunt quamdam
veritatem infallibilitatis. **Respondetur** dicit
doctor subtilis [illegible] [illegible] [illegible]
contingentia in se considerata
sunt contingentes et sic quod divina
stabilitas secundum de ea fides et
et prescientia immobile veritatem

Utrum theologia proprie
dicatur sapientia pro
cuius intellectu ~~Dicto~~ Dico primo
quod sapientia quantum sufficit
ad propositum capitur quinque modis
Primo pro theologia qualitercumque
acquiritur per studium sacre scripture qua
habitus quo ad explanationem fidei
et perfectionem quam fidei infusa. Et
isto modo sapientia includit scientiam
et amorem. Cognitio enim illorum arti-
culorum Christum esse mortuum pro nobis
redimendis promeruit nos in
amorem dei est cognitio theolo-
gica. Secundo capitur pro caritate
unde secundum doctorem sub. in textu quod
dicitur bonus vir in sapientia mora-
bitur intelligit de caritate. Ter-
tio pro quadam virtute intellectuali
et specialissima inter omnes habi-
tus intellectuales nobilissima. Et
sic vi. ethicorum. Et primo modo
capitur. Et apud grecos dicebatur sophia
Et sapientes sophos. Unde Augustinus
viii° de civitate dei ca° ii° dicit
[illegible] ante tempora pitagore omnes qui
[illegible] se sic [illegible] sapie
vocabantur sophi [illegible] super-
venit pitagoras qui tante fuit
auctoritatis quod de eius doctrina
nulli licuit disputare iste indica-
vit

presumpsit se aliquem vocari zo-
phum i. sapientem sed philozo-
phum i. sapiencie amatorem. Quarto secundum holkot capitur pro
aliqua noticia supernaturali sive infusa
immediate a deo sive [illegible] accepta
divina vel aliqua intimitate
dei sicut loquitur dionysius de di. no.
dicens quod ierotheus patiens a
deo et patiendo didicit. Et illud
donum dei sapiencie presupponit fidem
de quo scribitur ysaie xi requiescet
super eum spiritus sapiencie
et intellectus. Istud donum
videtur intellexisse seneca ad lucil-
lum epistola lxxxix que intitulatur de
vii artibus liberalibus. Aliud
est quare non contineris in futuram
sapientem. Qui scias neget. Sa-
piencia non est in verbis sed in rebus
dat non verba [illegible]. Et alibi dicit
ille vere sapiens est qui facit quod
scriptura dicit non qui novit. Quinto
capitur apud stoicos et morales
philosophos pro collectione omnium virtutum
moralium et intellectualium. Et hec
non sapiens [illegible] est qui perfecte
virtuosus. De hac sapiencia loquitur
boecius de consolacione li. 1 prosa [illegible]
verba. [illegible] hanc sentenciam ore
platonis [illegible] beatas fore res-
publicas

Qui eius vel studiosi sapientie re-
gerent vel eam lectores st-
dere sapientie contigisset. Et phi-
lippus pater allexandri magni
aristoteli scripsit in hec verba Aristo-
teli Philippus salutem. Filium nobis gnatum
intue scito de quo diis gratias ago
non tam quia natus est quam quia eo tem-
poribus tuis contingit. Speramus
ut a te educatus et doctus di-
gnus existat gubernando reg-
num. Nota secundo capitulo
sapientiam tercio dicitur ad sapi-
entem sed in arcessum pro metaph-
requiri sex conditiones. Prima est
quod sapientis est omnia scire ut
contingit non singula in particulari sed
in universali. Secunda conditio est quod sapientis
est cognoscere difficilia que sunt et
non levia cunctis hominibus ad
sciendum talia ipse enim habet
considerare maxime causas ultimas
que sunt difficiles ad cognoscendum
quia sunt remotissime a sensu a quo
omnis cognicio nostra habet principium.
Tercia est quod de illis que scit
habeat certitudinem plus quam alii
communiter habeant. Quarta conditio
est quod ille dicitur sapiens qui scit
assignare causas cuiuslibet effectus

Quinta condicio quod illa scientia est
sapiencia que est magis volita
propter ipsam scire et non propter aliud
Sexta condicio sapientis est quod
non debet ipse ordinari ab alio
sed potius debet ipse alios
ordinare Modo tercio de
sapiendo ista nostra sapiencia et
scientia conuenit ista questio non tamen
loco sed si accipiantur proprie et pro
scientia est cognicio [illegible]
Sapientia est diuinorum ut dicitur [illegible] de
trinitate capitulo primo et secundo capitulo 14 Et secundum
istum modum sola theologia proprie est
sapientia Nam et si alie scientie
sunt de diuinis sicut et de humanis modo
humano Et ideo non proprie de diuinis
sicut ista autem est de diuinis modo diuino
quod deus reuelauit nobis Quinto
et omnes adiacentes sapientie que
sunt theologie Prima enim propria
de omnibus habet considerare
de deo scilicet creaturis de supremo
in rebus ut patet per magistrum libro 1 distinctione 1
Et ut dicit egidius theologia non solum
in [illegible] sed quadam distinctione [illegible]
cognicionem habere Et ideo omnis est
[illegible] scientie [illegible] illarum scientie et omnia
scientie que omnibus scientiis [illegible]
obsequium [illegible] [illegible] autem
theologia [illegible] singule scientie ancillantur

et magis sublimiter et certius omnes
in suum obsequium assumunt | primo
metaphysica ipsa ad theologiam preparatoria
patet non erat libera | Secundo et si
considerat de deo | non tamen principa-
liter secundum omnem modum sed solum
secundum reliquum modum | Tertio sub
ratione entis eo quod ratio deitatis
magis reservatur superiori in ceteris
entibus sed theologia considerat de deo
principaliter secundum omnem modum
Secunda ulla scientia est infallibilior quam
ad ea manifestissima sunt in natura
se habet oculus noster sicut oculus
noctue ad lucem diei | Nunc autem
manifestissimum in natura est ipse deus
licet de lumine scilicet ipse manifestum
ex [illegible] sicut lumine vero in manifesta
[illegible] | De deo igitur tractatur
Primum [illegible] theologus infalli-
de quo tractat theologia est certissima
unde est ratio theologia est infallibilis | licet
[illegible] huius infallibilitatis lumen
eius fidei pro statu fidei et lumen
glorie pro statu patrie | quibus
[illegible] theologia sit [illegible] in
[illegible] theologia considerat causam
[illegible] | Tertio [illegible] calidorum
omnium causarum est causa omnium calidorum
ignis est causa omnium calidorum
ita primum verum est causa omnium verorum
[illegible] sed deus est primum verum
[illegible] considerat theologia | Tertio est
quia considerat [illegible]
[illegible] nulla scientia est [illegible]

ordinatur ad aliquid contra et
unaquaque cognitio non ordinatur ad
aliam cognitionem. Et quia inter scientias
separatas cognitio omnis contra ordi-
natur ad istam, ista autem non ordi-
natur ad aliam scientiam nobis possi-
bilem in via. Inter scientias naturam
ista sola est sine gratia et libera.
Sexto nam omnes scientias alias debet
ordinare et in suum usum trahere
prout sibi videtur expedire ut
manifeste per librum augustini. Unde
et moyses loquens de ista scientia deutero-
nomio 4° dicit: hec est vestra sapientia
et intellectus coram populis.
Nota quarto quinque vero
sapientie ex scripturis plura col-
liguntur. Primum est detestatio peccati
et penitentia contra. In sapientie
primo dicitur: in malivolam animam non
introibit sapientia. Secundum
est firmum propositum in bono et
constantia. Ecclesiastici xxvii: homo
sanctus in sapientia manet sicut sol,
stultus autem ut luna mutatur. Unde
homines vagabundi et frequenter suam
opinionem mutantes numquam sapientes
dicendi sunt. Tercium humilitas in
proprio sensu sine arrogancia. Unde
Aristoteles interrogatus de condi-
cione sua se humiliando respondit: non
se prius i. sapientie amatorem no

sapientem Ideo prouerbiorum xj dicitur
ubi fuerit superbia ibi erit contumelia
ubi autem humilitas ibi et sapientia
et xvij. Quapropter si stultus stultus
videtur septem vitia loquentibus
sententias Quartum tantum inter
et moderato in loquela Nam
prouerbiorum xvij dicitur Qui moderatur
sermones suos doctus et pru-
dens est et preciosi spiritus vir
eruditus Stultus quoque si tacuerit
sapiens reputabitur et si compresserit
labia sua intelligens Et xviij
Qui prius respondet quam audiat
stultum se esse demonstrat et
confusione dignum Et Solon philosophus
cum taceret interrogatus an
stultus esset cum sic taceret Re-
spondit nullus stultus tacere
potest Quintum futurorum prudentia et
bona excogitatio Nam prudentis
est non solum recordari preterita
et presentia ordinare verumeciam
futura prouidere unde Seneca
... Si prudens esse cupis
in futura prospectum intende et que
possunt contingere animo tuo propone
Nichil tibi subitum sit sed totum ante
conspicies Nam qui prudens est
non dicit non putaui quod hoc fieret
quia non dubitat sed expectat nec
suspicatur sed cavet Et deutro-
nomii dicitur Gens absque consilio

et sui prudentia utinam saperent
et intelligerent ac novissima
providerent. s. iudicium et mortem
[illegible] Secundo patientia et adver
sitatum tollerantia. Unde proverbi
orum dicit: qui impaciens est exaltat
stultitiam. Qui enim paciens est
multa gubernatur sapiencia; qui
autem impaciens est exaltat stul
ticiam suam. Tercium est maturitas
et gravitas in gestu, risu, leti
cia et tristicia. Unde Ecclesiastici
xix. Ex visu cognoscitur vir et
ab occursu faciei cognoscitur sensatus.
Amictus corporis et risus den
cium et ingressus hominis enunciat
de illo. Et Ecclesiastes vii: Cor stultorum
ubi leticia, cor sapientum ubi tristi
cia. [illegible] cum sequentibus ut dicit [illegible]
[illegible] in li. de doct. quomodo
homo esse sapiens [illegible]
sapienciam largo modo sic accipitur
dum scientia in libris sapiencialibus.
Unde [illegible] xiiij. de
[illegible] Sapienciam sic diffiniunt:
Sapiencia est divinarum humanarumque
rerum cognicio studio bene vivendi
quesita vel ordinata. Ex quibus
verbis diffinicionis patet quod requiritur
ad veram sapienciam [illegible]
[illegible] vera [illegible] divinorum cognicio
[illegible] veram fidem. Secundo [illegible] que
ad hominis salutem sunt vera cognicio

[illegible] circa hanc [illegible]

Quoniam [illegible] sapientia [illegible] in [illegible] 44
[illegible] sciam et sapientiam habet [illegible] quia sapientia
est cognitio rerum divinarum [illegible] rerum creatarum
[illegible] de rebus creatis [illegible] divinas
iudicamus habet magis spectat ad sapientiam et [illegible]
[illegible] creatas cognoscimus [illegible] hec
[illegible] ad sciam quam sapientiam [illegible]
[illegible] summa sapientia
[illegible] non novit altissimam causam [illegible]
simpliciter [illegible] non novit [illegible] in aliquo
[illegible] pallatam notitiam de deo
habentem [illegible] de aliis iudicare sic
est sapientia [illegible] intellectualis [illegible] sic patet
ad [illegible] intellectum [illegible] supplement
[illegible] sapientie [illegible] intellectum [illegible] Cum
[illegible] cognitione [illegible] theologi [illegible] esse
[illegible] intellectum [illegible] vult [illegible]
[illegible] salvare [illegible] de divinis ac
iudicare [illegible] divinas de rebus creatis
[illegible] sapientia et [illegible]

singulos causam [illegible] non tamen
iudicat de omnibus [illegible]
[illegible] aut [illegible] terminos sed
[illegible] aut [illegible]
quicquid [illegible] in alio [illegible]
[illegible] hunc [illegible]
[illegible]

Arguitur | 2 sapientis est ordinare
sed theologus non ordinat ergo non est sapientia
[illegible] ordinat [illegible] tradit [illegible]
[illegible] ordinat [illegible] et regulat
[illegible]

Theologia autem nulli alteri scientie propria
tradit per que regularet et cum quilibet
scientia humanitus inventa sua habet propria
vel ea recepit ab alia scientia cui
subalternatur cetera humanitus ad-
inventa [illegible] quod non oportet ut
sapientes sic tradere debeant principia
aliis sed sufficiat ut eas in obsequium
veritatis

Arguitur 2o quod scientie habent
reduci ad unum [illegible]
[illegible] quod mereatur
habere nomen sapientie sed illud unum
est mechanica et non theologia ergo mechanica
est sapientia et non theologia. Nota quod in
omni genere est dare aliquod unum ad
quod omnia reducuntur [illegible]. Sed
de diversis hoc intelligo quod est propter
unum. Illud autem unum ad quod reducuntur
scientie meretur nomen sapientie. Hoc sed
[illegible] quod compluris sapientie est or-
dinare. Et [illegible] est [illegible] quod in ea
[illegible] alie scientie ordinantur [illegible]
[illegible] sicut ille unus sapientibus
[illegible] humanarum. Non tamen est sapientia
simpliciter quia theologia tanto eius est
sapientior quanto [illegible] dependent
[illegible]. Et non est inconveniens
[illegible] reduci ad multa una
sed unum illorum ad aliud ordinatur.
[illegible] autem humane ordinantur ad mechanicam
et theologia. Ipsa mechanica ceteraque ad
theologiam ordinantur. Unde et
Proverbiorum 9 dicitur: Misit ancillas suas
vocare ad arcem

× sapientia ×

Argumentz nulla doctrina que
supponit sua principia aliunde dez
sapiencia | sed theologia e [illegible] ergo
Aor e aresther so mett qz
sapiencie e ordinare et no ez
ordinari [illegible] qz pria theo e sunt
articli fidei qui noti sut in sacra
scriptura sz dei et beatorum ut augustinus
retractare ca [illegible] Sz qz theod
subalternata sua pria ab alia sciencia superiori
Resp. no subalterna sed diuina a
aqua summa sapiencia omnia ista
cognoscens ordinatz
Argumentz Ad sapienciam pertinet
probare principia aliarum sciencias | sed
theologia no probat pria aliarum ergo
Aor pz ex vi ethicorum ubi dicitz
Aristoteles sapiens e cognitio rerum diuinarum
habentem caput inter omnes alias sciencias
et ibidem dicitz | sapientem no
solum ea scire que ex principiis cogno
scuntur | sz etiam circa principia [illegible]
Qui re nisi oportet [illegible]
dicere non intelligitz de sapiencia q
per minor intellectum naturalem zaciom | theologia em
habetz per naturalem zacionem | pria aliarum sciencias | vel
probare pria aliarum | et potest vel
[illegible] si nota [illegible] probare no potest vel
[illegible] per aliqua zacionem naturalem
aliquam alia sciencia [illegible] doctrina
habetz per revelacionem | et no per
naturalem zacionem | et io no probat
pria aliarum sciencias sed solum iudicat

de ceteris scientiis quod eam in aliquo
posset invenire et ideo sibi hinc re-
pugnantem contrarium ut patet
unde ii corinth. x. dicit consi-
lia destruentes et omnem altitudinem
extollentem se adversus scientiam dei
Argumentum tertium Sapientia habetur per
inspirationem sed haec doctrina habetur
per studium et acquisitionem ergo non est
sapientia Maior patet quia inter septem
dona spiritus sancti est ut patet ysa. xi. Ad tertium
dicendum quod duplex est sapientia iudicativa
de divinis Una iudicat per modum incli-
nationis et haec est donum spiritus sancti
iuxta illud prima ad corinth. ii. Spiritualis
iudicat omnia quia qui habet habitum
virtutis recte iudicat de hiis que
sunt secundum virtutem agenda inquantum
ad illa inclinat unde x. ethi-
corum virtuosus est mensura et
regula actuum humanorum Alia autem
iudicat per modum cognitionis et haec
est sapientia que acquiritur per studium
sacre scripture Exemplum sicut ille
qui habet scientiam moralem iudicare
potest de actibus virtutis licet non
sit virtuosus

preter

Utrum scientias naturales et humanitus adinventas doctrina theologie sit homini necessaria pro cuius questionis declaratione noto primo quod scientia physica sive naturalis dicitur dupliciter. Primo obiective quia scilicet est de rebus naturalibus et a natura constantibus. Et hoc modo physica est una pars scientie distincta contra mathematicam et metaphysicam. Et hoc modo capitur ab Aristotele vi° metaphysice ubi dicit quod triplex est scientia theorica: naturalis physica et theologica [illegible] metaphysica. Alio modo effective. Et sic scientia physica dicitur que [illegible] a principio naturali scientie causata est sicut a principio naturali intellectus agentis. Hoc est alius intellectus [illegible] et physicam distinguit contra supernaturale. Et de hoc ad propositum ubi naturales sive naturale [illegible] sive physice sic appellant omnes notitie acquisibiles lumine intellectus naturali. Noto 2° quod secundum alios de naturales dupliciter sunt scientie acquisite per inventionem et studium. Sed lumine humana scientia est acquisita per inventionem et doctrinam. Et omnis scientie humane fundatur super [illegible]

Prima est definitio scientie dupliciter obiective
Prima
vi° metaphysice
2°
effective
naturalis
Quarto dupliciter acquisite

Creature / ex quo colligit et comprehendit
sic dicit philosophus in prohemio metha-
/ hominibus autem scientia et ars per expe-
rienciam evenit / experiencia quidem
artem fecit. Quedam est scientia
divinitus inspirata et non acqui-
sita sicut est theologia que divinitus
inspiratur et scriptura ad edificandum
sic dicit et cetera ad thymotheum 4o omnis
scriptura divinitus inspirata utilis est
ad docendum ad arguendum corripiendum
et erudiendum et cetera. Et fundatur doctri-
na sacra non super testimonium creatu-
rarum sicut sunt humanitus invente
sed super testimonium fidei iuxta illud
Ysaie 7o nisi credideritis non
intelligetis. Modo tercio
Aliquid dicitur necessarium quando
ut sic habet ex isto [illegible] Primo
dicitur necessarium sine quo res
non potest esse sic sine anhelitu ani-
mal non potest esse homo. Secundo
sine quo res non potest esse bene / Aut bonum
aliquod acquirere vel malum vitare
sicut sine medicina non potest homo esse
sanus / Aut sine navigio ad [illegible]
talem civitatem non potest venire. Et
hec duplex necessitas ab aliquibus
dicitur necessitas indigencie / Vo-
catur necessarium [illegible] dicto [illegible]
[illegible] necessarium et [illegible] indigeat ut
[illegible] ut sic et [illegible] tenet [illegible] in
Augustinus [illegible] de [illegible] ad [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod illuminat omnem venientem [illegible]

Quedam inspirata

ad thymo 4o

Ysaie 7

necessarium dicitur 3r

1o sine quo res non potest esse

2o sine quo bene

[illegible] secundum [illegible] specialiter describitur
[illegible] datur [illegible] necessitas et est illa
[illegible] et duplex alia dicitur immutabilitas
alia incontradicibilitas [illegible] invincibilitas et est
illa qua aliquid sic est necessarium quod eius oppositum
non potest esse vel fieri isto modo dicitur necessarium
[illegible] impossibile est illa qua aliquid scilicet
esse quod oppositum eius potest simpliciter esse. Alia
[illegible] esse oppositum non potest succedere unde
[illegible] impossibilitas absoluta non negat [illegible]
[illegible] opposito ut dicitur supra dicti
[illegible] fore et non [illegible] impossibilitas quod oppositum
[illegible] non potest succedere unde [illegible]
[illegible] deus vult ad quod [illegible] impossibilitas
vult hoc dico [illegible] quod non possit velle oppositum
sed si vult non potest oppositum succedere

Experimentum est collatio multorum sensibilium
[illegible] retentorum in memoria preteritorum singularium
vel est cognicio aliquorum singularium ad
invicem precedens scientiam [illegible] in metaphysica
rata memoria. Unde [illegible] ex multis memoriis
fit unum experimentum [illegible] ex multis
experimentalibus conceptionibus fit una universalis
acceptio de similibus que est ars vel scientia
Albertus super primum metaphysice
Ars [illegible] est [illegible] in universalibus [illegible] fit
mechanice ut ars [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] loca [illegible]
scientiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] metaphysica [illegible] theorica [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] a theorica [illegible] considerandi [illegible]
dicit [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] theorica [illegible] [illegible] de [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
in aliam scientiam [illegible] [illegible]

bene sit. Tercio dicitur necessarium quod
aliud cogit et violentat sic contra
impetum naturalem ut faciens sursum
lapidem necessitat et violentat ipsum
contra eius voluntatem sic rex cogit
sibi subiectos ad aliquid quod non vellet
Et talis necessitas vocatur coactionis et
violencie. Quarto dicitur necessarium id
quod impossibile est non esse sic habere sic
hoc dicimus quod deum esse sapientem
necessarium est. Unde impossibile est ipsum non
esse sapientem. Et hic modus vocatur
a philosophis necessitas inmutabilitatis. Sed
[illegible] vocatur ab aliis [illegible] aut
[illegible] [illegible] [illegible] inmutabi
litatis. Nam necessitas sic sumpta non stat
cum contingencia. Inmutabilitas autem stat
cum contingencia. Ad secundum [illegible]
[illegible] [illegible] sufficit. Duplex est necessitas
scilicet absoluta et condicionata. Absoluta
dicitur illa qua aliquid sic est vel
sic fit quod impossibile est non esse vel non
sic fieri. Alia est necessitas condicionata qua ali
quid necessarium est vel fit ex supposicione alicuius
Nota quod philosophia [illegible] [illegible]. Doctrina
sive ars necessaria dicitur [illegible]
[illegible] [illegible] esse ad supplendum unde
[illegible] corporalem. Et sic necessarium dicitur
[illegible] contra artes [illegible] [illegible]
[illegible] inventas. Et de illis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod alie artes
reperte sunt [illegible] [illegible] Nec [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] inmutabilitatis [illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible] [illegible]

3o necessarium coactionis

4o necessitas inmutabilitatis

necessitas duplex [illegible] absoluta

condicionata

Doctrina dicitur necessaria [illegible] [illegible] [illegible] generalis corporalis

cognoscendi finem ipsius introducuntur. Et sic
hoc modo licet sint artes mechanice
Alio modo theologia dicitur nota quam propter
aliam finem extrinsecum. Et sic scientia
dividitur contra honorabile. Et quia
inter scientias humanas sola methaphisica
non ordinatur ad aliam scientiam. omnes
autem alie ordinantur ad ipsam. sola
methaphisica est honorabilior propter alteram
[illegible] alie autem possunt dici necessarie
aliquo modo. unde et philosophus dicit quod
omnes sunt necessariores methaphisica
nobilior autem sola honorabilior nulla
Tertio modo scientia vel ars dicitur nota
quia ea que determinantur in ea cog-
nosci possunt [illegible] consistunt
in alia. Et sic quedam scientia dicitur nota
quia aliqua possumus cognoscere per
unam scientiam que non possumus cognoscere
per aliam. Et hoc nota dividitur contra
superfluum. Et isto modo scientia dicitur nota que non
superfluit. hoc modo theologia dicitur nota
quia de deo superfluit tradit cognitionem
aliquorum que non possunt cognosci
per alias scientias. Notandum
secundum [illegible] doctrinam theologie
est nobis nota propter tria primo
ad cognoscendum deum et ea que de
deo sunt credenda. hec autem non possumus
per humanam investigationem cognoscere
sed per revelationem que facta
est a deo ut habetur in scripturis

2o propter finem extrinsecum

3o propter cognitiones speciales

Theologia est necessaria primo propter ad cognoscendum deum

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

facies et cognicio nostre plenarie
beatitudinis est nobis singulariter
Cuius signum est quia non possent
de hoc singulariter animati nunquam
plenariam beatitudinem possent
spiritualiter vel fuerunt corporaliter
in sua acquisita. Ideo necessaria est
nobis theologia, sicut quia ducit nostra
remunerans ad que sine esset pre-
veniendum. Unde Augustinus 18 de civitate
dei capitulo 41. Cum quid agit aut
quis vel qua aut ad beatitudinem
pervenias. Si frustra humana se
porrigit infelicitas si divina non
indicat auctoritas. Secundo quia tendere
deberet. Secundo circa potentiam
excitandi nostrum affectum ad
deum desiderandum et amandum. Ita
ut Augustinus aut 10 de trinitate. Sed
nisi nemo non nisi cognita
amari posse. Unde ad amandum
deum requiritur cognicio fidei. Que
est per revelationem. Et sic singulariter
licet aut sine physice bene
intentionem habeat quietare ad
dei dilectionem. Hec tamen ea remotius
et debilius. Quare videmus quod
nullum vatum
tem circa sine philosophis similem
theologia. Ceterum paribus repudiarent

Augustinus de civitate dei 18 ca 41

2o ad excitandum affectum ad deum

sunt in dei delectacione / quia varietas
rerum / eo quod ipsi exprimunt nobis
cognicionem illorum de deo / quia magis
de spiritu et efficacius nostre
affectum ad dei dileccionem excitant

3o ad vitandum errorem

Tercio creatura potest vitandum
errorem propter / quia ignorancia cum
est mater omnium errorum et pecc.

leo

Unde et leo ... sequitur ...
scripturas ignorat a christo ignoratur
Ibi / Cognicio aut naturalis non
est sine errore circa sine / phus
cum sequitur racionem naturalem / aut
circa sine creaturis / aut dubia re-

1 Eth. p. 4

manebit / Unde 1o eth. 4 phus
dicit dubitando / Si aliquod est
donum deorum / racionabile est felicitatem
esse / theologia vero omnis natur.
cognicionem felicitatis / et finis
uti sine ad inveniendum errorem

duo sunt genera cognoscibilium de deo

Considerandum quod duo sunt genera co-
gnoscibilium de deo / ut dicit thomas 1o q.
prima ... scilicet / demonstrabilia

Primum demonstrabilia

demonstrabilia ut deum esse unum
immortalem etc. / Secundum non nisi
per revelacionem cognoscibilia ut tri-

Per revelacionem

nitatem personarum / verbum nobis
promissum / incarnacionem et re-
demptionis misteria / hec per scripturas
promisse sunt / Conclusio
preter sciencias phisicas et mathematicas

Conclusio (?)

racionabilis creatura certa est ad laudandum deum
ad fruendum et ad fruendum eo in quibus ipse perfectus ...
deduce

ad inventas doctrina theologica est
homini necessaria probatur ista quia homo
ordinatur ad deum ut finem qui excedit
rationem naturalem [illegible] de quo naturali
modo cognitionem perfecte habere
non potest igitur supernaturali disciplina
qua finem cognoscat et operationes
suas dirigat [illegible] hoc est quod dicitur [illegible]
[illegible] non [illegible]
oculus noctue ad lumen solis
sic intellectus noster ad diuina
[illegible] et ad cognitionem substantiarum separatarum
[illegible] [illegible] [illegible]
non uidit deus absque te [illegible] que
preparasti expectantibus te [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible]
[illegible] uidere ut deum cum [illegible]
dilibus uidere non
deus illa est que [illegible] non
possumus [illegible] contemplari et [illegible]
[illegible] [illegible] Ad hoc factus
est homo ut deum diligat et
celestia contemplet [illegible] omne
agens [illegible] finem [illegible] est [illegible]
[illegible] qualiter finis acquiratur
et [illegible] que requiruntur ad [illegible]
[illegible] finis sed ho agit [illegible]
[illegible] et non [illegible] cognitionem [illegible]
[illegible] finem dat [illegible] [illegible]
[illegible] qui deus libere [illegible]
[illegible] [illegible] digna vita eterna
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] potuit pertingere ad cognitionem
[illegible] distinctam illius finis

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ij ex primo ...

applicari potest ad theologiam. Et divina
scriptura divinitus inspirata utilis
est ad docendum, ad arguendum, ad
corripiendum, ad erudiendum in iustitia
~~[illegible]~~ ut perfectus
sit homo dei ad omne opus bonum
instructus. Sed theologia est divinitus

ij petri ... 1o

inspirata secundum petrum tharantasia
te ... [illegible] ... sancti spiritus

x primo x

sit sancti dei homines ... utilis et
...a est quia sola ea docetur quod ... [illegible]

primo de deo

Arguitur Quae separantur ... quod
de deo ... de omni ente sufficienter
determinatur in metaphysica philosophica
quod nulla doctrina praeter philosophicas
sicut est nova. Hoc est ... primo
de anima hoc quod non ... de crea
turis tractant sicut physica ...
etiam de deo ... in philosophia vi o

vj metaphysica

metaphysica ... vocatur ... scientia divina
... metaphysica ... hoc ... doctrinae philosophicae
tractant de omni ente non ... suf
ficienter quia de ... [illegible] ... quae
de deo non sunt cognoscibilia
a nobis nisi per revelationem
sufficienter tractare non poterant
... de hiis quae possunt philosophicam
investigationem attingi insufficienter
tractaverunt quia aliquos errores
miscuerunt

ipsum

Arguitur Doctrina contra ...
... ... naturalem cognitionem non
... philosophiam habeat ... de ... quae ... sub
... generalem ... ... non ... ...
modus quia non ... modus ... reducit ... ...
ut in ... finalem

e nobis nata sed doctrina theo[logi]e
est longior ergo non est nobis
nata. Ad 2m dico quod ea que sunt alcorani
non cognoscere philosophice querere
contra in o dicitur Alcorani te ne
quesieris. Ad 2m non. Sed in Alcorano
querere prohibetur quantum ad viros secundum dia
bolicos sic faciunt infideles querere
[illegible] quesierit alcorani
intelligere ex superbia ut in [illegible]
sua veritatem destruere [illegible]
Secundo quando ut aliqui philo
sophi [illegible] curiose et presumptuose
[illegible] duobus modis prohibet
[illegible] alcorani querere. Tertio
est querere alcorani secundum [illegible]
sic faciunt viri sancti [illegible]
[illegible] et sic licet querere [illegible]
[illegible] veritatem fidei [illegible]
[illegible] subdit [illegible] plurima super sensum
hominis ostensa sunt tibi [illegible] in scriptura
[illegible] sunt sic [illegible]
est [illegible] intellectus speculativus
vel practicus [illegible] philosophiam [illegible]
intellectus [illegible] alia [illegible]
[illegible] philosophia [illegible] Ad 2m est
algazel [illegible] dicit in libro de
[illegible] philosophia non [illegible]
[illegible] Ad 3m [illegible] philosophiam in de
[illegible] habet
[illegible] intellectus speculativus in
[illegible] intellectus [illegible]
[illegible] licet [illegible] doctrinis [illegible]

contra in o

Alcorani querere prohibet 3t secundo [illegible]

2o [illegible]

3o [illegible]

scilicet ad salutem [illegible] et [illegible] est [illegible]

ipso intellectus secundum modum nature
non tamen simpliciter nec de facili
quia natura impedita est sine dono
gracie unde dicitur. Et dicitur
[illegible] sufficiunt ordinat
[illegible] quo [illegible]
comparacionem ad felicitatem [illegible] sed
requiritur et ista doctrina ad ordi-
nandum [illegible] in comparacione ad
felicitatem eternam que est felicitas
sine miseria [illegible]
[illegible] ordinet et in comparacione ad
felicitatem politicam et [illegible]
sine philosophie non tamen [illegible]
[illegible] philosophie doctrine [illegible]
bene [illegible] ad se disponendum
ad futuram felicitatem [illegible] Augustinus
[illegible] que
[illegible] in una [illegible] que est a-
[illegible] ad felicitatem fu-
turam
Arguitur et Augustinus [illegible]
[illegible] confessa dicit
[illegible] est ex amore male
inflamante et ad timore male
humiliante sed iste radices [illegible]
determinantur et per doctrinam philosophiam
[illegible] alia doctrina non est necessaria
[illegible] Tullius [illegible]
[illegible] philosophia [illegible]
[illegible] sollicitudines
detrahit cupiditatibus liberat
pellit timores [illegible]

Marginalia:
[illegible] felicitatem [illegible] et [illegible] felicitatem politicam
theologia ad felicitatem eternam
Augustinus [illegible]
Augustinus [illegible]
[illegible] 2o [illegible]

loquitur dicit quod philosophia liberat et pel-
lit cupiditates et timores secundum quod
sunt impedimenta felicitatis sollici-
ta de qua loquuntur philosophi vel ethici
et felicitate contemplativa et sunt
acquisibiles naturalibus de qua
ethici et felicitates non sunt
felicitates nisi secundum quid similiter
cum miseriae sunt permixte. Scriptura
scriptura docet fugere cupidi-
tates male inflammantes et
timores male humiliantes sunt
quasi x impedimenta devenienda ad
felicitatem veram que consistit
consistit in clara visione dei et
eius perfecta fruitione et securitate
perfectionis. Felicitas et summa
naturalibus acquiri non potest et ista
magis privat quam philosophus per theoricam
per philosophiam tamen ad declinandum
cupiditates interiores et super-
fluitates impedimenta illius imperfecte
felicitatis
Quantum autem naturalibus ad
acquirendam scientia sufficit natura
quod multo magis tamen nobiliori
non est ad perfectionem alia-
mare non est nisi ad perfectionem non posset acquirere
natura que non posset in ani-
ma naturaliter sed a meliori consuetudine
non sed a meliori nobiliori inseparabiliter
cum operibus nobilior tunc transcendit genus
sensitivo non sufficit ad cuius per
fectionem sic naturalibus
natura

x sunt x

philosophia aliter liberata passionibus aliter theorica

55

Nota secundum doctores sanctos quod contemplacio dei est duplex. Una est per creaturas, et est imperfecta eo quod creature habent modum et sunt finite durante in cognitione sui creatoris. Ecce, ostenditur quod creature non possunt adequare [illegible] ... imperfecte [illegible] in cognitione illius ... creatura eiusdem ... creatori ... finita ... ad infinitum ... Ecce quod in celis ... imperfecte ... in cognitione ... contemplacio dei per creaturas est imperfecta ... per quam contemplacionem plenam felicitatem contemplativa possit. Et ad hanc ordinata tota cognitio philosophica ... et rationibus creaturarum procedit. Alia est contemplacio dei qua videtur immediate per essenciam sicut ... est ... et est homini possibilis ... in fidei suppositione. Unde oportet ... ad finem ... in manu ... ad illam contemplacionem in statu vie per cognitionem creaturis ... finita ... eius ... Et hec est doctrina theologie. Item ad hebreos xi: Sine fide impossibile est placere deo. Placere autem deo est finis ... Cum ergo ad eam ... fidei ... non possit ... est aliqua doctrina que ex fidei principiis procedat.

Contemplacio est duplex
Prima per creaturas
ostenditur
primo celi
Secunda per essenciam dei
ad hebreos XI

Utrum quarta theorica alijs sciencijs sit certior et dignior quo tunc intellectu est

Noto primo iuxta aristotelem primo de anima unam scientiam esse digniorem et nobiliorem alia duobus modis primo ratione obiecti quia est de digniori et honorabiliori obiecto et sic metaphysica est dignior physica et physica quam mathematica quia illa est de rebus naturalibus que sunt priores quam quantitates sive magnitudines de quibus est mathematica tamen super metaphysica at omnium est dignissima ut dicitur necessariorum unde 3º metaphysice dicitur digniorem vero nullo alio quam illa. Alio modo dicitur dignior alia ratione certitudinis scientia est dignior quia habet certiorem modum procedendi et sic habet certiorem modum procedendi proprie debet considerationi propria. Et sic secundum thomistas geometria est nobilior astronomia unde geometria considerat [illegible] geometria demonstrationes astronomia et confirmatur quia descendit astronomia. Astronomia autem demonstrationes nobilitate habet et sic mutatur secundo metaphysice dicitur demonstrationes mathematice sunt in primo gradu certitudinis

Noto 2º quod eadem scientia sub primo certitudo in scientia potest accipi quod ex certitudine primo ex rebus de quibus considerat scientia eo quod sunt certiores secundo ex modo sive ad intellectum secundo ex modo procedendi secundum geometriam

Secundo in scientia [illegible] [illegible] 2a [illegible] ex paucioribus simplicioribus

Unam unde scientia sit dici minus certa quam [illegible] de hiis que se habent per appositionem. Et secundum istum modum geometria [illegible] minus certa quam arithmetica [illegible] punctus est unitas [illegible] [illegible] una addit supra unitatem [illegible] in continuo. Et de isto [illegible] certitudinis determinatur [illegible] [illegible] unde dicitur [illegible] certissime autem scientiarum sunt que maxime primorum [illegible] sunt [illegible] que [illegible] ex paucioribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex additione dicuntur ut arithmetica [illegible] certior est geometria [illegible] [illegible] Et [illegible] ista scientia magis de propriis [illegible] est [illegible] de deo [illegible] omnium [illegible] prima [illegible] Et omnia [illegible] propria ordinat [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] Ista propria et ordines determinantur [illegible] [illegible] propria et ordine [illegible] est [illegible] [illegible]

2o ex non sensibili

Secundus modus [illegible] [illegible] ex non sensibili et abstracto quia illa scientia dicitur magis certa quam est de rebus sensibilibus unde videmus mathematicam certiorem naturali.

3o [illegible] quod et quia

Tertius modus contingit [illegible] quod et [illegible] ista quod scientia que dicit [illegible] quod [illegible] certior est scientia ut geometria certior est perspectiva.

Et iste duo modi tanguntur [illegible] de certitudine scientiarum [illegible] [illegible] [illegible] tangit primum modum [illegible] [illegible] duo modos [illegible] 2o assignat [illegible] [illegible] [illegible] quod scientia quam dicit [illegible] se habet

per addicionem et addicionem ad statum [illegible]
quod [illegible] est de magis et minus susceptibilibus
in substantia magis abstracta et minus
abstractum addat super magis et minus abstractum
[illegible] per addicionem ad statum qui est de magis
susceptibilibus. Et quia [illegible] alia [illegible] addat
super statum qui est [illegible] superhabundantie
[illegible] abstract[illegible] [illegible] tercio
Quarto considerandum certitudo in scientia
de hiis que intelliguntur. Scientia si de eisdem
rebus determinaret que intelligit [illegible]
huic tamen [illegible] que [illegible]
supernaturali non adeo [illegible] veritate
possent splendere illi ut aliud. Et [illegible]
scientia sunt tradita non [illegible] certitudine
istorum certitudinis [illegible] non tradantur
quia non crediderit nota alia [illegible] posse
[illegible] essent nota hinc intellectus
assentit. Et [illegible] modum [illegible] dicere
possumus theologia est certissima quia
certissimo lumine fundata. Et si [illegible]
[illegible] tenet [illegible] fide [illegible]
tertium modum certitudinis [illegible]
[illegible] in [illegible] ad scientes [illegible]
[illegible] illa certitudo [illegible] adhesionis
vel speculacionis. Et si loquamur de
certitudine adhesionis ista scientia est
certissima quia pro nulla veritate
tradita in [illegible] scientia [illegible] subire [illegible]
capitis [illegible]. Et ideo hinc [illegible]
[illegible] adhesionis [illegible]. Sed si
loquamur de certitudine speculacionis
scientia ista non est certissima [illegible] est de quibus
est fides et fides est de non visis

3o [illegible] hic [illegible] intelligit

3o [illegible] [illegible] scientes [illegible] est [illegible]

[illegible] [illegible] omnibus

Certitudo duplex

Speculationis

adhesionis

vel evidencie

adherencie

Certitudo quid

intellectus determinatur ad unum [illegible] triplex

Noto tercio

Nota duplex est certitudo quedam adhesionis alia speculationis. Certitudo speculationis est notitia speculativa vera absque dubitatione et deceptione. Alia est certitudo adhesionis et est firma adhesio qua voluntas vult adherere firmiter alicui veritati sive credite sive scite. Vel [illegible] duplex est certitudo viz certitudo evidencie sic in primis principiis et conclusionibus ex eis deductis. Et certitudo adherencie cuiusmodi est certitudo fidei que est de non evidentibus et tale [?] est dicitur certitudo infallibilitatis.

Noto quarto

ut dicit d. Tho. in 3o d. 23 q. 2 art. 2o questiuncula 3. Certitudo nihil aliud est quam determinatio intellectus ad unum. Quanto autem maior est determinatio tanto est fortior [illegible] determinationem causat determinatio aut intellectus [illegible] [illegible] triplicitur secundum triplicem considerationem. Unus enim intellectus [?] [illegible] et consideratur secundum se. Et sic determinatur ex presentia intelligibilis sic [illegible] determinatur ex presentia forme. Et hec quidem contingit in hiis [illegible] statim lumine intellectus agentis intelligibilia fiunt sic ut prima principia [illegible] intelligit. Et sic determinatur iudicium sensitive potentie ex hoc quod sensibile subiacet sensui

unde [illegible]

[illegible] demonstrant a me [illegible] sic [illegible]

[illegible] ut arithmetica geometria [illegible]

[illegible] certo [illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] ut musica [illegible] ille [illegible]

[illegible] ad [illegible] gradu

homines [illegible] fideles nec parata hec

videntur [illegible] veritatis [illegible] videntur

[illegible] blandimenta [illegible] cedere falsum

posse ut veritatem quam [illegible]

[illegible] indigent [illegible] aliquis [illegible]

[illegible] geometria

[illegible] geometrice

[illegible] certa [illegible] fide

[illegible] morte [illegible] mallet totam

[illegible] tota [illegible]

illam [illegible]

adeo adherere non credite. Quanti
loquamur de certitudine speculacionis quam
quod respicit [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] sit maior est [illegible] certitudo in
[illegible] quia [illegible] in [illegible] per eo quod
aliquando est aliquid [illegible] ita certi-
tudinaliter nosse quod ullo est [illegible] du-
bitare [illegible] aliquo [illegible] non in corde
suo ullo [illegible] in [illegible]
dogmatum [illegible]

Verum [illegible] potencia [illegible] et illa
potencia [illegible] aliqui doctores
antiqui dixerunt quod [illegible] alia
alia potencia ab intellectu

quorum principalior et certior est fides.
Et ideo est secunda cognitio intellectus
vocatur opinio. Quod enim in intellectu
principiorum causatur determinatio
ex hoc quod aliquid per lumen intellectus
sufficienter inspici potest per se scitum.
Alio potest considerari intellectus in suo
ordine ad rationem quae ad intellectum
terminatur, idem resolvendo quod est
in principia per se nota circa certitudinem
dicitur efficiat. Et hoc est assensus scientiae.
Quod enim in scientia causatur determinatio
intellectus ex hoc quod conclusio per aliquam
rationem in principia per se nota resolvitur.
Tertio consideratur intellectus
in ordine ad voluntatem, quae quidem
omnes vires ad actus suos movet.
Et hoc quidem voluntas determinat
intellectum ad aliquid quod nec per se
ipsum videtur nec in ea quae per se vi-
dentur resolvi potest. Determinat autem
ex hoc quod dignum reputat illi esse
adherendum propter aliquam rationem quia
bonum videtur cum illi rei adherere.
Quamvis illa ratio ad intellectum
terminandum non sufficiat. Et est unde
utilitatem intellectus, qui non
videt per se hoc cui assentiendum credit,
producit, nec ipsum ad principia
per se nota resolvere valet. Et hoc
assentire proprie vocatur credere, quod
est fidei proprium. Unde dicitur intellectus

2o in ordine ad rationem

3o in ordine ad voluntatem

Inquantum non [illegible] motu ad
aliquid determinatum [illegible]
nem voluntatem [illegible]
raro quod sic intellectum [illegible] credente
sed mediante voluntate que imperat
intellectum [illegible] voluntas [illegible]
[illegible] intellectum ut faciat [illegible] que
credunt [illegible]
[illegible] nota vel [illegible] in alia resolutione
[illegible] hoc modo ut intellectus firmiter ad
hereat veri [illegible]
[illegible] et intellectum [illegible] evidencia
[illegible] certitudo
aut [illegible] firma adhesione
ad [illegible] credit [illegible]
fidem credunt [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] credunt [illegible] qui habet [illegible]
firmitate [illegible] intellectus
[illegible] vel
[illegible] in
[illegible] resolutione [illegible]
[illegible] certitudine [illegible] ad firmiter
adhesionem [illegible] sit certitudo [illegible] et
intellectus [illegible] et intellectum sit
ad evidencia [illegible] quibus assentit
Noto ultimo [illegible]
[illegible] scientia [illegible]
[illegible] alia [illegible]
[illegible] certitudinem maiorem [illegible]
[illegible] respectu [illegible]
[illegible] dignitate [illegible]
[illegible] respectu [illegible]
[illegible]
dignitatem [illegible]

Una scientia est nobilior altera [illegible] ratione [illegible] dignitate [illegible]

economice et monastice. hoc nomen
habet in primo nomine. Est ergo
Conclusio prima Sacra the-
ologia alijs scientijs est certior. Probatur:
ista scientia est certior que magis
principijs certis innititur. Sed principia sacre
theologie [illegible] [illegible] certiora et cer-
tiora alijs. [illegible] quia [illegible] ratio [illegible]
Sed hec [illegible] [illegible] certa [illegible] infallibiles prime
veritatis [illegible] perfecte et increate.
Alie vero scientie veritatibus
et creature. Item iste non fundantur in im-
mutabile. Item ex eternis. Item omne
[illegible] [illegible] eternis ... vertibile
creatum ut dicit Damascenus. Vertibile
sunt mutabile est. Item hec scientia
habet alijs est certior. Item alie
[illegible] habent certitudinem ex [illegible]
sic habent certitudinem ex
lumine rationis humane que aliquando
contingit deficere et falli. Hec autem
scientia habet certitudinem ex lumine divine
revelationis divina que est in-
fallibilis et certa ... potest ...
Conclusio secunda Sacra theologia
alijs scientijs est dignior et nobilior.
Probatur per Augustinum [illegible] de civitate dei
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnia
sunt [illegible] [illegible]
sibi [illegible] [illegible] humanorum. Item
divina [illegible] [illegible] subiecta. Item
[illegible] in 2a epistola ad Volusianum
Augustinus: [illegible] [illegible] studiosis
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] solatis ab ineunte pueritia

Augustinus [illegible] Dei [illegible] 1
Augustinus epistola ad Volusianum

usque ad decrepitam senectutem magno
cum summo studio meliore ingenio
conatur addiscere. Videtur quod deo volle
quod sit omnibus aliis profundior sed
etiam quod omnibus aliis dignior quod
patet Quia que simplicitate est certior et
nobiliora subiecta considerat et ad
finem digniorem ordinatur illa est
dignior. sed theologia est huiusmodi. Respondeo dicendum
quod non est quod primo et ultimo nobilior
Ad hoc quod theologia est simpliciter certior quia
de primo summo simplicissimo scilicet de
deo et ordinatur ad finem supremum
scilicet ad eternam beatitudinem ad quem
ordinari debent omnes fines omnium scientiarum
Arguitur Mathematica est certior
aliis scientiis quod non theologia. Antecedens probatur
quia certitudo scientie provenit ex certitudine
demonstrationis, sed in scientiis mathematicis
certitudines sunt demonstrationes mathematice
dicuntur esse in primo gradu certitudinis
et hec in certitudine respectu naturalium
vel similiter subditur quia scientia naturalis
sequitur, cum in hoc quod non
sit ita certe sicut mathematice. vel dicendum quod
sunt in certitudine respectu scientie
speculative quia alia sciencia certior
non possunt in homine nisi ab homine inveniri
Arguitur Scientia aliqua magis con
veniunt tanto de eis magis certi
sumus quia ea que determinant alie scientie
magis conveniunt, ideo sunt certiores
Ad hoc nota quod alie scientie ea que de
terminant determinant per viam rationis
vel experientia est cognitio singularium
...

fruendo in eorum ex parte. Unde Aristo-
teles 10° ethice dicit homines artem scientiam
et artem per experientiam veniunt. Et 2°
posteriorum dicit ex sensu quando fit memoria
et ex memoria vero multa facta
experimentum. Ergo in [illegible] aliis scientiis est
certior. Sacra theologia vero est certa
omnis. Sed sunt alii modi certitudinis
quibus ista aliis scientiis excellit
[illegible] quod concludit. Ista est certior
est enim triplex. Scilicet certi-
tudo speculationis. Alia est certitudo ex-
perientie. Tertia est certitudo secundum affectum
[illegible] est certitudo quo ad [illegible]
[illegible] est certitudo quo ad [illegible]
et est certitudo quo ad animam [illegible]
Dico ergo quod [illegible] theologia est
certior certitudine quo ad affectum
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non est certior quo ad spe-
culationem [illegible] est [illegible]
[illegible] est certior [illegible]
certior [illegible] [illegible]
[illegible] non propter [illegible] dicit
[illegible] aut [illegible] [illegible]
Argumentum illa [illegible] [illegible] [illegible]
contingit dubitatio non est certior [illegible]
contingit [illegible] theologia contingit dubi-
tatio ergo [illegible] [illegible]
[illegible] in veritate. Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] veritate
[illegible] [illegible] in theologia [illegible] fides
[illegible]

modi certitudinis plures sunt

certa quod in illis dubitaret. Sed
quod dubitare quod aliquibus contingit
circa articulos fidei est propter debilitatem
intellectus nostri non propter incertitudinem
materie. Unde fides est certior quolibet
alia scientia quantum ad certitudinem adherentie
non certitudinem speculationis.
Arguitur. Certior est scientia que procedit
ex principiis per se notis intellectui
quam illa que procedit ex principiis articulis
intellectui. Sed alie scientie procedunt ex
principiis per se manifestis intellectui,
hec autem ex articulis [illegible] intellectui. Ergo
ex principiis fidei ergo non est certior.
Solutio. Quod [illegible] sit [illegible] propria veritatis ut
veritatis et sit propria veritatis
ut bonitatis. Dico ergo quod alie scientie
procedunt ex principiis veritatis ut
veritatis per se notis. Hec autem pro
cedit ex principiis veritatis ut
bonitatis et per se notis ut bonitatis
[illegible] ut veritatis [illegible]
ista magis est [illegible] quam aliis
et sapientia magis [illegible] sed magis
enim consistit in virtute et efficacia et
in contemplatione et notitia. Ad [illegible]
ii. [illegible] non in [illegible]
humane sapientie verbis sed in ostensione
[illegible] et virtutis.
Arguitur. Scientia quanto est [illegible]
alia nobilior est dignior [illegible] a nobis
est [illegible] alia [illegible]
ut [illegible] verbis et scientia [illegible]
per [illegible] scientia philosophia pertinet

pharum prima naturalis philosophie supra
quas probat prima naturalis philosophie quod
[illegible] probat quod formam fuit pharum
prima alteram formam eo modo quo
pharum recipiunt et multo [illegible]
[illegible] quod formam substantialem
formam quod [illegible] prima naturalis philosophie
[illegible] est aliud reale preter materiam
[illegible] huius ita [illegible]
[illegible] possit per motum sic
[illegible] huius sic hoc probare
[illegible] fidei ipso [illegible] . sacra
alteracio [illegible] panis substantia
panis remanere [illegible] in corpus
domini [illegible] Christi [illegible] est
Arguitur illa forma que est omnibus
[illegible] est vita et prima
[illegible] non est [illegible] de
[illegible] ea que est [illegible] quoniam
[illegible] est de [illegible]
et prima [illegible] que [illegible]
et [illegible] quantitate [illegible] logica [illegible]
et [illegible] forma
est de deo [illegible] forma de [illegible]
est vita et [illegible] quod forma [illegible]
[illegible] simpliciter [illegible] forma
et sic [illegible] est vita et prima
de forma simpliciter prima [illegible] sit vita
[illegible] vita in [illegible]
in [illegible] in [illegible]
et in [illegible]
[illegible] omnium [illegible] de tali forma [illegible]
formam que est de [illegible] in [illegible]
[illegible] illam formam [illegible]
illam [illegible]

[illegible] est forma vite et prima

13

nomen sit sic de facto de ente sim-
pliciter non posterior hoc est vtior vel
prior Consequentia primo minus vtis et
posterior quia non considerat de ente
simpliciter de ente considerabili in lumine
naturali. hec autem de ente considerabili
lumine naturali et supernaturali Concluditur princi-
paliter de considerabili lumine super-
naturali

Vtrum deus sub ratione deitatis sit theologie nostre subiectum attributionis

Noto primo quod subiectum secundum guil-
in questione prologi primi libri subiectum dicitur
tripliciter Primo enim dicitur subiectum
predicationis et hoc est subiectum logicum
et est de quo aliquid predicatur ut
dicendo homo est animal homo est subiectum
Secundo dicitur subiectum inhesionis et hoc
est subiectum physicum ut cum dicitur materia
est subiectum generationis et corruptionis vel
cum dicitur substantia est subiectum accidentis etc.
Tertio est subiectum considerationis et hoc est
subiectum scientificum scilicet circa quod versatur
scientie vel artis consideratio quod etiam
obiectum dicitur quia obiectum dicitur illud quod
primo obiicitur actui potentie vel
scientie Differunt in obiectum et subiectum scientie attributionis
sic supponitur et inferimus quod omne subiectum
attributionis scientie dicitur obiectum sed non

[Marginal notes: subiectum dicitur tripliciter / 1o predicationis / 2o inhesionis / 3 considerationis / obiectum et subiectum scientie differunt]

[illegible] quadruplex est non eo de quo considerat scientia [illegible]
subiectum eo quod subiectum passionibus et effectibus [illegible] obiectum
obiectum quia est id in quod fertur potentia sed potentia
fertur in obiectum sicut consideratio scientie in subiectum de [illegible]

eorum unde dicitur obiectum inquantum terminat
actum habitus vel potentie. Sed subiectum
dicitur respectu passionum demonstratarum
in scientia vel respectu conclusionum. Obiectum
enim attribucionis scientie est subiectum principale
conclusionis alicuius scientie quod est idem dicere quod
obiectum ultimatum scientie. Ideo ad ipsum ul-
timate terminatur actus sciendi. Subiectum
autem primum scientie est ipsa conclusio aliquid
continens de subiecto quod etiam dicitur
scibile proximum. Sed subiectum attribucionis
dicitur scibile remotum. Ex quo sequitur
causa istius questionis quia querit sicut [illegible]
dicendo sit subiectum theologie nostre. Et
an sit scibile remotum sive obiectum
ultimatum habitus theologie.

Noto 2o quod ratio formalis
obiecti sit sicut triplicem sumendo. Primo
ratio dicitur id quod est causa ex parte
subiecti ut attingitur [illegible] obiectum. Et
sic lux sit dicitur ratio obiecti visibilis
Sic [illegible] illud quo aliquid attingitur a
potentia seu quo [illegible] movet [illegible]
deinde obiectum. Tertio sumitur ratio obiecti
pro quidditate vel diffinitione vel conceptu
quod primo et per se attingitur in obiecto
quod [illegible]. Et sic dicimus quod ratio
[illegible] est [illegible] ordinata in
obiecto [illegible] scibile unde [illegible] Gratia est [illegible]
[illegible] scibilis [illegible]
in illa scientia [illegible] est [illegible]
[illegible] scientia [illegible]

Ratio formalis obiecti sumitur 3o
1o

2o

Color est qualitas propria in corpore terminato Ar(istoteles) de sensu et sensato

actu acquisibilem per motum | hec enim
est differentia inter mobilem et rationem
ratio consimiliter per exceptionem vel differentiae
obiecti ... est | sed ut est obiectum
vel sensibile vel cognoscibile | item
ratio obiecti visus ut est ratio [illegible]
ratio coloris | vel colorati | sed ratio
obiecti visus ut obiectum est | est hoc quod
dico sensibile per medium [illegible]
diaphanum [illegible]
medium a obiecto aut organo [illegible]
ratio obiecti physice est corporis [illegible]
loquendo de ratione obiecti ut ratio est | sed
loquendo de ratione obiecti physice
ut obiectum | tunc ratio illius est | hoc quod
dico sensibile per medium sumptum a [illegible]
sensibili et motu | hoc modo ratio obiecti
dicit rem aliquam [illegible]
quam quod dico obiectum | et ista ratio non
est quod attingitur in obiecto [illegible] | hec
est ratio qua obiectum attingitur
a [illegible] | sed est ratio [illegible] a medio
cognoscendi denominans obiectum a
tali medio | prima ratio vocatur ratio
qua attingendi obiectum sed ratio attractiva
Dicitur ratio [illegible] ratio obiectiva | [illegible]
hec est medium cognoscendi [illegible]
Dicitur ratio est per quam [illegible] subiacet
in [illegible] | et per quam [illegible] de [illegible]

[illegible] felix [illegible] quo cognitionem habet
de deo [illegible] felicior [illegible]
[illegible] ad [illegible] et iste felicior [illegible]
[illegible] ad obiectum ut est [illegible]
accidit esse obiectum [illegible]
[illegible] [illegible] esse [illegible] deo et
[illegible] attributa quae conveniunt deo. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ [illegible] a [illegible]
et iste felicior [illegible] probabilibus [illegible]
[illegible] revelatione ad [illegible]
[illegible] ut est obiectum [illegible]
[illegible] felicior [illegible]
[illegible] ut obiectum [illegible] ut est [illegible]
[illegible] est [illegible] obiectum [illegible]
[illegible] cognitio
[illegible] revelatione
[illegible]
[illegible]
[illegible] revelata [illegible] cognitio [illegible].

demonstrandum illud dicitur ratione [illegible]
ut est [illegible] dabile vel cognoscibile [illegible]
[illegible] rationes [illegible] ut est [illegible]
[illegible] theoreice ut est [illegible] ut [illegible]
[illegible] ratio [illegible]
considerat [illegible] in [illegible]
[illegible] demonstrationes [illegible]
[illegible] ratio mediat [illegible]
[illegible] et [illegible] passiones [illegible]
[illegible] ut est [illegible] aut [illegible]
[illegible] in [illegible] vel considerat [illegible]
[illegible] a motu et a materia [illegible]
[illegible] geometria [illegible]
[illegible] de quantitate [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] geometrie de [illegible] de [illegible]
[illegible] in theorica [illegible] vel [illegible]
[illegible] de certo [illegible]
[illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] ideo [illegible] ulterius .

[illegible] | Circa autem 2o sciendi a modo
sciendi et modo cognoscendi | Circa
2o dicta in theologia est modus
cognoscendi quibus theologia [illegible] | et sunt
articuli fidei quos solo habitu fidei
tenemus | Ex quibus [illegible] theologia [illegible]
elicimus | Circa secundum dicta in theologia
est ipsa deitas ratione cuius subiecto
theologie omnia sua attributa conveniunt
Circa autem 3o dicta in theologia q
conveniunt subiecto theologie [illegible] modo ut
modus cognoscendi ipsum in theologia [illegible]
[illegible] quia sunt [illegible] explicatio [illegible]
sciendi | Et sic divinum revelabile
sive cognoscibile lumine divine revelationis
est 2o obiectum theologie | Ut obiectum est
prout obiectum comparatur ad [illegible] modum
cognoscendi scilicet per lumen divine revelationis
Nota 3o ut dicit doctor subtilis in
prologo [illegible] articulo quarto | [illegible]
subiectum alicuius scientie debet habere tres
conditiones | Prima est quod [illegible] in scientia
debet contineri sub subiecto | Secunda quod
subiecti cognitio sit principalis in scientia
[illegible] in ista scientia | Tertia quod subiectum scientie
distinguitur ab aliis subiectis | Secundum
[illegible] sic [illegible] et [illegible] 3o [illegible]

Subiectum scientie debet habere 3s conditiones
Prima
2a
3a

Prima condicio debet sufficere vel in recto
vel in obliquo. Secunda prima aut parte quia
secundum Aristotelem vii [illegible] ponit has duas
condiciones requisitas ad subiectum forte
sic. quod debet scire [illegible] secundum non [illegible]
res aliter sciantur. Secundum patet ut sic scilicet
prima quod hoc nomine dicitur attingere
in illa scientia. Secunda quod virtualiter
contineat totam scientiam. Et dator subiecti
in plurimo super [illegible] scientie. Nam in dicitur
[illegible] prima subiecti continere [illegible]
[illegible] illa [illegible] cum est
Est hic dicta ut dictum est. Et [illegible] quod
[illegible] intendit quod subiectum debet continere
virtualiter totam scientiam. Hoc omnes [illegible]
[illegible] ad totam scientiam ut causa
in se ipsa sufficiens. Cuius [illegible] subiectum
quod subiectum debet continere totam scientiam
virtualiter ut in se ipso sufficiente causa
id est in suo ordine. Et [illegible] simpliciter
vocatur [illegible] causa simpliciter sufficiens
illa quae primo et adequate est causa
alicuius ut subiectum [illegible] passionis sive
immediate sive mediate aliqua priori
passione. Causa autem sufficiens in
suo ordine est quae licet sola non
sufficiat ad effectum [illegible] ordine
completa et totali [illegible]

Subiectum secundum [illegible] est illud quod continet primo virtualiter omnes
veritates illius scientie vel habitus in quo ponitur
subiectum

sol est causa solis | Et hoc in p(ri)ma p(ar)te
aliq(ua) spe(cies) co(n)tinet virtualit(er) o(mn)es ve(ritates)
illius ut s(ub)s(tantia) spec(ies) | non tamen q(ue) p(er)tinent
specieb(us) solis cum sit incorp(orea) ... med(ie)
antiq(uorum) s(ecundu)m hec q(uo)d totalit(er) o(mn)es ab
illis dependent o(mn)es ve(ri)tates s(ecundu)m p(ro)
| s(ecundu)m q(uod) illas ut p(ri)me Et alio(rum) ut p(ro)pinquis
et (con)tra causas multe q(ue)dam s(ecundu)m
Dico q(uod) s(ecundu)m d(ici) m(od)o uno q(uo)d sunt p(ro)p(ri)as
subiecto(rum) in causa s(ecundu)m continere virtualit(er)
in uno s(ecundu)m se adequate (et) sufficient(er) | secundo
d(icitur) m(od)o in s(ecundu)m se | p(er) se nec passio(n)es
binariis nec ternariis s(ecundu)m eius ...
ut | s(ecundu)m hic d(ici)t uni in se co(n)tinere o(mn)es
passio(n)es ... virtualit(er) ut p(ri)ma ...
ratio(n)e ut d(e)ff(ectu) ... et p(ro)p(ri)etatum
in binario et ternario ... | Quorum
passionu(m) s(ecundu)m esse p(ri)m(um) adequate
| Et p(ro) hoc ... s(ecundu)m q(uod) habet
... co(n)tinet ... o(mn)es ...
... ut s(ecundu)m causa hec o(mn)es q(uod) sufficiat
ad ... o(mn)es ... nisi ad
... specieb(us) ... s(ecundu)m sit binarii
a(ut) ternarii ... ut ... | Et sic
sit c(ausa) in ... ut s(ecundu)m p(re)dicat(ur) | Et ...
s(ecundu)m q(uod) s(ecundu)m co(n)tinere virtualit(er) totam
habitu(m) ... vnde ...
p(ro)cedendo s(ecundu)m in s(ecundu)m se | Alio m(od)o ut

procedentem in aliquo ipse proprietatibus quibus
suis similiter conveniunt virtualiter et
duplex scilicet adequate et ut pars causa
Circa primo in primo conveniunt virtualiter ut pars
[illegible] toti homini et non parti ipse sol
virtualiter convenit toti homini et non parti
ut pars sed sic superior est Circa et ipse
et in proprietatibus convenit virtualiter et
adequate ut [illegible] toto homini Et
quibus est sic concordia ut dictum est et [illegible]

Consideramus [illegible] quadruplex est
convenientia scilicet essentialiter et [illegible] qua
aliquid convenit aliud in [illegible] dicitur
ipse ubi convenit [illegible] formaliter
ipse omne inferius convenit suo superiori
in predicto descendi ipse includit
aliud Et [illegible] differentia convenit suo
[illegible] in [illegible] essentiam [illegible] similiter et
[illegible] convenit [illegible] suo [illegible]
[illegible] essentia divina convenit sue [illegible]
[illegible] convenientia essentiali
Secunda est convenientia unitiva [illegible]
Et est qua aliquid convenit convenit [illegible]
[illegible] identificatio [illegible] realiter differentia
[illegible] ab eo formaliter Et ad illam [illegible]
[illegible] convenit et [illegible] est [illegible]
[illegible] convenit [illegible]
unitive

[illegible] est [illegible] dicitur ipse

Item ex quo ex materia et forma constituitur essentialiter 66

et formaliter constitutum materie et forme

Ad constitutionem vel perfectionem requiruntur due conditiones

Prima quod constituentia et constitutum sint una et

eadem res realiter. Secunda quod unum eorum sit per modum

formalis [illegible] divina est sibi simplicitatem competit

In essentia [illegible] conformiter unitiva. Item

[illegible] secundum Augustinum et omnes theologos

regulam [illegible] habet [illegible]

Deus [illegible] sapiens [illegible] realiter

[illegible] deus [illegible] sit sapiens [illegible] realiter [illegible]

[illegible] [illegible] in [illegible] realiter [illegible]

[illegible] aliquid [illegible] aliud [illegible]

[illegible] illa [illegible] constituit [illegible]

[illegible] [illegible] constituit realiter [illegible]

[illegible] [illegible] constituit [illegible]

[illegible] in [illegible]

[illegible]

Quarta continentia dicitur potentialis
Et illa qua sequitur continet inferiora sub
latitudine sue universalitatis comprehendens

Item debet vero primum [illegible] sicut in theologia philosophia
deinde cum [illegible] ratione sua continet om[illegible]
[illegible] theologice veritates [illegible] unde [illegible]
[illegible] clare videns [illegible] d[illegible]
libro legit omnes veritates theologicas et [illegible]
particulata universalia de ipsa essentia [illegible]
et de [illegible] clare cognita.

Item nobilissima scientia debet esse nobilissi[illegible]
subiectum [illegible] et nobilissima scientia [illegible]
[illegible] de [illegible] dei et [illegible] libro
[illegible] maior [illegible]
[illegible] capitulum Et nobilissi[illegible]
[illegible] de deo [illegible]
dei [illegible]

~~[illegible]~~ Item effectiva
dicitur quando virtute sua absolu-
ta et relativa realiter quod sit in ce-
tera quando continentia et virtualiter et est
causa aliquorum sicut producit aliquid. Effec-
tiva est duplex quia quedam est in esse reali et
est illa que aliquid continet aliquid
quod sit producere in esse reali unde
secunde cause potuerunt producere
effectus aliquos de per virtualem continentiam
alia est in esse cognito. Et est illa que
aliqua res continet ~~continet~~ aliam
sic quod sit producere eam cognitam unde
sic quod sit quidditative entitates [illegible]
[illegible] sit clara notitia alterius co-
gnitive sicut virtualiter producit in esse
tunc ipsam [illegible]
cognito. Et hoc non solum [illegible] sicut dicitur
continet virtualiter ad veritates
[illegible] illius sicut X Nota quarto
secundum doctorem subtilem quod [illegible]
[illegible] hoc sit [illegible]
[illegible] ut ad [illegible] ut [illegible]
[illegible] hoc [illegible] ut [illegible]
et sic [illegible] ut [illegible]
[illegible] Item [illegible] Item
ut [illegible] Item [illegible]
[illegible] ad aliud Ita in proposito [illegible]
[illegible] procedendo [illegible] sit
[illegible] ad [illegible] causa [illegible]

secundum quod ... est ... extra respectum
Et sic considerat 2 relatiue ad extra
Sit etiam considerari ut sapiens bonus
iustus etc. Et ut sic sub ratione attribu-
talem. Et sic considerat se per predicatis
Sit etiam considerari ut causa ut actus
Et sic consideratur in quantum Et ad hos tres
modos omnes simpliciter reducuntur con-
sideratores composite ut actus purus
ut causa prima Aute ad hos tres modos
deus sit considerari sub specie quid-
ditatem hec enim est propria sua vera
cognitio cum aliarum cognitionem funda-
mentum Et hanc [illegible] theologus
ratione deitatis Et procedo ad deum
sub ratione deitatis ut distinguitur con-
tra rationem bonitatis sit sed hic sic est
querere utrum deus sub ratione sue
[illegible] quiditatis sit sed formale hic
sic [illegible] quiditates dei sit ratio
formalis hic sed ut [illegible] est

Noto quinto cum deitas dicitur
est cognoscibilis primo . hoc
sibi adequato Et sic deitas est
hinc soli deo est cognoscibilis
Alio in hinc [illegible] Et sic dicitur

Vel in lum̃e gl(ori)e et sic cognoscit
clare et intuitive a beatis s(ed) similit(er)
(qu)i sic et p(ro)pter lum(en) gl(ori)e s(i)militer e(st)
vel i(n) lum̃e gr(ati)e que e(st) p(er)fect(i)o et sic
cognoscit(ur) obsc(ur)e i(n) enigmat(ice)
a viatorib(us) et magis similit(er) et h(ab)ui(t)
tate (qu)a cognoscit(ur) i(n) lum̃e gl(ori)e (quia)
lu(m)e ... gr(ati)a lum(en) gl(ori)e magis simil(iter)
est et in p(er)fect(us) et querit(ur) ... de(us)
ultra deitat(is) ... deus cognosc(it)
i(n) lum̃e d(omi)n(i) ... clar(us) sit soli(us)
toc(ius) theor(i)e attribu(it)

Consid(er)o de(us) sub r(ati)o(n)e d(e)i u(er)i
e(st) s(ub)i(ect)u(m) toci(us) theor(i)e attribuere
... Q. ... a ... arte
... e(st) s(ub)iect(um) aliq(ui)d poterat
... sub ea r(ati)o(n)e sub qua ad
vel ... sub ... ve(l) h(ab)itu(m) referentis ...
potenciam vel h(ab)itu(m) ... referri
... in sacra script(ur)a referri
... sub r(ati)o(n)e d(e)i ... d(e)i
ad de(u)m sub r(ati)o(n)e ... e(st) s(ub)iect(u)m r(ati)o(ne) ...
sub r(ati)o(n)e ... referri ad ... m(odu)m
... ... referri ... ...
... colorata ... colorat(um) e(st) ...
... colorata ... ... om(n)ia ...
... ... r(ati)o(n)e q(uod) o(mn)ia ...
... in sacra script(ur)a tractat(ur) ...
... sub r(ati)o(n)e d(e)i puta vel q(uia) ...

ipse deus vel habet ordinem ad deum
ut prout principium et finem Complexe
vero de subiecto predicacionis et tercium
sic secundum deus est subiectum primum ergo
deus est subiectum tercium sic [illegible]
quia tota scientia [illegible] [illegible]
[illegible] quia deus est subiectum [illegible]
[illegible] quia si de singulis [illegible]
enumerabis deus erit subiectum singularum
partium dicendo Credo in deum patrem
Credo in Jesum filium eius [illegible]
ergo deus est subiectum [illegible]
Arguitur deus sub racione deitatis
non est subiectum [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] subiectum
subiectum in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et ista [illegible] sic non
[illegible] [illegible] adequatum
subiectum [illegible] sic [illegible]
[illegible] tota scientia [illegible] et [illegible]
[illegible] omnes veritates [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ab aliis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est
subiectum [illegible] [illegible] [illegible]
est subiectum [illegible]

ut patet ex eo quod dicit [illegible] inchoando
illa perfectiorem dicit [illegible]
[illegible] in quo salvetur omnes
hec gradus [illegible] pa[illegible] patet quod [illegible]
[illegible] appetere [illegible]
[illegible] et ille dicit
[illegible] in hac [illegible] sub
[illegible] simplex [illegible]
[illegible] hoc [illegible] sensibile [illegible]
illud [illegible]

Arguitur 2 [illegible] simplex [illegible]
[illegible] forma simplex
[illegible] in [illegible] celo
[illegible] simplex
[illegible] illa [illegible]
[illegible]
[illegible] forma simplex
[illegible]
[illegible]
vel [illegible] et sic [illegible]
[illegible]
[illegible] in doct[illegible]
[illegible] in [illegible] ponit
[illegible] in [illegible]
in [illegible]

Arguitur 2 [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] probatur [illegible] dicit [illegible]
libro de [illegible]

o[per]a p[ro]ut q[ua]edo[m]ine fit una aliq[ue]
tha[n] op[er]a restauratur fit ma[teri]a
theo[log]ie Alt[er] respondet p[ro] de
th[e]o[logia] q[uo]d s[cienti]a fuit una s[ic]ut deus
d[icitu]r p[ro]p[ri]o s[ub]iecto et p[ri]ncip[ali]t[er] s[ub]iecti
potest de quo p[ri]ncipaliter agit[ur]
ad q[uo]d o[mn]ia alia reducu[n]t[ur] et s[ub]
ea r[ati]o[n]e aliquo convenit p[ro]p[ter] q[uo]d
s[cienti]a distinguunt[ur] et ea [illegible]
s[ubiec]to deus est s[ub]iectu[m] theo[log]ie Aliq[ui]
s[ubiec]tum deus largo sumi [illegible] p[ro] s[ubiec]to
[illegible] Et sic de ill[is] de q[ui]bus
s[cienti]a tractat[ur] d[icitu]r s[ub]iectu[m] una Alt[er]
[illegible] s[ub]iectu[m] [illegible]
[illegible] s[ubiec]tum [illegible] materia
[illegible] negociat[ur] s[ecundu]m lig[na]
lapides Et h[oc] m[odo] [illegible]
[illegible] esse d[icitu]r [illegible]
[illegible] s[ub]iectu[m] theo[log]ie [illegible] de solo
deo et [illegible] ut de s[ubiec]to [illegible]
[illegible] notificare [illegible]
[illegible] ut de s[ubiec]to [illegible]
[illegible] quod notificat [illegible]
ad illud notificandu[m] i[n] r[ati]o[n]e [illegible]
bo[n]um [illegible] sic [illegible]
[illegible] ordinat[ur] [illegible]
ut q[ui]da[m] op[er]a restaurat[ur] [illegible]
[illegible] de op[er]a [illegible] [illegible]

dicit hugo quod modo facie spiritus
Sopra testamentorum Consider-
andum est de statu theologico et
varie operacionis Tamen per eius
concordia et notandum est de statu et
im mutabile etiam quod spiritus consider-
at sic et deus per consideratur
deus sub racione deitatis in quantum
sub quia et quod spiritus et deo
et deus et statum theologie ut statum
et theologia Secundum in quantum sub racione
entis possit sic deus et statum
theologie ut dicit hermogenes Et tercio
sub racione spiritus possessorum inquisitum
sanctorum et per illa vario possit
deus statum sub racione boni delegabilis
Et quarto in quantum respecto ad quod
sic sub racione glorificatoris salva-
toris et ... sic possit legibus
Et nunc per emendabile dicit respectu
racionis ad quod super deus id est per deus
revelatus creatoris sic possit aliter
Nota quod dicitur in prologo super
non testamentum in quantum idem et statum
tamen spiritus et ... cum sub alia
racione dicitur statum tamen spiritus sub
racione dicitur et sub alia racione sub ...
racione ... dicit sub ... est ... sub ...

naturali ubi corpus mobile ut sic et
absolute est subiectum Sed in libro de
celo et mundo Corpus mobile
contractum ad situm est subiectum Et in libro
de anima corpus mobile animatum
Sed in tota theologia deus in quantum
absolute sub ratione deitatis primitus
est subiectum Sed deus sub ratione specia-
liter deo impositum reparatoris
vel ut sacramentalis est subiectum
in novo testamento Et in quantum
promissus in veteri testamento
Nota secundum Lincolniensem in prologo
q. p. a [illegible] assignari in
ista subiectum primum radicale et est
ad quod omnia reducuntur sicut ad primum
radicale Et etiam [illegible] est subiectum
[illegible] ipse est illud ad quod omnia redu-
cuntur sicut ad primum elementale vel
radicale Ideo primum [illegible] vocatur
elementum ipse est in quo stat
resolutio [illegible] Sed in quadru-
vialibus [illegible] subiectum in geometria
ad quod omnia reducuntur sicut ad primum in [illegible]
[illegible] Sed deus est subiectum in theologia
Ratio quia [illegible] subiectum integrale ad quod
omnia reducuntur sicut ad totum integrale

Et sic oratio que est composita est subiectum
in grammatica precise ad quod omnia consita
in grammatica reducuntur sicut ad totum inte-
grale. Et in geometria corpus
continet in se omne genus dimen-
sionis. Sic modo creditibile est subiectum in
theologia quia per se comprehendit rerum divinarum
et humanarum. Ratio dicta est subiectum
ad quod omnia reducuntur sicut ad totum.
Vel: Et in grammatica vox habita arti-
culata ordinabilis ad significandum
aliquid in se vel in alio est subiectum
vel in geometria quantitas. Et hoc
modo subiectum in theologia subiectum est cre-
dibile ut revelabile. Sed intelligendo
per plura vocare est res ut signa sunt
credibile. Supposita intelligibile per
rationem probabile.

Utrum sacra doctrina modo sermocinali procedens ac methaphoris utens sub una littera plures habeat sensus

Sacra scriptura dividitur in vetus et novum testamentum

Vetus testamentum 22 [illegible] libros

Auctoritas

Canonici libri

Et que ex contentis in sacra scriptura quasi necessario et formaliter inferuntur

Augustinus ad Ieronimum

Noto pro declaracione in primis [illegible] quod sacra scriptura secundum Ieronimum [illegible] in duo testamenta scilicet vetus et novum. Vetus testamentum 22 libros [illegible] duplices. Canonicos et non canonicos. Libri canonici sunt conferti [illegible] spiritu dictante et tante [illegible] quod quicquid [illegible] continetur [illegible] vere tenetur firmiter et indubitanter. Et per [illegible] illud quod ex hoc concluditur manifeste. Ita sic in philosophia veritates cognoscuntur per reductionem ad prima principia per se nota. Ita in scripturis a sanctis doctoribus tradite veritates cognoscuntur quantum ad ea que sunt fide tenenda per reductionem ad scripturas canonicas que sunt habite divina revelacione cui nullo [illegible] subesse [illegible] Unde de hiis dicit Augustinus ad Ieronimum: Ego solis eis scripturarum libris qui iam canonici appellantur ~~didici~~ didici hunc timorem honoremque deferre ut nullum eorum ~~[illegible]~~ scribendo errasse firmissime teneam. At si aliquid in eis offendero [illegible] nihil aliud existimare quam [illegible] mendosum

quod videatur contrarium veritati

esse eo dicente vel non esse assertum interpretem
quod dictum est vel me nunc intel
lexisse non ambigam. Alios autem
ita lego ut quantalibet sanctitate
doctrinaque polleant non ideo verum
putem quia ipsi ita senserunt sed quia
mihi per illos auctores canonicos
vel probabiles rationes quod a vero
non abhorreat persuadere potuerunt.
Et dicuntur libri canonici id est regula
res in quibus dantur regule
vivendi quia recte regunt et recte
ducunt. Et canon grece quod est regu
latio sive [illegible] [illegible] sive
[illegible]. Non canonici sive apocri
phi [illegible] quorum [illegible] [illegible]
ve auctoritas [illegible] [illegible] [illegible]
et utiles [illegible] [illegible] [illegible] in ecclesia
canonici [illegible] ideo [illegible] [illegible]
legit [illegible] [illegible] ut ad devotionem
et ad morum informationem a fideli
bus legantur [illegible] [illegible] auctoritas
ad probandum [illegible] [illegible] in dubium aut
ad [illegible] [illegible] confirmandum ecclesia
[illegible] et ad confirmandum
[illegible] dogmatum auctoritatem non
[illegible] [illegible] [illegible] sicut dicit [illegible]
[illegible] [illegible] in prologo super Judith
[illegible] [illegible] [illegible] et Hester
et super libros Salomonis
libri quibus auctoribus scripti sint
libri quibus auctoribus scripti sunt nunc constat
habent in vocabula [illegible] [illegible] [illegible] quorum gesta
[illegible] [illegible]

Margin: libri canonici que dicuntur
Margin: non canonici
Margin: Apocrypha que auctores eorum ignorantur ab apo quod est valde et cryphon quod est ob scurus
Margin: [illegible]
Margin: [illegible] [illegible] [illegible] Judith Thobie Machabeorum

minime constat sunt Isidorus habet aut vocabula que eorum nominibus quorum gesta scribuntur

Considerandum est quod vetus testamentum dividitur in libros legales, historiales, sapienciales, propheticales. Libri legales dicuntur in quibus leges et iudicia ore dei promulgantur et sunt in numero quinque scilicet genesis, exodus, leviticus, liber numeri et deutero-nomium. Hii quinque sunt libri moysi. Historiales sunt in quibus historie rerum gestarum narrantur ut Iosue, iudicum, regum, paralipomenon, Esdre, thobias, iudith, hester, iob, machabeorum. Sapienciales dicuntur in quibus prudencia et vera sapiencia continentur et sunt quinque scilicet liber proverbiorum, ecclesiastes, cantica canticorum, sapiencie, ecclesiasticus. Propheticales sunt in quibus ventura pronunciantur ut david in psalterium, ysaias, ieremias, ezechiel et postmodum liber prophetarum minorum qui pro uno accipiuntur. Sunt veteris testamenti libri qui in canone hebraico non sunt quorum primus liber sapiencie, 2 ecclesiasticus, 3 thobie

Vetus testamentum dividitur in libros

legales

historiales

Sapienciales

prophetales

danielis liber

libri qui non sunt in canone hebraico

Augustinus

In hiis omnibus libris scilicet veteris et novi testamenti timentes deum et pietate mansueti querunt voluntatem dei que in eis aperte posita sunt vel precepta vivendi vel ea que credenda ideo sollicita diligencia ac investigatione querenda sunt

Ecclesiasticus iudith thobias machabeorum
quos licet iudei inter apocrypha
separent, ecclesia tamen inter divinos
libros et honorat et predicat, quos
etiam ut honestos et utiles admittit
non ut canonicos, inter quos aliqui
sunt maioris auctoritatis ut thobias
iudith machabeorum libri, sapiencie
liber atque ecclesiasticus quia ab omnibus probatur.
Itaque augustinus libro ii° de doctrina
christiana hos superiores inter
canonicos, et de sapiencia atque
ecclesiastico dicit meruisse illos
recipi in auctoritatem et inter propheticos
debere numerari. Quorum autem sunt [?]
baruch et tercius et quartus esdre
de eis nulla fiat [?]
Nam augustinus de libris autem machabeorum
et esdre in libro xviii de civitate dei
dicit quod quos hebrei non habent
pro canonicis habet tamen ecclesia
eos pro canonicis. Et quorundam
illos pro canonicis [?] vehementer
martirum passiones
et mirabiles. Unde rabi [?] in commento
super prohemio super biblia dicit: Sunt
multi qui ex eo quod non inveniunt [?]
opera dei in sacra scriptura existimant
omnes libros qui in biblia continentur
sparsim [?] vera esse

Aug. li. ii de doctrina christiana ca. viii

Aug. li. 18 de ci. dei ca. 36

Sed septem fratres cum matre eorum de quorum passione legitur in machabeorum vii.

esse reverendos atque adorandos
insipientes distinguere inter libros
canonicos et non canonicos quos
hebrei inter apocripha computant
unde sepe coram doctis et discretis
videntur scandalisant et qui cum
audiunt aliquem non pari eciam
omnibus veneracione preponi aliquid
quod in biblia legitur. Ideo distin
guimus et distincte insinuamus primo
libros canonicos, 2o non canonicos
inter quos tantum distat quantum inter
certum et dubium. Considera

novi testamenti libri legales
dominus. Libri novi testamenti libri
legales dicuntur sicut in quibus lex
nova a cristo tradita continetur

hystoriales
ut sunt 4or ewangelia. Historiales
sunt libri qui res per apostolos cristi
gestas narrant sicut unus liber
continetur qui dicitur actus apostolorum

Sapiencial
Sapiencialis dicuntur in quibus sa
piencia nove legis et exempla et
precepta sanctorum apostolorum plenissime tra
dita sunt ut sunt epistole pauli et epistole

prophetales
canonice. Prophetales dicuntur in quibus
status futurus ecclesie predicitur sicut
beatus iohannes uno libro fecit qui
dicitur apocalypsis. Nota 2o
libri sacre scripture adhuc sunt

In triplici differentia [illegible] cum sint
libri intantum probati quod non liceat
alicui de ecclesia nec capiti preter
vicario christi nec membris eius
illorum reprobare vel de eorum veri-
tate dubitare ut sunt libri veteris
et novi testamenti contenti in sacro ca-
none id est sacro canone ex-
pressi cum eorum auctoribus. Et hoc
ideo addit quia ordo ut libri tales
sunt approbati et ordinati ab
ecclesia quibuslibet in fine. Ut rex sedens
regimen sit monarchiam habens
suum tribunal et consistorium. Ne
quisque eligat ad suum libitum libros
ad credendum. Unde sicut Augustinus contra
Faustum: Ego evangelio non crederem nisi
auctoritas ecclesie ad hoc me commoveret.
Quia vero ecclesia ordinavit [illegible] evangelia
esse recipienda aliorum apostolorum ut
Bartholomei thome seu Nazare-
orum et Nicodemi postposuit. Alii
sunt libri ~~[illegible]~~ compilati non
in forma adherentes ut libri sacre pagi-
ne sed solum pro reservandum esse
Quia vero ecclesia ita reservat sive
auctoritatem quod eorum planum intellectum ulla
doctorum inspiratione [illegible]

Et hii libri sic nominati sunt approbati per expressam
approbationem ecclesie ut ex decreto gelasii pape [illegible]
[illegible] de libris [illegible] approbationem et reprobationem

libri sacre scripture sunt in tercia differentia quando non licet contra dicere

hoc est Augustinus ad [illegible] dicere scripture [illegible] requiritur [illegible] et [illegible] [illegible] verum est [illegible] est [illegible] valeamus

Augustinus

quando per ecclesiam reservati

reprobare sed ea reverenter veneran
quo admissa ecclesia ex sua institutione
et professione non ingenuit ut
ubi invenerit aliquid veritati catholice
adversum aliud mandaret. Unde dicit
augustinus et ponitur ix distinctione
negare non possumus nec debemus
esse in multis opusculis meis que
fuit iusto iudicio et nulla temeri
tate ab ecclesia culpari. Et ideo sunt
libri qui continentur xv distinctione
precipue augustini ambrosii gregorii
hylarii etc. Alii sunt libri qui non
approbantur per firma adhesione
per eorum conservationem sed approbantur ab
ecclesia per eorum vitiis distinctionem. Ita sicut
ecclesia nullam veritatem reprobat. Ita
nec aliquam falsitatem admittit. Et sic
non solum libros catholicorum sed hereticorum et
gentilium fecit fidelibus legendos
et discernendos exponit per
disputationem et veritatis indagationem.
Et hoc ecclesiam facere oportet. Quia
omne verum a quocumque dicatur a deo
qui est prima veritas emanat. Unde dicit
ambrosius super illud apostoli prima ad corinth.
xii. nemo potest dicere dominus ihesus nisi
in spiritu sancto. Unde dicit Ambrosius. Omne

Aug. xi di. c.

Quod libri sunt vitales et probabiles in veritate

Ambro. super i. ad Corinth.

Hi libri quoniam non sunt approbati per ecclesiam
in [illegible] ecclesie et iuste sunt doctrine approbate non
solum [illegible] quorum doctorum et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ecclesie xv. di. [illegible]

opuscula atque tractatus omnium patrum orthodoxorum qui in nullo a consortio deviaverunt [illegible] ab ecclesia [illegible] recipienda [illegible] 73

Rursum quod autem verum est, a quocumque dicitur, a Spiritu sancto est. Et hoc probat et omnes libri omnium modernorum doctorum, in quorum dictis aliquibus predicat non negat et Augustinus implicandi, vel aliud sentiendi. Et hoc in materiis communibus et fidem non tangentibus. Propterea oportet omnes esse unanimes. Illud prime ad Corinthios primo: Obsecro vos ut idipsum omnes dicatis, et non sint in vobis scismata. Notandum quod secundum Alexandrum de Ales parte prima duplex est modus procedendi: unus est modus artis sive scientie, qui est secundum apprehensionem veritatis humane rationis, et iste modus est diffinitivus, divisivus et collativus. Talis modus debet esse in humanis scientiis, quia apprehensio veritatis secundum humanam rationem explicatur per diffinitiones et divisiones et ratiocinationes. Alius est modus procedendi secundum affectum pietatis per divinam traditionem. Et iste debet esse preceptivus, exemplificativus, exhortativus, revelativus, orativus. Et hic modus competit affectui pietatis. Alius modus est in sacra scriptura quia sacra scriptura in affectu ad litteram [illegible] sacra scriptura

[illegible] sacra doctrina secundum pietatem que ordinat nos ad [illegible] dei sive affectum [illegible] Augustinus [illegible] de trinitate [illegible] hoc solum [illegible] scientie tribuendum [illegible] salutifera que ad veram beatitudinem ducit gignitur et nutritur.

Semper sit legenda de [illegible] de questione [illegible] [illegible] quod [illegible] qui a [illegible] [illegible] est tenenda

i Corinth i. hoc est omnes eandem fidem [illegible] et non sit divisio [illegible] vos

Duplex modus procedendi secundum rationem

secundum traditionem

Ad ... i.
modus preceptivus
exemplificativus
exhortativus
revelativus
orativus
libri doctorum qui sunt ad defensionem fidei
distrahentes i. ad alia principia trahentes
Sacra scriptura est de credibili ut credibile
2o ph[illegible]

predicatis i. ad verum cultum dei ordi-
natis unde dicit apostolus [illegible] autem
est vel [illegible] fidei [illegible] est
argumentum [illegible] Item [illegible] est
secundum modus preceptivus est
in lege et in evangelio exemplifica-
tivus in historia [illegible] exhor-
tativus in libris salomonis et
aliis revelativus in prophetis
orativus in psalmis

Nota 2o ut dicit bonaventura in
prologo libri primi sententiarum [illegible] libri
doctorum qui sunt ad fidei defensionem
reducuntur ad sacram scripturam [illegible] modum
subalternationis non pro [illegible] Item
non quelibet determinatio trahens
[illegible] facit subalternationem [illegible] deter-
minatio quando distrahentes [illegible]
sita de linea recta non [illegible] subal-
ternat geometrie [illegible] de linea
visuali [illegible] hec determinatio [illegible]
trahit ad alia principia [illegible] ergo sa-
cra scriptura est de credibili ut credibile

[illegible]

libri aut doctorum qui sunt ad fidei
defensionem sunt de credibili facto

[illegible] non est [illegible] veritatis fidei quam aliarum veritatum
[illegible] adherentia veritatis [illegible] impugnatur et defenditur ratione
sed in aliis veritatibus [illegible]

intelligibili et si determinato distrahet
illa quod credimus debet ante et quod
intelligimus ratione hinc est quod aliquis
est modus certitudinis in ista
superiori et inferiori Ita aliquis modus
in sacra scriptura Prima ergo est
de bibli[illegible] [illegible] in sacra [illegible]
[illegible] modus autem [illegible] ideo non
[illegible] [illegible] ratiocinative vel
[illegible] argumentative [illegible] enim dei patet
[illegible] fallere nec falli
certissima [illegible] vero doctorum qui sibi
[illegible] libris [illegible] sub ratione et [illegible]
[illegible] vel [illegible] Ideo in [illegible]
est modus [illegible] sive ratiocinatiuus
vel [illegible] veritatis theologie
[illegible] vel ante [illegible] fidei [illegible]
[illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] veritas dilatatur
[illegible] ad [illegible] [illegible] libri
[illegible] ad [illegible] fidei [illegible] habet
[illegible] ratiocinatiuus [illegible]
[illegible] argumentatiuus [illegible]
valet ad [illegible] [illegible]
[illegible] enim [illegible] fidei adversarii
ut machometiste [illegible]
fidei [illegible]
valet modus iste ad confundendum

Modus est ut fidelis [illegible] [illegible] [illegible] primo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] falsa miracula [illegible]
defendebat [illegible] vera [illegible] fideles [illegible]
[illegible] falsa [illegible] debet defendi per
vera [illegible] doctorum

libri [illegible] de [illegible] fide [illegible]

libri doctorum [illegible] fidei [illegible] ideo [illegible]

20 [illegible]

[illegible] [illegible] adversarii

adversarios. Aug. li. p° de trinitate
Adversus garrulos ratiocinatores
elatos magis quam capaciores. Tertio
catholici et sic ... aggrediuntur ad
defensionem et assertionem fidei et veritatis.
Secundo etiam in fide infirmi vel
scrupulosi propter suam devotionem et alii
vel non intelligere querentes. Ad hoc ergo
fovendum videlicet hoc modo. Sicut enim de-
cantatum infirmorum fovet probabilis
racio, sic fidem infirmorum fovet
ratio certa probabilis. Qui enim infirmi
videret rationes ad fidem probabiliter
deficere et ad oppositum habundare
illa perfecteret. Tertio est quintus
finis ad quod deletur vel iste
modus. Primo enim non est via deleta
intelligendo. Primo perfecta fide credit.
Quod Ricardus: Sic libenter intel-
ligimus quod iam fide credimus.
Sed in ista scientia theologia ubi deficit
ratio recurrit ad certitudinem istius
sublevantis que arguit. Sicut enim
in doctrinalibus deficit certitudo rationis
recurrit ad auctoritatem sacre scripture que in
canone biblie est et concedit eam
certitudinem rationis. Ideo quod auctoritas
sacre scripture ab intellectu divino procedit
qui errare non potest. Racionis autem ab
humano intellectu qui errare contingit.

Concio Sacra doctrina nos specialiter
predicit et predicit nos perfectos
exemplificatiuus exhortatiuus et
exclamatiuus quia fuit modo significant
sic sicut affectio pietatis [illegible] diuina
traditur [illegible] ex nobis [illegible]
Potissimum propter sacra doctrina
ex [illegible] [illegible] iuste [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad hec
[illegible] qua [illegible] [illegible] argumenta
[illegible] [illegible] posset predicare ex [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] ex [illegible]
[illegible] [illegible] et ad [illegible] argu
[illegible] oppositores [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] petri iii [illegible]
[illegible] ad [illegible] omni [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] posset de ea [illegible]
in [illegible] e fide et [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] de [illegible] ut potenter sit
[illegible] in doctrina [illegible] et ex
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] argumenta [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad pro
[illegible] [illegible] [illegible] dicat

resurrexit a mortuis quomodo quidam dicunt in vobis quoniam
resurrectio mortuorum non est [illegible] et resurrectio
mortuorum non est neque christus resurrexit [illegible]
[illegible] mortuorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et mortuum resurgit

Petri iii

[illegible]

[illegible]

Correlarium primum modi quibus procedit in sacra scriptura sunt similitudines et multiplices alicubi enim procedit precipiendo alicubi prohibendo alicubi comminando alicubi promissionibus allicendo alibi exempla inducendo alibi veritatem de deo et de eius effectibus simpliciter narrando alicubi arguendo ... arguentes ad probandum sacra principia [illegible] sicut articuli fidei sed omnes ipsos arguunt ad probandum aliam conclusionem ... probat aliquem unum articulum per alium unde apostolus [illegible] ad Corinthios ex resurrectione Christi procedit ad probandum nostram resurrectionem iste modus ... procedendi non derogat unitati huius scientie eo quod omnes isti modi [illegible] reperiunt divinam inspirationem hoc correlarium [illegible] ... in plures

Correlarium 2m. Sacra doctrina consistit solum in disputando [illegible] sicut sacra principia [illegible] est sicut inferiores scientie [illegible] probat sua principia [illegible] contra negantem sua principia disputant [illegible] hoc relinquunt superiori scientie sed ipsa [illegible] disputat contra negantes sua principia si adversarius aliquid concedat si autem nihil concedat non potest cum eo disputari [illegible] [illegible] solvere [illegible] doctrina non habeat superiorem disputat contra negantes sua principia [illegible]

mo[illegible] [illegible]

Item si adversarius admittit quod aliquis sit ordine nature [illegible] ... probat quod Christus sit [illegible] ... in sacro altaris ordine nature [illegible]

quod si adversarius eis concedat
aliquid eorum que divinam revela-
tionem habent [illegible] aut nihil con-
cedat tunc solvit eius rationes que
utique deficiunt et procedat contra
infallibilem veritatem
Corollarium Et si maxime
sit huius doctrine arguere
ex auctoritate quia locus firmissimus e[st]
[illegible] ducte [illegible] opposita conveniunt in rebus hu-
manis vel [illegible] aliamente [illegible]
debilissimus secundum hoc. Ex ipsa
doctrina utitur divisis auctoritatibus
[illegible] auctoritatibus philosophorum in hiis ubi
per rationem naturalem veritatem divinam
cognoscere potuerunt utitur [illegible]
tamquam extraneis et probabilibus
[illegible] non [illegible] sunt
[illegible] [illegible] infirmum [illegible]
[illegible] per rationem cognitione
[illegible] manuductionem in [illegible]
[illegible] in hac sacra tra-
[illegible] [illegible] vel doctorum
[illegible] Auctoritatibus [illegible]
[illegible] arguendo [illegible]
[illegible] probabilitatem. Ex hoc enim [illegible]
[illegible] doctorum in quibus [illegible] auctoritatibus
[illegible] sibi [illegible] aucto[illegible]
[illegible] autem Auctoritatibus
[illegible] scripture canonice [illegible]
[illegible] ex [illegible] et [illegible]

Sacra doctrina
utitur
auctoritatibus
philosophorum

Auctoritatibus
doctorum
ecclesie

Auctoritatibus
scripture
canonice

doctores sancti rationes philosophorum et theologie adduxerunt propter tria
1o
2o
3o

Tertium [illegible] quia doctores sancti qui speculativo ingenio prediti fuerunt [illegible] scolastice experientes [illegible] philosophos plurimas rationes [illegible] sunt afferre [illegible] instantias theologie ad stabiliendum ea de quibus est theologia a fundamento ut deum esse et unum esse et animam immortalem et ad destruendas positiones oppositas [illegible] principiis theologie [illegible] aut ad solvendas rationes theologicalia [illegible] Non enim aliter potest solvi obiectiones oppositas sufficienter solvere nisi ex rationibus philosophicis [illegible] ex quibus solvenda essent obiecta philosophorum [illegible] philosophie theologie [illegible] propter veritatem doctrine [illegible] fidei sunt rationes non contra [illegible] fides sunt [illegible] adherere potest [illegible] saltem ea non sperni aut derideri

Argumentum 2 [illegible] modus procedendi [illegible] diffinitivus divisivus collectivus [illegible] modus [illegible] non est [illegible] Contra [illegible] et [illegible] et rationes [illegible] modus [illegible] exemplificativus exhortativus [illegible] [illegible] et

doctrina sacra [illegible] humana non [illegible] ad probandam fidem sic enim tolleretur meritum fidei [illegible] sed ad manifestandum ea que traduntur in hac doctrina [illegible]

nal' huic acquisita uo at de sua
Ima q acquis se huic s[illegible]ah
Arguit 2 modu[illegible] succedi e [illegible]
[illegible] et inquisi[illegible]
no s[illegible] que[illegible] e facere doctrine go no
procedit mo[illegible] [illegible] ita
[illegible] et de[illegible] a mag[illegible]
[illegible] inquirere [illegible] e modo
sucedi in q[illegible] [illegible] q
[illegible] mo[illegible] de[illegible] tene que:
[illegible] et spera[illegible] te[illegible]
fuerie[illegible] dia st alteza ...
et p[illegible] xxv. [illegible]
[illegible] a gla [illegible]
[illegible] intelligi[illegible] de
[illegible] uo at [illegible]
[illegible] e modo inquirendi
[illegible] modesti[illegible] quo ad
[illegible]
[illegible] fidei [illegible]
quo ad fidei [illegible]
[illegible] uo ad fidei [illegible]
sed ad declinatore quo ad fideles
et ad defensore quo ad infideles
[illegible] modo [illegible]
Arguit 2 modu[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] fideles [illegible]
[illegible] credit[illegible] dialectic[illegible]
[illegible] ad [illegible] fidem [illegible]
debet q[illegible] exclud[illegible] [illegible]

Em mo
[illegible] xxv
2x modo inquirendi [illegible]
[illegible]

non ad declarandum vel defendendum

Arguitur modus in sacra scriptura non debet esse argumentativus quia auctoritas est ipsa sine [illegible] [illegible] in qua [illegible] omnes [illegible] Et [illegible] esset scientia de illo [illegible] fides non habebit meritum ubi humana ratio prebet experimentum Sed [illegible] illa auctoritas que procedit contra fidei non continet meritum fidei ut innuit [illegible] et in veritate huius fidei [illegible] de [illegible] auctoritate non debet intelligi [illegible] Sed de ratione que procedit ex principiis cognitis in lumine naturali talis enim continet meritum fidei Cum sibi [illegible]

Arguitur hec scientia habita est per revelationem Talis autem non indiget procedere per argumentationem ergo etc. Sed [illegible] per revelationem non [illegible] modus procedendi argumentativus [illegible] ex principiis creditis in [illegible] [illegible]

Ad [illegible] fidei non habet meritum etc. [illegible] de [illegible] et ratione [illegible] fidem non de adminiculante et ad probandum [illegible] fides [illegible] duplicatur uno modo pro credulitate [illegible] vel assensu necessario aliquid credibile et fides est [illegible] Alio modo fides [illegible] assensum [illegible] aliqua ratione [illegible] et fides est credulitas [illegible] credit [illegible] esse vera [illegible] non [illegible]

Utrum sacra doctrina metha
phoris utens sub una
littera plures habeat sensus

Noto primo methaphora

e[illegible] tripliciter est
a metha quod est trans vel de vel
[illegible] et phoros quod est ferre inde
methaphora id est [illegible] vel
aliquid rei vel verbi usurpata
translatio et fit quociens aliquid
[illegible] attribuitur alicui rei non
[illegible] quod sibi non [illegible]
[illegible] non dicitur alicui
rei convenire [illegible] proprie
[illegible] illa [illegible] realiter ad quod
significandum non est [illegible] dictio
imposita [illegible] dictio
est imposita ad significandum [illegible]
in solo homine inveniuntur [illegible]
modo nomina que important [illegible]
imperfectionem creature [illegible]
excludit finitatem potentie et
[illegible] dependentiam non
conveniunt deo proprie [illegible] nomina que
important [illegible] in [illegible]
nullo modo conveniunt creature [illegible]
eternitatem et [illegible] non dicitur

[illegible]

[illegible] in palabra dicitur [illegible]
[illegible] et [illegible] vel [illegible]
[illegible] dixit [illegible]
est aut [illegible] palabra [illegible] est [illegible] dei qui [illegible]
[illegible]

methaphora quid

[illegible] dicuntur [illegible]

nomina que [illegible] deo

20

pratum ridet
de re
de se sentire
leo
agnus
vere methaphorice est
de se de re
ignis

alicui methaphorice transsumitur vel
similitudinarie quamvis alicui conve-
niat ad quam significandam non est pro
et directe impositum non est in illo sed
est solum in illo quedam similitudo vel pro
sit in prato non est ille actus ad
quem significandum ridere directe et pro
est impositum sed in eo est quedam similitudo vel
[illegible] quia floribus [illegible] splendet quadam
iocunditatem sic risus signum est
iocunditatis in homine [illegible] est quod
nova [illegible] delectatio propter
solis [illegible] quemadmodum
est deo methaphorice et transsumptive
quia res per illa nomina significata non est
in deo sed aliqua est similitudo. Ut si
sentire leo agnus etc. unde de se dicitur
similitudinarie sentire quia cognoscit
singularia. Deus est leo quia fortis
agnus quia mansuetus ignis quia
consumendo [illegible] quemadmodum
unde vere methaphorice et vere loca-
liter que non verificantur de rebus de
quibus dicuntur secundum propriam significationem
sed secundum aliquam similitudinem ad ipsius
significata ut si dicatur deus est
ignis consumens [illegible] methaphorice
dicitur quia deus non est ignis sed se
habet ad modum ignis et sic de aliis

Nota 2o Quod sacra scriptura hoc habet speciale quod sub una littera plures contineat sensus. Huius vero racio est quia principalis auctor sacre scripture est ipse Deus. Cuius potestatis est non solum uti vocibus ad aliud significandum quod eciam homines facere possunt et faciunt, sed eciam rebus significatis per voces utitur ad significandum alias res. Et ideo quecumque omnibus scienciis per voces aliquid significatur. Sed speciale est sacre scripture quod res significate per voces aliud significent. Prima igitur significacio que est per voces accipitur secundum sensum litteralem seu historicum. Secunda vero alia significacio que est per res res accipitur secundum sensum misticum seu spiritualem. Et hic sensus triplex est. Prima si res significate per voces referantur ad significandum ea que sunt in nova lege credenda, sic est sensus allegoricus. Si autem referantur ad ea que sunt per nos agenda, sic est sensus moralis vel tropologicus. Si autem referantur ad ea que sunt speranda in beatitudine futura, sic est sensus anagogicus. Et dicitur ab ana quod est sursum et goge ductio. [illegible]

Speciale est sacre scripture quod sub una littera plures contineat sensus

Sensus litteralis

mistica sensus triplex

Allegoricus

tropologicus

Anagogicus

Gala. iiijto

Abraam duos filios habuit, unum de ancilla et unum de libera. Sed qui de ancilla secundum carnem natus est, qui autem de libera per repromissionem; que sunt per allegoriam dicta. Hec enim sunt duo testamenta.

historia sive literalis sensus est rei geste narratio que ... secundum litere continet[?]

Littera gesta docet, quid credas allegoria, moralis quid agas, quo tendas anagogia. Et istos quatuor sensus, ut ponam exemplum, in hac dictione Jerusalem, quia secundum sensum literalem significat civitatem illam terrestrem in Judea. Secundum vero sensum moralem significat animam fidelem. Secundum sensum allegoricum significat ecclesiam militantem. Secundum autem sensum anagogicum significat ecclesiam triumphantem. Et sic positum est exemplum in una dictione, ita et in una voce. Et sic in una litera et in aliqua historia omnes sensus dat secundum Augustinum, exemplum illud Genesis primo: Creavit deus celum et terram (In principio creavit deus celum et terram). Si creavit celum et terram, id est naturam materialem et visibilem, creavit deus a principio [illegible] aut angelicam, et est sensus anagogicus. Si autem per firmamentum et [illegible], et est sensus historicus. Si autem per vitam activam et [illegible] contemplativam, et est tropologicus. Si autem per creaturam corporalem et spiritualem, est allegoricus. Ex hiis enim patet quod quatuor sunt regule sacre scripture, scilicet historia que rerum gestarum loquitur; allegoria in qua aliud ex alio intelligitur; tropologia, id est moralis locutio in qua

Jerusalem significat secundum sensum literalem

moralem

allegoricum

Anagogice

quod historia

allegoria

tropologia

de moribus tractatur. Anagoge i. spiritualiter intellectus per quem de summis et celestibus tractatum ad superiora ducimur. Hierusalem quasi in imbusis voces tota divina scriptura volunt sunt exemplificata. est Ierusalem que secundum historiam est civitas. Allegorice ecclesia. secundum tropologiam id est animam fidelem. ... anagogen celestium omnium vitam ...

velata facie vident deum.

hoto 20 Accomodare res ad significandum nihil aliud est quam facere res esse non solum res sed signa aliarum rerum. Et hoc potest deus intelligi ... in ipsa generare rerum ut sint et signa fiant ad hoc ut sint res et signa aliarum rerum. Alias adventitie ut res ita facte accipiatur ut signa ... accomodari rerum ad hoc ut sint signa formatur hoc solo non est in spiritus dei. hoc excedit hominis facultatem accomodare res ad significandum hoc ... significat ... res gestae varietate ... possunt ab homine ... historiis ... interpretari ut signa aliarum non solum ... ut gesta sacra

Anagogia

Accomodare res ad significandum

Et deus ... res ... adventitie 20

Antiquorum imitanda sunt a successoribus
sed per modum significationis ut si gesta illa
ut signa habeant et genitorum Quasi
firmat et accomodato rerum ad signi-
ficandum simpliciter potest intelligi sicut ut et
[illegible] Quia [illegible] sic non con-
cedit homo [illegible] quibus potest facere
aliquorum actiones vel aliquod artificiale
et faciendo illa intendere per illa
facere aliquid utrumque Sed quia omnia que
narrantur gesta in tot historiis
ut rerum ad doctrinam aliqua spiritualem
ut sic sunt quasi constituere signa
aliarum rerum hoc accidit huius facultati
et solum dei est quia sacra scriptura
habet doctrinam alterius studiis excellit
unde accommodare res ut spiritualem
ad doctrinam ad hoc ut sunt signa
sunt [illegible] huius doctrine et hoc
a solo deo huius doctrine auctore
fieri potest Ideo enim quod admirande [illegible]
petra de qua fluxit Judeis aqua in
deserto facta est signum christi Sed ad hoc
quod illa petra fluxit aqua ut et
in veritate esset fons aque et esset
signum christi qui fons est aque spiritualis
dicente apostolo bibebant autem de spiritali
consequente eos petra petra autem
erat christus prima ad corinthios x

Accomoda-
to rerum
ad significandum
[illegible]
[illegible]

vide

Accommodare
res ut spiritualem
solius dei

exodi 17

1 corinthiorum
x

Conclusio prima Sacra doctrina convenienter utitur methaphoris ad divina et spiritualia representanda. Probatur quia deus providet omnibus prout competit naturae eorum sed naturale homini est a corporalibus et sensibilibus ad spiritualia et intelligibilia venire ergo convenienter homini in sacra scriptura doctrina spiritualia sub corporalibus similitudinibus traduntur. fo 102 Sed secundo 102 omnia a te excepta ut describuntur esse impossibilia et secundo 132 quod dat competenter rationem hoc propter quod naturalis homini ut a sensibilibus ad intelligibilia veniat. Item quia omnis cognitio a sensu principium sumit ideo divina doctrina ... disciplina ... existentem ... et per consequens convenienter sunt cognoscere. Et per consequens convenienter in sacra scriptura traduntur. Probatur spiritualia sub methaphoris corporalibus. Hoc apparet ex quodam ... quae quantum ... sacra scriptura ... et simplices et rudes ... et qualiter ea capiant convenienter ... proponi sub similitudine corporalium ergo ... vera

fo 103
fo 132
1 p q 1
2a pars
20 1

daniel 12 pertransibunt plurimi et multiplex erit scientia hoc est expositio et sensus

Conclusio 2a Sacra doctrina sub una littera plures habet sensus

Probatur quia auctor sacre scripture est deus in cuius potestate est ut non solum voces ad significandum accomodet sed etiam res Sed res eadem potest plura significare ergo sacra scriptura potest sub una littera plures habere sensus Maior patet ex dicta auctoritate hugonis sic et auctorum aliarum scientiarum et scientiarum aliarum ad istam quia in omnibus scientiis aliis sive voces significat ista scientia habet proprium ut non solum voces sed etiam res in ea significent aliquid per voces significatae Minor patet quia eadem res gerit in se plures species rerum quarum potest plura significare

Conclusio 2a Recte in sacra scriptura debet esse sensus quadruplex unus litteralis et tres spirituales

Probatur quia tot debet esse sensus in scriptura quot competunt subiecto illius scientie sed subiectum sacre doctrine est deus [illegible] de quo competit ut sit sub pluribus sensibus ergo Maior patet quia debet esse proportio inter scientiam et subiectum Minor patet quia deus est unus in essentia et trinus in personis sic una est substantia hic et sub tribus sensibus [illegible] littera clarent 12

Et allegorice de aliis inquit Cum
veritas prima trina sit et una modo
diversis sic veritatis hic est triplex in
uno videtur litteralis triplex spiritualis
Anagogicus qui est sursum ductivus
in primum principium Allegoricus qui est
innuitivus [illegible] [illegible] veritatis
Tropologicus vel moralis qui
est ordinativus ad finem unde
anagogicus ad patrem Allegoricus
ad filium moralis refertur ad spiritum
sanctum Historia sicut inquit alibi
imaginationis ad quos inserviunt scilicet
verum scilicet illuminare intellectum per fidem
Et ad hoc deserviunt sensus allegorici
Et bonum virtutis quo perficitur
affectus ad meritum Et ad hoc deserviunt
tropologicus sive moralis Et
finis beatitudinis ad quem tendimus
per verum et bonum Et ad hoc deserviunt
anagogicus Et isti tres stant
in litterali sensu sicut in fundamento
Arguitur et vide metaphoras sive
[illegible] est [illegible] in [illegible] scilicet sed de
eterna et [illegible] ergo [illegible] vel [illegible]
Aristoteles in [illegible] [illegible]
[illegible] vide metaphoras in [illegible]
[illegible] admiscet est [illegible] quod [illegible]
tractat de rebus intellectum [illegible]

bonitate

1 Corinth.
xv

Prius est quod
animale est
deinde quod
spirituale est
[illegible] litteralis
sensus [illegible]
est et ipse
fundamentum
trium aliorum
sensuum spiritualium

Dionisius quod hunc radium nobis
manifestat theologia que agit de hiis
que altissima sunt nec hunc radium alter
quam sunt qui decorum ipsis intellectus
Dionisius metaphoris
in rebus intelligant sic manuductiones
in cognitionem spiritualium et eorum que
eis subsistunt capacitatem
Arguitur illud quod est infimum sci
entiarum omnium scientiarum poetica
sed omnia poetica quod uti metaphoris
est proprium ipsius
ut metaphoris quod poetica
utitur metaphoris et representationibus
qui dicitur theologia
sed ipsa intelligibilia
excepta intellectus
dicitur verborum
digna sed ad clarificationem
male et ut simpliciter
ea capere possunt utile est metha
phorice in ea uti
Arguitur dicitur duo sunt sensus in sa
cra scriptura quod Augustinus probat ante dicitur
quando dicat in sacra scriptura quod est misti
sensus misticus et simbolicus misticus
vocamus quando de spiritualibus dicitur
quod per prima et vera sunt
in spiritualibus quod in nobis sunt in
corporalibus sacra nobis sic quod

Luce 8
nobis datum est nosse misterium regni dei ceteris autem in parabolis ut videntes non videant et intelligentes non intelligant

Luce 8.
nobis datum est nosse misterium regni dei ceteris autem in parabolis

deus dicitur vel angelus iste vel vita
vel intellectus vel res. Simbolum vero
dicitur quando in corporalibus rebus intel
lectualis vel intellectualis significatur
ut dicitur sapientia et quod vocavit ad
arcem et menia civitatis proverbiorum ix
dicitur misit ancillas suas ut vo
carent ad arcem et menia civitatis haec
est dicere predicatores misit inter ac
... fideles ad superna
... patrie ... colligerent
... unde theologia simbolica dicitur quia
visibilibus corporibus ... insistit
ad deum ut quod est ... agnus ...
theologia vero mistica est ... affectibus
... in creaturis ...
ad affirmandum aliqua de deo ut quod est
... vita ... deum ...
esse ... unde ...
... deo ...
... modis exponendi ...
... in quibus significat et
... sit mistica et
simbolica ... mistica
... simbolica
... a simbolice hoc est ...
... ad deum. Anagogice hugo
de sancto victore ... misi
... historice allegorice et
tropologice ... et
anagogice sub allegorice

| n · r | m ·

Questiones de quolibet sancti thome de aquino fratris ordinis predicatorum incipiunt feliciter

Presens liber in xii dividitur partes secundum quod xii sunt quodlibeta eius in parisius lecta. Et ordo istorum quodlibetorum non sumitur secundum ordinem in quo scripta sunt sed secundum ordinem temporis quo disputata sunt. Primum quodlibetum subdividitur in decem questiones. Et alia quodlibeta omnia ulterius subdividuntur in articulos. Sed non omnes. Pro quorum intellectu [illegible] incipiunt. Et ordo dicendorum in hoc primo quodlibeto [illegible] agemus est de deo secundo de angelis 3o de homine. Prima pars subdividitur in duas partes. In prima agit de deo secundum se ipsum. In secunda de deo incarnato questiones [illegible]

Utrum beatus benedictus in visione qua vidit totum mundum divinam essentiam viderit.

Circa primum quodlibetum primo queritur utrum beatus benedictus ut refert gregorius secundo libro dialogorum ca. xxxv in tempesta noctis [illegible] vidit lucem [illegible] que [illegible]

Grego. ii dialog ca 35

hec est vita s. benedicti vidit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

noctis tenebras fugaverat tanto
splendore clarescere ut diem
illa lux vinceret in qua luce tota
videt mundus videtque Germani
Capuani episcopi animam in spera ignea
ab angelis deferri Atque testem
Servandum diaconum advocavit
ut et ille partem lucis exiguam videret
Cum autem ad urbem Capuam fratrem
nocte mitteret et hii qui missi
fuerant subtiliter requirentes inveni-
unt eodem momento Germanum episcopum
fuisse mortuum quo vir domini eius
cognovit ascensum Nota secundo
quod visio et cognitio differunt se-
cundum et sequuntur licet apud
auctores unum pro altero ponatur
quia cum visio et cognitio sed
cum visio est rei presentis in se vel in aliquo
medio speculari
vel in aliqua re connexa
Cognitio autem potest esse de re pre-
sente et absente indifferenter Nota
secundo quod visio est triplex corporalis
imaginaria et intellectualis Visio
corporalis est visio sensitiva qua
corporalibus oculis videmus
aliquid sicut album et colorem solem et
alia
visio imaginaria est

Visio et cognitio

Visio est

Cognitio

Visio 3ex

Corporalis

Imaginaria

Tercio(?) sup[er] ... [illegible] et ... actum x ... et ... [illegible] ... terram ... quadrupedia et serpentia

... sensum interiorem ut dormiens vel vigilans aliquas species imaginarias cernit sensibiliter aliquid significantes ut pharao vidit septem spicas et hoc in somno Gen xli et petrus vigilans in extasi vidit lintheum [illegible] quadrupedia actum x. Visio intellectualis fit per intellectum [illegible] ... intellectum ... veritate [illegible] ... [illegible] in apporta(?) ... vidit ... [illegible] ... aut aliquis [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... visio corporalis vel imaginaria ... [illegible] intellectualis ... [illegible] ... corporalis ... et non intelligeret ... [illegible] nota ... aliquis totum mundum videre ... visio corporali et ... distincte tota machina mundi ... videndo et ... [illegible] ... visio interiori ut imaginaria vel intellectuali ... aliqua ... representative ... [illegible] ... totum mundum videret ... [illegible] ... in illa ... lucis ... [illegible] ... fit ... interior ... fuit ... videntur ... ad ... capiunt ... [illegible] ... omnia

Gen xli

Actu x

intellectual[is]

mundum totum videre ... dupliciter(?)

... visione exteriori

... interiori

p[ro]bo [illegible]
originatiue [illegible] sup[er]
hoc bene [illegible]
[illegible] [illegible] valde
intellect[us] [illegible]
respondet [illegible]
instancie [illegible]
p[ro]p[ter] [illegible] habebit sunt
ipse nota ista et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dicit
apostolus Ro. ij° Cum
enim gentes que legem
non habent naturalit[er] ea que
legis sunt faciunt ipsi
sibi sunt lex qui ostend
unt opus legis scriptum
in cordibus suis

Deus uero videt [illegible]
[illegible]
[illegible] videre [illegible]
[illegible] videt [illegible]
[illegible]
vel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Aug(ustinus) epistola cxx[illegible]

deum nec videre
unquam quemquam in deo
habitat plenitudinem
divinitatis comprehendit
nec comprehendit nec
mente aut oculis
comprehendit. Re
aliud est enim videre
aliud est totum videndo
comprehendere. Aliquando
quando id videtur
quod presens utcumque
sentitur. Totum
autem comprehenditur
videndo quod ita
videtur ut nihil
eius lateat videntem
aut cuius fines
circumspici possunt
circumspicere
ut potes fines
anuli tui

Decretum Nota
deus est [illegible]
[illegible]
[illegible] possit di[illegible]
ignoratur deus [illegible]
[illegible] creaturis

[illegible] ... manifeste ... [illegible]
... [illegible] a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta
... conspiciuntur ... vita ... divinitas ... ut sunt
... deum ... deum ... inexcusabiles

interiora monstrant. Et de isto
authoris legit ... qui in ... [illegible]
totam mundi fabricam ... quae
... conspicua videt. Nota
quod isti sunt visus cognitionis dei
et quadruplex. Una est naturalis
... lumen naturalis rationis
... creaturis, quia sunt vestigia dei,
... colligit cognitionem aliquam de
deo ... de qua dicit apostolus ad Romanos
primo: Nota quod ... cognoscibile est dei
... manifestum est ... deus ab hoc ... manifestavit
illis. Deus enim ostendit illis
... infundendo eis lumen intelligentiae
per quod hoc cognoscerent, per emittere
lucem suam et veritatem suam. Secunda
... sue sapientie signa ex-
teriora, scilicet ... creaturarum
... ostendit illa scilicet sapientiam
... opera eius in quibus sic
... libro dei cognoscere ...
invisibilia dei, scilicet ...
... sapientiam, potentiam ...
... scilicet ... enim ...
manifesta ... per opera ... illa ...
dei sapientia ... creaturae. Sapientia xiii
a magnitudine ... creaturae ...
poterit ... creator videri. Secunda
cognitio ... visus dei est qui habetur
... lumine fidei ... intellectus

... scilicet ... ostenderunt cognitionem de deo
... attributa scilicet potentiam sapientiam bonitatem ...
cognitionem ... non potuerunt ...
... doctrinam aut ... ut Augustinus ...
... [illegible]

Margin notes:
... incorporea ... sunt
Cognitio dei quadruplex
... lumine naturali
Nota quod deus manifestavit illis ... manifestavit
Ro. 1
... Ro.
a creatura mundi ... ab hoc ... per ea quae facta sunt ...
Sapiencia 13
... fidei

67 89

Et est communis [illegible] creditur ut certa probatione
scilicet habetur per divinam revelationem
scilicet [illegible] scilicet [illegible] aut per predi-
cationem Christi et apostolorum suorum scilicet quod
deus est trinus et unus, scilicet quod filius est
[illegible] eterna in divinis et passio
[illegible] quod filius dei fuit [illegible]
quod sit futurus iudex vivorum et mor-
tuorum et reliqua fidei misteria
sicut dicit apostolus prima Corinthiorum ii° Nobis
revelavit deus per spiritum suum spiritus
enim omnia scrutatur etiam profunda dei
Et ista visio est communis omnibus fidelibus
Tercia visio dicitur beatifica scilicet visio
dei per essentiam quod in ea consistit bea-
titudo omnium sanctorum secundum illud Iohannis xvii
Hec est vita eterna ut cognoscant te
solum deum verum et de qua apostolus prima
Corinthiorum xiii videmus autem nunc per
speculum id est per creaturas in enigmate
id est in obscuro tunc videbimus facie
ad faciem id est in patria Et ista est que
omnibus sanctis Quarta visio dicitur
visio per comprehensionem scilicet videre deum
essentiam adequate [illegible]
visibilis est [illegible]
De ista dicit Iohannis primo Deum nemo
vidit unquam [illegible] beat-
[illegible] celestes essentie
[illegible] cherubin et seraphin

1 Corinth. ii.

3a visio beatifica

Jo. xvii

1 Corinth. xiii

4a per comprehensionem

Jo. primo

b. tho. in 4to [illegible]
Deum nemo videt unquam illa autem [illegible] [illegible] [illegible]
visio corporalis [illegible] nemo videt vel visione [illegible] deum [illegible]
2do et [illegible] visio intellectualis dei per essentiam [illegible]
[illegible] carne vivunt 3tio et [illegible] visio
comprehensionis ab [illegible] creato

visio nostra consistit a ipse intellegibilis vel sibi [illegible] sine [illegible]
sit presens sine non est nota abstractiva ut nota [illegible] 61

ipsum ut est lumen videre poterit

Nota quinto quod visio dei sit
esse triplex prima sensibilis in
aliqua creatura ipse sive personaliter
unita sive non ipso filius dei
incarnatus sicut visus est corporaliter
de quo prima Johannis primo quod vidimus oculis
nostris quod perspeximus et manus nostre
contrectaverunt de verbo vite hec audivimus
vidit lucem et oculi corporali quem videt
[illegible] videt Baptista quando visus
est in specie columbe Johannis primo et in
ipse [illegible] Alia est visio
dei imaginaria de qua Esaie vi. vidi
dominum sedentem super solium excelsum
Tertia est visio dei intellectualis et
illa est duplex abstractiva et intuitiva
Abstractiva est que [illegible] ut ab
[illegible] et non ut presens sit in propria
[illegible] Et illa est duplex una per
existentiam abstractam a creatura [illegible]
est per [illegible] intellectualis
[illegible] nota aut de intellectualis
a deo notitia aut [illegible] ipsum deum per
intuitiva est quia [illegible] in se et presens in propria
se ut [illegible] in se et presens in propria
existentia ipsi cognoscenti [illegible]
obiectum clare et [illegible] cognitivam
potentiam cum intuitiva obiectum movet
potentiam et [illegible] et terminat
actum [illegible] et existentia et [illegible]

Visio nostra abstractiva est [illegible]
[illegible]
abstractivam
[illegible]
consistat sine
visio
dei triplex
sensibilis
i. Johannis i. 90
lucem
Johannis i.
imaginaria
Esaie vi.
intellectualis
quae est duplex
abstractiva
et hec duplex
intuitiva

intuitiva dicitur ab intuendo quia est [illegible] visio vel nota
[illegible] facie ad faciem et est illa quando est obiectum presens
[illegible] presentia reali ut presens est vel [illegible] ut [illegible]

visione [illegible] questio iste
sic probatur est ista questio
doctorum questio prima **Conclusio prima**
impossibile est ut mentem humanam
dei essentiam videat nisi penitus vite
mortali homo funditus moriatur vel
sic alienetur a sensibus ut nesciat
utrum sit in corpore an extra corpus

Ioh. 1 — probatur primo sic glossa super illud Iohannis primo
Deum nemo vidit unquam id est nullus
purus homo dum est in hoc corpore vivit
deum ut est videt dicitur [illegible] unde exodi

exod. xxxiii — xxxiii non videbit me homo et vivet
hoc est nemo vivens in corpore videbit
divinitatem meam Et augustinus xii libro
super genesim deum nemo videns

Aug. ca. xxxiii — vivit vita ista qua mortales vivunt
in istis sensibus corporis sed nisi
ab hac vita quisque penitus moriatur
sive omnino exiens de corpore sive
ita alienatus et alienatus a car-
nalibus sensibus ut merito nesciat
sicut apostolus ait utrum in corpore an

2a ad Cor. 12 — extra corpus sit **Ratio** [illegible] sic

ratio prima — Ad cognitionem visionem requiritur summa
elevatio mentis humane impossibile est
ut mentem humanam illud videat nisi
funditus huic mortali vite moriatur
vel sit alienatus a sensibus ut nesciat
sed ad visionem divine essentie requiritur [illegible]

[illegible] licet [illegible] senciret se [illegible]
[illegible] et corporalia [illegible] in [illegible] nesciebat
utrum [illegible] separata a corpore [illegible]
mortem [illegible]
[illegible] separata

Arguitur sic . si deus in statu vie possit videri
per essentiam quia dicitur Ysaie vi° o vidi dominum sedentem
super solium excelsum et elevatum . Et plena erat
omnis terra maiestate eius . Sed ille cuius maiestate
omnis terra plena est est ille qui est essentia deus
ergo Ysaias vidit deum per essentiam in statu vie
Oppositum dicitur Exodi xxxiii° . Ieronimus . Ad hoc dicendum
quod [illegible] dicitur quod aliquis sanctus vidit deum et esse
[illegible] non est intelligendum quod per essentiam dei . quia est
viatoribus corporaliter videre . Sed per ostensionem
sunt eis alique forme vel corporales vel
imaginarie per quas manuducebantur ad dei cognitionem
Et hoc fiebat ministerio angelorum quorum illuminatione
confortabatur intellectus prophete ad inveniendum . aliqua
divinorum cognitionem [illegible] ex apparentibus
formis . Et quia angelus eo intendebat ducere in sui
cognitionem [illegible] in cognitionem dei . [illegible]
non dicitur angelum apparere sed deum . Ex cuius
persona apparebat angelus . Et quia angelus virtute offi-
ciorum habebat ad illuminandum intellectum . Et hoc vocatur
theophania i. dei apparicio in sacra scriptura
Dionysius . angelus dicitur [illegible] ille qui apparuit per
misterium quod habebat . Unde Gregorius dicit
Angelus qui moysi apparuisse describitur [illegible] angelus
modo deus memoratur . angelus propter exterius loquendo
describitur . Deus quia interius presidens loquendi effi-
caciam tribuit

Arguitur videre deum facie ad faciem est videre deum per essentiam sed Jacob vidit deum facie ad faciem in statu vie existens ergo aliquis in statu vie aliquando potest videre deum per essentiam. Maior apparet [illegible] ubi litera textus vocat facialem [illegible] videndum [illegible] perfectum [illegible] enigmate [illegible] facie ad faciem. Minor Gen. 32. vidi deum facie ad faciem et salva facta est anima mea. Respondetur quod illa visio Jacob fuit imaginaria vel corporalis. [illegible] [illegible] vidisse facie ad faciem quia [illegible] illa signa [illegible] [illegible] apparuit deus facie ad faciem et [illegible] [illegible] [illegible] unde dicit glossa [illegible] homo quantum deus videri possit facie [illegible] forma vidit [illegible] qua deus loquebatur et [illegible]

Arguitur per id Job 42. Auditu auris audivi te nunc autem oculus meus videt te. Respondetur quod intelligitur de oculo spirituali de quo dicit apostolus Ephes. [illegible] illuminatos habere oculos cordis vestri glossa quia corporalis sensus non attingit

Arguitur Job 19. In carne mea videbo deum salvatorem meum. Respondetur quod auctor intelligitur non quod per oculos carnis deum simus visuri sed quod in carne existentes deum videbimus

Cognitio sive visio duplex est sensitiva et intellectiva. Sensitiva est illa qua homo sentit obiecto sensibili sibi presente. Intellectiva est illa notitia qua homo intelligit de obiecto intelligibili sibi presente sive in se sive in [illegible] [illegible] [illegible] sive [illegible] alia

na dextra dicitur illa per animalis a qua
incipit motus localis in animali perfecto. licet
enim motus localis originem sumat a cerebro
in quo magis viget sensus tamen est principium
motus localis ut [illegible] ad [illegible] et [illegible] quo
oritur nervi sensitivi et motivi . prae
[illegible] cephalas motus in latere dextro eo
quod vena [illegible] incarnatur cerebri [illegible] quam diffe
rentie inter motiva [illegible] alye [illegible] con
lateres [illegible] [illegible] sinistris dextra [illegible]
[illegible] latitudines [illegible] in [illegible] incipit am
bulare prius movet pedem dextrum
Et quod [illegible] dicitur opposita dicitur sinistra

alia

Facies cap. 3 [illegible] Est [illegible]
[illegible] evidenter appareat l cognoscatur [illegible]
probabilis velut causa vel signum [illegible]
faciem. Est facies dei presentia dei in
vestigio vel in imagine manifestata
Exodi [illegible] Est facies dei dei presentia
evidenter per effectum gratie admirabilis ad [illegible]
vel protegentis in quo cognoscibiliter apparet
presentia dei | ut Exodi 33 dicitur [illegible]
Moysen dixit | Facies mea precedet te
hoc est effectus gratie mee. Et post 19 [illegible]
nobis facie [illegible] | [illegible]
facies [illegible] presentia dei [illegible]
monstrata et exhibita | Fol. 33 [illegible]
facies [illegible] in [illegible]

Capitulum 10

sciencia creature intellectualis quo [illegible]
propter illud sapientie 10 Corpus quod
corrumpitur aggravat animam et terrena
inhabitatio deprimit sensum multa
cogitantem hoc propter quod divina essentia
est summe intelligibilis excedens omnem
intellectum Conclusio 2a beatus
benedictus in illa visione non
vidit essentiam divinam probatur
[illegible] est ut memorat [illegible] vi-
debat dei essentiam nisi hinc mortali
vita funditus homo moriatur vel sic
alienetur a sensibus ut nesciat utrum
sit in corpore an extra sed tempore illius
visionis beatus benedictus in illo visione
non vidit divinam essentiam
sicut [illegible] non [illegible] hoc patet
[illegible] [illegible] dicit quod [illegible] beatus
in eadem visione [illegible] aliter
dicta ad [illegible] videndum advocavit [illegible]
non fuit alienatus a sensibus [illegible] [illegible]
non vidit dei essentiam

Arguitur contra [illegible] utendo sensibus
[illegible] vidit divinam essentiam [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] dei visione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

de mete humana possumus loquendo dicere
p.o
20

possumus dicere duos ut est deus
est homo et deus scilicet christi Alius
est homo purus et hoc dupliciter vel
homo purus in hac vita mortali vivens
Alius homo purus scilicet iam in gloria
regnans Secundo patet de
mente homo in hac vita mortali vivens
loquendo de potencia dei ordinata et sic
nono modo visiones Et ratio huius est
quia anime intellective et aliis anime
potencijs quia sic una potencia in suo
actu intendit alia vel debilitatur vel
ex toto abstrahitur inter intente videns
non percipit ea que dicuntur nisi forte
vehemencia sua ad se retrahat sensum
audientis quia secundo quod requiritur ad
actum istum potencie cognitive non est ... ad
ad nulla sit nisi illa acceptat sensus
huius Sed at [illegible] [illegible] de
presencia videat unde ut tota
potencia in hac visione colligatur Et
ideo ut fiat abstractio a corporeis
sensibilibus Certe sit vehementissime intelligibile
Ideo quod opera non sunt intellectualia
scilicet deus et ... ideo anima non fuit
vincta verbo ... habent plenum dominium
super actus ... [illegible] Et ideo
abstractione a corporeis sensibus
vel usu sensuum potest perfectissime videre
divina ... in eo ... quibus
opaco ... sunt
... Quare ... vide
... sed ... non erit

in ... opaco ... et ... augmentum et ... dicitur in ... et ... hoc

abstracti i alienati a sensibus ergo etiam
hoc statu vite mortalis non est necesse per
abstractionem a sensibus ut videat deum
essentialiter [illegible] enim est una natura
et compositus [illegible]
[illegible] ad animam et corpus [illegible]
anima quiescet [illegible] resurrectionem corporis
et alia [illegible] in resurrectione [illegible]
corpus et omnino subditur spiritui ita quod
nulla [illegible] erit in corpore nec
in aliquo [illegible] delectabitur [illegible]
de [illegible] glorie redundabit
in corpus [illegible] et spiritualia corpora appellantur
[illegible] abstractione a sensibus [illegible]
[illegible] intendet [illegible] modo
essentie [illegible] non est
at corpus non est [illegible]
Ad [illegible] paulus [illegible] dei [illegible] essentia
videat [illegible] sunt [illegible] illa
visione [illegible] memoria [illegible]
ad [illegible] sensibilia ergo non [illegible] spirituales
in statu vie videt divinam essentiam
ut omnino abstrahatur ab usu sensuum
[illegible] ii corinth xii dicit quod au
divit archana verba que non licet loqui
[illegible] non dicit
[illegible] dei [illegible]
[illegible] memoria [illegible]
[illegible] de memoria et [illegible]
[illegible] paulus [illegible]
[illegible] videre [illegible] sunt [illegible]
[illegible] in illa visione cognoverat [illegible]
[illegible] intellectu [illegible]
aliquas [illegible]

Anima alterius [illegible] resurrectionem quiescet corpore [illegible]

i Cor. xv

[illegible] corpus [illegible] resurget [illegible] spiritualia [illegible] anime [illegible] spirituales operationes [illegible]

ii Corinth. xii

[illegible] corpus quod [illegible] animale [illegible] spiritualis [illegible] erit spirituale [illegible]

que erat [illegible] relique [illegible]
[illegible] visiones [illegible] ipso [illegible] dicuntur visiones
quia [illegible] habuit [illegible] impressum
fuit in memoria [illegible]
[illegible] ipsa visione [illegible]
intellectu [illegible] videri [illegible]
[illegible] cognoscere potuit
ea que viderat [illegible] esse [illegible]
Beatus benedictus in illa visione
videt divinam essentiam [illegible] Gregorius
de hac visione loquens [illegible] dicit [illegible]
videnti deum angusta est omnis creatura
[illegible] videre deum est videre divinam essentiam
[illegible] beatus benedictus videt divinam essentiam
[illegible] beatus gregorius [illegible] dicit [illegible]
[illegible] beatus benedictus in illa visione videt
divinam essentiam [illegible] intendit ostendere
[illegible] beatum benedictum [illegible]
[illegible] aliud amplius videre
[illegible] potuisse [illegible] videt
Beatus benedictus videt
[illegible] divino [illegible]
vel claritatis dei [illegible] aliud [illegible]
[illegible] benedictus videt deum [illegible]
[illegible] et [illegible]
essentia [illegible]
[illegible] dialogorum [illegible]
[illegible]
[illegible] videt [illegible]
[illegible] aliud [illegible]
[illegible]
[illegible] aliud [illegible]
[illegible] aliud [illegible]

[illegible] videntibus deum [illegible] omnis creatura [illegible]
[illegible] aliud amplius videre potuit [illegible] videt
[illegible] aliud amplius [illegible]

Marginalia: [illegible] in [illegible] — Grego — [illegible] — Grego. in dialogorum c. 37 — lumen dei dicit [illegible] — [illegible]

Exi in lumine tuo videbimus lumen
lumen [illegible] dat in lumine creato quia
videbimus lumen tue essencie [illegible]
[illegible] in lumine creato et donato
a deo

Utrum in Christo fuit una
filiacio qua refertur ad
patrem et matrem Ad
hoc pro intellectu tamen
Noto primo secundum ysidorum vij
libro ethimologiarum [illegible] Christus se-
cundum [illegible] replicat unctionem
triplex [illegible] in hebreo dicitur
[illegible] in latino unctus [illegible] in
messias [illegible] legem aliqui dicti sunt Christi
[illegible] potenciam [illegible] [illegible]
esaie xlv. hec dicit dominus Christo
meo cyro secundo [illegible] [illegible] [illegible]
nolite inquit scriptura ps. 104
tangere christos meos et in prophetis
meis nolite malignari tercio
[illegible] bonitatem [illegible] Christus quem
[illegible] [illegible] [illegible] consortibus
[illegible] Noto 2o [illegible]
filius dei [illegible] [illegible]
non persone in duabus naturis
[illegible] humana et
[illegible] in quo habet esse
divina et eternum in humana [illegible]
[illegible] [illegible] adventiciam
esse [illegible] [illegible]
[illegible] natura humana advenit [illegible]
[illegible] ex tempore [illegible] humanam [illegible] [illegible]

> Christus 3o
> [illegible]
>
> Christus dicitur
> aliquis [illegible]
> potenciam
>
> esa. xlv
>
> 2o [illegible]
> [illegible]
> ps. 108
>
> 3o
> [illegible]
>
> [illegible]
> Christus est
> non persone
> 2 [illegible]

Christus a christinate dictus [illegible] christinate unctus Christus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Christus [illegible] erat quia
et sacerdotibus et regibus [illegible] et [illegible] vocabatur ad
regnum et qui ad sacerdotium [illegible] de [illegible]
[illegible] Christus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]

licet non excedendum quod christus incepit esse secundum humanitatem ... tempore ... ab eterno fuit deus ... secundum verbum incepit esse homo et ideo esse creatorem ... creator non ... incepit esse deus ... incepit esse creator

In qua parte non subsistebat Ista est ... humanum est verbo adveniente ...

quod sic ... vir non semper fuit ... qui non ... subsistebat in duabus

naturis ... non christus hoc nomen quod

Christus est persona — accepit persona actu in duabus

nature subsistente — juxta illud damasceni

damasceni — et habetur apud magistrum in 3° d. vi a

... christus persone divine nomen

... sed

duarum ... significativum ... et

et huius ... Et augustinus et maximum

Augustinus — christus una persona ... sic

dicitur christus ... supponere nomine ... de

est quod verbum ... damasceni ... Ergo

ista ... verbum dei non fuit ...

ab eterno et ista verbum non fuit christus

in triduo mortis ... accepit

20 — persona sunt subsistit in duabus na-

Ioh 8 — turis ... ad salvatorem

Antequam Abraham fieret ego sum — Nos ... ex lege quod christus

manet in eternum Joh. 12 et apostolus

Ioh 12 — ad hebreos xiii christus heri

Christus eternum manet ... in preterito ... et hodie in presenti

30 — ... ipse in secula ... [illegible]

persona ... subsistit in huma-

na ... christus ... passus

mortuus ... Nota ...

Filiatio unica — filiatio ... habitudo realis producta

... filius producti

... et intellectualis

producitur duplex naturale quod ... producit a suo agente producitur libere ... producitur per voluntatem libere et ... differentie ... producti ... quod producit libere dicitur filius

Vbi secundo generat quatuor tangit [illegible]
primo genus filiacionis Cum dicit
habitudo [illegible] quod filiacio est
relacio et [illegible] ad aliquid
[illegible] abstrahat vel sit constituens
[illegible] filiacionis [illegible] dei secundo
tangit [illegible] formaliter filiacionis
[illegible] dicit [illegible] filio [illegible]
[illegible] apparet [illegible] quod filiacio sit
[illegible] productio [illegible]
item et filiacio in genito [illegible]
igitur et productio [illegible]
licet [illegible]
et ei sit [illegible] naturaliter [illegible]
naturaliter [illegible] filius [illegible]
[illegible] ideo [illegible]
ut productio [illegible]
capillus ab homine naturaliter [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] tangit [illegible]
[illegible]
vel [illegible]
[illegible] Exodi xxiii [illegible]
[illegible] in lacte matris sue [illegible]
[illegible] filius [illegible]
[illegible] Zacharie ix [illegible]
[illegible] super asinam et pullum filium
[illegible] duali
[illegible] realiter et
[illegible] filiacio [illegible]
[illegible]
[illegible]

Margin: [illegible] 20 30 30 Exod 23 [illegible] Zach 9

forme Qualitas realis et que
consurgit ex dualitate unitatum
realium realiter distinctarum Sed
dualitas forme est ex distinctione
reali unitatum non consurgit
Nota quinto quod advertendum secundum
quod inter predicamenta [illegible] ponit
puncta quod relationes differunt in hoc
ab omnibus aliis generibus quia
relationes non habent ex ratione sui generis
quod sint res nature Hoc secundum declaratur
Quia capitur aliquod genus [illegible] ex
sui generis habent quod sint res nature sicut patet
ex ratione quantitatis et qualitatis ex ratione
qualitatis habet quod est res nature Sed hoc
non [illegible] relationi non
habet ex ratione sui generis Et ratio
quia dicunt Et quando sit respectus
qui non est realis [illegible]
subiectum refert et ad [illegible] alicui
reali relatione [illegible] existentis
[illegible] quod [illegible] refert et ad [illegible]
[illegible] alicui [illegible]
[illegible] ad [illegible] non refert
ad [illegible] relatione [illegible] Et
quia relatio non habet [illegible] ex ratione sui
generis quod dicat respectum ad alterum
sicut sit res nature hoc est quod
sit aliquid in rerum natura Et capitulum
hic ratione quintum ut [illegible]
quod habet [illegible] absoluta
[illegible] ab re
[illegible] relatio ad [illegible]
[illegible] non est relatio realis ad [illegible]
[illegible] considerata est [illegible] dependet [illegible]
a [illegible] × ordine ×

Ypo[thesis] [illegible]

relatio nature distinguitur realiter [illegible]

res quanta capta

dicuntur circa [illegible] ut respectus sunt
intrinsecus sine extrinsecus advenientes
circa quantum sunt [illegible] sit res
[illegible] sunt talia quod [illegible] illud dicitur
res quod non [illegible] 2a [illegible]

Relatio habet quod sit res [illegible]
[illegible] sit aliquid [illegible] res relatio [illegible]
[illegible] causa [illegible] una res [illegible]
ordine habet ad alteram [illegible]
[illegible] ordo naturalis et realis [illegible]
[illegible] rerum [illegible] ipsa relatio
[illegible] et [illegible] sit re[illegible]
latio realis [illegible]
naturalis [illegible] columna ut sit
[illegible] ordine [illegible]
ad [illegible] et [illegible] res [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] esse [illegible] relatio realis
[illegible] una relatio realis
[illegible] causae [illegible] de [illegible]
[illegible] una [illegible]
[illegible] una aequalitas [illegible]
[illegible] respectus [illegible]
[illegible] corporibus [illegible]
[illegible] aequale [illegible] aut [illegible]
[illegible] respectus [illegible]
illas respectus in uno corpore [illegible]
alter relatio [illegible] essent [illegible]
[illegible] et [illegible]
infinita vel indeterminata relatio [illegible]
magister [illegible] una relatio [illegible]
[illegible] docet [illegible]
[illegible]

cuius ratio est [illegible] [illegible] sunt [illegible] eius relacio
relativorum referentia et [illegible] [illegible] [illegible]
eadem doctrina [illegible] duo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

sunt relative opposita. Sicut enim est unus
homo sum una realis affiliacio
filius patris et matris, sic quod
una natura est una non accepit

Nota sexto. [illegible] circa materiam
huius questionis doctores sunt diversi

Circa hanc questionem nota diversas opiniones [illegible] attendentes [illegible] naturas

Aliqui enim dicunt quod sicut in Christo sunt due nature, sic
oportet ponere sunt due filiaciones. Et ideo est ratio ad multiplicandum
terminorum relationem, sic multiplicare
relacionem. Unde si [illegible] sunt [illegible] et
[illegible] filiaciones [illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible] multiplicacione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] singulares sunt
illius definitiones et in [illegible] [illegible]
aliorum huius opinionis [illegible] [illegible]

Contra ad plures filiaciones

in oppositum [illegible] Alii autem attendentes
ad [illegible] filiacionem quod est [illegible]
vel hypostasis ponunt in Christo tantum unam
filiacionem. Qua opinione [illegible] sequentes
ponunt tamen Conclusio. In Christo
non sunt due filiaciones sed una tantum.
Probatur sic. [illegible] est [illegible] [illegible] pro veritate. Contra
[illegible] est tantum unus filius. Igitur est tantum una

filiacio [illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible] [illegible]
tale ab eius unitate [illegible] [illegible] unum
tale [illegible] a filiacione aliquis [illegible] [illegible]
filius ergo una filiacione est unus filius

20

Item filiatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] suppositum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] una filiacio [illegible] [illegible] est tantum unum
suppositum. Ergo in Christo est tantum una filiacio
Item filiacio est relacio personalis [illegible] in Christo est
una persona. Ergo est tantum una filiacio

[illegible] filiacio non est [illegible] ut [illegible] per aliqua [illegible] cum [illegible] quandoque sit sola vel [illegible]

Ad 2m [illegible] quod filiacio est relacio supposito [illegible] non [illegible] quantitate [illegible] est [illegible] relacio [illegible] cum [illegible] si [illegible] non esset [illegible] suppositum [illegible] duo [illegible] esset duo [illegible] esset filius [illegible] in simbolo dicitur [illegible] non duo [illegible] sed unicus est cristus

Filiacio est relacio [illegible] filius

98

Continuacio nona questionis

Ex quibus sequitur de [illegible] quod [illegible] alia sit filiacio realis qua [illegible] ad patrem et alia qua [illegible] ad matrem quam [illegible] opinio [illegible] autem [illegible] non sit nulla relacio dei ad creaturam realis in deo consistit [illegible] in cristo est [illegible] unum suppositum divinum [illegible] in supposito illo [illegible] non potest esse aliqua relacio realis ad aliquam creaturam [illegible] filiacio realis qua [illegible] ad matrem Ad [illegible] quod [illegible] [illegible] non refertur ad [illegible] quod non dependet a [illegible] [illegible] [illegible] in eo nulla [illegible] relacio qua [illegible] ad [illegible] nulla [illegible] hoc [illegible] deus [illegible] in [illegible] nulla [illegible] relacio realis [illegible] est [illegible] creature et [illegible] dici creature a qua dependet [illegible] creatura [illegible] non [illegible] Ad [illegible] est [illegible] in [illegible] est unum divinum suppositum [illegible] relinquentis [illegible] filiacio qua [illegible] refertur est relacio [illegible]

[illegible] ad matrem

[illegible] interp[illegible] in [illegible] non [illegible] ea [illegible] personis [illegible] filiacio [illegible] pertinet ad [illegible] est [illegible] personalis [illegible] in [illegible] est [illegible] filiacio

Reprobacio [illegible] doctoris

relacio realis

respectivis relativis cum dicit sic quod licet
sequitur quod Christus non sit realiter
filius [illegible] virginis. Quia sic deus
realiter est dominus. Ipsi realem potentiam
quam exercet in quamlibet creaturam.
Sic Christus realiter est filius virginis
propter realem nativitatem quam accepit a matre.
Si autem essent in Christo plura supposita
oporteret ponere in Christo duas filiationes
sed hoc reputo erroneum. Et in concilio
hic damnatum. Unde dico quod in Christo
est una relatio realis cum qua refertur
ad patrem. Et sic ad rationes dicendum
[illegible] quod omnes [illegible] posita est
non [illegible] quemlibet ponitur.

86

Ad 2 multiplicata causa multiplicatur
effectus. Sed in Christo multiplicatur causa
filiationis. Ergo in Christo sunt plures filiationes.
Dico quod causa et effectus dicuntur relative.
Sed multiplicata causa relationis multiplicatur
tantum relatio. Dico quod nativitas est causa
filiationis. Sed in Christo sunt due nativitates:
una qua natus est eternaliter a patre. Et
alia qua natus est temporaliter a matre. Dico
Ratio vera est in Christo sunt due filiationes
[illegible] non repugnat. Sed non est in supposito
unde filiatio in Christo non est [illegible] filiationes
temporales. Sed suppositum eternum non est
realis suppositum relationis temporalis. Ut dicit
natura temporalis convenit quod in Christo temporalem filiationem
realem si esset ibi filiatio [illegible] plurificare causas

Utrum pater deri[us] | sit susceptiuus ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ filiacionis ~~[illegible]~~ equalis et | Ratio
huius racionis est quia est equalis naturalis
| ergo esset eius maior et equalis
esse filiacionem filiacionum | sit et aliqua
esse filiacio naturalis | est enim ethiops
dicitur albus ratione dentis | esset ergo
ethiops dens | sit albedinis susceptiuus
Ratio dicitur quando non potest esse susceptiua filia-
cionis | ergo hec relacio | dicitur respectus
caus[e] | ergo hec relacio ... non est nisi
respectum | ... ad terminum non est nisi
Dicitur ~~...~~ relatiue [illegible] in respectu ad
primum dicitur | non negatiue non esse in
respectu realem filiacionis | quia accidentaliter
... causa relacionis dependet
ad materiam | ergo ... causa relacionis dependet
| ergo ... dependet susceptiuus huius relacionis
non sit in re | aliquid susceptiuum creature
respectiue ~~...~~ naturam non est tota
| causa filiacionis | sed terminus naturalis | et
esse completum ... | et hec una
~~[illegible]~~ recipit ex quo aliquid
absolutum | aliquid sui imitacione | tunc
magis | aliquid sui imitacione sit recipere
equalis | nona relacionem filiacionis | ergo filius
dei ex quo recipit aliquid absolutum | aliquid
sui imitacione | potest recipere nona
relacionem filiacionis | sua imitacione ~~...~~
... a maiori ad minus ~~...~~
~~[illegible]~~ ... filiacionis

natura ... non potest ... filiacionis

16 m...

ed

~~de muliere habuit hoc erat ...~~
~~...~~ hoc ... per ambro. super
illud luce primo magnus erit et filius
altissimi vocabitur. ubi dicit hoc
ideo erit magnus quia omnibus ipse virginis
magnus non fuit sed quia potentiam
quam dei filius naturaliter habet hoc
erat ex quo acceptus est. Ergo nullo
magis potuit accipere filius dei absque
sui mutatione novam filiationem ut sic ei
conveniant due filiationes reales una
eterna et alia temporalis. Dicendum quod auctoritas
non fundat [illegible] a maiori ad minus
ut magnitudo in implicatione maioris quia
supponit vero realem filiationem temporalem
realis quod conveniunt absolute. Ita sic filiatio
non potest convenire nisi supposito. Ita nec
filiatio temporalis nisi supposito temporali. Vel
dicendum ut ... in ... quod ex uno
quo ille homo accepit ex quo dei potentiam
homo non accepit filiationem eternam neque ...
sed factus est ut esset una persona dei
et hominis. ut Ambro. ... sub... Ad hoc
ut non est factum per aliquid reale absolutum
vel relatum temporaliter inherens filio
dei sed per solam unionem que realiter
existit in natura creata. hoc ut realis
tempore ... persone assumente
Ad ... Cristus est filius matris ...
per aliquam filiationem sed non per filiationem eternam
sed per temporalem et ... in christo erit

Sic enim paternitas est habitudo producentis
sic filiatio est habitudo producti

Dico filiationes reales 4or quia filiatio
est qua quis dicitur filius alicuius matris
vel patris. hoc dico contra quia filiatio
qua quis dicitur filius alicuius aliqualiter
dependens ab eo. cum esse relationis est ad
aliud se habere aliqualiter vnde in exemplo
vno relatiorum intercurrit ad aliud. Sed
filiatio eterna qua christus est filius dei patris
non dependet a matre. In illa eterna
dependet a temporali. Dicendum quod vnum est quod
filiatio eterna non dependet a matre
temporali sed hanc filiationem eterne contingit se
[illegible] respectu temporalem a matre secundum quam
[illegible] dicitur filius matris vel dicendum
respectu [illegible] filiationem in vno loquendo
[illegible] de dualitate rerum non [illegible]. Et tunc dicitur
de dualitate rerum non est
alia filiatio temporalis secundum rem quia non est realis sed ratio
alia secundum rem quia non est
Ar. 2 relatiua posita se ponunt et per
contra se perimunt. Sed maternitate
interempta a virgine non interimitur illa
quia est filius dei patris. Ergo oportet
filiationem qua alia filiatio temporalis quae
ponitur posita maternitate. Et interempta
ponitur se posita. Dicendum quod materialiter
cum est ea remota posita ponit aliud respectu in-
uentas posita remota remouet illud respectu
[illegible]. Et remota non oportet quod ponatur alia filiatio
[illegible] non oportet quod [illegible] non est suscepta
realiter [illegible]

suppositum divinum. Quod concedendum est quia in
Christo est una filiacio realis qua refertur
ad patrem. Et respectus quidam racionis
quo refertur ad matrem. Quia in operacione reali
dicitur filius. Quia mater realiter refertur
ad ipsum.

Arguitur 2o. Si mater dei genuisset puerum
hominem fuisset mater vere et ille vere
filius filiacione reali. Sed non minus egit
modo quam egisset tunc. Illius existens ut ho-
minis realiter accepit naturam ab ipsa quam
alius accepisset. Ergo et cetera. Non concedere
[illegible] nunc in Christo aliqua nova
filiacio realis. Patet quia sine filiacione
[illegible] quia non est facta. Quia tunc filiacio inno-
visset [illegible] consequens [illegible]
Non enim ex negacione realis filiacionis in
Christo respectu matris quia minus eius [illegible]
egisset in generacione. Quia alie matres
[illegible]. Quia filius dei minus accepit ab
ea quam [struck through] filii aliarum matrum
et ille conpetunt ad naturam. Sed si tunc
filii aliarum matrum fuisset capacitas talis
nove filiacionis realis non autem Christi.
Et quia ad generacionem passivam et acceptionem
nature non sequitur filiacio realis
nisi quando illa natura constituit proprium suppositum
et non [illegible] supposito per aliam naturam
constituto. Hoc autem est in aliis filiis
et non in Christo quo ad naturam humanam

Ad 2m multiplicato uno relatiuo multi-
plicatur et reliquum. Ideo quod relatiuum est
ad aliud se habere. Et quando dicit quod
unum [illegible] tertio et requirit respondet
primo. Secundum [illegible] generationem [illegible]
[illegible] equalem et plures
matres [illegible]. Ad [illegible] illud verum est
de multiplicatione forte. Et de eo corre-
latiuo a quo dependet correlatiuum de-
pendentia essentiali. Secundo si unum cor-
relatiuum multiplicatur multiplicatio
[illegible] veritatem. [illegible] quod unus
homo generat plures filios. Et unus magister
docet plures discipulos. [illegible] cor-
relatiuo [illegible] dependet ab
[illegible] dependentia [illegible]
[illegible] uno [illegible] relatio in altero
[illegible] quod [illegible] generat post primum filium
alium, non [illegible] in eo noua paternitas
sed prima paternitas [illegible] noua
respectus [illegible] et plures [illegible]
[illegible] et intelligendum in [illegible] in [illegible]
realis respectus ad matrem [illegible]
[illegible] relatio realis. Sed ratio
[illegible] generatione temporali non acquirit
nouam filiationem [illegible] plures alteri
[illegible] homo [illegible]
Nonum [illegible] dicit habetur [illegible] quod quando
ponit in [illegible] filiatio relatio

Tho. in iii dist. viii q. v. dicit quod in cristo sunt due filiaciones una ad patrem et ipsa est realis alia ad matrem et ista rationis

sunt duas nativitates et sunt duas naturas

Alii quod filiacio respicit suppositum quod in eo unum et eadem Sed contra non advenit relacio ex re quali sunt realis ... respondeo dicit alii quod in cristo est una filiacio secundum rem eterna et altera secundum rationem temporalis Ideo quod duabus respectibus due relaciones secundum rem una in patre et altera in matre Sed contra secundum proconcordiam notandum cum Tho. de arg. quod filiacio potest dupliciter accipi Uno modo ut relacio solum et sic non est in cristo preter filiacionem qua refertur ad patrem sunt alia filiacio qua refertur ad matrem que est rationis sicut quelibet alia relacio in creaturis Alio modo accipitur filiacio non solum ut relacio sed ut proprietas personalis sic in cristo non potest esse nisi una filiacio

filiacio capitur dupliciter

20

respo

Utrum cristus in cruce sit mortuus

Nota primo quod cristus filius dei assumpsit naturam nam assumpsit eam in defectibus penalitatibus et defectibus quos decuit eum assumere Unde defectus sunt quadruplices quidam naturales qui respiciunt totam naturam humanam ut fames sitis tristicia timor et mors et personales qui respiciunt aliquas personas

defectus sunt quadruplices

personales

personale et non omnes. Sic sunt
diverse egritudines et egritudinum
species ut lepra cecitas febris
et huiusmodi. Secunda sunt defectus cul-
pabiles qui sunt ex culpa et sunt
culpa ut superbia ira etc. Alii sunt qui
de se non sunt culpe sed sunt ordinati ad
culpam ut sunt motus carnis et di-
citur primi motus et de istis est
ignorantia, rebellio carnis, diffi-
cultas ad bonum, pronitas ad ma-
lum. Sunt alii quidam defectus penales
ut mors infirmitas carnis
nuditas frigiditas fatigatio etc.
Christus ergo assumpsit defectus
penales et naturales tota namque eo
sequentes et que diminuerunt non
importantes nec sue dignitati
derogantes. Quinimmo non omnes
defectus assumpsit quales eum decebat
et nobis conveniebat eum accipere
qui in eo fuerunt vel ad vere huma-
nitatis ostensionem ut esuries [illegible]
dolor fames etc. vel ad humane
redemptionis operis complementum.
Ipse enim posuerat nos redimere
non corruptibilibus auro et argento
sed sacratissimo sanguine suo et mor-
te sua ponere pro animabus nostris. Ad hoc

Culpabiles
2us

culpabiles

penales

Christus assumpsit
defectus
penales
naturales

2

aut non fuisset donec eum nisi naz
displacentem, passibilem et mortalem
assumpsisset et ideo defectus nostros
et penalitates debuit in se habere
ut ysaie liij dicit. Vere langu[o]-
res nostros ipse tulit. Ex hoc patet
quod non suscepit defectus personales
qui non ad certas personas spectant
sed ad totum genus humanum. Cristus
enim venit ad sanandum totum genus humanum.
Defectus vero personales qui culpa-
biliter non suscepit quia derogant
sue dignitati et gratie divine
importat cum ex originali peccato
proveniunt. Nota quod ex
alia et alia causa isti defectus
sunt in Cristo et in nobis. In nobis
enim sunt ex necessitate [illegible] sed in
Cristo sunt ex voluntate assumpti. Et hoc
sic patet. Nota cum istos defectus
trahimus a parentibus per legem
propagationis et per legem concupiscentie
[illegible] concupiscentie [illegible] nisi
solum [illegible] per legem concupiscentie
que militat in [illegible] membris
etiam passibilis [illegible] passibilem
et habens legem concupiscentie
[illegible] generat [illegible] concupiscentie
[illegible] concupiscentie [illegible] nisi
solum omnes penalitates. Et ideo

Esa liij

non personales

nec [illegible]

defectus in Cristo [illegible] alia causa in nobis

dicitur iste penalitates in nobis
contracte quo genere duorum tracte
propagationis nec et corporis
concupiscentie in christo aut fecit
... in ventre matris fuit
... hec sunt ... legitime
natus hec sunt ... libri
habens hec sunt ... adveniens
divinus sed spiritus sanctus ...
in ipsam virginem secundus ...
rem ... ab omni ... rem
... purificavit passibilitatem ...
reliquit Ex illa aut carne
sapientia patris scilicet ipse filius dei
edificavit sibi corpus immaculatum
et illud corpus univit sibi cum anima
rationali que quia immortalitate
habuit a ... et in se et in
carne ... Et sic immortalitate
carne ... sit ... ex
habuit a ... culpe ...
sine ... ...
habere debuisset a passibilitate
miserie ... ergo in carne illa
remansit penalitates hoc fuit ex
dispensatione ... assumentis con
... sit acceptatione illius a ra
... in instanti sue creationis
rationalis ... cognovit et placuit
habuit ... pro salute generis
sibi tali unire ... corpori

in christo
ventre matris

ipiam. Et sic p3 q illos defectus
fuerunt in xpo non necte coactionis
sed voluntate dispensacionis. Volunte
sup diuina puenicte. sed volunte
creata concomitante. Dico aut
ipos fuisse a volunte diuina non
tm infligente de nouo sed tm
a relinquente et acceptante. Cum
in eius ptate et arbitrio esset
defectus illos excludere

Noto tercio qz necce e dupx

necc3 est dupx

coaccio

sm d. tho. pte 3a q. xiiij art. 1o. q
Una e necce coactionis q est ab
agente extrinsico. Et hec necc3 contra
riat et nae et voluntati quorum
vtrumqz e ppa inclinatio. Alia e
necce nature que consequitur pra

nature

nalia. puta formam. sic necce e ignem
calefacere. vel mat'iam sic necce est
corpus ex contrariis compositum dis
solui. Dico hac accipit iste ter[illegible] que
consequitur mat'. Corpus xpi fuit
sub necte moriendi et aliorum hm
defectuum. Qz ex diuine voluntatis be
neplacito carni xpi permittebatur
agere et pati q erat pp[illegible] et sic
q mirabiliter [illegible] sed ut gla
die nos reducaret in corpore. Dicat
loquimur de necte coactionis sm
[illegible] hoc non ex necte nae

[illegible] contraxit defectus hos [illegible] contrahit [illegible] ex
voluntate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non habuit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] xpo [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

p repugnat nac corporalis sic etern
corporis vel sm qdam nac spe-
noriti subiacent et dam pporali
et flagellis ppnochis Sedm p rco
loq etis repugnat voluntati
rco B manifestu e q in xpo no fuit
nccitas horu defectuu nec p respectu
ad divinam voluntatem nec thuanguz
sit sexuali racom
deliberatem sed solu sm nalem
motu voluntat provt sz nalit
refugit mortem et nocumenta corpis
Noto qsto dz no dnod
fuit nccitas paciendi in xristo p
que mod e in nobis sed qdam
sic qdam no sit taliter habz
sic quidam no sit. Ibi compari ad
em nccitas paciendi compari ad
tria uz ad causam ad subiectum ad
virtute corporis et gratuitus Ubi cons
derati compares. p compa ad causam
sic e in nobis ex duplici causa
lex teritt feditate corrupcionis
ad patricis et qualitate nalis complexio
nis em habemus nec tem ad spa
libus ex racom deigualis sanct con
tinend qz et qr ex contrariis agi
halmus et pacientibus constitut
tibus et pacientibus constitutis
sumus ita q qnuna fit in corpore
nro resolucio Cristus aut habet

nalem humanam qua habuit an peccatum primi hominis Arrept
cum eam humanam alisspg pcto i illa puritate i qua
erat i statu innocencie

no fuit
in xristo
sic in nobis

neccessitas
paciendi
sponz ad
...
ad causam

habent ex altera causa | passibilia
enim sunt non solum et casu per originem
sed solum modum etiam a parte sunt
etiam in corpore superiori calido et humido
et aliquid dominium unius super aliud
per calidum consumit humidum | et sic
sunt nostra elementis pari et corpus
~~[illegible]~~
quare habent virtutem moriendi
licet enim fieret restauratio per diem | per
fectionem alimenti | non tamen ita perfecta | quod
corpus semper maneret | et hoc per impuri
tatem in alimenti | ex perfectiori enim
alimento | meliori generatur et melior
sanguis | ex sanguine puriori subti
liori caro | et permanentior | unde
ex alimento corrupto | et minus generatur
caro ipsa defluida | Quare propter ex
parte alimenti non fuisset ita perfecta
restauratio sicut deperditio | licet fuerit
fuerit in debita quantitate | Similiter
Ad subiectum — per comparationem ad subiectum | alio modo est
virtus patiendi in corpore | et in nobis
In nobis enim est natura patiendi per
comparationem ad naturam | et ad personam in
+ natura x — corpore autem erat patiendi | non per
comparationem ad personam | quia ulla poterat
attingi natura | quia omnia erat assumpta
sed per comparationem ad naturam assumptam | Similiter

Ad virtutem regitivam

p[er] comparac[ionem] ad virtute[m] regitivam
habet e[ni]m in nobis / n[ecessi]tas patiendi [illegible]
in xpo Est e[ni]m in nobis virtus re-
gitiva corporis nature / et voluntatis
regitiva / et [illegible] virtutis [illegible]
patiendi in nobis / Et [illegible] inter na-
ture voluntates / et in nobis passiones
cohibere / patimur e[ni]m nolumus ve-
limus / In Cristo aut[em] n[ecessi]tas fuit re[spectu]
virtutis nature / sed no[n] re[spectu] voluntatis
Unde e[ni]m mortem sustinuit / nec
sustinere potuit / q[uia] no[n] meruit / [illegible]
[illegible] n[ecessi]tas patiendi [illegible] fuit a
[illegible] / et in xpo fuit p[er] [illegible]
[illegible] quo in nobis
est p[er] [illegible] / Sed Cristus [illegible]
[illegible] inter statum nature lapse / et
[illegible] / nam in nobis na-
ture [illegible] passio [illegible] / In adam
et voluntas passioni [illegible]
na[tura] et voluntas passioni [illegible]
Nam corpus [illegible] statu suo
[illegible] erat [illegible] / non [illegible]
[illegible] sed erat
[illegible] data erat
[illegible] / ut corpus [illegible]
morte / [illegible]
Unde dicit [illegible] in 20 [illegible] 19 [illegible]
[illegible] statu habuit posse mori / et non
posse mori / [illegible] natura et vo-
luntas [illegible] passioni / In Cristo vo-
luntas [illegible] passioni

Cristus medius inter statum nature lapse et innocentie

Sic precrat voluntas passioni in christo i.e. mori non potuisset si voluisset

passio subierat nam precrat volun-
tas / itaq nobis p(ro)missio sit hec

Conclusio prima Cristus habuit
necem moriendi / itaq si ei non
fuisset aliqua pena ut passio
illata / fuisset tunc morte
hec p(ro)batur p(ri)mo aucte ap(osto)li ad

2o viij

Ro. viij ubi dicit / misit deus filium
suum in similitudinem carnis pecci
/ sed qui in carne pecc(at)i est habeat
necem moriendi et sustinendi
alias huiusmodi passiones / s(e)c(un)do p(ro)batur ra-

Augu(stinus)

Dicit Augu(stinus) li. 2o de baptismo par-
vulorum dicat / q(uod) cristus habuit
similitudinem carnis pecci / q(uia) nisi car-
nis fuisset ... / ipso senescente
ad morte venire potuisset nullo
modo circa ipsum posito / unde sep(tim)o
loqui possumus de verbo in comparacione

verbu(m) comparatur p(ri)mo ad na(tur)am assu(m)pta(m) gloriosam

ad nam assu(m)ptam / p(ri)mo comparando verbu(m)
ad naturam assu(m)ptam gloriosam / isto mo(do)
gl(ori)a que p(er)fecte in anima redundaret
in corpus / tunc cristus fuisset nature moriendi
in xristo / sic ut in vita beata resurrectionis
S(ecun)do comparando verbum ad nam assu(m)ptam

premortalem

mortalem / sic est pena nostra sicut pena ex
iusticia originali / sic sibi non fuisset
necem moriendi in xpo / tercio com-

2 na(tur)am non gloriosam

parando verbu(m) ad naturam non gloriosam
itaq gl(ori)a anime non redundaret in corpus

Sic oportet quod ... aliqua usum vite ... mota vel intellectu sed
... vel ... cristi habebat ... separatam ...
...

necessitas moriendi in christo fuit

Et sic intelligenda est q(uo)d dol(ue)rint at
mat(er) moriendi i(de)o q(uia) ex hoc q(uo)d corp(us)
cristi sibi dimissum fuit s(e)c(un)d(u)m con-
dicio(n)em q(ue) [illegible] aialem et no(n) sub
pleno domi(ni)o aie | et indigebat
cibo et fiebat dep(er)dicio et restau-
racio | hec potenc(ia) fieri tanta restaura-
cio(n)e q(ua)nta e(st) dep(er)dicio | s(ed) q(uia) no(n) fit tanta
restaurac(i)o q(ua)nta dep(er)dicio | ib(i) est
nec(essitas) moriendi.

98 ...

Conclusio 2a et e(st) d(icti) 8 m(em)bra

absq(ue) om(n)i dubio cristum cristi-
ani tenet(ur) vere mortuum fuisse | p(ro)b(atur)
in cruce vere mortuum fuisse | p(ro)b(atur)
a(u)c(torita)te Ioh(annis) 19 | vbi dicit(ur) q(uo)d (christus)
pendens in cruce inclinato ca-
pite tradidit sp(iritu)m | tradicio aut(em)
sp(iritu)s est separacio anime a corpe | ...
quia morte significat | ... in
cruce mortuus e(st) et Ioh 21 ... p(ro)bati subeat

Ioh 19

Ioh. 19 de filio dei cruci fixo mortuo et sepulto

96 ...

Corp(us) ... p(er)tinet ad s(e)c(un)d(u)m ...

quicquid ... in alijs p(ar)tib(us) habet
in (christo) ... ad p(ar)tem
no(n) attingit | ... fuit | s(ed) (christus)
h(abe)t deo ... s(ed) ... vera
fuit dolens ... | ... non
... voluntate ... e(st) | ... non
fieret redundancia a superiorib(us) virib(us)
i(n) inferiores | hec virtus superiores
impediebat (christus) a suo actu p(ro)p(ter) passio(ne)m

tamen et ... gaudio ... ad mortem ... actu ... tatem gaudio

In tota illa passione (christus) fuit ... fruebat(ur) ... gaudia
... [illegible] ... fruebat(ur) voluntas
et ... carnis pat(ie)bat(ur)

inferiorum | quod in aliis hominibus contingere
non potest | propter naturalem comitatem potencie
admiracionem. Et ideo anima Christi simul
patiebatur et fruebatur. | Ita sed
ipse voluit eorum qui prius concessit
non subtraherent quod natura fuit

86

Corollarium 2m. Cristo volente
natura restitit nocumento illato usque in
fine plus quam in aliis hominibus posset
resistere quam morte violenta quod
hoc accidit | quod nocumento illato natura
cedit | et quamdiu natura resistere potest |
tamdiu mors retardatur | unde in quibus
natura est forcior | cicius equaliter tardius
moriuntur | sed quia erat in voluntate Christi
ut natura resisteret nocumento illato |
quamdiu vellet | et quamdiu vellet cederet |
quod in aliis hominibus non contingit ideo
ipse est quod hoc quod in fine passionis
post multam sanguinis effusionem | quasi
in integris viribus | clamavit voce
magna | et statim eo volente | natura
cessit et tradidit spiritum | ut se dominum
nature | et vite | et mortis ostenderet |
Unde hoc admirans centurio dixit
vere hic homo filius dei erat Marci 17

Luce 23 Et clamans voce magna Ihesus ait pater in manus tuas commendo spiritum meum et hec dicens expiravit

Marci 17

98

Corollarium 3m. Iudei vere Cristum
occiderunt | licet ipse animam suam posuit |
et tradidit spiritum volens tamen quia
nocumentum mortiferum Christo intulerunt

Ioh 10 ~~[illegible]~~ Ego pono animam meam ut iterum sumam eam nemo tollit eam a me sed ego pono eam a me ipso potestatem habeo ponendi eam et potestatem habeo iterum sumendi eam

Cui nocumento illato ad propria voluntate non resistit et nocumento illato totaliter consentit secundum judicium cuiusdam nocumentum intulerit. Qui nocumento ad propriam voluntatem non repugnat et consentit. Ergo [illegible] judici proprio vere occiderit. Maior et minor patet ut supradictum.

Corpus Christi Christus non est culpandus quasi homicida sui eo quod animam suam posuit. Traddidit eo quod animam suam voluit. Probatur quia Christus spontanee ipse voluit et quia animam Christus in sua potestate habuit recedere a corpore quando voluit et iterum redire et advenire. Ergo Christus secundum culpam animam suam posuit. Sicut secundum culpam habitatoris deseret domus et iterum ingredi [illegible] sic domus est ipsius inhabitatorem quasi sic domus est corporis ipsius animam et non econtra et non ea.

Ad rationem Christus non fuit nec [illegible] moriendi illud quod est voluntarium non est necessarium quia mors Christi fuit in voluntate sua sed non habuit necessitatem moriendi ergo non voluntarium et necessarium opponuntur. Maior quia Johannes x potestatem habeo ponendi animam meam et potestatem habeo iterum sumendi eam. Et Esaie liii oblatus est quia ipse voluit. Ad minorem Christus in [illegible] deus erat habuit

ponendi eam id est deponendi [illegible] non a [illegible] verbi [illegible] assumpsit [illegible] posuit sed a corpore a quo erat separata in triduo [illegible] verbo [illegible] habeo iterum sumendi eam. Non ad separationem a [illegible] fuit separata sed ad corpus cui fuit reunita in [illegible]

loh x
Esa 53

pratem [illegible] humanam corporis
dispositioni habuit necessitatem moriendi
[illegible] dicit [illegible] in supposito
et apposito stat pro eadem persona sed non
secundum eandem naturam ergo [illegible]
secundum naturam divinam [illegible]
a [illegible] sed secundum naturam humanam [illegible]
separavit a corpore [illegible] a verbo [illegible]
[illegible] ut separare effective attribuitur
verbo sed [illegible] a quo separatur
[illegible] a corpore sibi [illegible]
humane nature [illegible] dicit [illegible] quod Christus
[illegible] oblatio [illegible] voluit et
Arguitur voluntate divina et voluntate
humana deliberata [illegible] fuit mors
cum mors voluntatis humane
Arguitur 2 [illegible] necessitate fit non
est laudabile vel meritorium sed mors
Christi fuit laudabilis et meritoria quia
non habuit necessitatem moriendi [illegible]
[illegible] necessitate non est laudabile
[illegible] est de necessitate quod tollit prompti-
[illegible] est de necessitate [illegible] voluntatis
[illegible] voluntas [illegible] sed non [illegible] voluntatis
promptitudinem
Arguitur 2 [illegible] non debuit pati
in cruce vel mori [illegible] Christus non
debuit [illegible] detractabiliter [illegible]
sed mors [illegible] est detractabilis et [illegible]
ignominiosa [illegible]
dicitur Sapiencie 2o morte turpissima
condemnemus eum [illegible] Christus non
[illegible] dei mortuus et passus sunt [illegible] dolorem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

cruel[illegible]

Sapie 2o

debuit detractabiles passiones
assumere que pertinebant ad defectum
persone uel gratie aut etiam uniuersas
illas scilicet assumpsit que pertinet ad
perniciem ab exteriori illata quemadmodum
ut dicitur hebr. xij sustinuit
crucem confusione contempta

hebr. xij

Arguitur christus non est mortuus
in cruce propter peccatum sed sic magis quod
fuisset occisus a iudeis scilicet hoc non
quia ille dicitur aliquem occidere qui
animam eius tollit scilicet iudei non tule
runt animam a christo quia [illegible] permitto
est separata a corpore hoc probat
nemo tollit animam meam scilicet ego
pono eam etc a christo occisus est

Ioh. x

Nota quod [illegible] dupliciter [illegible] quod [illegible]
aliquis potest esse causa alterius dupliciter
Vno modo [illegible] ad illud agendo ut
hoc modo persecutores illum occiderit
quia ex illorum uerberibus et uulneribus
mors christi est subsecuta sic ille in
morte [illegible] tendebant Alio modo aliquis dicitur causa
alterius mortis scilicet quia non impedit
cum impedire possit sic etiam quis dicitur
aliquem submergere qui non claudit fe
nestram per quam imber ingreditur
hoc modo christus fuit causa sue mortis
poterat enim suam mortem impedire

Aliquis est causa alicuius dupliciter

20

Cum [illegible] dicitur mortuus est deus et deus non est
mortuus et passus est [illegible] filius et [illegible] filius non est passus
[illegible] propositiones negatiue [illegible] uere [illegible]
[illegible] affirmatiue uero [illegible] humanam
naturam ut probat [illegible] ante [illegible]

Primo adversarios reprimendo
ut aut nollent aut nec prevalere
possent Secundo quia omnes habebat
potestatem separandi nam tamen
nec a quoquam lederetur quod quando
habuit animam corpori quia preerat verbo
dei juncta in unitate persone Tercio
quia spiritus non repellit illud
nocumentum sed voluit quod anima corporis
illo nocumento succumberet ideo suam
animam posuisse vel morte naturale
subisse dicitur Unde quod dicitur Joh x
nemo tollit animam a me intelligitur
me invito Quarto cum aliquis ab
invito aufert qui resistere non
potest illud pie dicitur tolli
Quinto illi qui ab aliis occiduntur
paulatim nimia debilitate deficiunt sed
hoc in Christo non accidit ideo Luce 23
in crucifixionis quod longum mortis
equalitatis ligno suspensus fuit
debilitati tamen repugnabat Unde
quod Christus clamans magna voce
emisit spiritum Mathei xxvii Et Marci
xv dicitur quod pilatus mirabatur si iam
obiisset Et Joh xix quod centurio qui
ibi erat stupefacti viderunt etc non
reciperent Ad festum autem et venissent
inveniret eum mortuum non
fregerunt eius crura Sexto sed ideo

Et magnus et valido clamore tra-
didit spiritum | ut ostenderet quod illa
passio per violentiam non eripiebat
animam eius | quia naturam corporalem in
sua fortitudine conservavit | ut in
extremis positus clamaret | quod
nulla alia natura mortis eius com-
putatur nisi per | Unde sic eius volun-
tate vita corporalis conservata est
in suo vigore | usque ad extremum
sic etiam ipse voluit cessit natura viro
illato | et sic violentiam passionis
est | ut moreretur et tamen voluntarie
mortuus est | quia violentia corpo-
ri eius illata est | que tamen corpo-
ri eius quod voluit | quando ipse voluit

Nono quod violentum dupliciter dicitur
uno modo ut opponitur naturali | et sic violen-
tum est quod fit contra naturalem inclinationem
contra | ut motus gravium sursum | et sic
non fuit violenta
passio et mors Christi | quia non fuit contra naturalem inclinationem ad
sui corporis | Alio modo capitur violentum |
passionem corporis | ut opponitur voluntario | ut volun-
tarium dicitur quod a voluntate acceptatur
| et violentum quod involuntarium
| Hoc modo passio et mors Christi non
fuit violenta id est involuntaria sed vo-
luntaria et acceptata a voluntate

violentia capitur
dupliciter uno modo

Utrum Angelus sit in loco secundum operacionem tantum

Nota primo secundum gregorium Angelus est nomen officii non nature. secundum nomen in greco significat angelus quod nuncius in latino. Unde secundum ipsos ad nomen proprium Angelus significat [illegible] [illegible] premio [illegible] Unde damascenus sic diffinit Angelus est substancia incorporea intellectualis semper mobilis arbitrio liberata deo ministrans gracia non natura immortalitatem suscipiens. Ubi tamen nota secundum glosam 208.

[illegible] ipso Angelorum essenciam Unde dicitur substancia incorporea Quantum ad triplex Angeli primo cognitiva Unde dicit intellectualis Tercio operativa Unde dicitur semper mobilis Unde non est quod semper moveatur [illegible] laborem dum velit movetur ~~[illegible]~~ voluntatis ergo dicit arbitrio liberata Tercio Angeli officium angeli Unde dicit deo ministrans Celestis [illegible] [illegible] angeli quod tamen essenciam Unde dicit gracia non natura immortalitatem suscipiens a deo. Unde [illegible] Angeli stat per sua separata sunt a

Nota 2o aliquid esse in loco sic intelligere quod [illegible] circumscriptive quando totum [illegible] [illegible] veritatem in

Angeli sic [illegible] de nichilo creati est sic redire in nichil [illegible] a deo conservaret [illegible] nichil [illegible] [illegible] conservant [illegible] [illegible] annihilabiles [illegible]

Angelus quid significat
damascenus
Angelus diffinitur
essencia
virtus
Nota 208 in Angeli boni non aliqua [illegible] potencia voluntatis gracia [illegible] bonum eligunt et mali [illegible] offendunt
officium
aliquid esse in loco dicitur
circumscriptive

locus correspondet locato toti et quelibet
pars loci cuilibet parti locati. hoc modo corpus
est in loco. Secundo aliquid est in loco diffinitive
quod est presens alicui loco per realem
presenciam et continenciam sic tamen quod
est in illo loco quod per suam potenciam naturalem
non potest esse in alio loco. Et sic angelus
est in loco quia sic presens est uni loco quod
non est in alio loco licet non constituit de loco
quod non habet quantitatem diffinit ergo sibi
locum .a. determinat. Tercio sacramentaliter
quod est presens per realem continenciam
tamen sub signo sensibili sic tamen quod potest in hoc
potest esse in alio loco. Et ideo non diffinitive
quia non solum determinatur ad illum locum ut an-
gelus sed est in eo loco in quo est signum
sensibile sub quo est actu post consecrationem
Et sic corpus Christi est in sacro altari quia
est in tot locis quot sunt hostie consecrate
Quarto inmense quod nullo de natura sua
est in quolibet loco et in quolibet re Et
sic solus deus est in loco. Secundo ergo ipse so
libro tercio sentenciarum dicit in littera
operatio angeli potest dici capi duobus modis pro
contactu virtutis eorum per operationem est producens
effectum virtutis. Alio modo pro inquantum est fine
quaerunt unde quando angelus sua virtute
corpora movet percutiendo vel ammouendo vel
quocumque modo alio. Et sic capit in textu quos
unde etiam capitulo 2 dicit q. i. Ad hoc
contactus virtutis quo angelus attingit
locum potest dici ex illud quod se habet per

Angelus ad dicendum ... ergo sit in [illegible] et
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... et [illegible]

Diffinitive

Sacramentaliter

inmensive
[illegible]
[illegible]
[illegible]

operatio angeli
[illegible]
[illegible]

pro motore

modum operationis existentes in loco aut
corpus extrinsecum et queritur ab Anglo
sive illud sit motus localis sive mi-
nistratio angeli sive presidentia eius
super corpus locatum sive continentia qua
continet corpus sive unio eius ad corpus
sive influxus in corpus. Considerandum
est ergo [illegible] et theologi concedentes
Angelos substantias virtuales conveniunt
in hoc quod Angelus est in loco non per
quantitatem molis nec per contactum
quantitativum sed per quantitatem et contactum
virtualem. Et ulterius in hoc conveniunt
omnes videntur quod contactus ille sit relatio
presentie angeli ad locum causaliter
vel formaliter. Sed circa opiniones et
difficultates consistit in assignando quid
sit illius presentie fundamentum. Quaerendum
cum evidentiam [illegible] humani ingenii capa-
citatem. [illegible] tamen [illegible] ex fide [illegible]
habemus angelos alicubi esse et non
apparet quomodo tangit locum illum. Ideo primo
videndum est quot modis res sensibiles
imaginantur rem locatam presentem
esse loco et in presentia sit [illegible] et
[illegible] dubia et quales ad Angelos applicare
oportet [illegible] et videre quo-
modo sint presentes loco et qua presentia

Noto quarto presenciam dei que
sentitur in loco ad locum est duplex
scilicet circumscripta et diffinitiva. Prima
importat commensuracionem parcium quanti-
tatiuas locati ad partes loci. Secunda
vero importat limitacionem sive
determinacionem ad locum id est esse sic hic
quod non alibi et hec diffinitiva dividitur
in presenciam formalem et in presenciam
causalem. presencia formalis est relacio
presencie quia formaliter sua essencia indi-
visibiliter presens est huic loco quod non
alibi essencia vel virtutem causalitate habere
posset respectu loci ut si diceret sic hec
terra vel vinum esse in hoc vase secun-
dum intellectum quantitative in loco esset
in hoc vase per suam formam et non alibi
presencia causalis est triplex scilicet
ordinis approximacionis et operacionis
presencia ordinis est relacio proporcionis
inter agens et paciens que est in propor-
cionata distancia tunc sufficiente quod
ad opus eius deficit omnibus impedimentis
Presencia vero approximacionis vocatur re-
lacio approximacionis immediate agentis
et pacientis tunc est quod provenit actionem e-
dum necessaria saltem presencia autem operacionis
dicitur relacio agentis ad ipsum passum
tunc est inseparabilis ab actione sua quod vel
est ipse respectus in actione importatus vel

non est sic illo sunt tamen hic tres modi
presentie ostendi in natura et nam
est enim primo presens presentia ordinis
existentis inter virtutem suam et natu-
ralibus gubernabilibus ab ipso deinde e[st]
presens naturis secundum approximationem du-
plex quia una intelligit et approximat
natura quia in operatur et tertio sunt presens
nam secundum actualem operationem sive
per relationem sive per comunitatem operationis
sunt idem quod relatio movet ad moti-
sive ab illa distinguntur inter istas
presentias differentias tamen due sunt
certe secundum presentia ordinis et operationis
Ambigue autem sunt presentia stabilis et
approximationis sunt distinguntur
contra presentia ordinis et ideo
sunt angelum de presenti esse alicui
loco debet intelligi de presentia ordinis
et operationis **Noto quinto** presentiam
ordinis non distinguitur a presentia
operationis sicut potentia ab actu sed
tamquam actus primus actu secundo. Non enim ex
hoc quod angelus sit operari alicubi
dicitur ubi esse sed sicut posse addit prima
ordinis quod ponitur per angeli negationem
situalis distantie eo modo quo sibi
sunt convenire ex parte vero intellectus
cognitionem practicam licet opus in

hoc corpus ut a se querendo ex
parte vel potentie querentis ex parte
dicendi ista quod potentia non detineatur
seu impediatur a virtute aliqua
superiori nec occupata sit ad opus
aliud sed ad hoc parata propterea
habeatur ex parte voluntatis vel [illegible]
[illegible] ad hoc opus [illegible]
[illegible] hec est enim ratio [illegible]
[illegible] ut [illegible] voluit quis operari
Postea [illegible] ista [illegible]
[illegible] sit enim virtute activa et
passiva [illegible] non est in loco
[illegible] vel [illegible]
[illegible] hoc quod nihil [illegible]
[illegible] habitudinem ad
[illegible] sequitur quod [illegible]
[illegible] virtute activa et passiva
[illegible] ab aliqua [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
[illegible] esse non posset [illegible]
[illegible] virtute [illegible]
Ratio [illegible] agentis et
[illegible] est [illegible]
passi [illegible] passi non est [illegible]
[illegible] operatione [illegible]
[illegible] et [illegible] esse [illegible]
[illegible] Ratio [illegible] agentis
ad passum ubi agens [illegible] non
est intelligenda quod ad [illegible]

agens per se non [illegible] se intelligendi
sine immediacionem causalitatis et
ipsius agentis et passivi

Tercia ipso Angelus approximatur
passo immediacione causalitatis
et [illegible] et suspendens operacionem
excitata transferre [illegible] esse [illegible]
illi passo [illegible] presencia ordinis quod
est intermediare prima operacione

Quinta Angelus agens actu [illegible] passo
immediacione virtute et ipsius [illegible] presens
secundum primam operacionem [illegible] damascenum
et Gregorium Nazanzenum

Sexta presencia ordinis non [illegible]
a prima operacione [illegible] ab actu
[illegible] non [illegible] angelus
et [illegible] sibi esse [illegible]
[illegible] ab actu [illegible]

Septima utraque presencia [illegible] ordinis
et operacionis [illegible] operacionem large
acceptam [illegible] virtute [illegible] qua
[illegible] virtute angeli [illegible] virtute

Octava [illegible] angelus
[illegible] presencie [illegible] loco sine prima
ordinis [illegible] presencia operacionis [illegible]
esse in loco causaliter [illegible] operacionem
large acceptam

Nona [illegible] operacione angeli [illegible]
[illegible] angelus [illegible]
est [illegible] est in [illegible] natura [illegible]

Decima propositio per operacionem angeli
exteriorem in loco ostenditur a priori
angelum esse in loco sicut per primam operacionem
et tamen prius per presenciam [illegible]
[illegible] operacionem longe ut [illegible]
in [illegible] ubicumque per presenciam ostenditur
et probatur per operacionem a priori
Undecima [illegible] presenciam [illegible] et
[illegible] angeli in loco [illegible]
operacionis [illegible] per presenciam substancialem
[illegible] in [illegible] operacionis et
[illegible] operacionem [illegible]
[illegible] esse sicut [illegible]
Duodecima doctor sanctus tamen negat
solam presenciam substancialem angeli in loco
Nota sexto [illegible] operacionum
duplex [illegible] cum sit operacionis
[illegible] exterior [illegible] ut movere
[illegible] interpolata exterior
[illegible] custodire
[illegible] et hec sola [illegible] contingit
angelum esse [illegible] loco [illegible] operacionem
[illegible] actualiter [illegible] operacionem
[illegible] corpora [illegible] actualiter
attingit [illegible] ut recepta bene
attendit et vacat [illegible]
[illegible] non [illegible] exterior
operacione aliquid [illegible] agit Et hoc non
angeli custodientes homines [illegible]
[illegible] dicuntur ibi esse [illegible]
[illegible] qui custodit aut [illegible]
per [illegible] a [illegible] aliquid

Careat [illegible] vigilet studeat et
habeat [illegible] esse in impedimenta
amoveat hinc vero producat hinc
eventum rei expectet orientibus
[illegible] Angelos demum esse in
loco [illegible] duplex complete et sic
non sufficit [illegible] ordinis Aliqui
incomplete etiam sufficit cum eorum solaciis
presentia ordinis [illegible] indicata quod est
presentia angeli ad locum [illegible] non completa
cum vero actualis operatio [illegible] completa
est complete presentia et [illegible] possit
dici secundum theologos dicta in presentiam

Operatio angeli et eius operatio est in loco [illegible] diversimode

hoc est sciendum quod [illegible] Angeli
[illegible] et operatio est in loco sed
diversimode [illegible] operatio est in loco [illegible]
[illegible] at angeli est in loco
ut operans in operato [illegible] Gregorius in
[illegible] debemus dicere An-

Gregorius in [illegible]

geli [illegible] operatur [illegible] Abusive dicendum [illegible]
est [illegible] operans diffinitive [illegible] quod non
[illegible] est esse diffinitive in loco
[illegible] at angeli est in loco [illegible]
[illegible] operando et sic [illegible]
talis presentiae ordinis [illegible]

Angeli duplex operatur in corpore [illegible] in loco

Angeli duplex [illegible] operari [illegible]
corpus [illegible] immediate [illegible]
et mediate [illegible] duplex [illegible] esse
in loco mediate operando [illegible]
et [illegible] corpore [illegible] quod immediate

operatur est per operationem et potentiam per
attingit illud sua virtute et per substantiam
per immediate [illegible] incolidatur sive
attingit ipsum differentie regionis distantie
ne situalis ut communis sive continentie
substantia non per corpore vero in quo intelligitur
agit est per operationem et per potentiam non per
substantiam De octavo distantia
est sicut dupliciter primo predicte per distantia
localis seu situalis. Verbo per distantia
inter agentem et patientem ut sic in
proportione inter hoc et illud ut alterum
agat et alterum patiatur ab eo. Verbo hoc
modo loquimur de distantia tunc intelligitur
per angelum esse propinquum uni loco
quam alteri per hoc vel aliud corpus esse pro-
portionale agere cum magis quam
quam alterum. Sed loquendo de distantia
situali tunc dicendum est quod et patiens
ipso angelo non est distantia vel propinquus
alicui loco verbo hoc dupliciter aut sicut
sicut. Et sic angelus non est patiens distans
per propinquus alicui loco quemadmodum albedo
aut propinquus in uno loco distat per
quantitatem ab alio loco aut ratione corporis
accidentis in quo est ita per distantiam situalem
in quo est ita per distantiam situalem
non redundat in ipsum angelum sed solum
de ipso ratione corporis in quo est Et ideo
est propinquus loco illi corpori et distat
a distante simpliciter tamen in titulo quod

fiat ipsorum exclusiva corporibiles
ipsa aliquitatis **Nota** alii dicunt quod in-
tra angelus est in loco aut presidendo
aut continendo de qua continentia intelligitur
ubi duplex est continentia scilicet virtualis
et formalis virtualis [illegible] est
in superioribus [illegible] continet quod habet
et continentia formalis est quae nata est
repetere formam quae est scilicet tenere corpus
ipsius sicut enim vas continet corpus
quod ideo ratio in consequentia ipsa rece-
dente ipsius destruit assistentia quod
angelus ad scilicet tenendum corpus quod adesse
aliquid vel operari est continentia sufficiens
ad hoc quod angelus dicatur ibi esse

Conclusio prima Angelus secundum suam
essentiam non dependet a loco corporeo
quod nobilius non dependet ab ignobi-
liori sed essentia angeli est nobilior
quam locus corporeus cum angelus sit
creatura intellectualis incorporea ergo
non dependet a loco corporeo

Conclusio secunda Angelus est in loco
per contactum virtutis quia sicut se habet
corpus ad locum per contactum quantitatis
dimensivae sic angelus habet se sic
ad locum per contactum quantitatis virtualis
sed corpus est in loco per contactum quantitatis
dimensivae ergo angelus est in loco per
contactum quantitatis virtualis

Continentia duplex
virtualis
formalis
dicitur
2a conclusio
3a conclusio
quod angelus sua virtute attingit corpus et locum in quo operatur

Intellectu illo non Angelus est in loco
corporeo quo modo locum illum attingit
et ei applicatur et sed Angelus non aliter
sic attingit locum corporeum nec illi
applicari nisi per applicationem virtutis ergo
illo modo et non alio est in loco corporeo
hoc quod aliquid determinatur ad aliquem
locum Aut per formam sic Anima per informationem
corporis [illegible] est in loco [illegible] in loco [illegible]
[illegible] corpus et Angelus non
[illegible] esse in [illegible] non sit [illegible]
[illegible] Aut [illegible]
[illegible] habentis [illegible]
[illegible] in [illegible]
et Angelus non est in loco per essentiam
[illegible] absoluta et Aut [illegible]
[illegible] est in loco per [illegible]
[illegible] Angelo [illegible] habere
[illegible] Angelo [illegible] non [illegible]
[illegible] est in loco per [illegible]
[illegible] Angelum esse in loco
Arguit [illegible] non est causa [illegible]
[illegible] Angelus non est in loco per operationem
[illegible] se habet esse ad operari [illegible]
esse in loco ad operari in loco [illegible] esse [illegible]
est [illegible] operari [illegible]
esse in loco [illegible] et ad [illegible]
[illegible] ubi operatio non [illegible] essendi
in loco [illegible] essendi Angelum in loco
et eius operatio [illegible] illa [illegible] non [illegible]

Vnde cum dicitur operari non erit ratio essendi
in loco quia causa non presupponit effectum
R(espondeo) operari in loco presupponit esse in loco
licet in genere ab re loquendo operari
presupponit esse. Ideo in quolibet operari
determinatum presupponit quodlibet esse
determinatum. Verum hoc non operari requirit
tamen tale esse intrinsece [illegible] ipso operari
non enim [illegible] citharizare presupponit esse
citharedum sed in citharizando [illegible]
efficitur citharedus. Sic in proposito
primo operari angeli presupponit esse
angeli licet angelum operari in loco non
presupponit angelum esse in loco quia tale
esse intrinsece [illegible] operari
Ad 2m angelus non est in loco nisi per operationem
quare sequitur quod plures angeli essent in
eodem loco si hoc esset dicendum quod
plures angeli possunt operari in eodem loco. Sed
sciendum quod [illegible] non sunt in eodem corpore
[illegible] a [illegible] duo angeli in eodem loco
[illegible] in negando [illegible] ad rationem
dicitur quod plures angeli non possunt simul operari
in uno et eodem loco adequato sicut unum
mobile non potest perfecte moveri nisi ab uno
motore

Nota de hoc quod angelus sit in loco sunt
opiniones doctorum diverse. Ricardus dicit
quod angelus est in loco per operationem et

hoc de [illegible] Contrarium est [illegible] est corporalia
[illegible] esse in loco [illegible] [illegible] non [illegible] in loco
[illegible] non [illegible] [illegible] in loco [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] esse in [illegible] per operationem [illegible]
[illegible] esse in loco [illegible] per operationem [illegible] 98
sic angelus [illegible] in loco [illegible]

applicat per dimensiones hic de. et cum incorporea
Angelus ubi adest ibi operatur non
contrahitur sed spiritualiter est ergo opinio d
... [illegible]
Angelus est in loco per applicacionem sue
virtutis ad locum. Et ... [illegible]
Angelus et ... [illegible] incorporea non potest
esse in corpore vel in loco nisi per operacionem
Hugo ... [illegible] dicit quod substancia
separata non est alicubi per operacionem et
non potest moveri ab extremo in extremum
nec in medium nisi quod ... velle operari
in medio sicut ... [illegible]
... [illegible] per operacionem ... est
... motu locali et ... alteracio ...
... operacionem ... per ...
motum vel influenciam vel ... [illegible]
... operacionem ... in corpus et
... ab angelo vel ... [illegible]
est alia opinio quod angelus est in loco ...
... limitata ... [illegible] Sed con
... limitata et per
hoc oppositum loci est ... limitata et ...
... ergo locus est in loco ... infinita
... quod angelus est in loco per ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... in loco hic ... in illo ... [illegible]
... [illegible] ergo
... ubi ...
Bonaventura angeli sunt in celo empireo
... quod ... angelos locatio
non ... [illegible]

... effectu ... sicut
... [illegible]
... [illegible]

Bona

bonaventura

9° 116

98

nec conservabit. Et angelus licet locum spiritualem
conservatum. Sed virtutem dei locum ad spiri-
tualem mensurantem habet limitationem
secundum suam speciem et virtutem. Quia limitatione
clauditur spiritualis et terminatur secundum
naturam angeli sicut finita species

Dubitatur utrum unus angelus
possit esse et sit in pluribus locis
Dicendum secundum doctores quod unus et idem
angelus de sua propria virtute et potentia
naturali non potest esse in diversis locis quia
uterque locus est sibi adequatus sed e
hec eius ratio individuationis et
ratione limitationis non est ubique unde sic
unum et eadem causa non potest simul esse in
pluribus corporibus ita nec angelus in pluribus
locis hoc implicaret contradictionem. Concluditur
angelum esse diffinitive determinatum ad
aliquem locum et nec propria virtute posse
fieri et sit esse in pluribus locis
Considerandum licet angelus non possit esse in
duobus locis adequatis tamen non [illegible]
ut sit in duobus inadequatis enim
diffinitivis unde licet angelus habet certum
locum adequatum potest esse in pluribus
subiectis cuius est diffinitio
Dubitatur utrum unus et idem angelus
potentia divina possit fieri et sit esse
in diversis locis dicendum quod potest esse
opinionem hortensis est quod sic potentia
divina sicut potest et fit quod unum et idem
corpus Christi in eucharistia fit et sit
est in pluribus locis Ita et duo corpora
possunt simul esse ut in naturalitate
Christi de matre virgine et in resurrectione
de corpore et in veritate januis clausis

Assercioni eciam potentia dei sit sicut cum
angelum esse in diuersis locis quia angelus
est sub dimensione sicut corpus christi est dimen-
sionatum etc. Et videtur diuina potentia
potuit facere quod anima beati Ambrosii inter-
fuit funeri beati martini sit et mediola-
ni dum celebraret missam ut legitur
in legenda beati Martini Et tunc fuit
in pluribus locis quod Assercioni sit sicut
ut angelus sit in pluribus locis
Verum ut neque sic videtur dicendum quod
non corpus beati Ambrosii nec eius anima
interfuit illi sepulture sed forte fuit
angelus aliquis apparens in specie beati
Ambrosii Et deinde insensatum fuit videbatur
sancto ambrosio soporato quod illi sepul-
ture interesset

Utrum Angelus possit moueri de extremo in extremum sine medio

Hoc primo sciendo quod esset motus
de motu locali quod non habeat aliquid de
sua mobilitate sed est motus de mobili
ad formam sed ad ubi quod est localis motus
Et localis est duplex scilicet continuus
et quo aliquid fertur de loco ad locum
incontinue ut sunt continui Et angelus
non sit moueri de loco ad locum continue
sed corpore assumpto sed quo in motu continue
Alius est motus localis discontinuus

motus localis duplex continuus
discontinuus

quo aliquis fertur de loco ad locum diffi-
nitive quia si aliquid non continue movetur
huiusmodi tamen de loco certo ad aliud
locum huiusmodi angelus [illegible] sic fit movere de
loco ad locum licet secundum hoc non diceretur
Noto 2o motus localis fit angelus
convenit duplex unus in corporibus as-
sumptis ut Genesis 18 de tribus viris quos
suscepit Abraam in convalle Mambre
Et Thobie 5 ubi Thobias socium itineris
habuit angelum Raphaelem in corpore
assumpto visibili et [illegible] medium
et Judicum 13 ubi angelus in assumpto corpore
[illegible] et uxori eius [illegible]
Alius est sine assumptis corporibus [illegible]
angelus solo [illegible] virtutis [illegible]
transfert de uno loco in alium Et dicitur
motus localis et [illegible] Et iste
motus fit esse duplex scilicet continuus et discretus
unus aliquis instantaneus alius successivus [illegible]
de extremo in extremum [illegible] per medium
Alius per medium Noto tertio motus
localis adhuc est duplex scilicet continuus
et indivisibilis continuus est variatio
successiva divisibilis ad diversas ma-
gnitudines [illegible] fit huius variatio
Et iste non fit [illegible] in instanti quia impli-
cat [illegible] successivum esse in instanti Alius
est motus localis indivisibilis Et est quedam
mutatio instantanea qua mobile vel
mutabile transit de uno extremo in
aliud instantanee Et huius motus vel mora

motus localis angeli duplex
Genesis 18
Thobie 5
Judicum 13
2o [illegible]

de loco ad locum quod pertransit medium
Verbi gratia si angelus ab aula in instanti fieret
se presentem conventui mouetur et per-
transit [illegible] sed in aliquo tempore esset
hic et in aliquo tempore sequenti illud instans
esse in ecclesia

motus 2x

Nota quinto motus est duplex spi-
ritualis et corporalis Corporalis est

corporalis

spiritualis

corporum quantitatorum locum secundum
successionem Motus spiritualis est [illegible]
non sit in loco per contactum loci sed
qualiter dimensiue [illegible] sed per virtutem
solum quia si dimensibiliter fuerit applicatus
tunc sibi motus successiuus [illegible]
Erat indiuisibilis tunc et motus indiuisibilis
non continuus sed quod ita componebatur ex
aggregatis [illegible] instantibus Unde
angelus mouetur motu spirituali qui est actus
entis perfecti sed non mouetur motu corporali
qui est actus entis imperfecti

extremum

Nota quinto secundum extremum in titulo
quando stat pro termino ultimo a quo et ad
quem et per medium intelligitur spacium inter

medium

utrumque terminum comprehensum [illegible]
[illegible] est ipsum aptum [illegible] est per [illegible]
[illegible] quod ultimum mutat

3 6

Conclusio Angelus si vult potest
moueri de uno extremo ad aliud
absque hoc quod transeat per medium Et si vult
potest transire omnia media Patet ex quod ad

[illegible]

libertatem potest moueri de termino ad terminum
per motum continuum et per motum non continuum

Et movere si vult pertranseundo mediu(m)
et potest movere non pertranseundo mediu(m)
Sed angelus est [illegible] non vero
quia angelus in suo motu non sequitur
dimensiones loci quia non est in eo ut corpus
et in loco sit contentus ab eo. Et ideo sed
quod corpus in movendo sequitur [illegible]
loci ut pertranseat media [illegible] ad
quodcumque loci perveniat. Angelus autem in loco
contactu virtutis et non contentus ab
loco. Ideo sue voluntati subiacet ut se
applicet per contactum sue potentie huic
loco et illi, et si vult absque medio.
Sicut enim intellectus potest se applicare intelligendo uno
vero extremo sicut albo et post nigro de dia
mediantes vel cogitando vel non cogitando intellectus est
de mediis coloribus licet corporis substantia simpliciter
color non possit moveri de albo in nigrum [et transpasset]
nisi per media. Sicut intellectus [et tantum]
angeli potest cogitare de Graecia et Roma
non potest cogitare de una et
dubitat. Aut quod prius cogitet de una et
post de alia sine via media. Aut ita
prius cogitet de una et post de una
et tandem de alia. Sicut propositio
media et de angelo quod sibi ita facile est
sicut nobis cogitare. Ad [illegible]
ratio [illegible] pertransit [illegible]
cum magis se demde spatium [illegible]
postea spatium magis se [illegible] non est [illegible]
in angelo quod non potest moveri. Ad
6m dicendum [illegible] quod angelus est [illegible]

20 pars 2 4
vi phi

indivisibiles sed indivisibili non datur minus
quod si esset tunc esset aliquid minus
ex 6 physicorum. Tertio de quo minus minimo
[illegible] spatium equale [illegible] movetur
datur spatium equale sed angelo non
et spirituale [illegible] indivisibile
quod si moveatur [illegible] indivisibilis
[illegible] de extremo in extremum
[illegible] pertransisset [illegible]
[illegible] habet puncta [illegible]
infinita puncta ut 6 physicorum [illegible] infinita
non [illegible] pertransisset si [illegible] tunc est ut
angelus [illegible] motu pertransisset media
oporteret eum pertransisse infinita [illegible]
[illegible] Decimo [illegible]
[illegible] in loco [illegible] angelus non
[illegible] sed [illegible]
[illegible] esse [illegible] ad locum indivisibilem
et indivisibilem [illegible]
[illegible] aliquando in loco divisibili existens
[illegible] in loco indivisibili [illegible]
esse non pertransisse omnia media
Angelus [illegible] angelus non [illegible] moveatur
de extremo in extremum [illegible] pertransisset
media [illegible] non [illegible] est in
[illegible] angelus movetur [illegible] de extremo
in extremum [illegible]
est [illegible] mutatum esse [illegible]

[illegible] physicorum

erat i mutari esse sz no qz erat
in a qz fu no dum in loco b
quo qz erat in b qd e mediu inter
a et c. Et sic opz qz ptrasseat mediu
Ad pm qn a° vl. phi 4 phis intes in-
telligit(ur) de motu continuo sz motus
angli no est continuus sz ipa successio
applicacionu(m) opacionu(m) p(er) quas
in diu(er)sis locis anglus esse dicit(ur)
motus angli vocat(ur) cu ipse anglus
in loco esse d(icitur) in quo(n)tu(m) loco appli-
cat(ur) p(er) opacione(m) Et qz no sit est in
diu(er)sis locis ideo est ibi successio
Qr operaciones intellectus sive cogitacoes
vl affectus qsequunt(ur) se habet sine
continuacoe et sic in eis e successio
ita et opacoes angli vnde motus
localis angli no e continuus sed
ipse opacoes angli qsequunt(ur) se habentes
circa diu(er)sa loca s(ecundu)m quas in illis
esse dicit(ur) motus localis eius vocat(ur)

Arguitur angelus cum est in
a non est in c et potest postea fieri
in c et sit sed hoc non potest fieri nisi
vel essentia angeli corrumpetur et iterum a
de novo creetur in c ubi quod per-
transseat medium. non dicimus quod hoc
est impossibile sic enim non esset idem
angelus ergo oportet secundum viam quod transe-
at medium. dicimus quod secundum doctores
de illis quorum substantiam et essentia sunt
indeterminata ad ubi et que moventur
motu locali circumscriptio non autem de
illis qui moventur motu locali diffi-
nitivo ergo angelus qui movetur
motu diffinitivo unde motus eius est
secundum operationes quod fit hic et ibi successive

Circa hanc questionem
sunt due opiniones una dicit quod angelus
potest moveri et per medium et sine medio
quod motus eius est ad nutum sue voluntatis
secundum virtutem sibi divinitus collatam
et cum vult facit se in extremum in medio
et cum vult pertransit medium
Alia est opinio quod angelus propria
virtute non potest se movere motu con-
tinuo ab extremo in extremum non
transeundo medium. unde si medium
est aliquid extremorum quod tale
medium est causa continuitatis motus

Damascenus ait quod Angelus cito
pertransit velocitate nature et
potestate Sed pertransire est per medium sed
ipse transit per medium sed Angelus
homines custodes fit sed in hoc quo
... sit in corpore sit sine corpore
Ad ultimum ... quando addit ...
... dicitur ... quod vere sit de
potentia angeli intellectiva volitiva
loquendo quod ... intellectus angeli et
voluntas ferri ad extrema non
intelligendo aut volendo de mediis
Sed loquendo de potentia angeli ...
... non ... veritate quoad hoc
quod angelus possit se movere in
extrema non transeundo media
Unde sanctus Doctor Angelus potest se
movere et motu continuo et etiam
motu discontinuo Motu continuo
dimittendo partem post partem et ap-
plicando se parti post partem Potest etiam
moveri discontinue dimittendo simul
totum locum priorem et faciendo se totum
in loco sequenti Sic si movetur super qua-
... forma ordinate posita

vel cogitando ut non cogitando
de medijs coloribus / licet [illegible]
corpus [illegible] colori non posset
mutari de albo in nigrum / Ult[illegible]
intellectus potest cogitare de Cesare
et Roma dupliciter / sicut quod primo cogitet
de una et postea de alia secundum unam
medietatem / Alio modo sic quod simul primo cogitat
de una et postea de una et tandem tertio
de alia / Dicendum in proposito de angelo
quod sibi ita facile est sicut non
cogitare cum sit sine corpore
Secunda ratio [illegible] quod movetur per
pertransit spatium [illegible] minus [illegible] deinde
spatium equale postea spatium maius
se sedens et spatium minus angelo
[illegible] sic movetur / Ad cuius
[illegible] / [illegible] angelus et
[illegible] indivisibile ut
[illegible] indivisibilia / [illegible] indivisibile
[illegible] minus [illegible] esse esset
aliquid minus minimo et [illegible]
Tertia ratio est quod movetur [illegible] pertransit
spatium equale / [illegible] Angelus non dat [illegible]
spatium equale nisi indivisibile [illegible]
spatium equale cum ipse sit indivisibile
punctuale [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pertransiat [illegible]

angelus localis. Sed inter quaelibet
puncta sunt infinita puncta quod
vult philosophus. Sed infinita non potest
pertransire. Si ergo verum est ut
angelus in suo motu pertransiret
medium oporteret eum pertransire
infinita quod est impossibile.
Dicendum ergo quod [illegible]
ponitur solutio in fine verum quia
angelus non est in loco per com-
mensurationem sed per applicationem
sue virtutis ad locum. Secundo
quando potest esse indifferenter ad
locum indivisibilem et divisibilem.
Unde sicut punctus movetur sic
aliquando in loco divisibili quam
quamvis [illegible] Ratio
vero quia in loco indivisibili est
non potest esse motus quia non
pertransit sua media.
Argumentum. Angelus non potest mo-
veri de extremo in extremum
quin pertranseat medium. Probatio quod
quod movetur partim est in [illegible]
in mutatione esse. Sed sic angelus

angelus

vi phi

Argumentum Angelus [illegible]

non [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Angelus [illegible] de illis [illegible]

[illegible]

ad [illegible]

locali [illegible]

de illis [illegible] locali

differentes [illegible] angeli [illegible]

[illegible] differentes [illegible]

[illegible]

[illegible]

Nota circa hanc questionem

[illegible]

angeli [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

collatam et in volt facit se
[illegible]
[illegible] Alia e op[illegible]
[illegible] moue
[illegible] ab [illegible]
[illegible] no [illegible]
[illegible] e aliqui
[illegible] medio e a
[illegible]
[illegible]
[illegible] angelus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] angeli
[illegible]
[illegible] Per eo
[illegible] in corpe [illegible]
[illegible] corpe ad [illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible] angeli [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad
angeli [illegible]
[illegible] no intelligendo aut
volendo de medio [illegible] loquendo
de [illegible] angeli [illegible] no
veritate quid ad hoc [illegible]

Angelus posset se movere in extremum non transeundo media. Unde secundum Doctorem Angelus potest moveri et motu continuo et etiam discreto. Discretum [illegible] continuo dimittendo partem post partem et applicando se parti post partem. Potest etiam moveri discreto dimittendo simul totum locum precedentem et faciendo se totum in loco sequenti. Sic se movendo [illegible] quantumcumque distancia [illegible]

Dubitatur utrum motus angeli incipiat cum tempore celi. Ista est 6 conclusio q. 23. Ultimo dico quod loquendo de motu angeli sine assumptione corporis quod motus angeli non dependet ex motu celi et illud tempus quo incipit motus angeli non est idem cum tempore quo incipit motus celi et quando incipiat corporaliter [illegible] successio [illegible] deperit

se habet / et non est nisi una aliqua
continuatio / Et ista pluralitas
nunc consequitur se habentium / est
per tempus in quo duratio angeli
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
angeli / non dicit realiter a motu
angeli [illegible] sed formaliter

Est secunda opinio dicens quod angelus
movetur sine distinctione et non
successione sine medio. Contra quod
hanc opinionem arguit Scotus in 2°
d. 2a q. 9a

Dubium. An angelus moveatur
per medium motu instantaneo seu
subito aut successive. Una opinio
dicit quam tenet bonaventura quod angelus
non movetur in instanti per medium
sed successive. Quia si angelus
moveretur in instanti simul esset
in medio et in termino ad quem, sed quod est
in medio movetur et quod est
in termino quiescit, ergo simul moveretur
et quiesceret. Sed alia opinio dicit
quam tenet Scotus quod angelus
potest se movere sicut sibi placet
in tempore vel in instanti large dicto
vel accepto pro tempore imperceptibili
quia angelus etiam moveri potest per spatium
[illegible] sit in instanti [illegible] tempore im-
perceptibili id est secunda [illegible] ponitur

Scotus in 2° d. 2 q. 7 [illegible] Nota quod in quo videtur angelus
[illegible] corporalem [illegible] esse
[illegible] aliquo in tempore et etiam in corpore
[illegible] et mensura corporis aliquo [illegible]
[illegible] ubi [illegible] [illegible] spatio [illegible]
corporalis aliquo [illegible] tempore et in corpore [illegible]
[illegible] mensura mensura per corpus moti

Utrum anima adveniente cor-
pori corrumpantur omnes
forme que prius inerant
tam substantiales quam acciden-
tales pro intellectu huius
Noto primo quod forma aliquam
advenire materie potest intelligi dupliciter
vel per eductionem de potentia materie vel
per inductionem in materiam. Formam vero
educi de potentia materie nihil
aliud est quam formam dependere secundum
esse et fieri ab ipsa materia
Induci autem formam in potentiam
materie nihil aliud est quam formam
dependere ab ipsa materia secundum fieri
licet non secundum esse. Secundo quod omnes
forme naturales infra animam rationalem
dependent ab ipsa materia secundum suum
esse et fieri [illegible] materie esse
[illegible] materie [illegible] loquendo
large de [illegible] omnes formas
substantiales infra animam rationalem
dicuntur educi de potentia materie naturalis
et non induci [illegible] quod omnes forme
accidentales dependent quantum ad
esse et fieri a potentia [illegible] subiecti

Forma advenire materie dupliciter

Forma educi de materia

Forma induci

materie

loquendo de formis accidentalibus naturalibus

~~que~~ que dicuntur educi de

potentia naturali propria subiecti. Forma autem

anima rationalis non dependet secundum esse

suum a materia licet quantum ad suum [illegible] de

pendeat secundum fieri quia extra corpus

non creatur [illegible] dicitur anima rationalis

produci et non educi. Nota 2o

Forma coeducta a materia vel subiecto

est [illegible] desinere informare

materiam vel subiectum quod quidem desinere

formis non subsistentibus est earum

corruptio [illegible] formis sit

[illegible] tempore. Sed cum forma

non proprie sit vel generatur sed totum

compositum cui proprie competit esse

nisi sit forma a materia independens

in suo esse ut sunt forme intellectuales

subsistentes. Ita etiam forma non

corrumpitur sed totum compositum. Et sic

forma est terminus formalis generationis

qua generatur materia quod est causa fieri

Ita corruptio est terminus ad quem est

non esse [illegible] forme in materia quod

[illegible] nisi in suo esse subsistat

[illegible] cum forma non corrumpitur sed totum

compositum [illegible] forma tamen desinit

informare [illegible] materiam vel de anima rationali

forma coeducta de subiecto

Quam aut in suo adventu corrumpit
dare oes formas q̄ prius erat
pt intelligi dupliciter vel in speciebus
vel in aliqua forma superiori sive
eminenciori in ipsa materia constitutiva
[illegible] intelligit [illegible] quoniam non sunt
Nota 2o d 42 d 6 in corpore
questionis ponit [illegible] formas
impossibile in uno et eodem composito
simul esse plures formas substanciales
qz ubi unus est multitudo formarum
[illegible] substancialium ibi non pt esse
unum simpliciter [illegible] substantiale est
unum simpliciter [illegible]
[illegible] sic forma dat esse
[illegible] ab eodem [illegible]
ita dat unitatem [illegible]
[illegible] esse et unitatem [illegible]
unum simpliciter nisi per formam unam
[illegible] alia q̄ denominantur a
diversis formis non pt unum simpliciter
sic homo albus non dt unum simpliciter
[illegible] diversis formis [illegible]
[illegible] esset unum simpliciter [illegible] ab alio
[illegible] esset [illegible] et ab alio [illegible]
composita substantiale sit [illegible] forma
[illegible] simpliciter [illegible]
[illegible] 120 [illegible]

non pt plures for(mas) substantiales in eod(em)

Recta pro sinistra esset. Homine anima
sensitiva preter intellectivam. Et eodem
modo [illegible] est de omnibus formis specialibus
usque ad ultimam primam. Quia sic se habent
numeri maior vel sequens ad minorem
sic se habet forma specialis posterior
ad imperfectiorem. Sed numerus vel sequens
maior continet virtute minorem
ut 4or et arcus 3 numerus. Et differentia
unitatis et forme rerum quantitatis
ut 5or quia quinarius continet
quaternarium et pentagonum continet
continet tetragonum. Unde posito quod
natura sinistra ponitur quadrangularis
sic enim posita forma specialis in una
vel duo sinistra ibidem ponitur forma
specialis imperfectior. Unde ratio decima
dicitur perfectivam reservatur. Et
salvatur in sensitivo. Et sensitiva in ex-
istentia sic trigonum in tetragono.
Quia habet tot angulos quot habet te-
tragonus et adhuc plures. Et sic vivunt
habet tot virtutes quod invenitur et ad-
huc plures. Sic quod quidquid potest vegetativa potest
et sensitiva et adhuc plures. Et quod quidquid potest
sensitiva brutorum sensitiva hominis potest anima
intellectiva et adhuc plures. Cum quod
anima intellectiva habet virtute [illegible]

corpori humano quodcumque sensitiva in
brutis facit et intellectiva [in] formalis
hic est oportet in casu proposito
substantiali esse plures formas substantiales
ut quidam dicunt secundum ordinem sedecim
[illegible] generis substantie [illegible] ab casu ani-
[illegible] convenientis [illegible] et ho-
[illegible] sic [illegible] ponit
[illegible] sic [illegible]. Contra ponit
hanc Conclusionem adveniente
anima humana tollitur forma substantialis
[illegible] probatur quia omnis
forma adveniens existenti quod
in actu est forma accidentalis sed anima
[illegible] non destruit formam
advenientem non destruit formam
preexistentem sed [illegible] superaddit
advenienti ente in actu quod
esset forma substantialis [illegible]
et [illegible] advenit enti in actu
est accidentalis. [illegible] forma [illegible]
est actus facit esse in actu [illegible]
est forma substantialis facit esse in actu simpliciter
sed accidentalis facit et dat esse [illegible]
secundum quid [illegible] impossibile
est esse [illegible] substantiale esse
in uno et eodem [illegible] secundo
plures formas substantiales [illegible]
[illegible] anima est humana est forma
[illegible] cuius [illegible] advenit et quod
substantialis [illegible] non est [illegible]
constituit [illegible] esse in [illegible]
[illegible]

ma intellectiua sensitiua preter
intellectiuam | et cum 2o . de eodem
forme substantialis nisi ad materiam
primam | ergo eadem uera | patet de eo
et non nil facient sensitiua pro ceteri
[illegible] | sed contra [illegible] creato sit
in omni generatione aliqua forma substantialis
corrumpitur | sed adueniente aliqua
corporeitate | ergo adueniente aliqua
forma incipiente per corruptionem
dari . de eo de generatione qualitas
[illegible] corpore aliquid | et sit in ab
[illegible] forme quem [illegible] | horum
[illegible] forme [illegible] corpus
[illegible] fore [illegible] | non
quod sit dispositio ad [illegible] | non
sed ipse corruptibilis | sed ad corporeitatem
[illegible] manet cum ipse sed non [illegible]
sic [illegible] cum dispositione forme
elementorum que [illegible] ad
[illegible] apparet

Arguitur 2 [illegible] non
[illegible] dico [illegible] fuerat [illegible]
[illegible] formauit deus
n hominem de limo terre et inspirauit
in faciem eius spiraculum uite
| sed sensitiua deus formasset corpus
in inspirando [illegible] | forma [illegible]
formando induxerat [illegible]
[illegible] adueniente [illegible] tolleretur

Operant . [illegible] fiat et [illegible]

omnes formas precedentes. Dico quod
per hoc habetur solutio ad spiraculum vite et
intelligi gratia sensitiva. Quia autem
anima est spiraculum vite intelligitur
quia anima sua complet et hoc
dicitur ipso corpori ad esse perfecte et
anima sit formativa et ipsius spiraculo
vite nisi exclusa intelligere
dispositiones materie [illegible] quod
intelligere in corpore [illegible] intel
lectiva [illegible] modum ordine naturale
[illegible] potuit [illegible] esse [illegible] postea
esse [illegible]. Et et anima
[illegible] non [illegible] corporis
intellectiva [illegible] illius forte
[illegible] in se [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible]. Continere autem virtute
formas [illegible] forma specialis et [illegible]
[illegible] et effectu in [illegible]
operatione et [illegible] intellectiva et
forma. Quia anima intellectiva [illegible]
in omnibus operationibus [illegible] quia [illegible] anima
sensitiva et vegetativa
Ad 2m similiter dico quod omnes
formas tollere et [illegible] ipsa anima
in instanti producit corpus [illegible]
[illegible]. Regula philosophi et [illegible]
[illegible] in corpore formato
dispositio [illegible]. Quia autem tollit omnes

ut formam et alia

Continere virtualiter quod est

forme precedentis et dispositio forme
est ipsum corpus destrui et resolui
usque ad materiam primam. Contra [illegible]
Preterea ista resolutio usque ad materiam
primam non est magis disposita
ad formam quam ad aliam. Consequens quod
[illegible] formet corpus quod
videtur esse solius dei. [illegible] quod
forma precedens et ista dispositio manet
in materia usque ad instans quo
introducitur forma specialis ad quam
inclinat materiam. Item illa corruptio
non precedit generationem tempore vel
instanti sed solum natura. Fuit enim
dicere et in eodem instanti corrumpitur
forma precedens et corporis esse
corruptio disponitur et generatur forma
sequens et generatione mediante forma
specialis ad eam corporum [illegible]
circa materiam sufficienter inclinatur.
Quia in alio instanti corrumpitur
forma precedens et in alio generatur
sequens. Item inter duo instantia
cadit medium tempus in illo
tempore inter medio materia esset sine forma
quod tamen non debet formari
corpus dimensionum quod est inconveniens
multum. Ad [illegible] dico quod natura facit
corpus non quidem effective sed
formaliter et informative. Et corpus
[illegible] denominatur. Effectus
in eodem instanti forma abicienda desinit esse et forma
introducenda incipit esse ita ut in instanti esse
esse forme sequentis sit primum non esse forme precedentis

facit corpus quod dat aquam et ipsi
generis | ut disponens ad illud
quod superaddit et disponit materiam
ad formam | paulatim et ordine
quodam inducendo et disponendo
materiam ad formam perfectiorem Quanto
enim materia perfectior fuerit disposita
magis ad formam tanto maior
est resistentia ad introductionem
forme et dispositio complete Secundo
cum sit ignis ex aere et ex
aqua tamen utraque forma [illegible]
[illegible] tertio de quatuor
dicit | et ista habet longam probationem [illegible]
[illegible]
aer et ignis [illegible] in una qualitate
conveniunt scilicet in caliditate
Arguitur | Anima advenit corpori
mixto [illegible] in corpore mixto ergo
in corpore mixto [illegible] remanet
[illegible] forma [illegible] ipsa adveniente
non excludit [illegible] omnes forme
Tercio quia in mixto manet forma
[illegible] elementorum quia non [illegible]
[illegible] mixto et alteratum
[illegible] et non corruptum Dicitur quod
mixto manent forme elementorum
non actualiter sed virtualiter
Albertus dicit quod elementa manent

in mixto quantum ad esse ligatum et
fractum | Et eam quo ad esse actuale
sed non quantum ad esse liberum et
integrum | quia licet sed elementum in se
secundum esse fractum habet aliquid alte-
ratum est | Non ergo manent
elementa in mixto secundum suas formas
formas substantiales | illud substantiale mutatur
| sed secundum qualitates elementorum re-
manent in mixto secundum esse remissum
[illegible] avicennam | Quod sic
dicitur quia sequitur | quod vel duo corpora
erunt simul | vel quod non sit vera mixtio
totaliter ad totum | sed ad sensum secundum
minima posita se posita | Item
forma [illegible] consequitur [illegible]
sola forma agit | sed in mixto sunt eas
qualitates duorum esse substantialium | sequitur igitur
| vel quod duo corpora erunt simul vel non
qualitates [illegible] miscentur erit mixta
Item [illegible] dicit commentator quod
forme substantiales elementorum sunt recipientes
intensibilitates et remissibilitates sicut
qualitates eorum | Et quia [illegible] remittitur
de qualitate elementi [illegible] remittitur forma
ea forma ~~[illegible]~~ substantialis | Unde dicit
quod elementa redundant in mixto
secundum esse remissum sicut et qualitates
elementorum eorum manent secundum esse
remissum | Et dicit quod non est inconveniens
formas [illegible] quia sunt in medio

Avicenna dicit quod elementa manent in mixto non remisse secundum substantias sed remisse secundum qualitates [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ut [illegible] [illegible]

[illegible] de toto et de parte [illegible] [illegible] [illegible] manente forma [illegible] non [illegible] [illegible] elementa manent secundum esse remissum [illegible] et ita [illegible] esse [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in hoie ut probz alio arali pt' aiam sua pt
aliqua alia forma sbalis p quam disponatur corpus
de hac ma pt [illegible] oppositum una [illegible]
p[er] tractatum e qp in hoie e tantum una forma sbalis
s. aia intellectiva [illegible] in corpore quod [illegible]
[illegible] arti. [illegible]
[illegible] et concordat [illegible] 20 [illegible]
arti [illegible] in hoie adhuc sit ponere [illegible]
formas [illegible] s. aia intellectiva et forma corporeitatis
[illegible] Richar. dicit qp in hoie quo [illegible] aia intellectiva
e aliqua forma sbalis incompleta [illegible]
de pote [illegible] materie et [illegible] cum ma
[illegible] unum compositum [illegible] incompletum
aliquibus [illegible] dispositionibus [illegible] incompletum e
ma [illegible] et [illegible] ad recipiendum aiam intellectivam
et illud compositum ex ma et forma incompleta
non [illegible] forma [illegible] sba completa est
nec corporis [illegible] corpus e [illegible] sed
[illegible] sub racione qua
[illegible] et [illegible] sub racione qua completum corpus et
completa sba

Corollarium de hac doctrina

Formae accidentales quae [illegible] dispositiones [illegible] actum in [illegible] secundum [illegible] ad corruptionem [illegible]

Item nota quod [illegible] ad [illegible] gradum [illegible] formae [illegible] mixto [illegible] formae [illegible] elementares [illegible] ad medium reducta [illegible] elementorum [illegible] agit in virtute formae [illegible] forma [illegible]

Item nota quod [illegible] formae [illegible] in [illegible] mixto [illegible] in sola [illegible] elementorum [illegible] ad [illegible] gradum [illegible] formae elementares [illegible]

[illegible] dicit quod elementa habent duplex
esse [illegible] et esse [illegible] et [illegible] esse formale
[illegible] et esse [illegible] liberum [illegible]
[illegible] integri [illegible] esse formale ligatum
[illegible] elementa [illegible] et esse ligatum [illegible] et
[illegible] et esse [illegible] elementum [illegible]
et [illegible] esse [illegible] 132

[illegible] alia [illegible]
[illegible] formae [illegible] formales [illegible]
[illegible]
[illegible] formale [illegible] correspondent [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible] sola [illegible] forma [illegible]
[illegible] correspondet [illegible] ultimo [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] sola [illegible]
[illegible] et [illegible] et ultima
[illegible] et [illegible]
[illegible] et forma [illegible]

[illegible]

ut cum ... forme elementorum ... remanent formis
similiter et accidentia ... in substantia ...
vel formas et accidentia substantie magis
et minus ... est forme elementorum
Secunda opinio ... in ...
... opinio ... alteram ...
... generat ... in
mixto sunt plura ... forme
elementorum ... mixta ... esse
suppositum ... substantie ...
... substantie ... in ...
... forme ... et forme ... sub
positum ... forma et
substantie ... est ... tantum
... efficient ...
... substantia ... quod ... utrumque
... ideo ... elementa manent ...
... in mixto ... sunt ... plures
... elementa manent in mixto
... elementa ... cum ... corpus
... Qualitates ... corporis ...
... corpore
... actus ... advenientis
... forme ... corpus ... simpliciter
... est ... simplicem
... et ... et ...
... est ... aliquam ...
... ut ... afferat
... elementorum
aliquid

pro ceteris
[illegible]

Utrum homo absque gracia possit se ad graciam preparare. Notandum quod tres fuerunt hereses inimice gracie tollentes libertatem arbitrii et et adiutorium gracie. Prima fuit heresis Iouiniani qui attendens ad naturam intellectualem ex qua inest homini inclinatio ad appetendum que sunt desiderabilia et honesta. Dicebat hominem de natura bene operari et numquam posse peccare. Altera est manichei qui respiciens ad naturam sensibilem secundum quam homo pronus est ad appetendum ea que sunt delectabilia secundum sensum, que secundum se mala esse dicebat, et a malo deo originem habere. Ideo asserebat quod homo de natura peccat, nec bonum facit. Utraque istarum tollit libertatem arbitrii. Non enim esset homo liberi arbitrii si ad unum determinatio sua opera peruenirent et quod nichil proprio [illegible] agerent hoc vel illud. Et ideo pelagius volens saluare liberum arbitrium dicit hominem sine gracia posse mereri et iustificacionis initium nostrum esse.

heresis Iouiniani

manicheo

pelagius

pelagius de gracia nobis esse

arbitrium sed alius errorem pelagius
ex facultate li. ar. in nullo au
xilium Quantum ergo li. ar. de se et no
determinatum ad aliquid opus sed
ex gratia pendet determinatio Ideo
homo per li. ar. in quolibet opere bono
perficitur quia aliqua superaddita
est dispositio meritorum Ideo
possit ex se per liberum arbitrium
homo potest implere legem et
vitam eternam mereri nec indiget
auxilio gratie ad hoc ut faciat
quod facere deberet Item illud
[illegible] sua voluntate
sed opera [illegible] vellent
ut sola [illegible] haberemus a deo
Caritatem autem qua precepta legis
implemus haberemus a nobis
Ideo [illegible] pelagiani posuerunt
quod principium boni operis est homo quod
proprio suo consensit per liberum arbi
trium [illegible] a deo [illegible] aut
[illegible] consummatio hominis a deo [illegible] ad hanc
ad principium boni operis pertinet ad hanc
[illegible] ad errorem pelagianum pertinet
dicere quod homo possit se ad gratiam pre
parare absque auxilio divine gratie
[illegible] ad philip
[illegible] opus bo
num ipse perficiet

Gratia accipitur 3o

conplete

gratie

i corinth. xii.

sermo sapientie siue scientie gratia sanitatum operatio virtutum

gratia quid

et hic ab aliquibus dicitur gratia gratis data

Noto 3o aliqua gratia solet accipi complete loquendo de gratia creata pro ut accipitur complete pro quibuslibet donis nobis collatis a deo | sicut sunt dona nature | sicut ingenium | magnitudo | perspicacitas | bona memoria | sic dicendo et hec vocatur dicitur gratia Et de ista accipitur minus large | et quibuslibet donis superadditis nature | vt sunt fides | spes | caritas et cetera | de quibus dicitur i corinth. xii | Diuisiones vero gratiarum sunt | alij datur per spiritum sermo sapientie | alij sermo scientie | alij fides in eodem spiritu | alij gratia sanitatum | alij operatio virtutum | alij prophetia | et hec est Et diffinitur ea

Gratia est manifestatio spiritus ad vtilitatem et secundum doctores dicitur gratia gratis data | id est aliquid superadditum naturalibus esse quam aliquibus ipsius nature rationalis | superaddens et preparans ipsum ad gratiam gratum facientem | Sed nulla istarum habet esse in quantum dicta sunt | bonitates et hec est

animi vigor ingenium perspicacitas industria doctrina affabilitas et dona gratis data

dicuntur gratia gratis data et habentes ea que nobis donantur a natura | sicut ingenium | et bonitas naturales | et gratia et hec

sunt superaddita naturalibus habitualia

dicuntur gratie gratis date | Et sicut est omne donum dei | sine habituale | siue actuale | siue perfectum | siue [illegible] | quod parat nos ad

Ista est manifestatio [illegible] gratis data est manifestatio que quidem manifestatio [illegible] ad vtilitatem [illegible]

Gratia increata [illegible] caritas [illegible] est in [illegible]

[illegible]

habet [illegible] [illegible] [illegible] aliquem [illegible]

quod quidam [illegible] gratiam gratum facientem [illegible] 101

est donum et est gratia gratis data ideo

flagella dei et prosperitates et [illegible]

monitiones praedicatorum sic [illegible]

fortitudo sanitas [illegible] que gratis

data. Tertio accipitur gratia pro[illegible]

et vocatur gratia gratum faciens

Et solet sic diffiniri a doctoribus

Gratia est forma a deo nobis

data gratis sine meritis gratum

faciens habentem et opus eius

bonum reddens dignum vita eterna

In qua diffinitione cum dicitur forma

ostenditur quod ipsa sit [illegible]

et in nobis gratia informans quia

est qualitas et habitus

anime supernaturalis. Secundo dicitur

[illegible] gratis data sine meritis [illegible]

gratis data [illegible] ostenditur quod gratiam [illegible] non

ostenditur quod [illegible] ideo [illegible]

meritis [illegible] tamen non esset gratia

si ex meritis. Tertio cum dicitur gratum faciens ha-

bentem ostenditur quod gratia gratum

faciens habet [illegible] et [illegible] ad

[illegible] ad gratiam gratis data

Quarto cum dicitur opus bonum reddens

dignum vita eterna ostenditur quod gratia est operans

et cooperans et [illegible] Et [illegible]

Gratia [illegible] habitum [illegible]

vel [illegible] [illegible] [illegible]

baptismales [illegible] gratia [illegible] meritis

[illegible] habita

[Margin:] [illegible] gratia gratum faciens quid — 135 — dicitur forma — gratis data — 2o [illegible] — gratum faciens habentem — opus bonum reddens

gratia operans est illa que preparat hominis voluntatem ut bonum velit et ut sit voluntas bona [illegible]

Cooperans est gratia qua voluntatem dirigit ut bonum fructum velit sed et perficiat

x [illegible] x

gratia operans in qua h[illegible] gratia facit deo et operatur interius Sed cooperans in qua opus hominis dirigitur exterius unde apostolus [illegible] propositus bonum velle disponere bonum facere

Notandum 2o quod dicit Richardus [illegible] dispositio ad gratiam facientem duplex est. Quedam remota et indirecta. Quedam propinqua et directa. Loquendo de prima dispositione liberum arbitrium per sua naturalia in solo quali[illegible] motione primum movente, qua disponit que bonum actu creature potest se ad gratiam gratum facientem disponere. Quilibet homo quantum liberum arbitrium [illegible] per recte [illegible] potest disponere se ad gratiam gratum facientem. 2o loquendo autem de dispositione 2a nullus potest se disponere ad gratiam gratum facientem nisi per aliquam gratiam gratis datam. Comprehendendo sub gratia gratis data non tamen aliquod habitum spirituale donum naturalibus superadditum sed etiam sufficit aliqua specialem motionem [illegible] vel cum hoc aliqua creatura. Cum enim cognoscere [illegible] facultate non potest intellectum suum per sua naturalia virtutem tamen ad [illegible]

Tho. in [illegible] q. [illegible]

dispositio ad gratiam [illegible]

remota indirecta

facere quod est in se est facere aliquid ordinatum ad gratiam ut [illegible]

propinqua et directa

per se x

[illegible] dispositionem [illegible] ad deum [illegible] ad gratiam preparat in hoc deus facit [illegible] [illegible] est [illegible]

illius cognicionem elevari. Et ex consequenti
hec voluntas per illam desiderare. quod
desiderium presupponit rei desiderate
cognicionem. Quod nunquam disponit se homo
dicte et de [illegible] ad graciam grati
facientem. nisi illam aliquo cognoscat
et desideret. Et ideo ad talem disponi
oportet hominem supernaturali operacione et
illuminari. Cui videtur consonare verbum
salvatoris Joh. vi. dicens quod nemo venit
ad me nisi pater qui misit me traxerit [illegible]
illum. Et illud de concordia doctrine [illegible]
cap. 20. Hic primam salvacionem [illegible] deo
inspirante et instruente habemus [illegible]
[illegible] ita [illegible] esse [illegible]

Consideranda [illegible] pe. de tha.
in 2o d. xxvii [illegible]
dispositio ut [illegible] una ad [illegible]
sine hoc ad meriti [illegible]
[illegible] ad dei [illegible] Alia [illegible]
[illegible] a deo [illegible] habituale
donum [illegible] ut [illegible] se homo [illegible] ad
bonum [illegible] meriti vel [illegible] sine gracia
gratum faciente [illegible] et [illegible]
supernaturale [illegible] deo [illegible] unde [illegible]
[illegible] operans qualitate supernaturali [illegible]
[illegible] et deo gratum reddente [illegible]
quod [illegible] gracia faciens [illegible]
[illegible] charitate [illegible]
[illegible] misericordia et gracia

Joh. vi

pe. de tha.
[illegible]

pt sic ho ꝑparare sibi gram gratum
facientem Aliud enim esset alicui in
infirmitatem ho non pt sine gra qua movetur
aliqua dei motio movens pectus
eius ad gre gratum facientis ꝑparationem
vel receptionem Tertium quia sicut agens
non attingit finem principalem
agentis vel motoris nisi per
directionem motivam primi motoris
miles enim non attingit victoriam
que est finis ducis per hoc motorem
nisi sequendo imperium vel vexillum
ducis Sic ... finem pro nobis
a deo intentum scilicet gra in presenti et
gloria in futuro Neutrum finem attingit
homo nisi sequendo dei mandatum quod
est eius vexillum directivum et quod
nos movet ad gre ꝑparationem
Nota quod doctor ... in
hac dist. homo aliter indiget auxilio
hominis ad merendum et aliter ad hoc
ut se ad gram ꝑparet quia ut homo
mereatur requiritur gra aliqua ha
bitualis Ita homo meretur per virtutis
actum Cum non solum bonum agit sed
bene agit sed ad bonum actum requiritur
habitualis quedam qualis est virtus que
ut Aristoteles ii° ethicorum ... habentem
virtus est habitus qui habentem se perficit et opus
eius laudabile reddit

gre +

hominis ex quo bonus vir fit et ex
quo suum opus bonum reddit ideo
ad utrumque requiritur gratia habitualis.
Ad hoc autem ut sic ad gratiam preparet
habitualem non indiget alio
habitu sic enim esset processus in
infinitum sed indiget auxilio divino
non solum interiori ad gratiora mo-
ventia sed etiam divina providentia
providente hic occasiones salutis
puta predicationes exempla et per-
[illegible] et flagella sed etiam
[illegible] ad interiore motu cordis
[illegible] deus cor hominis interius mo-
vet ad bonum Unde illud proverbiorum xxi
Cor regis in manu dei est et
quocumque voluerit vertit illud Sed quod
hoc sit necessarium sic probatur per aristotelem
in libro de bona fortuna contra ho-
mines agentes per voluntatem sed voluntas
[illegible] [illegible] principium est
[illegible] ubi est [illegible] non enim fit [illegible]
[illegible] [illegible] incipit [illegible]
[illegible] [illegible] consilia
[illegible] [illegible] et [illegible] consiliatus
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
[illegible] est principium [illegible] intellectus

intelligendo propter intelligeret hoc
oportet in infinitum procedere. Ideo igitur
cum ipsum quod est intelligere intellectum
fiat in nobis considerandi consilium. Ideo
oportet aliquid exterius primum
consilio quod moveat mentem humanam
ad consilium de agendis. Quod hoc
non sit corpus celeste quod
agens debet esse praestantius
suo passo in [illegible] de anima. Cela autem
infra intellectualem virtutem. Ideo oportet
quod sit melius in toto sed autem
est melius ipsa et intellectus et
acrius plus. Ergo oportet quod sicut omnem
motum inferiorem qui est sic movet
corpus celeste est principium, sic omnem
motum interiorem movendum principium
est ipse deus. Hec ita notata sunt.

Secundo respondendum

homo absque gratia et dono Angelico
potest se ad gratiam disponere. Probatur
per hoc ad gratiam praeparare et ad
deum convertimur, sed ut ad deum convertat
non indiget dono gratie angelico
natura enim tenendo Convertere nos
domine ad te et convertemur. Ergo homo
indiget dono gratie angelico ut praepa-
ret se ad gratiam. Item omni spacio ad

Converte nos domine ad [illegible] quod debetur quaestio h. ar.
ad deum [illegible] insinuationem divinam quam dicit gratia
[illegible] Item [illegible] Convertere nos ad gratiam et convertemur
[illegible] in nobis est [illegible] liberum

Margin notes: [illegible] de bono per gratiam [illegible] et sic et intellectu [illegible]; corpus; de [illegible]; tenendo [illegible]

gratiam est vel per bona cogitatione vel
per bona affectione vel per bona aliqua
exteriorem operationem Sed contra talem
est quod apostolus dicit gratia gratis Item Aug.
[illegible] in libro de libero arbitrio qui
dicit quod gratia curat liberum arbitrium
cum sanat cogitationem [illegible] Curat
cum mutat affectum Roborat ut perducat
ad actum Servat ne sentiat defectum
Item apostolus secunda corinthiorum iii° Non sumus
sufficientes cogitare aliquid a nobis
quasi ex nobis Item de ecclesiasticis do-
gmatibus ca. ultimo Nullus credimus
ad salutem venire nisi deo invitante
te Ideo qui se preparat ad gratiam gratum
facientem venit ad salutem Ergo nullus
nisi a deo invitatus potest se ad gratiam
preparare

Respondeo dicendum quod in potestate hominis
hoc facere quod est in se potest in hominis potestate est
hoc facere quod in se est potest pre-
animum preparare ad gratiam Ergo sine gratia potest
sine gratia gratis data Item Proverbiorum
xvi dicitur Hominis est
preparare animum et domini gubernare linguam Ideo dicitur
preparare animum et se ad gratiam gratum fa-
cientem preparare disponere Item quia homo potest
recipere disponere recta
animam preparare ad gratiam
et medicina [illegible] li. [illegible] [illegible]
[illegible] potest quod non disponere preparare [illegible]
[illegible] potest quod

proverbiorum xvi
Cor hominis diligit viam suam sed domini est dirigere gressus eius

bernhar

ii corinthiorum iii°

sed sufficientia nostra ex deo est

Item [illegible] nihil potest facere

proverbiorum xvi

[illegible]

et dicta [illegible] hominis esse parare, aut quod hoc fiat per liberum arbitrium | Et hoc non facit si angelo dei movente | Et non concludit per nam[illegible] diu angeli | nec per hoc ignem esse calefacere | concludit [illegible] celestis

Arguitur sed comprehendimus in voluntate hominis ad hoc quod sit si aliquo angelo | sed parare se ad gratiam est in potestate hominis et voluntate | ergo [illegible] quod sic voluntas non esset libera [illegible] in libro de [illegible] ubi dicit quod non ideo aliquis caret gratia quod deus non vult dare | sed quia ipse non vult accipere | si ergo vellet accipere posset accipere [illegible] homine accipere gratiam [illegible] per voluntatem suam non resistit [illegible] motionem qua movet et tangit [illegible] hominem deus cum [illegible] movet | movet [illegible] eo modo [illegible] sic quod illa movet a quibus [illegible] a natura | [illegible] rationalis [illegible] libertate | [illegible] deus [illegible] se habet ad opposita | ideo [illegible] deus movet [illegible] ad [illegible] quod [illegible] resistere | et sic [illegible] est ut homo se ad gratiam praeparet [illegible] aliquid spirituale donum

[illegible]

p(ro) deo ... q(ui) dementio suo fu(er)it facti ... et ... p(er)
ita non p(otes)t n(isi) p(er) me publicare

Sed q(uod) q(ui)a excecat(us) no(n) habet causa(m)
a deo s(ed) ab ho(m)i(n)e p(ro)p(ter) illud
Osee xiii p(er)dicio tua ex te isr(ae)l.
t(antu)m(m)o(do) i(n) me auxiliu(m) tuu(m). Et ideo
dat gr(ati)am i(n) melius
bonu(m) incipit q(uo)d agim(us) q(ui)a dei e(st). Et
nostru(m) dei p(er) p(re)venie(n)tem gr(ati)am
nostru(m) p(er) subseque(n)te(m) libera(m) voluntate(m)
P(ro)p(ter) q(uo)d d(icit) ho(m)i(ni) e(st) unde ei meritu(m)
Ro. [illegible] no(n) est
gr(ati)as agim(us) q(ui)a nostra no(n) est
unde no(n) licet p(ro)pria tribui s(e)p(ar)a(ti)m
Argu(mentu)m ho(mo) p(otes)t moveri ad bonu(m)
ex se ipso s(ed) p(e)cc(atu)m no(n) e(st) a deo ergo
ex p(er)fecto s(ed) p(e)cc(atu)m ... p(otes)t s(ic) ad
ho(mo) ab(s)q(ue) dei op(er)ac(i)o(n)e p(otes)t s(ic) aliq(u)ando
bonu(m) op(er)ari. Arg(umentu)m q(uia) s(ecundu)m aliq(u)os ...
d(ic)it aliq(u)e(m) meruit(ur) p(ro)pt(er) ...
ex honore p(e)cc(at)i ad deu(m) que(r)it(ur)
hoc q(uia) p(er) p(e)cc(atu)m ho(mo) fit deterior. Sed
deo auctore nullus ... aug(ustinus) ...
nullus fit deterior. Ergo R(espons)io licet
p(e)cc(atu)m no(n) fit a deo efficient(er) t(ame)n deus
p(e)cc(atu)m ... ad hoc ut fit
ordinat p(e)cc(atu)m ad hoc ut fit
alicui occasio salutis. Et sic e(st) a deo
p(er)missive. Ce(r)ta p(e)cc(atu)m s(ecundu)m q(uod) p(e)cc(atu)m
no(n) e(st) a deo s(ed) s(ecundu)m q(uod) e(st) ad[illegible]
iniq(ui)tas est s(ed) no(n) s(ecundu)m q(uod) p(e)cc(atu)m. Et q(uia)
deformitas

P(ro)p(ter) q(uo)d [illegible] intellegat(ur) d(omi)ni p(ro)videntia quam
... ho(mo) ad bonu(m) ... sic ...
... gr(ati)am gr(ati)am ...
... necessitate ignorant(ia) ... q(uo)d volu(n)t(as) ...
... bona ...
... caritate ...
... dispe(n)sat(i)o ...

li. 4o
d. 28

Nota ut dicit Tho(mas) de argentina
quod homo per se ... non potest ... ad
gratiam gratum facientem sufficienter
disponere vel preparare ... sicut forme
naturales non inducuntur in materiam
nisi ... mota prius fuerit ab agente
naturali, sic forme supernaturales ut gratia
non inducuntur in animam ...
hominis nisi supernaturali agente supernaturaliter
movente ipsam animam. [illegible] ...
in hoc ... modo deus hominem
non violentat, sed allicit. Ita scilicet
infundet gratiam nisi ... modo
assentiat. Unde tota vera iustificatio
et ad gratiam dei preparatio est a deo
et a nobis, aliter tamen et aliter, quia
a deo est efficaciter, a nobis autem
consentienter; a deo primo ..., a nobis
... infirmitate. Hinc est quod
... sacre ... in hoc preparationem
... attribuunt nobis. Unde Zacha(rias)

Zacha. i.

primo: Convertimini ad me ait dominus
exercituum et ego convertar ad vos.
[illegible] ... et relinquit eum in manu consilii
hominem ... in hoc ... dicta
preparationem attribuunt ... deo. Unde est
... ad ... non est volentis neque
currentis sed miserentis dei.

[illegible marginal note]

Convertimini ad me ... et ego convertar ad vos ... in vobis est ... quando vobis ...
... deo ... voluntatis ... et ... [illegible]
... voluntas ... [illegible]

Utrum homo in statu innocentie dilexerit deum plus quam omnia et super se ipsum

Notandum primo quod status est stabilis permanentia legibus divine sapientie firmata. Et est duplex status quantum ad propositum. Primus est status nature institute scilicet status innocentie antequam adam peccasset ubi erat permanentia legibus sapientie divine firmata quia si ipse homo peccasset et non comedisset de ligno vetito scilicet scientie boni et mali numquam mortuus fuisset nec habuisset aliquam temptationem nec vexationem in quo statu erat [illegible] in [illegible] habuit posse mori et posse non mori [illegible] quod homo fuit mortalis [illegible] ex quibus compositus erat [illegible] erat [illegible] per gratiam innocentie.

Secundus status est nature destitute vel lapse ubi est permanentia legibus sapientie divine firmata quia omnes moriuntur morte corporali. Et iste status est post peccatum primi hominis in quo [illegible] ubi iste homo habuit posse mori et non posse non mori [illegible] in hoc statu est moriendi necessitas.

Primus status est nature integre [illegible] [illegible]

hec est status nature perfectissime quia est in beatitudine ... [illegible] ... status ... cum ... perfecta [illegible]

Status nature constitute

Tercius status est nature constitute et iste est in paradiso celesti. ubi permanentia regulatur divina sapientia firmata per beatitudinem nunquam moriendi sed semper erunt beati. Istum statum ... ubi ... habebunt posse non mori et non posse mori. quia ad illum statum pertinet impossibilitas moriendi. quod ... nature. Nota quod [illegible] ista dicuntur Amor. dilectio. et caritas. Amor dicit affectum adhesionem respectu amati. et ... amantis et amati. Et diffinitur sic. est actus quo voluntas diligit vel acceptat aliquod obiectum conveniens vel quod intellectus iudicat esse conveniens. licet in se non sit conveniens ut est amor ... Dilectio autem sumitur a ... quia debitus amor ... habere debet. quod procedat ab electione et non a passione. Et ideo dilectio addit super amorem electionem ... dilectio quasi de aliis electio. super illud Cantici. dilectus meus candidus et rubicundus electus ex milibus. Quare omnis dilectio amor sed non omnis amor dilectio. Caritas autem ultra

Amor quid

Dilectio

Caritas

Augustinus. Charitas est actissima affectio qua diligit se et proximum propter deum et ... habens ea ... divine charitatis ...

illa addit magna appretiacionem ... et forma cum ... illud quod magnum fecit esse ... maius ... quod duplicius ... semper vocat fideles carissimos ... et ... summo caritas ... et sic ultra ista omnia ... spiritualem ... facere ... gratam ... ut velit sibi vitam eternam dare et ideo facit caritas ... actus ... et omnium aliarum virtutum ... meritorios et quod hoc non ... naturaliter ... quod caritas sit per ... a deo et non per nostra ... et ... caritas tenet ... supremum locum inter omnia ... et habet ... amorem ... et habet ... et ultra ... et caritas habet ... maius et potissima merita ... Noto tercio ... esse duplex amor ... amor dei ... naturaliter ... quo ... naturaliter ... diligunt deum ... dilectionem ... et ... que amat ... dilectio dei naturalis ...

141

- I. Corinthiorum ... caritas ... in nobis duplex amor ... esse

... naturaliter ... partem corporis ... amare debet deum quam ... et ... tota ... qui te fecit

Et vidit deus cuncta que fecerat et erant valde bona

bonorum naturalium fundatur et ideo
inest naturaliter inest tali dilectio
ad deum. Sed dilectio dei [illegible]
vel amor caritatis que fundatur
super communicatione bonorum [illegible] super
naturalium scilicet super dona gratuita
et ideo non naturali virtute sed ex
spiritus sancti infusione in nobis causatur
et ideo non inest omnibus. Sed dilectione
naturali diligit creatura rationalis
deum et se ipsum et precipue diligit
suam beatitudinem dilectione naturali
propter quod creatura inclinatur ad
suam beatitudinem. Sed inclinatio est dilectio
naturalis. Nota quod deus
debet diligi super omnia quod potest intelligi
dupliciter. Uno modo extensive et plus
diligat deum quam omnia alia ita quod
potius vellet omnia alia et se ipsum
non esse quam deum non esse. Contra hoc
non esse quam sic dampnati vellent
potius deum non esse quam esse judicem et
deum non esse quam esse iudicem et
ultorem peccatorum suorum. Alio modo intensive
ut scilicet homo ferventius ferventius
et tenerius deum diligat plus
quam quodcumque aliud. Ita quod maiori
quam quam aliud velit deo omne bonum et
affectu velit deo omne bonum et
sibi obediendo quam cuiquam alii magis

za dilectio dei super omnia

deum diligere super omnia dupliciter extensive

intensive

affectu velit deo melius esse super
omnia id est melius quam sibi vel creature
non est autem possibilis huiusmodi affectus licet quandoque
aliquando esse maiorem et fortiorem
affectum ad teneritudinem vel dulce-
dinem affectus / sive fervorem aliquando
Et sic patet quod homo maiorem dul-
cedinem experitur in affectu ad fi-
lium vel ad matrem aut uxorem ve-
lut ad deum / iterumque diligendo
quam deum / Alia causa quod aliqui devoti
quidam maiorem dulcedinem sentiunt in
dei amore quam alii qui sunt solidi-
ores in virtute / quam hii si pro deo
multo promptius exponerent se
morti quam illi devoti / Item talis
devotorum dulcedo non est de amore
qui est actus voluntatis / sed passio
quam appetitus sensitivi / licet eam actum
[illegible] amor alliat [illegible]
distributa / quia in via / Exemplum de
ne deficiat in via quam vetus pri-
mus sit fortior quam [illegible] sit melius
novum / Item [illegible] proposito
quam vinum vetus
Considerandum quod diligere [illegible] est
sive amor est duplex
amor concupiscentie quo aliqua
res diligit [illegible] delectet

Amor dei et concupiscentie

Amor amicicie est quo homo amat ... quo amicus delectatur ... deus est ... [illegible]

Sed tertius delectabilis et quando est sibi utilis vel delectabilis et quem te vult utile vel familiariter ... et ... utile et ... ipse ... et ... et aliquem ... bonitatem. Alius est amor amicicie quo diligimus amicum ... volumus bonum.

Amor amicicie

Nota quod ... duplex fuit opinio de hoc ... hominem lapsum habuit graciam. Quidam enim dicunt voluerunt quod adam non habuit graciam gratum facientem quia non videtur credibile quod lapsus esset si ... adiutorium habuisset. Ad ... dicendum ... et ... respondet dicentibus quod adam habuit multam graciam gratis datam et nam habuit valde bona et ... aliquis videtur habuisse gratuita ... quod non habuit donum gracie gratum facientis donum gracie gratis date et ... illud poterat temptacionem resistere et ... gratum facientem ... Sed ... gratum facientem ... ideo est alia ... et probabilior opinio ... adam ... lapsum ... gratum facientem ... habuit ... non solum malo resistere ... in bono proficere potuit et ... sed ... habere ... potuit ... non habere ... abstinuit ... non ...

alii quod non habuit

glossa ... adam non habuit graciam gratum facientem ante lapsum

... 4 ... 19

[illegible]

Illa gratia adiutus, ita bene meruisset mandata domini observando, sic demeruerunt transgrediendo. Secundo igitur hanc opinionem, quia isti habent caritatem, qua diligunt deum super omnia, sed sic ista quod homo non habet. Quod si adam fuerit creatus in puris naturalibus sine supernaturalibus [illegible] et ita [illegible]. Considerandum est ad quantum se extendere posset homo in solis naturalibus. Unde aliqui dixerunt quod homo vel angelus in puris naturalibus existens diligit deum plus quam se ipsum dilectione naturali amore concupiscentie, quia sicut homo [illegible] magis suum desiderat [illegible] sanitati et delectationi bonorum. Quod vero amore amicitie homo naturaliter plus diligit se ipsum quam deum, quia magis vult sibi bonum quam deo. Sed hec positio stare non potest, quia [illegible] naturalis est inclinatio naturalis [illegible] patet quia [illegible] naturalis esset perversa, in [illegible] auctor nature est deus, qui non est causa malitie, [illegible] in 2 d. 34. [illegible] pravitas est [illegible] naturalis qua formavit deus [illegible] principale est quod aliqua dilectio naturalis sit perversa [illegible] perversa esset

Doctor [illegible] in tertio [illegible] Augustinus

[illegible] in [illegible]

Amor [illegible] [illegible] diligit

Amor [illegible] aliquid [illegible]

a deo

[illegible] auctor nature

[illegible] [illegible] [illegible] caritate in deo [illegible]

alias vel aliquem aliam amicitie
diligat plus se quam deum. Respondetur quod
tales alias esse tales. Unde vel
breviter homo amat amicitie et con
cupiscentie. Debet deum diligere super
omnia. Diligere autem deum super omnia
amore amicitie est nullo commodo
vel incommodo velle offendere ipsum
nec amicitiam solvere. Item nullo
commodum adipiscendum diligi debet
offendere deum mortaliter. Item propter
nullum incommodum evitandum aliquis
debet offendere deum mortaliter.
Diligere vero deum super omnia alias
concupiscentie est nullo commodo vel
incommodo velle illum perdere

Conclusio diligere deum super

86 in littera

omnia plus quam seipsum est naturale non solum
angelo et homini sed omni cuilibet
creature quod est sive per scientiam amare aut
sensibiliter aut naturaliter. Probatur
una pars quia pars sicut dicit plus
amat totum et bonum totius quam
seipsum sed deus est bonum quod
totius universi et omnium
et quelibet creatura est [illegible] pars universi
ergo quelibet creatura suo modo naturaliter
plus amat deum quam seipsum. Maior

[illegible]

Item aliquid magis diligere potest intelligi adhuc [illegible]
[illegible] intensive hic non potest aliquis intensius
diligere patrem aut matrem quam deum. Nec
oportet [illegible] hoc patet [illegible] comparabiliter esset alicui
[illegible] laudi pretium [illegible] in deum
Aliquo appreciative hoc non [illegible] creatura debet [illegible]
deum diligere super omnia licet non sit obligatus ad
[illegible]
Item aliquid [illegible] secundum te [illegible] ordinatum in
[illegible] bonum quod [illegible] diliget [illegible] regula [illegible]
[illegible] aliquid ordinatum [illegible] in
ultimum finem et [illegible] bonum illud amat [illegible]

Conclusio responsalis [illegible] Ultra

homo in statu innocentie dilexit deum super omnia
et super se ipsum [illegible] propter [illegible]
diligebat deum [illegible] semper aut quo magis se
aut equaliter [illegible] non [illegible]
[illegible] deum [illegible]
[illegible] angeli
quo [illegible] homo in statu innocentie [illegible] erat [illegible]
[illegible] quod ut diligeret deum
super omnia

Ad dilectionem dei invitat nos scriptura sacra
dicens. Et math. xxii ait Jesus diliges
dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex
tota anima tua et in tota mente tua. Hoc
est maximum et primum mandatum. Et ecce
[illegible] cum vita sua dilexit deum et proximum
Et i. Joh. iiii. nos diligamus deum quoniam ipse prior
dilexit nos
Et ut inquit bernhardus in li. de diligendo
deo [illegible] ca. i. [illegible] ad diligendum
deum [illegible] ut tibi [illegible] hoc [illegible] quale
te fecit neque solum corpus tantum
creaturam [illegible] magnam
creaturam [illegible] ratione [illegible]
beatitudinis eterne capacem
[illegible]

p predicaciones naturales / manifeste patet
cognosci in his que agunt naturaliter sine
racione deliberacionis / unde videmus
quod aliquis exponit manum gladio
ad defensionem capitis / ex quo de
pendet salus tocius corporis
Et sic virtus etiam politica / deli
berare homines civis mortis periculo
se exponit pro bono communi / hoc
se exponit pro bono proponit homo bonum
creature ... a deo de
pendens / Sed plus diligit a deo de
pendet celum et tota natura / et
ergo que bonum creature suo modo plus
diligat deum quam se ipsum / sed ... sensibilia
ama... naturaliter / ... ro ... natura se
cundum naturalem / Creatura vero racionalis per
intellectualem amorem qui dilectio dicitur
Unde licet homo diligat deum super
omnia et propter se ipsum / hoc est de lege
nature et eius precepto / et sic ... nature
et instigante / hoc ostendit ...
... homo naturaliter diligit bonum ipso
... homo bonum ...
... sic se diligere deum
pro se / vel ... et ... ne mediante
... gracia / ad illud perducere
non potest / Et ergo ... est ...
et ... ut ... ca ... sed ...
et ... se deum ...
et ... est ... inclinacio / ...

vt scribit valerius li. v. c. ij de curcio romano et publio decio

96 ...

... abstracte ... inclinacio ... voluntate ... racione ... ordinatum ... aliquid

110

et gratuite diligamus ad hoc ut
simus grati deo et opera nostra sint me-
ritoria quia si caritate informata non
sint deo accepta

Arguitur secundo quia homo in statu primo
tenetur non diligere deum super omnia
quia diligere deum super omnia est
diligere meritorie. Sed quamvis homo
in statu illo non habuit unde posset
proficere per merita, ergo quamvis homo
in illo statu non diligeret deum plus se
[illegible] hoc [illegible] prima radice
[illegible] in [illegible] per [illegible]
et in [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] in 2o
[illegible] ubi dicit homo in creatione
[illegible] et collata [illegible]
[illegible] potest stare sed
non poterat proficere [illegible]
diligere deum super omnia ut est
obiectum beatitudinis hoc gratuite [illegible]
[illegible] et meritorie quia sic diligere
[illegible] super se [illegible] infinite bonum
[illegible] diligere [illegible]
ergo sic [illegible] diligere deum [illegible]
[illegible] in [illegible]
creatorem [illegible] non est meritoria
[illegible] et non oportet ut [illegible]
et gratuita [illegible] non oportet ut [illegible]
[illegible] dicentem quia homo in

duplex est perfectio quedam ad meritum et hoc modo
[illegible] et est 1 [illegible] ad [illegible]
perficere [illegible] et hoc modo perficere non potuit
[illegible] deum [illegible]

deus diligi(tur) super omnia 2o
[illegible] ut obiectum
beatitudinis

2o ut principium
procreacionis

puro statu non habent gratiam per quam
mereri possent

Arguitur diligere deum est magna
dispositio naturalis ad gratiam
consequendam sed primus homo in illo
statu puro non habuisse gratiam
ergo non diligeret deum propter se super
omnia ... quod homo creatura
in ... sed non in gratia
...

Arguitur amans quod amat ...
si amat deum ...
... servare magis
...

[illegible]

conservacionis Quod probatur eo quia operari
est ad agere | non est econtra ipse
[illegible] cum ignibus agit ad generandum
ignem [illegible] semper | sic [illegible] bonum gracie
quod est forma eius | et ulterius
[illegible] bonum quod | [illegible] est confirmatum [illegible]
[illegible] ut [illegible] | [illegible]
[illegible] valet in se [illegible] est

Utrum contritus teneatur magis velle esse in inferno quam peccare

Noto primo secundum Richardum
[illegible] dicit [illegible] | [illegible]
non accidit tamen | et [illegible]
[illegible] | [illegible] | [illegible]
[illegible] et in peccato magis [illegible] | et
[illegible] vel [illegible] | [illegible]
in peccato [illegible] | ita [illegible]
[illegible] | [illegible] homines [illegible]
[illegible] donum [illegible] sic [illegible]
[illegible] non accidit | sed obviat [illegible]
[illegible] aut [illegible] | [illegible]
a peccato [illegible] | [illegible]
non [illegible] plene ad deum [illegible]
sit Contericio [illegible] | [illegible] in eo [illegible]
[illegible] et affectibus [illegible] | [illegible] est plene
[illegible] a peccato [illegible] aut [illegible] | [illegible]
dolor est | non passio appetitus.

sensitiui sed solum quod dolor acceptus
pro displicencia voluntatis
Nota 20 Sed aliquando potest dici
habere displicenciam de peccato a se
commisso cum eo ipso consentire ad
[illegible] Et dicitur insufficiens non
in peccato Et dicitur insufficiens ad
sufficienciam [illegible] penitentis [illegible] ad
remissionem vel propter obedienciam quia non
est de omnibus peccatis vel quia ordo
[illegible] non debitus [illegible]
[illegible] quod caret circumstancia
[illegible] vel alia circumstancia
requisita ad actum virtutis moralis
[illegible] attricio [illegible]
[illegible] imperfecta vel [illegible]
[illegible] Unde attricio est detestacio
[illegible] ex solo timore [illegible]
[illegible] pene eterne [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] talis et non ex amore dei
aliquo tali Et illius detestacionis
aut [illegible] Et [illegible]
[illegible] attricio [illegible] vel aliquod
[illegible] pene [illegible]
[illegible] Et [illegible] attricio
[illegible] detestacio [illegible] non sufficiens
[illegible] detestatur aliquod peccatum
ut [illegible] detestatur aliquod peccatum [illegible] aliqua
[illegible] Aut si detestatur [illegible]
adhuc placent

De [illegible] potest habere displicencia [illegible] peccato insufficienter

Attricio quid

[illegible] aliquo

non tamen habet adhuc plenariam volun-
tatem carendi secundum peccata aut
circumstancias eorum. Unde Scotus
in 4to d. 14 peccator in facto quibus-
cumque malis [illegible] in quantum influencia
dei [illegible] a se [illegible]
ut offensam dei et ut contra legem
divinam, et ut aversionem a deo,
et ut impedimentum premii, et in-
ductivum eterni supplicii, et sic alias
multis [illegible], et [illegible] voluntas
peccatoris sub hac racione aliqua,
vel plura eorum detestatur, et [illegible]
precedere [illegible] plures actus
detestandi. Una [illegible] quando nolle
[illegible] sibi nocivum temporale, et in [illegible]
ut puta quia inductivum sive [illegible]
diffamie vel alicuius talis pene, ut
suspendendi latro detestatur latro-
cinium [illegible] mortem infligendam,
[illegible] detestari ut inductivum
mortis eterne, et ut [illegible] eterne
glorie, et [illegible] sola [illegible] affectu [illegible]
[illegible] actus [illegible]
et [illegible] alias et [illegible]
[illegible] detestacio
[illegible] Alia est displicencia

Alia displicencia perfecta

perfecta, et sufficiens ad [illegible]
[illegible] que est de omnibus peccatis

Contricio dicitur [illegible] tota vel ex toto [illegible] de
omnibus peccatis penitencia debet dolere [illegible] contricio
[illegible] est totum [illegible] toto [illegible] frange
Attericio est ad aliquid [illegible] toto [illegible] ut Angwille
atterere [illegible]

quisse . et debite circumstanciata
perfectam circumstancia finis . Et
illius displicencia dicitur contricio quia
omnium simul [illegible] propter [illegible] [illegible]
tracio . Est ergo contricio detestacio
peccati propter amorem dei . Et finis con-
tricionis est deus . Et [illegible]
Et sic pro omni contricione oportet esse
motum voluntatis [illegible] et detestacio
peccatorum omnium mortalium [illegible] sunt
offensa dei . Et oportet esse motum
voluntatis in deum [illegible]
super omnia . Ista [illegible]
detestacio peccati propter deum finalem
[illegible] dei super
[illegible] esse [illegible] gratia . Et ita
illa tria requiruntur [illegible]
[illegible] dei detestacio
et gratia . Et sic [illegible] volun-
tas [illegible] actuali dilectione dei super
omnia elicit detestacionem peccatorum propter
deum finalem . Et deus infundit gratiam
et delet mortalem culpam . Unde diffinitur
aut sic Contricio est dolor pro
peccatis assumptus voluntarie cum proposito
confitendi et satisfaciendi . Unde
ad veram contricionem requiruntur illa quatuor

Cōtricio

[illegible] requiritur ad attritionem

que requirit satisfactio supponit scilicet
integre li. a. in parte delectando
Octavo integre li. a. in deo super
omnia diligendo Nono contra gratie
infusio Decimo post remissio
quia culpa sit in unico instanti tamen
in motu li. a. primus includitur
propositum confitendi et satisfaciendi
Noto 3o quod differentia est inter
contritionem et attritionem primo
~~dolor~~ [illegible] Secundo parte liberi
arbitrii quia attritio est dolor
imperfectus contritio vero dolor
perfectus Tertio ex parte dei quia
dolor gratia informatus dicitur
contritio [illegible] et media
sed dolor vero qui non est gratia infor-
matus non est dicitur contritio sed
attritio Item dolor desperationis
eiusdem dolori contrariatur quia in
non est contritio unde contritio et
attritio [illegible] sunt idem sic dicunt
obscura et illuminata attritio quasi prae-
[illegible] amore [illegible] respondendo sunt
[illegible] et contritio attritionem aut
fieri contritionem sunt duplex intelligi
[illegible] intelligendo de uno actu [illegible]
[illegible] attritio sit fieri contritio

Item contritio et attritio [illegible]

20 ex parte dei

attritio fieri contritio [illegible] dicitur

velud ex uno fiat aliud sic ex mac-
-rie fit in eodem instanti uno actu scilicet alius
et unus est dispositio ad alium. Quia enim in
actibus naturalibus una precedit de imperfecto
ad perfectum ut probatur .4. phisicorum. Et dicit sic intelligitur
quod ipso proposito detestatio sic quod actus
imperfectus recedit et perfectus succedit. Et sic
ipso dolore imperfecto fit gratia et est
attritio. Alio modo potest intelligi quod unus et
idem actus in uno tempore est attritio post quam
fit contritio. Et hec dicit quod non quia
quorum principia sunt diversa [illegible] non
sit [illegible] est alterius [illegible] attri-
tionis principium est timor servilis. Contri-
tionis timor filialis. Alii vero dicunt quod
attritio fit contritio sicut fides informis
fit formata. Et hec opinio videtur non placere.
Doctor subtilis dicit quod illa detestatio
precedens quam gratie infusionem fuit attritio
[illegible] et per illud instans in quo gratia
[illegible] et [illegible] natura et
[illegible] fit contritio [illegible]
[illegible] quod est forma eius. Et sic
actus ille detestationis qui ante gratie
infusionem fuit attritio [illegible] adveniente
gratia est contritio. Richardus dicit quod attritio
[illegible] fit contritio quia dicit per formatum
[illegible] et informatum [illegible] attritio [illegible]
male [illegible] non fit formata gratia
[illegible] dicit [illegible]

Ric

1 Petr 4

Alio intellige

Alii dicunt

[illegible]

ex quibus oritur et differt specie

dolor 2x | Nota quod secundum Bonaven[turam] et b[eatum]
Tho[mam] duplex est dolor unus in
unus in voluntate | voluntate qui non est aliud quam peccati
displicentia. Et iste debet esse ma-
ximus in genere et in comparatione ad alios
dolores quantum ad [illegible] ita casu quo
contingeret vel committere peccatum mortale
vel incurrere damnum rerum temporalium aut
mortem quilibet tenetur magis eligere
penam quam peccare vel peccasse. Non quod
teneatur hic descendere [illegible]
ad hanc vel ad illam penam quia multum stulte
[illegible] | faceret si quis semper vel sollicitaret
x alios x | se de hoc particularibus penis magis
tale est quod sic [illegible] plurimum movent
particulariter considerata quam in generali sua terri-
bilia placent si in particulari consideret.
Et aliquis est qui modicam temptationem non
caderet qui forte minori caderet. Sicut
aliqui audientes ad ulteriorem non movi-
tatem ad libidinem sed si per considerationem de-
scenderet ad singulares delectationes magis
moveretur. Et sicut aliquis non refugit
in generali audiens se debere mori pro Christo
si descenderet ad considerandum singulares
penas magis retraheretur. Et ideo in
talibus descendere ad singula est inducere

Dolor duplex. Unus in sola ratione qui
[illegible] subditur [illegible] Et iste displicentia
voluntatis [illegible] displicentia de peccatis
Secundus est dolor sensualis qui consurgit ex
[illegible] obiecti disconvenientis ipsi
[illegible] corporali

horem et temptacionem. Et sic confessor precedit
Aliquis est dolor in sensualitate qui
causatur ex primo dolore vel sen-
timento partis superioris
vel simul cum eadem sicut voluntas
excitat dolorem illum. Et sic non est
necesse quod dolor ille sit maior. Ymmo
nec eciam est necesse dolorem istum. Quia
talis dolor sensualitatis non est in po-
testate ~~sensualitatis~~ voluntatis. Vide
Gerson in tractatu de diversis
temptacionibus dyaboli. Articulus. Non est necesse
contritum de peccatis esse dolorem talem
quem forte esset de temporali malo
ut puta modo. Eciam aliquis plus doleret
et lacrimaretur de dampno temporali
quam de dei offensa. Sed
sufficiat quod quamvis sic peccatum sibi displi-
ceat et nequaquam in simili casu deum
offendere vellet. Sed ipse querit utrum
dolor contricionis necesse sit maximus esse.
Quantum de dolore sensualitatis ma-
nifestum est quod non. Sed de displicencia racio-
nis dico quod sic quia caritas hoc exigit
ut quelibet pena contritus preeligat
culpe. Hiis sic prenotatis. Sed ut hec
Conclusio prima. Contritus tenetur
in generali velle pati magis quamcumque
penam quam peccare probatur quia quamvis diligere

Gerson

deum pro deo deum quam se ipsum magis eligit
quod damnum detrimentum propter bonum quod
detrimentum boni diuini. Ergo contritus debet
diligere deum super omnia et plus quam se ipsum
Culpa autem est detrimentum boni
diuini et iniuria vel offensa dei. pena
autem non nisi detrimentum boni proprii. Ergo
Ad non. Ad hoc quod contritio non potest esse
sine charitate per quam omnia dimittuntur
peccata. Charitas enim operit multitudinem
peccatorum. i. petri iiii. Ex charitate autem
homo diligit deum plus quam se ipsum
Ideo [illegible] charitate [illegible] deum
diligere super omnia et plus quam se ipsum

Corollarie sequitur quod quilibet
contritus maiorem displicentiam habet
de peccato in quantum est offensa dei quam
de eo ut est nocivum sibi [illegible]
contritus maiorem displicentiam habet
de eo quod est peius et plus habet de ratione
malicie [illegible] plus habet de ratione ma-
licie ut est offensiuum dei quam ut est
nocivum [illegible] Ergo contritus maiorem
displicentiam habet de peccato ut est
offensa dei quam ut nocet vel nocuit sibi

Conclusio 2a. Contritus tenetur
magis velle esse in inferno sine culpa
[illegible] Anselmum de similitudinibus
[illegible] dicit quod aliquis magis eligeret

i. petri iiii

d. 8 in littera

Anselmus

debet esse in inferno sy culpa quam in
paradiso sine culpa, et si amores in infer-
no no sentiret pena et peter in
paradiso no gaudeleret de gloria

Corollarium primum infernus capitur hic
pro loco damnatorum in quo damnati pena
et cruciatu eterno affliguntur, de quo solo
in inferno nulla est redemptio

Corollarium 2m Contra tum no simpliciter
debet magis velle esse in inferno quam
e in pena infernali quam peccare, quia
pena infernalis habet sibi quandam
offensam dei et separacionem a deo [illegible]
ibi existens no potest non velle peccare
[illegible] in malicia obstinatum, unde
de diabolo 1 Joh 3 dicitur: Ab inicio
diabolus peccat [illegible] peccaverant
et in peccato perseverant et doctores
dicunt quod sicut sancti semper laudabunt deum
ita damnati semper blasphemabunt deum
et no solum vellet peccare sed actu peccabit
et esset obstinatus in peccato secundum [illegible]
Petrum lombardum [illegible]
offendat [illegible] hoc [illegible] illa eligere debetis
minus malum est fugiendum quam culpa vel
[illegible]

1 Joh 3
Petrum lombardum

Corollarium 3m Consideratio tum
racionem pene infernalis et separando
ab ea racionem offense et culpe [illegible]

magis debz ea eligere quam tantum qui
pateretur. qui sic sentit se grauiter [illegible] numquam
habet de materia sed culpa offensa
dei. Et ideo pena numquam debet displi-
cere iuste inflicta.

Corpus in quartum. Homines tales
debent esse contriti de offensis dei de pe-
na non contristari quia hoc affectus suos non
desperati [illegible] et quod illud quod
numquam displicet videtur magis displicere
quam aliquid sensibile nocumentum quod
magis est notum homini.

Corpus in quintum. Per esse in paradiso
hic potest paradisus intellectualis ita quod sit qui
videt et contemplatur diuinam essentiam
de quo dictum est latroni Luce xxiii°.
Hodie mecum eris in paradiso. Item et alii
sancti patres in inferno cum Christo conspiciebant
diuinam eius gloriam perfruebantur.

Corpus in devotum. Aliquis creditur
esse in paradiso et videre diuinam
essentiam et non gaudere de gloria eius.
Corpus est [dictum] de Aquino [quod]
dampnatus de potentia absoluta possit videre
essentiam diuinam eo quod deus est intime pre-
sens cuilibet creature. Et sic sit se intel-
lectui dampnato per modum obiecti intelligentie
revelare et tamen manere dampnatus. Et scio

Luce xxiii°

x [illegible] x

gaudebit de gloria. Cum ipse sit dampna-
tus charitate. Et per quod non erit beatus.
Sola namque visio non beatificat nisi con-
currente complacentia voluntatis que
non est sine charitate. Sed cum deus tamen
possit influere intellectum suspendendo
voluntatem ab actu suo non creando
caritatem in voluntate. Cum deus non necessi- non
tate ad creandum charitatem. Et sic ille
videbit lumen glorie et non gaudebit
de gloria. Ista est conclusio vera.

Argumentum. Contritus non debet magis
vereri esse in inferno quam peccare. Probatur
A pena inferni nullo modo potest damnatus
liberari. Sed a peccato potest liberari. Peccator ergo
ergo quia pena inferni est eterna et irre-
mediabilis. Unde Augustinus ait: In infer- Aug.
no mors vivit et non invenitur. Et
Marci ix. Veritas dicit: Bonum est tibi clau- Marci ix.
dum introire in vitam eternam quam
duos pedes habentem mitti in gehennam
ignis inextinguibilem ubi vermis eorum
non moritur et ignis non extinguitur.
Ergo peccator per penitentiam liberatur a
peccato. Sed non a pena infernali damnatus
est irremediabilis quia est extra statum
merendi ubi sola iustitia locum habet
et non misericordia quo ad remissionem
pene. Et sic irremediabiliter cruciatur.

mortalis etsi de se sit perpetua tamen
ex sola misericordia dei remedium
habet quod locum habet in vita presenti

quinto ethicorum

Arguitur 2 magis eligendum est [illegible]
[illegible] quam [illegible] quinto ethicorum sed culpa
est [illegible] quam pena inferni ergo
hoc quod pena inferni includit culpam
[illegible] de pena inferni et [illegible]
id est [illegible] 2 remorsus de culpa
culpa autem non includit penam inferni
ergo est maior [illegible] [illegible] concludit
[illegible] remorsus [illegible] esset culpa sed non
est culpa sed [illegible] consequitur ad culpam
propter esse [illegible] culpabilem in eo qui
habet [illegible] erroneam de precepto
[illegible] si aliquis crederet aliquid
a se [illegible] esse illicitum [illegible] tamen
licitum erat [illegible] ipse faciebat et licitum
reputabat

Arguitur 2 illud quod separat hominem a
deo est eo [illegible] [illegible] dicitur
eligendum sed pena infernalis separat a
deo [illegible] [illegible] ergo [illegible] quod
deus et [illegible] debet summe amari
et optari [illegible] [illegible] culpa et
pena separat a deo [illegible] separatio culpe
est peior quam separatio pene quia culpa separat
a deo separatione [illegible] 2 [illegible]

charitatis [illegible] qua quis videt
bonum [illegible] in se est
pena est separari a deo separatio
opponitur fruitioni qua homo fruitur
bono diuino. Et sic separatio culpe est
peior quam separatio pene. Et maior
quia separatio culpe inducit penam
Nota Ieronimus in sermone
de penitencia [illegible] de facto
Quereret aliquis [illegible] aliquis
[illegible]
deberet [illegible] homo mallet [illegible] vel
[illegible] peccare
vel eam [illegible] habet
[illegible]
[illegible]
Et ideo [illegible] Et d[illegible]
[illegible]
[illegible] et non [illegible]
temptatio [illegible]
est [illegible]
[illegible] eligendi nisi [illegible]
[illegible] eligendi [illegible]
non seruat [illegible]
[illegible] fecerit electo [illegible]
[illegible] alterum [illegible]
[illegible] scilicet pro [illegible]

Ieronimus

Utrum sufficiat quod aliquis
scripto confiteatur
an oportet quod confite-
atur verbo

Respondeo primo Confessio est
triplex mentalis Ceremonialis
et vocalis Mentalis est qua possi-
bilis quamquam postulat veniam
de peccatis suis et intelligendum est re-
rebat in lege naturae ubi sola [illegible]
sufficiebat recognitio peccati interior
coram deo Confessio ceremonialis
est qua aliquis ostendit se peccasse
offerendo aliquid sacrificium sicut in
lege mosaica in qua ostendebat aliquo
signo exteriori peccatum perpetrasse sicut per
oblationem hostie pro peccato Unde dicitur levitici
[illegible] Tollet de grege pro peccato vitulam
aut agnum annicula et faciet inde
holocaustum et quo et hoc in nota esse
poterat eum peccasse Non autem oportebat
ut singula peccata a se commissa manife-
staret ut patet constitucionibus sicut in
nova lege opportet Confessio vocalis
est secreta manifestatio peccatorum actu-
alium a se commissorum vocaliter facta
sacerdoti jurisdictionem habenti Et hoc
propter veniam et absolutionem obtinendam
Et hec requiritur in nova lege

Confessio triplex

mentalis

Ceremonialis
precepta lege
[illegible] ad quam
[illegible]
[illegible]
ceremonia-
lia dicit

levitici [illegible]

vocalis

Noto secundo secundum Aug. confessio
est per quam morbus latens spe venie
aperitur. Ad cuius intelligentiam con-
siderandum quod confessio est triplex.
Quedam in foro conscientie coram deo. Alia in
foro penitentie exterius coram dei
vicario. Alia in foro exteriori coram
iudice. Sed primo peccatum latens con-
fitetur. Quia deo apertum est. Sed ultima
non aperitur spe venie. Sed media vero
peccatum latens spe venie aperitur.
Secunda confessio sacramentalis que est pars
penitentie quod convenit dupliciter: per
materiam que est peccatum et per actum qui est
aperire et per finem qui est spes venie
et dicitur spe venie quia si alia de causa
aperiat peccatum non est confessio. Ita
si aperiat causa consilii et consultationis
vel causa iactantie vel levitatis et displi-
centie. Si vero ad aliquem finem malum
est maligna.

Noto 3° confessio generalis que
fit spe venie est duplex. Una que
est sacramentalis. Alia non sacramentalis
que fit sacerdoti in occulto. Et haec
de peccatis venialibus sacerdoti confitetur
in occulto de quibus singulorum et non
de singulis generaliter et per hanc
remittuntur venialia per modum meriti

Confessio generalis que fit sacerdoti in secreto valet ad
remissionem culpe et pene et quantum ad [illegible] ex genere
penitentie [illegible] [illegible] [illegible] confessio [illegible]
oratio sacerdotis [illegible] ex vi clavium. Alia
confessio generalis que non est sacramentalis valet
[illegible] [illegible] et [illegible]

Confessio quid

Confessio est 3x

Hebre[illegible] [illegible]
[illegible] media
et aperta
est [illegible]

Confessio generalis
[illegible]
sacramentalis

iungitur excitatur motu voluntatis
et feruorem caritatis per quae fit
venialium remissio. Est et ex vi sacramenti
et datur per absolutionem sacer-
dotis. Alia est confessio non sacra-
mentalis quae fit in prima in comple-
torio vel in missa vel cum predi-
cator finita predicatione [illegible] de
confessionibus predicat populo per quam
fit remissio venialium non ex vi sacra-
menti sed ex merito quod fit in confessione
[illegible] ad quam habendum admonetur
homo per confessionem generalem et orationem sacerdotis.
Remittit ergo confessio generalis
venialia quantum ad culpam et quantum
ad penam diminuendam quia ipsa est opus
meritorium quod ex sua actione ordinatur
ad remissionem peccati venialis et includit
contritionem ac displicentiam peccati venialis.
Item adhuc confitentur generaliter quia
generaliter sibi displicet et intendit
[illegible] ordinatus ad remissionem
venialis peccati [illegible]
contritio ac displicentia cum voluntate
[illegible] per confessionem generalem
[illegible] remittuntur mortalia
oblita [illegible] ab homine non

non sacramentalis

per confessionem generalem remittuntur mortalia oblita

Ad remissionem peccatorum venialium non est necessaria [illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

requirit ultra illud quod fecit / De oblitis
autem quamvis dum oblita sint hoc in speciali non
potest confiteri neque confiteri tenetur tamen tenetur
facere quod in se est secundum quod humana patitur
fragilitas / ut omnia sua peccata mortalia
ad memoriam in speciali revocet / Et si de
oblitis postea ad memoriam sunt tenetur ea
in speciali confiteri et confessa hec intelligenda
est quia ad remissionem mortalium oblitorum
sufficit generalis confessio non sacramentalis
si non habeat copiam sacerdotis et
facultatem confitendi / quia si eos habuerit te-
netur de mortalibus oblitis confiteri et a
sacerdote recipere absolutionem ut dictum
Et quia ista confessio non est sacramentalis
ideo licet sacerdos pro confitentibus
debet orare et dicere hac oratione mi-
sereatur vestri etc / Non tamen debet subiungere
absolutionem nec iniungere satisfactionem
Nota quarto ut dicit Thomas confessio
non solum est actus virtutis sed etiam pars sacra-
menti / Ut autem ad ea sunt quia est actus virtutis
sufficit qualiscumque fiet / Sed ut pars
sacramenti habet determinatum actum et
aliud sacramentum habet determinatam materiam
Sicut in baptismo ad significandam
interiorem ablutionem assumitur illud ele-
mentum quod est materia valens in abluendo

quo et homines quinque vitiis. Et in
eucharistia panem qui est quemmor
ablucio que actu sacramentali penitencie
ad manifestandum peccatum ille actus assu-
mitur ordinate quo magne esse cum
et precepta nos significare expresse
sed ipsum verbum. Tercia differencia quia in
baptismo requiritur aliquid ex parte mi-
nistri ut scilicet abluens verba proferat et
aliquid ex parte suscipientis faciente ut
scilicet intendat et abluatur. Sed in sacramento
penitencie ex parte sacerdotis requiritur
quod absolvat sub aliqua forma verborum.
Ex parte vero penitentis requiritur quod se di-
ligenter subiciat peccata sua confitendo
manifestando. Item est quod confessio sua peccata
penitentis manifestat et est quod nullus
dispensare potest sicut non est baptismum
principaliter modus manifestandi peccata
est per verba. Alius autem modus sed reducitur
supplementum confessionis ut mutus vel alius
qui verbo confiteri non potest nutibus vel
scripto confitetur. Ergo manifestacio verbo
non est de necessitate sacramenti. Alias nullus
nisi posset aliquis effectum
huius sacramenti percipere nisi ore confitendo. Quod
esse falsum in mutis et aliis

98 3
littera

96 in 3 littera

Considerandum in hoc sacro non
imprimitur character sed solum confert et
quod ad remissionem peccatorum quam remissi-
onem ista consequitur peccando. Secundo quod
ex institucione ecclesie tenetur homo qui potest
ut verbo confiteatur. Tertio quod aliquis con-
travenerit aliter confitendo dum potest vo-
nihil omnino consequitur et peccat quia
ecclesie ordinationem pretermittit. In sacro
ut baptismum quod imprimitur character
ideo qui servat ea que sunt de necessitate
sacri pretermittens statuta ecclesie con-
sequitur characterem sacri sed non
sacramenti effectum. Quarto quod in indevote
accedit vel cum proposito peccandi non
recipit effectum sacri vel quamvis ideo non
rebaptizandus est. Sed si habet recedere
recipit virtutem baptismi gratiam. Quinto
reatum delentem satisfactoriam. Sexto
illa pena illius peccati in quo erat facto
de quo dictum est imponenda penitentia

Nota quinto. Secundum Richardum in quarto
dist. 17 articulo 4 questione 3 et quita ille
qui non potest loqui debet confiteri nutu
vel signo. Confiteri autem per interpretem
non tenetur nisi in quantum non posset
sacerdoti ostendere signa. Confiteri

Confessor cui tenet et penitentem diligenter examinare [illegible] peccatorum circumstancias [illegible]

cum per interpretem, nullo prius in divino
nec positivo est constitutum. Cum sic confiteri
sit nimis difficile. Hoc videtur et tota
plana auctoritate confessionem que arceret et per
suum dominum vel positum. Sequitur teneri
confiteri sacerdoti absenti per scripturam
quam committeret vitia [illegible]. Hec videlicet esset
defectus examinacionis peccatorum. Aut de
peccatoribus penitentis revelacione littere que
facilius ut quandoque contingit sunt fidei. Aut
[illegible] maliciose aperta. Aut per
[illegible] tradi aut non committitur [illegible]
cas aperiret. Aut sacerdos si esset
maliciosus posset radere verba confessionis
et [illegible] penitentis per manum sua talia pro-
bare [illegible] absque hoc quod [illegible]
posset iudicio deprehendi. Et hec ultima
racio est concludit quod sacerdoti absenti
penitens qui nec verbo nec nutu posset
confiteri non tenetur, tenetur tamen con-
fiteri per scripturam. Et si hoc faceret
non esset [illegible] sed [illegible]

Conclusio prima non est
necessitatis confessionem fieri per scripturam.
Probatur quod videtur esse contra [illegible] confes-
sione non est de [illegible] sed per [illegible]
confiteri et contra racionem confessionis [illegible]
[illegible] quod una est conclusio confessionis [illegible]

Per scripturam

[illegible]

debet esse secreta sed oris scriptura
que sui natura est esse publica quia
ut quando aliquis apud se conservet
scripturam de quo mittitur illud
per incuriam vel per illum ad quem mittitur
est publicatur. Est et que sui natura est
patula omnibus legentibus. Item per id
non est facienda confessio quod tollit
verecundiam et erubescentiam in
confessione sed scriptura est huiusmodi. Ad orem quia
verecundia et erubescentia est magna
pena in confessione teste Augustino in libro
de penitentia et habetur de pe. dis. v. c. [illegible]
ea que peccavit cum dicit quia pro vobis
erubescatis pro vobis erubescatis erube
scentia enim ipsa partem habet
remissionis. [illegible] qui cum absentibus per
scripturam loquitur minus erubescit
quam presens illi loquatur verbo
[illegible] ubi Augustinus et habetur in eodem dist.
[illegible] Confitea [illegible] in presentia non per
[illegible] absentem per scripturam non per nuntium ut
exemplum [illegible] per scripturam dicit Petrus
de [illegible] parva sua vel Petrus de
palude [illegible] nil [illegible] debet ea
ore suo confiteri nec sufficit trade
legenda. Et si non posset per se nec ad
[illegible] sacerdotem non tenetur [illegible]

20 d[e]

Aug.

Aug.

Petrus de palude

Quo. Non videtur necessarium quod aliquis confitetur per
interpretem quia forma est ex natura sua esse secreta
[illegible] ad [illegible] ut aliquid [illegible]
publicetur possit [illegible] lingua interpretis et
sacerdotis et esse testes [illegible]
confessio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

scribere et mandare peccata sua; sed si ipse
volt licet ei scribere et mandare
et rescribere ille potest et remandare
absolutionem; et valet absolutio quando
uterque sit infirmus vel clausus ut
alter alterum accedere non potest et
plus valet quam si fieret laico. Item ut
habet sacerdotem presentem sed non
scit linguam qua possit ab eo intelligi
potest quidam per interpretem confiteri. Item
et matrimonium contrahere. Sed forte non
tenetur, quia non tenetur homo confiteri nisi
sacerdoti; Augustinus non est ille interpres.

Confessio facta

Confessio ab
eo qui habet usum sermonis oportet
ut verbo fiat et voce propria. Unde Josue
vii° scribit: Fili mi confitere
quid feceris ne abscondas. Proverbiorum
xxviii: Qui abscondit
scelera sua non dirigetur; qui autem con-
fessus fuerit et ea reliquerit miseri-
cordiam consequetur. Et Joh. xx dicit:
Accipite spiritum sanctum quorum remiseritis
peccata remittuntur eis. Hoc apostolis et
hoc omnibus sacerdotibus data est potestas
remittendi peccata; et ratio est quia non
possit illud sit solum deo quo mini-
sterialiter et arbitrarie. Sed non

Josue vii°
Proverbio 28
Joh 20
Augustinus de ...

prout arbitrari in causa ignota. porro
hec circa sacerdotibus manifestanda
causa in qua debet arbitrari. Illa
aut manifestatio est confessio. Et sic ex
illa collatione patet arbitrarie secundum
in causa predicta tenentur peccatores ad con-
fitendum iure diuino. Preterea homo ad
confessionem peccatorum obligatur sicut ad
confessionem fidei. Sed confessio fidei est
ore facienda Ro. x. ergo et confessio
fidei et confessio peccatorum utraque est necessaria
ad salutem. Ro. x. ubi apostolus ad Ro. x.
dicit corde enim creditur ad
iustitiam ore autem fit confessio ad salutem.
Et Aug. libro [illegible] de visitatione in-
firmorum c. [illegible] non te pudeat coram
homine dicere quod non pudeat forsitan
coram multis et cum multis facere. Sane
humanum est peccare. Christianum a peccato
desistere. Diabolicum est in peccato perseue-
rare. Et infra confessio est coram uno
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] confessio [illegible]
debet penitere [illegible] debet [illegible]
penitentie [illegible]
[illegible]

plia 2 loc

Ro. x.

Aug. 99

plia 2 20

Arguitur 2 confessio sit fieri
per scripturam. Probatur confessio est hanc
ad hoc ut omnia peccata sua penitentibus sacer-
doti manifestet. Sed hoc potest per scripturam
sit sacerdoti sua conscientia ma-
nifestare ergo etc. Ad oppositum non est diffinitione
confessionis. Dicendum quod licet manifestatio
peccatorum sit de ratione confessionis non tamen
qualiscumque manifestatio sed illa que
fit per verba in eo qui habet usum
sermonis. Sicut enim in baptismo non
habet ablucio sufficit sed illa que fit
in elemento determinato vero aqua
Itaque in penitentia sufficit qualiter-
cumque peccata manifestare sed oportet
per modum determinatum manifestare
Arguitur 2 homo tenetur confiteri
proprio sacerdoti sed aliquando proprius sacerdos
est absens cui non potest viva voce
loqui. Posset autem per scripturam ei suam
conscientiam manifestare ergo etc. Ad oppositum est illa
decretalis omnis utriusque sexus
fidelis postquam ad annos discretionis
pervenerit omnia sua peccata solus saltem
semel in anno fideliter confiteatur proprio sa-
cerdoti. Ad hoc dicendum dicit beatus Thomas
quod in absencia sacerdotis fit etiam
laico fieri confessio. Et ideo non
oportet quod per scripturam fiat quia plus

pertinet ad necessitatem confessionis
actum quod ille cui fit confessio
sciat. Ut dicit consequenter contingere
potest quod obligatus ad satisfactionem alicuius
per unum modum non recipit illud satisfaciendi
vel illum modum observare non potest
vel sacerdos quando tenetur exequi
iuste pro illud restituatur pro illud decreto
iusto vel iuste quod iustum est exequens
non tenetur exequi illud iustum
si exequi iusto modo non potest. Dubitet de eo
si quando non tenetur confiteri verbo vel
scripto homo tenetur pro de more con-
fiteri quia aliquo predictorum modorum
confiteri non potest.

Augustinus. Confessio sit per scripturas
... dicit causa ...
sacerdos debet esse iure ...
... alterius regu-
lam ... et penitentia illius
... non potest ... quod non debet
per scripturam recipiatur quod non debet
... confessio sit facienda sacerdoti
... scripta ... mulier
simpliciter ... scripto petere
offerre et ea in scripta redigere
ne deinde oblivioni ... glossa

Doctor Dactus [?] ... ad iacob
quae ad ... medicamentum dicit
quod non ullum ...
... ita expresse potest fieri in scripto

Sic verbo hec est dum ore confessio
fit ad salutem intelligitur et de con-
fessione peccatorum sed de confessione fidei
Arguitur R. illud non est necessarium ad
ad salutem quod Christus non precepit licet in-
stituit in lege evangelica sed Christus non
docuit nec instituit fieri confessionem
Ad oppositum quia Christus sufficienter docuit et insti-
tuit omnia necessaria ad salutem hoc
quando dixit penitentiam agite Et
Vade noli amplius peccare sed nullibi
dixit ut confiteretur peccata sua Sed
contra confessio est de doctrina et pre-
cepto Christi Christus enim qui tradidit
claves potestatem ecclesie sue instituit
confessionem vocalem Mathei xvi ubi
dixit dominus petro Tibi dabo claves
regni celorum Et quodcumque ligaveris
super terram erit ligatum in celis Et quod-
cumque solveris super terram erit solutum
et in celis Glosa hoc est dabo tibi
potestatem iudiciariam scilicet cause quecumque
indigent confessione iudicandi sunt
vincit Apud deum indigentiam iudicandi sunt
Et quecumque solvendum iudicaverit
vincit Et de confessione peccatorum consequitur
a deo Et Mathei xviii Amen dico vobis
quecumque alligaveritis super terram erunt
ligata et in celo Et quecumque solveritis
super terram erunt soluta et in celo
Item fit aut sacerdotibus deservire

Capitulo x
Mathei xvi
Mathei xviii

[illegible] audivit ab ipso
petri [illegible] jacobus patriarcha et
episcopus ierosolymitanus [illegible] sua cancella
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et potest et iustificat hominem per
ecclesiastica sacramenta sicut oporte[illegible]
[illegible]
[illegible]
et de solutione naturali et corporali [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad corruptionem et dissolutionem [illegible]
et peccata [illegible] mortali [illegible] ideo sic mortui

Capitulum · 83

[illegible]

jacobus
ultimo

[illegible]

× dec[illegible]

[illegible]

Sed

corporis est in potestate nostra [illegible]
similiter [illegible] est de accidentium
de consuetudine [illegible] in potestate nostra
et infirmari [illegible] ordinate [illegible]
[illegible]
non [illegible] in potestate [illegible]
[illegible] liberat [illegible]
[illegible] liberum [illegible]
[illegible]
[illegible] liberari [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible]

Augustinus de infirmitate [illegible]

Tunc [illegible] ad [illegible]
[illegible]
que [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
per legis latorem [illegible]
Sed nolo ut [illegible]
[illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible]
est videre quod [illegible] sibi non [illegible] dignatur
[illegible] ad te [illegible]
[illegible]
[illegible] sedeat te
[illegible] que in [illegible]
[illegible] sacerdote [illegible]
[illegible] deum [illegible] aut [illegible]
qui fit ad deum [illegible]
[illegible] qui [illegible] et [illegible]
humiles [illegible] ad penitentiam
[illegible] aut [illegible] et [illegible]
illud [illegible]
[illegible] ad [illegible] salutem [illegible]
[illegible]

vltra aliquis statim con
fiteri teneatur habita
opportunitate vel possit
expectare vsque ad quadrage
simam | pro sui solutione questionis
questione. Nota primo quod
aliqui dicunt confessionem non
esse necessariam ad salutem | eo
quod non cadat sub aliquo precepto
divino | ut patet discurrendo precepta
decalogi Exodi xx° | Alii vero quos
non sequimur probabiliter
est observandum quod absque vocali
confessione | vel signo || eius loco
vocis sufficiat | non est salus.
dato quod confessor haberi possit | eo quod
dicit Ambrosius. | Non est quis a
peccato iustificari | nisi fuerit confessus
| Et procedendum est | quod sub precepto
cadit | sic omnino necessarium ad
salutem | Sed attendendum est aliquid
cadere sub precepto dupliciter | vel
ratione sui et absolute vel secundario et
per accidens. Primo modo non cadit confessio
sub precepto | eo quod non invenitur

Exodi xx

Ambrosius

aliquid cadit sub precepto 2°

pt

[con]cessisset in aliquo casu manda-
torum suo superiori [illegible] habet in
sacramento [illegible] supplet [illegible] sub prae-
cepto [illegible] q[uia]
dicitur [illegible] illo praecepto ho-
nora patrem tuum et matrem tu-
am sub praecepto honor et obedientia
facienda matri ecclesiae [illegible] ma-
gnalia contra statuta et praecepta con-
fessor [illegible] ut homini fat [illegible]
canonice [illegible] in c. omnis utriusque
se[xus] et [illegible] de poe. [illegible]
et ad hoc est glo. de poe. dist. v[illegible]
[illegible] confessio sit [illegible]
[illegible] quandam [illegible]
[illegible] ecclesiae [illegible] ante [illegible]
[illegible] de [illegible] et q[illegible]
[illegible] supplicatione [illegible]
[illegible] leprosis [illegible]
ostende te sacerdoti
Nota 20 [illegible] ad confessionem obliga-
[illegible] medicina [illegible] et [illegible] hoc
[illegible] ad confessionem
[illegible] baptismum [illegible]

ad confess. obliga[tur] [illegible]

Et iniunctam sibi penitentiam propriis viribus studeat
adimplere suscipiens reverenter ad minus in
pascha eucharistiae sacramentum

2o parte postrema

precepto fuerit positum. Et sic te-
nentur de positivo constitutione edita
in concilio generali sub innocencio 3o
quod utriusque sexus fidelis postquam ad annos
discretionis pervenerit omnia sua solus
peccata saltem semel in anno fide-
liter confiteatur proprio sacerdoti etc.
Tamen ut quibusdam doctoribus de regno
[illegible] omnes [illegible] [illegible]
legem [illegible] dei [illegible] ut [illegible]
reverencia ad eucharistiam [illegible]
tamen ut omnes doctores [illegible]
innotescant [illegible] [illegible]
[illegible] lateat. Hoc secundo
[illegible] [illegible] [illegible] quedam ad con-
fessionem obligatur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut patet ille qui non habet mor-
talia peccata [illegible] [illegible] possit
[illegible] ad pascha [illegible] [illegible]
illius [illegible] [illegible] obligatur
[illegible] sit obligat ad [illegible]
ad quam [illegible] confessio [illegible]
[illegible] [illegible] non solum obli-
[illegible] [illegible] [illegible] constitutione
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et hoc
[illegible] de constitutione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

2o [illegible]

obligatur [illegible] ad confessionem [illegible]

2o [illegible]

De talibus non videtur per assertionem
quod possint usque ad pascha differre
confessionem ... quando tale
tempus ... si offert
opportunitas ... habendi
... videtur ... tribulatione
... illa ... sacerdote
... aut si ... in pascha
... aut ita ... vel ... nisi
se confiteatur ... quia
... informat vel se ponunt
... tenentur
absque dubitatione ad confessionem
aut ita ... confitentur
... vel ... tempus
... sacerdotem ...
... habere sacerdotem ...
... differre sine
... et
... aliter de ... religioso
... tempore vite ... tempus
... habendi ... sacer-
dotem si ... mortis ... quod
tenentur sine mora confiteri
Notandum quod ad confessionem actualem
faciendam obligantur aliqui ... ...
... videtur esse ... ...
... confessione et baptismo differendo

Si aliquis in pascha tenetur confiteri

Aliqui tenentur ... ... confiteri

qz [illegible] e faciam [illegible] Ad baptizandum parvulum non tenetur aliquis
statim set [illegible] habet [illegible] baptismi
[illegible] periculum mortalitatis nisi statim
baptizaret [illegible]
[illegible] qd [illegible] baptismum
differat [illegible] [illegible] pt [illegible]
[illegible] de [illegible] baptismi [illegible]
[illegible] vel no [illegible] [illegible]
[illegible] causa [illegible] sic [illegible]
[illegible] volu [illegible] no retardat [illegible]
[illegible] aliqua causa
[illegible] causa [illegible]
baptismi [illegible]
[illegible] vel [illegible]
baptismum differat [illegible] peccatum
[illegible] videtur [illegible] esse in
[illegible] no [illegible]
confessione [illegible] Et [illegible] de
baptismum [illegible] in hac vita
[illegible] mortale [illegible]
[illegible] aliquis tenetur
[illegible] vel baptismum
ad confessionem [illegible] non
[illegible] ad statim confitendum tenetur
tenetur [illegible] confitendum
[illegible] aliquis tenetur ad confitendum
[illegible] tenetur aliquid facere [illegible] no pt
[illegible] facere [illegible] confessio [illegible] tenetur
confiteri

laudable [illegible] in [illegible] peccator [illegible]
comode [illegible] peccatum [illegible] sacramentum
[illegible] gratia [illegible] homini reddit magis firmum ad
resistendum peccato

Al[illegible] [illegible] facere

Nota pro 44 quod in periculo constitutus
tenetur hoc statim confiteri secundum Petrum
de Palude. Secundo quod sacerdos qui
habet curam vel ministrare aliquod
sacramentum quod debet prius confiteri
de mortali. Non sufficit contritio nisi quando
necessitas urget vel potest absolvi
ab aliquo. Sicut baptismus et sacramen-
ta [illegible] omnis. Secunda talia [illegible] non
[illegible] et [illegible] ad alia [illegible]
post baptismum. Unde de conse. dist. [illegible]
[illegible] in [illegible] presbiteri [illegible]
[illegible] mortalis [illegible] fieri
[illegible] petere vel [illegible] et [illegible]
confessionem petere vel [illegible] quam aliis
aliquo sacramento. Debet hoc
ministrare [illegible] sacramento debet [illegible]
[illegible] sacramentum ut qui absolvere [illegible]
[illegible] et alius [illegible] alia
[illegible] non [illegible] ipse sacerdos
[illegible] ministrare debet [illegible]
[illegible] quo indiget [illegible]
[illegible] [illegible] ministrando
peccat [illegible] contra deo quando
[illegible] et [illegible] periculi
est [illegible] in notabili [illegible]
mortis [illegible] periculo mortis in quo [illegible]
[illegible] moriuntur [illegible] in bello
ut [illegible] naufragio aut [illegible] vel [illegible]
vel [illegible] vel celebrare vel administrare

[illegible] vult [illegible] aliquod [illegible] exercere
[illegible] vel aliquem actum [illegible] vel [illegible] vult
[illegible] vel legere [illegible]
aliquem ordinem suscipere

in periculo constitutus tenetur hoc statim confiteri
[illegible] sacramenti

de conse. dist. v.

[illegible] periculo mortis

gravi infirmitate laborat et medici te-
nentur infirmos quod omnia monere
ut medicos animarum advocent [illegible]
de pe. et re. c. Cum infirmitas
[illegible] precipimus districte [illegible]
et [illegible] medicis corporum
ut cum eos ad infirmos vocari con-
tigerit ipsos ante omnia moneant
et inducant ut medicos advocent
animarum. [illegible] racione [illegible]
opportunitatis confessionis [illegible]
[illegible] qui est absolutus [illegible]
[illegible] illo anno copia confessoris
et amplius [illegible] habere [illegible]
possit [illegible] illud [illegible]
hoc [illegible] statum [illegible] tene-
tur [illegible] vel quod [illegible] habet
confiteri [illegible] confitetur ad
illa [illegible] qui facit con-
statum confitendi [illegible]
[illegible] religiosos qui racione [illegible]
[illegible] ad religiosos [illegible]
[illegible]
confiteri sequenti [illegible] statuit con-
confiteri [illegible]
aliud [illegible]
[illegible] habita
confessoris opportunitate [illegible]
dicit [illegible] statutum religiosis [illegible]
confiteri tenentur.

Conclusio. Aliquis non statim
post peccatum tenetur confiteri [illegible] potest
differre confessionem usque ad quadra-
gesimam [illegible]
[illegible] ecclesie non [illegible] circa [illegible]
[illegible] semel in anno [illegible]
peccata confiteri. [illegible] si aliquis confessionem
usque ad terminum ab ecclesia [illegible]
constitutum differat non peccat [illegible]
Quia baptismus est sacramentum necessitatis
et penitentia [illegible] non
peccat qui differt baptismum usque ad
sabbatum sanctum [illegible]
[illegible] si differat confessionem
usque ad quadragesimam [illegible]
[illegible] confessio [illegible] ille
qui est in peccato non tenetur statim con-
fiteri [illegible] debet peccatum [illegible]
[illegible] tenetur statim confiteri [illegible]
[illegible] confessio
[illegible] non valet. Contrarius [illegible]
[illegible] confessio [illegible] in aliquo casu valet
[illegible] tenetur ad hoc [illegible]
[illegible] non
[illegible] hoc est [illegible]
[illegible] tenetur confiteri peccata
[illegible] tenetur [illegible]
[illegible]
[illegible] tenetur [illegible]
[illegible] tenetur [illegible]

[illegible]
1o
2o
3o

Quarto 3a [illegible] debet ho-
licet non de [illegible] de [illegible] hoc
[illegible] eadem anno [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] et debet [illegible] 165
[illegible] et [illegible] quod non posset
[illegible] anno [illegible]
[illegible] obligant [illegible] loco
Item [illegible] de [illegible]
et [illegible] loci et temporis [illegible]
[illegible] cognoscere
[illegible] ad [illegible] sacerdotes
[illegible] mortali [illegible]
[illegible] pro loco et tempore [illegible]
[illegible] affirmative [illegible] ut capitulo [illegible]
[illegible] alios [illegible]
[illegible] loci et temporis non [illegible]
[illegible] ipsa [illegible]
[illegible] festum pasce [illegible]
[illegible] Gerson [illegible]
cadet sub precepto [illegible] qualibet
[illegible] et [illegible] sacramentale indulgencias sed [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]

A 22 mortali peccator statim tenetur re-
conciliari se deo & satisfacere de offensa
Sed utrum [illegible] debet facere mediate
confessione: ergo statim tenetur confiteri
[illegible] reconciliatio precedens & satisfactio
potest [illegible] considerari [illegible] sed de-
lege [illegible] Et ad ea statim tenetur peccator
Aliquando considerari [illegible] Et [illegible] reconciliatio
et satisfactio fit in [illegible] contritione ad [illegible]
obligatus est peccator Aliquando potest considerari [illegible]
ut habet [illegible] formam [illegible] & forma [illegible]
Et sic obligatur ad talem peccator [illegible]
[illegible] Respondet [illegible] peccator [illegible]
[illegible] de peccato et [illegible] confessio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible] facere [illegible]
[illegible] non faciunt legem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicit [illegible]
Et ideo non tenebitur ad hoc

a[n]i[m]e sue. Sed q[uia] q[ue] inhonesta cor-
poris / impedit quis manifestare
medico ad curationem. Et hac ra-
tione manifestanda sunt cor[am] inho-
nesta a[n]i[m]e sacerdoti tanq[uam] medico a[n]i[m]e.
Sed lacrime lavant delicta quod voce
pudor est confiteri / ut dicit magister libro 4° di-
stinctione / ergo confessio non est necessaria ad
remissionem peccatorum. Sed dicendum ut magister p[ro]
illud verbum refertur ad publicam
penitentiam / illi enim deberent solemnem
et confessionem ostendere / significare
voluntatem / quia lacrime occulte et secreta
confessio sit quod sit sacerdoti lavant de-
licta / quod pudor est publice confiteri. Et
quod petrus dat se lacrimis petri [illegible] de
confessione non confessionem vel satisfactionem de-
hoc non concludit / illa auctoritas enim facta
quia ista non fuit tempore christi vel forte
nondum facta erat universaliter confessio
sicut modo est.

Ad 4. peccator statim tenetur confiteri habita
opportunitate sacerdotis / quia tamen percussus
a serpente / non statim querit remedi-
um / contemptor est sue salutis / scilicet
dum incidit in peccatum mortale / si non
statim querit remedium confessionis
contemptor est sue salutis spiritualis. Sed
contemnere suam salutem spiritualem est peccatum
mortale. Ergo tenetur statim confiteri.

In 4° sen. d. 17
Ambrosius super lucam

peccatum ... alibi confiteri

Io 1. 13

contempne salutem in 2a pos ponere

2a negative

[illegible] in q[uaere]re salutem spiritualem
et intelligi duplici[ter] [illegible] Primo
[illegible] aliquis dulcibus [illegible]
mori [illegible] et hoc e[st] peccatum mortale. Aut
negative. Et hoc modo q[uaere]re salutem
spiritualem sollicite. Et hoc no[n] e[st] peccatum
[illegible] constancia [illegible] nisi in aliquo
determinato casu [illegible] si no[n] q[uaere]ret
sollicite spiritualem morbum omittendo
Et magis e[st] subveniendum morbo
spirituali q[uam] corporali. Sed aliquando s[piritu]s [illegible]
morbo corporali [illegible] si [illegible] multe [illegible]
no[n] statim remedium q[uae]reret. Ideo multo
magis peccaret qui differt remedium
[illegible] adhibere con[tra] morbum spiritualem
[illegible] no[n] e[st] [illegible] salutis ani-
malis [illegible] statim medicum [illegible]
[illegible] membris [illegible]
e[st] de morbo spirituali [illegible] e[st] [illegible]
q[uam] morbus corporales [illegible]
diane remedium [illegible]
semper invalescit in [illegible]
[illegible] nature [illegible]
morbus aut per [illegible]
contricionem unde no[n] e[st] [illegible]

parochus auffert s[ibi] parochianum [illegible]
[illegible] [illegible] vel parochi-
anum [illegible] erat et legi-
[illegible] [illegible]
parochi[anu]s [illegible] parochianus
[illegible] [illegible]
parochi[anu]s [illegible] esse
[illegible] Et [illegible]
parochia [illegible]

Utrum sacerdos parochialis debeat credere suo subdito dicenti se alteri esse confessum

Nota primo. Utrum parochia generaliter dicatur diuisio qua ecclesia ab aliis diuisa. In qualibet enim diocesi sunt parochie hoc est ecclesie et congregaciones hominum ab inuicem distincte et diuise quo ipse et commodius et habitacius in fide ac salutis via erudiri possit. Sacerdos parochialis qui et curatus dicitur ille cui cura commissa est certe parochie in sacramentorum administracione et in predicacione ad erudiendum plebem in fide et via salutis. Qui et proprius sacerdos parochianorum hoc est illorum qui de eius sunt parochia. Tales enim sacerdotes sunt coadiutores et cooperatores episcoporum non solum in predicacione officii verum eciam in audiendis confessionibus et penitenciis iniungendis ac retinendis que ad salutem pertinent animarum. [illegible] de officio [illegible] ordinarius de quo sacerdote dicatur.

Parochia parochialis sacerdos

Sacerdos parochialis dicitur

[illegible] de [illegible] iudices

diocesis dicitur diuisio qua unus [illegible] parochia dicitur locus in quo degit presbyter [illegible] alicui ecclesie baptismali deputatur [illegible] ecclesie baptismales non debent esse [illegible] terminis [illegible] baptismales ecclesie [illegible] terminate esse non [illegible] appellatur fines

[illegible] 2 A

[illegible]

[illegible]

Augustinus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] vita predicet ut doceat populum verbo
et opere edificet et exemplo. Debet
enim frequenter exponere verba sacre
scripture i. e. sanctorum patrum exempla, puta
[illegible] agentium [illegible] et mortis
[illegible] ad [illegible]
et per exempla sue conversacionis et vite
edificare auditores. Non enim sufficit
vita bona sine doctrina, sed oportet
sacerdotem habere utrumque scilicet vite
sanctitate et doctrina [illegible] sit
hoc difficile. Nam ut Augustinus et habetur
[illegible] Ars artium [illegible] in hac vita
et maxime hoc tempore [illegible] officio
[illegible]
[illegible] apud deum nihil beatius
[illegible] imperator
[illegible] Nota [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]

peruenit, omnia peccata sua solus confiteatur
fideliter semel in anno proprio sacerdoti et
[illegible] studeat et distinguitur contra
aliquem, et non ut imponitur quia
non enim solum parochiales sacer-
dotes seu curatus inferiores dicuntur
proprius sacerdos, sed quilibet ha-
bens ordinariam [illegible] iurisdic-
tionem super penitentem immediate
cum sit [illegible] cuiusque sit ordinarie
absolucionis [illegible] seu prius dicere in-
sit iudicare, seu prius dicere in
causa peti, et sic episcopus est proprius
sacerdos fidelium sue diocesis, et
papa est proprius sacerdos omnium
christianorum. Ad hoc ergo ut ad-
quis non sit transgressor illius pre-
cepti omnis utriusque sexus etc.
Sufficit quod semel in anno confiteatur
pape vel episcopo vel sacerdoti parochi-
ali vel alicui alteri de licentia ali-
cuius illorum. Nota tertio quod sacerdos
parochialis plebanus debet vul-
tum pecorum suorum cognoscere. Vnde pe-
corum suorum, que sacerdotis re-
sollicita custodia vigilare debet
sideracione ipsa vigilare debet
super gregem sibi commissum. Et in hac
cognitione non oportet quod credat
subdito, sed certitudinem facti inqui-
sit inquirat. Aliud pro confessione

Sacerdos parochialis debet vultum [illegible] cognoscere [illegible] pro [illegible] custodiam

2o pro confessione

manifestacionem et quibus ad hanc
cognicionem non potest maiorem credibili-
tatem accipere ipse et subdito credit
quod hoc est ad subveniendum conscientie
ipsius. Noto quarto aliquis potest
a percepcione sacramenti eucaristie
dupliciter impediri. Primo per impedi-
mentum pertinens ad forum iudiciale
puta quia est excommunicatus vel suspe-
ctus creditur esse excommunicatus
et non tenetur credere subdito suo
de absolucione sibi collata. Nam in
foro iudiciali creditur homo contra
se sed non pro se. Secundo per impedi-
mentum pertinet ad forum penitencie
et isto secundo tenetur credere. Ideo
in foro penitencie creditur homini
pro se et contra se. Cognicio enim in foro
penitencie dependet a voluntate
subditi. Ideo debet eum reputare
ydoneum ad sumendam eucaristiam
si asserit se confessum et absolutum
ab eo qui absolvere potuit vel
auctoritate apostolica vel auctoritate episcopi et cetera.
Conclusio. Sacerdos parochi-
alis debet credere suo subdito
dicenti se confessum et absolutum
ab eo qui eum absolvere potuit vel ab
aliquo superiori. Quia in foro pe-
nitencie creditur homini et pro se

2 quarta
A percepcione sacramenti aliquis impeditur dupliciter primo per forum iudiciale

2o per forum penitencie

[illegible]

et tamen sciens dicere sic ego te confessum
et absolutum promittet ad bonum peni-
tencie licet si sibi confiteretur pos-
set dicere quod vellet et teneretur
ei credere ipso dicente sibi sic ego te
confessum habenti autem tenetur credere
Item Ex precepto ecclesie in parte sacer-
dotes parochiales non debet crede-
re solo verbo suo subdito dicenti sic
ego confessus habenti autem absol-
vendi potestatem Item quod frequenter in confes-
sione aliquem confitentem [illegible] qui pro-
[illegible] non fuerit sed sacerdos de
alterius non [illegible] sit ad bonum
licet suum subditum [illegible] debet ab eo que-
rere [illegible] sibi confiteatur Item [illegible]
petere ut sibi [illegible] in confessione
illud bonum quod habemus in confessione
consequuntur [illegible] idem ille confitendo [illegible] at
[illegible] confessorum dicat si liceat [illegible]
se confessum [illegible] possit [illegible] dicere
[illegible] et aliquem alium hab-
[illegible] ad confitendum potens quod
[illegible] appelli ad confitendum [illegible] absolvere
alteri confessori [illegible]
potuit Confessio enim [illegible] quod
sacramentalis est ideo [illegible] sub
sacramento [illegible]
secreto [illegible] mandatum [illegible]
Item [illegible] diligenter [illegible] sed quia
debent diligenter [illegible]
mandato [illegible]

diligenter [illegible] peccatoris [illegible] diligenter [illegible]
[illegible] confessione [illegible]
[illegible] in eis
[illegible]

diligenter voluit hoc est conscientiam sui
peccatoris agnoscat unde non potest esse
[illegible] confessionem. Ergo ideo debet omnis
[illegible] sibi confiteatur. hoc est
[illegible] [illegible] contra omne
mandatum illud divinum consequitur
Dicendum diligentem agnoscere volens peccata
sui Considerando [illegible] vite
[illegible] per modum confessionem [illegible]
[illegible] scrutatur [illegible] accedat ad
[illegible] sibi dubitat ad confessionem [illegible] aliquis
[illegible] confessionem et absolutionem et
[illegible] sacerdos habet aliqua signa pro
babilia [illegible] ille non dicit veritatem
non tenetur ei credere nisi faceret
fidem sufficientem ei.
Aduerte. Ad dubium alicui simplici
[illegible] in potestate data [illegible] sed
[illegible] parrochia est data et
[illegible] sacerdoti non remanet
[illegible] potestate pape vel episcopi
[illegible] sacerdos [illegible]
[illegible] sibi confiteantur
[illegible] parrochia non datur [illegible]
[illegible] commodum sed [illegible]
[illegible] et ideo incommodum
[illegible] possunt alii sacerdotes ex
[illegible] ad eorum instructionem et
[illegible] ad superiorem pastorem
absolutionem qui de omnibus curam habet. Hec
Hugo de Ancona

Utrum prebendatus in du-
abus ecclesiis in die qua
diversum officium sit tene-
atur utrumque officium dice-
re [illegible] prebenda est
ius percipiendi proventus in ecclesia
competentes [illegible] tamquam uni de
collegio et nascitur ex canonia
[illegible] ex matrice [illegible] qui
[illegible] canonia debet habere
prebendam [illegible] de preben[illegible] relatus
Canonia est ius [illegible] ex
electione institutione seu receptione
alicuius in canonicum [illegible]
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
prebenda [illegible] assistit in
prebenda [illegible] canonia dicit in
fructum percipere canonicatum est
ius alicuius [illegible] ad hoc spectat specialiter
receptus [illegible] in capitulo et in
in choro [illegible] ecclesia [illegible]
[illegible] redditus deputatos et assignatos
[illegible] clericis [illegible]
[illegible] collegiatis in officiis [illegible]
illi clerici [illegible] canonici [illegible] celebrat
vel eis intersunt divinis officiis [illegible]
redditus ille sit ex decimis seu ex

prebenda

Canonia

prebenda [illegible]

dignitas et administratio rerum ecclesiasticarum cum iurisdictione

possessionibus Vel per alium modum

Dignitas quid

Dignitas autem est cuiusdam preeminencia in gradu ut archidiaconatus decanatus et similia Et quandoque dicitur personatus vel dignitas est quedam preeminencia que ad forum contenciosum ecclesie graduum [illegible] Sive quandoque dicitur personatus aliqua honoris prerogativa in ecclesia ponit personam absque officio [illegible] sub ipso officio quod exercet [illegible] pre-cendi [illegible] de constitucionibus [illegible] acces-ut [illegible] de [illegible] temporalia possessiones [illegible] custodia sacristanorum de [illegible] prepositura et similia

Hora canonica quid

Hore [illegible] officium in preposito intelliguntur hore canonice que in ecclesia decantantur Est autem hora canonica officium divinum certa hora [illegible] persolvendum ab ecclesiasticis personis Et sunt hore canonice septem scilicet matutine prima tercia sexta nona vespere et completorium Et dicuntur hore canonice [illegible] regulares quia de re [illegible] et regulariter a sanctis patribus [illegible] observande sunt [illegible] canon [illegible] regula dicitur latine Sunt [illegible] regula ab [illegible] ad laudem [illegible] sunt [illegible] que [illegible] septem [illegible] et

Hore canonice instituti [illegible]

De cele[bratione] missarum

[illegible] obedienciali et [illegible] officium divinum in [illegible] studiose celebrent et devote [illegible] et [illegible]

debite compleri vel quod possit. Et

beneficium recipientes septem quotidie

[illegible] pro adimplendis horis. Ad hec

septem horas tenentur sacerdotes

et alii clerici in sacris constituti

ordinibus et in [illegible] sunt

[illegible] [illegible] de con-

[illegible] [illegible] Et omnes illi qui

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ecclesiasticum stipendium

[illegible] ordine [illegible]

in [illegible] beneficiati autem

beneficiati dicuntur [illegible] habet beneficium

dicitur quod [illegible] [illegible]

officium [illegible] [illegible]

[illegible] officium [illegible] ab ecclesia

habet [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] in

[illegible] [illegible] tenetur [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

de [illegible] et ordine officiandi

[illegible] se conformare debet

metropolitane [illegible] de [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] in

[illegible] tenentur [illegible]

metropolitane sede [illegible]

[illegible] Nota [illegible] aliquis

sit esse [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] habet

in [illegible] habere [illegible]

[illegible] beneficium [illegible]

Margin notes:

qui tenentur ad horas canonicas

[illegible] [illegible]

beneficiati dicuntur

in modo officiandi conformari debent ecclesie metropolitane

Aliquis sit esse [illegible] [illegible] dicitur [illegible]

Hic enim deus defraudat et indebite ... unde tenetur ad compensare

tenetur ad officium aliquod dicte
prebende tunc tenetur quia defraudat
dispensans sibi debito. Et ita ipse
tenetur ad restitutionem stipendii sub
tracti. Si autem aliquis licite sit pre
bendatus in duabus ecclesiis. Itaque
possidet duo beneficia. Et sive habet
et sive [illegible] scilicet [illegible]
scilicet dispensante eo qui dispensare
potest. Iste non tenetur [illegible] ad dupli
catum officium [illegible]
[illegible] nota
Questio. Quidam [illegible]
[illegible] per orbem diffusa [illegible]
[illegible] tradidit [illegible] Magistri
[illegible]
[illegible]
[illegible] consuetudines [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] tradicione
[illegible] obligatur. Sed [illegible]
[illegible]
[illegible] pro locorum [illegible]
[illegible]
et [illegible] ita quod [illegible]
tradicionibus [illegible] | tradicioni
[illegible] tradicionibus specialibus
[illegible] Ita in [illegible] illa
qui a aliquo [illegible] prebendam acce
perit. Duobus scilicet deo et [illegible]
deo obligatur et tradicionibus [illegible]
et [illegible] obligatur ad officium divinum
debitum quod obligatur deo per se ipsum
debet persolvere

de [illegible]
beneficia
obligatur
obligatur
duobus
primo deo

D. Q. i doctorum

Contra celebrando missa debet dici de die et
non de nocte quia hoc sacramentum ad tempus gratie
pertinet per diem designatur unde ad Ro. xiij
nox precessit dies autem appropinquabit [illegible] sed
[illegible] in hac non solis ab ortu solis sed etiam
[illegible] secundum ortum solis manifestum
aliqua actus manifestarum vel illustratorum
nisi in nocte natalis domini [illegible] et quinti
dicendo quod qui facit eum diem celebrat
[illegible] hoc fit quod generaliter consuetudinem contra mortaliter
peccat nisi fiat dispensationem ubi de pa-
[illegible] cardinales aliquorum qui dispensacione pape
celebrat eum diem [illegible] dicit glosa de penitentia [illegible] legum
[illegible] [illegible] eum diem celebrare post hec
[illegible] [illegible] [illegible] infirmo [illegible]
[illegible] [illegible] nos habemus volumus ac celebrare
misse tercia hora instituta est tercia diebus
festis in sexta diebus profestis in nona diebus
ieiuniorum

Deo in 2da dist. 13

excepto tempore quo teneatur a prima diei usque ad
nonam missam agere celebrare non computando pri[ma]
diei ab ascensu solis super orizontem usque ad
illa hora qua primi radii solares illuminant emis[pherium]
nostrum quod dicitur primum aurore. Et incipit sicut dicitur
[illegible] de crepusculis quod sol est sub orizonte ad 18
aut 8 gradus quod ascensus non attinet spacium ultra
horas equales et quartam unius hore. Et ille terminus
celebrandi tenetur et non ante plures de conse[cratione] dist. 1
nocte sancta natalis missam celebrare presbiteri

dist. 10. Constitutiones contra canones et decreta
presulum romanorum vel bonos mores nullius sunt
momenti. / dist. 36 quia labia sacerdotis
custodiunt scientiam et legem exquirent ex ore eius
pauper [illegible] de celebratione misse in die nat[ivitatis]
potest celebrari 3 misse sunt dicende una in media
nocte alia in aurora tercia in die debita sunt dicta
sunt in die [illegible] duabus vel [illegible]
[illegible] hec est consuetudo sed [illegible] aurora non debet dici [illegible]
una scilicet illa de media nocte

dicat | et deo laudes debitas p
cunctis horis exolvat | hec dicit
[illegible] ad deum | quibus psalmis
et hymnis | deo laudes [illegible]
[illegible] dicat in [illegible] | dicit deo
[illegible] laudate pueri dominum | [illegible] officio
ad [illegible] | quod [illegible] debet [illegible] maiori
tradicionis | et [illegible] laudes debet
deo | [illegible] | sufficiat [illegible] semel
dicat officium suum [illegible] Q[uod]
aliqui [illegible] | quia [illegible] clericus
de [illegible] officii | [illegible] [illegible] [illegible]
quod debeat dicere officium [illegible] esse
in qua maiorem [illegible] habet | [illegible]
[illegible] in una [illegible] | et in [illegible]
simplex [illegible] | debet dicere [illegible]
[illegible] | in qua est [illegible] | [illegible]
[illegible] in utraque ecclesia | sunt simplex
beneficiatus | debet dicere officium [illegible]
[illegible] ecclesie | [illegible] forte in maiori
ecclesia | habeat opulenciorem prebendam
[illegible] [illegible] nullius momenti sunt
[illegible] comparata Q[uod] si [illegible] ambe
ecclesie | sunt equales dignitate | [illegible]
eligere [illegible] officium | [illegible]
Q[uod] aut[em] sunt in aliqua ecclesia [illegible]
debet se conformare illi | in quibus
[illegible] [illegible] beneficiatus obligatur
ecclesie | de qua accepit fructus | que
aut ad ecclesiam [illegible] | [illegible]

fi. de [illegible] laude in [illegible] [illegible] [illegible]. dicit [illegible] qui ad
horas [illegible] tenetur [illegible] quod ad horas de
beata virgine teneatur [illegible] de consuetudine sic habet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] at [illegible] habet [illegible]
[illegible] ecclesie [illegible] de celebratione [illegible]
plures [illegible] [illegible] habet

30 ecclesie

dispensacionem prelatorum ecclesie | Ideo hec
debitum quod debet ecclesie |
debet persolvere secundum quod statutum est
vel prescriptum. Si sit prebenda requirens
residenciam | vel pro vicariam | si hoc postu-
lat secundum ecclesie statutum | ac con-
suetudinem | unde ex precepto et con-
tradicionibus generalibus ecclesie | omnis
habens beneficium tenetur dicere offi-
cium | sed quod dicat officium illius vel
secundum ecclesie | est ex tradicione par-
ticulari talis ecclesie | Est ergo

Conclusio prebendatus in
duabus ecclesiis die qua diver-
sum officium fit in eis | non tenetur
utrumque officium dicere | Quia sic nullus
tenetur ad impossibile. Sed si aliquis
habens decem vel plura beneficia |
tenetur in die decies vel pluries
horas canonicas dicere | quod esset quasi
hominis obligacio impossibilis | ergo non tenetur
nec cadit sub precepto dicere utrumque

Argumentum | videtur quod ex precepto
[illegible] | beneficiatus tociens tenetur
dicere horas canonicas | quot beneficia
habet | et sic si habet unum bene-
ficium ad unum officium | sic multa beneficia
ad multa officia | sed aliquis habens
unum beneficium tenetur ad unum officium | ergo
habens plura beneficia tenetur ad multa

officia [illegible] sit simul se habet
plura beneficia ad plura officia conferen[tur]
ad personam [illegible] non conferuntur [illegible] obli
gationem [illegible] officium [illegible] obligatur
[illegible] traditione [illegible] plura ben[eficia]
[illegible] traditione [illegible] [illegible] tra
ditionem illius [illegible] [illegible]
tenetur et non aliter unde si laic[us]
possidet plura beneficia et [illegible]
et [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] causa [illegible]
non tenetur [illegible] illa traditione
illius [illegible] ad plura officia
[illegible] illa causa [illegible]
Arguitur beneficiatus tenetur [illegible]
[illegible] officium [illegible] in qua
[illegible] beneficium [illegible] beneficium
[illegible] in pluribus [illegible]
[illegible] emolumento [illegible]
[illegible] respondeo [illegible] pluribus [illegible]
emolumento [illegible] beneficiatus tenetur [illegible]
[illegible] beneficium [illegible]
officium [illegible] unde [illegible] tenetur [illegible]
alium [illegible] tenetur [illegible] alium tenetur
se [illegible] tenetur
[illegible] alium
Arguitur [illegible] Gregorium [illegible]
[illegible] dona [illegible]
[illegible] multiplicatione beneficiorum
[illegible] multiplicantur [illegible]

Arago

Racio de non debet restare et interponere

[illegible] augent[ur] dona [illegible]
restet [illegible] donorum [illegible]
in maiori pulchritudine et
maiori [illegible] dona ob
sequia [illegible] sequitur [illegible]
[illegible] manifestat [illegible]

Arago.

[illegible] ad sermonem [illegible]
[illegible] debet [illegible]
[illegible]

Et extensive.

reddenda [illegible] extensive [illegible]
[illegible] in multiplicatione [illegible]
[illegible] et in alia [illegible]

Item si in [illegible] cura [illegible]
[illegible] officia constituta sunt [illegible] q. 4

ex. 1. 4.

Consecr. et xvi q. 1 [illegible] qualiter ergo

xvi q. 1.

qui sunt illi prebende tot debet ibi
esse [illegible] tercie sexte none [illegible] de alijs
horis [illegible] ille clericus pre-
bendatus [illegible] ipse
[illegible] non debet [illegible] dicere aliqua
[illegible] de [illegible] dispensacio
[illegible] debet [illegible] causa esse
[illegible] ut forte [illegible] utilitate et [illegible]
[illegible] et [illegible] seculi [illegible]
[illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] in alia ecclesia debet
[illegible]
[illegible] sermonem exhiberi [illegible]
[illegible] meliori exhibet [illegible]
[illegible]
[illegible] dispensant
[illegible] debet [illegible] dispensasse
[illegible]

Unde dico quod licet non teneret plures dig-
horas canonicas in dicta ecclesia tamen ex
pertinentia servare illas curas in quibus
habet prebendas propter causas has et
honestas tamen quod possit bono modo
et maxime spiritualiter pro modo quod sequitur
dicit apostolus qui altari servit de
altari vivere debet cum dico a sensu
quod qui de curis vivunt curas servire
debent. Unde quia est prebendatus in
pluribus curis si servabit unum solum in
ea honorem curis dicendo debet tamen
servire alias curas in quibus prebendatus
est quia curas defendendo et promovendo
et maxime quia spiritualia procurando me-
liatoris quod sibi est possibile et ... tene-
favorem consilium iuvamen. Ab isto
servicio non dicitur proprie exemptus licet
quod dispensatum est ut valeat in pluribus
curis ut valeat esse prebendatus. Si autem
habet plures prebendas sine dispensatione
tunc videtur quod si quis illarum est sufficiens
pro persona eius ipsa illa tenet plures
Unde qui habet unum beneficium sufficiens
... quoad ad dignitatem persone re-
quirit ... indigne ad illud et illo contentus
beneficio retento extra de prebendis c. de
multa ... Et glo. super eodem c. et ...
c. tercium ... c. dicit ... in
Si mandato nostro aliqui pensione ...
... quod aliud beneficium habeat de
quo valeat commode sustentari ...
forte in ... de hoc mentio habeat
Aut si non potest sine scandalo

1. Corinth. ix

prouidere equanimiter sustineant. Si pro-
eo mandato [illegible] dispensatur(?) [illegible]
Ecce volo dare ex parte. Sed si aliquis [illegible]
trauit hac(?) sibi plures(?) beneficio [illegible]
[illegible] in quibus non sit [illegible]
de alio beneficio quod habebat de quo
poterat comode sustentari. quia tunc ille(?)
sit insufficiens. Ex quo sit [illegible]
quia illa beneficia plura. Sed dispensacionem
aliquis assumere non debet. quia talis
ad impossibilia obligatur. Et iudicare(?)

De hoc [illegible] [illegible] [illegible]

Dubitatur(?) vtrum habere plures prebendas sit
licitum cum sola dispensacione [illegible]
istud dubium si ad theologos pertinet vel ad
[illegible] diuino vel naturali. Ad iuristas autem
pertinet sicut quod dependet ex iure positiuo
sed tamen quia diuino non [illegible] eius determinacio
[illegible] esse in [illegible] iure naturale vel a theologis
ista questio determinanda. Pro cuius intelligencia
est considerandum quod actionum humanarum multiplex
est [illegible] aliqua enim habet inseparabiliter annexam
deformitatem ut fornicacio et talia sunt que
de se sunt bone ut dare elemosinam. aliqua
in indifferencie ut leuare festucam. Alie
absolute considerate deformitatem non important
quibus circumstanciis et aliis quibus adiacentibus
bone efficiuntur ut prodesse vel occidere
hominem quod bonum est si fiat causa iusticie
vel discipline. Et de isto genere actionum
videtur esse habere plures prebendas
hoc enim secundum aliquas circumstancias ordinatas
contingat(?) [illegible] talie(?) circumstancie

vel aliquo teneatur dimittere
studium theologie quia si sit aptus
ad alios docendum ad quod in
tendat saluti animarum

Noto primo quod cum unus sit electus
eligibilior altero duobus modis
scilicet quia aliqua sunt admonitio vel
secundum quod in eleccione quelibet et secundum
rem quam aptus ad aliud secundum naturam
[illegible] secundum illud quod est
a [illegible] [illegible] et scilicet illud quod est
nobilius et dignius est eligibi
lius altero quod est minus dignum
et philosophus quia nobilitas et magis
eligendum debere et hic non pro
[illegible] nobilitate [illegible] [illegible]
nobilior quia [illegible] aliqua est
[illegible] ad [illegible] [illegible] ad
aliquem casum [illegible] [illegible]
accidit ut [illegible] nobile
sit eligibilius [illegible] ut [illegible]
[illegible] debere et magis eligendum
[illegible] in casu famis [illegible]
philosophus et in [illegible] margarita
eligibilior [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Noto 2o quod duplicem [illegible]
[illegible] esse duplicem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] ordinat [illegible] [illegible] [illegible]

8 [illegible] [illegible]
a unus est
eligibilior
altero [illegible]
[illegible] [illegible]
naturam

20 [illegible]
aliquem casum

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

domificatoria qui [illegible] precipit edif-
-icia construenda et de disposicione dispo-
-nunt · Architectores sive architecti
[illegible] sunt et alii operatores ma-

Quidam sunt manuales

-nuales qui manibus in opere exer-
-cent quod eis ab architecto
proponitur et ad operandum ordinatur
sicut in arte domificatoria secant · quidam do-
-lant ligna et lapides mandat
Architectus autem et qui de artificio
vel edificio disponit · maiore mer-
-cede conducitur · licet nil manibus operetur
sed ceteris operarius · et precipiat

Artifices in edificio spirituali

Sic pari modo sit in edificio spirituali
sunt quidam manuales operarii qui
particulariter insistunt cure animarum · puta
sacramenta ministrando · vel aliquid huiusmodi
particulariter agendo · Sunt et alii principales
artifices sicut episcopi qui imperant et
disponunt qualiter predicti suum officium exequi
debeant · [illegible] et sequitur
dentes sunt · Omnis et theologie do-
-ctores sunt quasi principales artifices
qui inquirunt et docent · qualiter alii
debeant salutem animarum procurare
Nota 2o quod sub studio theologie
hoc comprehenditur studium premissorum ca-

[illegible]

-nonum · Unde [illegible] sit impli-
-cite [illegible] in sua tota quantitate
Aliquo [illegible] ad ea que pertinent ad
sacramenta et sacramentalia et [illegible]
Glo. 1 Corinth. 1 · doctrinam presente [illegible]
[illegible] doctor [illegible]
[illegible] excellenciorem [illegible] necessitate [illegible]
[illegible] [illegible]

ad ea sunt quibus theologus mag
salutis intendentes sunt ostensum quod
vere non sit hoc [illegible] secundum [illegible]
canonica apprehenditur sub studio theo
logico [illegible] sit [illegible] theo [illegible] praeterea
[illegible] non apprehenditur sub eo
Conclusio contemplationis melius
est docere sacram doctrinam et ma[illegible]
meritorium si bona intentione agatur
quam impendere [illegible] quam hoc
patet per illud apostoli [illegible]
et illud apostoli [illegible] dicit [illegible]
de se dicitur [illegible] non enim misit me christus baptizare
sed evangelizare [illegible] baptizare
sed [illegible] sit opus maius [illegible] sa
lutem [illegible] et christus [illegible] cre
dentium [illegible] apostolus baptizabat unde
[illegible] Johannes [illegible] cognovit ihesus
quod audierunt pharisei quod ihesus plures
discipulos facit et baptizat quam
johannes quamquam ipse non baptizaret
sed discipuli eius et [illegible] ad thess
[illegible] o dicit apostolus [illegible] quod
[illegible] quod plures erunt et
[illegible] et ratione sic probatur
aliquis docere [illegible] de pluribus
[illegible] ad salutem [illegible] quam [illegible] multis
proficere possit [illegible] simplices qui
[illegible] proficere possunt [illegible] quam docet
sacram doctrinam in studio generali [illegible]
[illegible] et [illegible] docere
[illegible] et ratione [illegible] et [illegible] docere

88 [illegible]
1 Chorinth. primo
Joh. 4°
[illegible]
probatur ratione

Studuit qui in se et in alijs
proficere possent ergo si eorum
in aliquo casu non se premunire
deberent [illegible] et doctores intermisso
proprio officio [illegible] intendere
saluti animarum

Arguitur. Item tempus amittit
et perdit [illegible] qui pro
curam salutis animarum impenderet
tempus [illegible] studium occupat amittit
ipsum ergo [illegible] Ad [illegible] nulla [illegible]
iactura [illegible] temporis [illegible] et gala-
[illegible] debet [illegible] tempus habemus
operemur bonum [illegible] quod [illegible] negligit
[illegible] proximo [illegible]
ad [illegible] nullam iactura
temporis patitur [illegible] quod melius
[illegible] docendo alios qui in se et in
alijs proficere possunt vel si non docet
[illegible] studium sed docendam sacram
scripturam disponit

Ad 2m. docere sacram scripturam non est
simpliciter melius [illegible] impendere [illegible]
[illegible] illud [illegible] quod se
[illegible] religiosi tenerentur ad [illegible]
perfecti [illegible] ad hoc quod melius
est sed religiosi [illegible] perfecti [illegible] magis
debent intendere studio [illegible] saluti animarum
[illegible] et [illegible] ad reparandum
et [illegible] non docent sed
plangunt [illegible] officium qui vult se [illegible]
[illegible] lugent et dei [illegible]

Gala-
[illegible]

Ieron.

Religio [illegible] vocatur [illegible] adventuum
scola vel [illegible] disciplina ad perfectionem
adipiscendam [illegible] status perfectionis absolute [illegible]

Est p[er]fectio a c[on]cordantia ad p[er]fectio... 86 ... 86

... est aliquis sit deo p[er]fectus
duobus modis uno q[uia] habet p[er]-
fectionem [illegible] in caritate et dilec-
tione dei et proximi ... ad ... p[er]sistat
in dilectione dei habet p[er] illud gen[esis]
... Ambula coram me et esto p[er]-
fectus ... ad ... dilectione proximi ...
... dicit ... vocat
diligite inimicos vestros Concludit
[illegible] p[er]fectus ergo deus ...
q[ui] habet actum p[er]fectum dilectionis et
... alio aliquis dicitur p[er]fectus
q[ui] habet statum p[er]fectionis statum
... p[er]fectionis ... ad ...
... obligant se ad aliquid p[er]fectionis
... Et dicitur aliquid ... p[er]fectionis
... uno sic ...
et ... paupertatem
castitatem et ... quibus ... relig...
a ... secularibus ... seculariu[m]
ut ... dei ...
sic ... instrumenta
p[er]fectionis et ... Exponentes
illud verbum petri dicentis Ecce
nos reliquimus o[mn]ia et secuti sumus
te ... petro dixit
... reliquimus o[mn]ia sed addidit
q[uo]d p[er]fectum est et secuti sumus te ...

ergo vel voluntariam paupertatem vel
castitatem servant / habent quandam spi-
ritualem perfectionem / sed non dicuntur
habere statum perfectionis / nisi quia per
eo solemni professione ad huiusmodi ob-
ligant / Alio. Aliquid est aliquem

2o ut effectum

perfectionem caritatis ut effectum / Unde si
aliquem cura animarum suscipiat est
cum perfecte caritatis ut aliquis propter
amorem dei permittat dulcedinem
contemplative vite / quia magis amandum
et accipiat active vite occupationem
ad procurandam proximorum salutem
Dicendum quod hoc modo saluti proximorum
intendit / habet quidem aliquem perfectionis
effectum / sed non habet perfectionis statum
Archidiaconi vero et parochiales
presbiteri / magis habent quandam perfectionis
quod officium ... in aliquo perfectionis
statum ponantur / Soli ergo religiosi et
episcopi dicuntur perfecti quia statum perfectionis
habent / Unde religiosi sunt episcopi
sed non archidiaconi vel plebani. Sequitur
denique ex hoc quod aliud est esse perfectum
et aliud est esse in statu perfectionis. Nam
esse perfectum ut hic capitur est habere
perfectum actum dilectionis et gratie / unde aliqui
sunt qui habent perfectam gratiam et dilectionem
et tamen non sunt in statu perfectionis ut patet
Aliqui vero perfecti esse vadunt vendere omnia et
in ... quod ille invenit hoc faciendo statim esset
perfectum ... hoc tenderet ad perfectionem

Aliud est esse perfectum et aliud esse in statu perfectionis esse perfectum

seculares possunt aut religiosi sunt tales qui
sunt aut fuerunt perfecte vite. Quod autem esse in
statu perfectionis est esse in eo per obliga
cionem perpetuam cum solemnitate ad ea
que sunt perfectionis quam obligacionem habent
religiosi et episcopi. Unde aliqui sunt in
statu perfectionis qui tamen non habent perfectionem
quia carent caritate et gratia ut mali
episcopi et religiosi mali. Item aliqui ob
ligant se ad illud quod non servant. Et
e contra aliqui servant illud ad quod se non obli
gant, ut in parabola Matthei xxi de
duobus filiis quorum unus precipiente
patre et dicente vade [illegible] vinea et
operare respondit nolo et postea a[illegible]
ivit. Alter dicens eo et non ivit.
[illegible] multi promittunt [illegible]
que [illegible] operantur et [illegible]
dicunt facere et operari.
Ad tercium ergo dicendum quod melius est
perfecte tenetur ad id quod [illegible] de hiis que dicuntur
in [illegible] perfectionis [illegible]
perfectionis consiliorum [illegible]
[illegible] lege [illegible] obligatur
de obligat. Unde ad hoc obligatur
secundum mensuram sue perfectionis quod [illegible]
[illegible] de hiis que dicuntur.
Qui autem [illegible] statum perfectionis sicut episcopi et reli
giosi [illegible] non tenetur episcopi
[illegible] ad ea ad que extendit se [illegible]

Esse in statu perfectionis

Mathei xxi

subiecti regimini [illegible] religiosi non tenentur
nisi ad ea quae obligantur ex voto suae
professionis [illegible] esset obligatio ad
[illegible]
[illegible] habet [illegible] et [illegible]

Arguitur [illegible] ponere [illegible] in via [illegible]
[illegible] prelatus tenetur
[illegible] subditum [illegible] videt eum
[illegible] in via [illegible]
tenetur eum revocare ab [illegible]
[illegible] in via [illegible] est aut [illegible]
[illegible] ergo prelatus
debet subditum corrigere [illegible]
[illegible]
prelatus teneatur subditum [illegible]
[illegible] a malo [illegible] tenetur eum inducere
ad omne melius [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] Arguitur [illegible]
[illegible] baptizantes [illegible] missi
[illegible] a Christo ad baptizandum sed ad docendum [illegible]
[illegible] Christus [illegible]
[illegible]
per ministros [illegible] baptizare
[illegible] est [illegible] virtus [illegible] sapientia
baptizantibus [illegible] baptismus [illegible]
[illegible] ministerium maiorem [illegible]
baptizare [illegible] et sapientia predicantibus
[illegible] ideo [illegible] maior [illegible]
[illegible] predicare [illegible]
[illegible]
[illegible] quam [illegible] habet [illegible]
[illegible] committendi ea quae [illegible]
debet [illegible] prelatus [illegible] inferioribus [illegible] liberius possint
[illegible] in aliis [illegible]

Utrum religiosus teneatur obedire suo prelato ut precipit sibi aliquid peccati quod fieri est gravissimum.
Nota secundo [illegible] religio sumitur quandoque pro cultu veri dei quo ad unus solus pro cultu veri dei quo ad fidem sive quam comprehendit totam christianitatem que colebat cultum deo ... Et quandoque sumitur pro religiosa [illegible] lingua sub sedecim et sine lege vana ... et hunc dicitur christiana religio. Et sumitur religio pro cultu veri dei non solum per fidem sed etiam per bona opera et sic sumitur actum quo ... in testamento veri religiosi ... et sic religio comprehendit universitatem bonorum ... sumitur religio pro statu clericali ... cultum divini ... magis ... strictissimi ... statu illo ... sunt religiosi ... remissionem ... professione ... religio a religando ... ligamen ... ultra que ... religiosus ... vel dicitur a religendo quod ... debet legere et meditari ... et horas quas debeat observare.

Religio dicitur a eo quod ... cum vinculo deo
Religio secundum Isidorum ... ad cultum divinum animus religamus
Regula religiosi ... et debet ... obedientia castitate et paupertate et debet ... orare contemplari et carnem mortificare ... vita et ...

Religio cum regula secundo
Tacet secundo
Quod non dicat ... debitum
20
Actu ... cultu divino devoti
30
Item [illegible]

[illegible] in composito

Nota [illegible] obediencia secundum

obediencia quid — quod est obtemperancia secundum regulam

preceptis maiorum quibus subiecti

debemus vel sic obediencia est spontanea

et racionalis proprie voluntatis abnegacio

De cuius excellencia dicit gregorius

Gregorius — obediencia sola fidei meritum possidet

sine qua quisque infidelis esse convincitur

et si fidelem tenere videtur [illegible] ideo

moralium dicit [illegible] virtutes

mentis inserit [illegible] custodit [illegible]

intelligitur [illegible] actuale [illegible] operatur

causaliter [illegible] dispositive ad [illegible]

[illegible] et conservacionem [illegible] ad obe

dienciam pertinet [illegible] actus virtutum

[illegible] ut sic [illegible] Nota 3

obediencia triplex — [illegible] obediencia est

triplex scilicet indiscreta imperfecta et discreta

indiscreta — et [illegible] indiscreta obediencia que

nec obediencia dici debet est cum

aliquis obedit in illicitis [illegible] divine

legis regule contrariantur [illegible]

inviolabiliter observari vel [illegible]

[illegible] contrariantur regule [illegible]

[illegible]

[illegible] non [illegible] et ad hanc

obediencia [illegible] imperfecta

imperfecta — obediencia sed sufficiens ad salutem

obediencia professionalis est illa qua
aliquis obedit in hiis que secundum regulam
promisit et non in aliis. Unde quia dicit
textus: Ceterum subditus numquam obedi-
enciam que vobis fratribus [illegible]
noverit [illegible] et ad hanc obedi-
enciam professionis obediencia [illegible]
[illegible] obediencia perfecta

perfecta

est secundum quam subditus semper obedit
in omnibus que non sunt contra legem
dei vel regule quam professus est [illegible]
que precipit etiam in hiis in quibus non
tenetur obedit prelato. Et in ea que
precipit prelatus non sunt contra deum.
Unde Bernardus dicit: perfecta obediencia
[illegible] legem nescit terminis non ar-
tatur [illegible] professionis angu-
stiis [illegible] largiori voluntate fertur [illegible]
latitudinem caritatis [illegible] et ad omne
quod iniungitur spontaneus vigore liberalis
[illegible] alacritate animi modum non con-
siderans infinita [illegible]
ista vero obediencia perfecta intelligi
debet [illegible] beati Benedicti in sua
regula [illegible] prelatus precipiat
[illegible] impossibilia tentandum esse [illegible]
considerandum [illegible] obediencia ad [illegible]
distinguitur [illegible] obediencia
hominis ad deum [illegible] differt ab [illegible]

obediencia ad deum [illegible]

inobedientia est affectio voluntatis diabolo
instrumentaliter copulate per [illegible] per instrumentum [illegible]

operatur [illegible] diabolus [illegible]

sic obedientia est affectio voluntatis
quidem deo coniuncte. obedientia
hominis ad diabolum que vocatur proprie
inobedientia quia separat hominem
a deo et subicit diabolo per propriam volun-
tatem. Tertia obedientia hominis
ad hominem et est debita reverentia
inferioris ad superiorem vel est debitum
faciendi preceptum vel mandatum
superioris. Nota quarto ut dicit S
Th in lectura ad regulam aliquid pertinere
duppliciter directe et indirecte.
Directe ut sunt ea que sunt scripta et
in statutis regule continentur ut non
comedere carnes tenere silencium
et hujusmodi. Indirecte sicut ea que pertinent
ad mutuam observanciam et officia sine
quibus statuta religionis servari non
possent vel ea que pertinent ad penam
transgressionum et de eis nulla fit
mencio in regula fiat.
Nota quinto quod secretum est duplex
scilicet est secretum quod illicitum
est relevare et est quod vergit in preiudicium
alterius quibus aliquis tenetur ser-
vare vinculo et iuramento fide-
litatis [illegible] ut per hoc servi secreta
debebunt domini revelare [illegible]
[illegible] tenetur religiosus
[illegible] pandere sicut [illegible]

alia inobedientia separat hominem a deo

Quod est ad regulam aliquid pertinet ad regulam 2r directe

indirecte

Secretum duplex scilicet illicitum

aliquid dare sub sigillo confessionis [illegible] confiteri
confessor sacramentaliter [illegible] ille casus revelandus
[illegible] papa per dispensare [illegible] de consensu confitentis
[illegible] extra confessionem [illegible] solum peccata sunt [illegible]
confessionis in penitentiale [illegible]

promisit se non revelare dicente se fide [illegible] malum permissum restituendum [illegible]
unde [illegible] secreto commisso illicitum
est licet debeat revelari et ipsi sit pro-
deesset non obesset hoc est illi [illegible] sit
[illegible] secretum | et tollere [illegible]
[illegible] Aliud est secretum [illegible]
[illegible] hoc de se celari debet | potest
[illegible] Nota sexto quod si aliquis
sit [illegible] secretum [illegible] fide alicuius
committere [illegible] sub sigillo
confessionis quod [illegible] in confessione
velatum est [illegible] debet | [illegible]
revelaret laicus aliquid [illegible] | et
[illegible] tibi sub sigillo confessionis [illegible]
[illegible] non est sigillum confessionis
sed sigillum secreti | unde quando
[illegible] aliquid sub sigillo confessionis
[illegible] illud celare [illegible] legem [illegible]
[illegible] | [illegible] | est per omnes leges
[illegible] | [illegible] aliquid committit [illegible] fide alteri
Alius aliquid [illegible] | et hoc dicit [illegible]
[illegible] sigillum secreti | simpliciter [illegible]
[illegible] secreti | [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] | et non [illegible]
[illegible] et [illegible] | Alius [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] illum [illegible] alterum
[illegible] | [illegible] secretum
[illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] | vellent
[illegible] expedit magis tacere [illegible] |
[illegible] vel [illegible]
aliquid [illegible] sub sigillo secreti [illegible]
alteri sub fide quod non revelabit

---

liceat

Secretum sit commissum alteri [illegible] pro sigillo confessionis

2° per sigillum secreti [illegible]

2°

Unde quando confitens secretum sub sigillo secreti / obligatur illud celare et ex lege divina et ex lege naturali. Ex lege divina quia preceptum illud est quod continetur / quia tenetur de lege [illegible] matthei xxii / [illegible] regula [illegible] lege [illegible] tenetur alteri talem servare fidelitatem / qualem sibi vellet servari. Ex lege naturali patet quia talis vellet sibi hoc fieri. Unde regula legis nature [illegible] ut faciant vobis homines / et vos facite eis / quod exponitur [illegible] matthei vii [illegible] quecumque vultis [illegible] velle debetis ut faciat vobis homines / hoc et facite illis.

Conclusio religiosus secretum habens [illegible] tenetur ex obedientia / non debet revelare suo prelato / quia religiosus non tenetur obedire suo prelato / nisi secundum regulam quam vovit / sed religiosus non obligatur [illegible] ad huiusmodi [illegible] et [illegible] regularem [illegible] [illegible] de dispensatione et precepto / [illegible] prelatus / [illegible] [illegible]

[illegible] qui dedit [illegible] fructum [illegible]

Margin notes: confitens secretum sub sigillo tenetur celare · ex lege divina · Ex lege naturali · lex nature · matthei vii · prelatus · [illegible] · Iere[mias] [illegible]

p[ro]dem s[an]cti francisci | quod pontifici in
sua regula minorum [illegible] obe-
diant sicut [illegible] [illegible]
promiserunt domino obseruare | et
[illegible] | et regule nostre
| et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] autem [illegible]
tat [illegible] | sed professio obedien-
tia religiosorum fuit [illegible] | et
[illegible] autem [illegible] | [illegible]
tat [illegible] | quod quilibet
tenetur fidem seruare promissam
Contra prelati [illegible] de
[illegible] [illegible] | et [illegible]
[illegible] [illegible] hac
volunt [illegible] [illegible] prelatos
non [illegible] debet indignari prelatum
dei | [illegible] [illegible] [illegible]
Ar | 2 religiosus [illegible] [illegible]
fidei [illegible] | [illegible] reddere
[illegible] religiosus professio tenetur
[illegible] sua prelato
ad coloss. iii° | [illegible]
obedite [illegible] vnde [illegible] omnia
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] debent obedire per omnia | ergo
religiosi debent suis prelatis in
omnibus obedire | [illegible] minus debet
esse obedientes filii spirituales
patribus spiritualibus quam carnalibus

[illegible]

Ad Coloss. iii°

sibi carnales [illegible] precepta accipi
intelligitur non [illegible] complecti absolute
sed de omnibus que ad placitum patris
Religio pertinet | Et in quibus [illegible] ut
[illegible] xiii [illegible] Item magis est obedi-
endum prelato | In quibus magis dominis
[illegible] | [illegible] In quibus
magis [illegible]
[illegible] intelligatur de his
que spectant ad [illegible] omnia precepta
[illegible] aut monachi et non
precepta

Item Religiosus tenetur obedire et
in his que possibilia sunt | et in hiis
que sunt impossibilia | [illegible]
[illegible] tenetur
[illegible] aliquis tenetur
obedire [illegible] impossibilibus
[illegible] in regula
sua [illegible] prelatus [illegible]
[illegible] et implere et
[illegible] monasterii
[illegible] ut [illegible]
[illegible] quidquid iniunxit [illegible]
[illegible] sententia [illegible]
[illegible] obedire et [illegible] implere
[illegible] et [illegible]
[illegible] benedicti [illegible] loquitur
de ob[illegible] in obligacione [illegible]
[illegible] | [illegible] loquitur
[illegible] perfecta

quia oes obedienciam profitentur [illegible]
[illegible] de paupertate [illegible] debet
non [illegible] obligant [illegible]
Ad 2m dicendum quod sic secundum hoc debent religiosi
ad castitatem paupertatem ita ad obe
dienciam sed religiosi omnes tenentur
tenentur servare castitatem et pau
pertatem ergo et tenentur servare obedi
enciam in omnibus que sibi [illegible]
Ad 3m quod [illegible] religiosi tria [illegible]
[illegible] quibus religiosi tria vovent scilicet
castitatem paupertatem et obedienciam
Ad [illegible] quod religiosi vovientes casti
tatem tenentur abstinere ab [illegible]
[illegible] et qui paupertatem vovent tenentur
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] castitatis et paupertatis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad opus [illegible]
[illegible] obediencia [illegible] et ad
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
maxime ubi est possessio habita.

qm [illegible] obtinere debuit que deviet[ur]
hoc notum e non facile [illegible] eo
impossibile et ideo sicut ponit[ur]
p[ro]missor obedientie s[ecundu]m regulam
religionis non aut se p[ro]mittit servare
p[ro]missor castitatis sed [illegible]
simplex a religiosis p[ro]fessis [illegible] continet[ur]
renunciare et [illegible]
et quidem ad [illegible] vel in speciali
vel in q[uan]tum

9 q. in [illegible]

Ad [secundum] religiosi tenent[ur] magis servare
fidem sive [illegible] reddere prelato
frequenti [illegible] religiosus magis
tenet[ur] ad illud ad q[uod] se obligant
voto solemni q[uam] ad illud ad q[uod] se
obligant p[ro]missione simplici sed
ad obedientiam prelato obligant se
solemnit[er] s[ed] ad servand[um] [illegible] simplici
p[ro]missione [illegible] ergo [illegible]
[illegible] hoc [illegible] solemnior obligatio
ad servandum [illegible] fidei et [illegible]
ad [illegible] [illegible] lege naturali et
ex p[ro]missione facta in baptismo et ea
q[uam] tenent[ur] ex p[ro]fessione religiosi
co[n]stat includit illa

Utrum religiosus teneatur obedire suo prelato ut revelet ei occultam culpam quam ipse novit

Noto primo quod de omne contra aliquem proceditur in judiciis tribus modis vel per accusationem denunciationem et inquisitionem. Differunt autem quia et inquisitio et accusatio [illegible] inquisitio et denunciatio et [illegible] superiori denunciare et [illegible] inquisitio et [illegible] [illegible] sed inquisitio [illegible] inferiorem [illegible] superiorem [illegible] investigatio. Accusatio autem [illegible] investigatio denunciationem inscriptionem addit [illegible] denunciatio et aliquem in libello [illegible] accusatio et [illegible] ad vindictam [illegible] de omne deferre ad vindictam [illegible] [illegible] ii. q. ultra debet [illegible] accusatorum [illegible] [illegible] et debet [illegible] [illegible] ad penam talionis [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] ultra [illegible] [illegible] accusatione [illegible] ultra [illegible] crimen [illegible] probatum et qui non probaverit quod obiecerit et qui [illegible] intulerit ipse pariter pena [illegible] debet [illegible] [illegible] [illegible] in te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] te [illegible] [illegible] [illegible]

86 m
[illegible]

dicat

denunciatio

inquisitio

accusatio

dicat absente eo quem accusare voluerit

Nota quod [illegible] multa pro-
[illegible] denunciacionis attendit [illegible] cor-
[illegible] delinquentis [illegible] pecca-
dor [illegible] debet precedere fraterna cor-
[illegible] correpcionis [illegible] et ipse si non au-
dierit coram duobus uel tribus testibus
ultimo dicat ecclesie [illegible]
[illegible] aliquando [illegible]
Unde [illegible] debet [illegible] corrigat
[illegible] secundum formam [illegible]
admonendo et [illegible] coram duobus
uel tribus [illegible] negligenda [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] uideret
[illegible] publica [illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible] bonis et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] debet precedere infamia
[illegible] aut [illegible]
[illegible] pena [illegible]
[illegible] bonis que debet
bonum [illegible] debet
[illegible]
et [illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible] audierit
[illegible] non audierit [illegible]
[illegible] si non audierit [illegible]
[illegible] non audierit [illegible]
[illegible] et publicanus

sanctitatis coram homine proximo habent
omnia ista modos sunt causae [illegible]
utiliter. Hec in uniuersum et male co
rrecte et homini quemlibet sunt in malos
viuunt. Noto 10 [illegible]
ne [illegible] qualiter fraterna correctio
[illegible] fratre [illegible]
[illegible] peccata
[illegible]
[illegible]
ut melior [illegible] sed [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ut [illegible]
habeant [illegible] de [illegible]
ut augustinus [illegible] peccata occulta sic videlicet
[illegible] peccata [illegible] dominus dicit Si peccauerit
[illegible] in te frater tuus [illegible]
[illegible] coram aliis
[illegible] offendit [illegible] in te peccat [illegible]
iam non solum in te peccat [illegible] coram
aliis [illegible]
in occulto [illegible]
offensa [illegible] distinguendum
[illegible] peccatum [illegible]
uel corporale uel spirituale puta si
aliquis occulte tractet quomodo ciuitatem
tradat hostibus uel si hereticus

Fraterna correctio est actus ex charitate procedens
[illegible] uel [illegible] sed fratrem
quandam uoluntate uel est admonitio fratris
de emendatione delicti ex fraterna charitate
caritate

De fraterna correctio de fratre [illegible]
peccata publica
ad [illegible]
peccata occulta
peccata occulta
[illegible]

occulte habere a fide auertit. Ergo

etiam qui sic occulte peccat non solum

in se peccat sed etiam in aliquos [illegible]

statim procedit ad denunciationem ut hoc

inconueniens impediatur, nisi forte

aliquis firmiter estimaret quod fratris

secreta ad monitionem posset hoc

mala impedire. Secundo non potest

fieri [illegible] sit in malo perseuerans et

[illegible] que peccat vel [illegible] a peccato

fratri [illegible] vel fratri [illegible] sola [illegible]

Et sic ad hoc solum tendendum est ut fratri

peccanti subueniatur et sic [illegible]

temporale [illegible] conseruetur si potest

sine [illegible] abscisione. Quia aut

[illegible] non est [illegible]

[illegible] ut vita [illegible] conseruetur

[illegible] ille qui studet emendare

fratrem debet [illegible] se ipsum emendare

fratrem [illegible] ad conseruandam [illegible] fama

eius conseruetur [illegible] quod valet

est [illegible] quod et ipsi peccanti non solum

in temporalibus in quibus [illegible] ad multa

[illegible] fama

[illegible] ad spiritualia quia plures

[illegible] a peccato retrahuntur

[illegible] se infamatos conspiciunt

[illegible] peccant ut [illegible] Ieronimus

[illegible] fratrem ne si semel

pudorem vel verecundiam amiserit

Quarto in malo [illegible] perseuerans

fama fratris conseruanda est [illegible] fama utilis in temporalibus

[illegible] ad spiritualia

Jero

permaneat in peccato. Et sic de mente
precepti est quod secreta admonicio pre-
cedat publicam admonicionem. Et hec
secreta admonicio debet semel vel
pluries fieri secundum [illegible] species de [illegible]
habeat etc. Quarto debet considerari fama
fratris peccantis. Eo quod vero infamato
alii infamantur etc. Sicut illud augustini
epistola ad plebem ypponensem. Cum
de aliquibus qui sub nomine professi-
onis aliquod criminis vel falsi fama crebuit vel
veri patuerit instant satagunt am-
biunt ut de omnibus hoc credatur. Quin-
to [illegible] ex peccato unius [illegible] alio
procurandum est ad peccatum. Sed quod contra
dispendium est fame. Volunt enim ut
[illegible] in dispendio fame [illegible]
potius in publica denunciacione a peccato
cesset. Sic ergo de mente precepti
liberet [illegible] secreta admonicio precedit
et quod secreta admonicio. Et secreta
[illegible] admonicio debet semel vel pluries
admoneri [illegible] de [illegible] habe-
[illegible] species [illegible] publice cognoscere
[illegible] secreta admonicio
[illegible] [illegible] utrumque
[illegible] [illegible] sit occultum ad
[illegible] peccatum [illegible] publice [illegible]
[illegible] inductionem [illegible] ad emendacionem fratris
[illegible] hoc ad [illegible]

non p(ro)ficit ut p(atet) s(upra) ti(tulo) de accusac(i)o(n)e confess[illegible]
esset. Unde si q(ui)s testes induc[illegible]
[illegible] ostendi[illegible] debet [illegible]
lato ubi e(st) [illegible] p(er)sona [illegible]
sic non corrigit(ur) in publico [illegible]
est 2a q. i. [illegible] ut p(atet) [illegible] Et q(uod) de
accusacionib(us) [illegible] et [illegible] Et
[illegible] ordo n(on) e(st) de n(ecess)i(ta)te observand(us)
nisi in [illegible] in quib(us) [illegible]
[illegible] unde et religiosi in capitulo
[illegible] p(ro)clamat [illegible] non
[illegible] Nota [illegible]
[illegible] 22 c. q. 6a ab debito instrac[illegible]
[illegible] aliquo obediat suo
[illegible] in hiis ad que [illegible] placi[illegible]
[illegible] extendit unde plat(us) [illegible]
[illegible] inquirere subditu(m) [illegible] de
aliquid [illegible] inquirendo de aliquib(us)
[illegible] ad q(uod) [illegible]
[illegible] extendit. Et ad [illegible]
[illegible] unde si [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] interroget de
[illegible] debet illa
dicendo [illegible] de [illegible]
[illegible] in hoc non
de alio [illegible] in hoc non
[illegible] sed obediat legi dei et suo
[illegible] qui cogit se revelare [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] suo interroganti [illegible]
[illegible] dicere Domine q(uo)d
coram [illegible] debet [illegible] sic et [illegible]

Prelat(us) q(uando) p(otes)t inquirere subditum [illegible] [illegible] iurisdiction[illegible]

Qui de accusa[illegible] [illegible]

Qui accusacio(n)e legittima debet [illegible] inscripcio(n)e [illegible] caritatis [illegible] et inquisicio(n)e [illegible] et maledicto [illegible] et [illegible] honestas [illegible] q(uo)d clamor [illegible]

id sto pater sit vobis dicat ad
patrem. Si autem peccatum esset occultum
de se et persona aliqua esset proba
diffamata vel accusata tunc subdi-
tus interrogatus a superiore tenetur
dicere veritatem. Et si confiteri noluerit
vel mendaciter negaverit peccat mortaliter

Secundo si iudex inquirit de eo
de quo non sit fama ordinarie tunc
non tenetur accusator vel subditus
respondere aliter revelare. Si autem
peccatum sit occultum et persona non sit
diffamata [illegible] persona interrogata
a superiore [illegible] tenetur se revelare
et sic dicit [illegible] non debet [illegible]
[illegible] interrogare ex quo non sunt diffa-
mati vel accusati vel denunciati
Si autem superior [illegible]
et [illegible]
tenetur obedire [illegible]
Unde dicit gerson quod si superior in talibus
inquisitor [illegible]
et esset [illegible]
[illegible]
[illegible]
secreta [illegible]

Conclusio subditus non debet
prelato semper revelare culpa occulta
alterius secreto [illegible] nullus ex eo
[illegible] debet detrahere aliquid mali
sed culpa alterius detegere se mali

[illegible] o [illegible] duo [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] abscondere
[illegible]
[illegible] ad [illegible]

20 quod non sit

gerson

quod eam non debet revelare subditus
[illegible] et gregis [illegible] dicentibus. Est aliquando
per obedientiam debemus aliqua
bona dimittere. Nullo tamen modo
per obedientiam debemus aliquod
malum perpetrare. Hoc quia per hoc infa-
matur frater [illegible] si malum occultum
publicaretur. Item ad eum. Si prelatus
capitulo subditos obligare ad
que tenetur [illegible] sicut iudex ecclesiasticus in
foro iudiciali iuramentum exigere
Sed iudex ecclesiasticus non potest exigere
iuramentum ut sibi revelentur que
sunt pure occulta. Quod [illegible] prelatus
hoc quia religiosus prelatus in capitulo
procedit sicut iudex [illegible] in foro iudi-
ciali [illegible] sicut iudex et superior [illegible]
ea que iudicantur [illegible] prelatus in [illegible]
ea que [illegible] ipse violaret iurisdictionem
hoc quia [illegible] occulta [illegible]
Dei [illegible]

Corollarium primum. Si subditus accusatus
fuit in capitulo et accusator se obliget
ad penam talionis. Potest prelatus propter
veritatis confessionem exigere sicut
et iudex ecclesiasticus

Corollarium 2m. Si precedat infamia
potest prelatus propter veritatem exigere
et subditus tenetur obedire. Quia ista
[illegible] omnia potest iudex ecclesiasticus
exigere a suis [illegible] habet iurisdictionem

Corollarium 3m. Si precedatur per viam
simplicis denunciationis non tenetur

religiosus | prelato precipiente | culpam
suam revelare | nisi crederet inconti-
nenti | et videat incorrigibilem [illegible]
magis peccaret | si ad preceptum prelati
revelaret | quia plus tenetur obedire
conscientie | quam prelato | et multo magis
prelatus peccaret | si subditum induceret
ad precipiendum contra ordinem
Arguitur quod subditus prelato precipienti
debet revelare culpam occultam alterius
[illegible] · qui dicit non debet
occultare culpa unius · preiudicium inhonoris
[illegible] prelatus culpam
[illegible] velit | et multo magis
[illegible] bonum | ergo prelato precipienti debet culpa
alterius revelare [illegible] de peccato
[illegible] de quo ea aliquis certus est
[illegible] ad [illegible] | [illegible] quod est
[illegible] nisi [illegible] inveniat
[illegible] | [illegible] | et
[illegible] peccato [illegible]
[illegible] de peccato [illegible] | [illegible]
[illegible] | vel [illegible] | vel
[illegible] sed statim [illegible]
[illegible] | sed statim [illegible]
[illegible] et [illegible] non dicat [illegible]
[illegible] dicat si peccavit et
intendit [illegible]

80 in
lea

71
189

Utrum peccatum sit natura aliqua

Nota primo dicitur peccatum secundum Augustinum [illegible] sic diffinitur peccatum est absencia boni ubi esse debeat. [illegible] hec est diffinitio generalis peccati [illegible] in quo [illegible] peccati est absencia boni quod deberet inesse suscipiendo debitum [illegible] pro eo quod deceret lex [illegible] quod deceret [illegible] cadat sub precepto [illegible] hec ideo dicit [illegible] ista diffinicio est [illegible] peccato veniali quia solum decipere debito pro eo quod cadit sub precepto non convenit ista diffinicio peccato veniali. Quantum ad peccatum solum pro peccato mortali sic eius est [illegible] diffinicionis [illegible] una est Ambrosii libro de paradiso dicitur peccatum est prevaricacio legis divine et celestium inobedientia preceptorum. hec diffinicio [illegible] est [illegible] clarum [illegible] formale peccati mortalis [illegible] est aversio a deo. Et hoc intelligendum est vel de lege scripta vel expressa vel lege indita mentibus humanis [illegible] dicit [illegible] peccatum est prevaricacio legis divine id est legis a deo expresse [illegible] tradite. Sequitur et celestium inobedientia preceptorum et [illegible] hoc intelligitur de lege naturali est quedam radius preceptorum celestium seu eterne legis in mentibus hominum

Peccatum secundum Augustinum [illegible] generaliter

Secundum Ambrosium [illegible] [illegible]

Secunda diffinitio peccati mortalis accepta
ab aug(ustino) li(bro) contra faustum est peccatum est
dictum vel factum vel concupitum contra
legem dei. Hec diffinitio continet duas
partes scilicet dicto vel facto vel concupito
contra legem dei sine nature sine scripture
sine que est legem gratie. Tertia diffinitio
est ab eodem aug(ustino) libro de duabus animabus
contra manicheos [illegible] peccatum mortale
est voluntas [illegible] vel retinendi
quod iustitia vetat. Nota Secundo
quod natura secundum boetium in libro de
duabus naturis et una persona christi dicitur
multis modis uno ut se extendat
ad omne quod est [illegible] intellectu
capi potest [illegible] aliqualiter
[illegible] est [illegible] est peccatum [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible]
est [illegible] capi potest
Secundo [illegible] ut [illegible] quod
est natura dicitur de illis que agere
vel pati possunt est per se non tantum
[illegible] Tertio [illegible]
natura est principium motus et quietis
in quo est per se et non secundum accidens
[illegible] non est [illegible]
[illegible] principium motus [illegible]
non est [illegible] natura [illegible]
[illegible] nulla [illegible]
[illegible] ab eo quod [illegible]
[illegible]

Arist(oteles). [illegible] natura est principium movendi et quiescendi
eius in quo est per se et non secundum accidens

Secunda Aug(ustini) [illegible]
Tertia Aug(ustini) tertia diffinitio
natura multis modis
1o
2o
3o

q(uo)d est r(ati)o na(tur)e [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

pecc(atu)m cum homo est p(er) accessu(m) a r(ati)o(n)e
racionis que valet ho(m)i co(n)venit
Argumento na(tur)e dic(itur) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ideo pecc(atu)m ut est actus quid(em) [illegible]
na(tur)e est aliqua [illegible] ad [illegible] debet

Nota 2o. Pecc(atu)m s(i)c(ut) accipi debet
uno abstractive et dicit p(ri)vac(i)o(n)em
boni q(uo)d esse debere(t). Et sic pecc(atu)m in
r(ati)o(n)e sive p(ri)vac(i)o(n)e [illegible] [illegible] aliquid
sed nihil [illegible] [illegible] nec bonu(m)
sed p(ri)vacio boni. Alio modo concretive et
sic co(n)cernit illud q(uo)d deficit vel aliqua(m)
actu(m) vel aliqua(m) [illegible]. Et sic pecc(atu)m dicit
[illegible] mala ut puta actio mala vel
res mala. Et hoc modo pecc(atu)m aliquid
[illegible] est et habet esse [illegible]. Et si pecca(tu)m
dicat(ur) nihil esse hoc dicit(ur) [illegible]
ad [illegible] esse [illegible] ordinat(ur) [illegible]
quo dicit hoc [illegible] esse est q(uo)d ordina(tur)
retinet. Servat(ur) [illegible] [illegible] ut
pecc(atu)m nihil sit in [illegible]. [illegible] obliquo
[illegible] est aliq(ui)d. Et aliq(ui)d ut oppositu(m). Et
aliq(ui)d ut [illegible] aliq(ui)d ut opposit(um) ut puta
[illegible] [illegible] p(ri)vacio boni. Et q(uod)
boni. Pecc(atu)m cum est [illegible] [illegible] omnis
sic est formacio boni [illegible] [illegible]
[illegible] boni [illegible] privat bonu(m)
[illegible] et relinquat bonu(m) nat(ur)e [illegible]
[illegible] et relinquat aptitudine(m)
privat actu(m) ut relinquat [illegible] ad [illegible] ut in
[illegible] privat bonu(m) [illegible] debitu(m). Et ideo mal(um)
[illegible] relinquat

q(uo)d na(tur)e dic(itur)

pecc(atu)m [illegible] [illegible]
abstractive

Concretive

hoc

pecc(atu)m est
aliq(ui)d ut
oppositu(m)

hoc

Sed vel alia figuratio [illegible] quia diximus [illegible] ipsum
esse nam auri atque argenti [illegible] hoc [illegible]
monstrare [illegible] dicta differentia
per [illegible] est [illegible] informata [illegible]
differentia

Patet in [illegible] capitulo [illegible]

Quod aliud sit corruptivum [illegible] eo quod est aliud sed est
corruptivum alterius. Vel ipsa alteratio. Sed dicendum quod
in malo [illegible] dicto. Et considerandum illud
quod formaliter sit [illegible] est ipsa malicia. Et illud quod
subiectum ipsius malicie ut potest aliqua substantia vel
actio. Illud autem quod est subiectum malicie aliqua essentia
est et [illegible] boni [illegible] malicia [illegible] in aliquo
bono [illegible] in subiecto. Ipsa autem malicia non est aliqua
essentia [illegible] carentia debiti boni. Unde augustinus [illegible]
[illegible] malum nulla natura est [illegible]
boni non accepit. Et in [illegible] libro [illegible] de [illegible]
nulla natura est mala. Et [illegible] non est nisi privatio
boni. Et hoc [illegible] est [illegible] vel essentia
[illegible] bona esset [illegible] essentia
aliqua [illegible]. Et quod esset a [illegible] essentia quae
[illegible] est

Item pctm pt dici nã ee aliqua dca
ad spēm determinata sic eni
habitus aīe spē distinguunt~ p bonum et
malū ita et eorū actus et sic actꝰ
peccatorum p spēa spē distinguunt~

sine potentia abstractiue sic tamen sic dicitur
[illegible] predicatio est Et potest habere
[illegible] aliquo ut [illegible] est [illegible]
aliquo ente [illegible] omnino est [illegible]
sine [illegible]

Conclusio potentia est natura aliqua
probatur ista conclusio [illegible] quod
[illegible] in aliquo predicamento est natura
aliqua [illegible] sit in aliquo predica
mento [illegible] est [illegible] ubi
[illegible] sit aliquid [illegible]
[illegible]
[illegible] potentia
[illegible]
[illegible] potest esse causa aliqua
[illegible] natura aliqua
[illegible] causa aliqua [illegible]
potentia est causa [illegible]
ad [illegible]
[illegible] magis [illegible] est
[illegible] potentia [illegible]
natura aliqua [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] potentia est [illegible]
[illegible] nihil est [illegible] natura
Arguitur [illegible] potentia nihil est [illegible]
aliqua [illegible] potentia est nihil [illegible] potentia [illegible]
[illegible] potentia est nihil [illegible] potentia nihil est [illegible]
[illegible] potentia [illegible] potentia
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] deus [illegible] actus et
natura [illegible] Expositio actiua potentia est
inordinata Explicit

Marginal notes: potentia [illegible] ut [illegible] — probatur — [illegible] — 2° — 3° probatur — [illegible] — [illegible]

natura aliqua sed inordinatio est privatio
[illegible] habens privationem est nihil ergo
privatio aliqua natura quo ad potentiam sed
non quo ad deformitatem ergo quali-
tas privationis sunt

Arguitur malum non est natura sed privatio
et malum ergo non est natura. Maior est Augu-
stini c. de d. non qui probat quod
malum non est [illegible] in natura [illegible]
in natura [illegible] bonum [illegible]
in natura aliquid dicitur simpliciter
bonum aliquid deficiens natura [illegible]
per naturam [illegible] aliquid ad [illegible]
naturam [illegible] malum non
est in natura [illegible] producit
Alias [illegible] aliquid esse in natura [illegible]
in [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] malum [illegible] quod
natura [illegible] malum [illegible] in natura
[illegible] in quo [illegible] defor-
mitas [illegible] in [illegible] natura [illegible]

Arguitur [illegible] [illegible] [illegible]
esse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] quo
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] albo [illegible] alb[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
bonum [illegible] [illegible] [illegible]
privatio [illegible] bonum [illegible]
[illegible] bonus voluntatis que
est in natura [illegible] memoria [illegible]
sit ratio [illegible] [illegible]

deo. [illegible]
de de no
esse in
[illegible] dicitur
[illegible]
[illegible]
20 [illegible] in
80

ex [illegible] dicit quod hoc [illegible]
unius non solum efficitur altera [illegible]
quod peccatum [illegible] alia [illegible]
illud quod non remanet una [illegible]
esse una altera sed ubi ignis
corrumpit ignem aquae est quia non est
ingrediens ut actus [illegible] non habet
[illegible] altera aliter perficit
Aliquid enim est vituperabile in [illegible]
quod est laudabile in [illegible] vel e converso
Et [illegible] ingrediens ut actus
ille non aliqua [illegible] est [illegible]
[illegible] alterius
[illegible] ordinata est sed
[illegible] inordinata ergo non est
aliqua non [illegible] est a deo
[illegible] est a deo ordinatur
[illegible] est [illegible]
ordinata [illegible] aliquo
[illegible] ad aliquem
[illegible] desiderabilis
et ad finem sed [illegible] illa et haec
sic est illi inordinatio [illegible]
[illegible] est in aliqua [illegible]
inordinatio [illegible] inordinata
non relinquitur

Utrum in qualibet peccato [illegible] duo sint, scilicet materiale et formale. Materiale sive substantiale est actus ipse positivus, formale autem est privatio rectitudinis quae debet inesse actui et privatio conformitatis voluntatis creatae ad increatam

periurium
et deffinit

periurium
quadruplex

falsa
...

[illegible]

falsa iurare
...

... iurat

periurium
nequaquam ...
...

2o ...
...

3o ...
...

[P]eriurium sit grauius
[quam] homicidium

Nota primo quod ... periurium ...
... 2o ... d. 39 ... deffinit
periurium est mendacium iuramento fir-
matum. Et ... periurium ...
quadruplicat ... [illegible] ...
[illegible] ... et ... [illegible]
... et ... [illegible] ...
iurat ... quod credidit esse verum ...
... [illegible] ...
est ... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
erat ... [illegible] ...
quod ... esse verum ... [illegible]
... ignorancia ... [illegible]
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... peccato mortali ... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... appellandi ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
esse ... quod iurat ... [illegible]
... [illegible] ... iurat ... [illegible]
esse ... Et ... [illegible] ...

Multo magis [illegible] sed fecerit se [illegible] (*interlinear:* pro tertio quo)
peccat vel non fallat ut fallat [illegible] hoc est
fecit boni et [illegible] in [illegible] sic [illegible]
dicto affirmando et iuramento [illegible] deliberat de
[illegible] deliberaret de dicto [illegible] affirmans
[illegible] sic non peccaret mortaliter licet sit veniale [illegible] non de iuramento
[illegible] est potius veniale [illegible] de contrario deliberat
[illegible] ex [illegible] deliberare
[illegible] et [illegible] sic mortaliter peccaret
[illegible] ex [illegible] contrario [illegible]

Quid [illegible] sed super [illegible] Quod sic peccant (*interlinear:* pro [illegible])
mortaliter peccando [illegible] non tenentur [illegible] oppositum [illegible] non
tenentur intrare religionem non [illegible] iuramentum
servare [illegible] iuramentum [illegible]
erat [illegible] obligatorium sic peccat mortaliter peccando
[illegible] non servando quod iuramento promisit

[illegible]amentum [illegible] debet
debet habere comites scilicet veritatem
iudicium et iusticiam sicut dicitur Ier° iiii°
Iurabis [illegible] vivit dominus in
veritate et in iudicio et in iusticia unde
Ieronimus super Ieremiam hic notandum iuratori
est iurandum hec habeat comites
veritatem iudicium atque iusticiam si
ista defuerint nequaquam iuramentum
erit sed periurium [illegible] veri-
tatem iudicium et discrecionem iusticiam ut
iustum sit [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] ad rem de qua fit [illegible] debet
veritatis adequacio [illegible]
ad [illegible] [illegible] comparatur ad [illegible] [illegible]
et sic debet iudicium discrecionis et
[illegible] comparatur ad causam pro qua fit scilicet
ut causa sit iusta

ꝑ cõfesse

fiat ꝑfesse ẽ pctm veniale [illegible]
4 . alij aũt solũ dicũt [illegible]
que nõ sit tempꝫ loco debito
nõ deputatum [illegible]
ꝑ doctores theologie ꝑ pctm
veniale [illegible] ꝑ ꝯsequens
est mortale [illegible] dicendum
ꝓmanet [illegible] ꝯfessio [illegible] ꝑ pctõ
[illegible] ad
[illegible] ꝑuenit mortale
[illegible] et tempꝫ de ꝓpo
[illegible] xxxiij q. iiij vbi
[illegible]
[illegible] toto [illegible]
[illegible] voluntate [illegible]
[illegible]
[illegible] dicendum
[illegible]
[illegible]
[illegible] vel
[illegible] et sic [illegible] est
pctm veniale [illegible] aũt dicunt [illegible]
[illegible] ẽ pctm mortale
[illegible] et [illegible] ẽ pctm
veniale [illegible]
[illegible] affirmata
[illegible] et sic
pctat mortale [illegible]

20 [illegible]

[illegible]

2o [illegible]

3o [illegible] affirmata

[illegible] qd humanus no[n] s[i]t p[er] se p[ro]ni
in [illegible] dic[itur] respondet ordinandu[m]
q[uo]d [com]mittit humana fragilitas
[illegible] est mortale p[e]cc[atu]m [illegible]
Nota 2o dubiu[m] breve de p[er]-
iurio dicit d[omi]n[u]s | t[ri]plex iuratio[n]e[m] | et
i[n]ordinatio[n]e[m] est circa p[er]iurium [illegible]
indebitum et i[n]ordinatum | iuratio aute[m]
triplex p[ri]ma e[st] deliberata
et solemnisata | sc[ilicet] q[ua]n[do] testes ta[n]gu[n]t
sup[er] s[an]cta dei eva[n]gelia i[n] iudicio
2a e[st] deliberata
sed no[n] solemnisata | sc[ilicet] q[ua]n[do] quis i[n] p[ro]posito
iurat | aliquid ex deliberatione | in-
tendens illud p[ro] iuris veritate
[illegible] [illegible] | 3a aute[m] e[st]
nec deliberata | nec solemnisata
sic sc[ilicet] q[ua]n[do] quis iurat | q[ui] in sermone
no[n] attendentibus | q[ui]d invocat | [illegible]
ad quod | sed ex consueta [con]suetudine
Et s[ecundu]m hoc p[er]iuriu[m] s[ecundu]m [com]mittit[ur] 3a
[illegible] [com]mittitur circa maiorem de-
liberata et solemnisata sic e[st] grave
et enorme p[e]cc[atu]m | ita q[uo]d reddit ho[min]em
infamem [illegible] [com]mittitur circa [illegible]
[illegible] no[n] solemnisata | nec deliberata
sic no[n] e[st] p[e]cc[atu]m mortale | sed veniale
[illegible] hoc [illegible] in [illegible] posita
[illegible] [com]mittitur [illegible] [illegible]

Iuratio 3x
p[ri]ma deliberata et sole-
misata
2a deliberata
no[n] sole[m]-nisata
3a nec deli-
berata nec
sole[m]nisata
periurium
[com]mittitur
3x

Octo in 30 d. 39

In iuramentum habet & precedenti. Vocant sunt
precepto. Ubi iurans non potest dicere ex scientia sua plu-
ribus quereret magister istam probabiliter plu
Quod habetur extra de testibus et attestationibus cum
ordine faciendo sacro. Unde dicit papa respondit
cum quod humana fragilitas solet nescire
sed ut testificat de illo ad quod officium omnino dignum
esse. Ubi dicit papa quod in illo testificare aliquem
peccare non credimus. Unde quod quam non loquitur &
quod non simpliciter asseret illum esse dignum, sed quoad
humana fragilitas nescire sunt. Sed illo quem
indignum esse non novit dignum debeat approbare.
In promotionibus tamen de illis sive ad promotiones dignitatis
prelatorum secularium in quibuscumque collegiis, puta
in universitatibus ad magisterium, vel religionibus ad
prelaturam, vel ad aliquos alios actus, si sit con-
suetudo applicata ut illi responsiones sub iuramento
prestito vel sub fide data vel sub obedientia premissa
non debet intelligi nisi de credulitate, sicut sunt
humana fragilitas nescire, sed illo quem non novit

indignum debeat estimari dignum. Sed illa responsio debet
intelligi de illo secundum consuetudinem quorum. Sed responsio dictis
peccant in aliquo. Et sic quamvis non sit dignus vel
et respondendum ad illa addita quam ponit decretalis
dicta et non simpliciter secundum sententiam. Sicut humana fragilitas
et in illis cum iudex presumere debet [illegible] non peccat [illegible]
consuetudo est [illegible] testificandi de credulitate
sufficiat [illegible] in favorabilibus. Sed tamen favor
ampliat et odium restringit [illegible] in [illegible] at
oportet testem praestantem [illegible] testem certo
[illegible] aliud [illegible] [illegible] conditionem [illegible] fecerunt
[illegible] salus aut [illegible] in favorabilibus sive in adversis probat
de illo cum oppositum magis credidit [illegible] vel de illo
de quo est dubium [illegible] non magis assentit uni parti
quam alteri peccat mortaliter [illegible] addicet [illegible] testem
[illegible] necessario non [illegible] sibi certo [illegible] quod debet esse
certum. Ch. Dec.

deliberata ley no solempniçada [illegible] dat
[illegible] e peto mortal [illegible]
homiçida · [illegible] aut deliberat
de dicto et juramento [illegible] vez dicto
sit vero et vera sit juramento affirmado
et tunc si [illegible] pecat mortal' Aut
deliberat de dicto [illegible] vero sit verum
no [illegible] de juramento supraddicto et sit [illegible]
veniale [illegible] valde [illegible]
veniale illud et periculosum et multis
appropinquat ad mortale petm et [illegible] dat
[illegible] e habere sequitur juramentum
[illegible] multis [illegible] supradicta
[illegible] non [illegible] addito juramento
[illegible] si fiat ex deliberacione
pecat et [illegible]
[illegible] quod utile e [illegible] capitulo [illegible]
[illegible] sermo [illegible] est iste [illegible]
Noto 2º homicidium e homes [illegible]
[illegible]
[illegible] aliud [illegible]
[illegible] veniale [illegible]
[illegible] homicidium e [illegible]
[illegible] aliquis [illegible]
[illegible]
[illegible] detractione [illegible]
[illegible] enfamado en [illegible]
[illegible] horrible homicidium [illegible]
[illegible] malefica [illegible]
[illegible] male [illegible]

homiçida
[illegible]
[illegible] vto
homicidium
[illegible]
veniale
detractione
male [illegible]

Cum vero per malum consilium retrahit proximum
a bono. Item bona eius interdum suffocando
vel deputando [illegible] meliori [illegible]
plures [illegible] dicitur. Reddere sit per [illegible]
subtrahendo. Et cum quis in [illegible]
[illegible] non potest [illegible]
si non [illegible] hec [illegible] accidit
[illegible] aut corporale. Et hoc accidit
corporali. Et quinque modis duplicatur scilicet
lingua et facto. Lingua fit tribus precepto
consilio et defensione. Precepto sicut
prelatus sicut homicida [illegible]
[illegible] Consilio sicut [illegible] fuerit
homicida qui manifeste consilium dedit
ad committendum [illegible] vel augmentum
[illegible] qui confirmant eos
[illegible] qui manibus [illegible]
[illegible] et non [illegible] quorum
[illegible] et [illegible] et exhortacionem
[illegible]
[illegible]
[illegible] nolebat inter
[illegible] ille [illegible]
[illegible] in lingua [illegible]
[illegible]
[illegible]
Defensione [illegible] homicidium [illegible]
defendendo. [illegible] facto quinque [illegible]
[illegible] iusticiam [illegible]
[illegible] homicida [illegible]
aliquem ad [illegible] mortem
[illegible]

ad eius presentiam. Et hoc non prohibet, quia
deo placuit eos occidere, scilicet [illegible] per homo
[illegible] malefacit et occidit. Cum
non facit per odium malicie et amore
iustitie. Et si occiditur ab illo qui habet
potestatem, sic non est per se [illegible] [illegible]
inducat irregularitatem. Aut fuerit
factus ab illo qui non habet potestatem,
et sic non est sine [illegible]. Unde pro Ezechi-
ele iii° [illegible] malorum [illegible]
quod mali sunt. Et habet causam in-
[illegible] irregularitatem, ut occidit persecu-
tores dei. Est [illegible] causa mortis.
Et illa est duplex: Remota et contabu-
[illegible] possit alius excusando [illegible]
[illegible] vel [illegible] illa non excusat
vel alius ab homicidio [illegible] sit
aliquis ab homicidio [illegible] sit tunc
[illegible] homicida [illegible] sit tunc
[illegible] quod non possit evadere [illegible]
[illegible] Et [illegible] [illegible] est duo
[illegible] presentiam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] habere
[illegible] [illegible] [illegible] conversabatur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
campos [illegible] [illegible] [illegible] vel
latro qui eum [illegible] interficere. Et
[illegible] possit evadere [illegible] [illegible]
[illegible] vel latronem interficeret
non incurrit homicidium [illegible] iudicatur
homicida [illegible] ad culpam [illegible]
[illegible] ad irregularitatem.

20 causa mortis
contabulata
[illegible]
[illegible] presentiam

Cum de [illegible] dolere debet [illegible] [illegible] [illegible] quod tantum
[illegible] incideret ut [illegible] homicidio liberari non potuerit
[illegible] Gregorius bonarum mentium est ibi culpam agnoscere
ubi culpa non est

Quilibet enim licet [illegible] leges vim vi
repellere [illegible] / cum moderamine
inculpate tutele / tam laicis quam clericis
et etiam religiosis / quia hoc competit de
iure naturali [illegible] / et quos
ad actus naturales / religiosi non cen-
sentur mortui [illegible] complacuit

Quid autem si propter res spirituales defenden-
das / [illegible] non [illegible] ab homi-
cidio / ut si aliquis [illegible]
let videret raptorem [illegible] au-
ferre res spirituales / [illegible]
raptorem [illegible] ab homi-
cidio / quia [illegible] diligen-
[illegible] res spirituales [illegible]
[illegible] in [illegible] / et si quis
[illegible] / et [illegible] ab
homicidio / [illegible] parentes
habet / [illegible] aliquis sibi vi [illegible]
vellet [illegible] posset eam defendere
[illegible] / et si alium interficeret
[illegible] ab homicidio / quia si [illegible]
[illegible] ab eo / [illegible] defensione / posset
forte [illegible] esset magnum

[illegible] homicidium quod facto est
casuale [illegible] adheret rei
licite / et [illegible] adhibet
rei illicite / [illegible] / ut qui
percutit pregnantem [illegible] dat operam
rei licite / [illegible] canonicam
aut adhibuit diligentiam / quia debuit

[Margin:] [illegible] propter res spirituales

[Margin:] homicidium casuale rei vel dat operam rei licite vel illicite

Et sic non reputatur homicida Si vero fuit reputandus est homicida Voluntarium homicidium est a facto voluntario quod illud [illegible] contingit ut cum homo voluntarie et deliberatione prehabita occidit aliquem hominem Et hoc est grande peccatum Et aliquando faciunt tale homicidium [illegible] magnam agere penitentiam [illegible] [illegible] contra [illegible] perpetratur homicidium duplex Unum [illegible] aliquando [illegible] mortis alterius [illegible] in periculo et non [illegible] [illegible] eos qui ducuntur ad mortem et qui traduntur ad interitum liberare non cessetis sicut daniel contra susannam daniel xiii Unde et Simachus papa non grande est differentia utrum letum inferas vel admittas mortem [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] possit non [illegible] [illegible] dicit [illegible] glo. de medicis [illegible] [illegible] infirmos [illegible] medicos [illegible] [illegible] possunt [illegible] de salute [illegible] non possit Et similiter qui non subveniunt indigentibus [illegible] possunt homicida reputari Unde extra .32. [illegible] [illegible] pauperes qui [illegible] [illegible] [illegible] Et Ambrosius pasce fame morientem si non pavisti occidisti d. 86. Non satis

homicidium voluntarium

homicidium duplex

daniel xiii
Simachus

Extra 32

Ambrosius

Nota quod [illegible] 12e [illegible]

Ad xviii peccatum est gravius alio multis modis. Primo ex parte obiecti. Et sic peccatum quod est contra [illegible] [illegible] quod ho[illegible] [illegible] ut homicidium est gravius quam peccatum quod est contra res exteriores [illegible]. Et adhuc gravius est peccatum quod immediate est contra deum [illegible] sicut infidelitas, blasphemia [illegible].

Illud peccatum est maius quod maiori virtuti opponitur. Tertio [illegible] est maius. Et gravius peccatum [illegible] [illegible] [illegible] attribuitur [illegible] ex parte cause. Et peccatum [illegible] gravius [illegible] maiore [illegible] est minor libido et concupiscentia [illegible] est maius peccatum. Et una fornicatio est [illegible] altera.

Quarto peccatum dicitur gravius ex parte nocumenti quod [illegible] magis nocet [illegible] plurimis nocet ut si aliquis publice fornicetur sequitur scandalum plurimorum.

Quinto ex parte persone. Et peccatum quod fit in persona [illegible] [illegible] persona [illegible] [illegible] gravius [illegible] peccatum quod committit [illegible] [illegible] [illegible] maledictio [illegible]. Et [illegible] facit alterius [illegible] persone [illegible] esse gravior [illegible] hoc quod scandalum [illegible] plurimorum [illegible] dat

Marginalia: [illegible] ... Primo ex parte obiecti. — 2o ex parte virtutis opposite. — 3o ex parte cause. — 4o ex parte nocumenti. — 5o ex parte persone.

Conclusio: periurium est magis peccatum
quam homicidium [illegible] duo peccata illud est
gravius [illegible] quod sedat [illegible]
sed [illegible] peccatum [illegible] ne [illegible]
[illegible] homicidium
[illegible] est [illegible] non
esset [illegible] non [illegible]
aliud [illegible] maiorem culpam [illegible]
[illegible] minorem [illegible]
[illegible] ad hebre. vi. [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] ostenditur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] peccatum
[illegible]
[illegible] peccatum illud est
[illegible] precepta [illegible] tabule
[illegible] precepta [illegible] tabule
[illegible] precepta [illegible] tabule
[illegible] tabule [illegible]
[illegible] tabule [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] precepta [illegible] tabule
Et [illegible] dicit quod [illegible] precepta [illegible] tabule

devotio [illegible] de [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] in valle [illegible]
et dicit [illegible] non [illegible]
[illegible] et dicit [illegible]
ut [illegible]

Exodi 21

non potest dispensare. Item [illegible]
Contra alia precepta 2e tabule potest dispensa-
re deus [illegible] ho[illegible] habet [illegible]
gravia et peiora [illegible] precepta 2e tabule
[illegible] sunt [illegible] precepta pri-
me tabule [illegible] assimilatur [illegible]
[illegible] homicidium [illegible] precepta
2e tabule. Non credens [illegible] gravius

plage egipti

est peccatum [illegible] contra precepta prime
deus non potest dispensare [illegible]
illud [illegible] dispensare [illegible]
deus non potest dispensare [illegible]
[illegible] homicidium [illegible]

Pharao

[illegible] gravius et peius [illegible]
[illegible] peccatum [illegible]
[illegible]
[illegible] illud est peius [illegible] homicidium [illegible]
[illegible] gravius [illegible]

deutro 27

[illegible] debet [illegible] plaga
[illegible] dentem [illegible]
[illegible] debet [illegible]

deut 19

lege divina [illegible] homicidium punitur
morte [illegible] et maxima
[illegible] morte
[illegible] iudicio [illegible]
[illegible] gravior culpa
[illegible] gravior pena [illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible] adoratio [illegible]
[illegible] Exodi xx. Ego sum

Exodi xx

dominus deus tuus [illegible] iniquitatem

[illegible] in filios et nepotes derivat
No afflictos non [illegible] de [illegible] . [illegible]
[illegible] hec eam habebit [illegible]
dns eum qui afflixit non deo sui
frustra Sed no [illegible] q^ aoz fit . in
de judicis humanis Vel de judicis in
par [illegible] ubi multa [illegible] Et no
[illegible] constitutas pene respondet que
culpa In [illegible] [illegible] hominis culpa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mag[illegible] [illegible] pena [illegible] culpa
[illegible] [illegible] [illegible] judicis hom[illegible]
infligere ut in [illegible] judicis hom[illegible]
plus punitur [illegible] adulterium In
[illegible] [illegible] de [illegible] persona
quieta [illegible] [illegible] [illegible] in re
[illegible] [illegible] fit [illegible]
Considerandum [illegible] [illegible]
[illegible] Vel duo [illegible] c . d . [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] qui dicit
[illegible] [illegible] gravius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et tho . de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui dicit
[illegible] in [illegible] . o . d . [illegible]
[illegible] gravius [illegible] [illegible]
[illegible]

Utrum peccet qui propter ignoranciam aliquam constitucionem pape non servat

Noto primo quod ignorancia [illegible]
duplex scilicet ignorancia iuris et
ignorancia facti. Philosophus autem in
ethicorum dicit quod est duplex ignorancia
scilicet [illegible] particularis [illegible] reducun-
tur hec due distincciones quia quod philosophus dicit
ignoranciam universalem hoc iuriste dicunt
ignoranciam iuris et quod philosophus dicit
ignoranciam particularem hoc iuriste
dicunt ignoranciam facti [illegible] ignorancia
iuris est quando quis ignorat aliqua
[illegible] iuris et consistit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] legis
vel iuris [illegible] duplex est quia est
ignorancia iuris humani [illegible] legis
divine ignorancia iuris humani est
ignorancia legum et ordinacionum
que facte sunt ab hominibus [illegible]
vel secularibus sicut sunt leges canonice
facte a conciliis vel a summo ponti-
fice que obligant omnes catholicos que
sunt [illegible] vel facte a prelatis inferioribus
que obligant suos subditos [illegible] leges
[illegible] facte ab imperatoribus vel eciam a
[illegible] civitatibus [illegible] statuta [illegible]
[illegible] leges [illegible] sunt in foro
[illegible] [illegible] quod [illegible]
non possent et [illegible] ad

Septe[illegible]
in ethicis
Ignorancia iuris
Iuris humani [illegible] ordinaciones [illegible]

homines modos quos consuetudinis ut
cessari ab operibus secularibus diebus
[illegible] ab [illegible] feminarie certo
tempore audire missam diebus festis
[illegible] semel in anno confiteri et quinque
et hug(uccio). Et sic ubi quis moram
trahit continue debet servare leges
statuta et laudabiles consuetudines
ecclesiarum [illegible] ignorantibus tamen eas dici
potest non esse sine culpa. Extra de
constitutionibus [illegible] capitulo ut
[illegible] quia non habent penam sed agendi.
Augustinus. Non omnis ignorans immunis
est a culpa. Ille enim ignorans potest ex-
cusari a pena qui quod disceret non
invenit. Illis autem ignoscitur non
[illegible] qui habentes a quo discerent
operam non dederunt. Dist. xxxviii c. sed
[illegible] ac sicut ordinarius et maior
qui [illegible] prelatus aliquos
statutis hominum et [illegible] ad ad
ministracionem [illegible] debet
[illegible] [illegible] ad
[illegible] statuta de
[illegible] ista [illegible]
[illegible] leo papa [illegible]
videtur intollerabilis [illegible] quanto
magis [illegible]
digna [illegible] venia. Alia ignoran-
cia iuris [illegible] que facit hominem [illegible]

Extra de c.

Aug.

ordinarius
prelatus

leo papa

[illegible]

Thobie iiij°
Mathei vij°
Exodi xx
I Corinth. 14
[illegible] ignorancia [illegible] et [illegible] [illegible]
Credere deo in hiis que revelat per scripturam

et recipere ea que sufficiunt habentibus
scientiam pertinentia ad fidem et bonos
mores necessarios ad salutem Ista
scriptura continet quicquid pertinet ad
legem naturale Unde illa duo precepta legis
nature scilicet quod tibi non vis fieri alteri
ne alteri feceris Et quecumque vultis
ut faciant vobis homines vos facite
illis habentur in scriptura sicut patet
Thobie iiij Aliud Mathei vij
Decalogus eciam qui est de lege natura
habetur Exodi xx Unde dicit gratianus
d. j. q. iiij circa finem Ignorancia
iuris naturalis omnibus adultis damna
bilis est Et de hac intelligitur illud
apostoli I corinth. xiiij Ignorans ignorabitur
scilicet de iure naturali ignorabitur scilicet a
deo non approbabitur Et ultra huiusmodi
precepta naturalia pertinet eciam ad ius
divinum ea que sunt fidei scilicet articuli
et sacramenta ecclesie que in articulis
comprehenduntur Et huius racio
naturalis non dictat ista aut dictat
racio [illegible] ut credat deo in
hiis que ipse revelat in scriptura
que probata fuit et publicata per orbe
et confirmata miraculis Et quamvis
natus esset in deserto vel in carcere
et numquam que sunt fidei audivit non
excusatur in non credendo Et racio est quia
dicunt doctores quod ille si non ponit

vel statim quia sed vivat lege nature divina
gratia non deserente eum quin ei revelaret
credenda sicut evenit Cornelio cen
turioni Act. x. Ulterius queritur an quilibet
scire explicite articulos fidei scire
et credere. quia fides publica predicatur
et solempniter celebratur [illegible] omnes
qui ea fidei sunt tenentur ad ea tenentur
Respondeo: ignorantia facti est qua quis
ignorat an aliquod factum particulare
sit bonum vel malum vel de aliquo facto an
sit faciendum et licitum vel non vel verum vel falsum
sit [illegible]
[illegible]
tiis [illegible] vel non in quibus ad [illegible]
talem [illegible] vel [illegible] de ignorantia
facti [illegible] ille debent ille
[illegible] ignorantia facti
[illegible] bona [illegible] ignorantia
que ad bonum vel malum [illegible] ignorantia facti est respectu
[illegible] ignorantia facti [illegible]
particularem aliquam vel singularem ille habet
ignorantia [illegible] bonam falsam de hac
veritate [illegible] adulterium est peius morte qui
simpliciter hoc ignorat. Ille autem circa
circa veritate habet ignorantiam facti [illegible]
particularem quia bene scit adulterium esse
peccatum quia ignorat hanc adulterium esse peius
putans [illegible] alia mulier loco uxoris
sue se ponit ad lectum suum cum quam credebat
sue fraude eam credens esse suam.
Nota 20 [illegible] doctores theo ponunt triplicem de ignoran
tiam distinctionem

ignorancia affectata

Item secundum eos Alia est ignorancia affectata ut cum quis affectat se ignorare ut liberius et delectabilius possit peccare non habendo remorsum conscientie.

neglecta

Alia est ignorancia neglecta puta cum quis non affectat ignorare tamen propter sui molliciem et pigriciam non facit quantum posset et deberet ad hoc ut sciat illud quod scire tenetur. Et hec ignorancia appellatur a iuristis crassa et supina quia sicut homines crassi iacentes supine se lassitudine capere [illegible] in reliquo corpore tardi sunt et difficiles sequuntur. Ad [illegible] laboratores hac ignorancia minus studiose inquirunt et pigre laborant ad sciendum ea que scire de iure tenentur.

invincibilis

Tercia est ignorancia invincibilis puta cum aliquis nullo suo vicio [illegible] hec ignorancia provenit adhibita omni qua [illegible] diligencia. Et per hanc distinctionem trimembrem possumus subdividere quodlibet membrum precedentis divisionis distinctionis scilicet iuris et facti. Ita ignorancia iuris vel est affectata vel neglecta vel invincibilis. Et similiter distinguitur de ignorancia facti. Ita ille qui modo supra dicto mulierem non suam cognovit ut hoc quod desiderabat quod aliter esset uxor puta quod ignoranter cognovisset alienam tamen huiusmodi ignorancia est affectata vel non adhibuit tantam diligenciam. Vel non adhibuit [illegible]

[illegible] ab [illegible] fuit alia [illegible]
[illegible] dignia [illegible] digna [illegible] quod non [illegible]
dignia alia [illegible] sed [illegible] ignorancia [illegible] fuit [illegible]
ignorantes sed [illegible] ignorancia [illegible] sed ignorantes
[illegible] affectionem non [illegible] necesse [illegible]
quod [illegible] dignia
[illegible]

nesciencia sicut de [illegible] in angelis et beatis quia [illegible]
[illegible] nesciunt [illegible] nisi quod deus vult revelare
[illegible] in nesciencia [illegible]

cogitatum debuit adhibere | et tunc hec igno-
rancia est neglecta | vel habentem
diligenciam neglexerunt | cogitatum adhibere
debuit | et tunc talis ignorancia minus
excusat dicit. **Noto tercio** quod
ista different | nesciencia | ignorancia | error
infidelitas. Nam nesciencia dicit
simplicem negacionem sciencie | ignorancia
dicit privacionem sciencie | quam convenit scire apte
natus tunc inesse | Error dicit non solum ca-
renciam notitie veritatis | sed etiam dicit
adhesionem alicui contrario veritati | Infi-
delitas autem dicit errorem in materia
spirituali | puta in hiis | que spectant ad fidem
vel ad bonos mores.
Noto quinto quod a verbo constituo quod
significat instituere | decernere | ostendit
constitucio | que edictum vel decretum significat
quod rex | vel imperator edicat | vel papa
decernit | vel etiam | aut aliqua congre-
gacio religiosorum constituit | Unde con-
stitucionum alia civilis | alia ecclesiastica
Civilis sive mundialis [illegible] vel forensis pro applicatione.
Ecclesiastica vero constitucio | canones voc-
antur ut patet | iii. dist. § porro | ubi dicit glo-
sa quod alique constituciones ecclesiastice dicuntur ca-
nones | quia constituuntur in universali concilio.
Aliqui decretum | quando papa statuit
aliquid | de consilio cardinalium suorum
ad nullius consultacionem | Aliquando epistola
decretalis dicitur | quando papa statuit aliquid

privilegia dicuntur leges private [illegible] quia
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible] nesciencia [illegible] ut dicit [illegible]
[illegible] angelis et beatis

Margin: 109 — 204 — differt — nesciencia — ignorancia — Error — infidelitas — Constitucio quid sit — Constitucio — Civilis — Ecclesiastica — Canon — decretum — Epistola decretalis

dogma

vel solus | vel cum cardinalibus ad con-
sultationem aliquorum. Aliquando consistunt in com-
muni dicuntur dogmata | que consistunt in doctrina
fidei christiane | et tales sunt [illegible]
[illegible] quibus ordinandum est | Unde
[illegible] in dogmatibus ecclesiasticis
[illegible] est | Aliquando mandata | que con-

mandatum

sistunt in doctrina morum | ut dist. [illegible]
[illegible] lege [illegible] | ut a [illegible]
[illegible] seculi [illegible] voluptatibus | se ab-
stineat [illegible] | Aliquando interdicta [illegible]
[illegible] | Aliquando [illegible]
nulla pena adhibetur [illegible]
Et quamvis dogmata | mandata | inter-
dicta | [illegible] vel decreta pro catholica
fide vel ecclesiastica disciplina pro corre-
ctione imminentium vel futurorum malorum
a sede apostolica salubriter promulgata
contempserit | anathema sit | Aliquando dicitur

[illegible] interdicta [illegible]

sanctio

sanctio est pena addita | xxiii. q. iii
Et quis etiam [illegible] qui [illegible] xv. [illegible]
penituerit | et cum [illegible]
Constitutio [illegible] | quod princeps
[illegible] Dist. ii. | Constitutio vel edicto
statuit | [illegible] vel imperator constituit
[illegible] | large [illegible] accipitur [illegible]
vel edicit | [illegible]
[illegible] de constitutionibus [illegible]
Conclusio non peccat qui [illegible]
[illegible] constitutionem [illegible] non servat
probatur | nulla peccat [illegible] involun-
tarie

[illegible] dicitur causare involuntarium [illegible]
[illegible] ad voluntatem [illegible]
[illegible] cognoscere [illegible]
[illegible] cognoscere

[illegible] 3 eth. 4. videtur aut involuntaria esse quod violenta vel
propter ignoranciam facta

sed ignorancia causat involuntarium
ergo quod fit per ignoranciam non est pecca-
tum. Augustinus: peccatum adeo est volunta-
rium quod si non est voluntarium non est pecca-
tum. Item Aristoteles iii° ethicorum qui-
dicit [illegible] quod obligatio est
actuum non sponte quando est actuum
[illegible] dicit [illegible] in lib. [illegible] aliquis habet
sufficiens impedimentum [illegible] quod
scire non potest puta si fuit in
carcere vel in terris extraneis
ad quas constitucio non pervenit vel
propter aliquod simile. Item ignorancia que
est ut non sciret constitucionem pape
[illegible] facta [illegible] scire teneatur
[illegible] ordinate [illegible]
aut debet [illegible] ordinare
[illegible] a tempore noticie quo obligacio constitucionis
pape obligat a tempore noticie
Argumentum: ignorancia iuris non excu-
sat sed constitucio pape facit ius ergo
qui facit contra constitucionem pape per
ignoranciam non excusatur [illegible] ignorancia
iuris non excusat a peccato [illegible] quando
ignorat ius quod sit scire et tenetur
scire. Constitucionem autem pape debet
scire [illegible] scire tenetur. Ergo aliquis
neglexit per negligenciam non excusatur
a peccato si contra constitucionem agat. Unde
ignorancia invincibilis excusat

dist. liiii
[illegible] servus [illegible] et non [illegible] domino suo in clericum fuerit
ordinatus [illegible] liber et [illegible] erit [illegible]
ignorante domino [illegible] et ultra [illegible] et
[illegible] plorare et [illegible] tempore
[illegible] a tempore [illegible] recepit [illegible] a tempore ordinacionis
[illegible]

Non neglecta neque affectata
Ad 2m ignorancia de se mala est sed
malum additum malo facit maius malum
ergo ignorancia addit peccatum. Dicendum quod
hoc non semper verum est sed intelligitur
de malo culpe. Ignorancia autem sub
racione qua ignorancia est pena est
non culpa vel saltem quia talis peccatum
extensive non semper intensive.
Videmus enim quod aqua parum calida
addita aque multum calide non facit
totum intensius calidum sed remissius.
Ita sic congregare quod duo peccata simul
minus habent intense maliciam quam alterum
per se. Cum minus diminuit de malicia
maior fuit. Ille qui occidit hominem
minus enim intense culpa
est ebrius te si occidit non ebrius
Ad 3m dicendum quod sicut defectibilitas ad vo-
luntatem ita se habet ignorancia ad intellectum
sed peccatum non excusatur ex defectibilitate
voluntatis. Cum ex peccato procedat et tali
defectibilitate non est habere excusacionem
culpa ergo neque per ignoranciam intellectus.
Sed in quantum est simile de ignorancia in
intellectu et de defectibilitate in voluntate
quia ignorancia causat et quia precedit
peccatum diminuit de racione voluntarii.
Non autem defectibilitas in voluntate
respectu actus mali immo magis causat
quod illa non possit voluntas velle
malum actum

Imperfecte dicit
voluntas
excusat a
toto sed non
a toto quia
sic vero
totalis
racionis
fiat eius
peccatum

defectibilitas voluntatis est motus inordinatus quo
voluntas elicit actum peccati contra dictamen racionis
vel sic consentit regulam suam culpa cum nihil aliud
est quam motus voluntatis inordinatus

fortiua ×

Gerson de vita spirituali anime

Verum est insuper quod apud [illegible] dicit [illegible]
refert se in magna × [illegible] et [illegible] et
venerabiles. Tanto affectu in se [illegible]
[illegible] quod [illegible] poterat maior habere. Qui
[illegible] vel ordine vel statu
vel gradu sublimati [illegible] possit in
exempla aliorum [illegible] non licet in
[illegible] saltem [illegible] vel in occulto [illegible]
[illegible]. Qui forte carthusienses ab esu
[illegible] mortali in casibus [illegible] vel
[illegible] si [illegible] hoc [illegible]
[illegible] disciplinae [illegible]
[illegible] in [illegible] debet [illegible] et
scandali [illegible] et aliorum [illegible]

quamvis petat post matrimonium

Et hec sequuntur in sponsalibus in facie ecclesie con-
[illegible] De sponsalibus de presenti et de futuro
[illegible] [illegible] sponsam in de presenti contrahere
[illegible] [illegible] et clerici [illegible] in
facie ecclesie [illegible] [illegible] habent
[illegible] non [illegible] sed solemne [illegible]
[illegible] matrimonium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] talem vel [illegible] ut non atten-
dunt [illegible] quod non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] verba illud
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] anno [illegible] [illegible] [illegible] vero
de [illegible] [illegible] Hec [illegible] verba
hec ille
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mortale [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] mortale [illegible]
[illegible] mortale [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Gerson dicit [illegible] sacerdotem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] solemniter [illegible] | 1 1 | [illegible] 19

Utrum monachus peccet
mortaliter comedendo carnes
Nota secundum Baldum [illegible] 22 c. [illegible]
[illegible] [illegible] quod a religiosis
committitur ex lege gravius [illegible]
secularium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] religiosis
[illegible] religiosus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fecit contra votum [illegible]
[illegible] Et [illegible] fit contra votum
[illegible] [illegible] et [illegible] contra [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quia [illegible] videtur esse magis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quibus [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] apostolus
dicit ad Hebreos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] religiosi [illegible] esse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicitur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] pessimum ut non
[illegible] [illegible] a [illegible] sua
[illegible] vero religiosus [illegible] [illegible]
Monachus [illegible] [illegible] singularis [illegible]
[illegible] debet esse singularis [illegible] [illegible]
[illegible] secularium

Marginal notes (right): [illegible] religiosi [illegible] | [illegible] votum | 2o [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | 3o [illegible] | [illegible] | [illegible] 23 | [illegible] debet [illegible]

Marginal note (left): [illegible]

ex inscientia vel ignorancia aliquid
[illegible] quod non est contra votum sive professionem
committit aliquis scandalo [illegible]
levius peccat [illegible] quam peccatis secularis
quam peccatum eius. Et si sit levis, quia aliquis
[illegible] ex multis aliis bonis [illegible] faciat
Et si sit mortale, specialiter ab eo [illegible]
[illegible] quod [illegible] intentionem quia
habet [illegible] ad deum, quia et si ad
hora interrogatur [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible]. Si accidit
non colluderet, sed [illegible] [illegible]
si [illegible] non penitet, et peccatum suum
emendare neglegit [illegible] aut sit e-
mendare [illegible] corrigere. Nec ille qui
[illegible] [illegible] paulo post [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et ille qui [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] volunt
[illegible] et malle [illegible]
[illegible] et [illegible] ad resurgendum [illegible] illud
[illegible] [illegible] [illegible] altero [illegible]
[illegible] non habet
[illegible] [illegible] [illegible] peccatum
[illegible] [illegible]
religiosi [illegible] esse [illegible] peccatum [illegible]
[illegible] ad emendacionem
[illegible] [illegible] dicunt [illegible]
[illegible] religiosum et secularem equaliter
[illegible]. Nota 2° contemptus [illegible]
[illegible] est [illegible] ordinacionem
contemnere auctoritatem superioris non ex [illegible]
[illegible] vel ignorancia [illegible]
[illegible] vel fragilitate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

religiosus peccans [illegible]

p° 36

[illegible]

[illegible]

Contemptus vel contemnere quid sit

regule vel legi. Et generaliter dicitur legis
contemnere aliquam rem ut dictum superius
ex ipsis verbis. Vel inspiciatur intellectus
aut videri. Aut minus [illegible] requirat
Unde dicit [illegible] [illegible] venialiter eo
tenetur [illegible] nos [illegible] [illegible] agit ex
contemptu. Dicit enim [illegible] superbia ex superbia
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] Aliud
est agere ex contemptu. et aliud contemnere
[illegible] aliquis quamlibet. et [illegible]
ex contemptu quia voluntas eius renuit
subici ordinationi legis ut regule. Et
[illegible] procedit ad faciendum contra legem
vel regulam. ut dicit [illegible] dicit superiori
in eo quod superior. [illegible] in [illegible] [illegible]
hoc agatur quod [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] religiosus vult habere
[illegible] [illegible] et replet [illegible]
aliquo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vult facere [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] valeat saltem aliquos
[illegible] in hebdomada. hoc [illegible]
[illegible] a [illegible] vult abstinere. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]. Et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
contemptum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] causa peculiaris [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] ad aliquid faciendum con-
tra legis vel regule indicatur. contemnere
[illegible] [illegible] [illegible] ex contemptu procedit. [illegible]
[illegible] Religiosus non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est

Aliud agere ex contemptu et aliud contemnere

Cotere

ex aliqua causa alia | ut ex passione
vel fragilitate | vel negligentia | tamen
si sequitur ex ea causa vel alia
sub peccato ~~[illegible]~~ iteret | Dicunt et augustinus
dicit in libro de natura et gratia ...
Omnia peccata committuntur ex contemptu specialiter
speciali tamen peccata | dispositive inducunt ad
contemptum secundum illud proverbi 18 | impius
cum in profundum venerit peccatorum contemnit
Videtur hoc alii sub aliis verbis ponunt
dicentes ista differunt aliquid facere ex
contemptu | et in contemptu | illud fit ex contemptu
cuius contemptus est causa | ita quod aliis non
faceret | [illegible] dicendo hoc [illegible] in [illegible]
[illegible] | et hoc est maximum peccatum | illud autem fit
in contemptu cuius aliquis facit contra precepta
superioris | Ita tamen quod contemptus non est in
causa quod hoc facit **Nota** [illegible] in
que in regula religiosorum continentur
duodecim continentur | ibi ut precepta [illegible]
ut monitiones | sive consilia | tertio [illegible]
ut ordinationes | sive statuta | In religione
[illegible] ut precepta | [illegible] precepta dei
et ecclesie | [illegible] humilitas | pax
mansuetudo | patientia | et cetera virtutes
que novi et veteris testamenti spiritualiter
ad observandum sunt tradite | [illegible] nec licet
nec expedit aliquem non habere | ad que
non solum religiosi sed omnia laici tenentur
Non tamen [illegible] habendum | sed talium
bonum
licet enim virtutis actus sint in precepto tamen actus
excellentie nulli precepto imponit [illegible] in
[illegible] capitulis regule continentur

[Margin:] proverbi 18
[Margin:] differunt aliquid facere ex contemptu et in contemptu
[Margin:] in regula ponuntur
[Margin:] ut precepta

Sexton de ma que quin carum

Contemptus fit inducens multa mala

bonis dicitur et infallibiter et hoc patet de

sed ex q contemptus sit contemptus causa

[illegible] ista q non fit actus nisi cessit

ad contemptum [illegible] quis dicat quod

[illegible] ego in desp[illegible] et [illegible]

precepti vel agam illud quod prohibetur Alias sit

contemptus simpliciter quod [illegible] in contemptum

inobediencia [illegible] non inobediencia vel

inobedire preceptis aliquis aliud [illegible] vel

[illegible] contra prelati preceptum [illegible]

contemptus interpretative [illegible]

[illegible] preceptis Et ipso [illegible]

in omni peccato mortali [illegible] vel [illegible]

vere vel interpretative [illegible] in contem[illegible]

[illegible] superior [illegible] transgressor vel fragilitate

[illegible] causa aut [illegible]

[illegible] transgressio [illegible] peccato mortale [illegible]

Caveat religiosus proprie. Cum aliquid
contra statuta sue religionis ex quadam
fragilitate vel causa aliqua legittima
fecerit ne scandalisetur proximus [illegible]
sit scandalum a bono se abstinet. Unde apostolus
filius apostoli [illegible] ad corinthios viij. Si
esca scandalizat fratrem meum non manduca
bo carnem in eternum ne fratrem meum scan
dalisem. Illa talis cum abstinentia ad
evitandum scandalum infirmorum est meri
toria et est via ad salutem. Tales
quamquam doceant [illegible] mores [illegible]
[illegible] non est illicita

[illegible]

Abstinentia [illegible] et [illegible]
pietatis monachorum. Sit auctor sancte [illegible]
[illegible] religiones habent aut [illegible]
[illegible] [illegible] plan [illegible] [illegible]
voluntaria magis est de sua religione [illegible]
habentes religio [illegible] ad [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

p(er) in eo salvetur [illegible] Non enim tenetur
quilibet de necessitate salutis ad omnes
illos actus [illegible] [illegible] qui ponuntur
in regula sua [illegible] sed ad ea [illegible]
[illegible] [illegible] de aliis
[illegible] [illegible] [illegible] substantialia
religionis [illegible] religio constare
non potest ut videlicet paupertas castitas
et obediencia [illegible] quo ad precepta regule
vel prelati [illegible] tenetur [illegible]
[illegible] religionis [illegible] [illegible]
[illegible] in publicis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] modo
[illegible] ponuntur in regula ut [illegible]
[illegible] [illegible] que non sunt
[illegible] [illegible] [illegible]
substantialia religionis ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in
regula de abstinentia aliquorum [illegible]
de [illegible] non [illegible] et [illegible]
que in diversis religionibus [illegible] et alia
habentur [illegible] ponuntur in regula
ut [illegible] [illegible] ut de
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
et ut in [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non sunt precepta [illegible] obligatoria
[illegible] de se ad mortale nisi [illegible]

Substantialia religionis

[illegible]

[illegible]

tarde convenientes | q(uod) si quis transgreditur

que convenitur. De hoc dicit Gerson [illegible]

etiam reprobat plures esse constitutiones

in quolibet religione [illegible] et pollicita-

que magis ad [illegible] sunt decorum

et honestatem | et ad [illegible]

quam ad [illegible]. De hac que sunt

de [illegible] in religionibus ut de

silencio tenendo, de disciplina in claustro

in mensa | in capitulo servanda. Et [illegible]

que beatus Bernardus [illegible] nominant

hec quasi quedam monita sunt / quarum

[illegible] transgressiones | [illegible] etiam

[illegible] puniendi sunt [illegible]

non cum mortali [illegible] venialia

Conclusio prima. Religiosus professus

non [illegible] se servare regularia [illegible] sed

[illegible] secundum regulam [illegible]

doctoris [illegible] religio-

sus [illegible] regulam sue

[illegible] se obligare voto ad

[illegible] in regula. Et sic con-

[illegible] mortale. Et

[illegible] religionis status

esset religiosis [illegible] post mortale

[illegible] essent [illegible]

[illegible] religiosos et [illegible]

[illegible] data sunt ad edificacionem | non ad

[illegible] et illaqueacionem [illegible] se

subversionem [illegible]

[Margin: d. [illegible] la]

[Margin: Gerson [illegible] vita ×]

[Bottom note, later hand: [illegible] religiose [illegible] regula [illegible] status religionis [illegible]]

[illegible] cu[m] [illegible] e[st] et [illegible] | 19

211

[illegible] sub alterutru[m] quo[d] audeat [illegible]
vel [illegible] sub uno | [illegible] p[ro]fesso [illegible]
[illegible] certe suam | et statuto[rum]
legi[illegible] sua[m] | adhuc voluerunt | [illegible]
[illegible] | tot et talia co[n]stitutio[num]
sub obligac[i]o[n]e [illegible] ad [illegible]
[illegible] sub reatu damnac[i]o[n]is eterne
Quod p[ro]bat[ur] | ex forma p[ro]fitendi q[ue]
in ordine p[re]dicato[rum] [illegible] et
[illegible] | que no[n] p[er]mittit se [illegible]
[illegible] regula[m] | sed obedientia[m] s[ecundu]m
regula[m] | Q[uo]d [illegible] b[ea]tus b[e]n[e]dict[us] [illegible]
[illegible] | no[n] q[uo]d s[er]uare regula[m]
[illegible] monachus [illegible] | [illegible]
[illegible] regula[m] [illegible] | [illegible]
regula [illegible] | [illegible] quod
[illegible] vel [illegible] regula
[illegible] | vel [illegible] | [illegible]
[illegible] actus [illegible] | [illegible]
[illegible] et [illegible] b[er]nhar[dus] [illegible] de
p[re]cepto et dispensac[i]o[n]e [illegible] p[ro]missio
[illegible] regula[m] | sed obedientia s[ecundu]m
regula[m] s[an]c[t]i b[e]n[e]dicti | Ex voto igit[ur]
religiosi obligant[ur] ad ea [illegible]
que po[n]u[n]t[ur] in regula [illegible] p[re]cepta [illegible]
[illegible] regule [illegible]
[illegible] regula [illegible]
[illegible] | [illegible]
regularem | [illegible] in [illegible]
[illegible] volu[n]taria paup[er]tate | castitate | et
[illegible] | [illegible] | obedientia

[illegible]
de p[ro]p[r]ietate [illegible] d[e]b[e]t [illegible] et no[n] in destructio[n]em [illegible]

[Marginalia, right:] [illegible] | b[ea]t[us] b[e]n[e]dict[us] | b[er]nhar[dus] | [illegible] regula [illegible] p[re]cepto [illegible] sub voto [illegible] castitatem [illegible] tale

Conclusio 2a monachus non
peccat mortaliter comedendo carnes
sed aliter peccat mortaliter monachus
Cartusiensis ideo monasterii infirmantibus
sit comedere carnes | Si scilicet monacho
licet infirmitatis qui comedere
carnes non est peccatum mortale. Hec
ratio quia peccatum mortale est transgressio legis
divine [illegible] sed non est transgressio le-
gis divine per corporalem votum abstinencie
vel gerere habitum | Probatur [illegible]
[illegible] de non esu carnium | Ubi probat
quod dabiles sunt casus in quibus frater
Carthusiensis contra professionem obligatur vesci
carnibus | Et aliis scilicet [illegible] teneatur
in dabilem casum infirmitatis
Ubi medicorum [illegible] iudicium | et
aliorum fratrum infirmitatis | et aliorum sibi
ministrantium dictabit | quod ipse egrotus
absque dubio morietur | si non adiuvetur
esu carnium | et [illegible]
[illegible] accidere quod languore
[illegible] abhominabitur cibum vel
potum | [illegible] aut [illegible] carnium ita ut
[illegible] cibum salubrem absque vomitu
comedere non valeat | Dabiles etiam
casus possibiles | ubi aliquis carthu-
siensis [illegible] morietur absque remedio nisi
carnibus uteretur | utputa si de-
ductus sit in manus tyrannorum | ubi vel
[illegible] vel aliunde nil permittitur
sibi offerri ad vescendum preter carnes

212

Caveat

[illegible]

quod si non [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
se [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vulgari [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] si non [illegible] [illegible]
[illegible] ad se [illegible] [illegible] ad alios [illegible]
hoc [illegible] [illegible] vera [illegible]

Quoniam [illegible] prelati et [illegible]
habet auctoritatem a deo regendi [illegible]
[illegible] per leges et instituta [illegible] leges
[illegible] [illegible] [illegible] quod leges
sue et [illegible] respondere [illegible]
[illegible] respondere [illegible] et salubria [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Alioquin [illegible]
[illegible] non [illegible] sed qualem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

Quoniam [illegible] Ex magna parte re
[illegible] [illegible] [illegible] omnes qui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] destruccionem [illegible]
[illegible] si non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ab hoc [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] fuit ad
[illegible] [illegible] ubi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et institucionis
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
regulares [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et docet [illegible]
fideles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel
[illegible] [illegible]

Christi et dispensatores [illegible] ministeriorum
dei | Hic autem fideles servus quem
constituit dominus super familiam suam [illegible]
ibi tamen usurpare dispensacionem unde
bona possit habere recompensacionem
Corpus [illegible] regularis [illegible]
ad corporales observancias [illegible]
et ab ipso inventa | [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible] in epistola ad [illegible]
[illegible] regulare institutum [illegible]
[illegible] manere | [illegible]
[illegible] lex et regula
[illegible]
[illegible] et usus [illegible] et aliorum
[illegible] regulare institutum
[illegible] adversari [illegible]
[illegible] et non [illegible]
[illegible] de [illegible] dispensacione [illegible]
[illegible] auctoritate [illegible]
[illegible] vel [illegible]
vel | [illegible] in aliud [illegible]
modum [illegible]
[illegible] dubio [illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] secundum regulam vivere statuunt [illegible]
[illegible] ad [illegible] | sola [illegible]
[illegible] claustri [illegible] | [illegible] mutari
[illegible] regulari [illegible] professione
[illegible] | et [illegible]
[illegible] | [illegible] non [illegible]
[illegible] | [illegible] in [illegible]
religiose disciplinae [illegible]

mth 28

[illegible] primo: [illegible] manet

[illegible] vivunt ubi consue-
tudines laudabiles pro tempore et loco observantur
Rectorum [illegible] prelatorum et re-
ligiosorum [illegible] per districtos et
districta precepta necesse est quod subditos
velut arctare cordas hoc [illegible]
nimis faciat hoc leviter [illegible]
hec supra modum tendat hec [illegible]
[illegible] Gerson [illegible]
[illegible] debet ut sciam
[illegible] qualitate [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] sustentacione ac [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] tollat illud [illegible] ad repentinos
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
sit [illegible] et [illegible]
[illegible] quibus se con-
[illegible] et [illegible]
[illegible] a [illegible]
[illegible] et
[illegible] ac [illegible]
[illegible] non
[illegible] non [illegible]
districtor [illegible] et [illegible]
[illegible] quod sit in subdito
habendum est [illegible]
18 Gerson de religionis perfectione
et moderamine

Si severitas nimis maior [illegible] dispensacione
condescenderit sit apud subditos grande periculum
[illegible] aut morte corporali deterior [illegible]
[illegible]
nil [illegible] planum est [illegible] et [illegible]

lecta semel rotatur [illegible] [illegible] [illegible]
bitum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] a[illegible] [illegible] iam [illegible] [illegible]
dicitur sed [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] impetu [illegible]
et [illegible] [illegible]
Cassianus [illegible] [illegible] monachi ab
stinens a carnibus [illegible] [illegible]
observator regule [illegible] vult videri sed
[illegible] [illegible] [illegible] ut gerson
[illegible] voluntatem [illegible] [illegible] turbat
[illegible] [illegible] singularis [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] abstinentie
putatur [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
consuetudo laudabilis [illegible] [illegible]
[illegible] vel proposita [illegible] [illegible]
absolutus sed [illegible] [illegible] talis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pe
[illegible] [illegible] non esset [illegible]
excessum [illegible] [illegible]
Augustinus [illegible] monachus [illegible] illud de
[illegible] [illegible] Cassianus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] abstinentia [illegible]
indigna sed [illegible] [illegible] et si [illegible]
et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] debet [illegible] [illegible]
talis non [illegible] nisi pro [illegible] [illegible]

Ro. xiiii

Is qui manducat non manducantem non spernat
et qui non manducat manducantem non iudicet

[illegible] pena ista infligatur monachis co-
medentibus et [illegible] comeden-
tibus carnes.

Ad 3m dicendum quod [illegible] est peccatum mortale
quia monachi ex voto obligantur ad
servandum regulam sancti benedicti in qua
continetur quod monachi a carnibus absti-
neant, ergo monachi peccant mortaliter
comedendo carnes. Dicendum quod abstinentia
a carnibus non ponitur in regula sancti
benedicti ut preceptum sed ut statutum [illegible]
unde monachus [illegible] comedens carnes [illegible]
ex hoc ipso non peccat mortaliter nisi quando
comedit ex inobedientia vel contemptu.

Quod vero in [illegible] obicitur [illegible]
[illegible] precedit [illegible]
[illegible] mala [illegible] adulterium [illegible]
[illegible] illicita [illegible]
[illegible] precedit [illegible]
infernum [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] mala [illegible] prohibita [illegible]
[illegible]

Aug. li. 3. de doctri. chri. c. xii.
[Quisquis] rebus pretereuntibus re-
strictius utitur quam sese habent mores eorum
cum quibus vivit aut temperans aut superstitiosus est;
quisquis vero sic eis utitur ut metas
consuetudinis bonorum inter quos
versatur excedat aut aliquid significat
aut flagitiosus est.

Utrum corpus gloriosum [illegible] naturaliter possit esse in alio corpore non glorioso in eodem loco

Notandum primo quod sicut in anima gloriosa [illegible] glorie ita etiam in corpore glorioso ponuntur dotes glorie. Dotes autem anime glorificate sunt visio, fruicio et tencio [illegible] Ricardus dicit in [illegible] ab aliis preloquendo tenens non [illegible] distincta [illegible] eius [illegible] clare videndo deum habet [illegible] aut clare videndo [illegible] tale sumi boni unde tenens habet [illegible] et de clara visione [illegible] bonum [illegible] Unde hec hec dicimus [illegible] ita [illegible] visio et fruicio [illegible] actus dotis. Dotes la[illegible] sunt dotes sed actus dotis. Unde dos visionis est [illegible] qualitates sunt [illegible] intellectu quo [illegible] habetur [illegible] ad clare videndum deum. Dos [illegible] ad clare [illegible] habetur quo [illegible] fruicio [illegible] loquendo de dotibus [illegible] sunt [illegible] in [illegible] essencia sed in actibus [illegible] ad [illegible] ordinate [illegible] ad [illegible] distincta [illegible] dos [illegible] voluntas [illegible] habetur [illegible] [illegible] de [illegible] non [illegible] intelligitur [illegible] assecucione unde non est dicendum illa dos [illegible] conclusionem [illegible] assecucionem [illegible]

[illegible] et corpus [illegible]

[illegible] dotes [illegible] ad videndum [illegible] fruicio [illegible] tencio [illegible] et [illegible] visio [illegible] [illegible] fruicio [illegible] securitatis [illegible]

Dotes anime

possidet

Dos visionis

fruicionis

Dos [illegible]

Item dos dicitur ad similitudinem dotes corporales
per quas sponsa ornatur et gaudet vero ut
possit convenienter et sufficienter sponsum et
liberos nutrire et assignatur filium ad usum
sponse filium ad sustentationem vnde soluto ma-
trimonio dos remanet sponse secundum iura et
sic in matrimonio spirituali per eorum ... sunt
dotes ipsis ornatur gloria vnde fiat quarenda sponse
... per casta ornatur vnde fiat quarenda sponsi
... ad eternam gloriam ...
Item dos dicitur ... pro dicitur dos id quod datur
sponso a parte sponse et illa ... et
sponso ... ad sustentandum onera
matrimonii ... ordinet uos et
... et doctores ... sponse ...
dotes ut filiam ut sponse ... dos dicitur quod donat
... hereditatem dotem ... dos ...
a sponso sponse ... nubet ...
... dotem et munera postulate et libenter
... puellam ...
... aliud ... dicitur ...
... et ... aliqui ...

pluries dolere vel bis dolatq ē infirmitudi
in prudencia 2to cap. thea re. et spiritualiter
fi ꝙ ꝙ aliqua in deo se differ-
lit differunt ꝑ ſʒ in ſpis thoz ... ...
ſm se donibus corpore possunt loqui d-
ſecundo ad dispositiones ... causa ... ꝙ
non pt anima ... dolores alio ...
dispositiones sicut aquila ... ab anima glo-
ſi ꝙ ... anima ... glorior l beatior ...
cum corpus eo ꝙ ... redundabat in corp-
unde dicitur ad ... non ē corpus
ſʒ ab anima redundat in corpa

[illegible] quod adhuc in voluntate [illegible]
dei sub [illegible] quia [illegible] [illegible]
quo concluditur omnis [illegible]. Et est [illegible]
[illegible] racionem intelligencie [illegible]
[illegible] visione [illegible] duo [illegible] ergo
dotes [illegible] [illegible] Dotes vero
sunt que beati in gloria [illegible] aliqua
dona eis divinitus [illegible] ad eorum
ornatum. Et hoc ornatum a nupciis dotes
dicuntur. Unde dotes sunt secundum [illegible] in 4o
dist. 49. Est perpetuus ornatus anime
et corporis [illegible] sufficiencie in eterna
beatitudine [illegible] perseverans. Sed aut
dotes glorie in corpore ab anima glorificata
[illegible] quatuor, impassibilitas, claritas,
subtilitas et agilitas. De quibus dicitur
Sapiencie 3o: Fulgebunt iusti et tamquam scintille
in arundineto discurrent. Fulgebunt iusti,
ergo habebunt claritatem. Et iusti,
ergo habebunt immortalitatem seu impassibilitatem
[illegible] [illegible] [illegible] perpetua
est et immortalis. Et sicut scintille, ergo
habebunt subtilitatem. Discurrent, ergo
habebunt agilitatem. De hoc dicit
[illegible] in 4o dist. 49 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dotes [illegible] [illegible]
et ei obediet [illegible] dotes [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
eis [illegible] obedient dotes [illegible]
[illegible] impassibilitas, claritas,
subtilitas et agilitas

[illegible] et delectacio est gaudium quod habet [illegible]
de deo viso et amato

Margin: dotes quid
Margin: dotes corporis
Margin: Sapiencie 3o

Doto tercio de impassibilitate est dos corporis est quedam [illegible]
ut est dos corporis est quedam [illegible]
ad nos pertinentem immediate data a
deo ipsis corporibus beatorum per remuneratione
et tamen [illegible] dota et [illegible] talem dote
corpora beatorum sunt impassibilia ab intra
et ab extra loquendo de passione reali
corruptiva vel abiectiva. Dos claritatis
est quedam lucositas sive quidam fulgor
superadditus corporibus beatis [illegible]
ornatus refulgente. Corpus enim beatum
[illegible] sue colorem et claritate
est per [illegible] superexcellit et consequitur [illegible]
gloria [illegible] [illegible]
claritatis ex redundancia [illegible]
[illegible] in corpore [illegible]
[illegible] erit maiori claritas [illegible]
[illegible] ita et erit [illegible] claritas
[illegible] nam ut ait apostolus stella
in corpore [illegible] et [illegible]
differt a stella in claritate sic et resurrectio
mortuorum et sic alia claritas
solis alia lune et alia stellarum [illegible]
de claritate [illegible] [illegible] maiori
[illegible] [illegible] minoris
meriti. Doto quarto de subtilitate
est duplex [illegible] et corporalis
subtilitas [illegible] [illegible] intellectu
[illegible] [illegible] intellectum ad [illegible]
[illegible] [illegible] intellectum ad [illegible]
[illegible] aliquid cognoscendum subtilis
et [illegible] corporalis est duplex [illegible]
[illegible] [illegible] subtilitas
et [illegible] actum [illegible]

Impassibilitas

Dos claritatis

I Cor. 15

Subtilitas

Spiritualis

Corporalis

raritatis et quod qualitas [illegible]
subtile in corpore dicto [illegible]
ad faciliter [illegible] vel ad illud quod
faciliter penetretur ut aer et alia corpora
mollia quae dicuntur rara Et mollia et
de facili sunt penetrabilia Subtilitas
vero virtutis seu actiuitatis est quando
qualitates existentes in corpore dissoluentes
[illegible] faciliter agentium seu faciliter
penetrantes Et hanc dicunt subtilitatem
corporis glorificati dicitur subtile Subtile
aut est penetratiuum [illegible] 2° modo
quod habet figuram [illegible] ad
aliquid penetrandum ut acus facile
penetrat [illegible] Alio modo [illegible]
ut aer [illegible] subtilitas [illegible]
virtute actiua [illegible] corpus glorificatum
dicitur subtile Agilitas dicit in supple
[illegible] q. 8 e Arti [illegible] Est
[illegible] ab anima glorificata
[illegible] quia habile redditur ad
corpus [illegible]
[illegible] et abile ad obediendum
ut sit [illegible] et actionibus
anime in [illegible]
Et iste dotes sunt a deo principaliter
effectiue [illegible] et radi[illegible]
[illegible] ab anima gloriosa Dotes
[illegible] ad [illegible] et corporis sunt
obediunt [illegible] et motum [illegible]
[illegible] localem et [illegible]
difficultate et fatigatione Et [illegible] volet
[illegible] et corporis et [illegible]
[illegible] velocitate

raritas

virtus

Subtile dicitur

Agilitas

Noto quinto quod duplex est situs
Primus est situs de genere quantitatis secundum
quem quantitas dicitur habere positionem ex-
primus Et ille situs significat ordinem
partium in toto Et talis situs non potest
separari a corporibus naturalibus quia corpus
non manet naturale nisi habet debitum
situm partium quantitativarum in toto Et ideo
si duo corpora sint in eodem loco habet
utrumque talem situm. Alius est situs
de predicamento positionis vel situs qui
significat ordinem partium ad totum et
ad locum Et iste situs non est de ratione
quantitatis quia ille situs facit aliquod
corpus esse in loco circumscriptive Et sic
dicendo quod hoc corpus quod est in alio
in eodem loco separabile a tali situ
pro intellectu hec.
Noto sexto quod ambiguitas
doctores sunt in questione quod ambo
articulos ponendo sunt aliqui
simplices et distinctionem
...
et apparet ... positione ...
rationale ... apparet ... a ...
vel quia ista corpora ... distinguntur
... a parte ... situm de genere ... Et
apparet ... situm ut est spatialis ...
Et ... naturalis ... corporis ... et
... naturale ... expellere aliud corpus
corporis ... loco ... suo adventu ad
... loco ...

localis est illud quod continet ... a loco ... loco ...
loco et ... loco

illi loco 2a distinctio corporum plurium
causatur ex distinctione dimensionum
vel ex distinctione [illegible] per dimensiones
distinctas Xa naturalis distinctio
dimensionum simul causat distinctionem
corporum et distributionem eorum per
diversa loca et situs exteriores
XIa divina virtute dimensiones possunt
suspendi a 2o effectu licet non suspendantur
a primo qui est servare [illegible] supponi
virtute divina [illegible] effectum dimensionum
est distinctio corporis licet non distincto
situs exterioris sive locus XIIa dimensiones
locis designantur a priori situm situs
exteriorem XIIIa deus potest conservare
effectus in esse sine suis causis secundis
exterioribus [illegible] est causa prima deus ad
causa prima plus est influxus super causa
causa 2a XVa deus potest
facere duo corpora in uno loco
[illegible] precedentem [illegible] situs exterior
[illegible] duorum corporum locatio
est defectus [illegible] XVIa unitas situs exterioris
[illegible] pluralitas situs [illegible] est miraculosa
[illegible] situs [illegible] natura designat
[illegible] situs [illegible] nisi simul
[illegible] quantitate [illegible]
designat [illegible] situs exteriorem
XVIIa dimensiones designantur [illegible] situs
[illegible] dimensiones sit in pluribus locis
[illegible] XVIIIa deus potest conservare
et pluribus

Marginalia: situs [illegible]; [illegible]

distinctionem materie corporalis et dimensi
onum in ea / alias [illegible] dimensionale sive cor-
poreitates / propterea sit omnis causa finalis /
potest assentiendo efficiens [illegible] causa
[illegible] / Sic enim deus in
sacramento altaris / conservat accidentia
sine subiecto / ita potest conservare distinctionem
materie corporalis et dimensionum in ea ab alia
dimensionalitate sive [illegible] Ad secundum aliquid
dicendum aliquando esse localiter / implicat
[illegible] quod est ibi [illegible]
[illegible] quod est [illegible] /
[illegible] debitum / ita quod [illegible]
in loco [illegible] / et [illegible] correspondet
[illegible] / sic quod [illegible]
[illegible] / itaque [illegible]
[illegible] doctores [illegible]
[illegible] / [illegible] vel
impediens ne duo corpora possint
esse in eodem loco / nil aliud est quam di
mensiones [illegible] / quibus substat [illegible]
[illegible] / illud est causa
distinctionis corporum secundum situm / Cum [illegible]
[illegible] distinctio secundum situm [illegible]
distinctio secundum [illegible] / [illegible]
[illegible] / causa est causa [illegible]
distinctionis corporum secundum situm / [illegible]
et quod illud [illegible] sit causa.
[illegible] distinctio secundum situm
[illegible] distinctionem [illegible] / Et
[illegible] potest [illegible] vel

phaci 38 [illegible]

Decima [illegible] duo [illegible] sunt incompossibiles in eodem loco [illegible] effectum [illegible] duo [illegible] loci [illegible] non [illegible] replere [illegible] replendo [illegible] ablato [illegible] replendum [illegible] ablata ille qui [illegible] vel possibiles [illegible]

Quindecima [illegible] simpliciter [illegible] esse in loco et non replere locum [illegible] replere [illegible] et [illegible] illo effectu [illegible] simpliciter [illegible]

Considerandum [illegible] in [illegible] aliqua [illegible] esse repugnantia ad formam [illegible] formaliter alios virtualiter [illegible] repugnat causa [illegible] et oppositum [illegible] effectum [illegible] et [illegible] in eodem [illegible] forma aliqua [illegible] forme [illegible] virtualiter opponere [illegible] vel [illegible] formaliter repugnantia [illegible] ille [illegible] se et [illegible] effectus oppositi [illegible] album et nigrum [illegible] in [illegible] formalis repugnantia [illegible] repugnantia non [illegible] ad [illegible] repugnant non [illegible] virtualiter et [illegible] corpus replet locum [illegible] replere [illegible] aliud corpus [illegible] ad [illegible] non [illegible] ille effectus in illo loco [illegible] quod [illegible] duo corpora ad esse in eodem loco [illegible] habet [illegible] repugnantiam

virtualem | quia effectus eius est replere et repugnare alteri
unius loci | quia ipsi locus [illegible] replentur et repugnantia est
non repugnat quod corpus esse in alio in eodem loco | nisi
quia est repletum locus valet [illegible] et est repletivum | Et
quantum repletum est | [illegible] et ideo potest adhuc repleri | Item
deus potest facere causam naturalem sine suo effectu et
suspendere eam a suo effectu | sicut calefactionem a calore
ut in tribus pueris | Eandem potest facere effectum sine illa
causa | quia non valet non sequitur | nisi ex illa causa | vel illa
ut [illegible] facere sine ea | potest ergo facere duas
dimensiones | sine suis effectibus | quia sunt replere | Et a
[illegible] dimensiones non repugnant nisi quia suos effectus
repugnant | Sequitur quia si suspenderentur ab illis effectibus
[illegible] repugnarent | Ex omnibus sequitur quod virtute
illius qui potest suspendere effectum dimensionum quia est
replere locum facit distare latera corporis continentis ab
invicem | Ideo corpora possunt esse simul | Sicut fuit quando
exivit de utero virginis matris sine fractione | Eadem
[illegible] intravit clausis januis [illegible]

Item repugnantia formalis est duarum formarum [illegible] repugnat
ad ipsum secundum unum | hec autem repugnantia non est nisi [illegible]
loci cui repugnant dimensiones duorum corporum eiusdem loci quia
replet unum corpus [illegible] potest replere [illegible] si aliud corpus re-
pleret eundem locum | Erit repugnantia effectiva [illegible] non formalis
sed virtualis racione suorum effectuum | Non est repletio loci [illegible]
[illegible] corporis [illegible] effectus [illegible]
effectus [illegible] esse in loco replet [illegible] sed deus potest tollere
hunc effectum [illegible] ut duo corpora [illegible] non [illegible]
[illegible] potest facere calorem sine
calefactione ut in [illegible] pueris

ſolum in partibꝫ [illegible] ſic ē de
partibꝫ ſita ē de corporibꝫ ipſis ſed
ptes corporum diſtinctionem ſolum
ſunt in ſitu diuerſum ergo et corpa
Ad 2m q̄ ſic duo corpa facit actiua
les diuiſe [illegible] corporalis ita duo
ptes vnius corporis dimenſibiles
potenciales [illegible] ideo cum ptes
alicuius totius habent diſtinctionem
ſitus [illegible] ſunt dimenſionem [illegible]
Concedo 2m a corpus gloſum non [illegible]
ſit naturaliter eſſe cum alio corpore in eodem
loco [illegible] aliquam ſpiritualitatem [illegible]
[illegible] non tollit nam ſed
corpus [illegible] non poteſt naturaliter eſſe
ſimul cum alio corpore in eodem loco
ſtatim [illegible] ergo dicitur in gloſſa Ad q̄
cum [illegible] erit corporis glorificati et non
glorificati [illegible] reſurget [illegible]
[illegible] dimenſe di-
menſiones non poſſunt eſſe naturaliter in eodem
loco ſed duo corpa quorum vnum ē gloſum
et alterum non [illegible] dimenſiones
dimenſiones [illegible] Ad q̄ vna dimenſio
naturaliter expellit aliam de loco cui ſup-
venit [illegible] penetracio dimenſionum ſit
impoſſibilis [illegible] dicit [illegible]
[illegible] in aquam vel [illegible]
oportet q̄ [illegible] de aqua vel aere
[illegible] ita oportet q̄ [illegible]
dimenſiones ſeparate ſi vacuum ponere

spacium dimensionatum sit aliquid [illegible]
[illegible] esset penetracio dimensionum
hoc quod duo corpora sint actualiter di-
mensionata corporalia [illegible]

Conclusio tercia Corpus glorificatum
poterit esse cum alio corpore in eodem loco
non per aliquam virtutem sibi datam sed
sola divina virtute assistente et hoc
apparuit quod corpus Christi intravit ad
discipulos ianuis clausis Joh. xx° [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible] corpore [illegible] fuisset in eodem loco
[illegible] deus potest conservare
distinctionem [illegible] corporalem [illegible] dimensio-
num [illegible]
[illegible] duo corpora [illegible] corporale
dimensionem [illegible] deus [illegible]
aliquid corporis [illegible]
[illegible] ab alio corpore
[illegible] ab illo corpore et sic
[illegible] esse cum alio corpore.
[illegible] loco [illegible]
[illegible]
[illegible] deus [illegible] conservare
[illegible] conservando possemus [illegible]
[illegible] accidente [illegible] aut causa
[illegible] diversa [illegible]
poterit [illegible] deus [illegible] diverse
[illegible]

Conclusio [illegible] Corpus glorificatum
non habebit [illegible] subtilitatem [illegible]
[illegible] esse [illegible] alio corpore

[illegible] deus potest facere causa [illegible] et [illegible]
a suo effectu [illegible] causa [illegible]
[illegible] deus potest facere [illegible]
[illegible]
[illegible]

Sed habet hoc ... virtute divi-
na. Cum enim corpus beati petri non habuit
ex aliqua proprietate individuata quod ad ad-
ventum eius sanarentur infirmi, sed
hoc fiebat virtute divina ad confirma-
tionem fidei. Ita faciet virtus divina quod
corpus gloriosum possit esse simul cum
alio corpore ad [illegible]
Conclusio 2a. Falsa est quorundam
opinio dicentium gloriosa vel corpo-
ralia quedam esse [illegible] quod
dua corpora sunt in eodem loco quia
post resurrectionem tolletur [illegible]
[illegible] subtilitas in corpore quod
non est impalpabile. Sunt enim illa cor-
pulentia [illegible] aut materia aut
forma. Sed nullum illorum potest dici quod hec
[illegible] nulla potest dici qua remota
corpus possit esse cum alio corpore in
eodem loco. Unde remoto a corpore sen-
sibili quod sit calidum frigidum grave leve
[illegible] in eo manet dimensio [illegible]
[illegible] [illegible] potest
[illegible] illa corpu-
lentia sit materia aut forma quod tunc post
resurrectionem non posset auferri. Ergo
post resurrectionem resurgent homines in
existentia sui corporis sed materia et forma

sunt sicut ostenditur loco quo non indi-
get propter dotem subtilitatis. Sic
integra essencia corporis humani non
remanet in gloria | ideo est verior dicere.
Corollarium 2m quod nulla potencia
naturalis sive creata potest duo corpo-
ra naturalia esse in eodem loco | quia potencia creata
non potest immutare naturalem ordinem | et ra-
habitudinem | [illegible] naturale ordinatione
[illegible] | non potest immutari per potenciam creatam
Corollarium 4m quod solam potenciam
increatam scilicet divinam | duo corpora
potest esse in eodem loco | quia certum est quod
sola potencia increata scilicet divina potest
immutare ordinem naturalem | et habitudinem
rei | quia sicut potest a divina est institutio
nature | ita potest ordinem immutare eam quam instituit
Sequitur [illegible] | [illegible] corporum vera
Ratio quia Deo. circa hanc materiam ponit
et dicit quod causa impossibilitatis est
divina velle propter illam compenetracionem corporum
gloriosorum a dotibus | sed causa subtili-
tatis est divina voluntas cooperans
corpori | ut sit simul in eodem situ cum alio corpore |
pro [illegible] ac beata | Ita quod
anima beata vult corpus suum esse cum
alio in eodem situ | tunc divina voluntas
facit corpus esse cum alio | sine alteracione
sive divisione

Arguitur corpus glorificatum naturaliter
posse esse cum alio corpore in eodem loco
si enim prohiberetur esse cum alio
corpore in eodem loco aut hoc est propter
grossitiem sive corpulentiam aut
propter dimensiones. Quod non propter grossitiem
et corpulentiam quia corpus glorificatum
erit spirituale sicut apostolus dicit ad Chorinthios
xv. Seminatur corpus animale et surget
spirituale. Quod nec propter dimensiones
prohibetur corpus glorificatum quin naturaliter
possit esse simul cum alio corpore in eodem
loco probatur quia sicut se habet punctus
ad punctum ita linea ad lineam et
superficies ad superficiem et corpus ad
corpus. Sed duo puncta possunt esse
simul ut quando due linee se tangunt et
similiter due linee in gradu duarum superficierum
et due superficies in gradu
duorum corporum. Ergo cum prima sit vera et
ultima erit similiter vera probatur quia
non est alia ratio corporis quin possit
esse simul cum alio corpore in eodem loco.
Quod quicquid nobilitatis est in corpore
patitur totum corpus glorificatum ergo
corpus glorificatum ex sue subtilitatis
proprietate habebit quod possit esse simul cum
alio corpore in eodem loco. Sed hic corpus
humanum in hoc statu prohibetur esse
cum alio corpore in eodem loco non propter corpu-
lentiam aut grossitiem quia sic glorificatum

86 in textu

1 Corinth xv

et tu prohibetur

tollatur ut quod dicitur. Et impeditur
[illegible] Ita vero in quan-
titatum [illegible] ponitur [illegible]
quibus philosophus [illegible] argumentum loca
non esse [illegible] dicendum quod non est [illegible]
[illegible] sufficit non [illegible]
locus ipse [illegible] Corpori vero
loco ipse [illegible] esse
in loco hoc non est [illegible] corporum
in loco [illegible] in loco [illegible] aut totum
[illegible] est in loco [illegible] toti corpori ista totius
loci respondet [illegible] corporis [illegible]
loci respondet [illegible] sic et
at duorum locorum esse unum [illegible] sic et
et duae lineae [illegible] ad unum [illegible]
Et ideo [illegible] duo corpora non sunt
esse [illegible] divisa [illegible] duobus
[illegible] duorum corporum respondet [illegible] totius
duorum locorum. Et [illegible] hoc dicit [illegible]
corporum sic [illegible] esse simul
Ad [illegible] aut [illegible] loquitur
de [illegible] opponitur [illegible]
[illegible] qua corpus [illegible]
Et non ut [illegible] et [illegible]
[illegible] vel ideo [illegible]
[illegible] ab [illegible] motu
[illegible] impedi-
[illegible]
[illegible]
[illegible] motu [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] spacium [illegible]

[illegible] magnitudines duo [illegible] possunt
esse simul [illegible] sed non possunt esse simul
extrema [illegible]. Et ideo duo puncta possunt
esse simul quia sunt extrema quarundam linearum. Et
duae lineae possunt esse simul quia sunt extrema
duarum superficierum. Et duae superficies possunt
esse simul quia sunt extrema duorum corporum
[illegible] non possunt duo corpora esse simul, quia corpora
non sunt extrema aliquarum magnitudinum. Et ideo
si duo corpora essent simul, [illegible] esset simul
[illegible] omnes [illegible] quia [illegible]
[illegible] ubi [illegible] sit
[illegible] vocata. Et [illegible]
[illegible] potentia

brulefer
non erunt ocio concedit quod corpora gloriosa habebunt
dotem penetrabilitatis et ... de corpore
non glorioso sed quomodo illud fiet est magna controversia
inter doctores quidam in scoto ... est sermo
quod corpora gloriosa possunt esse in eodem loco cum non
glorioso unde penetrabit totum corpus ita quod
duo corpora erunt simul in eodem loco et hic
dicit bonaventura corpus gloriosum non potest pene
trare corpus gloriosum quia non est in alio
aliquid licet sit in se licet penetrabile ab
alio et ideo quamvis ibi sit subtilitas deficit in
penetrabilitas et ideo plura corpora gloriosa non
sunt esse simul de potentia dei ordinata

nutricio augmentacio restaurabitur et
corpus ab ipsis fatigacione serviens
dicitur in spiritualibus operibus etc. Similiter
etiam potest dici quod corpus quod nunc est
animale id est serviens in operibus animalibus
tunc erit spirituale id est serviens in operibus
spiritualibus

Ad 3m Corpora spiritualia possunt esse in eodem
loco sed corpora post resurrectionem erunt
spiritualia ergo possunt naturaliter esse in eodem
loco. Ad 3m dicendum quod [illegible] secundum plures
dicit quod [illegible] aereum et aqueum corporum
subtilitas serviens spiritui. Hoc [illegible]
spiritualia [illegible] [illegible] [illegible]
ad Corinthios xv. [illegible] [illegible]
quantitatem [illegible] illud subtilitatem
[illegible] [illegible] [illegible]
spiritualem virtutem propter [illegible]
ergo autem spiritualitatem ponere in cor-
poribus gloriosis esset [illegible]
sic essent [illegible] et aeris
subtilitatem ad densitatem et raritatem

Arguit 2 Corpus gloriosum nullo
potest esse simul cum alio corpore in eodem
loco. Quia sic se habet corpus unum
ad unum locum sicut duo corpora ad
duo loca secundum quantitatem sed sic se
habet unum corpus ad duo loca
sicut duo corpora ad unum locum sed unum
corpus nullo potest esse in duobus

loca quod licet duo corpora in uno
loco sint in quod quantitatem acquirere
est possibile secundum eius dictis. De tertio
secundum cum et secundum cum ut sic se habet
secundum ad secundum ut duo ad tria ita se
habet tertium ad quartum. Ergo quantita
tem sic se habet primum ad tertium [illegible]
ut [illegible] duo ad quatuor
ita se habet secundum ad quintum [illegible] tria
ad sex. Et secundum hoc ratio sic debet
procedere. Sicut se habet unum corpus
ad unum locum ita duo corpora ad duo
loca. Ergo sic unum corpus ad duo
loca ita unus locus ad duo loca
corpora. [illegible] quod si unum corpus non
possit sic non sequitur quod duo corpora
possunt esse in duobus locis [illegible] duo corpora
possunt esse in uno loco [illegible] cum
non possit esse locale in duobus locis
corporis esse locale in duobus locis [illegible] de ratione loci
[illegible] generatione [illegible] de ratione loci
est quod sit terminus localis. Tertio ad
[illegible] quod sit [illegible] ratio [illegible]
[illegible] in loco [illegible] quod si
locatum est esse in loco [illegible] sequitur
[illegible] esse in duobus locis. Sequitur
quod sit extra suum locum. Et ita sequitur
quod sit locatum et non locatum. [illegible]
[illegible] substantia de corpore [illegible] non est
[illegible] localis sed [illegible]
in [illegible] locale. Sed [illegible] esse in eo
[illegible] Quod duo corpora esse et una
[illegible] una linea non esset [illegible]
[illegible] Consequens est impossibile [illegible]
linea [illegible] [illegible]
[illegible] geometrie. Duo puncta
[illegible]

impossibile est quod plures lineae rectae
sint in uno tantum . compositae aut duobus corporibus
in uno loco . licet si linea recta tra-
hatur ab uno extremo puncto illius
loci ad aliud extremum punctum eiusdem
loci . ista linea recta transibit ambo
corpora locata . Et per quod ergo linea
[illegible] corporum componat
[illegible] immediate . Cum ergo
impossibile sit unam eandem simul
informari duabus distinctis formis ergo
per dualitatem formarum impossibile est
quod linea esse una . Sed ad propositum
regula geometrie non est ergo quia
linea esse una . licet quod non est
esse unam impossibile est esse unum eorum
in eodem quantum . Ad aliud dicendum
illo casu posito . licet ille linee erunt
due et non una tamen . Et cum dicitur
duo puncta etc. dico quod illa regula
geometrie debet intelligi de punctis
intersecare lineam terminantibus . Sed facto
casu posito . licet illa duo puncta sint
in loco non fuit terminus [illegible]
[illegible] in corporibus [illegible]
[illegible] linee [illegible] locatis [illegible]
[illegible] distinguuntur a quolibet
puncto [illegible] in corporibus locatis [illegible]
linea [illegible] in [illegible] illo
et [illegible] posito [illegible]
duabus lineis [illegible] et quatuor
[illegible] quibus ergo linee [illegible]
puncta [illegible] puncta non [illegible]
minant [illegible]

superficie concava corporis locantis / quia
superficies est ipse locus / sed similiter
in superficie convexa corporis locati
vel locum ut dicitur in textu quod duas

Dubio 2a

lineas rectas mathematicas esse infra
duo puncta est impossibile quia in eis nulla
alia ratio distinctionis potest intelligi nisi
quo situ. Sed duas lineas naturales
esse infra duo puncta est impossibile
quoad naturam sed possibile per imaginationem
quia remanet alia ratio distinctionis
lineis duabus / scilicet diversitate corporum
subiectorum / quia conservatur [illegible]
remota diversitate situs. Dubito si deus

Dubio 3a

auferet ab uno istorum corporum
situm vel positionem quod dicit ordinem partium
in loco [illegible] posito solo
erit ibi una linea et non plures. Et
ad probationem dicitur quod licet de [illegible] subiecti
aliter non est duo situ illa linee
proprie loquendo sed linea illa sola
[illegible] est in corpore quod habet positionem
sic enim linea [illegible] per [illegible] partes
est in subiecto alterius non est [illegible]
in corpore [illegible] corpus [illegible] sit
simul cum illis dimensionibus et hoc pro
tanto quia corpus [illegible] non est sub illis
dimensionibus sine positione quod dicit ordinem
partium in loco [illegible] [illegible] [illegible]

Circa quod debet videri
queritur primo
Utrum Christus in triduo mor-
tis fuerit [illegible] homo in triduo

Nota primo quod iste terminus Christus
valet per appellationem deus homo et [illegible]
ab eterno verbum divinum non fuit [illegible]
Christus licet ab eterno esset verbum
divinum quia verbum divinum ab eterno non
fuit homo [illegible] de quo habitum est
supra [illegible] questione prima

Nota secundo quod triduum iste terminus dicitur
a tres et dies et dicitur unde
a tres [illegible] triduum dicitur [illegible]
compositum triduum [illegible] naturali
triduum id est [illegible] [illegible]
officias trium [illegible] [illegible] et sabbati
[illegible] dies Jovis veneris et sabbati
[illegible] resurrectionis dominice [illegible]
ante dierum [illegible] triduum [illegible]
dum et hec [illegible] triduo [illegible] dies Jovis et
[illegible] fuit homo in triduo [illegible] hora nona [illegible]
veneris usque [illegible] dies [illegible]
dies [illegible] triduum [illegible] a corpore [illegible]
in quibus [illegible] Christi a corpore [illegible]
[illegible] dies veneris et
sabbati et hec [illegible] tota dies veneris et
sabbati et dies dominica dicitur triduum
hac [illegible] in triduo Christus fuit
[illegible] die veneris usque in hora nona
[illegible] et die dominica ad horam resurrectionis

Christus quod pro[illegible]

Triduum dicitur [illegible] pro

20

et deinceps. Tercio dicit triduum
per sinodochen id est pro tempore in
quo a corpore anima separata est. Et hoc
modo triduum dicitur [illegible] dicens [illegible]
sacrae vitae suae [illegible] et dicens [illegible]
integre et dicens domini sacrae suae
prius. Et hoc modo [illegible] in fuit
homo in triduo. Nota 2o [illegible]
ista quaestio utrum christus in triduo
mortis fuit homo. Circa quod sunt opiniones.
Una est hugonis de [illegible] libro de sacramentis
quod christus in triduo fuit homo verus
[illegible] anima sua [illegible] homo
vel persona [illegible] dicitur hu[illegible]
[illegible] fuit [illegible] separata
[illegible] est opinio magistri in 3o di. xxi
[illegible] sententie [illegible] hugonis sed aliam [illegible]
[illegible] christum esse verum hominem
in triduo [illegible] ad hoc quod aliquis sit
homo oportet quod habeat animam et corpus
[illegible] oportet [illegible] quod illa sint unita
inter se sed sufficit quod ambo sint
unita in [illegible] et anima christi
licet non essent unita inter se in triduo
erant tamen unita in [illegible] in supposito
divino [illegible] damascenus
ergo christus in triduo fuit homo
[illegible] opinio [illegible] quod christus
fuit homo in triduo [illegible]
[illegible] sed christus in triduo
habuit [illegible]
mortis ad [illegible] animam et corpus
[illegible] sed [illegible]

An christus in triduo fuit homo. opinio [illegible] hugonis

2a opinio magistri in 3o di. xxi

damascenus

3a opinio [illegible]

Augustinus [illegible] Joannes

[illegible]

[illegible] in [illegible] morte
sicut [illegible] stare [illegible]
est [illegible] viij de [illegible] dei ca
xxiiij [illegible] dicat [illegible] corpo[re]
solu[m] vel a[n]i[m]a sola [illegible]
[illegible] et corpore [illegible] ulla [illegible]
[illegible] nota [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] e non [illegible]
[illegible] [illegible] abstracti
[illegible] [illegible] concreti
et abstracti [illegible] sig[ni]-
ficat et supponit [illegible]
aliud supponit et aliud significat
[illegible] significat [illegible]
in habente et supponit pro habente
[illegible] [illegible] pro [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] apud illos qui
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] vera [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] hoc dicere [illegible] libro 2 [illegible]
in hoc [illegible] [illegible] posset [illegible]

Conditio[n]es [illegible] [illegible]

Concretu[m] abstractu[m] differt

[illegible]

[illegible]

q[uest]io 2a

accipi sive ex suppositione sive ex
[illegible] significata [illegible] ex parte
[illegible] et dicit [illegible] aliqui dicunt sive
[illegible] sic sive in tercio [illegible] ex opposito nega
accipit homo [illegible] sit accipi homo
[illegible] supposito [illegible] composita
[illegible] et [illegible] ex forma
[illegible] verbum
[illegible] homo [illegible]
[illegible] nam apud [illegible] homo
[illegible]
[illegible] habet [illegible] vera
ex quod [illegible] homo [illegible] composita
[illegible] et dicit [illegible]
[illegible] aliqua [illegible] suppositum
sustentans [illegible] compositam
ex corpore et dicit Et [illegible] pila
[illegible] quod sequitur
[illegible] in triduo [illegible] fuit homo
[illegible] hodie [illegible]
[illegible]
Sed [illegible]
[illegible]
[illegible] de aquila
Nota [illegible] mali
homo est [illegible] intelligitur mali
[illegible] fuit
[illegible]
[illegible]
fuit [illegible]
[illegible] fuit [illegible] verbo Et [illegible] fuit

3o ca[illegible] homo

homo diff[illegible]

Christus in triduo non fuit homo

in ultimo

homo est causa [illegible] mali

Nota septimo quod doctor subtilis in hac parte
ostendit quod in cristo fuerunt tres sibi per se
distincte. Scilicet corpus anima et divinitas. Sed
corpus et anima fuerunt unita non solum
in una persona sed in unam naturam.
Divinitas autem non sed non fuerunt unita
nec anime nec corpori quia cum sit natu-
ra infinita non potest esse pars alicuius nature. Sed
sunt unita anima et corpori in persona. In
morte autem separata fuit anima a corpore, alio
[illegible] non [illegible] vera morte cristi. De quo
[illegible] est quod separata fuit anima a corpore [illegible]
infernum. Sed divinitas non fuit separata
ab anima nec a corpore quod [illegible]
fidei [illegible] de filio dei dicitur quod sepultus est
et descendit ad inferos. Corpus autem iacuit
in sepulcro et anima ad inferos descendit.
[illegible] ista filio dei [illegible] duo
essent ei copulata in unitate persone
vel [illegible]. Et ideo de cristo [illegible]
morte possum loqui dupliciter.

homo materialiter incorruptum habuit propter
sibi unitas. Si dicit intelligatur formaliter
tunc Christus in triduo non fuit homo
quia ad hoc quod aliquis sit homo formaliter
requiritur unio actualis anime cum
corpore. Sed in triduo anima Christi non
erat actualiter unita corpori. Ergo etc.
in triduo non fuit homo formaliter.

2o formaliter

Notandum quod sicut dicit D. Th. in tertia
de Christo in triduo mortis possumus
loqui dupliciter: uno modo quantum ad suppositum
sive vel personam. Et est [illegible] simpliciter
qui fuit. Aut quantum ad naturam humanam
Et hoc dupliciter: uno modo quantum ad totam
naturam humanam [illegible] Et sic
Christus non fuit homo in triduo mortis
[illegible] alius homo. Sed [illegible]
Dico ipse [illegible] quantum ad partes humane
[illegible] Aut quantum [illegible] fuit [illegible]
nature. Et sic anima [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

De Christo in triduo possumus loqui 2r primo quantum ad personam 2o quantum ad naturam

Conclusio prima Christus in triduo
non fuit verus homo [illegible] formaliter
[illegible] forma [illegible]
[illegible] forme et materie
[illegible] in triduo mortis anima fuit separata
in triduo [illegible]
a corpore Christi ergo [illegible]
et [illegible] non fuit homo [illegible] homo [illegible]
[illegible]

Item h(om)o mortuus no(n) e(st) h(om)o sed crist(us)
i(n) triduo fuit mortuus h(om)o ergo no(n) fuit
h(om)o [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
h(om)o vere sed falsa dicitur [illegible] mortuu(m)
hominem [illegible] [illegible] esse [illegible]
[illegible] [illegible] humanam illius [illegible]
incipit esse h(om)o eo q(uod) esse humanu(m)
[illegible] [illegible] acquirat Sic illud
ad [illegible] [illegible] [illegible] mortem [illegible]
desinit esse homo eo q(uod) esse humanum
[illegible] [illegible] tempore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] no(n) [illegible] verbum dei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] morte
[illegible] [illegible] [illegible]
Secundo 2a questio [illegible] triduo
no(n) fuit [illegible] h(om)o in [illegible] [illegible] ut homo
sit [illegible] requiritur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in triduo [illegible] [illegible]
h(om)o fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
i(n) na(tur)a humana [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
h(om)o que realiter [illegible] aliud e(st) [illegible]
[illegible] ex corpore [illegible] anima et anima [illegible]
ut vult [illegible] [illegible] in explanatione fidei
ad damasum papam [illegible] [illegible]
fit [illegible] [illegible] no(n) [illegible] illo [illegible]
duo caro et anima in quibus subsistebat
persona verbi no(n) constituebant [illegible]
[illegible] [illegible] separacione [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]

Cirillo(?)

math. xii

Arguitur 2 Cristus fuit solus in tri
duo dicitur enim math. xii sicut fuit
Jonas in ventre ceti tribus diebus et
tribus noctibus sic erit filius hominis in
corde terre sed non fuit alius filius
hominis in corde terre nisi filius hominis
qui loquebatur 2 [illegible]
Cristus fuisset [illegible]
[illegible] in triduo mortis [illegible]
potuit dici filius hominis [illegible]
[illegible] dici [illegible]
suppositum [illegible] subsistens in na
[illegible] at est [illegible]
[illegible]
in triduo [illegible]

Arguitur [illegible] fuit [illegible] in
ventre ceti [illegible] sed [illegible]
Jonas fuit in ventre [illegible] in
corde terre [illegible] Cristus fuit [illegible]
[illegible] illa [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod [illegible]
ad [illegible] sed [illegible] ad [illegible]
Jonas enim in ventre ceti [illegible]
[illegible] Cristus at in corde
[illegible] non fuit [illegible]
terre [illegible] vera de [illegible]

Arguitur 2 [illegible] de [illegible] sed [illegible] vera
fuit vera de [illegible] fuit in triduo [illegible]
de [illegible] fuit in triduo [illegible]
[illegible] fuit vera de [illegible] triduo
vera fuit [illegible] triduo

sunt hec ... maior habet instan[tias]
in propositionibus affirmativis et
in propositionibus que constant ex terminis com[munibus]
Item posito quod omnes homines singillatim
currant ... est vera de presenti ...
... sunt ... de presenti ... posito
... sunt albi ... vera ...
... sunt ... vera ... dicere
... sunt albi ... homo
... habet ... terminus
... de ... habet ...
... syllogismus
...
Ad 2 ... propositio ... e ...
... opposita ... semper ... cristus non est
... cristus ... homo ... cristus non est
... cristus non est ... est ... semper
... quod ... sunt ista ...
... oppositio ... semper ... sunt ... contra
... non est cristus ... semper sunt vera
... et cristus ... [de] ... predicat ...
... de quolibet ... predicat ... super
... de illo vere predicat ... supponi
... sunt vera cristus et homo
Ad ... terminus ... supponit ...
terminus singularis ... significato
includit ... significatis plus ... cristus
... significat ... sed ...
... sit ... morte ... oppositum ...
... non dicit hoc ... terminus signi
... significabat ... nec ...
... significat ... significare ... vinum ... amo
... significare ... in ...
tum sit de taberna ... in ...

[illegible] iste terminus homo supponebat
cristum sed terminus quem [illegible] p
durat [illegible] de eo suo supposito ergo in
illo triduo vera erat ista [illegible]
cristus est homo [illegible] hec acuta
non plus concludit nisi quod in illo
triduo vera fuit cristum esse ho
minem veritate enunciationis sed ex
hoc non sequitur quod fuit homo in esse
actuali et reali sed tamen fuit homo in
esse intellectus quod veritas in enunciatione
affirmativa causatur ex [illegible]
[illegible]

qt rōlis nāc indiuidua sba sed sola
aīa in hoīe ē rōlis sba ergo ē [illegible]
q̄ tota humana nā q̄ta ex aīa et
corpe ē rōlis sba [illegible] p'in [illegible]
quo sibi hoc qveniat sit ipa aīa rōlis
Unde licet aīa sepata sit sba qcedendo
non sic ad formā sm phm 1o metae
dimidetur sbam i mat3 formā et q̄ta
Tn nō ē sba n s̄ed p se hns sūm
qpletū qcie modum et si uelit
dctū p3 q hoīe ex apta nata ē esse
p3 [illegible] et corpe vnū qstituit [illegible]
hec nō qpeteret si ipa in se et p se ha
beret sūm qpletū qcie modum [illegible] 2lq
cū celerbq [illegible] qplete [illegible] in adu
vel altero p se habere sūm qpletum
qcie modum nō pt vnū p se qstituere
qpletū et g nobis non p se [illegible]
sepata qstit valet [illegible] alios [illegible]
nam corpale in [illegible] qveniē nō pt
Nota [illegible] de aliis [illegible]
sententiam [illegible] [illegible] sunt
[illegible] habuit [illegible] nam ipse
[illegible] sibi vnita et [illegible] quo [illegible]
[illegible] dicit [illegible] [illegible] q
aliter ē [illegible] hoīe et alit in corpe
[illegible] hoīe nō ē [illegible] vna vno
in [illegible] ad [illegible] sed in [illegible] sit [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] vna vno [illegible] ad [illegible]
et [illegible] fuit [illegible] alia ē [illegible] ad [illegible]
et [illegible] fuit [illegible] resoluta fuit
[illegible] dicit [illegible] fuisse mortuum [illegible]

qz alia no(n) fuit soluta dicit ipsum fuisse [illegible]

Utrum quelibet passio xpi sufficeret ad redemptionem humani generis sine morte

Noto [illegible] passio [illegible]
[illegible]
[illegible] passio dicit [illegible]
[illegible] passio [illegible]
[illegible] que
[illegible] passionem [illegible]
fuit in [illegible] passionem [illegible]
[illegible] passio dicit [illegible]
[illegible] passio [illegible]
dicit passio [illegible]
[illegible] qualitate [illegible]
[illegible]
[illegible] passionem vel passibilem [illegible]
differunt passio et passibilis [illegible]
[illegible] passio [illegible]
[illegible] passibilis
[illegible]
[illegible]
[illegible] recepta dicit [illegible]
[illegible] intelligere [illegible]
[illegible] et sic [illegible]
[illegible] passio [illegible]
[illegible]
[illegible]
diffinit passio [illegible]

passio [illegible]

[illegible]

20

30

80

iij de [illegible]

accidit. Sexta passio dicitur compro-
bacio in qua e deducit Aristo. vi topicorum
omnis passio magis facta abicit a substantia
capitur hec ... 20 ... passiones
et compassiones dicuntur sunt duplices
quedam sunt passiones ... consequenter
sicut sunt egritudines corporales ...
... passiones non est. Alie sunt pas-
siones ... insequentur et
hec passio est tristicia et a variis
hominum generibus a gentilibus a iudeis a
masculis a feminis ... de ancillis
accusatoribus petri ... passiones est etiam a
principibus et a ministris eorum et pila-
to ... sicut femina
... et ... meditatio sunt vania
... propter quem
... et ... [illegible]
... passiones est etiam et a familiaribus
et ... de iuda ... et petro
ipsum negante passiones est etiam ...
... in fama ...
... in honore
et ... et ...
illatas in rebus ... quod ... etiam
vestibus spoliatus est in ...
et ... in corpore ...
... et flagella et in membris ...
corporis in capite quod passus est ...
pungentem spinarum coronam et in manibus
et pedibus ... in facie

[Marginal notes, red ink:]
passiones et compassiones dicuntur sunt duplices

quam passio est

... 4°

alapas in toto corpore flagella sustinuit
etiam passus fuit quantum ad sensum corporis
sive tactu quia flagellatus et clavis
affixus. Secundum gustum felle et aceto
potatus. Secundum olfactum in loco fetido
cadaverum mortuorum qui dicitur calvarie
locus appensus patibulo.
Secundum auditum lacessitus vocibus
blasphemancium et irridencium. Secundum
visum videns matrem et discipulum
quem diligebat flentes.
Nota 2o iuxta [illegible] apostoli i
corinth vi Empti estis magno precio
magno scilicet [illegible] passionis
[illegible] passione [illegible] emptionem
[illegible] Deus [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] aliquis non dat precium
equivalens ad rem aliquam [illegible]
non dicitur esse simpliciter emptio sed partim
emptio partim donatio puta si aliquis
emat librum qui valet xx libras
[illegible] libras partim emeret librum et
partim sibi daretur [illegible] si daret eas
[illegible] et non deputaret ad
[illegible] non diceretur emere librum
Nota [illegible] de emptione [illegible]
[illegible] possumus loqui
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad deputacionem [illegible]
[illegible] quantum [illegible]
[illegible] ad [illegible] habet [illegible]
[illegible]

1 Cor. vi

ad Ephes. [illegible]

S G

de emptione [illegible] possumus loqui

cristi etiam si morte sufferisset ad
redemptionem generis humani propter infinitam
dignitatem persone. Et procedit ultra
dicens. Sed dicit loquamur secundum eius
deputationem propriam. Et dicit ergo quod non
sunt deputate ad redemptionem humani
generis a deo patre et a spiritu sancto passiones
cristi absque morte. Et hoc triplici ratione.
Primo quidem ut pretium redemptionis humani generis
non solum esset infiniti valoris sed esset
eius generis ut nos de morte per mortem
redimeret. Secundo ut mors cristi non solum
esset pretium redemptionis sed etiam exemplum
virtutis ut scilicet homines non timerent
pro veritate mori. Et has duas causas
assignat apostolus ad hebr. ii° dicens
ut per mortem destrueret eum qui habebat
mortis imperium id est diabolum ad primum. Et libe-
raret eos qui timore mortis per totam
vitam obnoxii erant servituti quantum ad
secundum. Tercio ut mors cristi esset etiam
sacramentum salutis dum nos virtute
mortis cristi morimur peccato et carnali-
bus concupiscentiis et propriis affectibus.
Et hanc causam assignat prime petri iii°
Cristus semel pro peccatis nostris mortuus
est iustus pro iniustis ut nos offerret
deo mortificatos carne vivificatos autem
spiritu. Et ideo humanum genus
non est redemptum per alias passiones absque
morte cristi.

i petri ii Cristus passus est pro nobis vobis relinquens exemplum
ut sequamini vestigia eius

[margin:] mors est deputata pro redemptione humana 3°

[margin:] 20

[margin:] 30

Quo[n]do [illegible] passio cristi
[illegible] sufficisset ad redemptionem [illegible] quam [illegible]
in morte quo ad [illegible] [illegible]
aut quo ad [illegible] deputationem [illegible]
quo ad i[n] [illegible] parte [illegible] sufficientia vel
passio alicuius [illegible] [illegible] est quod [illegible]
persone sed dignitatis persone cristi
est infinita ergo quelibet passio eius
[illegible] fuit minima est infinita
Ita quod quelibet eius passio sufficisset
ad redemptionem humani generis [illegible]
morte [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] ab alia
persona [illegible] [illegible] persona cristi
est persona divina [illegible] infinita Sed
[illegible] ante [illegible] [illegible] quem dicit
quod minima gutta sanguinis cristi suffe-
cisset ad redemptionem humani generis potu-
isset aut aliqua gutta sanguinis cristi
effundi in morte Ergo cristus in morte
potuisset [illegible] aliquam passionem humani generis
redemptionem Sed pro ista parte [illegible]
quod non [illegible] [illegible] passio cristi
[illegible] morte [illegible] [illegible] a de-
[illegible] precedente humani generis [illegible]
[illegible] Et nulla passio cristi sufficeret
[illegible] et nulla passio [illegible] morte aut
ad redemptionem humani generis [illegible] lege est
cum apostolo ad galatas ii [illegible]
[illegible] ergo cristus mortuus est gratis [illegible]
[illegible] et in causa Sed si alia passio

20 p[ar]te
bernh[ardus]

suffecit Christi [illegible] mortuus est
liberet [illegible] [illegible] venerit
alia passio Christi sine morte non suffecisset
ad redemptionem generis humani [illegible]
minor passio suffecit ad redemptionem [illegible]
sine morte [illegible] mors Christi non [illegible] causa
deputata est ad huius generis redemptionem
Arguitur 2 [illegible] quod in isto
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
humanam [illegible] non potuit aliud quam
[illegible] valet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mortis [illegible] [illegible] ut
[illegible] ad [illegible] Ergo non potuisset
humani generis redemptio [illegible] alia passione
Christi [illegible] morte [illegible] Christi
[illegible] soluendo [illegible] sed [illegible]
[illegible] passionem [illegible] sufficientibus [illegible]
[illegible] [illegible] redemptione humani
generis [illegible] passio [illegible]
deputata fuisset et hoc [illegible]
deputatam [illegible] Christi [illegible] debitum est
Arguitur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] morte indebita [illegible]
nequaquam [illegible] a morte debita
liberaret ergo passio alia non suffecisset
ad liberationem humani generis sine morte
Ad 2 [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] oblatione [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] 21
[illegible] mors [illegible] fuit [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible]
[illegible] per [illegible]

[illegible]
bilib9 morbiß radicalit curare possim
Ego mado tibi vt m̄ dicas an morbg istg n
sit curabilis

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

et p(ro)p(te)r no(n) e(ss)e(t) (con)grua s(atis)f(acti)o oblac(i)o(n)is / s(ed)
manifestum est q(uod) (christ)us an(te) morte(m)
multas passiones sustinuit / et i(n)terius
[illegible] / flagellat(i)o(n)is
q(uod) iste passiones suffecissent / non
obtulisset se ad mortem [illegible]
ut [illegible] / deo p(ro) p(e)cc(at)is n(ost)ris /
ut [illegible] ad [illegible] / et hoc p(er)
mortem q(uia) passio (christ)i absq(ue) morte
no(n) suffecisset [illegible] iste due [illegible]
[illegible] alie passiones [illegible]
[illegible] de [illegible] / [illegible] p(ro)
[illegible] absq(ue) morte (christ)i redime(re)t

[illegible]

Utru(m) angelus sit aliter sit
compositus ex essentia et
esse [illegible] compositio
est [illegible] positio est ut
[illegible] gradus compositio[n]is
[illegible] compositio ex [illegible]
[illegible] corporis [illegible] ex diversis
[illegible] compositio
[illegible] eterogeneis / [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] sicut ex [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible]
ex [illegible] et [illegible] / ut [illegible] ex corpore et
ex [illegible] et [illegible] ex essentia et supposito
[illegible] ex essentia et esse [illegible] ex
[illegible] essentia et esse / [illegible]
[illegible] et [illegible] / [illegible]

[illegible] compositio [illegible] ex [illegible] loquendo [illegible]
[illegible] et [illegible] ex [illegible] ex [illegible] et
actuali [illegible] damasc(enus)
Angelus e(st) substa(n)tia incorporea [illegible]
libera deo [illegible] gr(ati)a [illegible] supplicio

ut habitus est essentia [illegible]

Essentia quid

differentia

essentia

quiditas

forma

natura

Esse duplex essentie

Existencie

totum albedo homo **Noto 2o**

Essentia est illud in quo et per quod ens habet esse. Videtur enim et habet res [illegible] per quam res habet esse dicitur essentia. Unde essentia rei [illegible] secundum [illegible] 2o [illegible] per rationem [illegible] dicitur [illegible] per essentiam quiditas, forte et natura, nam per essentiam dicitur [illegible] ens in ea vel in ea essentia habet esse [illegible] essendi res habet esse [illegible] quod quiditas dicitur [illegible] per diffinitionem [illegible] quiditativa [illegible] essentia autem quiditativa dicitur [illegible] diffinitionem [illegible] cognitio [illegible] quod quid erat esse [illegible] aliquid habet esse forte essentia [illegible] dicitur [illegible] tota cognitio rei [illegible] ab ea procedit naturalis operatio.

Noto 3o quod esse est duplex scilicet esse essentie et esse existentie. Esse essentie [illegible] quiditatibus [illegible] rei [illegible] esse esse [illegible] quod est esse rei [illegible] differt [illegible] essentia [illegible] esse existencie est actus [illegible] esse in essentia [illegible] actualitas [illegible] aliquid [illegible] a deo [illegible] actualitatis [illegible] creatura [illegible] actualitatis [illegible] existere actu [illegible] ut posset existere [illegible] actualitatem [illegible] esse existentie est esse [illegible] esse [illegible] ipsa [illegible] rei essentia [illegible]

Esse essentie [illegible] modo [illegible] esse existentie [illegible] differt [illegible] rei [illegible] essentie [illegible] aliqua [illegible] est [illegible] esse actualitatem [illegible] essentie [illegible] actuali.

Considerandum autem quod si angelus consideretur per comparationem
ad suum principium in quo est aliqua compositio [illegible]
dependentie quia enim ipse est omnino simplex et absolutus
Et ideo omnis dependentia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ipsa [illegible] et [illegible] dependentia
[illegible] [illegible] ipsa [illegible] [illegible] aliquo [illegible]
[illegible] dependentie est simplex [illegible] Si vero
consideratur angelus per comparationem ad suum effectum
sic est in eo compositio [illegible] et operatio Si
vero consideretur angelus [illegible] [illegible] in
[illegible] sic est in eo compositio [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Si vero consideretur angelus [illegible] [illegible] [illegible]
sic est in eo compositio [illegible] [illegible] [illegible]
ad esse formale et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] ad esse [illegible]

in ultimo actu nature sub proprietatibus. Exemplum
humanitas in se abstracte considerata habet
esse essentie, sed in petro habet esse
existentie. De hoc tamen sunt diverse opiniones.
Una doctoris solempnis dicit quod esse distinguitur
realiter ab essentia, licet ab illa fluat
in genere cause formalis. Secunda alberti dicit
quod esse non distinguitur ab essentia licet cum
ea faciat realem compositionem, sed tamen dicit
in indistinctione esse [illegible] actum essendi
et esse explicat [illegible] modum alicuius et
[illegible] essentiam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] diversode
[illegible] esse [illegible] accipit
[illegible] essentiam [illegible] esse et recipit esse
essentiam [illegible] actum essendi.
Quod albertus accipit [illegible] in se de
[illegible] in alio recipit. Nota bene. Aliqui
[illegible] dicunt [illegible] d. b. in hac dicunt
[illegible] aliquem [illegible] et esse et esse
[illegible] essentiale [illegible] et esse aliquo
[illegible] esse aliquem [illegible] et
[illegible] de illa [illegible] de deo
essentiam [illegible] esse [illegible]
[illegible] esse [illegible] aliquid [illegible]
esse propagatum [illegible] et esse
alio propagatum [illegible] de
[illegible] propagationem [illegible] et [illegible]
[illegible] propagatio [illegible]
de qualibet creatura [illegible]
[illegible] nulla creatura [illegible]
[illegible] esse propagatum a [illegible]
esse sed [illegible] esse [illegible] a filio
[illegible] deo [illegible]

d. b. et albertus diversode opinantur de esse et essentia distinctione

x dec

esse et ideo per bonitatem est creatura
dicitur bona, et per proportionem per
quod bonitatem uniuscuiusque cum infinito
quod bonum est. Unde Augustinus libro
de doctrina christiana: quod requiritur summum bonum
summum. **Nota quinto** Aliquid participatur
ab aliquo dupliciter. Uno modo ita
quod est de essentia participantis, sicut genus participatur
a specie, quod est de essentia rei et
cadit in diffinitione ipsius. Et hoc modo
esse non participatur a creatura, quia esse
non ponitur in diffinitione creature, quia ens
non est genus, ut dictum est. **Alio** modo aliquid participatur
ab aliquo, non quia existit de essentia
rei, sed quia aliquid adveniens sibi rei. Et
ideo aliud est quod [illegible] quod est
quid, sicut omne quod est preter essentiam rei
dicatur accidens, esse [illegible] pertinet ad quod
quid est, quod est accidens. Et ideo quod [illegible]
non est quod ipsa [illegible] est dicam accidens
predicato, sed quod importat entitatem rei
vel veritatem ipsius.

Conclusio prima. In omnibus creaturis
esse et essentia distinguuntur
realiter. Ista conclusio est contra
[illegible] re[illegible] essentia participans
esse, ibi reperitur realis diversitas
inter essentiam et esse. Sed in omnibus
creaturis reperitur esse a reali proprio
esse [illegible] in creaturis esse a reali distinguitur
ab esse. [illegible] participans et participatum
[illegible] realiter [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dicit in [illegible] aliquid [illegible]

esse non dicitur accidens quod fit in genere accidentis [illegible] de
esse sibi quod omne actum esse est [illegible] est actus [illegible]
[illegible] esse non [illegible] de [illegible] fit accidens est de [illegible]
[illegible] posita [illegible]

dicatur de altero [illegible] oportet
ibi aliquid esse [illegible]
[illegible] ex [illegible]
[illegible] aliud [illegible] esse [illegible]
[illegible] si [illegible]
[illegible] esse [illegible] haberent esse
a se [illegible] creata
[illegible] esse a sua [illegible] et [illegible]
[illegible] ab hoc quod
[illegible] esse [illegible]
et [illegible] videtur [illegible]
causae esse [illegible] de [illegible]
[illegible] secundum [illegible]
dicit [illegible] et [illegible]
alia constituto esse [illegible] et [illegible]
formae [illegible] intelligentias
[illegible] quod separatum
esse [illegible] intelligentiae [illegible]
[illegible] formae [illegible]
forma [illegible]
esse separatum [illegible] formae [illegible] esse constitute
et [illegible] esse [illegible]
separatum [illegible] formae [illegible]
separatum [illegible] esse constitute [illegible]
intelligent [illegible] esse [illegible]
separata esse [illegible] forma [illegible] constitute [illegible]
[illegible] forma [illegible] forma
[illegible] quidam [illegible]
separatum [illegible] forma ipsa
[illegible] in actu esse [illegible]
[illegible] esse constitute [illegible] esse [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible]
actualitate in [illegible] sequitur [illegible]
vide [illegible] in alio folio

Arguitur [illegible] esse et essentia creature
distincta realiter quia esse recipitur
in essentiam sicut actus in potentiam [illegible]
essentia est in potentia ad ipsum esse et subiectum
ipsum recipiens esse et [illegible] ipsum esse est
complementum et actus quo unumquodque con-
sistit et est [illegible] hic non [illegible] illud quod
est per se receptum non recipitur in aliud
[illegible] esse est per se receptum [illegible] esse non re-
cipitur in essentiam. Ad [illegible] illud quod est
[illegible] illud [illegible]
hoc recipit in se alia unde et in de-
claratione 18 propositionis auctoris de causis
dicitur [illegible] per se receptum [illegible]
[illegible]
[illegible] alia autem sunt [illegible] ut verum bonum
[illegible]
[illegible]
[illegible] esse [illegible]
aliquid [illegible] creatum [illegible] ut notat
essentiam [illegible] esse et [illegible] esse
essentie et ut notat ens [illegible] ab essentia
illo essentia vel ens in [illegible]
[illegible] in creatura [illegible]
esse [illegible]
[illegible]
[illegible] essentia [illegible] intelligentie [illegible]
intelligentia [illegible] in creatura [illegible]
[illegible] creata ut notat formaliter et
[illegible] creator [illegible] quia creator [illegible]
[illegible] esse [illegible]
creatura [illegible] esse [illegible]
[illegible] quia creatura aliquid [illegible]

Secundum [illegible] aliud [illegible] et [illegible] aliud
[illegible] esse [illegible] esse
[illegible]

[illegible]
[illegible]

dicitur fortior et similis ratio quam [illegible]
videtur quod 20 de anima [illegible] subiectum [illegible]
[illegible] lumen [illegible] esse [illegible] similis ratio
i fortior creatura quam [illegible]
[illegible] ratio [illegible] dicitur esse [illegible]
[illegible] esse dicitur effectus [illegible]
esse [illegible] a [illegible] dicitur ab eo producta
et creatura [illegible]
productione tota [illegible] esse [illegible]
dicitur [illegible] esse [illegible] creatura
[illegible] creaturarum [illegible] similis [illegible]
ratio creature [illegible] esse [illegible]
videtur [illegible]
productum [illegible] esse

Arguitur 2 corpus [illegible] esse
[illegible] essentia corporis [illegible] esse [illegible] essentia
[illegible] habet esse [illegible]
[illegible] agere [illegible] esse [illegible]
suppositum [illegible] agere corpore in esse
[illegible] esse alia [illegible] potentia
[illegible] actu [illegible] habet actu et materia
corporeus esse [illegible] habet esse
[illegible] dei [illegible] corpore esse [illegible]
suppositum esse essentie [illegible]
[illegible] natura

Stabilit(er) se ex sua et quod eo quod adherent sic et non sic quo

Secundo 2a Angelus stabilis et realis est compositus ex essentia et esse loquendo de esse actualis existentie. Probatur primo auctoritate auctoris libri causarum qui dicit in quarto commento quod inter causas prima est esse tamen in intelligentia est esse et forma et esse et ex intelligentia qua de causa angelus habet essentiam et esse [illegible] at ipse est illa quam composita realis differunt illa fuerunt compositum realiter [illegible] sicut in angelo essentia et esse realiter differunt. Probatur secundo ratione: si essentia angeli esset idem quod suum esse, sicut essentia angeli non posset non esse et per quem esset [illegible] aliquid [illegible] a [illegible]

Confirmatur [illegible] sunt dicit ipse opuscula [illegible] et ergo dicit essentia et esse realiter [illegible] in angelis est compositio ex esse et essentia a realiter distinctis. Quarto dicit [illegible] compositio est ex duobus sola ratione distinctis sicut dicunt [illegible] et [illegible] idem sentit albertus magnus. Scotus dicit quod angelus est compositus ex essentia et esse sicut non est compositus [illegible] tamen est compositio ex duobus realiter distinctis sicut distinguuntur [illegible] et [illegible] tamen ibi compositio est ex duobus [illegible] vel [illegible] modalis ex natura rei distinctis

Ar^r Angelus [illegible] non componitur ex
materia et forma [illegible] componitur angelus
ex esse angelus [illegible] aliquid componitur ex
[illegible] ergo angelus non [illegible] [illegible]
[illegible] ar^r quidditates simplices [illegible] ar^r
simplex [illegible] non [illegible] quod illa quod [illegible]
aliquid componitur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sic quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fit aliqua res tertia sic
[illegible] anima et corpore constituitur [illegible]
[illegible] [illegible] ex anima et corpore
[illegible] quod [illegible] non resultat [illegible]
[illegible] sic quod [illegible] sed fit [illegible] resultat [illegible]
fit res tertia [illegible]
[illegible] composita [illegible] albi [illegible]
[illegible] [illegible] albi
[illegible] aliquid [illegible] [illegible]
et [illegible] fit albus [illegible] quod [illegible] albus
et [illegible] albedine

Ar^r [illegible] vel substantia vel accidens
[illegible] substantia nec accidens ergo esse non est
[illegible] distinctum ab essentia ar^r quod [illegible]
[illegible] accidens [illegible]
[illegible] esse non
[illegible] esse [illegible]
[illegible] nota est quod dat [illegible] nulli accidit [illegible]
[illegible] nulli accidit
sed quod esse non sit accidens [illegible] si esset accidens
[illegible] esset [illegible] substantia esset
[illegible] cum [illegible]
essendi accidens [illegible] sed non [illegible] quod esse
[illegible] non est substantia nec accidens sed [illegible]
[illegible] accidens [illegible] et [illegible] esse substantia [illegible] esse [illegible]
esse [illegible] sed [illegible] dicit [illegible] gabriel

[illegible] esse est actualitas [illegible]
que [illegible] de esse scilicet [illegible]
esse [illegible] et [illegible] de [illegible]
[illegible] in eo quod [illegible] actus
et terminus [illegible] est in [illegible]
[illegible] ergo esse
[illegible] actus [illegible] non
[illegible] essencie [illegible]
[illegible] volunt [illegible]
ita dicit [illegible]
et essencia [illegible]
[illegible] et [illegible] adheret [illegible]
[illegible] dicit [illegible] esse est accidens
non [illegible] sed [illegible] actua-
litas [illegible] unde ipsum esse
[illegible] est [illegible] actualitas est [illegible] esse
Argumentum Ab [illegible]
bonitatem et veritatem sed [illegible] est una
[illegible] per suam
essenciam [illegible] de [illegible]
[illegible] per essenciam suam ut [illegible] Augustinus de
vera religione ergo erit [illegible] per suam essenciam
[illegible]
[illegible] essencia [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] est [illegible] per suam essenciam una bona
et vera Aliud [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] deus est [illegible] per suam essenciam Et ut
[illegible] deus est [illegible]
[illegible] alia [illegible]
et vera entitate et veritate dei

essenciam

bona

fm:

[illegible] in angelo sit aliud
suppositum et natura
Noto [illegible] quod suppositum dicitur quasi
subiacens [illegible]
[illegible] aut aliquid [illegible]
[illegible]

suppositum

aliquid [illegible]

[illegible]

[illegible] ... abstractum est natura

Noto 2o. Natura capitur [illegible]

[illegible] natura

est principium motus et quietis [illegible]

quo est per se et non per accidens. Quarto capi[tur] [illegible]

[illegible] essentia vel quidditas [illegible]

vel [illegible] natura [illegible]

[illegible] definitio [illegible]

[illegible] formas [illegible]

[illegible] aliquo agente [illegible]

[illegible] libere [illegible]

[illegible] individuus

Noto tertio [illegible]

[illegible] materia et forma [illegible]

sic habent essentia ut una ad suppositum
dicit autem quod si forma per se esset [illegible]
[illegible] essentia vel
natura [illegible] sed [illegible] forma [illegible]
forma per se [illegible] faciat [illegible]
esse in actu [illegible] formae [illegible]
[illegible] forma
per se [illegible] esse in actu
et sic [illegible] forma [illegible]
[illegible] et sic [illegible]
et [illegible] natura
et forma [illegible] suppositi [illegible]
suppositum [illegible]
natura et forma [illegible] non [illegible]
esse [illegible] natura vel essentia [illegible]
[illegible] definitio [illegible] autem in
[illegible] non solum [illegible] forma [illegible]
[illegible] ut [illegible] hoc [illegible]
[illegible] in definitione [illegible]
[illegible] de essentia [illegible]
natura [illegible] et definitio
hoc [illegible] de essentia [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quod in [illegible]
[illegible] essentia vel natura [illegible]
natura et forma [illegible] materia [illegible]
sit sola forma sed [illegible] suppositum [illegible]
[illegible] materia
[illegible] vel natura
[illegible] forma [illegible]
et [illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible]

[illegible] essentia [illegible]
[illegible] de [illegible]

dicuntur Et si sic idem est res et quod quid est rei
subiecta at quod dicuntur passiones non est
idem cum nihil aliud est quam quod quid est
sed cum aliud sit ab eo et possibile
separari Quod res alba non est idem omnino cum
eo quod est album quia sic significatur nomine
albi ita album nihil significat nisi qualitatem
ut sic in subiecto Nec dicit alba est substantia
habens qualitatem Nota quod ergo [illegible]
ut allegat vii metaphysice [illegible] accipitur
vero quod in hiis que per se dicuntur idem est quod quid est
cum eo cuius est quod quid est sic intelligitur in
hiis que per se sic hoc enim idem est quod
× et quia per se × quod quid est × non dicit nisi essentiam et
formam rei [illegible] cum quod quid est
dicat formam et essentiam rei oportet
per se debet esse idem cum eo cuius est quod quid est
Illud autem non dicit nisi illam essentiam
et non plures Quia autem dicit essentiam [illegible]
plures quod plures [illegible] ideo non sunt
idem Et hoc est quod dicit plures quam in hiis
que sunt passiones hoc est in hiis que dicunt intel-
ligere aliquid in alio et accidens non est idem
quod quid est cum eo cuius est hoc autem male et
potentiale dicit et illud quod est [illegible] in-
telligere [illegible] et essentiam rei Et propter
hoc eo quod accidit formalitati rei sed hoc
sit [illegible] sive materia individualiter si [illegible]
aliud quam quod sit illud [illegible] allegat
intendit concludere maxime omnino a qualitate
et forma rei [illegible] at rei [illegible]
formalis et essentia [illegible] per [illegible] sua

et individuum [illegible] individuum [illegible] esse- [illegible] accidens [illegible] accidens [illegible] aliquid accidens [illegible] essentiale

perfectiones et sunt simpliciter intellectus et sua
[illegible] et sua essentia

Conclusio prima in quolibet composito ex natura et supposito [illegible] dicit aliquid essentia [illegible]
natura et [illegible] supposito [illegible]
sive natura [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] non sit de ratione sive natura et
[illegible] natura et essentia [illegible]
essentia in [illegible] natura et supposito [illegible] in [illegible]
sive natura et supposito [illegible] aliquid accidentaliter
natura et [illegible] essentie [illegible] natura [illegible]
non est de ratione essentie [illegible] dicit [illegible]
[illegible] essentia vel natura [illegible] quando
[illegible] in differentiam [illegible] in differentiam
[illegible] et [illegible]
[illegible] non est [illegible]
[illegible]
[illegible] natura [illegible] supposito
[illegible] individualis [illegible] supposito
[illegible] ut
non [illegible] accidentia [illegible]
[illegible] individualis [illegible]
individualibus [illegible] differentia [illegible]
[illegible] non [illegible] aliter [illegible]
[illegible] vel aliquid [illegible]
aut [illegible] vel aliquid [illegible]

Conclusio 2a in angelo non est [illegible] supposito [illegible] in omnibus
[illegible] natura et supposito [illegible] supposita
creaturis natura [illegible] in nulla re
sed [illegible] natura [illegible]
alterius est [illegible] supposito [illegible] angelo [illegible] non est
[illegible] aliquid accidit angelo [illegible]
[illegible] aliquid

de ratione sue speciei et ipsum esse angeli
est extra eius essentiam seu naturam et ex parte
dei quae patent et alia que ei accidunt
quae pertinent ad suppositum huiusmodi naturam
naturam ut sunt gratia virtutes illuminationes et
huiusmodi [illegible] causa sibi instituere

Correlarium primum in deo [illegible] est suppositum
et natura quia in deo non inveniunt aliquid addit
supra eius essentiam eo quod suum esse est sua
essentia

Correlarium secundum in [illegible] separatis a natura
[illegible] angelica [illegible] est suppositum [illegible]
id quod [illegible] simpliciter
licet differt secundum rationem [illegible]
natura non [illegible] in aliqua materia [illegible]
in [illegible] est [illegible] subsistentia
[illegible] accidentia [illegible]
[illegible] natura [illegible] aut [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] subsistentia [illegible] supposito
[illegible] separatis suppositum a natura
differt [illegible] suppositum et sic
includit subsistere quod est esse [illegible] non
[illegible] ut [illegible] ad
[illegible] deberet diffiniri si
[illegible] diffiniretur natura non includit illud

Argumentum secundo aliquid [illegible] aliqua
forma [illegible] est [illegible] forma est sibi
essentia [illegible] forma
formam [illegible] ipsa est [illegible]
[illegible] hoc non
[illegible] albedo non est essentia
[illegible] essentia [illegible]
idem [illegible] quantum
sic habet [illegible] est essentia [illegible]

correlarium [illegible]
[illegible] materia [illegible] natura differt [illegible] suppositum includit
materiam individualem quam non includit natura

ad quod [illegible]

hoc quod differre specie dicitur est diver-
sum formarum et specierum sub quibus includuntur
in diversis rationibus realibus inter rem et rem
vel in diversis rationibus intra rem includentibus
aliquam dicunt rationem vel non includentibus in
Et sic dicta sub [illegible] in diversis rationibus
penes inclusionem alterius rationis
intrinsece sic hoc differt ab accidente quod
includit intrinsece totale. Et penes
inclusionem alicuius [illegible] rationis [illegible]
sic disparitas [illegible] differret ab
hoc [illegible] disparitas
sit [illegible] in [illegible] includit
dicit [illegible] sicut [illegible]
[illegible] differt quia non includit
[illegible] in specie [illegible]
Tertio [illegible] in separatione [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] includit [illegible] separatim
[illegible] et includit
[illegible] includit
[illegible] claudat natura
et [illegible]

Item quod non oportet quod forma essendi
subiecti illi quod dicitur tale per eam esse
ut haec per modum producentis puta quod ipsa
forma producta sit essendi de illo sed
sufficit quod essendi competat ad ipsum vel
per modum partis essentialis sicut anima hominis
qua homo dicitur esse et hominis vel per modum
cuius aliud se habet sicut quantitate
corporis quantum dicitur esse et homo
Argumentum in hoc quod [illegible] esse. Idem quod
[illegible] quod quid erat [illegible] in meta-
physica et quod [illegible] ipsum substantia
sed in hoc [illegible] natura [illegible] erat
quod quid est [illegible] et natura [illegible] per ea
essentia et non intelligere quaestiones substantias
[illegible] separatas in quibus credidit
[illegible] non differre ab essentia [illegible]
esse non differre suppositum a natura
in eis non differre [illegible] in
hoc dicit apud doctores [illegible] in solo deo dicit [illegible]
solo deo [illegible] et natura in [illegible] natura
omne esse suppositum et abstracte significata
praedicatur de supposito et [illegible] ad [illegible]
[illegible] correspondentia [illegible] dicit quod [illegible]
[illegible] in sua natura et habere quod [illegible]
[illegible] est natura et materia et forma
Argumentum [illegible] suppositum et natura [illegible] angelus non
differt [illegible] et forma [illegible] angelus
[illegible] et natura [illegible] quod in [illegible]
non dicit suppositum et natura [illegible]
suppositum addit super naturam [illegible]
individualem [illegible] quod dicitur [illegible]

natura [illegible] essentia [illegible] et
natura [illegible] essentia [illegible] forma [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] essentia [illegible] habet
[illegible] et [illegible]
essentia [illegible] essentiale et [illegible]
[illegible]

separate et similiter [illegible] ergo non potest quod
ex materia et forma invenitur aliquid accidens
per se esse in genere speciei sed tantum in sepa-
rabilibus quae non componuntur ex materia et forma
et ideo in utrisque simpliciter non est omnis
[illegible] quia ipsa materia hoc est aliter in utrisque

Nota intra

modo duplex aliquid accidit ut accidens
praeter rationem rei [illegible] quod non cadit in diffi-
nitione esse eius rei sed hoc est designatum
vel determinatum aliquorum esse [illegible]
sic [illegible] accidit alicui ut potest praeter
[illegible] et hoc est determinatum
[illegible] [illegible] unde est [illegible] et de
[illegible] accidit aliquod
[illegible] est in genere differentiae [illegible]
[illegible] determinatum aliquorum esse [illegible]
sic albedo accidit [illegible] quod sit
composita ex materia et forma accidit aliquid
praeter rationem speciei communis utrique. Sicut enim

modo

de ratione speciei humanae sit quod componatur ex
anima et corpore determinato [illegible] et
[illegible] et praeter rationem speciei et accidit [illegible]
[illegible] est [illegible] quod sit ex hac anima et
[illegible] et hoc corpore [illegible] convenit [illegible]
[illegible] de ratione esset si definiretur [illegible]
esset ex hac anima et ex hoc corpore [illegible]
de ratione [illegible] quod sit ex anima et
corpore accidit [illegible] ex materia et forma
praeter rationem speciei multa aliquorum non sunt
determinata esse [illegible] albus vel
[illegible] accidit quod aliqua
praeter rationem speciei quod non sit determinata

compositum prout ut dictum est tertia accidit
eo aliqua quae sunt determinativa essentiae
speciei quae ipsa non sunt non individualiter
materiam sed per separationem eo hoc quod ipsa forma
non est nata recipi in aliqua materia unde
separatarum non est multiplicabilis neque
individuabilis de pluribus sed quia non est
sicut essentia accidit eis aliquid ex parte
speciei [illegible] esse et aliter [illegible] attri
[illegible] supposito et non natura [illegible]
[illegible] suppositum non est [illegible]
[illegible] suppositum [illegible] differret a
[illegible] habet [illegible] sed [illegible]
habendo esse non [illegible] sed [illegible] non
[illegible] accidit aliter [illegible]
[illegible] determinatum essentiae [illegible]
[illegible] differre [illegible] sed esse non
[illegible] differre [illegible] suppositum
[illegible] differre [illegible] quod hoc [illegible] accidit
esse non dat a natura [illegible] accidit [illegible]
[illegible] differret a natura accidit [illegible]
[illegible] esse [illegible] sit esse
[illegible] differre [illegible]
[illegible] differre [illegible] suppositum
in differre [illegible]
vel singulare differre [illegible] vera ut dictum
[illegible] non est [illegible] ut dictum
[illegible] esse non sit de ratione [illegible]
est [illegible] esse [illegible] suppositum et non est [illegible]
[illegible] manifestum est [illegible] suppositum
[illegible] non est [illegible] [illegible]
et [illegible] non [illegible]
ratio non est [illegible] esse

[illegible]

Ad 2m q[uod] i[m]p[ro]batur aliqui adducunt [illegible]
sit et d[ic]i[tu]r q[uod] no[n] di[citur] constitui [illegible]
et in composito q[uod] no[n] est forte no[n] q[uod] no[n]
sit una res [et] [illegible] alia res hoc enim
secundum opinionem dicentium q[uod] no[n] [illegible] sit [illegible]
[illegible] constituit suppositum sit totum
sed q[uod] 2m modum [illegible] no[n] significatur
ut per rationem suppositi suppositum v[ero]
ut totum natura forma ut constituens et
suppositum ut constitutum

Ubi tempus per quod deus mo
vet creaturam spiritualem sit
item ante quod mensurat
motum corporalium rerum
hoc est primo dicit augustinus
8. libro super genesim ad litteram [illegible]
spiritualem creaturam [illegible]
creaturam corporalem [illegible]
tem[pore] per tempora [illegible] posse [illegible]
lem [illegible] loca [et] tempora [illegible]
[illegible]
[illegible] ipsa per tempora movetur [illegible]
vel reminiscendo quod oblitum erat | vel
discendo quod nesciebat | vel volendo
quod nolebat | [illegible] | vel
de terra in celum | vel a celo in terram
vel ab oriente in occidentem | vel si quo
alio similiter modo [illegible] verba augustini
[illegible] movetur [illegible] hoc 2o
de duplici [illegible] mensurat | [illegible]

[illegible] est quo res cognoscit [illegible] dicit [illegible]
est quo [illegible] cognoscit [et] [illegible]
ignota [illegible] magis nota

[illegible] mensurare [illegible] ipse [illegible]
[illegible] non [illegible] ipse [illegible]

[illegible] mensurante [illegible] ad universitatem [illegible]
[illegible] tempus [illegible] mensurat [illegible]
[illegible] mensuras rei [illegible] durationem [illegible] duracio [illegible]
ad cognitionem [illegible] tempus [illegible]
[illegible] durationem [illegible] Et quoniam [illegible]
mensura formalis [illegible] durationis mensura rei [illegible]
id quod certificat de quantitate rei [illegible]
[illegible] ad [illegible] modo [illegible]
[illegible] ad [illegible] modo vel [illegible] modo
[illegible] dico [illegible] et [illegible]
Unde mensura durationis est quadruplex
[illegible] eternitas Et est mensura durationis
cuius non habet principium nec finem Et [illegible]
soli deo convenit [illegible] hec de esse est
interminabilis vite tota simul et perfecta
possessio [illegible] creature dependent
a deo habet perfectam possessionem [illegible]
[illegible] sine [illegible]
[illegible] est mensura esse [illegible]
[illegible] habet principium [illegible] non finem [illegible]
durationis [illegible] est mensura [illegible] de
facto [illegible] potest deficere Tempus est
mensura rei potentis deficere et de facto
deficientis [illegible] est mensura [illegible]
[illegible] potest deficere [illegible] est
mensura [illegible] tempore apud [illegible]
Nota tercio [illegible] Tempus [illegible] quinque [illegible]
capere [illegible] Tempus quinque accepta
et [illegible] creature [illegible]
est mensura [illegible] mensura [illegible]
sub se [illegible] successione et
mutacione [illegible] deficit [illegible]

Tempus enim est mensura mutationum [illegible]
de [illegible] est mensura esse stabile [illegible]
de [illegible] esse [illegible]

in spiritu et tempore vel per creaturas corporales quas deus producendo [illegible]

sic sensus est in tempore et creaturis [illegible] sic enim
illud in principio creavit deus celum et
terram id est in principio id est in primo [illegible]
temporibus spiritualis et corporalis creatura [illegible]
motus per successiones sive [illegible]
non. Et affectus angelorum [illegible]
tempore. Quarto causa [illegible]
ut est in [illegible]
ut est in natura [illegible] mobilis [illegible]
[illegible] in hoc quarto. Sic deus
movet omnem creaturam habet enim per
augustinum super genesim ad litteram libro viii
cum dicit illa natura trinitatis omnino in-
commutabilis est et ob hoc ita eterna ut ei
aliquid coeternum esse non possit. Ipsa
apud se ipsam est sine tempore et loco et tamen
ac loco movet per tempus et locum et tamen
sibi subditam creaturam. Nam creat
bonas voluntates ordinat potestate
ut in natura nulla sit que non ab illo sit
in voluntatibus autem nulla bona sit cui
non prosit nulla mala sit qua bene
uti non possit. De quo boecius de conso-
latione libro 3o metro nono sic inquit O qui
perpetua mundum ratione gubernas.
Terrarum celique sator qui tempus ab evo
ire iubes stabilisque manens das cuncta
moveri. Ultima causa quia a deo sunt mutabilia
vel secundum esse vel secundum operacionem. Et secundum esse
hoc est dupliciter vel secundum esse finale sicut creatura
generabilis et corruptibilis vel secundum esse

uersale sunt corpora celestia quelibet non
mobiliter generare et corrumpere sed mu-
tantur solum in esse locale. Et autem est mutatio
secundum operationem sive intelligentiae. Et angeli
sunt mutabiles quia capaces sunt successive
intellectionum et affectionum licet quo ad non
mutationem quo ad esse sed quo ad operationem
Dicta quod dicitur moveri a deo movente im-
primo dat eis esse virtute vite et
bonum quod influendo vite earum causat
Noto quinto [illegible] Angelus dupliciter
potest considerari uno modo secundum omnia que
ad ipsum pertinent sive in essentia ipse est
cum ratio angeli consideratur intelligendo
secundum prius et posterius successive operationes
et affectiones eius sunt subiecte
sunt tempori et dicit Augustinus super genesim
quod creaturam spiritualem movet deus
per tempus. Alio modo potest considerari secundum an-
geli suum esse simpliciter et secundum ea que ipsum con-
stituunt. Et sic in esse angeli non sunt
aliquis motus vel successio non sunt sive
mensurantur sed evo. **Noto sexto** quod
sufficiat ad propositum motus est duplex
scilicet motus continuus et discretus
motus continuus est continua fluxio sive
per partem seu in loco seu in forma
[illegible] continuitate sua ut tempus ut et
motus continuus magnitudine aut mobilis
in physica quia continuitas
aut magnitudinis super quam fit motus
Et tempus ex motu et magnitudine. Et
hic motus est corporum et creaturarum corporalium

Aliud est motus discretus qui nil
aliud est quam successio operationis spiritualis
ad aliam operationem spiritualem qualis
sunt due intellectiones sine fantasmate

sermo [illegible] intellectum cum angelus co-
gnoscere potest [illegible] duplex sive duplex
[illegible] per [illegible] consideratione verbi quod est
una [illegible] omnium rerum et simul potest
multa videre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vel creaturarum rerum [illegible] mediate sunt
[illegible] plures plurium sunt unde [illegible] [illegible]
illas species non cognoscat plura simul
Et sic est successio in intellectu angeli cum
[illegible] duas species intellectas non est aliqua
continuatio sed successio tantum Et hec successio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] successionum
motum Et huic motui correspondet
tempus discretum quod nil aliud est quam
numerus prioris et posterioris in motu discreto

Conclusio [illegible] motus continui
et motus discreti non potest esse unum
tempus [illegible] motus [illegible] una mensura
mensurati non potest [illegible] non est unum
tempus [illegible] motus continui motus
discreti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia tempus
quod mensurat [illegible] motus [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] mensura [illegible]
debet esse homogenea mensurato
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia discretum et continuum
sunt diversa genera [illegible] Et [illegible] motus
continui [illegible] in uno genere [illegible]

ca. [illegible]
infra

sunt quae successiva [illegible] secundum [illegible]
tantum [illegible] simplicissimo [illegible]
velocissimo motu [illegible] caeli [illegible]
mobilia continuo [illegible] esse [illegible]
quae [illegible] quod tempus habeat indivisibile
esse [illegible] de [illegible] distinctionis
[illegible] continuatis [illegible] motum
[illegible] continua [illegible] sunt
[illegible] est aliquid distinctum [illegible]
[illegible] est aliquid continuum distinctionis
[illegible] et continuatio non sit esse [illegible]
quia [illegible] divisibiles [illegible] × sunt ×
sunt [illegible]

Conclusio 2a Tempus [illegible]
[illegible] non est
[illegible] motus
[illegible] tempus quo [illegible] — [illegible] (red marginal note)
[illegible] motus est [illegible]
motus [illegible] mobile [illegible]
[illegible] tempus [illegible] movetur [illegible]
[illegible] aliquo ordine ad [illegible]
[illegible] aliud [illegible]
[illegible] tempus est distinctum
[illegible] habeat continuum tempus
[illegible] motus at [illegible]
[illegible] de quibus loquitur Augustinus
non sit motus [illegible] sed [illegible]
[illegible] distincte [illegible] non [illegible]
tempus non est continuum [illegible] et
corruptibile nihil est [illegible]
[illegible] sed angeli sunt [illegible]
[illegible] at sunt corruptibilia [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ut [illegible] velle [illegible] tempore [illegible]
distincto de quo [illegible] angeli [illegible]
ut [illegible] sunt in loco [illegible] ut sit motus
[illegible] tempore [illegible] ut distinctio de [illegible]
[illegible] [illegible]

Contra 1m preter tempus quod est
passio motus celi est aliud tempus
quod est aliud depresentum [illegible] hoc contra
[illegible] 2 q parte pag 73 [illegible]
Relinquitur [illegible] quod motus angeli
fit in tempore [illegible] continuo quando tempore
fit motus eius continuus [illegible]
tamen [illegible] fit motus discontinuus
[illegible] cum non contingit [illegible] motu
angeli. Quod ergo tempus [illegible] fit
continuum [illegible] non [illegible] est [illegible]
quod mensurat motum celi quo [illegible]
[illegible] corporalia [illegible] mutabiliter
[illegible] motus celi [illegible] motus [illegible]
bilitate a motu celi [illegible] a motu celi
angeli non dependet a motu celi

Contra 2m magna ratio est
[illegible] depresentum [illegible] spirituales
operationes [illegible] spiritualium [illegible]
[illegible] mensure [illegible] enim
[illegible] sublimante [illegible]
[illegible] instanter [illegible] quelibet
tota simul [illegible] manifesti [illegible]
temporis [illegible] instancia [illegible]
[illegible] excellenciam [illegible] attingit
[illegible] incorruptibiles [illegible] sunt [illegible]
[illegible] mensura [illegible]
[illegible] nobilitati [illegible] tempus [illegible]
[illegible] ponere [illegible] instantibus operationes
[illegible] mensure [illegible] sunt [illegible]
[illegible] spirituales angelorum [illegible]
motus spirituales [illegible] angelum moveri
in tempore [illegible] creaturas [illegible]
[illegible] in pluribus [illegible] parte pag [illegible]
[illegible] depresenti [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] in omnibus [illegible]

Contra: et:

Queritur an angeli cognoscunt distincte me[illegible]
[illegible] ad eorum operaciones [illegible]
[illegible] in aliquod [illegible]
[illegible] angeli aut sit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] angeli [illegible]
[illegible] ad aliud [illegible]
[illegible]
[illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] ad operaciones [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] intelligit [illegible]
[illegible] intelligit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] volunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] tempus [illegible]
[illegible] operaciones [illegible]
[illegible] operacionibus [illegible]
[illegible]

Queritur [illegible] operacionum in angelo

[illegible] tempus angeli [illegible]
[illegible]
[illegible] celi [illegible]

Tempus [illegible] nihil aliud [illegible]
[illegible] nihil aliud [illegible] operacionum
[illegible] ad alia operaciones [illegible]
[illegible]

[illegible] in angelo

Et ... sit toto et cum ... ubi ... simul ...
... est ... et alibi ...
ubi ... in alio ... est ... unum ...
in toto tempore quod mensurat ... celi
vel ubi ... una est sua angeli que
subsistebat ... huius operacionis ... illa
... est unum ... in toto tempore quod mensurat
... motum angeli ... operationes

Corollarium. In operationibus angeli est
successio quia una operacio succedit
alteri et non quod inter operationes succedit
... in ... operatio sit simplex
non est ibi ... successio angelus
totam suam operationem simul acquirit
licet ... angelus successive acquirit
aliam et aliam operationem non tamen successive
acquirit unam et eandem operationem.

Corollarium. Motus angeli qui est successio
operationum ... non est compositus ex
motibus quia una et eadem operacio non
habet ... motus ... non sit ibi successio

Corollarium. Tempus quod mensurat
motum ipsius angeli non est compositum ex
... sed ex instantibus ... quod sic se
habebat ... motus ille ... ex
... quibus ... sicut se habebat in ...
... illa ... sit operacio ...
non sit motus sed sit mutata ...
et illa mutata ... sit aliquo ...
quodlibet instans ... instanti ...
mensurat ... instanti quod ... illud ... ipse
et quod est ... tempus ... ille motus
est compositus ex mutatis ... sic et
tempus quod mensurat illum motum ... ...
in illo motu

Quia celum [illegible] est sub ordine finis operationibus suis sed successive ideo intervenit ibi tempus sic angelus non est sub ordine finis operationibus suis sed successive ideo intercedit ibi tempus

Sed motus sed in operatione angelorum [illegible] [illegible] sed [illegible] operatio [illegible] [illegible] [illegible] alius [illegible] [illegible] [illegible] est dare [illegible] [illegible] et [illegible] dare aliquod [illegible] sunt [illegible] angelus [illegible] de una intelligentia [illegible] alia [illegible] tota est [illegible] et [illegible] tota sunt [illegible] [illegible] una et eadem operatio [illegible] angelus [illegible] non [illegible] tempore sed [illegible] operatio [illegible] [illegible] tempore

Intelligentia [illegible] et operationum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operatio intelligentie [illegible] [illegible] [illegible] de operatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non cadit successio sed [illegible] operationem [illegible] dare [illegible] intelligentia operatio [illegible] [illegible] intelligentia [illegible] intelligat [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] non cadit [illegible] tempore [illegible] cadit ibi successio [illegible] intelligentia est [illegible]

De Coelo p°

Considerandum quod motus est [illegible] et [illegible]
primus habet quantitatem a mobili et a magnitudine
super quam fit et a tempore motus quo angeli potest
quantitare ex parte vie seu magnitudinis [illegible]
tempus et sine successione [illegible] [illegible] mota non
[illegible] ex parte mobilis i. angeli et est tota
ratio quantitatis [illegible] [illegible] [illegible]
primus motus angeli est quantus [illegible] est quantum [illegible] X [illegible] primus X
distractus [illegible] est distractum
Item operatio [illegible] et qualis angeli s. qua
intelligit se et amat se est sine successione [illegible]
et mensuratur evo sed operatio eius circa alias [illegible]
[illegible] variabilis et mensurabilis tempore
Item sicut [illegible] [illegible] primus [illegible] est [illegible] motus
[illegible] prius et posterius et partes est mensura [illegible]
successione et habet vicissitudinem sed operatio
angeli [illegible] dicitur [illegible] vel [illegible] [illegible] mensura
[illegible] et non tempore quia sine [illegible] est successiva [illegible]
prius et posterius vel vicissitudinem vel [illegible] [illegible]
[illegible] una intellectio succedit alteri [illegible] [illegible]
[illegible] et una affectio alteri affectioni [illegible] mensura [illegible]
tempore et applicatio eius circa [illegible] [illegible] et
[illegible] distracto

[illegible] tempus [illegible]
[illegible] continuum [illegible]
[illegible] mensurat motum corporalem [illegible]
[illegible] successivas [illegible]
assignata [illegible] ad angelum [illegible]
[illegible] non videtur aliqua divisi-
[illegible] successivas
assignari et [illegible]
non [illegible] sed [illegible]
[illegible] intelligere
differentiam [illegible]
[illegible]
[illegible] volendo [illegible]
[illegible] ad motum [illegible]
a motu [illegible] habebit [illegible] et
mensura aliqua a motu corporis
Ad 2m non sit esse tempus diversum
[illegible] si non
[illegible] tempus [illegible]
non [illegible] regula
[illegible] continuitate ita
[illegible] et [illegible]
ad [illegible] tempus non [illegible]
[illegible]
non [illegible] aliquid [illegible]
[illegible]
quo et [illegible]
[illegible] non
[illegible] si [illegible] plura
[illegible]
[illegible] tempus

[illegible] visio beata [illegible] mensurat [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] mensura [illegible] visio beata
mensura [illegible] ut mensura [illegible] separata [illegible] ut mensura
[illegible]

operatio angeli [illegible] esse [illegible]

Ar 2 Q[illegible]

ad agere [illegible] angeli [illegible]

et operatio dei et hoc [illegible]

[illegible] sed ad

agere [illegible] esse non solum [illegible] tale

sed [illegible] angelus non [illegible]

aliquo : [illegible] esse [illegible]

[illegible] sequeretur [illegible]

alio [illegible] et [illegible] sequeretur [illegible]

una [illegible] alia et [illegible]

intellectus [illegible] informatur [illegible]

[illegible] et [illegible] alia [illegible]

aliud informari est aliquo habere aliud

et aliud esse [illegible]

angeli [illegible] mensuratur

sic [illegible] operari [illegible]

Ar 3 [illegible]

angeli [illegible]

[illegible] valet ad [illegible]

[illegible]

[illegible] ad tempus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] hoc [illegible]

[illegible] esse [illegible]

[illegible]

[illegible]

tempus [illegible] ad [illegible]

[illegible] aut [illegible]

[illegible] aut [illegible]

[illegible] indivisibilia [illegible]

[illegible] tempora [illegible]

[illegible] ex instantibus [illegible]

[illegible]

Arg. nec potest poni aliquod tempus quod sit mensura operationum angeli quia iste operationes non poterunt mensurari tempore [illegible] sicut totum mensuratur ad tempus sic [illegible]
[illegible] mensurari ad partes temporis [illegible] et eadem operatio
angeli non mensuratur tempore [illegible] actus [illegible]
[illegible] motus ad [illegible] motus ad partes temporis
[illegible] motus dicitur totus mensurari tempore [illegible] motus
[illegible] tempore [illegible] angelus tota sua operatio
[illegible] operationes sunt [illegible] non est ibi
[illegible] et partes [illegible] est ibi successio in operationibus angeli
[illegible] succedit [illegible] non est ibi successio [illegible]
[illegible] succedat [illegible] in tempore continuo
[illegible] tempore [illegible] in tempore continuo [illegible] tempus
quod mensurat operationes angelicas quod est [illegible] constitutum
ex [illegible] tempus [illegible] instans non [illegible]
[illegible] instans [illegible] in illo tempore [illegible]
esse instantes [illegible] eadem operatio angeli [illegible] mensurat
instanti et tempore [illegible] mensuratur [illegible] continuata [illegible] et
alia [illegible] ibi [illegible] motus et successionem
[illegible] alia [illegible] facere non potest [illegible]
instans [illegible]

Utrum angelus possit mediante [illegible] affectibus
et intellectibus [illegible] instans
[illegible] et [illegible]
[illegible]

[illegible] hec linea [illegible]
[illegible] illius tempus [illegible]
[illegible] angelorum [illegible]
[illegible] instabilis [illegible]
[illegible]

Considerantes [illegible]
[illegible] mensura mensurabilis [illegible]
[illegible] intellectus affectus [illegible]
[illegible] doctores [illegible]
[illegible] gaudium [illegible]
[illegible] intelligere [illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] mensura [illegible]
[illegible] angeli
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] nulla [illegible]
[illegible]
[illegible] correspondit [illegible]
[illegible] ordinatos et
[illegible] sed tale [illegible]
[illegible] affectus
[illegible] mensurantur
et [illegible] ad notitiam
[illegible] et [illegible]
[illegible] in verbo [illegible]
[illegible]
[illegible] habet
[illegible] mensura
[illegible] mensuratur
mensura [illegible]

unum demonum alio docet sed intelle-
ctione vel cognitione angeli. Item
eius memorandi modo in sempiterna
angeli licet non habeat totam durationem
scilicet a parte ante ideo habet mensuram
eius secundum racionem in sempiternam sed ut
quidam tenent motus angeli in
verbo mensuratur eius et non tempore
Sequitur quod [illegible] et idemque eius mensura
[illegible] motus
unius hore tempore mensuratur ita motus
mille annorum et qua mensuratur alterius
unius diei eadem mensuratur alterius
centum annorum

Utrum aliquis tenetur credere Christo visibilia miracula non facienti

Noto primo nomen miraculi ab
admiratione sumitur. Admiratio autem fit
quod cum effectus sit manifestus et
causa occulta sic aliquis miratur
cum videt eclipsim solis et ignorat
causam ut dicitur primo metaphysice et sic causa
alicuius apparentis effectus esse alicui
nota que sit alteri est incognita unde
aliquid est mirum uni quod non est mirum alteri
sicut eclipsim solis miratur rusticus non
sic astrologus sed miraculum ad se quasi
admirationis plenum quod simpliciter omnibus
causam occultat. Hec autem est deus
unde illa que a deo fiunt preter causas

47

[illegible] notate miracula deinde
[illegible] aut mirabile ab aliquo
[illegible] de utilitate [illegible]
fit. Miraculum est opus arduum et
insolitum supra facultatem nature et spem
admirantis proveniens sicut fuit maris
rubri et Jordanis fluvii divisio
ad cuius evidentiam notandum quod arduum
dicitur miraculum non propter dignitatem
rei in qua fit sed quia excedit facul-
tatem nature. Solitum [illegible]
[illegible] communem cursum nature [illegible]
naturalem consuetudinem. Dicitur [illegible]
raro [illegible] esse supra spem nature non autem
fit supra spem [illegible] Nota 2. Aliquod
est supra facultatem nature simpliciter
quando ad [illegible] fit quod duo
corpora sint simul [illegible]
vel quod corpus humanum glorificetur [illegible]
[illegible] fieri sicut ista et talia tenent
summum gradum in miraculis. Secundo est
aliquid supra facultatem nature non quantum
ad id quod fit sed quantum ad id in quo
fit sicut resuscitatio mortuorum illuminatio
cecorum et talia. [illegible] natura causare vitam
sed non in mortuo et [illegible] visum
sed non in ceco et hec secundum locum tenent
in miraculis. Tertio est aliquid supra
facultatem nature quantum ad modum et
ordinem faciendi sicut [illegible] aliquis subito
divina virtute curatur a febre absque
solito et consueto cursu nature [illegible] talibus
et cum aer condensatur [illegible] pluvias [illegible]

hic [illegible] Doraus at [illegible] [illegible] et magis
febribus et [illegible] ea et stans
super illam imperavit febri et dimisit illam et continuo
surgens ministrabat illis

Margin (left): [illegible]
Margin (right): miraculum quid
[illegible] videte magnalia dei [illegible]
Aliquod fit supra nature facultatem 3°
[illegible] facti
2°
3°

257
241

virtute absque nullis causis. Sic etiam
et ad preces helie et samuelis descen-
derunt [illegible] locum in incredulos [illegible]
aut miracula ostenderet [illegible]
facultatem nature. Signa autem [illegible]
manifestant aliquid supernaturale
aut portenta vel signa que [illegible]
[illegible] parte aliquid ostendunt
[illegible] 3° [illegible] de potentia
q. 6 a. [illegible] ad 3m [illegible]

immaculata quia sine

[illegible] naturalem

[illegible] ad [illegible] fit aliquid
ostenderet [illegible] a natura inductam
sed [illegible] [illegible] forma [illegible]
[illegible] naturam [illegible] ad hoc [illegible]
illum effectum quem deus facit
natura [illegible] quam [illegible] contingit [illegible]
vel quod ipsa [illegible] forma inducta
a deo non a natura inducta non fit [illegible]
forma [illegible] quam induceret deus corporibus
[illegible] sic [illegible] in incarnatio verbi vel
quod [illegible] forma possit in aliquam
materiam inducere [illegible] in [illegible] sic
ad causandum vitam naturaliter [illegible]
sed in hoc mortuo natura vita causare
non fit. Ergo aut opera signa [illegible]
[illegible] [illegible] dicit quod [illegible]
[illegible] [illegible] maculata. Contra

Contra naturam

naturam [illegible] non remanet eo
[illegible] dispositio ad effectum quem deus
facit [illegible] quod conservavit pueros [illegible]
[illegible] in camino remanente virtute [illegible]
[illegible] ignis et [illegible] aqua Jordanis

[illegible]
[illegible]

[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] natura [illegible]
in loco quo non [illegible]
[illegible] aqua in vinum [illegible]
[illegible] aliquo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Noto quarto miracula [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
potuisset [illegible]
[illegible] ad approbacionem [illegible]
quia dicebat se esse deum et non
[illegible] esse [illegible]
[illegible] esse [illegible]
Noto quinto [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] credatis sed ut [illegible]
[illegible] ad
[illegible]
[illegible] possit [illegible]

Conclusio prima quia pot [illegible] ha
est [illegible] tenetur credere [illegible]
[illegible] a deo ad credendum [illegible]
[illegible] tenetur [illegible] quod admonitus [illegible]
deo [illegible] supra vires [illegible] potest
[illegible] credere [illegible]
vires i potentiam naturalem hominis [illegible]
tenetur [illegible] sine [illegible]
vatur a deo ad credendum [illegible]
tenetur ad hoc [illegible] supra [illegible]
[illegible] quos [illegible]
[illegible] credere [illegible]
[illegible] dono dei provenit [illegible]
[illegible] gratia salvati estis [illegible] et hoc
non ex vobis dei enim donum est [illegible]
[illegible] data [illegible]
[illegible] credere [illegible] ut [illegible] faciam
[illegible] intelligenda nota
[illegible] admonitus a deo ad
credendum tenetur [illegible]
credere [illegible] omnes qui
audit a patre et didicit venit ad me [illegible]
ad [illegible] vero [illegible]
[illegible] vocavit [illegible]
[illegible] audeat [illegible]
[illegible] miracula [illegible]
[illegible] signa data sunt
infidelibus ut [illegible]
[illegible] Conclusio responsalis
hominis [illegible] credere [illegible]
miracula non facientes [illegible]

Ephe[sios] 2°
ph[ilip]pen[ses] p[rim]o
ho[mo] admonitus a deo ad credendum
3ª
[illegible]
de [illegible]
lo[hannis] 6
2°. 8
2° [illegible]

Et hec non ego volens
contra quam prius credidi et omnes
operis mentis ... a deo videtur
[illegible] ... vel audientium eius
sermonem usque reddit ... a
deo Alter vero non ... dicit
salvator Ioh ... hec ... venit
ad me nisi pater qui misit me
traxerit eum

Nemo venit ad me etc.
Et ... habere quod ... non
... et ... gratiam ...
... licet ... fuit
... date quod datur ... in
... et non ad ...
singularem personam et ideo aliquis
... malos ... a ... deo
... bona ... demonstratur
aliquis data a domino bono
... malo ...

modi attrahendi ad fidem xpi quibus
homines acquiescere tenentur sublatis
vero adhuc tenentur acquiescere aliis
Sed sunt alii modi attrahendi ad fidem
xristi scilicet miracula que sublata minime
cuncti adhuc tenentur et modo tenentur
credere xristo Boz. preterea quod nichil habemus
cum xristus miracula non fecisset adhuc
tenebantur ei credere ut auctori legis
et prophetarum Item tenebantur [illegible] reperi
dicitur veritatem non repperire [illegible] de
se dicat [illegible] [illegible] apparuit mihi
autem ego aut non [illegible]
fratrum non alii [illegible] de quibus
dicatur Actuum vii [illegible] vos semper spiritui sancto
resistitis Item magis obligantur homines
ad credendum per veritatem quam ad credendum
visibilibus signis sed [illegible] xristus est
summa veritas ergo Boz. in Monologion
in hoc de [illegible] dicit quod [illegible] est
vera summa [illegible] et veritates sunt
essentia [illegible] sunt vere
[illegible] Augustinus de vera religione
[illegible] [illegible] cognoscendi
sit lux increata et [illegible]
et sola lux increata est veritas Boz.
Joh. xiiii ubi xristus dicit de se Ego
sum via et veritas [illegible]
[illegible] [illegible] sed miracula non
faciunt [illegible]
sufficit [illegible]
[illegible] homines credere non
miraculis [illegible] facti
tenentur [illegible]

Crisost. 20
Act. vii
Aug. in Sol.
est
Aug.
Joh. 14

tenebat per credere decerem sic esse deum
quod patet falsum. Contra doctorem gratia unionis
per [illegible] parte 3 q. 2 arti. 10 est quoddam
esse personale quod gratis divinitus datur
humane nature in persona verbi et est quoddam
terminus assumptionis vel est ipsum esse
persone verbi per nature humane adoptive
procedebat inquantum collata est. Gratia
aut adoptionis est quia aliquis ad
participationem hereditatis regni celestis ad-
optatur. Que adoptio nihil aliud est quam
donum persone vel rei subsistentis in
natura intellectuali [illegible] constantie in
filium dei vel filiam. Secundo tertio
etiam gratuita dei aspecto. Ber[illegible]
math. 7 sicut qui ipso in iudicio dicent
domine in nomine tuo virtutes multas fecimus
respondebit non novi vos.

Arguunt. Cristo non faciente visibilia
miracula homines credere non tenerentur
[illegible] non facit hoc [illegible] tenerentur
[illegible] quod si homines non crederent ipso
miracula non faciente non peccarent
ipso non faciente miracula homines credere
tenerentur. Joh. 15 dicit christus
si eis opera non fecissem in eis que nemo
alius fecit peccatum non haberent [illegible]
ibi de peccato infidelitatis secundum Aug. [illegible]
Contra si christus miracula non fecisset
[illegible] credere [illegible] tenerentur
tenerentur [illegible] opera que fecisset [illegible]
vocationis [illegible]
fecit [illegible] debet quia quosdam attraxit
[illegible] christus in quadam omelia [illegible]
Gregorius. Alter
peccatum non haberent sed tantum quantum nunc habent

gratia unionis quid
gratia adoptionis
math. 7
sed notanda [illegible]
Joh. 15
[illegible]

z misericordiam magdalena traxerunt [illegible]
[illegible] et donec [illegible] [illegible] facere
Ammirantes [illegible] debet [illegible] [illegible]
[illegible] dicit [illegible] non [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] non habent [illegible]
Ar. [illegible] debent [illegible] legis
latorem [illegible] non [illegible] facere [illegible]
miracula [illegible] debent facere miracula
[illegible] [illegible] non est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] legis
[illegible] [illegible] ubi non inquinatur
[illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] debent et credere
[illegible] [illegible] legislatorem [illegible]
debet [illegible] legislatorem [illegible]
legislatorem [illegible] signa [illegible]
[illegible] moyse in [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] debent [illegible]
[illegible] [illegible] fecit miracula
non est [illegible] non [illegible]
[illegible] in defectu [illegible] potentia
[illegible] ad [illegible] potentia
se ostendere legislatorem non [illegible]
miracula sed [illegible]
et [illegible]
Ar. [illegible] debet fidem ad [illegible]
ad miracula sed fidem non valet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] fidem non habet
[illegible] [illegible] habet [illegible]
[illegible] ubi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible]
valet ad [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] necesse est impleri omnia que scripta
sunt in lege moysi et prophetis et psalmis de me

fidem non quod per modum medii ut ra-
tio ad inferendum aliquam fidem per alium
modum intervenire debet nisi prima
veritas cui per se creditur [illegible] miracula
non possunt valere per modum disposicionis
siue tunc ad introducendum fidem ut se
introducat fides quod [illegible] fuit in
confirmatum [illegible] immediate
habet quasi in ipsa veritate. Et hoc
est quod dicit Richardus de sancto victore
innumera miracula in hiis quae divinitus
[illegible] fuit nobis fidem faciunt et dubi-
tare nos sinunt [illegible] in eorum attestatione
sine confirmatione signis et prodigiis
[illegible] attendentibus [illegible] atten-
dentes iudei attendere pagani in
ipsa confirmare firmitate. Et hac parte
ad divinum iudicium poterimus accedere
[illegible] poterimus
dicere: Domine si error est a te
decepti sumus [illegible] ista nobis talibus
signis et prodigiis confirmata sunt et
talibus quae non nisi a te fieri possunt.
Ad 2m. Christus non debuit miracula
facere [illegible] Christus venit ad hoc ut
homines salvaret si miracula non faciunt
ad salutem [illegible] apostolus ad hebre-
os in quo dicit aspicientes in auctorem fidei
et consummatorem Jesum. Item per miracula
[illegible] iudei [illegible] Iohannes
[illegible] nisi signa et prodigia videritis non cre-
ditis [illegible] de salute
salute filii sui [illegible] de defectu fidei sue

Richar(dus)

hebre xii

Ioh iiii°

Sed in primitiva [illegible] [illegible]
necessaria fides [illegible] [illegible]
diuina [illegible] uolebat [illegible]
[illegible] [illegible] probatur [illegible] per
miracula [illegible] ad fidem [illegible]
inclinatus est [illegible] vel per miracula
conuertantur ad fidem [illegible] omnes in
infidelitate manentes. Unde [illegible]
i ad corinth. 14 quod signa data
sunt infidelibus [illegible] ad fidem
Augustinus [illegible] sepe fiunt signa
quia non fuit [illegible] facere [illegible]
dicit saluator math. vij. multi dicent
mihi in illa die domine domine nonne
in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo de
monia [illegible] et in nomine tuo vir
tutes multas fecimus et tunc confitebor
illis quia numquam noui vos [illegible]
donum [illegible] ad utilitatem hominum
[illegible] [illegible] ad veritatem
[illegible] [illegible] confirmationem [illegible]
de apostolis marci ultimo qui predicauerunt
ubique domino cooperante et sermonem confir
mante sequentibus signis. Et hoc modo qual
[illegible] signa facere dicit [illegible]
[illegible] math. vij. nonne in nomine tuo etc
[illegible] et demonia
eiecimus et virtutes fecimus [illegible] qui
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] miracula [illegible]
[illegible] aliquis gratiam gratis
[illegible] miracula facere
[illegible] non [illegible] miracula faciebant
miracula non semper fuit ad demonstrandum
[illegible] [illegible] miracula fuit
[illegible] [illegible] [illegible]

i. Corinth. 14

Math. vij.

[illegible] [illegible] ad utilitatem hominum et

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] alique ex pluribus
doctrina [illegible] miracula
faceret [illegible] divina facti
sic [illegible] esset falsum testi-
monium [illegible] alique fuit miracula
vel ad ostendendum divinitatem sic Christus
fecit miracula. Et cum Christus se
filium dei diceret equalem deo tamen
eius doctrinam confirmabat miracula
que faciebat [illegible] ostendebat [illegible] ipsa
miracula que faciebat esse deum.
Petrus autem [illegible] vel maiora
miracula faceret non probabat esse deum
sed cum per ea probat Christum esse
deum [illegible] petrus [illegible] scriptum
[illegible] Christum esse deum. vel miracula
fiunt ad demonstrandum sanctitatem
alicuius et sic fiunt [illegible] vel in vita
[illegible] vel [illegible] post mortem [illegible]
[illegible] alios [illegible] actibus [illegible] 19
[illegible] deus faciebat virtutes per manus
pauli. Et cum [illegible] super languidos
[illegible] eorum [illegible] recedebant ab
eis languores. Et [illegible] debet per
aliquem peccatorem miracula fieri per
invocationem alicuius sancti [illegible] miracula
non ille deus facere sed ille ad cuius
sanctitatem demonstrandam hoc facit

Nota [illegible] infideles qui non [illegible] susceperunt fidem non sunt
compellendi ut credant [illegible] non [illegible] [illegible] illi
autem qui aliquando susceperunt ut heretici sunt compellendi ut
fidem teneant [illegible] se obligaverunt. Et sic [illegible] hoc
[illegible] compellere intrare [illegible] Et [illegible] paulus [illegible]
[illegible] compulsus [illegible] ad credendum [illegible] Christus non
coegit paulum credere ita ut invitus crederet sed coegit
eum et compulit ne fidem et ecclesiam Christi persequeretur
sicut faciebat [illegible] ipse [illegible] miraculo voluntarie se
obtulit ad fidem [illegible] [illegible]
[illegible] non vult facere voluntarie se offerens ad
obedientiam. Et [illegible] ad eum [illegible] cum [illegible]

2o ad ostendendum divinitatem

vel ad demonstrandum sanctitatem

Utrum pueri iudeorum sint
baptizandi invitis parentibus
Respondeo primo quod pueri iudeorum parvuli
aut habent usum rationis aut non
habent [struck through] ad ea que sunt
Si habent quantum ad ea que sunt iuris
divini incipiunt sue potestatis esse et ex se ipsis
providere et sic inducendi sunt ad fidem
non cogendi sed per persuasionem et sic
[illegible] invitis parentibus consentire fidei et bapti-
zari sicut et matrimonium contrahere. Si vero
non habent usum rationis secundum ius natu-
rale sunt sub cura pa-
tris quamdiu ipsi sibi providere non
possunt. Unde contra iustitiam naturalem esset
si pueri antequam habeant usum ra-
tionis a cura parentum subtrahantur
vel de eis aliquid ordinetur invitis pa-
rentibus. Puer enim naturaliter est
aliquid patris. Et primo quod a parte
non distinguitur secundum corpus ab eo
in matris utero continetur postmodum vero
postquam ab utero egreditur antequam usum
liberi arbitrii habeat continetur sub
parentum cura sicut sub quodam spirituali
utero. Quamdiu enim usum rationis non
habet puer non differt quantum ad
hoc ab animali irrationali. Unde sicut bos
vel equus est alicuius ut
utatur eo cum voluerit
possessoribus
sicut proprio instrumento ita de iure naturali

Pueri iudeorum [illegible]

Si habet usum rationis

Si non [illegible] et libero

[illegible] filium [illegible] habent [illegible]
sic fidei [illegible]
[illegible] dixit [illegible] salvatur [illegible]
fide parentum quod dixit intelligitur
ad parentes pertinet providere [illegible]
de sua salute [illegible]
ipsi [illegible] Nota [illegible] 20 [illegible]
sunt infideles [illegible] sunt qui nunquam
susceperunt fidem sicut gentiles et iudei
[illegible] Et tales
nullo modo compellendi sunt ad fidem ut ipsi
credant quia credere est voluntatis. Sunt
tamen compellendi a fidelibus si adsit facultas
ut fidem non impediant blasphemiis
vel malis persuasionibus vel etiam apertis
persecutionibus. Et propter hoc fideles
christi frequenter contra infideles bella
movent non quidem ut eos ad credendum
cogant quia etiam si eos vicissent et
captivos haberent in eorum libertate
relinquerent an credere vellent sed
propter hoc ut eos compellant ne fidem
christi impediant. Alii vero sunt infideles
qui quandoque fidem christi susceperunt et eam
profitebantur sicut heretici vel aliqui
apostate et tales sunt etiam compellendi
ut impleant quod promiserunt et teneant quod
semel susceperunt [illegible] Et [illegible]
[illegible] habeant [illegible]
quos possit scisma [illegible]
2e q 10 ar 8.

Aug. contra epistolam manichei: Ego vero evangelio
non crederem nisi me catholice ecclesie commoveret
auctoritas.

[illegible]

[illegible]

Considerans [illegible]

[illegible]

libere [illegible] eod [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
videat [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] tenet [illegible] et
[illegible]
[illegible] matrimonialiter
[illegible]
[illegible] matrimoniale
[illegible] infidelitatem [illegible]
[illegible]
[illegible] habent [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] ad Corinthios [illegible]
[illegible] infidele
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] huiusmodi
[illegible] aut [illegible] non
[illegible] vult cohabitare [illegible] debet ei cohabitare
[illegible] aliter [illegible] et uxorem
[illegible] quando [illegible] id est [illegible] et uxorem
[illegible] ad tota [illegible]
[illegible] non debet [illegible]
[illegible] huiusmodi hoc est non debet
[illegible] auctorem

Ad Eph. 19

1 ad Corinth. [illegible]

[illegible] in [illegible]

quod [illegible] habet [illegible] ... Et utrum

sit mortis alterius sedis [illegible]

[illegible] locum in [illegible]

usum [illegible] sed [illegible]

[illegible] sit [illegible]

+ 40 + Art. Utrum magis debet esse [illegible] parentes [illegible]

filiorum mortis aeternae. Quod contra [illegible]

mortis spiritualis. Si aliquis videret

hominem in periculo mortis corporalis et non

subveniret, ... peccaret. Cum ergo pueri

iudeorum et aliorum infidelium sint in periculo

mortis aeternae si parentibus relinquantur,

qui eos in sua infidelitate informabunt,

videtur quod eos sint auferendi et bapti-

zandi et in fide instruendi. Contra:

a morte spirituali non est aliquis eripiendus contra

ordinem iuris naturalis [illegible]

suo iudice [illegible] ad mortem [illegible]

[illegible] debet eum violenter eripere [illegible]

nec aliquis debet [illegible] ordinem

iuris naturalis quo filius est sub cura

patris [illegible]

Art. [illegible] filii servorum sunt servi [illegible]

[illegible] iudei sunt servi regum et

principum, et filii eorum; ergo reges

et principes licite possunt de filiis iudeorum

facere quod voluerint; nulla ergo erit

iniuria si baptizentur [illegible] parentibus.

Contra: iudei sunt servi principum [illegible]

[illegible] quod non excludit ordinem iuris

naturalis [illegible] de [illegible]

[illegible] sunt [illegible] quantum ad [illegible]

pietas de publice

[illegible] per d[illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
non [illegible] defuncti [illegible] vel [illegible]
[illegible] non posset contrahere sponsalia [illegible]
filio vel [illegible] filia [illegible]
[illegible] posset [illegible]
[illegible] [illegible] dici a [illegible]
habet [illegible] potentia carnalis [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
pudoris carnalibus [illegible]
et ideo [illegible] magis [illegible]
dependet a deo [illegible]
[illegible] maior [illegible] habet in [illegible]
[illegible] a deo [illegible]
[illegible] ordinatur ad
deum [illegible] cognoscere et
[illegible] habeat [illegible]
ordine ordinate [illegible]
[illegible] subditur et [illegible]
[illegible] agendi
[illegible] ad salutem
[illegible] baptismus [illegible]
[illegible] ei qui [illegible]
[illegible] pudoris
[illegible] multo magis [illegible]
[illegible] baptismi [illegible] imputabitur
[illegible] qui potuit baptizari et
ad [illegible] baptismum
non baptizatus [illegible]
[illegible] et [illegible] qui videt [illegible]
[illegible] et non [illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] imputabitur
[illegible]

Ezechi[el] 3°

[illegible]

[illegible] et bona [illegible]

[illegible] de iudeis et sarracenis [illegible]

[illegible] ancilla [illegible] ad [illegible]

[illegible]

Extra de iudeis et sarracenis [illegible] culpa [illegible] et [illegible] cohabitacionem illorum [illegible] esse non debet

267

ter infideles non baptizati sit respondendum ad supra [illegible]
[illegible] liber [illegible] sed [illegible] in mag[illegible] et
compelle intrare ut impleatur domus mea [illegible]
[illegible] de [illegible] amicitia [illegible] de [illegible] admonere
et [illegible] inducere vel [illegible] illa [illegible]
[illegible] ad [illegible] aliquos
[illegible]
admonens [illegible] fiant ad dei amorem redeant et a
[illegible] desideriis [illegible] quod [illegible]
[illegible] Et si aliqui [illegible] apud doctores
[illegible] infideles compellendi sunt [illegible] de illis
[illegible] baptismum [illegible] vel [illegible] de aliis qui
[illegible] baptizati [illegible] vel [illegible]
ut dicitur [illegible] paulo

Consuetudo si sit contraria saluti ani-
marum [illegible] vel preceptis dei et
legi naturali [illegible] habebit [illegible]
Consuetudo [illegible] est [illegible] reprobatur
et que [illegible] contra [illegible] servat [illegible]
[illegible] et [illegible] obviat [illegible] institutis
[illegible] irrationabilis [illegible]
est contra canonum instituta et a iure
improbatur Aug. in l. confessionum [illegible] Que
contra mores hominum [illegible] sunt
flagitia id est [illegible] flagicia
Diff. Consuetudo est ius quoddam
moribus institutum quod pro lege suscipitur
cum lex deficit

[illegible] desuetudine [illegible] quod ille [illegible]
[illegible] consuetudinem [illegible]
[illegible]
[illegible]

Item aliquis potest con-
suetudinem [illegible] expressam
[illegible]

[illegible] consuetudo [illegible]
[illegible] consuetudo [illegible] Consue-
tudo [illegible]
[illegible] consuetudo [illegible]
[illegible]
[illegible] Consuetudo
[illegible]
[illegible] consuetudo
[illegible]
Ad consuetudinem [illegible] requiruntur
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Consuetudo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
consuetudo debet [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Consuetudo [illegible]

Vetus [illegible]

[illegible]

ad consuetudinem requiruntur [illegible]

[illegible]

vel quod licet actus sunt notorii et frequentati ac per plures fiat a populo

Dicit quod mores et actus hominum [illegible]
introducuntur et consuetudo sunt [illegible]
probabiliter arguat consensum [illegible]
[illegible] consuetudo [illegible]
requirit [illegible]
[illegible]
[illegible]
consuetudo [illegible] consensus
[illegible]
[illegible]
de maiori parte [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] legem
[illegible] tempus [illegible]
et dicit [illegible] consuetudo [illegible]
[illegible] canonice [illegible]
[illegible] tempus [illegible]
consuetudo [illegible]
[illegible] longum tempus [illegible]
consuetudinem [illegible] longum tempus [illegible]
[illegible] canonice
[illegible] consuetudo [illegible]
[illegible] consuetudo [illegible]
[illegible] tempus [illegible]
[illegible] consuetudo sit
[illegible] nota [illegible]
[illegible] in veteri testamento [illegible]
preceptorum [illegible] precepta moralia [illegible]
iudicialia [illegible] cerimonialia [illegible]
cepta moralia sunt [illegible] dictante ratione

Precepta legis que ad exteriorem dei cultum pertinent [illegible]
[illegible] actus [illegible] actus [illegible]
moralium [illegible] fide [illegible] [illegible] sacerdotales templi [illegible]
sacrificiorum vestes [illegible]

isto beati Ieron. super ezech. Et hec est causa
de decimis ca. i. ubi dicit decimam partem
omnium frugum levitice tribui propter quod lege
debebat tam suis ex quibus decimas levite
hoc est inferioris ministerii gradus decimas
dabant sacerdotibus. Erant quoque et alie
decime quas unusquisque de proprio ipsi in
singulis annis separabat ut comederet coram
domino pater in templo in urbe Ierusalem. Et in
vestibulo templi sacerdotes et levitas
ad convivium invitaret. Erant et alie quas
pauperibus reddebat. Primitie autem quas de
singulis offerebat non erant specialis numeri
diffinite sed offerentium arbitrio derelicte
Et offerebant primitie [illegible] domi-
nus [illegible] qualiscumque prestabant fructus eius a
deo recepit et debent ex primis frugibus

[illegible] quid proprium et quod sacerdotes offerebant
populo [illegible] quod sit ad deum ideo primicie [illegible]
sacerdotum cedebat unde num 18 dicit dominus
ad aaron sacerdotem omnes primicias sanctuarii
quas offerunt filii israel domino tibi dedi
Item preceptum de solucione decimarum quo ad solucionem
~~[illegible]~~ sustentacionem ministrorum dei est morale et
[illegible] naturalis [illegible] naturalis dictat ut populus
victum ministraret eis qui divino cultui ministrant
ad salutem tocius populi et hec quia [illegible] utilitati
invigilant [illegible] et militibus et aliis officiis
stipendia victus debentur a populo [illegible] et apostolus [illegible] Corinthios
[illegible] hac [illegible] quadam [illegible]
[illegible] stipendiis [illegible] aut plantat vineam
et de fructibus eius non edat Sed quo ad certum
est iudiciale Sed quo ad significationem eorum est ceremoniale
male et quo ad [illegible] est preceptum [illegible] postea
quo ad [illegible] determinata
[illegible] de [illegible] precedentibus [illegible]
observande inter homines [illegible]
pro oculo oculum dentem pro dente Exodi 21 Et [illegible]

[illegible] | [illegible] honorare
que obligat [illegible] | [illegible] legis [illegible] |
[illegible] | ut honorabis patrem [illegible]   *Exodi XX*
[illegible] | et sic de aliis preceptis
decalogi | precepta autem iudicia-   *iudicialia*
lia [illegible] data sunt soli populo
iudaico | ad iudicia exercenda [illegible] de
rebus [illegible] | ut [illegible]   *Exodi XXI*
[illegible] reddet quadruplum | et hec
precepta | [illegible] mali [illegible] |
precepta | [illegible] | quia ille qui furatur
[illegible] | [illegible] vel [illegible]
[illegible] reddet [illegible] | precepta decimarum moralia
| [illegible] | ille | qui
precepta [illegible] | [illegible] tali pena
furatur | [illegible] | [illegible] precepta iudicialia
[illegible] | [illegible] ceremonialia veteris legis   *ceremonialia*
precepta ceremonialia [illegible] ad observantiam divini
cultus [illegible] | [illegible] ordinata ad figurandum
[illegible] | [illegible] | [illegible] precepta [illegible]   *Exodi XX*
aliquid futurum | [illegible] | [illegible] qui
[illegible] iudaice [illegible] Christi
[illegible] | [illegible] present [illegible]   *decime*
Nota 3 de decimis [illegible] | [illegible] decimare est   *decimae*
[illegible] detrahere [illegible]   *Math. 23*
decima [illegible] decimabat [illegible]   *decimacio quid*
[illegible] | [illegible] decimacio [illegible]
[illegible] decimacio [illegible]
[illegible] duo et
[illegible] Considerandum
[illegible] duo [illegible] 22 [illegible]
[illegible] veteri lege [illegible] ad templum
[illegible] | [illegible]
decimas [illegible] | [illegible] qui decimas dederit

Math. 23 decimatis [illegible] qui decimas [illegible]

Num 18 — sed nichil leuitis dederat [illegible] sed cum [illegible]
leuite decimas oblacione [illegible]
quasi in usus cedebat necessaria [illegible]
Tercie quas alie decime sacrificiorum
de quibus legitur deutro 14 Decimam
partem separabis de cunctis frugibus tuis
que nascuntur in terra [illegible]
et comedes in conspectu domini dei tui in
loco quem elegerit ut in eo nomen illius
inuocetur Et hec in noua lege locum
non habent cessantibus legalibus victimis
Quarte quas et alie decime pauperum
de quibus legitur [illegible] anno tercio
separabis aliam decimam ex omnibus que
nascuntur tibi eo tempore et repones intra
ianuas tuas veniet que leuites qui
aliam non habet partem nec possessionem
tecum et peregrinus ac pupillus et vidua
qui intra portas tuas sunt et comedent
et saturabuntur Et hec in noua lege
augentur vel [illegible]
non solum decima parte sed [illegible]
[illegible] date elemosinam et ecce
omnia munda sunt vobis [illegible] decime que
ministris ecclesie dantur [illegible] debent
in usus pauperum dispensari
[illegible] noua lege [illegible]
Quinte [illegible]
[illegible] personales [illegible]
[illegible] negociatorum [illegible]
que [illegible] parrochiali ubi [illegible] audit diuina

Marginal notes: deutro 14 · deutro 14 · luce XI

[illegible] ecclesie parrochiali
et corpori [illegible]

[illegible] non habent ad-
[illegible] et bibendum [illegible]
[illegible] [illegible] non habent

[illegible] prouenit [illegible] per-
sonas [illegible] sit [illegible] pro-
uenit de [illegible] et [illegible]
[illegible] sunt [illegible] et [illegible] unde [illegible]
[illegible] personales [illegible] custodia et [illegible]
[illegible] in lege [illegible] nature [illegible] erant
[illegible] dei altaris sed primo
geniti erant sacerdotes [illegible] duplici
[illegible] et [illegible] non erat
[illegible] aliqua [illegible] ministe-
[illegible] sed [illegible] dabat
dei altari sed [illegible] videbatur [illegible]
[illegible] quod [illegible] dedit
[illegible] sacerdotium de
[illegible] gen. 14. Nota [illegible]
[illegible]
[illegible] contra
et [illegible] de [illegible]
dictat [illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible] hoc
[illegible] gen. [illegible] habet
semper fuit [illegible] quod [illegible]
[illegible] sacerdotibus [illegible] quod
[illegible] fuerunt [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] in nouo
[illegible] hoc [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
testamento [illegible]
dignum [illegible]
[illegible]
[illegible]

Margin: in [illegible] / patria — gene 14 — [illegible] deci [illegible] — gen 14 — × [illegible] × — [illegible] — I. Cor [illegible]

2o ut e preceptum iudiciale

Decimo solucio decime est [illegible] iudiciale quod
in quantum determinat certam partem decimam [illegible]
[illegible] ministris dei [illegible]
a [illegible] convenienter ad illum [illegible] quod
sub [illegible] ministrorum tali taxacione [illegible]
erat ad ministrorum dei sustentacionem [illegible]
[illegible] recipiunt ab illis spiritualia debent
illis temporalia [illegible] quod
[illegible]

Exodi 23

[illegible]
[illegible] decime [illegible]

3o ut est ceremoniale et figurale

[illegible] solucio decime est
quod ceremoniale et figurabat [illegible]
[illegible] quod ille qui decimas dat [illegible]
[illegible] et decimacio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sibi [illegible] quod [illegible] ad
[illegible] erat
[illegible] a deo
[illegible] solucio decime [illegible] ad
[illegible] ceremoniale [illegible]
[illegible] ceremonialia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] obligat [illegible]

Conclusio prima [illegible]
[illegible]
[illegible] ministris dei

[illegible] ad [illegible]
[illegible] de iure natur[ali] [illegible]
[illegible] determinare [illegible]
[illegible] [illegible]
ad quelibet principem [illegible]
condere potuit [illegible]
positum determinare [illegible]
[illegible] determinare [illegible]
[illegible]
sed [illegible] contra [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] de iure divino [illegible]
[illegible] de iure nat[urali] [illegible]
moralis [illegible]
[illegible] statuit contra [illegible]
veteris testamenti [illegible] testamenti sub
[illegible]
[illegible] decimas [illegible]
[illegible]
vel nona vel [illegible]
[illegible] octava vel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] decimas [illegible]
[illegible] decimarum [illegible]
de iure divino [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] decimas [illegible]
[illegible] ad quietem [illegible]

[illegible] positum

decima [illegible]

86

Quinto 2a nullus potest consue-
tudinem [illegible] [illegible] sicut decimas [illegible]
solum [illegible] quia ius divinum non abolet per
desuetudinem sed decimas debet per
de iure divino [illegible] per desuetudinem
non abolet ius [illegible] decimas
[illegible] quia ex [illegible] sit de iure positivo
per desuetudinem abolere sed [illegible]
sit de iure divino nulla desuetudine
aboleri potest nulla enim desuetudine
[illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible]
hoc [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de sua [illegible] et [illegible] aliquota
[illegible] [illegible] [illegible] desuetudinem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] decima de-
de [illegible] et [illegible] [illegible]
Contra primum [illegible] sit precepta
legis sit [illegible] moralia ut [illegible] omnes
[illegible] [illegible] [illegible] cerimonialia
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
ut [illegible] agere [illegible] aliquid moralia
Quod [illegible] [illegible] aliquid [illegible] sit precept-
[illegible] aliquid [illegible] moralis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] temporis [illegible]
ad hoc [illegible] aliquod [illegible] divini hoc
[illegible] ad [illegible] divini hoc [illegible]
[illegible] dictat et [illegible] quod decima
sit deputata hoc [illegible] ad determinationem de-
[illegible] aliqua figura [illegible] hoc [illegible]
[illegible] per hoc [illegible] antiquorum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Contra 2m [illegible] decime sit de iure
divino [illegible] ad aliqua [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut sit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hoc dicit [illegible]
[illegible] [illegible]

88

clerici [illegible] dispensationes de facto sine quo
possidet [illegible] ex nob. extra
Cor. in decimis quibus ad
[illegible] sub denario uno
[illegible] sub [illegible] possessorio et hec
solum [illegible] sit de iure [illegible]
[illegible] q. [illegible]

96

Cor. [illegible] decimas [illegible] ecclesia
[illegible] consuetudine
[illegible] decidendi
non obstante [illegible] divinum et
decimas [illegible] consuetudine non
[illegible]

86

[illegible] in terris quibus
Cor. [illegible] pertinent
consuetudine ut decime [illegible]
[illegible] Cor. [illegible]
[illegible] decime et
consuetudo [illegible] aut [illegible] decimas
[illegible] mortale

98

et [illegible] in quibus
Cor. [illegible] consuetudo [illegible] decime
non est consuetudo [illegible]
[illegible] et ecclesia non potest [illegible]
in terris illis non [illegible] Cor.
[illegible] ecclesia non potest [illegible]
[illegible] si ecclesia non [illegible] decimas
[illegible] et [illegible]
[illegible] non
[illegible]
[illegible] debere
ab apostolo [illegible]
necessaria [illegible] ab his quibus [illegible]
[illegible] non acceptabat [illegible]
[illegible]

Si nos vobis spiritualia seminavimus magnum est si nostra carnalia
vestra metamus. Si alii potestatis vestre participes sunt quare non potius
nos. Sed non usi sumus hac potestate sed omnia sustinemus ne quod
offendiculum demus evangelio Christi.

licet tamen peccaverit quando non dabat
aliquando male tamen eius confessor non
accipiendo [illegible] cum ipse dicat
Act. xx. non enim subterfugi quo-
minus annunciarem vobis omne consilium
dei. Et ideo apostolus non exegit
quod sibi debebatur ne daretur aliquod
offendiculum evangelio ut ipse dicit 1
Cor. ix. Similiter rectores ecclesiarum male
facerent si in terris decimas quae-
rerent in quibus non est consuetudo
dandi quia per hoc posset scandalum susci-
tari. Et [illegible] debet ne
[illegible] scandali prohibet S. Th.

S. Th.

Ad 2m. Ad illud quod est in consilio [illegible]
praecepto [illegible] aliquando si non sit
decimae sunt in consilio et non in praecepto
hoc patet quod legitur de Abraham
dedit decimas Melchisedech hic consilio
legis scilicet [illegible] praeceptum [illegible]
dicitur de Jacob: vovit decimas.
Si fuerit deus mecum et custodierit
me in via [illegible] et [illegible] de
cunctis decimas offeram tibi [illegible]
[illegible] non sit de hoc [illegible] in praecepto
[illegible] de hoc [illegible] sit in consilio [illegible]
[illegible] decimae [illegible] in consilio [illegible]
[illegible] aliquotiens per
[illegible] ad [illegible]
[illegible] sunt in praecepto [illegible]
ut dictum est [illegible] determinatae
[illegible] decimae [illegible] legis

Genesis 14

Genesis 28

sicut in apostolis sub lege sicut. precepta
simplici [illegible] et [illegible]
ipse gratias [illegible] in precepto [illegible]
nec [illegible] ut potestate a ministris vel
[illegible] potestate [illegible] sit consuetudine
[illegible] [illegible]
[illegible] lateranensi [illegible]
[illegible] sit soluende [illegible]
lege [illegible] consuetudine approbata
Ad [illegible] tenentur ad
soluendas decimas [illegible]
[illegible] grat[illegible]
[illegible] mandata [illegible]
doctrina [illegible] in doctrina apostolorum
aliquid [illegible] de soluendis decimis
[illegible] tenentur soluere decimas
[illegible] math. vltimo [illegible]
[illegible] mandaui vobis [illegible]
[illegible] math. 23 [illegible]
[illegible] decimatis [illegible]
[illegible] oportuit facere
[illegible] ad [illegible]
[illegible] obseruantie [illegible]
[illegible] math. [illegible]
[illegible]
[illegible]
soluere decimas [illegible]
[illegible]
[illegible] math. [illegible]
[illegible]
[illegible] presbitero [illegible]
[illegible]

math. 1
vltimo

math. 23

math.
10
1 corinth.
ix

nec luce 18 [illegible] [illegible]
possideo [illegible] ut [illegible] sit dada in noua lege [illegible]
illud magis videtur pertinere ad statum veteris testamenti
[illegible] obseruantie noui testamenti formam imponere

Ar[gumentum] [illegible] et accipere decimas
per eas [illegible] Sed in aliquibus
terris aliqui accipiunt decimas
secundum consuetudinem qui eas accipere non
deberent. Ergo multo magis aliqui
secundum consuetudinem debent obligari ad
dandum decimas. Resolvunt necessario solve-
rentur. Ad [illegible] quod accipere debi-
tas decimas est spirituale debetur ministris
dei. Unde non cadit in laicam person-
am cuius dicitur. Ad [illegible] quod in aliquibus
terris aliqui milites accipiunt de-
cimas [illegible] decimas [illegible]
considerat [illegible] et ius [illegible] accipiendi et
accipiendi decimas [illegible]
[illegible] per decima[illegible]
decimarum [illegible] a
[illegible] et [illegible] ecclesie
[illegible] aliquibus militibus [illegible] alia
[illegible] forent [illegible]
[illegible] in eos [illegible] [illegible]
[illegible] et ecclesia [illegible] remittere [illegible]
[illegible] decimas [illegible] remittit ius
exigendi decimas [illegible] tollit debi-
tum reddendi

Utrum solus teneatur obedire
[illegible] superioribus in
[illegible]

[illegible] secundum doctorem [illegible]
[illegible] duobus mediis coniungit
dicit quod [illegible] in [illegible]
[illegible] ad dispensationem [illegible]
[illegible] morum disciplina [illegible]
[illegible] opponuntur

Marginal notes (red): [illegible] decime [illegible] considerat[illegible]

duobus [illegible] coniungit [illegible] [illegible]

275

Ang.
Si videat q
no liceat h̄e
sanc eccn
ponere med
plates a o
qd s. aliud
imputatur ali
debs videat
pmto illo
abspmd
e deo

Subditum non obedire licito suo superiori [illegible]
[illegible] propter maiorem perfectionem [illegible]
[illegible] ad 2m. R. [illegible]
[illegible] acquirit. Ut glo. [illegible]
[illegible] tibi [illegible]
est [illegible] aliud [illegible]
[illegible] et
aliud [illegible] illa
[illegible] ego [illegible] aliud
[illegible]
[illegible] est deo [illegible]
[illegible] superiori obedire
[illegible] in [illegible]
[illegible] in 3o de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] obedire [illegible]
[illegible] ad naturam [illegible]
[illegible] obedire [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] obedire
[illegible] de matrimonio contrahendo [illegible]

p° ad 2m R.

20

[ob]edienda sicut aliquando alio singu[lari]
scilicet in hiis que pertinent ad dispositionem
[illegible] et ideo quamvis teneatur subditus
suo superiori obedire secundum rationem [illegible]
[illegible] operationes que pertinent
ad bellum [illegible]
pertinet ad [illegible] seruilia [illegible]
[illegible] patri in hiis que
pertinet ad disciplinam [illegible] et curam
domesticam [illegible] de aliis

Nota 2o [illegible] in hac quod
pater carnalis habet [illegible] plenam
[illegible] filium [illegible] ad domesticam
[illegible] est pater familias
in domo sicut rex in regno [illegible] sicut
subditi [illegible] tenentur obedire regi
in hiis que pertinent ad gubernationem regni
[illegible] alii domestici tenentur
obedire patrifamilias in hiis que
pertinent ad dispensationem domus [illegible]
[illegible] ad morum disciplinam [illegible] apostolus
ad hebre. xij patres quidem carnis
nostre habuimus eruditores et obediebamus
[illegible] filio
[illegible] sed [illegible]
[illegible] filius tenetur
obedire patri carnali et non [illegible]
[illegible] dat [illegible]
[illegible] ad disciplinam [illegible]
[illegible] ad dispensationem domus [illegible]
[illegible] opponere

Marginalia: 2o; ad hebre. xij; 8 ethi.

8 ethicorum

Et tria beneficia dat filio est enim causa essendi generando
et causa discipline informando et causa nutriendi edu[cando]

Nota tercio quod [illegible] filii re- [illegible] de precepto [illegible] de alia parte [illegible] tenetur eos diligere [illegible] filius sit obligatus amare patrem et matrem [illegible] virtute gratitudinis est tenetur ea rependere [illegible] amatoris [illegible] hoc [illegible] de honore patris hoc est [illegible] Et [illegible] de amore [illegible] ut cognoscant [illegible] diligere patrem [illegible] diligo [illegible] non sufficit quod consistat in parte. Et [illegible] sed oportet ut ostendat effectu [illegible] Sed oportet dare quo obligatus [illegible] debet esse [illegible] et [illegible] eos diligere sed [illegible] Et [illegible] ostendit [illegible] filius [illegible] habere [illegible] tenetur eos [illegible] obediens [illegible] ad [illegible] magis in [illegible] ad salutem [illegible] ad bonos mores [illegible] obedientia [illegible] si [illegible] videtur [illegible] alia [illegible] obedire [illegible] Ecclesiastici [illegible] filius [illegible]

[illegible] honore patris [illegible] vestris [illegible] [illegible] ligni [illegible] [illegible] filiorum [illegible] patres [illegible] audire [illegible]

ad tercium filius tenetur parentibus [illegible]

de [illegible]

[illegible]

obediendum

admonendum

in necessariis [illegible] subiectio [illegible]
[illegible] vel aliud [illegible]
precipiant quia non possunt contra [illegible]
[illegible] nisi forte esset [illegible]
[illegible] Conclusio [illegible]
[illegible] tenetur obedire patribus [illegible]
[illegible] indifferentibus [illegible] prelatis
magis tenetur [illegible] subditi religiosi
patribus spiritualibus [illegible] filii patribus
carnalibus sed subditi religiosi vel
[illegible] obedire patribus spiritualibus
[illegible] filii carnalibus
[illegible] ad hebre. xii. pa-
[illegible] carnis habuimus erudi-
tores et reverebamur eos [illegible]
[illegible] magis obtemperabimus patri spiritua-
et vivemus [illegible]
[illegible] de precepto et dispensatione
qui [illegible] vel [illegible] obedire in illa que
[illegible] statutis [illegible]
regula vel [illegible]
[illegible]
Argumentum [illegible] obedire [illegible]
[illegible] filii [illegible]
[illegible] de debito [illegible]
[illegible] de debito [illegible]
[illegible] tenetur filius obedire
[illegible] administratione
[illegible] carnali [illegible]
[illegible] in aliquo sit in obedientia [illegible]

ad hebre. xii.

bernhar. de precepto

Actus indifferentes [illegible] qui possunt bono et malo fine fieri [illegible] vocat ista media que [illegible] possunt bono vel malo fine fieri

2a 2e q. 104 ar. 6to
in solucione 3e vel arti dicit

quia religiosi obedienciam profitentur quantum
ad conversacionem regularem secundum quam superioribus
subduntur. Et ideo quantum ad illa sola
obedire tenentur que pertinent ad regularem con-
versacionem pertinere. Et hec est obediencia
sufficiens ad salutem. Si autem etiam in aliis
obedire voluerint hoc pertinebit ad
cumulum perfectionis. Sic tamen quod illa non sint con-
tra deum aut contra professionem regule quia talis
obediencia esset illicita. Sic ergo potest triplex
obediencia distingui. Una sufficiens ad
salutem quia scilicet obedit in hiis ad que obligatur.
Alia perfecta que obedit in omnibus licitis.
Alia indiscreta que etiam in illicitis obedit
h. Ex b.

patri in quibuscumque licitis et honestis
licet in differentibus videtur precipere
inhonestate quod non est habitus sibi
Si vero intelligat de precepto ho- [margin: de facto mali]
nestatis hoc videtur quod filius in
[illegible] teneatur semper obedire
patri [illegible] tunc filii haberent [illegible]
[illegible] de peccato [illegible] precepto malorum
[illegible] patri quod est falsum [illegible]
[illegible] loquitur de precepto necessitatis
[illegible] est precepto honestatis [illegible]
[illegible] Et
[illegible] filii haberent [illegible]
[illegible] de peccato [illegible] precepto [illegible]
[illegible] de licitis et honestis
intelligitur [illegible] ad [illegible]
Et dicendum [illegible] patri
[illegible] filius non tenetur patri
[illegible] obedire. Et [illegible]
[illegible] filius sit inobediens patri
[illegible] in indifferentibus [illegible] faciat filii [illegible]
[illegible] hoc est negandum [illegible]
[illegible]
aliquid in quo debet [illegible]
[illegible] indifferentibus [illegible] pater
[illegible] voluntate [illegible]
[illegible] tenetur patri obedire
[illegible] filius [illegible]
[illegible] ubi pater [illegible]
[illegible] vestem [illegible]
[illegible]

contingit obedire in generali [illegible]
et illa pars obedientie est [illegible]

filius non pareat in mortali non pec-
cando in hoc casu vel propter patrem vel si
quod aliqua alia circumstantia hoc con-
tingat. ergo non deus precipit quod in
talibus patri non obediat

Ar 2 ponamus quod pater vel mater prec-
ipiat filio quod vincat [illegible]
re vel quod intret religionem. istud spectat
ad disciplinam morum. et si illius
dicit quod in hoc filius tenetur obe-
dire. ergo non tenetur in omnibus que
spectant ad disciplinam morum

Ad 1m pater non potest precipere omnia que
spectant ad bonos mores. sed
in illa que precipit deus filio suo
ut teneat. et ideo nullam novam reli-
gionem potest pater precipere filio suo

Ar 2 ponamus quod aliquis religiosus
habeat in sua regula talem clausulam
quod in omnibus prelato obediant.
Ad 2 arguitur sic: iste tenetur ad obe-
dientiam secundum regulam. ergo in omnibus.
consequentia patet per particularem [illegible]
positam. Istud non obstantibus [illegible]
[illegible] vide [illegible] quod [illegible]
patris in filios duplex [illegible]
uno secundum [illegible] qua pater [illegible]
alio [illegible]
ad 2m dicit doctor [illegible]
[illegible] in qua pater potest filio [illegible]
vel est de bonis moribus vel ad-
ministrationem familie. Sed ipse [illegible]

necessaria oportet advertere quod [illegible]
nil sit solius [illegible]
sub duro precepto / Et hoc [illegible]
regula [illegible]
obedire [illegible] / [illegible]
dominum gubernatorum / vel [illegible]
quia precepta decalogi / [illegible]
ad omnia honesta et licita [illegible] vellet
dicere solum vel ad ulla / [illegible] ad omnia
constat [illegible] talis clau
sula [illegible]
foret / [illegible]
rationabiliter [illegible]
licita et honesta / Et [illegible]
dere [illegible] non sit licita / [illegible]
ponagi [illegible] sit talis clausula [illegible]
regula / [illegible] frater teneretur [illegible]
latis et honestis prelato suo obe
dire / [illegible] clausula [illegible]
dire / [illegible]
et [illegible]
clausula non est licita / [illegible] regule
in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dispensacionis / Et [illegible]
et [illegible] super tale regulam
[illegible] foret [illegible]
[illegible]

Item [illegible] filius teneretur obedire [illegible]
[illegible] ad omnia [illegible]
[illegible] / [illegible] filium [illegible]
[illegible] / qui non [illegible]
[illegible] / Et [illegible]

[illegible]
dicitur
XXI

[illegible] ac matricis imperium [illegible]

[illegible] et obediet filius [illegible]

sed pena talis non infligeret [illegible]

nisi grauiter peccaret non obediendo

ergo filii tenentur obedire parentibus

carnalibus per omnia [illegible]

loquitur ibi de preceptis paternis [illegible]

tinentibus ad disciplinam morum unde

[illegible] solent Ita quod sequitur

subiungitur [illegible] audire

[illegible] vacat et

[illegible] atque [illegible]

Ad [illegible] Apostolus ad colo. iii filii obe

dite parentibus per omnia [illegible]

apostolus dat obediendi [illegible]

[illegible] ad que se [illegible] extendit

[illegible] et [illegible] solent

[illegible] sequitur hoc [illegible] placitum est deo

[illegible] precepta diuina [illegible] vacat

Ad [illegible] inobedientes [illegible]

[illegible] reuerentia sed nulla irreuerentia

licet filio facere parentibus ergo tenetur

filius [illegible] obedire parentibus

Ad [illegible] superior tenetur honorem et

reuerentiam et [illegible] preceptum morale

affirmatiuum ut superiori obediat

et [illegible] preceptum affirmatiuum [illegible] ad semper

obligat [illegible] contrarium [illegible]

[illegible] de opposito

honorem parentum et matrem [illegible]

[illegible] non exhibet irreuerentiam

precepti si non obediat [illegible]

dicitur quod debet preceptum de honore parentum

in quibus obedire tenetur, et tamen ista [illegible] in aliis sibi non obedientes [illegible] prelatis non habet [illegible] venialiter [illegible] non obediendo [illegible] indifferentibus [illegible] venialibus [illegible] supple

b. Utrum venditor teneatur dicere emptori vicium rei

Nota primo quod venditio est contractus per quem fit translatio dominii alicuius rei de uno ad alterum [illegible] legittimo mediante [illegible] et precii et emere et vendere [illegible] si sunt pares [illegible] mercem [illegible] aliqua pecunia [illegible] aliquis [illegible] merx est ipsa res [illegible] venditur [illegible] apud [illegible] Apoc. 18 [illegible] emptio et venditio et alienatio [illegible] dominium et possessio [illegible] vendere [illegible] dominium [illegible] Nota 2o [illegible] et vendere [illegible] [illegible]

venditio quid

merx

Apoc 18

Emptio venditio quid

× traditor ×

depositum 3 [illegible]

[illegible]

defectum [illegible]

Quod defectum [illegible]

[illegible] cognoscat

in re quam vendit [illegible] [illegible] venditor [illegible]

in venditione [illegible] [illegible] dicit [illegible]

reddet. Et hoc est quod [illegible]

quosdam esse pro [illegible]

est in [illegible] [illegible] est

[illegible] defectum

aqua [illegible] [illegible] est defectum

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible]

defectum [illegible] [illegible] vendendo [illegible]

[illegible] et [illegible] venditor [illegible]

[illegible] non habebis

[illegible] [illegible] magna et

[illegible] [illegible] in domo tua [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] abhominabilis [illegible] omnis iniusticia

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fraudem

[illegible] [illegible] [illegible] vendendo [illegible]

fraudem [illegible] [illegible] in hoc [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

non solum aliquem [illegible] sed etiam ad [illegible]

venditor [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ignorate [illegible] [illegible]

defectum in re vendita [illegible]

[illegible] quod non [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] recompensare

Margin notes: defectum [illegible]; [illegible]; [illegible] esse pro est; 29 [illegible]; [illegible] 27; 39 de qualitate

conscientie [illegible] quod dictum est de venditore
[illegible] [illegible] est [illegible]
contingit [illegible] [illegible] venditore [illegible]
dare sua re esse minus precium
iustum ad spem [illegible] si quis vendat
equum toto anno in talem Et emptor
si id cognosceret minus emeret et ad
restitutionem tenetur Et eadem ratio est
de quantitate et qualitate sicut de defectu.
Item similiter Nota tertio quod
licet vitium rei vendite in generali
est duplex scilicet quoddam occultum et
manifestum. Occultum est quod non potest
deprehendi nec cognosci per emptorem
puta si aliquis defectus est in re
vendita [illegible] usus rei redditur
impeditus et nocivus ut si quis
alicui vendat equum qui pluries
[illegible] ambulant [illegible]
[illegible] vel velocem vendat vel
domum ruinosam [illegible] pro bona et
[illegible] [illegible] et [illegible]
vendat [illegible] ad [illegible]
tenetur venditor. Manifestum est quod deprehendi et
[illegible] ab emptore puta si equus
cognoscit [illegible] usus rei et
sit monoculus [illegible] venditor [illegible]
precio [illegible] Et si [illegible]
[illegible] subtrahat [illegible]
precio tenetur [illegible] manifestatione [illegible] emptor
[illegible] forte [illegible]
vellet plus subtrahere de precio

Emptor inscie emit

Vitium rei vendite duplex

occultum

Manifestum

[illegible] offert se liberaliter vend[illegible]
vendat [illegible] sic [illegible]
vnam rem retrahendam [illegible] valet vel [illegible]
teneret. Si autem sic non tenet [illegible]
ut satisfaciat voluntati alterius [illegible]
ad hoc non tenetur. Nota quod
aliquid pertinere ad bonum vendentis
intelligitur dupliciter. Vno modo aliquid
pertinet ad bonum suum ad quod sic
non tenetur. Vt ad bonum vendentis per-
tinet quod liberaliter amicis suis
bona largiatur. Et ad hoc
non tenetur. Et sic venditor non
tenetur quod faciat venditionem liberalem
dimittens aliquid de precio iusto.
Secundo aliquid pertinet ad bonum vendentis
ad quod etiam tenetur. Vt quod reddat
alicuique quod ei debet. Sed quod iustum est
illi reddi [illegible] actione iustitie est ut
reddatur alicui quod ei debetur. Et
vniuscuiusque sibi. Sed venditor ad hoc tenetur
ut iusta venditio fiat [illegible]
iustitia aut est equalitas [illegible]
v° ethi. Est ergo iusta venditio
precium accipere ab habente equale
rei vendite [illegible] aut si non equale
sed plus accipiat.
Concludo venditor tenetur
dicere emptori [illegible] rei quod faciat
rem minus valere. [illegible]
[illegible] venditor tenetur ad faciendum
iustam venditionem. Sed si vicium faciat

Alio modo [illegible] aliquid pertinet ad bonum vendentis

Philosophus v° ethi.

rei minus valere quam pretium [illegible]
sciens non esset [illegible] vendicio ho-
nor [illegible] ex [illegible]
Ante [illegible] de officiis dicit
quod ad officium boni viri pertinet
ut dicat emptori illud propter quod rem
minus venderet [illegible] est vicium
rei. Et secundum leges [illegible]
[illegible] vendat ad morbidi [illegible] tenetur
de vicio quo tenetur dicere vicium
emptori. Et intelligitur [illegible] doctores
de viciis quae faciunt rem minus va-
lere [illegible] exceptis
[illegible] tunc non tenetur dicere vi-
Arguitur venditor [illegible] secundum leges
rei vendite [illegible]
licite est contrahentibus se invicem de-
cipere [illegible] nulla esset deceptio sive
dicere rei vendite vicium emptori
[illegible] tenetur [illegible] illud
de iure [illegible] non habetur quod licitum sit
simpliciter venditori decipere emptorem
[illegible] sed dicit aliquid esse licitum
legem [illegible] secundum legem [illegible]
legem [illegible] aliqua [illegible]
lex humana [illegible] lex aut [illegible]
punit [illegible] punit vel licet
[illegible] sed legem vetere admittebantur
libelli repudii. Et repudiabantur
uxores non puniebantur pena temporali
puniebantur tamen pena eterna nisi [illegible]
[illegible] de hoc peniteat [illegible]
dicit quod [illegible] lex [illegible] procedit [illegible] fori
[illegible] positum volunt dare actionem pro modica
lesione [illegible] sed solum quando est magna, puta
quando aliquis est deceptus ultra dimidiam iusti precii

usque ad dimidiam iusti precii

[illegible] posset [illegible] quo ad [illegible]
[illegible] leges [illegible] interiores [illegible]
[illegible] non [illegible]

Ad [illegible] leges [illegible]
[illegible]
[illegible] temporis [illegible]
legem [illegible]
[illegible] leges [illegible]
[illegible] ethi [illegible] intencio
legislatoris [illegible] facere bonos
[illegible]
[illegible] legis [illegible]
[illegible]
non cadit sub precepto [illegible]
[illegible]
[illegible] a malis [illegible]
ad [illegible]
aut [illegible] maiora [illegible] pena non
[illegible]
[illegible]
[illegible] deceptio [illegible]
detestabil [illegible] cum [illegible]
[illegible] cuncta et esse bonitate
[illegible] Aug[ustinus] in libro de trinitate

Utrum licitum sit appetere prelacionem necne

Ad primum [illegible] prelacio capitur
[illegible] modis primo pro [illegible] formale
et quiditate et est ordo superioritatis
persone presidentis ad personas sibi
subiectas [illegible] in divinis nulla est
prelacio [illegible] nulla persona
presidet aut subiacet alteri [illegible] sit
ordo nature quo alter est ab altero

In divinis est ordo nature et hic ordo originis [illegible]
in eadem natura et [illegible] in eadem natura in divinis [illegible] non
[illegible] et [illegible]
[illegible] est ordo [illegible] alter sit posterior natura altero

prelacio capitur primo formaliter

equalem. loquendo de uera anima sed
deo aut quo ad [illegible] persona et
prima vel summa prelatio quod precedit
loquendo de creaturis [illegible] vero ultra
est prelatio eo quod illi non sunt persone
[illegible] ut pastor gregis vel
porcorum custodia respectu eorum est
prelatus cum non habeant personas [illegible]
Secundo prelatio ratione materialis et applica-
tur. Et prelatio est quedam preeminencia qua
aliquis preeminet in prelatione iure
legittimo scilicet per [illegible] electione
Tercio ratione vsualis et executiue.
Et prelatio nil aliud est [illegible] exer-
cicium vel execucio qua habet prelatus
execucionem? secundum officium. Et hec potest esse
a deo vel non [illegible] ratione prelationis
concedentis et acquirentis et est modus
[illegible] ad ipsam prelacionem Et hec
potest esse a deo vel a diabolo
Adhuc prelatio est duplex scilicet de iure
vel de facto. prelatio de iure est aliquorum
ad [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] non est inter demones
et [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]
quod [illegible] [illegible] de facto est aliqua [illegible]
prelatio
usurpata ab aliquo [illegible] et [illegible]
Et hec potest esse inter demones
[illegible] 20 [illegible] prelati aliquis potest
[illegible] iusticia et qui legittime
[illegible] vel [illegible] aliis [illegible]
eligitur [illegible] vel [illegible] ad eorum [illegible]
prelatio [illegible] a deo Et de hac loquitur apostolus ad Ro[manos]
omnis potestas a deo est Et qui potestati re-
sistit deo resistit. Aliqui autem prelati

[illegible] est prelatio de [illegible] inter demones [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] eo quod [illegible] [illegible] et [illegible]
sempiterna

Persona est [illegible]
persona est [illegible]
[illegible]
285

2o
materialis

3o
vsualis

[illegible]
acquisitiue

prelatio de [illegible]
de iure

de facto

Aliqui
[illegible]
[illegible]

Iob 38 Iob 3x

q̄ ht' regnare facit hom̄ez ypocritā ppt' pctā ppli

a lignis ex astucia — Ex astucia qui ꝑ placas et necphas procurat sibi dignitatem aliis [illegible]

ex violencia — ex violencia ut plati [illegible] ista placio ex astucia vel violencia

ut considerari duplex modo primo ad

Osee 13 dabo tibi regem in furore meo — subditos et sic e iusta t ex deo [illegible] deus approbat et acceptat ppt' pctā subditorum aliis sic considerari [illegible] ad voluntatem presidentis et sic deus non acceptat [illegible] a deo e [illegible] permissiue [illegible] effectiue [illegible]

Osee 8 — [illegible] male et [illegible] et no ex [illegible] regnauerunt et non [illegible] et [illegible] cognoui [illegible] dicit Ambrosius [illegible] ordinem [illegible] affectantes [illegible] mortales **Nota** 2o [illegible]

placiu 2o [illegible] — [illegible] habet ꝑ hereditatem [illegible] et [illegible]

[illegible] per hereditatem — [illegible] ꝑ hereditatem appetere [illegible] alio [illegible]

per electionem — est [illegible] ꝑ electionem vel ꝑ [illegible] et hec [illegible] de quibus loquitur [illegible] debet [illegible] habere illi qui principaliter [illegible] primo ut [illegible] habeat [illegible] et [illegible] potenciam magnam ad ea [illegible] que [illegible] requirit [illegible] ut [illegible] dominium [illegible] esse aliud per quod aliquis [illegible]

potestas [illegible] alteri [illegible] presidet [illegible] [illegible] presidet [illegible]

B. [illegible] pla
citis fit supra
placitum e adeo
sufficiente q[uod] si as
sit asturia vel
violentia a deo
pmittente vel
ad placitum liber
vel p[er]miccom
malorum
Impetere omnes
spe acedentes
ne desperaret
confirmaque ter
reat [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
corrigere

est
qu[illegible]

habeat veritatem et iustitiam in vera [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] aliquem [illegible] hoc
[illegible] habere [illegible] voluntate
[illegible] debet illud appetere [illegible] 2o politicorum
[illegible] statutum [illegible]
[illegible] appetere [illegible] dignum
[illegible] voluntatem
[illegible] voluntate ad [illegible]
[illegible]
[illegible] placeo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad [illegible]
[illegible]
[illegible] appetere [illegible] ethicorum 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] appetere
[illegible]
[illegible]
[illegible] ethicorum 6o
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] vltra [illegible] vltra
[illegible]
[illegible]

[illegible] ad excellentiam et dignitatem [illegible]
est distinguendum [illegible] quod [illegible] est [illegible]
quod [illegible] astucia quod [illegible]

placeo [illegible]

gloriam meam ... [illegible]

[illegible] ... habere aliquid [illegible]

[illegible] solemnia

[illegible]

placere et ideo placere appetere

[illegible]

ergo [illegible] desiderans [illegible]

[illegible]

Crisostomus super matheum [illegible]

desiderare bonum [illegible]

honorare [illegible]

[illegible]

et [illegible] bonum [illegible]

[illegible] aut [illegible] se ad hoc dignum

aut indignum [illegible]

[illegible]

et [illegible]

[illegible]

Nota ergo [illegible]

[illegible] prelacionem [illegible] appetere [illegible]

aut [illegible] aut non

[illegible] vel [illegible]

[illegible] vel [illegible] aliquo

[illegible] omnes [illegible]

[illegible] appetere [illegible]

appetere [illegible]

[illegible] nobis [illegible]

[illegible] multo [illegible] se

indignum [illegible] non [illegible]

[illegible] non licet [illegible] non

[illegible] aut [illegible]

[illegible]

velit

Ysa. vi. ... [illegible] ego sum

se priorem [illegible] esse maioribus Aut
vero [illegible] si reputet se sufficientem
[illegible] aliquid [illegible] Conclusio
[illegible]
[illegible] utile super illud de
[illegible] etc.

Conclusio prelacio sive plus
[illegible] est appetenda [illegible]
dicit Augustinus [illegible] de ciuitate dei — 99 infra
[illegible] ubi dicit quod locus superior
[illegible] et si ad
[illegible] decet [illegible] indecenter
[illegible] Et Crisostomus [illegible] de
[illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] fugiendum
[illegible] placere appetit [illegible]
[illegible] placere appetitus plac[illegible]
aut [illegible] fugiendum
[illegible] aliquis [illegible]
[illegible] honore accipere Aut de
fib. [illegible] de honore [illegible] bonis
[illegible] aut de aliis [illegible]
[illegible] dignus [illegible]
[illegible] aliquando [illegible]
[illegible] dignus [illegible]
se [illegible] accipit
[illegible] est
[illegible] nullum suo appetitu [illegible]
99 infra [illegible] sed solum desiderio
ad [illegible] venire [illegible]
[illegible] illud apostoli ad Hebreos v° [illegible]

sibi assumunt honorem sed qui vocatur a
deo tamquam aaron [illegible] non
debet [illegible]
violenta [illegible] et simulata [illegible]
imponatur pro utilitate [illegible]
nere suscipere. Et hoc est quod dicit
Augustinus 19 de civitate dei [illegible]
caritatis negotium iustum suscipit
necessitas [illegible]
nullus imponit [illegible]
vacandum est [illegible] cum deus indiget
auxilio nostro pro salute aliorum
ut [illegible] laborem [illegible] vocati

Sed in tea [illegible]

Contra 2m. Aliquis potest licite
appetere se esse dignum prelacione
vel opera boni prelati [illegible]
debetur honor [illegible]
ut dignus sit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in doctrina [illegible]
[illegible] contradicentes arguere
Et [illegible] ad [illegible] Et ita
[illegible] debet appetere

D. G. in tea [illegible]

Arguitur 2 appetere [illegible]
[illegible] est [illegible]
non potest appeti [illegible]
[illegible] statum [illegible]
statum [illegible]
[illegible] integre [illegible]
esse post [illegible]

Accedens modo [illegible] prelati [illegible] est
et ipse domabit [illegible]
tibi

289

Cor[ollarium] [illegible] Appetere prelacionem
vel quamcumque dignitatem racione
honoris et sufficiencie bonorum temporalium est
illicitum [illegible] quod [illegible] pertinet ad cupiditatem vel
ambicionem unde contra phariseos dominus dicit
Mathei xxiij Amant primos accubitus in
cenis et primas cathedras in sinagogis
salutaciones in foro et vocari ab hominibus
rabbi Et hoc faciebat duplici de causa ut
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] honorabiliores

Cor[ollarium] [illegible] Appetere prelacionem sine
[illegible] [illegible] [illegible] ad celsitudinem status
est illicitum et peccatum quia [illegible] [illegible] [illegible]
nullus enim debet appetere supra suas vires
[illegible] [illegible] alias esset stultus sicut
[illegible] qui vellet campestribus [illegible] [illegible]
[illegible] navem agere ignarus navis timet abrotanum
egro non audet nisi qui didicit dare quod
medicorum est promittunt medici tractant fabrilia
fabri [illegible] [illegible] gentiles ut ulla [illegible]
[illegible]

aliq[ue] art[is] . . . a p[ro]fite[r]e . et [illegible] p[ro]posit[...] nulla
ars doceri p[re]sumit . . . nisi [illegible] p[ri]us medi
tat[i]o[n]e didicit . ab imperitis ergo pastorale ma
gisterium qua temeritate suscipit[ur] . [illegible] ars
artium est regimen animarum . . . [illegible]
[illegible] nisi qui [illegible] et [illegible]
ac[ti]o alios [illegible] in [illegible] et [illegible]
ita ut in [illegible] sunt . alii sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est
Eorum vero [illegible] [illegible]
[illegible] appetat adhuc [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ante [illegible] [illegible] [illegible]
det [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible]
nec [illegible] [illegible] [illegible] nisi forte [illegible]
ultro [illegible] et [illegible] [illegible] desiderat
timet dei iudicium [illegible] [illegible] [illegible]
honori [illegible] et honoris [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] se desid[...]
desideratorem se horret

placeam appete[re] [illegible] q a oz esse
[illegible] in statu
innocencie hec est statu glorie
[illegible] appeti [illegible] a [illegible]
et [illegible] dominij [illegible]
[illegible] domini [illegible]
q opponit[illegible] [illegible] est dicend[um]
cum aliquis [illegible] et [illegible]
et [illegible] placere [illegible] est ad
accedendu[m] [illegible] no[n] fuisset i[n] statu
innocencie [illegible]
hec statu innocencia fuisset aliquis
[illegible] fuisset [illegible]
[illegible] ut
Alio modo [illegible] qualit[er] [illegible]
[illegible] ad [illegible] gubernatur et
[illegible] differencia [illegible] plat[us]
dirigendi [illegible] liberos [illegible] pater
[illegible] est [illegible] regulo [illegible]
[illegible] statu innocencie [illegible]
fuisset [illegible] obediencia filiorum ad parentes
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] gubernandu[m] [illegible]
[illegible] ad
[illegible] naturalis ordinis
[illegible] in statu innocencie [illegible]
[illegible] in statu
[illegible] fuisset in hoc [illegible]
[illegible] fuisset et [illegible] de
aliquis [illegible] et ad [illegible]
[illegible] fuisset [illegible]
[illegible] fuisset [illegible]
[illegible] et inter angelos
boni fuisset [illegible]
gradus [illegible] homines [illegible]
Ad [illegible] videtur [illegible] esse de hoc
que [illegible] ad statum future glorie

[illegible]

i ad corinth xv. cum tradiderit regnum deo et patri cum evacuaverit omnem principatum et potestatem et virtutem

[illegible] in futuro cessabit omnis prelacio
ut [illegible] glo[sa] i ad corinth xv. [illegible]
[illegible]
[illegible] multa [illegible]
in statu glorie [illegible]
[illegible] ad aliquid [illegible]
[illegible] statum [illegible] et futura
[illegible] in statu glorie [illegible] ad summo
[illegible] gradus [illegible]
[illegible] regimen [illegible]
ad [illegible] formaliter [illegible] post diem
[illegible] iudicii cessabit prelacio [illegible]
ad [illegible] in fine [illegible]
[illegible] ad suum [illegible]
in suo [illegible]
ad [illegible] et gloriam [illegible]
[illegible] destructi [illegible] angelis
et demones [illegible] glorie [illegible]
[illegible]
[illegible] et perfecti

ep. i co. xv

Ad [illegible] debet [illegible]
honor non est [illegible] prelatus de
[illegible] honor [illegible]
non debetur [illegible]
[illegible] honore [illegible] virtutis
ad thimoteum [illegible]
presbiteri duplici honore digni
habentur [illegible]
appetere se esse dignum prelacione
[illegible]
[illegible] ut dicitur [illegible]
[illegible] appetere [illegible]
[illegible] urgente [illegible]

virtutis

i ad Thi. quinto

Nota secundum rech. Potestas est [illegible] in potestate
presidendi. Contingit considerare essentiam potestatis,
modum acquirendi et modum utendi. Essentia
potestatis est quidam ordo superioris ad inferiorem
et in se bonum est et a deo est. Item eum ordinem deus
instituit ad laudem bonorum unde ad Ro. xiii. Vis
non timere potestatem, bonum fac et habebis
laudem ex illa. Et ad vindictam malefactorum. Unde
Salomon: de principe qui dei minister est vindex
in iram ei qui malum facit. Quo ad modum acquirendi
potestatem, si legitime est a deo, si iniuste a deo non est
nisi permissive. Quo ad usum, si usus bonus est a deo est,
si malus a deo est nisi permissive.
Nota secundum rech. Domina [illegible] vero [illegible]
sicut aliquando de [illegible] [illegible] [illegible] volunt
et [illegible] fuisset in statu innocentie [illegible]
[illegible] potestate imperandi aliis homini et [illegible]
fuisset [illegible] statu [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] debere obedire

patri. Et nocte vero. Hoc tamen spectat ad naturam depravatam secundum
ista imperfecta. Tertio erit domus regni quantum ad statum
correcti subditorum. Subditi autem que rebellionem includit
aliquid fieri contra eius voluntatem vel contra eius inclinationem
vel ipsum pro aliquo malo puniri. Quod invenire non pot-
est nisi in statu nature lapse. Et ideo dominatio hominis in ho-
mine fuisset in statu innocentie licet non erat in statu
glorie. Unde super illud .i. corinthiorum .15. Cum evacuaverit omnem princi-
patum et potestatem dicit glossa quod omnibus collectis omnis prelatio
cessabit quod omnino non erat. Unde dicunt quidam quod post
finale iudicium remanebit prelatio in angelis quantum ad ordinem
secundum decorem quod angeli superiorum ordinum semper erunt excellentio-
res in domo nostra quam in domo gratie. Sed evacuabitur quantum ad ad-
ministrationem et imperium quod tunc cessabunt actus angelici qui fi-
ebant illuminare vel purgare. Etiam cessabit influentia actionum angeli-
carum superiorum ad inferiores. S. Tho. dicit quod actio ierarchica
manebit quod sicut claritas corporis que est modo tunc tolletur quod
cessabit et omnis [illegible] evangelii [illegible] que est modo
[illegible] illuminabunt angeli inferiores illa [illegible] actionis [illegible]
[illegible] sic manebit. Licet hoc non erat illuminatio vel purgatio ordinata
minorum cognitionum [illegible] perfectionis et [illegible] erit illuminatio
[illegible] inferiorum. Unde superiores [illegible] [illegible] cognitionem

[illegible]

Audiens ante ... [illegible] ... vel nocturn[illegible] ... [illegible]
... [illegible] ... subiungit ... [illegible]
... [illegible] ... omne nocturn[illegible] et ... [illegible]
licet ... [illegible] appareat sed quod ... [illegible]
... [illegible] ... nocturn[illegible] et ... [illegible]
... [illegible] certum ... de ... [illegible]
... [illegible] ... vel ... debet ... [illegible]
... vel non ... [illegible]

**V. possit sit predicatori lice-
re ... ad ... [illegible]**

Nota ... predicator ... apte ... [illegible]
... dicitur celestis ... [illegible]
et ... laudator
et ... [illegible]
qui in ecclesia ... [illegible]
et ... [illegible]

Actus docendi — ... [illegible] ... ipse ...
... docendi gerit. Act[us] ... [illegible] ... docendi
3° — ... [illegible]

... p. c. m.ª q. — ... [illegible]
... [illegible] — ... [illegible]
Actus ... — ... in domo ... [illegible]
... et ... [illegible] ... est
actus docendi ... [illegible]

29 — ... [illegible]
... [illegible] ... et ...
... [illegible]

i p. c. in. — ... [illegible] ... et ... [illegible]
... in nobis ... et ... et ideo
... [illegible]
... ad satisfaciendum
de potestate ... et sacerdotes ...

qui tenentur [illegible] satisfacere simplicibus fideli-
bus [illegible] in fide [illegible]
[illegible] fideli [illegible] rationabiliter
[illegible] fidei [illegible] rationabiliter defendere
Tercius actus docendi [illegible] 39
doctoris in sua [illegible] quibus [illegible]
[illegible] ad celi doctrina [illegible]
[illegible] noto 20 [illegible] [illegible]
de aliis [illegible] predicator [illegible] [illegible]
[illegible] sine [illegible] manifesto
docentes et predicantes si [illegible]
dolere de [illegible]
et [illegible] mortalia
[illegible] vana glo. [illegible]
illud [illegible]
laude [illegible] sed ne [illegible]
putet [illegible] prohibet
[illegible] lingua [illegible] laudare cum
obviat [illegible] super ezech. l. 8
[illegible] cum nobis [illegible]
[illegible] non debet [illegible]
[illegible] bono ope-
[illegible] stare [illegible]
[illegible] aliorum
[illegible]
[illegible] malus [illegible]
[illegible]
[illegible] acquirit non digni-
tatem suis [illegible]
[illegible] instruendo
[illegible] male [illegible]
[illegible] predicator [illegible] vivendo
[illegible] docendo [illegible] instruendo
et [illegible] docendo [illegible] aut docendi et
vivere debeat [illegible]

male vivere. 2o videtur [illegible] instancia [illegible] quod se
debeat detinere. Doctor de lyra in
2o dist. 19 dicit quod contingit docere
scripturam sacram dupliciter. primo ex officio
pastorali. et sic solus prelatus docet. Nam non
licet alicui predicare nisi officium predi-
candi habeat [illegible] ex ante dictis prelatorum
habentes [illegible] [illegible]
mittantur. Secundo ex officio magisterii
sic magister theologie docet. Unde ipse dicit
quod si docet sacram scripturam ex officio
pastorali [illegible] peccat mortaliter si
[illegible] in peccato mortali sive occulto sive
manifesto. Si autem docet 2o modo sic
[illegible] docendo et legendo sacram
scripturam [illegible] in peccato [illegible] non peccat
mortaliter. Noto 3o [illegible]
[illegible] intencionem intelligit
[illegible] Math. 6o Si oculus tuus
fuerit simplex totum corpus tuum lucidum
erit [illegible] bona [illegible] quod agit
[illegible] actio apud deum [illegible]
[illegible] intencione [illegible] habere aut oculum
[illegible] ad terrena et contingit
[illegible] mercedem [illegible]
[illegible] non licet habere
[illegible] ad terrena [illegible] sic [illegible]
venale et [illegible] augustinus
[illegible] precio [illegible] sic ad
[illegible] sustentacionem vite
dispendia [illegible] illud [illegible]
[illegible] Thimo. 5 [illegible] dicit glo. Augustinus
[illegible]
[illegible] venale est [illegible]

docere sacram scripturam [illegible]
1o ex pastorali
2o ex
2o ex magisterio
oculus quid sit
Math. 6
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
1 Thimo. 5to

predicet(ur) sed p(ro) carnes [illegible] cum ser-
uit magistro [illegible] infirgendis [illegible]
p(er)int q(uod) sustentacionem accidit a p(o)p(u)lo
incaute dispensacionis a d(omi)no stabili-
a p(o)p(u)lo redditur q(uia) in mercedibus illis qui
sibi i(n) carne cibaria p(ro)ferunt sed
tum stipendium datur pro quo ut possit
laborare prestatur

Conclusio licite et s(ecundu)m p(o)p(u)lo fit
p(re)dicator habere [illegible] ad rem sp(irit)uale
t(em)p(or)alis ad stipendium p(ro) non te(m)p(or)e substancie
vite s(ecundu)m [illegible] Apostoli p(ri)me Corinth(ios)
ix°. Quis militat stipendiis suis
unq(ua)m. Quis plantat vineam et de
fructu eius non edit. Quis pascit gre-
gem et de lacte gregis non manducat.
Et subiungit. Nunquid s(ecundu)m hominem hec lo-
quor [illegible] p(re)dicatores subiungit
dicens s(ecundu)m p(ro) p(re)dicatores [illegible] primo et
habere debeant a p(o)p(u)lo q(uia) d(icit) [illegible] e(st)
hoc in dicte d(omi)ni lege [illegible] e(st) cum
[illegible] allegabit os bovi
[illegible] laboranti [illegible]
[illegible] p(re)dicatori [illegible] racionabile
[illegible] maiora administrat
ut [illegible] bona maiora administrat
mora sed predicator [illegible] p(o)p(u)lo
[illegible] sp(irit)ualia ergo licite sibi
bona maiora [illegible] n(on) ora bo-
administra [illegible] sp(irit)ualia bo(na)
[illegible] sp(irit)ualia [illegible]
[illegible] seminavimus magnum
[illegible] vobis sp(irit)ualia seminavimus magnum
est si nos vestra carnalia metamus
i(d est) bona t(em)p(or)alia ad sustentacionem carnis
[illegible] m(od)icu(m) [illegible]
nostra q(uia) [illegible] p(ri)mo e(st) [illegible]

1 Corinth ix

Deutro xxv

2 ad Cor

[illegible] ipsi nobis [illegible] ministramus.

Arguitur primo quod predicatori habenti aliquam specialem [illegible] cum hoc non conveniat pro regno dei glorie et bona eterna et [illegible] adiacet dobis glorie [illegible] [illegible] perventuris ergo non licet predicatori ipsi [illegible] ad temporalia [illegible] quia vitare [illegible] in [illegible] non [illegible] providentiam habere de vite [illegible] in o [illegible] in sudore vultus tui vesceris pane tuo donec revertaris in terram de qua sumptus es sed vetat sollicitudinem quam [illegible] et ab eius [illegible] revocat.

Arguitur predicare est res spiritualis sed temporale [illegible] pro spiritualibus est peccatum simonie ergo non licet predicatori [illegible] temporalia [illegible] predicare [illegible] [illegible] licet [illegible] habere [illegible] ad ea sed licet [illegible] temporalia [illegible] [illegible] ad sublevandum defectum vite sustentationem et ad [illegible] non est peccatum et [illegible] hoc [illegible] ipse [illegible] [illegible] in [illegible] 30

Utrum anima separata possit pati ab igne corporeo

Notandum quod [illegible] [illegible] in isto questione ad [illegible] quod de igne corporeo ad [illegible] [illegible] eorum qui dicebant [illegible] non esse corporeum sed quod esset

in pecto [illegible]

[illegible] hominis iram et dulces supplices | poter
[illegible] blandimento placandus est | sepe et plangit
Dura voluntas | lenia fomenta mollescit | et
infantum ferox | sepe medio blandicie
reducit [illegible] | [illegible] ad dulcedinem condescendit
languor infantium mitigat

Laudatio ad salutandum requisite

Custos corporis | vos prothetis | ac dez isto
Illuminata sunt verbatus appeza | vilia ungua
Vox vos blandusta | cuissim supreme | sputa conducto
Gens ponentis | uestem ipse moderare latinum
Vindictam hec | bene valeat salutare valeat

[illegible]
[illegible]

Cassiodorus super [illegible] psalmi [illegible] quae [illegible]
[illegible]
Ut hec scilicet vita [illegible] pollut[illegible]
[illegible] vel [illegible] et si l[illegible]
[illegible] regendo [illegible]
Castigo corpus meum et in servitutem
redigo ne cum aliis praedicaverim ipse
reprobus efficiar [illegible] cum aliis [illegible]
pc ad cor 9 c.

Nota secundum litteram quod lingua et digitus [illegible]
dicitur [illegible] Lazari [illegible]
divitis [illegible]
[illegible]
digitum intelligitur [illegible]
lingua divitis [illegible]

quedam spiritualis pena que [illegible] communi-
methaphorice dicitur ignis [illegible] ut ipse
dicit. Vel divina potentia corporalis possit
cruciare substantiam spiritualem [illegible] sup-
flum [illegible] corporalem
lignum ad cruciandum eos et ad hoc ad-
ducit illud luce 16 de divite quod
dicebat linguam suam cruciari in flamma
sed cum constet animam illius divitis
linguam corporalem non habuisse videtur quod
sic scriptura ibi loquatur methaphorice
de lingua aliquis [illegible] vocatur lingua
ita aliquam penam methaphorice vocat
[illegible] augustinus 21 de civitate dei c. 10
ignem [illegible] talem fuisse illam flammam qualis
dicit [illegible] et lazarum videt quod
oculis [illegible] linguam humidam [illegible] desideravit
[illegible] infernalis [illegible] digitum lazari de quo
illud fieri postulavit [illegible]
corporibus [illegible] solvit [illegible]
corporales. Sed [illegible] flamma [illegible]
[illegible] ignis et spiritualis
[illegible] nocte [illegible]
damnatorum pena [illegible] vindicta [illegible]
[illegible]
ignis et [illegible] vindicabit illos
[illegible] in die iudicii [illegible] carnes eorum ut [illegible]
[illegible] de summo bono c. 29 duplex et sentiat
[illegible] damnatorum pena est [illegible] quod [illegible]
duplex [illegible] et corporis flamma
[illegible] inferno [illegible]
dicendum [illegible] ad cruciandum corporales
corporalem ordinatum [illegible] possit [illegible]
[illegible] possit [illegible]
punire pena [illegible] volunt

eos prime pene spualis et corpalis
ut sic dicit Isidorus de summo bono c. 29
qui inesse tractauerit quod pfecerit corpe
simul et aias primas [illegible] corpe spualis et
gregorius [illegible] dyalo. dicit ignem infernalem
corporalem esse non ambigo [illegible] dicendum
[illegible] maledicti in ignem eternum Et sancti
sunt [illegible] doctores moderni et glo.
in 4to d. iiij dicit [illegible] toto [illegible]
illorum qui reuelationem a [illegible] acce
perunt illi et dicit [illegible] spualis et corporalis
in inferno [illegible] et hec tenenda et credenda
est Ad Augustinum [illegible] dicit non asserendo
sed [illegible] putat ita esse [illegible]
[illegible] forte augustinus non fuit plene [illegible]
[illegible] aliis [illegible] plene reuelatum fuit
[illegible] Augustinus [illegible] de ci. dei post [illegible]
Aug. [illegible] corporeum [illegible]
in inferno [illegible] de [illegible]
habetur [illegible]
[illegible] creatura [illegible] hec
[illegible]
[illegible] paci [illegible]

Nota 20 [illegible] in [illegible] pati
dicitur [illegible] pati [illegible]
[illegible] pati [illegible] hoc
[illegible] et intelligere [illegible] pati hoc
[illegible] corpori pati [illegible]
[illegible] sentiendo et intelligendo [illegible]
corporaliter sentiendo [illegible] pati
[illegible] separata a corpore [illegible] pati
[illegible] et accipe
separata a corpore et [illegible] sed [illegible]
[illegible] sentiendo
[illegible] pati sentiendo
hoc [illegible] vera [illegible]
et intelligendo [illegible] vel
forte [illegible]

intelligitur et repugnat voluntati sed ipsum
sentire vel intelligere secundum se consideratum
penale non est. Alio modo pati proprie dicitur
secundum contrarium agentis [illegible]
sunt, sicut pati dicitur si aliquid nobis
adveniat quod est contrarium nature vel volun-
tati. Et secundum hoc infirmitates et tristi-
tie passiones dicuntur. Et hoc quod passio
[illegible] est. Et uno modo per receptionem forme
contrarie sicut aqua patitur ab igne cum
[illegible] Et propria diminuitur qualitas
[illegible] hoc modo anima separata non
potest pati ab igne quia non calefit ut dicitur
[illegible] hec secundum formam aut qualitatem
[illegible] corporeum. Alio modo dicitur
[illegible] impeditur
pati [illegible] Et inclinacione sua sicut dicitur
a suo [illegible] lapidem descendentem pati in impeditur
[illegible] Et sic dicitur homo pati
cum detinetur vel ligatur ne vadat quo
vult. Et isto modo ligacionibus [illegible]
[illegible] patitur ab igne corporeo [illegible]
[illegible]
[illegible] incorporea [illegible]
[illegible] obligatur alicui loco sed
[illegible] totum ordinem [illegible]
[illegible] alligatur alicui et detinetur ad lo-
cum aliquem [illegible]
[illegible] naturali. Et hoc dico [illegible]
[illegible] forma
[illegible]
[illegible] loco
[illegible] aliqua spiritualis substantia alicui corpori
obligetur non est ex virtute corporis potentis
substantiam incorpoream detinere sed [illegible]

2a sententia [illegible]

passio dicitur

vinte aliquo suppone[n]s sibi alligantis
illorum [illegible] talis corpori

Noto [illegible] quod [illegible] ad hoc
quod dolor generetur ab aliquo : anima quorum
requirit corporis actum et [illegible]
corporis [illegible] detestacio
[illegible] affectione et ista duo sunt : demo
[illegible] habet veram cognitionem
[illegible] locus infernalis et horribilissimus vi
[illegible] et flamme [illegible]
[illegible] et con[illegible] sua [illegible]
[illegible] ibi et [illegible] illa de
testacione generabit in eis magnam
dolorem [illegible] de [illegible]
sed [illegible] agentis [illegible] ignis [illegible]
[illegible] duo [illegible] committit anime per
[illegible] et cognicionem [illegible]
et sic ignis erit [illegible] dum [illegible]
[illegible] demones et anime habebunt
[illegible] memoria illius ignis [illegible]
poterunt separare ab illa cogitacione [illegible]
[illegible] causabit maiorem [illegible] Aliud
quod volunt et [illegible] adhereant contra
repugnanciam voluntatis [illegible] demones et
anime [illegible] erunt [illegible] nollent cogi
tare de illo igne et [illegible] et
[illegible] semper cogitabunt de illo
igne et iste [illegible] quo affligentur
demones et anime [illegible] alia
[illegible] habebunt [illegible]
[illegible]

Conclusio anima separata [illegible] et
affligi ab igne corporeo [illegible]

[illegible] 8 [illegible] nobis et [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] hominum et [illegible]
[illegible] nobis ad [illegible] defensionem [illegible]
[illegible] angeli habitant [illegible] et impugnacionem [illegible] portat [illegible]
[illegible] et [illegible] torqueri et affligi [illegible]
[illegible]

Margin notes (red):
corporeus ut dolor generetur in anima duo [illegible]
Duo [illegible] in igne

Non videtur ergo ... in iiii° dist. xliiii. dicit quod corpus in spiritum
nat agere non potest hoc ei aliquo obiecto. Sed spiritus
nisi sibi per aliquod corpori unitur. Hec enim invenimus quod
corporis sibi corrumpitur et aggravat animam. Respice ergo
Spiritus autem corpori unitur dupliciter uno modo ut forma materie
ut ex eis fiat unum simpliciter. Et spiritus unitur corpori
vivificans corpus et a corpore aliqualiter aggravatur.
Et spiritus demonibus vel hominibus igni corporeo non unitur
alio modo unitur spiritus corpori sicut motor mobili vel sicut
locatum loco. Secundo modo quo incorporalia sunt in loco. Et
hoc spiritus incorporeus creatus loco diffinitur. Ita quod
uno loco existentes non potest esse in alio. Quamvis autem
corporea ex sua natura habeat quod spiritum corporali loco
diffiniat, non tamen habet ex sua natura quod spiritum incorporeum
loco diffinito detineat, ut ita alliget illi loco quod ad
alia divertere non possit. Et spiritus non sit ita in loco naturaliter
quod loco subdatur. Sed hoc superadditur igni corporeo inquantum
est instrumentum divine iustitie vindicantis. Et detinendo
et ita efficitur ei penalis retardans eum ab operatione

·corpore·

e voluntatis| vnde licet posset operari vbi voluit| tamen quia voluit

ud Aug(ustinus) xxi· de ci(uitate)· dei· dicit| quia sic dia(bolus) in homine [illegible]

[illegible] corporei| et dicit ei vita [illegible] quod sit spirituale et hic corpore

[illegible] illa quando recipit amorem ad corpus [illegible] sic ligatur

e| ut comprehendit ad eo pena| Et vero illa quando videt [illegible]

recipit horrorem et dolorem vnde dicit Gre(gorius)· [illegible] quod igne

[illegible] sua natura [illegible]| [illegible] incorporea et [illegible] sit| ut loco

[illegible] instrumentum diuine iustitie habet| ut [illegible]

[illegible]| [illegible] retineat alligatum| Et in hoc vexatur igneus ille| [illegible]

[illegible]| Et dia(bolus) igne ibi ut [illegible] videntes| ab igne

[illegible]| Et sequitur· Gre(gorius)· [illegible] gregorius [illegible] ultima [illegible]

[illegible]| Et [illegible] dialo(gorum)· dicit· ca· 30· [illegible] sit [illegible] corporea

[illegible] in [illegible] corporea [illegible] vnde [illegible] visibili ardor [illegible]

corporea [illegible]| [illegible] igne corporeum [illegible] incorporea

[illegible] trahit| ut per igne corporeum [illegible]

a· flama corporea [illegible] tormentum [illegible]

[illegible] tormento ignis [illegible] atque [illegible] igne

[illegible]| [illegible] videt| Et [illegible] se [illegible]

[illegible] eo quo [illegible]| quod [illegible]

[illegible] illa [illegible] ignis [illegible]
ligaretur. Et lege xxiij. demonum [illegible]
[illegible]
[illegible] hec [illegible]
quamquam impeditur a suo proprio mo-
tu vel motu [illegible] ab aliquo [illegible]
ab illo sed [illegible] separata [illegible]
igne corporeo [illegible] a suo proprio [illegible]
[illegible]
[illegible] detinetur et ligatur [illegible]
quo vult [illegible] alligari [illegible]
detinetur ab eo virtute divina [illegible] impeditur
ab eius motu [illegible]
movere se ex igne [illegible] ad locum ad quem
velet [illegible] hoc ita sit [illegible]
21 de civi. dei [illegible]
quod [illegible] alligari [illegible]
[illegible] alligari corpori ad
vivificandum [illegible]
[illegible]
alligari [illegible] vel ab
[illegible]
[illegible] alligari divina virtute igni corporeo
[illegible] sed ut [illegible]
[illegible] corporeo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] virtute ligare [illegible]
[illegible] virtute superiori [illegible]
[illegible]
[illegible] corpus [illegible] ligare [illegible]
[illegible] virtute superiori divina [illegible]
[illegible]

Considerandum [illegible] circa [illegible]
[illegible] quod [illegible] dum [illegible] operacio
[illegible] cum attendentes [illegible]
[illegible] esse non posse [illegible] ita
dicentes in [illegible] de penis corporalibus
dampnatorum intelligenda esse metaphorice
ut scilicet [illegible] corporales penas apud
nos notas signat [illegible]
[illegible] quibus [illegible] dabant penam
[illegible] pro delectacionibus corporalibus [illegible]
[illegible] intelligunt delectaciones
[illegible] et [illegible] opinio videtur esse
origenis et algazel qui dicit de [illegible]
[illegible] sunt amatores corporalium volu-
ptatum [illegible] illa [illegible] inpinientes
[illegible] et [illegible] desiderium
eius ad illa postea vero per mortem
[illegible] desiderate amissio remanet
manet desiderium eius ad illa [illegible]
amor et hoc [illegible]
[illegible] 27 [illegible] maledicti
ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis
eius Et [illegible] Algazel [illegible] de [illegible] quod dicit
[illegible] incorporeos posse penas corporales
[illegible] affligi [illegible] opinio falsa
Alii dicunt quod [illegible] separata [illegible]
[illegible] corporalibus [illegible] cor-
poralium [illegible] quibus [illegible] sunt ille
[illegible] affligere [illegible]
[illegible] amor et [illegible]
[illegible] hoc esse non potest [illegible]
[illegible] corporum [illegible] esse
[illegible] sunt [illegible] quarum
consideracione [illegible] non inferret
Alii dicunt quod [illegible] ignis corporeus [illegible] in [illegible]
[illegible] excellencie illius ignis [illegible] hoc non [illegible]
[illegible] excellencia [illegible] non [illegible] intellectum
[illegible] excellencia [illegible] in [illegible] excellencie
[illegible] excellencie intel-
[illegible]

[illegible] opinio falsa

sed magis facultatem [illegible] considerationis
[illegible] intelligentie de [illegible]
[illegible] ignis [illegible] esse
non [illegible] in [illegible]
ut dicit [illegible] quod ignis anime separate
[illegible] demonum dicitur

Alii dicunt quod anima separata patitur ab
igne corporeo [illegible] quo esse [illegible]
a diuersis diuersimode assignatur [illegible]
enim dicunt quod anima separata sensus [illegible]
videtur unde igne corporeo [illegible]
ab igne patitur [illegible] hoc non [illegible] esse quia
actiones sensitiue [illegible] esse non possunt
nisi mediantibus organis corporalibus
quibus anima separata caret

Alii dicunt quod [illegible] separatas [illegible] igne
corporeo [illegible] videntur [illegible]
ad hoc ut coniuncte in corporibus fuerunt
[illegible] uno [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] responsio non sufficit
[illegible] ad malos angelos [illegible]
[illegible] igne [illegible]

Alii dicunt ut [illegible] quod [illegible]
igne [illegible] apprehendit ignem sub ratione
[illegible]

Alii ut [illegible] dicit quod
demonibus [illegible] habitus [illegible]
[illegible] ille habitus
[illegible] corporali agenti ut [illegible]
[illegible]
[illegible] igne ad hoc non
[illegible] hec [illegible] et probabiliter
igne ille dicit affligere [illegible] quod [illegible]
non [illegible] infima [illegible] quod [illegible] apprehendit
[illegible] organum corporeum [illegible] at non

[illegible] comburens ignis sic in spiritu illos
affliget. Vel aliqua alia supernaturali accidentali
posset dici per dispositionem

Alii autem hic dicunt et concordat
Richardus in 4 loquens 2 et Richardus
de sancto in 4 dist. 44 q. 3 dicit
quod spiritus cruciabuntur in illo igne et
racione detentionis localis. Quia spiritus
erunt illi igni alligati. Et racione deten-
cionis intellectualis. Quia spiritus deter-
minabunt ad intrinsecam considerationem
ignis talis detentionis. Quod erit ignis
ineffabiliter cruciatus. Erit autem ignis
secundum considerationem ineffabiliter [illegible]
[illegible] magis conficit. Liberos [illegible]
potencie intellective et motive. Et licet
sit equalis detentio illorum tamen magis
est illorum qui plus peccaverunt. Vel licet esset
equalis [illegible]. Quia talis detentio
plus erit invita hiis qui plus pecca-
verunt et penam magis [illegible]. Et
sic ille ignis licet equaliter ardeat non
tamen equaliter affliget. Et addit Richardus quod
ignis infernalis non obstante quod sit
corporeus spiritus separatos affliget
[illegible] est divine iusticie instrumentum
habet tamen gradus afflictionis secundum causas
in illis spiritibus. Nam in divina iusticia
instrumentaliter illos spiritus puniendo
movet et dirigit illum ignem ad illorum
spiritus cruciatum. In illo enim igne est
aptitudo naturalis ut ~~in spiritus affligat~~

[illegible] spes comparatur. intellectus [illegible]
[illegible] sed quod per talem modum [illegible]
intellectum inquantum et [illegible]
tali quod ita ad se [illegible] sicut quaedam
[illegible] quoniam [illegible] quod hoc sit
notabilitas [illegible]. [illegible] considerare
[illegible] voluntatis [illegible] impedimentum
[illegible] est [illegible] dicere hoc est [illegible]
[illegible] [illegible] nullo [illegible]
[illegible] natio [illegible] ipso sit [illegible]
separatus sit in loco [illegible]
[illegible] separatum determinat [illegible]
voluntatem hoc ei [illegible]. [illegible]
[illegible] intellectus
[illegible] determinat [illegible] verbo [illegible]
[illegible] [illegible] esse
[illegible] [illegible] tale [illegible] non [illegible]
[illegible] separato [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] debito [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] corporeum
Arguitur [illegible] actionem corporeum
[illegible] sed [illegible]
[illegible] separatum [illegible] generationis
[illegible] separatum [illegible]
[illegible] debet esse simul [illegible]
[illegible] quod agens et patiens
[illegible] agit nisi approximata [illegible]
separata non [illegible] corporales

vii. phy.

i. de generatione

Ut licet non aliquem contactu corporali[?] ... animam et corpus e[st] contactu spirituali. Sic est motor celi ... spirituali[?]

[illegible]

Unde hoc corpus celi quod est instrumentum primi agentis est nobilius aliqua [illegible] ... August. ... dicit [illegible] ... facta sunt [illegible] ... non [illegible] ordine nature

[illegible]

Agens corporeum non agit in remota | nisi per hoc quod agit
in media sed aer et demones [illegible] sunt extra locum inferni. Ideo
[illegible] in hoc modo appareat hic habet tamen sunt immunes a pena
et in videmus quod [illegible] sed per media [illegible] ab igne inferni
[illegible] videtur quod patet dampnatorum | penas [illegible] sustinent [illegible]
ab igne corporeo [illegible] dampnati [illegible] sunt extra
infernum [illegible] | vel ad [illegible] | vel ad
infernum [illegible] | at [illegible] infernum sunt | semper [illegible]
[illegible] in pena [illegible] | [illegible] corpus
ardet igne inferni ut [illegible] sunt ab igne inferni
sit mediate affligere [illegible] | [illegible] | a [illegible]
affligere | [illegible] et captivum extra carcerem [illegible] dampnatos | [illegible]
[illegible] affligere | [illegible] videt se ad carcerem [illegible] | [illegible]
[illegible] nullo minuitur | [illegible] ad penam [illegible] | sed
[illegible] ad [illegible] | si aliquis [illegible] comparatum sunt | sed
[illegible] ad [illegible] | cedit | [illegible] nullo minuitur pena
[illegible] infernum [illegible] dispensatione divina ad ignem
dampnatorum | [illegible] et hoc [illegible] glo. super [illegible] iiij. | inflamat
penalitatem | et [illegible] sic [illegible] ardet | sic
rota [illegible] | vel in aere vel sub terra | [illegible] tormenta
[illegible] | vel [illegible] flamma [illegible] suggerit [illegible]
[illegible] flammas | [illegible] hac pena [illegible]

Et thō de argento in [illegible] [illegible] dicit qd quedā flamma
infernalis alia sed h3 ad ardē et decoquē qui p[illegible] sunt in
inferno et alia ad decoqū qui sunt in isto de [illegible] [illegible]
[illegible] qui sunt in inferno quecumque sunt illius flamme localis et
metalis [illegible] [illegible] [illegible] illorum flamme [illegible] non loca
[illegible] illorum flamme [illegible] humana corpora [illegible]
[illegible] [illegible] incendiū aerem, [illegible] [illegible] [illegible] ter
demones [illegible] metalis et apprehensoe illius flamme [illegible]
nimis affligunt [illegible] esset quod [illegible] localis [illegible]
agit [illegible] instrumentum diuine uoluntatis [illegible] non
nimis [illegible] aget in [illegible] localis absentem [illegible] in presentem
[illegible] diuina non est alligata presencie localis [illegible] nomin[illegible]
i absentem [illegible] in presentem demone sit deus mediantibus
illorum flammes inferni [illegible]

petrus de palude

Item psalterium [illegible] est oro [illegible] quem populat p [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] oroes [illegible] [illegible] [illegible]
alie sunt [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] petrus de palude

Nota primo quod quatuor sunt generales modi suffragiorum quibus fit subvenire animabus [illegible] defunctorum quos modos tangere licet [illegible] Ad animae defunctorum quatuor modis solvuntur [illegible] oblationibus sacerdotum precibus sanctorum eleemosynis amicorum et jeiuniis et [illegible] Animae defunctorum solvuntur quatuor [illegible] oblationibus sacerdotum [illegible] celebrationibus missarum [illegible] inter omnia [illegible] plus valet [illegible] mediatorem et sacrificium agni [illegible] ad [illegible] de corde [illegible] sine fiat [illegible] devotione [illegible] de celebratione missarum [illegible] salute vivorum [illegible] missam de [illegible] utrisque pro et defunctis [illegible] non solum [illegible] caritatis [illegible] sed [illegible] et cetera bona sed [illegible] debet habere [illegible] celebrans missam [illegible] ad eos quos vult ad utrosque [illegible] precibus sanctorum [illegible] fit digne [illegible] patria qui orat [illegible] et propter orationem [illegible] [illegible] libellum [illegible] formant et [illegible] debet [illegible] eleemosynis [illegible]

Aie de functorum [illegible] solvuntur

primo

20

30

et ipsa e
q̃ purgat
portata

karitas
de p

eto
cognatus
de z

Ave quod
valde bene

tamen elemosina quam dat mortis li
berat et facit invenire vitam eternam
et includit orationem et ieiunium
ad quae tenetur elemosina respondere
Charitas autem dicitur cum aliquod
bonum facit alicui vivo si aliquis
introrsus extrarius orat pro aliquo
in purgatorio existenti ille dicitur facere
charitatem et omnibus cognatum unde ille
dicitur sibi cognatus qui aliquod bene
dum facit alteri et sub isto ipso mo
dum includuntur peregrinationes flagellationes et
ceterae afflictiones corporales hic ut
docentur conferre bona disciplina dici
tur pullus qui fit in purgatorio
Et et addi ... modo ... ipsae
defunctorum ... fidelium ... prelatorum
Sed ... prelatus ... dispensatore thesauri
... prelatus bona ... unde facit
bona ... possit ... indefecte
vivis et mortuis ... prelatus ... meritorum
sanctorum et supererogationis eorum ... illud
pro ... mortuis ... facit a vivo pro mortuis
Nota 2. ... ut ... tales ...
sunt valde bene ... et volant ...
ate ad celos ... purga
torii et dicunt ... quibus
suffragia non ... indulgente
... ad ... vide
rissarum ... multitudine ... dispensatur
... papae ... quod ... diceb
... volunt ... dic ... sancti ...

oro

Ac etiam defunctorum existentium in purgatorio sed per modum
satisfactionis et recipere absolutionem a pena sua ...
... ista ... applicat meritis satisfactionis
... Alio modo ... fit ... congregatio pro ...
... papa vult ...
... ecclesie

leonine hec possit oblacio et mox dixit
Anne nobilissima domina ut inter
cessione beati leonis valuerit possit
oblacio que pronuncia facit nichilari
vel augeri qui orat pro matre
de quo certum est nobis esse matrem
[illegible] facere suffragia pro aliquibus
qui iam beati sunt sed nobis non con
stat hoc per revelacionem hec per certe
scientiam sed pro illis facimus suffra
gia quo non possunt eis conferre
nos facimus sed ista suffragia grati
accepta sunt et prosunt eis ad gaudium
accidentale [illegible] gaudium est in celis super uno
peccatore [illegible] Quod sunt aie valde
male ut sunt aie dampnate in infernis
sentencia diffinitiva quibus nullo modo
prosunt suffragia [illegible] dampnati esse
sentencia diffinitiva quia aliqui dicte
ierunt in infernum qui non erant dampnati
sentencia diffinitiva sed solum condicio
nata ad tempus sicut patet de puero
quem suscitavit beatus Iohannes evangelista
et de uno tempore mortuorum resuscita
tarum ab eo [illegible] quibus profuit
oracio Vnde patet [illegible] dicat
oro [illegible] pro [illegible] qui sunt dampnati pro
de quibus est certum quia [illegible] aut certum de
e orandum [illegible] et iudeis [illegible]
hereticis paganis et non sunt [illegible] esse certum
[illegible] ut non sit [illegible] manifestum et
unde [illegible] sit [illegible] in secreto
non [illegible] et orari pro eis in secreto
et debent reddi suffragia sine sermone [illegible] vel [illegible] offerat
et [illegible] oracionibus [illegible] oblacio ad [illegible] et honorem
[illegible] ad hoc possit [illegible] magis ac magis
[illegible] ut [illegible] glorificetur in [illegible]

Margin (right): [illegible] facti nostro oracio [illegible] nos [illegible]

Margin (right): Et est [illegible] luce [illegible] Aie valde male qui moriuntur in peccato mortali

Margin (left): [illegible] aie valde male [illegible] dampnati

occiderunt sunt in bello iusto vel per
iuramento mortuus sit. Ideo ut inquit
retractationum li. augustinus pro eis [illegible] regene-
ratis debet fieri oratio [illegible] non pro
[illegible] scandalum [illegible] de [illegible]
[illegible] dicens [illegible] et [illegible] suspensus et
iuste damnatus [illegible] quia [illegible] in morte
penituit [illegible] si moriuntur mortuus [illegible]
bito qui prius fuit bone vite in [illegible]
oratio pro eo fieri debet quia iustus [illegible] si
Quare quo mortem [illegible] fuit in refrigerio et
[illegible] sicut [illegible] solum habet peccatum
originale et non actuale sed sunt pueri
in limbo quibus suffragia ecclesie non prosunt
quia a statu quem desierunt non [illegible] eorum
statum mortuorum mutare non possunt [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
in fide [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] habet aliquid purgabile quod deserunt
purgatorium et solis [illegible] prosunt suffra-
gia [illegible]
[illegible]
Suffragium [illegible] mortuo [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] omnes qui [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]

caritas [illegible] ad mortuos qui in [illegible]
[illegible] extendit caritas [illegible]
Corinth. 13. Caritas nunquam excidit

[illegible] pe de pala [illegible]
suffragium [illegible]
[illegible]
[illegible] ad grandem
[illegible]
quod [illegible]
[illegible] caritas . [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
quo ad liberaci[illegible]

306

Aliquo sunt in q
tutelam aliquo
tenui aliquem
actio suspectis
in mortuum
sit si aliquem
[illegible] alterius solu
aliquid debitum
[illegible] habet
ac si ille sol
ueret p quo
solutum est [illegible]
in specie [illegible]
[illegible] aliquem [illegible]
satisfit dum
[illegible] p aliq
mortuo ille
mortuus lib [illegible]
ac si ipse soluisset

[illegible] [illegible] [illegible] sic omnium [illegible] te
[illegible] [illegible] [illegible] Et hoc
[illegible] [illegible] congratulacionis seu consolacionis
Et plures valet suffragia [illegible] qui
sunt in amore [illegible] quo ad utramque
consolacionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in bonis alterius delectatur Et
[illegible] amorem consolacionem [illegible]
[illegible] habet maiorem caritatem
Alio modo [illegible] satisfactoria vel com[illegible]
[illegible] [illegible] debite Et hec [illegible]
[illegible] [illegible] solucionis ut [illegible] ad eos
[illegible] quibus [illegible] [illegible] sunt [illegible] Et sic
suffragia [illegible] sunt [illegible] satisfactoria [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] alium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] suffragia non valet
Et [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] aut
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro uno facta [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnes qui [illegible]
valent [illegible] [illegible] [illegible] de bonis que
[illegible] [illegible] Et [illegible] hoc non
[illegible] [illegible] [illegible] non sunt plus
[illegible] [illegible] [illegible] sunt maiores caritatis
valet [illegible] [illegible] sunt [illegible] de equali
[illegible] ille [illegible] [illegible] ille qui plus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plus
habet de caritate
[illegible] duorum qui eque [illegible]
sunt digni veniam [illegible] [illegible]
purgatorio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quo sunt plura suffragia [illegible]
[illegible] purgatorii [illegible] [illegible] [illegible]
Et [illegible] [illegible] qui digni sunt [illegible]

Alio modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

pena et equalis fuit plura suffragia quam
p alio quo unus tamen liberabitur [illegible]
[illegible] inventi [illegible] aliqui cremabilia
[illegible] habentes quorum delatio a gloria
erit tamen diutina [illegible] quod non ge-
nerabilia defert ad purgatorium [illegible]
[illegible] erit post mortem [illegible]
resurrectionem ut Augustinus dicit [illegible]
[illegible] quod equalia cremabilia
defert unus [illegible] differri a gloria
[illegible] erit [illegible] liberari
a penis [illegible] Considerandum [illegible] in
littera [illegible] illi qui in [illegible]
[illegible] habuerunt [illegible] cremabilia
[illegible] purgati
[illegible] pene
[illegible] autem
[illegible]
pene in [illegible]

Augustinus duorum [illegible] equalis
pena unus [illegible] purgatorio
[illegible] alius [illegible] post
liberari [illegible]
mortem [illegible] iudicatur
[illegible] iudicari [illegible] equalis pena
[illegible] liberabitur [illegible] alter [illegible]

ad 2m [illegible]
[illegible] maior [illegible]
[illegible] pene sensibilis [illegible]
[illegible] duratione pene [illegible]

Responsio [illegible] visione
[illegible] maior pena [illegible] pena
sensibilis [illegible] Augustinus dicit

qz nocet | Nocet aut quod diminuit bonum
delacio aut quia admittit maius bonum
i. bonum merendi | quia maius malum
[illegible] in quo peccato veniali et non habeat
aversionem a deo | [illegible] secundo non debet
pena carentie visionis diuine | Nec simpliciter
nec ad tempus | Et quia ad tempus caret
dicitur a visione diuina hec contingit
[illegible] dignissimi [illegible]
[illegible] non [illegible] pena [illegible]
[illegible] in [illegible] | [illegible]
aut [illegible] pena [illegible] debita peccato
[illegible] consequenter
[illegible] non [illegible] de
A z [illegible] suffragia [illegible] de mortuis . duo
[illegible] | [illegible] illorum
opera [illegible] habemus [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] suffragia [illegible]
[illegible] in purgatorio [illegible]
[illegible] in hac vita meruerit
opera | [illegible] fecerit
[illegible] de mortuis
A z | [illegible] in opere quod sub
[illegible] non habet [illegible] mortui
sole [illegible] non habere [illegible]
[illegible] tanto [illegible] non habere [illegible]
[illegible] quod sub sole [illegible] opere
[illegible] in hac vita hoc [illegible]
opus [illegible] | [illegible] suffra
[illegible] caritate [illegible] opus
[illegible]
[illegible] caritate mortuus
mortuum [illegible] non est in
[illegible] valet

Arguitur. Item suffragia facta pro uno
defuncto licet spiritualiter communicabilia quantum
ad liberationem vel utilitatem valent omnibus
qui habent equalem gradum caritatis
et meritorum. In illa pro quo fiunt. Igitur
suffragia licet magis pro sibi valet ad
honorem. Et patet exemplum de candela
lumen alicui in tenebris sedenti cum pluribus
sociis quantum ad utilitatem omnibus
equaliter quia omnibus equaliter lucet. Quantum
autem ad honorem valet precipue illi
pro quo apportata est. Respondetur licet non sit
dicitur sit unum communicabile quod non est corporale
sicut lumen omnibus sociis communibus in eodem
gradu meritorum suffragium quod est
licet non spirituale communicabile [illegible]
non est sicut de lumine corporali quia lumen corporale
diffunditur [illegible] spirituale
lumen quod est suffragium diffunditur secundum illius
a quo procedit intencionem et voluntatem
et ideo specialiter illi pro quo fit vere subvenitur
ad quem specialiter lumen dirigitur quod intencionem
dirigentis secundum suam intencionem [illegible]
mittitur.
Item beatus Augustinus in sermone de verbis apostoli
Arguitur. Pro illis fiunt suffragia qui cum adhuc essent
aut pro illis hac vita meruerunt [illegible]
sibi in hac vita meruerunt equaliter [illegible]
[illegible]

stante conditione [illegible] ultima liberatio a
purgatorio per suffragium solum in hoc
modo si [illegible] suffragium fiat [illegible] vel
universali vel saltem pro generali
Ad 2m [illegible] ad [illegible] quod suffragium
[illegible] solum pro multis tamen [illegible]
[illegible] universis illis [illegible]
purgatoriis [illegible] suffecit [illegible] et [illegible]
[illegible] auditoribus
[illegible] valet [illegible]
[illegible]
[illegible] suffecit [illegible] de [illegible]
[illegible] multiplicatur [illegible]
[illegible] desunt
[illegible] legentibus
ad [illegible] satisfactio non
[illegible] suffragium [illegible] non sat
[illegible] et [illegible] non sat
[illegible] illius [illegible] ad
[illegible] nisi [illegible] vel pro illis ad
[illegible] digere [illegible]
[illegible] vel [illegible] eius a quo [illegible]
[illegible] liberam [illegible]
Ad 2m [illegible] et est de [illegible] quia
[illegible] aliquis
[illegible] vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] quibus
[illegible] effectus suffragii [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] et grata acceptatio
[illegible] suffragii [illegible] est a pena liberatio
vel saltem [illegible] ad [illegible]
effectus [illegible] intelligi debet [illegible]. Et [illegible]
[illegible] ad 2m [illegible] aliquod bonum

Effectus suffragii
[illegible] 2°

opus sit simul per plures diabolice [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] illud [illegible] [illegible]
et [illegible] quilibet [illegible] [illegible]
acceptat quod sit per alia sicut si fecit pro
se [illegible] et quilibet in hoc alteri [illegible]
laudo et gaudet [illegible] et consolatur [illegible]
si tale suffragium [illegible] sola [illegible]
[illegible] ille [illegible] suffragium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quilibet sicut si fuisset
[illegible] per una sola Cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] suffragium aut
[illegible] [illegible] [illegible] hore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ac si [illegible] [illegible] fuit hoc
[illegible] ad [illegible]

Utrum peccatum in spiritum sanctum sit irremissibile

Noto primo [illegible] [illegible] quod
[illegible] peccatum esse in spiritum sanctum potest intelligi
[illegible] uno modo ut sit contra personam spiritus sancti
ut si [illegible] [illegible] [illegible] spiritum sanctum non esse
deum sed creaturam ut [illegible] macedonius
[illegible] [illegible] [illegible] spiritum [illegible] est contra
hoc [illegible] [illegible] patrem credere [illegible] non esse omnipotentem
et filium credere [illegible] non esse sapientem
vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] hoc modo
de peccato mortale [illegible] in spiritum [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] modo non loquimur
[illegible] de peccato [illegible] [illegible] [illegible] peccatum

[Margin:] peccatum in spiritum sanctum [illegible] [illegible] [illegible]

[Margin:] 20

[Margin:] 30

310

ho Secundo quod ideo dicit quod voluntas que
innata est appetitui sensitivo data est sibi
consolatione Et ideo peccatum occasionaliter
ex inclinatione appetitus sensitivi ad suam delectationem
procedit ex passione quod dicitur peccatum ex infirmitate
et est appropriate in personam cui appropriatur potentia
Tertio vero quia voluntas agit per cognitionem
intellectualem ideo ratione carentis ipsa non recte
vult et hoc dicitur peccatum ex ignorantia et est
appropriate convenienter filio Quarto vero voluntas ex liber-
tate sua absque passione appetitus sensitivi aut
errore in ratione procedit hoc dicitur peccatum ex mali-
tia et ibi plenissima ratio peccati quia nihil aliud
a voluntate est alliciens eam ad peccatum Et hoc peccatum
appropriate dicitur esse contrarium spiritui sancto cui appropriatur
bonitas

Notandum [illegible] malicia ex qua aliquis dicitur peccare dupliciter potest intelligi. Uno modo malicia habitualiter prout habitus malus a philosopho vocatur malicia sicut habitus bonus dicitur virtus. Et secundum hoc dicitur ex malicia peccare qui peccat ex inclinatione habitus. Alio modo malicia actualiter secundum mali electio. Et dicitur ex malicia peccare qui ex deliberata voluntate absque passione aut ignorancia malum eligit vel ubi contra instigacionem quae ad peccatum sed contra timor dei removet a peccato et huiusmodi [illegible] retrahencia abiicit studiose ut liberius peccet. Et sic peccat in spiritum sanctum quia ex certa malicia cum non peccat ignorancia nec fragilitate et huiusmodi.

Malicia eciam potest quod aliquis eligit peccare et eligit peccata faciendi [illegible]

· Istud peccatum eo quod fit ex certa malicia
[illegible] opponitur bonitati vel honori [illegible]
quae appropriatur spiritui sancto. Et ideo hoc
dicitur peccatum in spiritum sanctum. Sicut dicitur
peccatum in patrem eo quod est contra potentiam
quae appropriatur patri et peccatum ex igno-
rancia dicitur esse contra filium cui appropriatur sapiencia
Dicitur desperatio in spiritum sanctum quia est contra bonitatem
quae appropriatur spiritui sancto. Nota 2o de malicia
[illegible] super [illegible] malicia accipitur
[illegible] modo [illegible] ut est [illegible] mala
voluntas [illegible] originalis [illegible] accepta
in dictis [illegible] infirmitas ignoran-
cia [illegible] et malicia [illegible]
concupiscentia et malicia originalis istorum malicia
[illegible] originali [illegible] inclinatio ad mala
[illegible] quibus [illegible] semper [illegible]
ad [illegible]
habituati. Dicitur peccare [illegible] quod
malicia non est peccatum [illegible] et bonitas
[illegible] malicia [illegible] Et capitur
ad habitum malum [illegible] non [illegible]
[illegible] sed [illegible]
qui facit malum est malus [illegible] causae
[illegible] habituata [illegible] voluntate
malicia [illegible] non ex infirmitate vel
[illegible] ignorancia
[illegible] mali habituati vel
[illegible] ex [illegible] sed ex
[illegible] concupiscentia vel fragilitate [illegible]
[illegible] mala voluntate [illegible] cedit
[illegible] posset in
[illegible] per
se impedire [illegible]
desperacionem et timorem [illegible]

malicia
capitur
pro

2o

3o

procedere ex malicia [illegible] in spiritum sanctum
quamvis vel illa que ex peccato [illegible] procedunt
sit effectus spiritus sancti in nobis per appropriationem
Nota 2o ut dicit S. Tho. in 2a 2e [illegible] de
peccato in spiritum sanctum 3 [illegible] sit dictum
Aliqui enim ut Athanasius Hilarius Ambrosius
[illegible] et Chrysostomus dicunt quod peccatum in
spiritum sanctum blasphemia dicta contra spiritum sanctum
aut opera [illegible] vel [illegible] quae dicuntur
dei patris aut filii sive spiritus sancti
appropriate vel non personaliter sive ut
non essentialiter quae toti trinitati [illegible]
[illegible] salvatoris [illegible] quantum spiritus sanctus
[illegible] demum [illegible] est [illegible]
[illegible] aut [illegible] hominis [illegible]
peccatum aut [illegible]
blasphemia [illegible] humanitatem
et [illegible] peccabat [illegible]
[illegible] peccabat contra [illegible] miracula
[illegible] quae [illegible] faciebat
spiritum sanctum [illegible] attribuendo [illegible]
[illegible] demonum [illegible] peccabat dicendo [illegible]
[illegible] peccabat [illegible]
[illegible] blas-
[illegible] remissibile [illegible] bla-
[illegible] dei [illegible]
[illegible] aliqua excusationem [illegible]
[illegible] quia in Christo videbat
humanitatem carnis [illegible] dei [illegible]
Aliam vero blasphemiam [illegible] habebat
[illegible] nullam excusationem [illegible]
videntes manifesta iudicia spiritus sancti et
[illegible] Chrysostomus [illegible]
[illegible] remissa [illegible] blas-
phemia neque in hoc seculo neque in
futuro [illegible] in hoc seculo [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ex consideratione [illegible]
[illegible] ab [illegible] [illegible] cum misericordia et
[illegible] habet [illegible] misericordie consideratione
[illegible] et [illegible] bona et hec per
[illegible]
desperationem [illegible]

[Margin:]
doctores de peccato in spiritum sanctum et [illegible] ut Athanasius

Unde hoc 22e q. 14

[illegible]

Auctoritate
presbiteri
[illegible] dat
similem
penitencia
a..m [illegible]
aliquando
per fornicationem
in peccato mortali
tale [illegible]
ad mortem
Ergo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
que e [illegible]
[illegible]
et [illegible]

312

Secundum vero Augustinum spiritui sancto qui est
caritas patris et filii attribuitur
remissio peccatorum. Ille ergo contra spiritum
peccat vel blasphemat vel verbo
sed corde ore aut opere qui hoc
agit per impenitenciam suam. Quamvis
in tempore mortis presenciat usque ad
mortem finalem cum peccatis et contra
spiritum sanctum aggravate quod non remittitur
neque in hoc seculo neque in futuro.
Alii non [illegible] spiritum illud
esse [illegible] peccat contra
bonitatem [illegible] spiritus sancti. Sic
cum peccat [illegible] ipse peccat
ex infirmitate [illegible] peccatum in filium quia
potentia [illegible] sapientia filio [illegible] peccatum
[illegible] ex certa ma-
licia [illegible] ex [illegible] malicia in [illegible]
Modo contra [illegible] sex sunt species pec-
i spiritum vero desperacio presumpcio
obstinacio impugnacio veritatis agnite
invidencia fraterne gracie et finalis
impenitencia. Dicit enim Augustinus libro
de fide ad petrum [illegible] illi qui de
desperat de indulgencia peccatorum vel qui
peccat de dei misericordia
[illegible] desperando aliquis
in spiritum sanctum [illegible] reputata in quibus
ex infirmitate desperacione et com-
solet de ipsa desperacione et istos non dicit-
tur contra [illegible] et si quis desperat
peccatum in spiritum sed si [illegible] deliberato motu
in desperacio si esset subito et indeliberato motu [illegible] tunc
sunt aliquando [illegible] contemplacione nature [illegible]
est veniale vel nullum peccatum

Augustinus

3ᵘˢ [illegible]

vel fragilitate aut pusillanimitate passione [illegible]

q' gēs [illegible] vera pt̄ [illegible]

[illegible] et [illegible] se abs[illegible]
a facie dnī misericordie [illegible]
[illegible] qui dicit [illegible] a facie [illegible]
[illegible] a facie tua abscondar [illegible]
[illegible] in [illegible] ex [illegible] ei [illegible]
dnī misericordie [illegible] ho [illegible]
sua [illegible] esse tante [illegible]
[illegible] q[illegible] no possit tanta [illegible]
ut dei bonitas velit illa [illegible]
[illegible] et [illegible] dei miseri[illegible]
[illegible] ta credat [illegible]
[illegible] possit [illegible] aut qua
[illegible] no [illegible]
[illegible] vel [illegible]
dicta [illegible]
[illegible]
de [illegible]
misericordi[illegible]
[illegible]
[illegible] deus [illegible]
[illegible] ad petm et [illegible]
[illegible] ad petm et [illegible]
[illegible] clerc [illegible]
[illegible] de [illegible] ostenda[illegible]
[illegible] de petō [illegible]
[illegible] aliqui [illegible] honorat
[illegible] plus [illegible] de
dei mis[illegible] no [illegible]
dei misericordia no [illegible]
sic [illegible] adam [illegible]
[illegible] de dei misericordia [illegible]
[illegible] et de penitentia cogitauit
[illegible] iusticia dei [illegible]
[illegible] iusticia dei [illegible]
Obstinacio dicit [illegible] augus[illegible]
[illegible] quis firmat [illegible]
[illegible] et [illegible]

Timor
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Et hec colli[illegible]
[illegible] per
[illegible]

Considerans [illegible] et [illegible] voluntatis [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible] colligitur per obstinacionem
[illegible] et hec colligitur [illegible]
[illegible] quere in [illegible]

fuit ad perseverandum in peccato. Et sic est [illegible]
[illegible] si placet peccasse et affligi
[illegible] clerici volentes [illegible] in peccato perdurare
[illegible] contra ponendo [illegible] [illegible]
sic est peccatum [illegible] [illegible] dicit [illegible]
dispensacio [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]

Impugnacio veritatis agnite

Impugnacio veritatis agnite est quando aliquis impugnat veritatem agnitam simplici motu quia tenet unam opinionem et quamvis [illegible] ab aliquo et [illegible] videat [illegible] ad [illegible] vel ex aliqua passione [illegible] impugnat non [illegible] est peccatum semper [illegible] quando aliquis scienter et [illegible] impugnat veritatem agnitam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si est veritas [illegible] [illegible] catholice [illegible] est peccatum [illegible] [illegible] [illegible] veritatem [illegible] ne [illegible] ab aliquo [illegible] dicit si [illegible] [illegible] non [illegible] veritatem [illegible] [illegible] aliquem [illegible] [illegible] homo [illegible] aliquem [illegible] [illegible] et [illegible] placet [illegible] [illegible] veritatem [illegible] [illegible] sic est peccatum [illegible]

Aliquando est impugnare veritatem [illegible] 2o [illegible] motu simplici

2o [illegible] alter

Invidia fraterne gratie

[illegible] considerandum [illegible] et [illegible] invidia et [illegible] dicit [illegible] sic [illegible] quando invidet alterius bono eo quod [illegible]

Invidia [illegible]

sibi bonum gratie et per hoc impediri / vel
diminui quo bonis / vel gratia alterius
saltem in aliorum reputacione / et [illegible]
boni precessum singulariter appellat
/ sic quod est peccatum invidie / et non est adhuc
peccatum in spiritum sanctum / quia infirmitas [illegible]
consistit in tali dolore / Alio modo sic dato
quod sibi non videatur [illegible] nocere / Et [illegible]
malicia dolet de gratie [illegible]
[illegible] / Et est peccatum in spiritum sanctum [illegible]
displicet sibi / [illegible] dei gratia crescit in
hominibus / vel quod honor dei [illegible] et alter
[illegible] erat in phariseis
[illegible] macula [illegible]
[illegible] pessimi [illegible]
videre bona in aliis [illegible]
impenitencia [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] mortali [illegible] ad mort[em]
racione [illegible] mortali [illegible]
indusive / Et sic licet [illegible] peccatum [illegible]
est [illegible] circumstancia [illegible]
omne peccatum [illegible] mortale
[illegible] mortali [illegible] impenitentiam de
Alio modo [illegible] eligit [illegible] de peccato suo
ita quod [illegible] Aut [illegible] malicia
[illegible] daret sibi gratiam
[illegible] vellet / ut deus [illegible]
quod [illegible] est peccatum in spiritum sanctum
penitendi [illegible]
Noto [illegible] irremissibile
[illegible] peccatum [illegible]
[illegible] superaddit
nullum peccatum est irremissibile [illegible]
[illegible] dico vobis quod omnia dimittentur
[illegible] Amen [illegible] et blasphemie quibus blasphe-
[illegible] blasphemaverit in spiritum
[illegible] remissionem in eternum sed reus erit
[illegible] habebit [illegible] dicebat [illegible] habet
eterni delicti

20

impenitentia [illegible]
[illegible] peccato

20 [illegible]

315

Et deus per absolutam potentiam etiam
damnatis et angelis malis remittere
peccata. Secundo dico quod irremissibile racione [illegible]
status. Et sic [illegible] peccata
mortalia sunt irremissibilia hoc est dicere
damnatis [illegible] angelis casuris hoc [illegible]
hoc mortem. Tertio dico quod irremissibile
ex genere peccati [illegible] est
quod non habet causam unde remittatur
[illegible] opponitur divine misericordie
Et dico quod peccatum in spiritum sanctum est irre-
missibile [illegible]
Conclusio peccatum in spiritum sanctum est
irremissibile. Ex quo genere peccati
[illegible] dicitur salvatoris
[illegible] verbum
[illegible] remittetur [illegible]
[illegible] non remittetur
[illegible]
[illegible]
[illegible] misericordie et bonitati [illegible]
divine misericordie [illegible] irremissibile [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
divine misericordie [illegible] remissione [illegible]
[illegible]
irremissibile [illegible] remissione [illegible]
[illegible]
[illegible] irremissibile [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

3°
racione status
3° conclusio
genere peti
[illegible]
Conclusio
[illegible]

in fine Et ita nullam displicentiam [illegible]
in peccato [illegible] quod repellit a se [illegible]
quod facit salvacionem [illegible]
ad finem gloriam a peccato ergo
Arguitur peccatum in spiritum sanctum non est irremissibile
quia una est dignitas et maiestas
patris et filii et spiritus sancti sed peccatum in filium
non est irremissibile ergo nec peccatum
in spiritum sanctum est irremissibile Antecedens est in
simbolo Athanasii Qualis pater talis filius
et spiritus sanctus una est divinitas equalis gloria
coeterna maiestas [illegible]
[illegible] verbum contra filium dei [illegible]
[illegible] remittetur ei [illegible]
[illegible] de peccato in filium et de peccato in spiritum sanctum
[illegible] peccatum in filium [illegible]
vel totaliter vel [illegible] parte [illegible]
[illegible] vel totaliter [illegible] extra [illegible]
diminuit [illegible] peccatum in spiritum sanctum [illegible]
[illegible] malicia [illegible]
[illegible] peccatum [illegible]
[illegible]
[illegible] si aliquis remittit
[illegible] misericordia dei [illegible]
hoc [illegible]
[illegible] irremissibile [illegible]
[illegible]
Arguitur Augustinus [illegible] pessimo in hac vita
[illegible] peccatum
[illegible] non est irremissibile de aliquo
[illegible] in hac vita [illegible]
[illegible] est irremissibile [illegible]
[illegible] ergo [illegible] peccatum [illegible]
[illegible] quo [illegible] peccato in [illegible]

[illegible] non [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] irremissibile
[illegible] ullo [illegible] remitti
[illegible] peccatum [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] ut [illegible] dia[illegible]
[illegible] et remittitur [illegible]
[illegible] tota [illegible]
[illegible] non remittitur [illegible] del [illegible]
[illegible] difficile remittitur
[illegible] non [illegible]
[illegible]

Ad [illegible] non est peccatum [illegible]
[illegible] desperatione remissionis
[illegible] infidelitatis [illegible]
[illegible] peccatum [illegible]
[illegible] ignorantia
[illegible] peccatum [illegible] desperare
[illegible] desperatio non est [illegible]
[illegible] remissionis [illegible]
desperare [illegible]
[illegible] remittere [illegible]
[illegible] quod numquam
[illegible]
[illegible] peccatum [illegible] desperatione
[illegible] peccata [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] clausa [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] de illo ille
ad [illegible] non [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] clausa
non [illegible]

Sed contra [illegible]

Utrum crucesignatis qui
moriuntur antequam iter arripiant
in suo mortis articulo plenariam habeant
peccatorum remissionem
Noto primo hec que queritur de
crucesignatis quibus concessa dat
indulgencias ad recuperandum terram
domini vel aliis qui [illegible]
[illegible] est quid sit
indulgencia Est autem indulgencia
auctorizabilis concessio remissibilis
pene post exclamatam [illegible]
Et dico primo [illegible]
veteris testamenti non fecerunt quis
indulgencias quia non poterat [illegible]
quia apud eos non erat clavis [illegible]
[illegible] de aliis semper [illegible] claues
[illegible] non debebat dare sinagoge
[illegible] clavium habebat aliqua
efficacia hodie enim erat [illegible]
[illegible] apostolis hec [illegible]
[illegible] habebat potestatem
ligandi vel solvendi [illegible]
[illegible] novi testamenti [illegible]
[illegible] dimisisset peccata [illegible]
Iudei admirabantur dicentes quis
est hic qui peccata dimittit Luce vii°
Aliter sic diffinitur indulgencia est
remissio pene ad quam peccator [illegible]
obligatus fuerat [illegible] potestate clavium
et de thesauro ecclesie procedens.

Nota [illegible]

Luce vii°

Indulgencia quid

vel sic indulgencia est pene relax-
acio quia quam iuste pro culpa
ipse fuerit debuisset de thesauro
ecclesie ad divinam iusticiam persolvendam
facta / Sed relaxacio pene ad dictam
relaxacionem culpe que fit per graciam
dei in contricione Et sic gracia formalis
lavat in contricione Sed quo aut dicitur
et confessione dimittit culpa de pe.
dist. i. c. verbum dei dimittit peccata
Sacerdos est iudex et minister iustic-
ie non enim non auctoritate habet dimittere
peccata Ex quo infertur quod nulla in-
dulgencia dicitur sit esse a pena
et culpa licet vulgus hoc affirmat
Nam culpa dicitur dimitti in contri-
cione et confessione Et per hoc dicunt
quidam quod cum nos videtur ei fer-
ret .s. dicatur indulgencia dari a pena
et a culpa tamen in tali vero forma
videtur eciam facientibus confessionem
[illegible] esse non potest .s. de non se solvisset
quod esset contra doctrinam theologiam
dispensacionis et contra omnes [illegible]
[illegible] de pe. et rem.

Noto 2o circa thesaurum ecclesie
unde indulgencie fiunt est sciendum
quod excellente habundancia meritorum
passionis Christi et sanctorum magnorum
et [illegible] ultra mensuram de
et [illegible] et super-
[illegible] superrogaverunt tanta e
[illegible] quod meritorum

Indulgencia quid

Indulgencia non est a pena et a culpa

Thesaurus ecclesie quid

Copia quod concedit omnibus peccatoribus
debita hec vocabulis et propterea
passio christi cuius unica gutta sanguinis
vel sudoris sufficit ad expiacionem
omnium peccatorum unde Esaias liii vere languores
nostros ipse tulit et languores nostros
ipse portavit. Et ista omnia bona
[illegible] fideles [illegible] omnium [illegible]
[illegible] et thesauro ecclesie papa
et prelati possunt concedere indulgencias
et remissiones. Et hoc ex speciali privi
legio beati petri de quo Matth. xvi
Tibi dabo claves regni celorum
quodcumque ligaveris super terram etc.
Franciscus de Mayronis [illegible] de
indulgencia dicit quod cum merita sanctorum
sint ultra condignum remunerata
adeo et sic exhausta et quod solum
dantur ex merito christi in passione
[illegible] hoc non videtur quod merita
[illegible] remuneratum copiosam
sanctorum [illegible] exhausta [illegible] ad indulge
sunt [illegible] sufficit et [illegible]
[illegible] merita sanctorum [illegible]
petenti [illegible] opus penale sanctorum
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] considerari [illegible]
est meritorium [illegible]
persona merentis [illegible]
[illegible] christi qui [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] meruit [illegible]
perit vel acceptum fit [illegible]
[illegible] nihil [illegible] ad remissionem

Esa. liii

Matth. xvi

Franciscus Mayronis

opus penale sanctorum [illegible] dicit [illegible] ut meritorium

pena [illegible] et [illegible] ut [illegible] condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam

Dato insuper tum [illegible] satisfactione [illegible] est
[illegible] plus satisfecerit [illegible] de-
bet [illegible] pro [illegible]
[illegible] et non solum
[illegible] satisfactione de-
[illegible] p o. Deinde [illegible]
indulgentiis [illegible] intencionem ecclesie
[illegible] in satisfactionem
[illegible] indulgentie [illegible]
[illegible] dispensandi [illegible]
ecclesie nota 3o [illegible] ad con-
sequendam aliquam indulgentiam
datam quatuor sunt necessaria
te de papa. Duo ex parte dantis
[illegible] quia habet
papa vult et plenarie [illegible]
[illegible] thesaurum ecclesie [illegible]
Christi et martirum et aliorum sanctorum
aggregatum [illegible] sit facere
[illegible] et [illegible]
indulgencias [illegible] potest. [illegible]
[illegible] suffraganei
[illegible] et [illegible]
[illegible] legati
[illegible] a latere pape
[illegible] indulgencias [illegible]
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ et [illegible]
[illegible] indulgentiam [illegible]
[illegible] indulgencias [illegible]
dispensare [illegible]
[illegible] causa [illegible]
[illegible] ad [illegible]

Margin: 2o ut satisfaciendum
Margin: Ad 3m secundum indulgentiam nota [illegible]
Margin: duo ex parte dantis [illegible]
Margin: in sua persona
Margin: 2m requisitum [illegible]

~~[illegible] indulgencias [illegible]~~
~~[illegible]~~

dei laudatur et honor dei est
sanctis suis / et sibi honoratur . constru
ctio ecclesiarum / visitatio basilicarum
quedam ad utilitatem fiant / et post
in predicationibus / et sermonibus ecclesie que
utilitates est causa lucrandi indulgentiarum
/ ut defensio terre sancte / defensio fidei /
punitio hereticorum / edificatio hospitalium
egenis construere / et huiusmodi plures
[illegible] indulgentie / et quia
hec consistit in actibus corporalibus [illegible]
maior [illegible] actibus corporalibus ubi honor
debet esse [illegible] indulgentiarum / unde dicit
albertus quod causa pia dante indul
gentiam monetam debet esse probata
[illegible] et ut sit iusta [illegible]
talis [illegible] postulandi fidelibus ut est
[illegible] patrie . liberatio terre sancte in
tempore [illegible] ut [illegible]
loci [illegible] non sufficit ista causa
tante indulgentie . patet ubi [illegible]
[illegible] de [illegible] concedentes [illegible]
indulgentias que dilapidator [illegible]
thesauri [illegible] duo requirit
[illegible] receptis . primo [illegible] . secundo
[illegible] habeat [illegible] unde
[illegible] non valet indulgentie
[illegible] de [illegible] in [illegible] que [illegible]
[illegible] ponere [illegible] non [illegible]
[illegible] ut sit [illegible] et [illegible]
[illegible] satisfactionabile [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] consistit in [illegible] et
postea [illegible] immortale [illegible]
[illegible] de eo / et [illegible]
[illegible]

Nota in 2o d[illegible] indulgentie [illegible] ad [illegible] duo [illegible] recipiendis [illegible]

Hoc est si fuerint aliqui e[st] in caritate quibus op[er]a
[illegible] valet talis modo [illegible] in [illegible]
[illegible] celebr[ar]e [illegible] ut aliquis celebr[aret]
[illegible] pro alio [illegible] in tempore [illegible] q[uam] ille
[illegible] celebrat [illegible] [illegible]
[illegible] tota [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] thesauro ecclesie [illegible]
[illegible] relaxationes [illegible]
valet [illegible] pro illo [illegible] opera meritoria
ut [illegible] aliquis celebrat pro alio et qui celebrat
pro alio in [illegible] [illegible] ille
celebrat et [illegible] tota ecclesie [illegible] beneficia
[illegible] [illegible]
[illegible] pro alio [illegible]
[illegible] [illegible] illam
[illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]

Si autem incidat amentiam vel frenesim post
mortale commissum de quo tamen habuit contricionem
[illegible] nec in [illegible] statu posset [illegible] nec
salvaretur nec in aliquo [illegible] suffragaretur vel
[illegible] indulgenciam [illegible] hoc
nisi [illegible] posset [illegible] aliquem
[illegible]
et [illegible] sacerdos facere [illegible]
[illegible] absolucionem et plenariam [illegible]
[illegible] indulgenciam [illegible] ad [illegible]
[illegible] confessionem [illegible]
sacerdos [illegible] absolucionem [illegible] indulg[illegible]
[illegible] absolucionem [illegible] sacerdotale [illegible]
[illegible] plenariam [illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] confessione [illegible] plenariam [illegible]
[illegible] certa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

quidem confessionem factam confessori [illegible]
Habens Zuanes [illegible] est quod confitentem
[illegible] est ut faciat illud pro
quo datur indulgencia vnde [illegible]
[illegible] aliquis habet [illegible]
[illegible] quod dat [illegible] indulgencia
[illegible] vel dato de-
puta [illegible] et non facit quod non potest
[illegible] indulgenciam [illegible]
non obtinet [illegible] Alber. et
Noto [illegible] indulgencie tertiam valet
.i. [illegible] indulgencie [illegible] xl. dierum indul-
[illegible] sonant [illegible] xl. dierum
[illegible] valent [illegible] xl. dierum
penitencie [illegible] facta [illegible]
[illegible] facte [illegible]
a [illegible] dierum [illegible]
[illegible] non [illegible] vel [illegible]
purgatorio sed [illegible] Et [illegible]
vel dierum penitencie plus valet [illegible]
[illegible] maior [illegible]
perfecte [illegible] dierum indulgencie
[illegible] ista [illegible] dierum indulgencie [illegible]
plus [illegible] illa quia [illegible] maior [illegible]
vel [illegible] attendit [illegible]
[illegible] indulgencie sonat [illegible]
[illegible] aliquis [illegible] remissionem [illegible]
dicitur [illegible] indulgencia
habebit [illegible] annorum [illegible] et [illegible]
aliquis sonat [illegible] habeat [illegible]
[illegible] sonat [illegible]
[illegible] aliquis [illegible] vel [illegible]
ut [illegible] remissionem [illegible]
faciat habeat [illegible] terre
vel [illegible] remissionem aliquis sonat
plenariam remissionem [illegible] indulgencie

2m ut faciat [illegible] 3° dat

[illegible] augu[illegible]

sonat unum dicit [illegible] debet
debet sic intelligi et si aliquis [illegible]
sed dicit de penitentiis iniunctis. Et
dicit de indulgentia ut sic penitentiam
creaverit. Et si quis tenebatur ie-
iunare vel aliquid habita indul-
gentia vel dicit non tenebitur am-
plius ieiunare. Sic et dicit si ...
terram vel dicit de iniunctis si ... re-
laxat ... misericorditer relaxamus.
Quod sonat unum aliud ... sic est
intelligendum scilicet quod penitentia in
confessione iniuncta ... Et
... indulgentiam ... penitentia ...
... assignata ...
... est ... peccatis ...
... satisfactione ... illa ...
et bene iniuncta fuisset ...
... doctrinam ...
stare debet. Et quia ...
indulgentia ...
solum ... relaxata sunt ...
... non ... Sic autem indul-
gentie ... sonat ...
valet ... penitentiam ...
... fuisset et si ...
vel ...
in ... debet ...
... indulgentia ...
Sic plenaria indulgentia ...
... plenaria pena relaxatur ...
... valet et ... ad ...
indulgentie ... remissionem pene ...
... et absolutionem et confessionem ...
... satisfecisset ... satisfactio
... [illegible]
... valeat ...

Item ... dicit indul-
gentia ...
dicit quod
debet ...
valuisset
si ... et
... fuisset

ad specialis instantie mereretur absque
additione nove culpe · proculdubio si
fuisset peccatum magis manifestum ad alios eru-
baret Unde quo ad remissionem
pene debite in purgatorio vel
imposite a sacerdote · penitentia
indulgentia tantum valet quantum sonat
dicit Alex. de hal. · et bonaventura hoc sonat
quod sibi proponit et secundum quod ea decet
facere Unde si pauper dat unum de-
narium secundum quod eum congruit dare sic
habebit indulgentiam quam dat pro parte
pertinentibus manus adiutricis · sic di-
vites qui dat unum ducatum sed non
contrario quia si ducatos vellet dare vix
denarium non reciperet et porrexisse
manus adiutricis etc non habebit
tam de indulgentia sicut necessitas
dicere et auxilium dedisse alibi da-
do obolum sed secundum quod convenit dare
Addit quoque bonaventura in scripto d. xx
licet hoc non sonat quod augetur in
indulgentia secundum quod ea docet Ratio sum
non debet dimittere qui facultatem
sic sibi placet quia licet non tenebat
secundum de indulgentia illa tamen semper habebit
de remissione pene et de facto quia non
haberet secundum facto eorum paribus
facto ubi non dat et illam indulgentiam
Nota quarta Ordinis Anthoniani:
ad ista remissio que in
forma fuit indulgentie quamlibet non
fiat per gratiam indulgentie

est sacramentalis / ideo non requi-
de necessitate notitia peccatorum / hec forma
absolutionis peccatorum sacramentalis, sed
presupponit quod sit hic vel antea corde
contritus et ore confessus. Cum
raro confessio sit [illegible] ideo pecca-
integralis penitentie. Unde gratiosa
indulgentia non sit supplere nisi tercia
satisfactionem. Contritionem et confessionem
supplere non sit. Non enim sit quivis
alio contritus vel confiteri sacramentaliter
propter presentem in necessitate loqui
[illegible] sit alio satisfacere unus
[illegible] et [illegible] potestas remanet
[illegible] dispensator thesauri
qui [illegible] intendit per gratiam indulgentiam re-
cepto de ipso thesauro scilicet penarum Christi
et sanctorum [illegible] fideles ad satis
faciendum seu solvendum debita [illegible] penarum
non [illegible] contrat et confessus
sunt aliter confessa. Non hoc [illegible] sed
indulta. Sed quod det sibi plenariam re-
missionem peccatorum [illegible] et ore confessus et
contritus, non dicit sibi simpliciter que
est confessus. Si igitur aliquis est confessus
[illegible] et implevit formam
indulti [illegible] confessa iterum
confiteri. Sed si [illegible] et mor-
talia post ultimam confessionem [illegible]
de illis oportet confiteri
[illegible] remissio
ut ad illa [illegible]
pene debite pro illis. Iterum [illegible]
semper [illegible] iterata frequenti

gerson

[illegible] peccata sunt que non sunt confessa
sacramentaliter [illegible] [illegible] facta oblita
non oportet quod de illis [illegible] confessio
absolutus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non debet
oblivio [illegible] ab illa [illegible]
confiteri habitu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non obligat ad
[illegible] [illegible] [illegible] oblita non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] delegitur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generalis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de illis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] indulgencias non est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] absolutionem a [illegible] [illegible]
[illegible] debita [illegible] [illegible]
toto vel in parte [illegible] [illegible]
requiritur certa forma [illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible]
complicare [illegible] [illegible]
[illegible] dat [illegible] q dat [illegible]
[illegible]

[illegible] in [illegible] confessionem efficiatur aliquis
aliquis de articulis [illegible] [illegible] sicut
confessionem efficiatur [illegible] [illegible] quam
volt generaliter [illegible] [illegible] non est illa
debet [illegible] [illegible] quia dicitur sed
hec non est necessaria ad consequendum
effectum indulgencie

Conclusio responsalis

forma privilegii consideranda est
quia si secundum formam papalis littere
indulgencia conceditur accipientibus
[illegible] subsidium [illegible] sancte cruciate
signatores statim habet indulgenciam
[illegible] si decedat [illegible] iter arripiat
quia sic [illegible] causa indulgencie [illegible]
non [illegible] votum emissum. Conclusio
cum [illegible] voti [illegible] interpretatione
licet non [illegible] executione confessio
[illegible] et debuit [illegible]
fecit [illegible] ad [illegible] facere et pre-
tendit [illegible] talis [illegible] intencio [illegible]
[illegible] aut forma [illegible]
[illegible] dant [illegible] indulgencia
papalis [illegible] [illegible] ultra
debet [illegible] qui decedit antequam transfretat
mare ille qui [illegible] indulgenciam [illegible] plena causa
non [illegible] indulgenciam [illegible] iste non habet
[illegible] [illegible] [illegible] indulgencie [illegible]
[illegible] causam [illegible]
[illegible] plena causa [illegible] quia dat
[illegible] [illegible] expressa [illegible] pape
indulgencia [illegible]
[illegible] sufficiat solum votum et propositum

pa pb

24

bona voluntas sufficit ad merendum licet non ad satisfaciendum

vel [illegible] potestatem pertinere predicatam
sed [illegible] quod sit vere et interpreta
tive [illegible] dicta appellatione [illegible]
[illegible] et voluntatem [illegible] per illud
quod habet et quod potest acceptare aut [illegible]
per illud quod non habet ex [illegible] quod

Arguitur [illegible] signatur ante iter
accipiat habet plenam indulgentiam
si moritur [illegible] Ad hoc quod indulgentia
valeat alicui requiritur quod sit vere pe
nitens et confessus ut continetur in
litteris pape sed crucesignatus decedens
dum iter assumptum habet votum quod requi
ritur sed formam litterarum pape ad
[illegible] plenam indulgentiam peccatorum
[illegible] si non fuit contritus et
confessus ergo plene percipit indulgentiam
[illegible] licet dicitur sit contritus et confessus
[illegible] iter accipiat
et sic moritur [illegible] indulgentiam [illegible]
non consequitur [illegible]
Et hoc si iter [illegible] quod ista indul
gentia habent qui vult [illegible]
[illegible] qui est in cruce signato
transfretare [illegible]
deficit quod est principalis causa indulgentie
[illegible] indulgentia dum peccatorum [illegible]

Ad [illegible] indulgentia [illegible] ad omni
[illegible] ad culpam [illegible] quantitatem
[illegible] penam sed [illegible]
[illegible] indulgentiam dum peccatores
[illegible] nulla pena [illegible]
[illegible] pape [illegible] habet [illegible]
[illegible] statim [illegible] sed [illegible]
ad [illegible] solus deus dimittit culpam

4 [illegible]
[illegible]

remissio
[illegible] gratiam dei in [illegible]
[illegible] dominus dimittit culpa [illegible]
[illegible] ministerio [illegible] sacerdotis
[illegible] sacramentum remis
sionis posita in baptismo vel penitentia
Et indulgencia non extendit se
ad remissionem culpe quia non est sacra
mentalis et ideo non sequitur ordine
[illegible]. Item non [illegible]
indulgenciam [illegible] si sit [illegible]
Et ideo [illegible] indulgencia pena totalis
remittatur si causa subsit [illegible] aut si
causa [illegible] causa indulgencie
[illegible] significato [illegible] ut [illegible]
[illegible] de [illegible] dicit quod non
Ar[illegible] Augustinus in [illegible] tollit et [illegible]
est [illegible] abstrahit [illegible]
[illegible] pro [illegible] aut [illegible]
[illegible] remissionem [illegible] [illegible]
[illegible] reformationem [illegible]
[illegible] satisfaccionis [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ad reformationem [illegible]
[illegible] sustinuit ad [illegible]
[illegible] ad gloriam [illegible] evolare
non potest ad [illegible] purgatorii [illegible]
[illegible] penitencia [illegible]
[illegible] satisfaccio et penitencia [illegible]
[illegible] sustinere Et [illegible]
[illegible] indulgencie [illegible] sacramentalis
[illegible] et [illegible] satisfaccionis
indulgencia [illegible] supplet [illegible]
[illegible] et penitencia [illegible] pena qua
[illegible] imputatur ipsi ac
alius sustinuit [illegible] et ideo [illegible]
si ipse sustinuisset

pene tollitur. sed non excedit. Unde confessores
peccatorum et mediocribus quod aliquam [illegible]
[illegible] penitentes ad peccata [illegible]
eos [illegible] ad [illegible] sanandas
[illegible] et labor satisfactionis. Et ideo
cruce signatus dum vivunt [illegible]
et sic non [illegible] satisfactionis [illegible]
[illegible] sit [illegible] a [illegible]
licet reatus pene sit totaliter solutus
nec ad hoc requiritur aliquis labor [illegible]
passiones crucis labor sufficiat [illegible]
tibi aut non [illegible] [illegible]
sed solum liberans a reatu pene [illegible]
cruce signatus [illegible] dum ea
facit [illegible] in [illegible] pape [illegible]
Arguitur [illegible] sacerdotem [illegible]
[illegible] verbis Ego absolvo te ab
omnibus peccatis tuis [illegible] cruce signatis
[illegible] [illegible]
quilibet alius [illegible] sacerdote
absolutus [illegible]
[illegible] verbis sacerdotis dicentis absolvo
te ab omnibus criminibus tuis [illegible]
ad penam sed ad culpam [illegible] absolu-
tionem [illegible] [illegible]
aliquem absolvi ab una culpa qui
absolvatur ab omnibus. pena non sit
totaliter [illegible] dimittitur [illegible]
[illegible] [illegible] absolutione sac-
ramentali pena dimittitur totaliter [illegible]
[illegible] indulgencie [illegible]
[illegible] Ioh viij mulieri adultere Non

Ioh 8

te quadratis unde et amplius noli ponere

Dubitatur · d · in meliori

statu moriatur ille qui moritur · in

via eundi ultra mare vel ille qui

moritur in redeundo Et videtur quod

sic Quia qui moritur eundo est

prosequendo votum suum vel se morti ex

ponendo [illegible] ista moritur [illegible] mar

tir [illegible] moritur redeundo non

moritur [illegible] exponendo se

[illegible] Et ista moritur [illegible] confessor [illegible]

maior [illegible] status [illegible] martirum

[illegible] confessorum [illegible] meliori statu

[illegible]

[illegible]

[illegible] moritur [illegible]

moritur [illegible] in redeundo de ultra mare

vel ille qui moritur in eundo [illegible]

[illegible] moritur moritur

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et certum

[illegible]

[illegible] in redeundo [illegible]

[illegible]

[illegible] habet [illegible]

habet [illegible] habet [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] forte [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

Crucesignatus

meritorum quam reddit genus operis con
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] opera moralia in [illegible] [illegible]
continuavit vota sua [illegible]
moritur [illegible] [illegible] confirmavit
sed e [illegible] in pro [illegible] [illegible] melius
e [illegible] et [illegible] ergo melius
moritur in reddendo [illegible] moriendo
[illegible] ad [illegible] [illegible] oppositum
[illegible] quod illud [illegible] [illegible]
morte [illegible] [illegible] habuit [illegible]
[illegible] [illegible] meritum [illegible]
a peccato [illegible] custodiunt. hec autem
e arti. viiij. q. [illegible]

mortem [illegible]

dubitatur [illegible] possit
accipere [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] non valet
[illegible] et videtur quod sic [illegible]
[illegible] debet homo [illegible]
salutem [illegible] salute alicuius [illegible]
[illegible] salute [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] petere [illegible]
non debet hec [illegible]
saluti [illegible] [illegible]
dubito [illegible] ea [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
reprehendit phariseos qui [illegible]
[illegible] mittere mandatum de honorando
[illegible] ut aliquid voluntarie oblacere
deo offerre [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ergo [illegible] ut bona
que essent [illegible] ad ministranda [illegible]

hec dicuntur e arti. iiij. q. [illegible]

D. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordine [illegible]
[illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] una actiua [illegible] respondet actus [illegible]
[illegible] alia [illegible] passiua cui respondet actus [illegible]

quiete ... primam ... [illegible] ... quod ve-
hius erat ... deo ... [illegible]
pro ... et spiritualiter ... necessitate
aut duo ... [illegible] ... erat ... [illegible]
... caput ... ut dicit ... [illegible]
... Sed quod accipiat ... ad ...
... status ... [illegible] ... voluntas ...
... uxor sit ... [illegible] ... et de
... [illegible] ... ad castita-
tem ... accipiat ... et ...
uxore ... aut est si uxor ...
voluntate ... vel ... et possit
... et alber. dicit quod ...
... [illegible] ... facit
non ... [illegible] ...
... ad ... aut ... opposite ad
... [illegible] ... hoc est ad salutem
... [illegible] ... ut ... [illegible]
de salute ... [illegible] ... quodlibet

Incipit quodlibet tercium

... de angelis deo de
... de ... creaturis
angelicis ... de deo ... [illegible]
... corporalibus ... et quedam
... ad ... divinam et quedam
ad naturam humanam ... [illegible]
... divinam quesita sunt duo de
... potentia dei

Utrum deus possit facere ... maius ... forma

... [illegible] ... ista quod dicit
possit ... disputari ...
... loco ... [illegible]
et ... [illegible] ... deo ...
... [illegible] ... et ...
... [illegible] ... et ...
... [illegible] ... potentia
... [illegible]

disputat theo[logus] et p[hilosophus] [illegible] q[uia] omnipotencia dei
theo[logus] et considerat [illegible] considerat q[uod]
potencia dei [illegible] sit una [illegible]
[illegible] modo intelligendi pt
[illegible] notare [illegible] operativa
operacionum essencialium manencium ut sunt
intelligere et velle Alia est productiva
qua aliquid reale producitur Et hec
duplex vel ad intra vel ad extra
[illegible] potencia divina [illegible]
et spiratiua [illegible] potencia divina [illegible]
potest [illegible] creatiua actiua et factiua
et alio nomine [illegible] omnipotencia
appellatur [illegible] diffinitur Est potencia
actiua causatiua vel creatiua respectu
omnium creabilium seu causabilium et
potencia loco generis [illegible] causatiua vel
creatiua ad differenciam potencie qua pater
generat filium [illegible] et filius [illegible]
ducit [illegible] causabilium
seu creabilium [illegible]
Ex quo sequitur [illegible]
omnipotencia [illegible]
distinguitur [illegible] reale [illegible]
et [illegible] hoc [illegible]
sunt obiecta divine omnipotencie [illegible] solum
possibile causabile et distinctum reale
a deo [illegible]
[illegible] potencia actiua [illegible]
[illegible] reale [illegible]
causabiliter mediate vel immediate
[illegible]
[illegible] et [illegible] considerat quod deus est
[illegible]
[illegible]
[illegible] omnipotencie [illegible] omnipotencie
[illegible]

omnipotencia [illegible] divina ut [illegible] respectu omnium possibile fieri et contingentis [illegible] causabile [illegible] obiectum omnipotencie [illegible] theologos

[illegible]

Omnipotens. Aliquo casu theologice est e potentia actiua causatiua primi efficientis [illegible] vel causabilis primi [illegible] et hoc modo omnipotentia est sola credita a fidelibus [illegible] et est possibile [illegible] potentia ideo ad [illegible] potentie [illegible] possibile [illegible] correspondet omnipotentie e illud [illegible]

[illegible]

Nota [illegible] omnipotentie [illegible] omnipotentia [illegible] potentia [illegible] omnipotentia [illegible] theologice [illegible] omnipotens [illegible] omnipotentia [illegible] efficiens habet [illegible] potentia [illegible]

[illegible]

contra [illegible] sim ea esse actu et
conveniat mat[erie] ens separate ab ea forma

Actus duplex scilicet actus entitativus

Nota secundo actus est duplex scilicet
entitativus et transcendens et est ille
quo aliquid habet esse extra causa
sua et actu in se existit unde iste
actus non est nisi propria entitas rei
et dicit status [illegible] separat
mam ab ea forma [illegible] esset in
actu entitativo [illegible] actus [illegible]
dens [illegible] convenit [illegible] Aliud est actus

Actus formalis

formalis et est ille quo res est in
actu completo et perfecto et specifico et
idem actu non [illegible] mat[eri]a sed forma
unde dicit aliquam [illegible] habere
esse formale [illegible] quod est
[illegible] actu entitativo [illegible]
esse [illegible] formatum [illegible] aliqui dicunt

Nota tertio [illegible] in [illegible]
actu [illegible] perdit [illegible] potest [illegible]
[illegible] fundamentaliter [illegible]
[illegible] in aliquo [illegible] forma aliqua
vel [illegible] non limitata seu contracta et
[illegible] se extendens ad [illegible] actus
effectus [illegible] illi [illegible]
[illegible] et exemplo [illegible]
ab ante ad [illegible]
[illegible] actus [illegible]
[illegible] effectu [illegible] vera [illegible]
[illegible] actu [illegible] effectu
[illegible] agit [illegible]
[illegible] in actu [illegible]
de calore [illegible] se subsistente vel in

aliquo subiecto existente quod recipit ipsum
secundum totum eius posse sequitur quod habet
virtutem ad producendum omnes actus et
effectus caloris. Si vero aliquod subiectum
non recipit calorem secundum eius totum
posse sed in aliqua graduatione et limi
tatione non habet virtutem activam respectu
omnium actuum vel effectuum caloris
2a propositio Virtus dei activa se extendit
perfectione ad totum esse Et ad omne
id quod potest habere rationem entis [illegible]
ipso de toto ente causabili [illegible]
illo aliquo invenitur forma aliqua
vel natura non limitata seu graduata est
virtus eius se extendens ad omnes actus
vel effectus convenientes illi nature ut patet
Sed in deo invenitur natura essendi absque
omni limitatione et graduatione ergo ipso vera
[illegible] dicitur est ipsum esse subsistens
3a propositio Illud solum potest excludi a
divina potentia quod repugnat rationi entis
[illegible] propositio 2a Et hoc non potest dici
[illegible] potentie sed quod ipsum non potest esse eius
[illegible] aliquid simul sit et
Ratio [illegible] aliquid
non [illegible] deo fieri non potest nisi aliquid
[illegible] includens [illegible] illud solum potest
excludi a divina potentia quod repugnat
rationi entis sed aliquid simul esse et
non esse etc. ergo propositio vera [illegible]
premisse infert conclusionem [illegible]
Conclusio A deo fieri non potest quod materia sit
sine forma [illegible] rationem [illegible] sit
[illegible] quod est pura potentia [illegible] actu
[illegible] esse sine omni forma [illegible]

Acne no pt face q[illegible] implicat q[illegible]
sed mam esse [illegible] forma implicat q[illegible]
Aoz pz qo [illegible] quta boz p mam
esse imediam [illegible] existendo e esse.
actu a qa actu [illegible] secunda no est.
actu cum esse. alin no pt uisi per
forma ha hoc. l. de [illegible] d. t. omne es
est a forma. Et p[illegible] plur arest. dicit
[illegible] dat esse rei. Et sic sequitur
for [illegible] dat esse. actu t no esse.
q ma [illegible] actu t [illegible]

Arguitur plus dependet causa a
ma a forma [illegible] no obstante
[illegible] dependencia causa pt esse [illegible]
[illegible] dependet forma [illegible]
[illegible] et ma [illegible] forma [illegible]
plus dependet [illegible] [illegible]
[illegible] aliud [illegible] causa [illegible] est
[illegible] ma forma [illegible] ma [illegible] est
[illegible] et no causa [illegible]
pri. [illegible] altera [illegible]
[illegible] faciendo [illegible] absoluto [illegible]
[illegible] maiore de causa actualiter actuale
e [illegible] possibile actualiter no aut ma [illegible]
[illegible] e forma [illegible] ad [illegible]
nullam forma [illegible] [illegible] ma [illegible]
[illegible] causa [illegible] pt [illegible] causa [illegible]
[illegible] essentia [illegible] causa [illegible] no [illegible]
[illegible] formalis causa [illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] subiectu no aut ma
ut esse pt esse [illegible] no aut [illegible]
causa forma. Doctor [illegible] sic [illegible]
[illegible] forma dependet [illegible] suu esse a forma
materia dependet [illegible] esse causa
[illegible] causa a [illegible] pt [illegible] causa
[illegible] qo [illegible] no e [illegible]
dependet a [illegible] sic [illegible] causa [illegible]

[illegible] actu e [illegible] [illegible] no [illegible] actu

[illegible] materie [illegible] prior actus [illegible] est per se [illegible] secundum
de qua [illegible] actus [illegible] secundum [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] quod [illegible]
e forma [illegible] Et [illegible] [illegible]
fit [illegible] subsistere secundum [illegible] non implicat [illegible]
aliquam [illegible] non dat aliquid [illegible]
de se secundum [illegible] actus sic et forme Et [illegible]
si daret ei esse subsistere esset implicatio
[illegible] vel [illegible] esse [illegible] [illegible]
alius subsistere ut [illegible] fundamento [illegible] in
[illegible] [illegible] sublato [illegible] illud [illegible] in
[illegible] [illegible] causa sustentativa [illegible]
materia [illegible] esse in forma ut in
fundamento vel [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] quod dat esse et [illegible]
causa [illegible] est forma secundum [illegible] dat
esse [illegible] forma Ideo nulla res dat esse sine
forma sic nulla res dat esse formale secundum
formam

Ar[gumentum] huic: pro [illegible] dicitur homo est impossibile capud [illegible]
omne est verbum sed manum esse [illegible] forma est [illegible]
ergo deus est hoc possibile [illegible] que ac[illegible]
Respon[deo] de verbo [illegible] et intelligibile [illegible]
est ad intelligibile manum esse [illegible]
[illegible] forma
[illegible] esse in actu contingit dicit [illegible]
Aliquo quando et quando [illegible]
[illegible] actu omne [illegible] quodlibet contradictione [illegible]
est [illegible] ad illud [illegible] in actu [illegible]
esse [illegible]
hoc ad [illegible]
[illegible]
hoc [illegible] sed [illegible]

ipsum. Et quod deus sit productor eius actus
ra causa absoluta tres causas ... ideo
sit conservare actum sibi subiecto quia materia solum
esse actuale dependet a forma inquantum forma
est ipse actus eius quod non existit
tertio Contingit deus primo causat
sive creat sed simpliciter conservare sed
depend... simpliciter creat materiam quod sit simpliciter
conservare et sit esse sibi forma
hoc quod materia est aliquid in entibus non
causalitatem ... in ... [illegible]
et incorruptibilis ... a solo deo
creata ... duplicatur
primo de causalitate cause efficientis
de causalitate cause formalis
deus ... dico quod deus ... solo
... conservat materiam ...
et simpliciter ... cause formalis
efficientis non ... simpliciter causat materiam
primo ... materia sola forma simpliciter esse ... a forma pro-
... forma ... de medio effectus non aut
cedit quod ... forma ... mat
formalis ... realiter distincta ab alio alio
Alio ... esse absoluta ...
et ... forma ... quod
illis ... materia ... non dependet
tor ... quod ... absolutum est non
posterius Et ... illud posterius ... relativa
cognoscit ut ... et filius
se mutuo ... forma ... relativa quod con
hoc ... fundamentum est
stituunt ... fundamentum ... materia ...
fundato forma ...

2o movetur materia dicit fundamentum naturae. Et
anima in multis locis dicit quod creacio fuit
origine terra aqua ad magis quam ad formas
[illegible] quam acer contra ubi utrumque est actu
vel [illegible] actu esse cum [illegible] semper precedit
actum. Secundo omnis sit in potencia et
reliquum sit actum non est verum quia [illegible]
[illegible] potencia secundum actum ponitur
aliquid esse actu secundum actum [illegible] simpliciter
generacionem sic autem est cum ponitur materia
esse secundum formam

Ad [illegible] quod sit de qua causa materia
[illegible] sit aliud causare materia secundum
formam sit causare materia per formam esse
[illegible] sit causare esse actuale
actuale quod sit causare [illegible] materia
in materia secundum formam [illegible] de qua fit
sit secundum formam [illegible] quibusdam [illegible]
mediatibus causis [illegible] sit facere
secundum quod [illegible] causa [illegible] a causato
suo non removetur ab eo causa [illegible]
[illegible] non [illegible] ad placitum
maioris [illegible] de causis mediatis
[illegible] efficientibus secundum [illegible] de causis
[illegible] formalibus [illegible] sit facere
[illegible] albedinem et [illegible]
album secundum albedinem [illegible] secundum corpore et
[illegible] quod non facit [illegible] et [illegible]
[illegible] materia [illegible] non sit [illegible] aut
[illegible] non sit [illegible]
semper [illegible] causato [illegible]
[illegible] a causato [illegible] actu
[illegible] forma aut [illegible] actu
[illegible] sic causa formalis
et non sic causa efficiens ideo [illegible]

Notandum [illegible] materia [illegible]
[illegible] materia [illegible] quod [illegible]
non sit facere quod materia sit secundum formam [illegible]

333

Nota quod dominus Richardus in 2° distinctione 12 [illegible] ma-
teria capitur dupliciter vel pro re pure potentiali
inmutabili et actualitate quali[illegible] et
incorruptibili vel pro materia recipiente [illegible]
formam [illegible] manet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
accipiendo materiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actu [illegible]
[illegible] [illegible] potentiam quod [illegible] accipiendo
materiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse sub
forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
illo esse et dare sibi esse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] esse in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sibi dare et dat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alteracio et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible] in eo remaneat [illegible]
[illegible] [illegible] esse et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dimensio p n̄ recepta forma q̄ reali
altera pro oppositi [illegible] non est p le
quantitas pote[n]tiam sed ... [illegible] pote[n]tia
esse [illegible] dimen[sio]nem potentiam p le e[st] quan[titas]
formalis sz actualitate q̄ e[st] forma ·
hoc q̄ facit pt maioris sed forma Et g[ratia]
p[ro] materia pote[n]tiam non est stare [illegible]
[illegible] p pote[n]tiam dimen[sio]nem pt ab eo sed tu [illegible]
q[uod] [illegible] separari · t[amen] separat[u]m esse [illegible] Et [illegible]
oppo[sitio] [illegible] [illegible] · 9 · 6 · fortius oppositio
[illegible] a e[st] [illegible] causa reale pro[ducta] et [illegible]
n[on] deb[et] [illegible] [illegible] augm[en]ta in [illegible] [illegible] · [illegible]
dimensio [illegible] [illegible] esse te et altera esse [illegible]
esse te ut augm[en]ta[ti]o[n]em [illegible] aliud esse [illegible]
[illegible] p[ri]ma
Item [illegible] e[st] actu[s] [illegible] e[st] potentia sz [illegible]
[illegible] [illegible] et actu[s] [illegible] oppo[n]itur [illegible] [illegible]
[illegible] actu[s] formalis [illegible] oppo[n]itur [illegible] [illegible]
et [illegible] actu[s] entitativus [illegible] [illegible] [illegible] e[st] · actu[s]
[illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] · actu[s] entitativus
sed non in actu formali

dicto. Alia opinio est Scoti et suorum qui
dicunt quod deus potest hoc facere ut probat
racio. Opportet [illegible] concordiam
ut generaliter [illegible] de forma
substancialia loquimur [illegible] opinio et hoc
[illegible] conformat substancia [illegible]
[illegible] creature ad creatorem quod de quo
potest facere [illegible] de creaturis
ad deum tamen creatura ad creatorem
[illegible] sit dependencia hec creatura potest esse
deus [illegible] aut forme et accidens
substancie [illegible] aut [illegible] de forma dicta
[illegible] forma dicta requirit deum
facere [illegible] opinio et hoc
quod non contradicit deus aliquo facto
dicto relinquere facere et [illegible] sic sunt
[illegible] forma sigillatim [illegible]
[illegible] potest esse [illegible] et [illegible] sunt
de [illegible] potest esse

b Deus posset facere quod idem corpus simul localiter sit in duobus locis

Noto primo quod corpus potest esse in loco dupliciter uno localiter
esse in loco [illegible] esse in loco localiter
in corpus [illegible]
nihil aliud est [illegible] corpus circumscribi
et comprehendi a loco secundum quantitatem
et dimensionem [illegible] esse in loco
[illegible] dimensive [illegible]
[illegible] esse in loco quod totum in toto
[illegible] quantitatem [illegible]
[illegible] corpus est in loco [illegible]
partes commensurate [illegible] partibus loci ita quod totum
in toto loco et una pars in parte loci et alia in alia
parte loci et nulle due partes [illegible] in eadem
parte loci

mentale quod est in loco per realem presentiam
et consistentiam tamen sub signo visibili
representante signum quod instituerit dominus
ipso corpore christi est in sacris altaris
hoc est sub illius speciebus et ut esse
per plures locos sacramentales [illegible]
localiter contineri esse in alio ut
in loco hic est in genere ab illo sed
in comprehensionem vel circumscriptionem vel loci
ei convenientem. Corpus autem christi convenientiam
sibi [illegible] et ei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] corporis
videtur [illegible] [illegible] corpus
christi tota remanente [illegible] in loco non ipse
corpus christi est in loco [illegible] [illegible]
sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ipse est in loco [illegible] [illegible] [illegible]
in loco corporis ut in loco [illegible]
est in corpore quod ipse est in loco [illegible]
sicut [illegible] non [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
corporale ut in [illegible] ut in loco
[illegible] sub ipse ut in loco [illegible]

Nota [illegible] Cum [illegible] [illegible]
est duplex [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible]
et [illegible] sunt localis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] remota [illegible] [illegible] dicat per
magis [illegible] [illegible] corpus [illegible] posse esse
[illegible] [illegible] localiter [illegible]
[illegible] in [illegible] illorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corpus christi non posse [illegible]
[illegible] [illegible] altaribus [illegible] [illegible]
esse in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia
corpus simul non posse [illegible]

Ad [illegible] adl[illegible]taci[on]e p[ro] q[uo]d o[mn]e d[icitu]r soli de bapt[ism]o
[illegible] e impassibile [illegible] sunt esse [illegible] d[ivers]a et
p[er] [illegible] et [illegible] sunt et esse in eis
interposito se [illegible] esse [illegible] p[rae]dicta d[icitu]r q[uod]
s[ecundu]m partes in diversis locis multa agenda
[illegible] non oporteret ip[su]m aliquid pati ab ip[s]is
sic nec in uno loco [illegible] posset suppedi[tare]
actus illorum agentium
Nota ult. [illegible] q[uod] [illegible] et corpus
Christi non est in [illegible] a [illegible] sic in loco p[ro]p[ri]e
ut corpus quod est in loco circumscriptive est ibi
s[ecundu]m [illegible] dimensione [illegible]
[illegible] loco suo sua [illegible] dimensiva
[illegible] in toto [illegible] in quantitate
[illegible] est [illegible] alterius p[er] modum
[illegible] quantitativa commensurata dimensionibus
Quod credit [illegible] ista corporis [illegible] panis
[illegible] ista tamen non est ibi sub suis
dimensionibus localiter sed p[er] modum substantie ista nec
ista corporis [illegible] ista corporis [illegible]

i[n] s[e]c[un]d[u]m illa[m] dimensione[m] q[ua]m erat s[e]c[un]d[u]m [illegible]
Et ideo s[e]c[un]d[u]m [illegible] ratione [illegible] dimensio[n]is [illegible]
localiter erat ibi [illegible] ad loc[um] [illegible]
[illegible] dimensionib[us] Itaq[ue] [illegible]
[illegible] corp[or]is [illegible] ad locum [illegible]
mediante [illegible] corporis [illegible]
Et [illegible] corporis [illegible] e[st] in hoc sacr[amento]
localit[er] [illegible] Corpus [illegible] no[n] e[st] in hoc s[acramento]
diffinitive q[uia] sic no[n] [illegible] in hoc all[illegible]
[illegible] vnu[m] corpus no[n] p[otes]t simul esse in diuersis
loc[is] localiter [illegible] [illegible] [illegible]
virtute diuina [illegible] applicet [illegible] con[illegible]
[illegible] de [illegible] licet [illegible]
[illegible] loco [illegible] ita [illegible]
agendo [illegible] impedi[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] ad [illegible] corpo[re] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] alteri [illegible]
[illegible] loc[o] [illegible] alte[illegible]
simpl[ic]it[er] [illegible] supplebat [illegible] vel [illegible]

in corpore loci localiter Unde [illegible]
ponit dicit [illegible] hugo li. 1. de
sacramentis parte 8. Non est mira si
invisibilis invisibilia operatur quo
porrigit mirari si corpus unum quod
hic in diversis locis simul esse voluit
[illegible] quam homo fecit et locum in
corpore et corpus in loco quem fecit
ut corpus unum in loco uno esse fecit
sic voluit et aliter si voluisset
facere potuisset [illegible] per
virtutem sacramenti altaris [illegible]
opus ostendi probabile esse vera
Certum [illegible] necessarium [illegible]
corpus domini [illegible] corpus est in diversis
altaribus simul sub diversis speciebus
sacramentalibus [illegible] in diversis
locis simul non est in [illegible] speciebus
illis et [illegible] diversitatem [illegible]
[illegible] sub illis speciebus [illegible]
[illegible] illis cum sua corporis [illegible] est
sub illis [illegible] non [illegible] aliquid aliud
sub illis speciebus [illegible]
[illegible] corporis eadem uno
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] corporea
[illegible] eadem [illegible] sub
[illegible] in diversis locis
[illegible] in diversis
[illegible] potentiam [illegible]
[illegible] in diversis speciebus ita
[illegible] simul in diversis locis [illegible]
ut non esset in diversis locis [illegible]
[illegible] sua corporis esset in illis
[illegible] cogita [illegible] et [illegible]
[illegible] illud [illegible] et si [illegible]
esse [illegible] non [illegible] in [illegible] non erit
esse [illegible] non erit
[illegible] quod [illegible] erit

esse et dimensiones [illegible]
aliorum habere quod deus possit [illegible]
[illegible] corporum [illegible] esse in diversis
locis [illegible] non [illegible]
non est aliqua ratio [illegible] quod deus
[illegible] facere corpus [illegible] et
[illegible] non [illegible] esse [illegible]
possit facere [illegible] et [illegible]
[illegible] esse in diversis locis [illegible]
Nota 3o [illegible] alia oppinio
dicit quod [illegible] deus possit facere
unum corpus esse in diversis locis
sacramentaliter ut corpus christi in diversis
altaribus [illegible] diversis [illegible] sacra-
mentalibus non [illegible] possit facere unum corpus
in diversis locis localiter [illegible]
[illegible] est in loco locali est in loco [illegible]
et secundum legem loci [illegible]
[illegible] ut ista [illegible] locatum
ut nihil de locato sit extra [illegible]
corpus autem christi est in loco sacramentali
est in loco [illegible]
[illegible]
aliquid [illegible]
[illegible] corpus [illegible] in sacramento
in loco [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] loco [illegible] est in loco
[illegible] corpus [illegible]
[illegible]
[illegible] et non secundum legem loci [illegible]
[illegible] non possit facere unum corpus esse [illegible]
[illegible] in diversis locis localiter [illegible]
[illegible] non [illegible] aliquod defectum
divine potentie [illegible] divine potentie [illegible]
[illegible] includit [illegible]

[illegible] non potest esse [illegible]
[illegible] locorum [illegible]
corporis [illegible] immediate
[illegible] diuisi [illegible] potest esse in [illegible]
[illegible] continuum corpus
[illegible] potest [illegible] moueri localiter
ad [illegible] oppositas sunt [illegible]
[illegible] partes inferiores
[illegible] motu mouetur ab oriente
[illegible] motu [illegible] superiores
sunt [illegible] ab [illegible] occidente
in occidente [illegible] illo [illegible]
[illegible] motu [illegible]
ad [illegible] et sunt [illegible] illius
motu mouetur [illegible] ad [illegible]
contrariam [illegible]
corpus [illegible] non [illegible] sunt moueri
ad [illegible]
[illegible]
[illegible] sunt in
diuisi [illegible] in quolibet
illorum locorum [illegible] immediate
aliquo [illegible]
[illegible] non sit
diuisi [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
Conclusio [illegible] non potest [illegible]
[illegible] localiter sunt in
[illegible]
diuisi [illegible] sunt [illegible]
[illegible] diuisi [illegible] localiter
corpus [illegible] sunt [illegible] in [illegible]
[illegible] sunt [illegible] in [illegible]

Ad 2m quia deus non potest facere id quod est
dedecet ad modum [illegible]
[illegible] ...
[illegible] ...
[illegible] deorsum [illegible] et [illegible]
et [illegible] quia [illegible]
[illegible] calidum et frigidum ut si
esset in [illegible] calida et [illegible]
[illegible] minus [illegible]
deus non potest facere [illegible] implicantia
[illegible] in corpore [illegible]
in [illegible] localiter implicat [illegible]
tradictoria [illegible] Ad 2m [illegible]
Agentis non est potentia [illegible] aliquid
[illegible] non fuit [illegible]
[illegible] duo contradictoria non est [illegible]
[illegible] deus non potest
facere duo contradictoria [illegible]
[illegible]
[illegible]
alia [illegible]
affirmativa [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] alia [illegible]
[illegible] et [illegible]
non [illegible] ita [illegible]
[illegible] moveri et [illegible]
[illegible] et quod [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] localiter [illegible]
[illegible] [illegible]
a [illegible] implicare
manifestam [illegible]
[illegible] infert [illegible] negatum ut sequitur

[illegible] corpus quod est in aliquo locali pro[illegible]
in loco [illegible] loca et ista [illegible] sunt sicut extremi
locati et locati [illegible] corpus sunt in
in diversis locis localibus [illegible] terminum [illegible]
[illegible] terminus [illegible] locati [illegible]
[illegible] et eadem sunt eadem
[illegible] eadem [illegible]
[illegible] continue esse [illegible]
[illegible] sunt [illegible] terminum diversorum locorum
distancia sunt [illegible] et distrahent [illegible]
aliquo duo distant [illegible] sunt media [illegible]
[illegible] possunt ultra [illegible]
[illegible] et eadem sunt eadem
[illegible] sunt
[illegible] continue esse sunt
[illegible] hoc sunt [illegible] potenciam [illegible]
[illegible] facere [illegible] continuitate corpus
[illegible] locis [illegible] continuitate locorum
[illegible]

Item dicit de fame per famem appetitus [illegible]
calidi et sicci ille et appetitus [illegible]
vel [illegible] et urinam non dicit [illegible] ab [illegible]
ergo non variatur [illegible] variacionem [illegible] et [illegible]
quando si hic [illegible] aliter non [illegible]
eodem modo de [illegible] infirmitatis [illegible]
vita [illegible] dicit [illegible] non variatur [illegible]
variacionem [illegible] et si [illegible] infirmitatis aliter [illegible]
infirmitatis [illegible] non variatur [illegible] variacionem
per [illegible] non [illegible]
per [illegible]
per

corpus non videtur · quia sic esset quod non
movetur [illegible] non [illegible]
ratione et [illegible] distat [illegible]
quod non distat [illegible] ea [illegible]
[illegible] medietat

Arguitur difficultas de mutatione
[illegible] in [illegible] in actu
[illegible] alteratione [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] localis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] localis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] alterationem [illegible]
[illegible] localis [illegible]
[illegible] mutatione in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] difficultas [illegible]
[illegible]
[illegible] in illa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] individuale [illegible]
[illegible]

ab aliqo, e [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
locis simul includit [illegible] sic
[illegible] vacat [illegible] [illegible] duo corpora
[illegible] in eodem loco non includit [illegible]
[illegible] sic [illegible] non [illegible] a [illegible]
Ad [illegible] dicitur [illegible] potest facere [illegible]
[illegible] non [illegible] suo modo nali vel [illegible]
[illegible] non [illegible] potest ea facere sub suo
modo [illegible] nali [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potest [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non sub suo modo nali
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de facto
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub modo
[illegible] potest facere [illegible] in [illegible] Ad 4
nali [illegible] localis et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aliud [illegible] suo
modo nali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma
[illegible] non [illegible] [illegible] nihil [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] forma [illegible] potest facere [illegible]
[illegible] locis [illegible] non [illegible] potest
[illegible] simul esse [illegible] simul esse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] non locali et [illegible] [illegible]
[illegible] negative [illegible] [illegible] locis localis
[illegible] esse [illegible] non [illegible] esse
[illegible] [illegible] non localiter [illegible]
[illegible] in [illegible] locis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse simul in
[illegible] [illegible] localis et non [illegible]

sive nature non sufficit unum miraculum
sed requireretur contra impossibilitatem
vel incompossibilitatem sed per duo que tamen
essent simul vera
Ad quartum Angelus sit esse sicut
in pluribus locis diffinitive [illegible]
et esse indivisibiliter locis divisibilibus
et localiter quia [illegible] est
[illegible] et ibi [illegible]
determinato loco modo [illegible] que
[illegible] Angeli [illegible] ubi est
[illegible]
[illegible] ibi est [illegible]
[illegible] localiter [illegible]
[illegible] Angelus est [illegible]
non [illegible] esse ibi [illegible]
in loco [illegible]
essendi in loco [illegible]
[illegible] loco [illegible]
[illegible] locis et non [illegible]
sibi [illegible] diffinitive [illegible]
[illegible]
[illegible] aliquo loco [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non est in hoc [illegible]
[illegible] alibi [illegible] in hoc altari
[illegible] hoc [illegible]
et in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] impossibilitas
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ad hoc quod [illegible] sit verius [illegible] et verum
[illegible] in [illegible] ponitur [illegible] ad [illegible]
[illegible] scorsum [illegible]
persona [illegible] et ut
solum sit verum [illegible] hoc oppositum
[illegible] ponere [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] in ipso oppositum ponere [illegible]
[illegible] et quia ad [illegible] oppositum
ipso ponere [illegible] creata [illegible] creatam

in ipso est [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] a [illegible] quod fuit in clara visione.
[illegible] habuit [illegible]
[illegible] fuit [illegible] quod clare videbat [illegible]
[illegible] a creatore [illegible]
[illegible] habebant [illegible] fuit in [illegible]
[illegible]
fuit [illegible]

Aug(ustinus) ad litteram 4o in angelica [illegible]
Item sup(er) gen(esim) ad litteram [illegible] cogn[illegible]
du(a)e cognitiones una s(cilicet) matutina p(er) quam cogn[illegible]
res in verbo alia vespertina p(er) quam co[illegible]
gnoscit res in p(ro)pria natura [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qua cognoscit [illegible]
et res in verbo et quia [illegible] sunt [illegible]
p(er) quam cognoscit res in p(ro)pria na(tura) [illegible]
intelligentiae [illegible] [illegible] [illegible]
Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]
talem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et sapientia a [illegible] deo et [illegible]
[illegible] sunt cognitione [illegible]
intell(ectu)s de [illegible]
in ipsis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cognitio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et obedientiam [illegible] ad aliqua [illegible]
aliquo [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] non erat [illegible] [illegible] in actuali
[illegible] historia

[illegible]
b[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

oportet quod esset ibi diffinitive sicut
corpus circumscriptive diffinitive sub speciebus sacramenti

Utrum anima christi sua scientia
videt omnia in verbo. Dicendum

In christo tres scientie

fuisse [illegible] scientie. Prima diuina
et increata quae [illegible] personalis

diuina increata

[illegible] non [illegible] in
eo [illegible] superior [illegible] sua
scientia diuina increata et humana ac-
cepta [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in verbo duas
[illegible] [illegible] duas scientias

scientia beatorum

[illegible] [illegible] in verbo quam
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] simul [illegible] et
[illegible] [illegible] Tertia scientia fuit in verbo

infusa

[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] personalis [illegible]
[illegible] intelligibiles ad
[illegible] [illegible] possibiles
[illegible] [illegible]
[illegible] intelligibiles [illegible]
verbi [illegible] ut dicit

Nota quod

augustinus [illegible] in verbo
[illegible] [illegible] et [illegible]
sunt omnes thesauri sapientie et scientie
absconditi. Quarta scientia [illegible] scientia

experimentalis [illegible] acquisita

experimentalis sive acquisita de
qua dicitur ad hebre. [illegible]

Ad hebre quinto

[illegible] [illegible]
filius dei didicit ex his quae passus
est obedientiam [illegible]
est [illegible] scientiam [illegible] increata

est in ipso sicut omnes animam scientia tota
quia cognoscit verbum et res in verbo
et scientia infusa fuit predicta. Secundo quam
cognoscit res in propria natura per species
intelligibiles quas lumine intellectus [illegible]
et per nihil [illegible] [illegible] tertia non
philosophi non defuit huiusmodi [illegible]
a dei verbo [illegible] [illegible] dicit [illegible]
anima christi fuit non solum intellectus possibilis
sed etiam intellectus agentis [illegible]
et non [illegible] facit [illegible] [illegible]
ideo oportet dicere quod in ipso fuerunt
aliquae species intelligibiles per actum intellectus
agentis in intellectu possibili [illegible]
quod est [illegible] [illegible] scientiam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vocant
Nota 20 [illegible] [illegible] in [illegible]
infusum [illegible] [illegible] non fuerit. Et
est duplex [illegible] [illegible] infusum [illegible]
forma [illegible] [illegible] [illegible] dicitur
infusum [illegible] [illegible] forma
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]
vel [illegible] [illegible] forma [illegible]
quod recepit forma [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] debet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] et forma [illegible]
dicitur hoc non infusum et [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] recepta [illegible]
receptibilitatem in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] potentiae [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] infusa et [illegible] infusum est de
[illegible] [illegible] operacionem abstrahendi species intelligibiles
[illegible] intellectus agentis [illegible] [illegible] [illegible] intellectus possibilis
a fantasmatibus et iste [illegible] [illegible]
et [illegible] homo scientia acquisita a sensibus

[illegible] ... potentia ... [illegible]

... alterum ... [illegible]

... Noto 3o ... [illegible]

... [illegible] ... intelligat ... [illegible]

in mea ut planum posuerat erat [illegible]
intra s[ecundu]m quod quatuor s[ecundu]m ad intellectus
illumi[n]at[ur] [illegible] fiat in s[ecundu]m infinita intellectu[m]
s[ecundu]m determinate ad genus et spe[ciem]
supple et infinitum r[ati]o[n]e formae e[st]
ipsa divina essentia q[uae] e[st] absoluta
ab o[mn]i [con]tractione generis vel spe[cie]

Nota q[uo]d [illegible] in deo [ex]emplar
sua intellectiva q[uae] e[st] bonitas
et [illegible] illius ad q[uo]d [illegible] attendit
in placitu[m] d[iv]i[n]e voluntatis hoc e[st] de
bonis et de malis [illegible] q[uod] [illegible]
[illegible] [illegible] singularis [illegible]
malis [illegible] [illegible] [illegible]
s[ecundu]m notitia [illegible] illa e[st] sua vi-
sionis qua deus videt ea [illegible]
erit vel fuerit non solum in potentia
[illegible] s[ecundu]m in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] e[st] sue simplicis intelligentie
notitie qua deus cognoscit
[illegible] [illegible] et alias creaturas
et [illegible] et ista sua deus [illegible]
infinita [illegible] in cognoscendo
sua essentia [illegible] comprehendit eam et
quod sit sua simplex notitia [illegible]
simplex [illegible] cognoscit [illegible]
[illegible] cognoscit ea [illegible]
[illegible] per aliud [illegible]

Conclusio [illegible]
[illegible] notitie cognoscit infinita
simplex [illegible] non simplex [illegible]
[illegible]
[illegible] potentia [illegible]
[illegible] potentia

1. d. 39

hec sua [illegible] non sunt omnia

[illegible] ordinata [illegible] esse [illegible]

[illegible] sic essentia divina [illegible] [illegible] ita et divina
[illegible] sed dicit quod non potest comprehendi [illegible]
[illegible] ratione sue infinitatis quod non [illegible]
[illegible] et sic non potest comprehendi [illegible] quantumcumque
[illegible] potest facere lumen quod comprehendat [illegible] est ipsam
[illegible] intelligere quantum intelligibilis est et in
[illegible] ipsam intelligentes [illegible] tanta intellectum [illegible]
[illegible] [illegible] obiectum intelligibilitatem passive
[illegible] a nulla creatura comprehendi [illegible]
[illegible] et intelligibilitatem passivam
infinitatem [illegible]. Licet quod intellectus anime Christi intellexit
[illegible] divinam essentiam potest intelligere a creatura non
comprehendit hoc est non intellexit [illegible] potest
[illegible] videt quod anima Christi divinam [illegible]
[illegible] visibilis a creatura est. Solum intellectus
[illegible] comprehendit [illegible]
[illegible] intellectus [illegible]
comprehendere dicit intellectus aliquid [illegible]
[illegible] cognoscit sive distincte sive confuse
perfecte sive imperfecte

[illegible] aia xpi [illegible] sua [illegible]
aia q creata [illegible] ut [illegible] infinita
potest [illegible] ipso [illegible]
perfectio [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] aia xpi cognoscit infinita

Aia creata sicut aia q fuit in potentia [illegible]
creatura [illegible] potentia [illegible] creature [illegible] infinit[illegible]
[illegible] reducatur ad actum [illegible]
[illegible] ad actum [illegible] successiue [illegible]
infinitis duceret et ideo aia xpi [illegible]
[illegible] infinitas sicut in finita [illegible] simpli[illegible]
intellectus creatus sicut infinita sicut nulla [illegible]
sub potentia creature [illegible] [illegible]
[illegible] aia xpi non est sicut aia q deus [illegible]
[illegible] hoc [illegible] comprehendere deum [illegible]
cum nulla sit se extendere [illegible] aliud [illegible]
[illegible] comprehendere [illegible] cognoscere aia [illegible]
ad [illegible] se extendit sicut aia xpi non est [illegible]
uerbum [illegible] cognoscere [illegible] sit [illegible]
deum [illegible] non [illegible] sit [illegible]

[illegible]

potentia creature sit infinita sim-
pliciter et non simpliciter [illegible]
sit infinita [illegible]
[illegible] correspondet ad verbo [illegible] crea-
[illegible]
[illegible] in potentia creatu[re]
[illegible] potentia creature [illegible]
[illegible]
[illegible]
infinitatis [illegible] ad [illegible]
[illegible] non
[illegible]
[illegible]
[illegible] non
[illegible]
[illegible] infinita simplic[iter]
[illegible] : infinita :
[illegible]
[illegible] illa infinita [illegible]
[illegible] infinita [illegible]
[illegible] creatura est
infinita [illegible] infinita [illegible]
infinita [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad verbum dei [illegible]
[illegible] ad [illegible] cognoscendi [illegible]
[illegible] creatura [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
dei [illegible] infinita [illegible]
[illegible]
[illegible] ad cognoscendum infinita [illegible]
[illegible]
[illegible]
cognoscendi [illegible]

[illegible] ad infinita [illegible]

[illegible] dei [illegible] infinitum [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] infinitum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
infinita [illegible] infinita [illegible]
[illegible] infinita [illegible]
[illegible] infinitorum [illegible]
[illegible]
[illegible] dei ad illud non [illegible]
[illegible]
[illegible] infinita [illegible] ad [illegible]
[illegible]

Arguitur 2o [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] esse infinita [illegible]
[illegible] esse infinita [illegible]
infinita [illegible]
[illegible] infinita [illegible]
sed infinit[illegible]

Ar[illegible] voluntas [illegible] non [illegible]
[illegible] voluntas [illegible]
[illegible] voluntas [illegible]
[illegible] infinita [illegible]
[illegible] infinita [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad infinitum [illegible]
est [illegible] voluntas
[illegible] infinita [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] infinitatem [illegible]
est [illegible] dei [illegible]

Utrum oculus xpi post mor
tem dicatur equivoce oculus
vel univoce. hic quod videtur
concedens in illa vera [illegible]
corpus xpi fuit idem vivum et mortuum
sic eius corpus xpi fuit idem vivum et
mortuum sic dicatur corpus vivum
[illegible]
[illegible] equivoce
[illegible] equivoce [illegible]
[illegible] diffinitiva [illegible]
[illegible] diffinitiva
[illegible] forma [illegible]
[illegible]
[illegible] remanere
[illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] remanebit
[illegible]
[illegible] de pluribus
[illegible] de toto [illegible]
[illegible]
Nota [illegible] vivum et mortuum [illegible]
Corpus xpi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corpus xpi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corpus aut [illegible]

et mortuum fuit simpliciter sed quo ad aliam ypostasim unius et mortuum per verbi de alio simpliciter sed est omnino et totaliter et corpus vere hominis et mortuum non fuit simpliciter solum modo quo non fuit totaliter sed cum vita sit de essencia corporis viventis est enim predicatum essenciale non accidentale unde corpus quod desinit esse vivum non totaliter sed remanebat [illegible] sequitur quod non esset corpus corpus mortuum [illegible] dici

Noto 3o quod dicit damascenus libro 3o ca. 28 hoc nomen corrupcio duo significat unum sit hac humanas passiones scilicet laborem, clamorem [illegible] mortem sive separacionem [illegible] et quoad ista [illegible] non corruptibile [illegible] fuit corruptibile fuit corpus [illegible] quod [illegible] et [illegible] non [illegible] corruptibile [illegible] in [illegible] sed [illegible] essencia aliud corrupcio sit [illegible] corporis in ea [illegible] et [illegible] est elementa destrucionem et dissolucionem [illegible] corpus [illegible] non habuit ut ait [illegible] dabis [illegible] videre corrupcionem

Concludo [illegible] morte fuit equivoce [illegible] non [illegible] equivoce [illegible] alia [illegible] morte non [illegible] aristotiles 4to methaurorum

[illegible] mortuus [illegible] et manus mortua manus [illegible] et caro et os mortuum [illegible] et [illegible] et aqua [illegible] et destinatum ad [illegible] et [illegible] sit [illegible] non [illegible]

98 in [illegible]

[illegible] 98 [illegible]

ergo et oculus xpi post mortem non
fuit oculus nisi equivoce. Ad questionem
aliud [illegible] dicendum [illegible] quod unionem
que [illegible] ad corpus [illegible] accidentalis
ad corpus [illegible]
[illegible] et in [illegible] eius
fuit [illegible] alicuius [illegible] bonum
non dicatur oculus a [illegible] mortuus
nisi equivoce [illegible] de anima [illegible]
[illegible] que sic fuit de corpore
[illegible] in [illegible] sic de corpore
oculo [illegible] fuit [illegible]
[illegible] et [illegible] mortem
[illegible] ad totum corpus
[illegible] ad [illegible] corporis ut
[illegible] 2o de anima
[illegible] corporis [illegible]
[illegible]
[illegible] esse oculo [illegible]
[illegible] separatam que
[illegible] mortuum [illegible]
a corpore fuit mortuus [illegible] cum
non [illegible] fuit corpus [illegible]
[illegible]
Ad [illegible] oculus xpi post mortem [illegible]
non fuit equivoce oculus [illegible] corpus
xpi et [illegible]
[illegible]
[illegible] manserit unita corpori [illegible]
[illegible] post mortem ergo fuit
et [illegible] corpus xpi post mortem
idem [illegible]
et ante [illegible] fuit [illegible] oculus
non ergo oculus xpi [illegible] in xpo non
post mortem [illegible]
[illegible] ut homo mortuus non dicitur homo nisi [illegible] et oculus [illegible]
[illegible] operacionem que est videre dicitur oculus dummodo non [illegible]
[illegible] dicitur oculus nisi equivoce sicut depictus vel lapideus vel
[illegible]

est ni[si] unu[m] supp[osi]tu[m] divinu[m]. hec e[ni]m est
co[m]posito ratio[n]e et [illegible] [illegible] [illegible]
supp[osi]tu[m] in duab[us] naturis subsistens
et 3 [illegible] [illegible] [illegible] q[uod]
[illegible] nos fuit separata
in morte [illegible] [illegible] sed [illegible] fuit
corpe [illegible] [illegible] ut non [illegible] est
unio dei et hominis ut non [illegible] est
[illegible] in morte distinguit [illegible] homo
[illegible] corp[us] et a[n]i[m]am [illegible] no
fuit in morte separata ab a[n]i[m]a vel
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] capit
duplex [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] q[uod] corpus est [illegible] [illegible]
manet [illegible] [illegible] [illegible] verbi [illegible]
cum [illegible] morte [illegible] [illegible] verbi
[illegible] ad a[n]i[m]am [illegible] ad [illegible] [illegible]
manet [illegible] [illegible] corpo[rum] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
verbi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] natura est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] forma sua [illegible]
[illegible] [illegible] q[uod] verbum non [illegible] [illegible]
[illegible] forma hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] verbum [illegible] uno [illegible]
[illegible] [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duab[us] natur[is]
duab[us] [illegible] [illegible] ante [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et homo [illegible] [illegible]
[illegible] due na[tur]e dei et hominis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mortem est [illegible]
corporis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natura
[illegible] [illegible] q[uod] [illegible]

[illegible] vocatio aut equivocatio non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] loqui [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de hoc [illegible]
[illegible] et de morte [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de morte [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] medicat in corpore
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] veritate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vera [illegible]
significat [illegible] [illegible] [illegible]
significat esse [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] veritate [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vera veritate [illegible]
[illegible] [illegible] debet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] nullo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible] vere [illegible]
~~[illegible]~~ Item ad veram questionem
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] requiritur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in stomacho [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] est de esse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible]

ad questionem amplius sunt vera dimisso cibo et traiecto i corp[us]
assumptum quem peccatum non est quia scilicet in corpus illud fit. Unde

Modo 20 [illegible] manducatio [illegible]
[illegible] demonstrabat
[illegible] manducatio [illegible] indigerent
cibum [illegible] sibi necessarius [illegible]
[illegible] conversationem [illegible]
[illegible] demonstrabat
[illegible] digerendo
[illegible] sibi [illegible] consumit
et in [illegible] sicut
radiis [illegible] aqua [illegible]
[illegible] manducaverunt [illegible] resurrectionem

Condo [illegible] resurrectionem
[illegible] comedit [illegible] gustavit
[illegible]
cibum [illegible] resurrectionem [illegible] veritate
[illegible]
[illegible] resurrectionem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] voluit [illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible] salvatore [illegible]
[illegible] resurrectionem [illegible]
[illegible] cibum [illegible]
[illegible]
[illegible] comedisse in [illegible]
[illegible]
comederunt [illegible]
[illegible] vera [illegible] comederunt [illegible]
cum [illegible] videbant et [illegible]
[illegible] indigerent [illegible] illa indigentia [illegible]
[illegible] radius solis [illegible] resurrectionem
voluit [illegible] ad [illegible] et non fantasticum
corpus [illegible] erat corpus verum et non fantasticum [illegible]
fantasmata cum [illegible] corporalis [illegible]

In margine: [illegible] in [illegible] vapores; [illegible] comedere [illegible]; [illegible]; non [illegible] volumus [illegible] debeamus indigere [illegible] manifestandum [illegible] absorbet [illegible] voluit corpus [illegible]

ix corpora angelorum non surgent [illegible]

[illegible] ut hominibus [illegible] misterio [illegible]

[illegible]

veritatem [illegible]

Cor[illegible] [illegible] non erat [illegible]

ut [illegible] corpus [illegible]

[illegible]

[illegible] Cor[illegible] [illegible] angeli [illegible]

[illegible]

Cor[illegible] 3 [illegible]

[illegible]

[illegible] non [illegible] veritatem [illegible]

[illegible] solent comedere [illegible]

[illegible] corinth[illegible] xv.

[illegible] corpora [illegible] surgent corpora [illegible] non egeat

[illegible]

Marginal notes (right): nec vinea nec acceta nec pulcre [illegible] — Cristus non comedit [illegible] corpus [illegible] et qui [illegible]

incorporacionem [illegible] Christus in [illegible]
[illegible] [illegible] nobis [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] vera [illegible]
[illegible] Christo [illegible]
[illegible] fuit ad [illegible]
[illegible] [illegible] et
[illegible] corpus

Angeli [illegible] [illegible] [illegible] man
[illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] natura
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] male
[illegible] [illegible] habebat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aqua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aqua ita [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Utrum aliquo modo Angeli sint [illegible] racionales

[illegible] [illegible] primo [illegible] est [illegible]
angelus Angeli [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a deo adhoc [illegible]
aliqua misteria implenda [illegible]
[illegible] in o [illegible] ego mitto angelum
[illegible] et [illegible] viam ante faciem [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] angelus magni consilii
[illegible] [illegible] angeli [illegible] est [illegible]
[illegible] angeli dignitatis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sacerdotibus [illegible] [illegible]
et legem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] angelus domini [illegible] [illegible]
Angeli [illegible] de [illegible] dei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] corpora esse [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Cum officium angeli sit colere deum et dirigere [illegible] et voluntatem dei nunciare hominibus
Tercio dicit angelorum natura licet essentia
divina sit summa natura intellectualis tamen
angelus essentialiter nulla creatura intellectualis
alicuius substancie quia sit spiritus et deus
angelum nominat Non est sola completa
[illegible] angelus sic diffinitur est natura
intellectualis finita completa incorporea
simplex et immaterialis Anima intellectiva
est vero intellectualis finita incompleta co
stitutiva hominis in esse specifico et ultimate
perfecta simplex et immaterialis [illegible]
quia nulla anima sensitiva vel vegetativa
[illegible] sed anima [illegible]

Nota 2o quod [illegible] sufficiat ad [illegible]
quod causa efficiens est duplex [illegible]
causa efficiens prima [illegible] causata
non est alia causa efficiens [illegible]
causa efficiens prior [illegible] alia [illegible]
causa efficiente et sic solus deus [illegible]
causa [illegible]
[illegible] et
[illegible] Causa efficiens [illegible]
informabilis [illegible] causarum efficiencium
est [illegible] causa [illegible] deus
[illegible] causa [illegible] et hec causa [illegible]
ad [illegible] [illegible]

Nota 2o [illegible]
quod [illegible] causa est superior tanto
[illegible] causalitas ad plura se extendit
[illegible] causam esse superiorem [illegible]
[illegible] causa aliqua [illegible] duplicat
[illegible] causalitas [illegible]
[illegible] formali [illegible] effectus
[illegible] causa efficiens et in
[illegible] causa [illegible] causalitas
[illegible] causa [illegible] et a [illegible] supposito

Margin notes (right): Quod [illegible] angeli [illegible] — Et dicit [illegible] — [illegible]

Et hec mo p(rim)a vltiora sit cause s(ecund)e

ores et p(ri)ores suor(um) inferiorib(us)

hoc mo ho e causa om(n)i(u)m ho(min)um vltio

Also causa dici(tur) vltior in causando

[illegible] Et hoc mo illa causa est

superior q(ue) ad plures effectus produce(n)-

dos extendit Et sol est causa vltio

o(mn)i(u)m generabiliu(m) Et h(ec) e causa vltio p(ro)

p(ro)ter eu(m) aliquid possit produc(i)

[illegible] ille destructa [illegible] p(ro)pter

[illegible] omnia [illegible] est causa

vltio p(ri)ta Et hec mo [illegible] causa

vltissima [illegible] effectus dic(untur) vltio(res)

quae [illegible] ut

eius [illegible]

in ut [illegible]

et p(ro)pter [illegible] ut esse [illegible] consequ(itur)

[illegible] et adherenda [illegible]

co(m)parat(ur) sic [illegible] ad [illegible]

Nota q(uo)d [illegible] p(ro)pter

intelligit [illegible]

[illegible]

[illegible]

et esse [illegible]

manifestu(m) [illegible] aliqua forma [illegible]

[illegible]

[illegible] extendit [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] causa e superior [illegible]

[illegible] extendit [illegible] ut in effectib(us)

ad plura se [illegible] se habet ad superiorem causa(m)

inferiore(m)

Noto quarto quod dicit D. Th. in litera et
sic relinquitur quod [illegible] substantie
in universo sit a [illegible] diversa. per
in subsistere intelligere [illegible]
[illegible] accipit [illegible] est quod
[illegible] in omnibus causis [illegible] ordi-
nate. et sicut in causantibus [illegible] est
[illegible] causalitati [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] in effectu [illegible]
[illegible] causalitati non [illegible]
[illegible] dicit et intelligentia et celum
[illegible] causis ordinate
et [illegible] primo. et ideo causalitati
ad [illegible] aliquid [illegible] in effectu
[illegible]
[illegible]
[illegible] a deo [illegible]
est [illegible]
ab intelligentia [illegible] a [illegible] aut
a celo [illegible] ab eodem ut
est [illegible] ab eod.
[illegible] Noto sexto
ut [illegible] ut tangit D. Th. in litera
[illegible] sit
sit in [illegible] ex materia et forma
simplicitatis non [illegible] in suo esse subsistentes
sicut forme [illegible] non dependet a materia
[illegible] et subsistit
ut sunt [illegible] non haberet [illegible]
in suo esse [illegible]
[illegible] materie [illegible]
[illegible] sunt composita ex materia
et forma [illegible] materia [illegible] non est in potentia
[illegible] ad unam formam sic [illegible] corpora

Ad 4m dicendum [illegible] utrumque est racio producendi aliquid
producere per modum substantie [illegible] inferioris est pro-
ducta [illegible] aliquid [illegible] per modum substantie
[illegible] nullo [illegible] supposito [illegible]
ducere per creationem [illegible] quamvis pro-
ducat [illegible] sit complete [illegible]

: pnt :

Ad 5m dicendum sunt secunda [illegible]
[illegible] forma quamvis [illegible]
ad [illegible] formas [illegible] in [illegible]
[illegible] forme [illegible] tamen [illegible]
forme non subsistentes [illegible]
forme non subsistentes [illegible]
[illegible] forme dependentes
in suo esse [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
aliquo [illegible]
et forma sit [illegible]

Conclusio Angelus ullo modo [illegible] causa
[illegible] angelus non sit
[illegible] creator in esse producta
[illegible] creator producere [illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] causa [illegible]
[illegible] aliquid agit [illegible] creatura sit
[illegible] cause [illegible] solus deus est [illegible]
[illegible] potest [illegible] nihil [illegible]
[illegible] creatio [illegible] aliquid [illegible] ad
a quo [illegible] differentia [illegible] bona
[illegible] de [illegible]
[illegible] solum [illegible]
creatorem [illegible] et [illegible] dei [illegible]
esse [illegible] ac formato
[illegible] non est creator nisi deus

Angelus [illegible] cum [illegible] formas

354

virtuta aliquem effectum [illegible] [illegible]
cause [illegible] [illegible] dari [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ab illa causa et ulto
[illegible] alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magna
[illegible] [illegible] aliquem effectum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alie
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dei
[illegible] [illegible] a nulla causa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ordine nature [illegible] a
causa prima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsa
[illegible] creatura non pt capere potentiam
creandi [illegible] [illegible] infinita distantiam non
pt [illegible] [illegible] infinita [illegible] [illegible] terminos creat-
tionis [illegible] vel non ens [illegible] terminus
a quo et ens vel aliquid [illegible] terminus
ad quem [illegible] distantia infinita ergo nulla
[illegible] [illegible] virtus facere creationem
[illegible] non [illegible] [illegible] omni distantia finita
contingit intelligi [illegible] sed ulla [illegible]

[illegible]r intellige illa que in [illegible] [illegible]
tofel et [illegible] sunt alegand eo q [illegible]
[illegible] et disputacio [illegible]
magomina
[illegible] contra fidem et dei honorem
et quod idolatria semper attribuere
[illegible] dei est ipsi creature [illegible]
solum deo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] deus dixit et facta sunt [illegible]
bavit et creata sunt et Joan [illegible]
[illegible] [illegible] verbum dei [illegible]
[illegible] et [illegible] ipso [illegible] nihil

partem corporis. Autem creari ac infundi et-
tinuat in utero hoc quod anima constaret
et corpore. Et consequenter unum quod utero
solum sua humana. Et damascenus libro
2o c. 3o in dicit armonicum angelorum
quod terre [illegible] vel creatoris corpus
celeste. hec [illegible] sit prius sive diaboli [illegible]
Creature [illegible] compositi [illegible] non sit creande
[illegible] ut creatoris [illegible]
terre.

Argumentum [illegible] parificat [illegible]
[illegible] unum est species altero in ordine
[illegible] est species est causa [illegible] quod
nature [illegible] anima et angelus [illegible]
[illegible] anima et angelus est species [illegible]
[illegible] simplicior [illegible] angelus
[illegible] anima [illegible] quod anima cor-
est causa [illegible] corporea [illegible]
[illegible] convenit in [illegible] corporibus et ce-
[illegible] celesti quod est [illegible] solis et [illegible]
[illegible] aliorum corporum [illegible] motum [illegible]
est causa cum aliorum [illegible] est [illegible]
hoc quod sit angelus [illegible] sit anima
incorporea [illegible] libro de spiritu et anima [illegible]
[illegible] angelus [illegible] libro [illegible] et videtur [illegible]
[illegible] non est [illegible] et angelus
[illegible] opposita [illegible] anima et angelus [illegible]
[illegible] Angelus non est [illegible] anima
[illegible] ordinem [illegible] dicat [illegible]
[illegible] convenit [illegible] non [illegible]
[illegible] convenit [illegible]
[illegible] sit causa
[illegible] aliorum. Et quod in [illegible] non est
[illegible] alterius loquendo ordine [illegible]
[illegible] esse [illegible] equalitatis de [illegible]
[illegible] dicat [illegible]
[illegible]

q2 equalit' [illegible]

nos non e[st] [illegible] [illegible] et illud posterius
[illegible] [illegible] in [illegible] aut non e[st] [illegible]
int' spes [illegible] [illegible] una e[st] [illegible]
prior et perfectior altera. Est aut[em] [illegible]
[illegible] unam spem [illegible] altera [illegible]
et [illegible] aliquid [illegible] [illegible]
[illegible] sit causa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] e[st] causa [illegible] [illegible]
[illegible] hoc [illegible] verum
non [illegible] [illegible] aliquando sit causa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] int' spes [illegible] aliquam
[illegible] et [illegible] [illegible] aliqua
[illegible] et [illegible] aliquam [illegible] Et [illegible]
aliam [illegible] [illegible] [illegible]
verum [illegible] non [illegible] [illegible]
spes [illegible] e[st] ea [illegible] aliam spes
[illegible] non [illegible] angelus sit ea [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] deus [illegible] [illegible]
[illegible] et sic ab uno simplici non sit [illegible]
[illegible] [illegible] sit causa alterius
[illegible] ad ultima [illegible] et [illegible]
deus agere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et ab [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Arguitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicit anima [illegible] e[st] causa
[illegible] [illegible] ab intelligentia
[illegible] et [illegible] [illegible] intelligentia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sit causa [illegible] [illegible] libri
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] intelligentia [illegible]
non sit causa [illegible] in [illegible] sed
[illegible] in forma illuminationis ad [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
intelligentia et [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] intelligentia [illegible] [illegible] [illegible]
et nobilitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mediante intellig[illegible]

[illegible] creando [illegible] iustificando [illegible]
et [illegible]
Arg. Ex ordine [illegible] in
[illegible] Deus [illegible]
[illegible] alter [illegible]
[illegible]
[illegible] ordo [illegible]
[illegible] ordinum [illegible] videtur
[illegible] illa [illegible] media sit [illegible]
[illegible]
[illegible] videtur [illegible]
[illegible] sit ab angelis [illegible]
[illegible]
[illegible] ordo [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] media et [illegible]
[illegible]
[illegible]
Arg. Que est in ordine corporum [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] ab [illegible] angelo
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] creata [illegible] et
[illegible] et [illegible] videtur [illegible] formatur
[illegible] ab angelo [illegible]
et [illegible] et [illegible] ab [illegible] ordine corporum [illegible]
[illegible] in ordine [illegible]
[illegible]
[illegible] stelle a sole et sic terra
sic luna et [illegible] elementa a celo
et inferiora [illegible] metheora
Corpora [illegible] sensibilia [illegible] gubernantur
ut [illegible] tota [illegible] virtutis [illegible]

Dubitatur utrum aliqua relatio
sit contradictoria

Noto primo quod contradictoria dicuntur
que alterius dicta [illegible] contradictoria
sit [illegible] et ita [illegible] an aliqua relatio
sint contradictoria et querere an aliqua sint
contradictoria [illegible] vel originem [illegible]
alterius [illegible] traductionis [illegible]
originem et divisionem et [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] et ideo non sit traductio [illegible]
[illegible] non sit ab eo originem
aliquis [illegible] [illegible] at
[illegible] duplex scilicet [illegible] ut corporum
[illegible] ut formam corporalem [illegible]
[illegible] an aliqua relatio [illegible]
[illegible] corporalis [illegible] traductio non
sit [illegible] Noto 2o
[illegible] traductio duo requirit ut [illegible]
[illegible] originem [illegible] ab alio [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] non traductio ab
alia parte [illegible] originem [illegible]
[illegible] requiritur [illegible] sit divisio [illegible]
illa [illegible] scilicet traductio ab eo a quo
sit traductio [illegible]
originem non [illegible] ex traductione
alterius [illegible] divisio [illegible]
sed solum [illegible] Noto 3o [illegible]
esse contradictoria sit duplex intelligi uno modo
esse [illegible] esse contradictoria [illegible] esse
[illegible] ab [illegible] forma quantitas [illegible]

dicam prius aliqua sunt partes in ea que
lutus manentem suppositum in primo suo per
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formis
[illegible] [illegible] cum forma materia
manet in corpore [illegible] [illegible] [illegible]
quo traducit [illegible] et totum [illegible]
dicens partes que corpus habeo aliquid
[illegible] esse quod traducit est aliquid [illegible]
de potentia materie generante [illegible] vir
tute [illegible] [illegible] [illegible] quantitate
illo [illegible] [illegible] [illegible] est extra
ducit [illegible] de potentia materie [illegible]
formis [illegible] quantitate [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
illa forma [illegible] est quod traducit quod
[illegible] [illegible] forme [illegible] aliquid
[illegible] in quantitate [illegible] alterum
[illegible] a forma genita cum forma [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] [illegible] genita [illegible] tota
[illegible] cum forma [illegible] vel [illegible]
forma [illegible] in quantitate [illegible]
tota [illegible] quod [illegible] [illegible]
esse de novo [illegible] in quantitate
[illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] quantitate
[illegible] [illegible] [illegible] aliqua [illegible] de novo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad genita [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] illa [illegible] non esset
quo traducit [illegible] ita [illegible] totum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esset [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab una
candela [illegible] [illegible] candele sic
ab una anima [illegible] [illegible] [illegible]

sim diminutae multa corpora vivificantur
[illegible] per a[illegible] [illegible] ab [illegible]
[illegible] Est ergo [illegible] **Conclusio**
Anima rationalis non fit per traductionem
sed [illegible] quod una anima generatur ex
alia sicut corpus ex corpore [illegible]
Eccle. [illegible] donec revertatur pul-
vis in terram suam unde erat et spiritus
ad deum qui dedit illum. Ex quo videtur
quod spiritus humanus fit a deo creatus
[illegible] infusus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible] a corpore aut ab anima [illegible]
corpore [illegible] non fit ex corpore
[illegible] non [illegible] aliqua anima [illegible]
est [illegible] secundum theologos
[illegible] traducitur ab anima [illegible]
[illegible] secundum [illegible] accidens [illegible]
[illegible] secundum totum [illegible]
[illegible] quando moritur et [illegible] tota
[illegible] definit [illegible]
[illegible] et [illegible] de anima [illegible]
[illegible] opera [illegible]
corpore [illegible] ab corpore esse [illegible]
[illegible] ab [illegible] anima [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] sit [illegible] cum una [illegible]
[illegible] forma [illegible] aut [illegible] et sic
[illegible] aut non [illegible] fit de novo [illegible]
[illegible] aliquo [illegible] ex nihilo [illegible]
[illegible] non [illegible] esse
[illegible] habet esse
[illegible] aliqua forma [illegible]
[illegible] illa [illegible] [illegible] anima
[illegible]

qui licet esse per se subsisteret et remanet
sine corpore et ita habet [illegible] [illegible]

Ad 2m anima vero fit ex traduce probatur
Gen 26 dicitur quod omnes anime que exierunt
fuit de femore Jacob absque uxoribus
filiorum ingressi sunt cum Jacob in Egyptum
ergo anime filiorum sunt de animabus parentum
dicendum quod anime ista per sinedochen
pro toto a[nima] sumitur pro homine

Ad 3m [illegible] philosophus 2o de anima [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est quod [illegible] sit facere tale
alterum quale ipsum est ergo anima fit
[illegible] [illegible] videtur quod una anima alia
[illegible] producat [illegible] dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible]
tablis [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] · [illegible]

Ad 2m [illegible] [illegible] adulterium [illegible]
traducianum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cooperatur adulterium [illegible]
[illegible] dat [illegible] operi adulterii
[illegible] [illegible] adulterio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per adulterium [illegible]
[illegible] operi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] adulterii [illegible] [illegible]
dicendum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] creando et [illegible]
cooperatur [illegible] [illegible] non cooperatur
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

Ad 2m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aut [illegible] in anima [illegible] [illegible]
ergo quod anima filii traducatur ab anima [illegible]

Consequenter ... in cerebro
qui probat quod ... ut passio ...
ingenticali ... hoc ... ad ... aut
frigiditatem ... sive ... aut
frigiditatem ... ubi quod quando
... trahunt ... ad
ostium et gaudent ... contrariis
... trahunt ad ostium sicut ille ...
... ad ostium ...
... et ... trahunt ...
... dixit ... est
... de ... non plus ...
... alique ...
... quod ... est ... sit ...
... hoc ... est
... complexio ...
... esse bonos ...
... calidos aut acutos et
et ... aut
... et ... ut ... in
... et hoc ... in corpus ...
... a corpore ... morbos
... nature ...
... calor et ...
... in ... sit ...
... et ...
et ... motus ...
... complexionalibus ...
... et ...
... et motus ...
et calor ... et ...
... motus ...
Quidam ... et ... corpora ...
... et ... vite ... pro vite ...
... et ... [illegible]

Fuit plures opiniones de productione anime

Prima erat magistri in 2o dist. xvii quod anima est de substantia dei quia genesis ii formavit deus hominem de limo terre et inspiravit in faciem eius spiraculum vite. hoc spiraculum dicunt esse anima ... de deo ... substantia dei ...

... et ... de substantia dei et ... anime ...

... est ... fidei catholice ...

... consubstantiale deo ...

... valde ...

... deo ... anima est ... simpliciter sed ...

... dei substantia ...

Alia opinio fuit non minus ... manicheorum ... duas animas ... in homine esse ... de duabus animabus ... de substantia dei ... inclinat ad bona ... alia inclinat ad mala et ... mala ... bona ... ad ... et hec ... mala ... bona ... valde bona ... esse ... deo ... dist. 2. et ...

dicit q pluralitas principum non est bona sed si essent plures dii esset pluralitas principatuum quorum unus dei non esset sub alio quod non sit plures dii et

.8. ethi. et dicit quod regnum est optima politia .d. ex unitate quod in regno principatus est unus unitas est ergo in universo esse unum esse unum principem sed si essent plures dii essent plures principes suo modo ...

... ē ponē unum deum ...

Alia opinio

quod anima productio fit immediate per intelligentiam ut fit corpus celeste ... ad productionem corporis humani ... intelligentia ... actus ad hic ... et hoc videtur fuisse ductum ... et hoc videtur sensisse auctor de causis ... in ... unitatem formam ... Et ... non potuit ... producere plura ... deus ... Et mediate ... intelligentia ... et mediate intelligentia animam illa ... et ... Et hec opinio est erronea ... Et hec opinio ... intelligentia ... effectus ... opponit ... reducendo ... ad unitatem fit reducendo ... multiplicitas ...

Alia opinio

... platonicorum quod anime ... creatae ... temporibus ... stellis ... fuit ... et ... formatis corporibus ... descendunt ... ad hec corpora ... et alios orbes. post vero ... stellas ... corpus ... et reducit ... ... glosa quod dicit anima ... est ... corporis ...

nisi

tur et non potest esse in corpore et
non videtur posse fuisse nisi in corpore
vel virtutibus celestibus quod videtur quod
aia cum corpore fuit in tempore stella
sicut et alie non plenarie quod probant
hoc ipso sed nihil [illegible] anima cum
non referetur ad corporis organum ut
motor cum sit celi ut actus phisici orga
nici et ipso hoc nulla corporis nec stella
nec aliud agunt ei in quo sit in
corpore organico

Alia opinio est aliud Manicheorum
quod dixit sunt create in angelis
et que sunt [illegible] nature et
[illegible] [illegible] [illegible] tenebrarum
[illegible] ad suggestionem dei [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] in [illegible] fuerunt ad
[illegible] et in [illegible] hec est
[illegible] patrum [illegible] [illegible]
heretica sic et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et angeli
[illegible] create cum corpore [illegible]
[illegible] de [illegible] dogmatibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sit ab
[illegible] [illegible] [illegible] fuerunt sed
[illegible] create ut [illegible] [illegible]
formata [illegible] corpore [illegible] [illegible] [illegible]
et anime [illegible] [illegible] [illegible] esse in
[illegible] [illegible] [illegible] apta
[illegible] materia [illegible] et corporis [illegible]
ad formandum [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nisi formale corporibus
non create anime

quorum debent esse perfectiores et si angeli
invicem dixisse quod ante creationem
sit deus corporis loquendo non asserebat
sed opinative aliorum opiniones recitando
et non intendit augustinus dicere quod anime
fuerint ante corpora in illo loco quo
habitus et ratio est ad illud quod creatio
et actus et hoc fuit unum et non fuit
esse et ideo si est creatio non valet

Utrum angelus influat in animam humanam

nota primo quod influere aliquid potest [illegible]
ad causam efficientem vel [illegible] supposito
materie angelorum influere in animam [illegible]
vel quidem ad esse finale sicut patet quod angeli
[illegible] ad productionem anime conferunt et [illegible]
sensus [illegible] in productione [illegible]
Alio modo quidem ad esse accidentale quod est
esse purgatum illuminatum perfectum etc.
[illegible] sensu accepta in [illegible]
nota 2o quod ista differunt purgatio
illuminatio et perfectio in angelis [illegible] intellectus
purgatio [illegible] et non est [illegible]
[illegible] purgatio fit ab aliqua immunditia
vel [illegible] sed a nescientia purgatio enim
[illegible] removet nescientiam
[illegible] sicut supra dictum [illegible]
[illegible] angeli [illegible] plus docent [illegible]
[illegible] ita ordinavit [illegible]
[illegible] revelavit secreta sua
[illegible] supremos angelos et supremi medios et medii
infimos [illegible] illuminat [illegible]
ab [illegible] creationis sicut patet

purgatio [illegible]

2o Beda super ... xiiij ...
angelus primo est quedam cognicio de divina
essentia sive in verbo Et de ista nullus
illuminat nec docet alium nec loquitur
alteri angelo quia omnes eam immediate
vident Secundo est cognicio de
occurrendis misteriis divine prudencie et
de hijs superiores angeli illuminant et
loquuntur docendo inferiores et eis loquuntur
Tercio est cognicio de conceptibus propriis
Et de istis illuminant etiam inferiores docendo
et loquendo superioribus et econverso Nam in
angelus est aliquid valde notum unum quod non
est notum alteri scilicet proprius conceptus propter
illud notum sibi valet unus angelus manifestare
alteri cum est occultum pellet ...
angelica locucio sive illuminacio
influere diffundere immittere

differt actus se[illegible] zachar[illegible] quoto [illegible]
in purgare quia notat precedentis igitur [illegible]
demonstrationis illuminate dicitur [illegible] relationum
perfecto scilicet elevatorum et inclinatorum
per substratum ut supponunt pro eodem
scilicet inductioe [illegible]

Illuminata a beatissima trinitate et propterea ce-
lestis fuerit minister et mater [illegible]
ipsius seraphyn et ipsi seraphyn che-
rubin etc. sic per ordinem. Sic ergo
superiores angeli purgant inferiores
[illegible] a nescientia [illegible]
visione divine [illegible] ut ipsorum
[illegible] deum videat sed
[illegible] ministeriorum et aliquorum secretorum
de quibus illuminantur vel docentur
illuminatio autem fit in medio et quatenus
illuminare angelus angelum [illegible]
[illegible]

Illuminatio

[illegible]

perfectio

[illegible]
in angelis [illegible] [illegible] [illegible]

vel mysticae. Ordo dicitur verus et
illuminans est et quantum intelligibilis
luminis vel spiritus in speculatione in hoc [illegible]. Tertio
doctrina angelica inflammat ad amorem
bonorum [illegible] ipso est in amore [illegible]
studium [illegible] manifeste vel
in habitu aut [illegible] et a [illegible]
quod errore [illegible] illuminans
sit per aliquam intelligibilem [illegible] ipso
aut per [illegible] manifeste [illegible]
Nota 3o quod angeli illuminare
sine doctrina [illegible] intelligere [illegible]
[illegible] de angelo in corpore assumpto
[illegible] homo doctor
[illegible] vim [illegible]
signa [illegible] doctoris [illegible]
aliud [illegible] doctoris [illegible]
Unde et salvator [illegible]
discipulis [illegible] docuit [illegible]
[illegible] angeli [illegible]
docere ut habetur in Thobia ubi
[illegible] raphael docuit [illegible] corpore
angelus raphael Thobiam [illegible]
assumpto [illegible] ab [illegible] sine corpore
[illegible] de angelo [illegible] angeli
assumpto [illegible] ordo angelorum
nos docent [illegible] illuminare et
[illegible] habet [illegible]
[illegible] angelo convenit [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] agit [illegible] agit [illegible]
[illegible] Et ideo [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] No [illegible]
angelice [illegible]

thobie [illegible]

20 [illegible] ad [illegible] et ad [illegible] et ad [illegible]
[illegible]

in hac vita possumus scire de eo
quid sit sed aliqualem cognitionem de
deo habere possumus per similitudinem
rerum ut dicit [illegible]
vero et manifeste cognoscere non
possumus nisi per similitudines sensibilium
agentium invenimus autem in sensibilibus
agentibus quod id quod est in actu agit in
id quod est in potentia [illegible]
[illegible] aut vero intellectualiter [illegible]
superior tanto actualior ut patet
[illegible] [illegible] est actu [illegible]
superiores angeli possunt agere in inferiores
angelos et in animas [illegible]
quod est in actu agit in id quod est in potentia
et hec actio dicitur influentia

Nota contra [illegible] angelum influere
vel causare aliquid [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] effective ut [illegible]
[illegible] intelligendi [illegible]
[illegible] non [illegible] aliquid influere
[illegible] non [illegible] immediate
[illegible] [illegible] intellectum vel
et effective causare intellectum vel
[illegible] actionem [illegible]
[illegible] dispositio [illegible]
[illegible] corpori
[illegible] non [illegible] dispositum [illegible]
[illegible] intellectum
[illegible] ad [illegible]
vel [illegible] ab [illegible] angelo [illegible] non
[illegible] intellectum nisi mediate

phantasmate. Ideo pro statu isto nunquam
nostrum intellectus in hac vita posset deduci
de potentia in actum ab aliquo actu
intelligendi sine phantasmate. Ideo in
anima separata potest intelligere sine phan-
tasmata speculari. Et per hoc
[illegible] naturaliter potest [illegible]
[illegible] habet similitudinem
ab intelligencia creata et sic solum
intelligendi [illegible] ad illam
intelligenciam scilicet primam creatam dicit
actum intelligendi [illegible] angelus
vel intelligencia disponit nos potest cau-
sare in anima aliquos angelos potest causare
in anima intellectum dispositive. Et hoc potest
intelligi pluribus modis. Primo movendo
fantasmata producendo ut non potest per se
movere fantasma nisi producit motum
movendo causa naturali [illegible] ponit obiectum
Secundo imprimendo in intellectum hominis lumen
intellectuale multiplicata ab illa lumine
quod in angelo. Et istud non potest per illas
species in angelo existentes non esset
proportionabiles humano intellectui. Et in
istas easdem species intellectuales nunc
quas angelus habet, si intellectum
hominis penetraret ipse intellectus hominis
illas intueri nullo modo posset. Sicut
nec solem angelus potest intueri dum ille
modo existens, quia in corpore habet
corruptibili. Tertio angelus potest
disponere intellectum hominis ad intellectionem
et scientiam [illegible] quibusdam

Et dicitur quod angelus docet sive illuminat hominem
dispositive [illegible] [illegible] disponit
hominem ad divinas illuminaciones

[Marginal notes, left margin: ...fantasia solum ad intellectum ... sensibile ad sensum ... fantasia ... fantasia ... fantasia ... et a fantasiate ... intellectum agentem ... [illegible]]

motu huius et secundum quod mouetur sic
perdunt cognitionem. Consequentia videmus quod in
aqua mota ymaginem non apparet
que apparet in aqua quieta et etiam
propter distinctionem visus esse videt
ita etiam motus spirituum et humorum qui
impediunt cognitionem distinctam cum
autem [illegible] possit sedare et quietare
illos sumit et disponit ad distinctam
cognitionem et hoc est quod dicit vii
physicorum anima sedando et quiescendo fit
prudens et sciens. Et hoc fieri ex
phantasmatibus [illegible] rem
[illegible] phantasmata [illegible]
aliquo tempore illum ordinem in quo
sunt quibus [illegible] non est debito modo
[illegible] ordinata plus [illegible]
magis [illegible] disponi ad [illegible] et est
[illegible] quod [illegible] ordinatis
[illegible] ad [illegible] sunt diuise [illegible]
sentencie [illegible] quod dicit [illegible] de quarta
[illegible] sunt [illegible] et
[illegible] resultatur. Deinde
[illegible] vel [illegible] quo sequitur [illegible]
augmentum non est intellectuale [illegible]
[illegible] solum [illegible] glo. [illegible]
[illegible] est [illegible] ad
[illegible] illud [illegible] ad [illegible]
[illegible] est etiam [illegible] ad [illegible]
[illegible] ymaginatiue aliquid
[illegible] tra
facere non [illegible]
[illegible] a deo [illegible]
[illegible] hoc [illegible] est hoc
[illegible] et [illegible]

qui videbat et adinvenit in actu [illegible] sensi-
bilia signa quorum sensus ostendit
[illegible] vel de quocumque organi. Aut
quia aliqua forma aliquando fiet
in fantasia sicut ad dormiendum [illegible] hominis
de aliqua re [illegible] in dormientibus et
[illegible] vel [illegible]
[illegible]
[illegible] angelus [illegible] ad
intelligendum [illegible] posset [illegible]
[illegible] ordinare
[illegible] in [illegible]
[illegible] veritatis [illegible] includi
ordine [illegible] ad intellectum in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] venit in
cognitionem [illegible]

Nota aliud [illegible]
[illegible] corporalis
obedit angelo ad motum localem.
Illa ergo [illegible] motum localem aliquorum
[illegible]
[illegible] manifeste [illegible]
[illegible] imaginationem [illegible] aliquorum
[illegible] localis mutatio [illegible]
et [illegible]
[illegible] dicit [illegible] et dominus [illegible]
[illegible] ratione ad principium
[illegible] descendunt motum [illegible]
[illegible] sensibilia [illegible]
[illegible] sensibilibus [illegible]
et movet [illegible] sensitivum [illegible]
fit quedam [illegible] propter

Daniel ix Gabriel angelus dixit Daniel [illegible] nunc
egressus sum ut docerem te et intelligeres

Nota secundum [illegible] deo vii c. [illegible] [illegible]
illuminato sit omnis [illegible] [illegible] ad [illegible] uero
requirite terra [illegible] [illegible] [illegible] perfecto [illegible]
illuminato [illegible] [illegible] [illegible] uolunt infuso
[illegible] [illegible] de naturalibus [illegible] [illegible] migratio quod
[illegible] est quod [illegible] [illegible] [illegible] similiter [illegible]
[illegible] et tenebre in aere purgato et post
illuminato et deinde [illegible] [illegible] terra inferior [illegible]
[illegible] ab alio superiori [illegible] descendendo usque
ad nos non propter aliquam [illegible] sed propter
ordinem [illegible] obseruandum ut media [illegible]
[illegible] a superioribus et [illegible] media deueniant ad
[illegible] [illegible] media reducunt infima
infima [illegible]
ad suprema [illegible] deo [illegible]
[illegible] [illegible] libro [illegible] [illegible] sicut fantasma de
loco ad locum portari ut puta [illegible] fantasma
[illegible] et deportari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus
est corporeum [illegible] [illegible] mouere [illegible]
[illegible] et hoc sit facile

Nam sicut [illegible] de somno [illegible] vigilia ce[illegible]
motu evaporacionis intrinsecus. Et [illegible]
descendentis, incipiunt apparere similitudines
simulacra sensibilia que resident a virtute
imaginativa sive fantastica ad sensum qui
ipsis ad [illegible] quo cum sensum [illegible]
velut [illegible] [illegible] sensus quando [illegible]
suspicionem simulacra de eis indicat [illegible]
sensibilibus ex sensu exteriori apprehensis [illegible]
quod vera illa visa [illegible] [illegible]
probat deo
homines illuminant [illegible] angelos [illegible] divine [illegible]
ordo habet ut actionibus superiorum [illegible]
inferiora sic homines [illegible] inferiores ange[li]
quod homines illuminant [illegible] angelos [illegible]
inferiores illuminant [illegible] superiores [illegible]
illuminare homines non est aliud nisi [illegible]
intellectum hominis in [illegible] aliqua [illegible]
concedit cognicionem [illegible] adeo quod nisi [illegible]
virtute adiuvaret [illegible] veritatis [illegible]

tur similitudinem a rebus [illegible] conti-
nuitatis. Et tamen sit [illegible] [illegible]
[illegible] et huiusmodi ex unaquaque appare-
[illegible] vera videlicet habuerunt. Sicut [illegible]
in [illegible] alio loco. Et [illegible]
hoc fit per motionem [illegible] humorum
[illegible] ac per [illegible] spirituum
[illegible] imaginationem [illegible]
[illegible] ita [illegible] fit [illegible]
angelo sic quod angelus [illegible]
[illegible] fit [illegible] imaginationem [illegible]
Et hoc ostendit [illegible] manifesta
[illegible] quod apparet in [illegible] videlicet
imaginaria visione secundum angeli-
[illegible] aliqua in somnis [illegible]
[illegible] et ipse de angelo [illegible]
somnis apparuit [illegible] angelus fit
imaginationem [illegible] est
Conclusio Angelus fit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] viii [illegible]
[illegible] [illegible] purgantur illu-
[illegible] ab angelis secundum
minatur et [illegible] influxum [illegible]
hoc non fit [illegible] illuminare [illegible]
Corpus [illegible] [illegible] infundat
[illegible] [illegible] [illegible] ipse illuminat
[illegible] solum deus [illegible] in hac [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] docet [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] de
[illegible] [illegible] a [illegible]
[illegible] e [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Corollarium 2m Illuminatio per angelum non fit nisi disponendo et conforta[n]do lumen intellectuale doctor vel expedien[s] ter dicitur illuminare auditores per [illegible] angelus species in sensibus interioribus [illegible] et [illegible] creatas et secundum debitum ordinem ad [illegible] [illegible] ordine reducit vel creat [illegible] quibus actualiter homo videt [illegible] disponendo et ordinando respectu intel[lectus] [illegible]

Corollarium 3m [illegible] inflammatio [illegible] affectus et voluntatis est [illegible] a deo ut a[g]ente [illegible] et efficiente [illegible] [illegible] illud [illegible] ut ignis [illegible] ab [illegible] inflammatur [illegible] disponitive sicut ab [illegible] et adhuc [illegible] et applicative [illegible] [illegible] bona [illegible] dei [illegible] et bona documenta dando [illegible] affectus inflammando [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] libero [illegible] solus [illegible] nulla [illegible] [illegible] est affectu [illegible] inflammare [illegible] et [illegible] solus [illegible]

Argumentum [illegible] distantia [illegible] in alterum nisi per aliquod medium sed [illegible] et [illegible] distant [illegible] et non est dare aliquod medium [illegible] inflammare ab angelo [illegible]

[illegible] solus deus est causans [illegible] influendo vel augendo [illegible] intellectum dando et causando [illegible] intellectum [illegible] ut distantia [illegible] [illegible] da mihi intellectum [illegible] [illegible] deus dat intellectum [illegible] [illegible] angelus dare intellectum [illegible] [illegible] fenestra domini [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]

adhebr[aeos] xi

arbitrio

Ad 1m Licet ipse moveat et motu dent
esse ... et ipse de genere agentis et
patientis dent [illegible] approximata media
simpliciter tamen hoc non sequitur quod ad rationem sufficit
de actione corporali quia unum corpus
agit in reliquum in quibus ad actionem
requiritur scilicet quod sit quidam ordo
sedis corporalis secundum locum et sic [illegible]
quod medium corporale in illis autem
spiritualibus [illegible] cum actione sit super
locum et tempus non requiritur medium
corporale sed ipse ordo [illegible] spiritualium
ad invicem sufficit ad hoc quod unus influat
et in alterum quod enim in corporalibus est situs est in spiritualibus ordo x
Ad 2m Angelus non potest influere in animam
[illegible] influere est illuminare et
[illegible] angelus non potest illuminare
docere [illegible] ut influere
et docere animam [illegible] super [illegible]
Ad 3m hoc [illegible] nullum creatum [illegible]
[illegible] nostris mentibus applicari
[illegible] mediante [illegible]
ut nullo [illegible] instrumento [illegible]
corporis [illegible] vel infundendo [illegible]
[illegible] docti sunt [illegible] et
natura [illegible] meliores efficiamur
boni sunt [illegible] intellectus de creatione [illegible]
[illegible] aliqua immediate
in intellectu [illegible] impressionem [illegible]
ipse intellectum [illegible] ergo nec
Ad 4m docere [illegible] illud apostoli
angeli [illegible] habere rationem [illegible]
[illegible] nolite [illegible]
quod debet [illegible] nobis [illegible]

Fo 102

aliquis rabi vocatus nec dei honorem
habuit deferatur. Et Aug. vero [illegible]
liter quesitus [illegible] de alius doctor [illegible]
veri ubicumque et undecumque clareat
[illegible] ideo dicitur hec qui
sanat ab infirmitatibus tenebras [illegible]
[illegible] sanamur [illegible] ab eo hec opatur
[illegible] virtute illius [illegible] de [illegible]
[illegible] doctus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ab [illegible] et nobis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
virtute illius [illegible] [illegible]
[illegible] doctore [illegible] [illegible]
dei [illegible] et Aug. [illegible]
[illegible] de doctore primo [illegible]

Utrum malus angelus sive diabolus inhabitet substantialiter hominem per quo libet peccato mortali

Noto primo diabolus [illegible] [illegible] et [illegible] diabolus [illegible] dia [illegible] duplex morsellus [illegible] et corpus. Et diabolus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calumniator sive [illegible] [illegible] que ipse [illegible] ad deum deferat [illegible] [illegible] criminibus [illegible] accusat. Et diffinitur ab Aug. [illegible] [illegible] accusator [illegible] nostrorum [illegible]

Apoca. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] officium diaboli est accusare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible]

x et [illegible] x

angelus per superbia separatus a deo
qui in veritate non stetit. auctor
mendacii a scriptura dicitur [illegible]
alterius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible]
adversarius [illegible] [illegible]
mortis superbie inventor [illegible]
malorum [illegible] caput [illegible]
omnium [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] diaboli [illegible]
creatura intellectualis ab ipso lapsu
quo de celo ruit impositum [illegible]
dicit magister in 2o dist. 6 [illegible]
[illegible] pro superbia diaboli fuerit
id est deorsum lapsus de celo unde
[illegible] et sathanas i. adversarius
Nota 2o [illegible] ista [illegible]
[illegible] corpus huius illabi [illegible]
possidere et [illegible] inhabitare [illegible]
[illegible] in 2o d. 8. [illegible]
aliquid [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sua simplicitatem [illegible]
[illegible] creatas [illegible] et [illegible]
creaturam ita aliqualiter [illegible]
[illegible] magna [illegible] simplicitate
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] cuilibet rei et sunt presens et totus
in qualibet rei hinc Iere. 23 dicit [illegible] celum
et terram ego impleo

corpi [illegible] aut demones permittit
corpora humana intrare et vexare et
et animam [illegible] quietare tunc [illegible]
corpora possiderent [illegible] nos [illegible]
in [illegible] subsisterent [illegible] in eis habitac
tunc quando [illegible] subsisterent in eis
[illegible] habent.
corpus suus [illegible]

Nota 20 [illegible] in [illegible]
inhabitare homines est intelligi dupl
uno modo quantum ad animam Alio modo
ad corpus [illegible] quantum non est [illegible]
inhabitare homines [illegible] hoc [illegible]
illabi est solius dei [illegible]
duo scilicet intima presencia [illegible] illabitur
et cum illabitur [illegible] dat [illegible]
et plena presencia et domini illabens
sed illapsum [illegible] alterum de quo
unde illapsus demonum [illegible] non est
illabi [illegible] angelus [illegible]
[illegible] ad [illegible] singulis
[illegible] malo [illegible]
[illegible] et [illegible] non est
[illegible] ad [illegible] et demonis
[illegible] et [illegible]
et in ea [illegible] quantum [illegible]
[illegible] libertatem [illegible]
[illegible] presencia [illegible]
[illegible] plena presencia [illegible]
plenum dominium [illegible]
[illegible] Alio modo quantum ad corpus
[illegible] est inhabitare homines
[illegible] in [illegible]

: ad [illegible]:

[illegible] non est [illegible] demones [illegible]

non illabi ¶ Habere est ipsum esse intimum
rebus per presencialitatem per naturam et operacionem
ut ferro posito in fornace est igneus. Item
dicitur illabi ferro [illegible] ferro cum sit porosum
habens meatus in quos intrat ignis et ferro est
presens diffundens se per naturam et operacionem ita
Deus intime est presens anime et se intimius
quam intimior est anime quam anima sibi ipsi et non
solum anime sed omni rei creato et hec per naturam eo
quod propter suam simplicitatem et infinitatem ubique
est et per operacionem [illegible] demones propter suam
subtilitatem et potestatem suam [illegible] super sensi-
bilia et corporalia habent potestatem [illegible]
corpora [illegible] a deo non tamen habent
potestatem [illegible] et illabi anime illabi anime
importat duo unum quod illud quod illabitur sit
intime presens et cui illabitur [illegible] quod intime
operetur in eo [illegible] nichil sit [illegible] anime
intellective [illegible] et quod intime operetur in ea [illegible]
solus deus hoc est quod solus [illegible] illabitur
anime intellective

Nota quod deus permittit in corpora hominum
introire demones vel ad sue glorie osten-
sionem cum expelluntur demones per
martyres vel ad peccati punitionem sive peccati
cautionem sive ad credendum magnam dei
[illegible] [illegible] [illegible] determinate permittit
quare latet hoc humanam industriam propter hoc
quod occulta sunt dei iudicia hoc explanari
quod non iniusta. Et nunc non debemus inquire-
re nisi videmus certe [illegible] at permitt-
it ex causa rationabili.
[illegible] vulgar. quod plures angeli non sunt esse
cum bonis [illegible] per [illegible] angeli
[illegible] [illegible] aliud vel [illegible] alter
vel [illegible] angelus [illegible] certa
[illegible] angelus illuminando [illegible] operatur
[illegible] non est [illegible] operatur in
[illegible] per modum suggestionis vel doctrine et
[illegible] virtute [illegible] creata et alia
[illegible] sola divina virtute hoc posset fieri

Que cum lux penetrat aera usque ad
profundum et ibidem manet ita quod nec cor
pus humanum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] lucis habitare

Nota questio [illegible] doctore [illegible]

[illegible] [illegible] causa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad illud ut [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] causa [illegible] aliquid [illegible]
esse causa alicuius [illegible]
aliquid aliud ad [illegible] illud [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] causat aliqua
[illegible] ad aliquem effectum [illegible]
[illegible] occasionaliter et indirecte
[illegible] causa illius effectus [illegible]
[illegible] ligna est causa [illegible]
[illegible] et hoc modo [illegible]
[illegible] causa omnium [illegible]
instigante [illegible] hominem ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Conclusio [illegible] in quolibet [illegible]
mortali [illegible] habitat [illegible]
[illegible] ad corpus [illegible]
[illegible] habitat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] effectum [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] instigante [illegible]

quod de libertate arbitrii et tamen
corruptione quod ubi omnia [illegible] sed dyabolus
non potest homines haberent appetitum
[illegible] et [illegible] et hoc [illegible] [illegible]
nulla inordinatio contingit [illegible]
minorem inhabitatione hominum [illegible]
pertinet ad rerum penam [illegible] ad [illegible]
culpam [illegible] hoc [illegible] penam [illegible] [illegible]
[illegible] culpa ergo [illegible] [illegible] culpa
mortalem inhabitat hominem [illegible] [illegible]
demones corpora in quibus sunt [illegible]
quoniam turbat [illegible] et affligit
et malos operationes [illegible] impediunt
et hoc [illegible] pertinet ad penam [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nato solum [illegible]
[illegible] interrogaverunt [illegible] [illegible]
[illegible] peccavit hic aut parentes eius
ut cecus nasceretur respondit [illegible]
hic peccavit neque parentes eius sed ut
manifestentur opera dei in illo [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] altitudinem
incomprehensibilem iudiciorum dei

Arguitur [illegible] dyabolus semper inhabitat
hominem [illegible] [illegible] mortali [illegible]
[illegible] culpa mortali opponitur gratie
[illegible] semper inhabitat hominem
in gratia ergo [illegible] [illegible] semper
inhabitat hominem in culpa mortali
[illegible] illud ad corinth. iii
templum dei estis et spiritus dei habi
tat in vobis [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] et dedicatio [illegible] spiritus
[illegible] [illegible] [illegible] interius opera

et causare gratiam in anima quod diabolus
facere non potest nisi exterius suggerendo
vel spiritus ad sensum vel imaginationem
[illegible] instigando superstitionem diabolus
efficit malam compositionem Et etiam
facit interius servire passiones
in hanc ut anima procedere et disponatur
ad compositionem sicut etiam [illegible] pro
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Sed in actum [illegible] voluntatem hominis
[illegible] efficaciter non potest [illegible]
voluntatem hominis liberam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diaboli
[illegible] [illegible] affectum hominis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Ad 2 diabolus non potest intimare [illegible]
corporibus [illegible] in habitare [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
-d-8- in [illegible] [illegible] in templo [illegible]
[illegible] [illegible] exterius [illegible]
demones exterius [illegible]
[illegible] [illegible] interius [illegible]
[illegible] [illegible] intimare corporibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
facit [illegible] [illegible] [illegible] ad locum
interius [illegible] [illegible] motores
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ad 2 [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] tota
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]

Ad 2m [illegible] poni duos spiritus esse simul est destruere ordinem universi [illegible] ubi bonum [illegible] ordo universi est [illegible] ad hoc ut quod habeant distincta loca [illegible] [illegible] et [illegible] in humano corpore [illegible] et anima [illegible] simul esse [illegible] in [illegible] nitrinis qui non [illegible] in [illegible] corporis [illegible] ab anima [illegible] [illegible] [illegible] aliquas [illegible] duos spiritus separati non possunt esse simul [illegible] anima et spiritus separatus simul possunt esse in eodem corpore [illegible] diverso modo

Ad 2m Luce viii° et Marci v° [illegible] in quodam corpore obsesso erat legio demonum [illegible] in tam parvo corpore poterat esse tanta multitudo. Respondet Alber[tus] [illegible] hoc factum est ut appareret potestas demonum [illegible] [illegible] et per quos gradus [illegible] non potuit liberari [illegible] [illegible] et potestas [illegible] [illegible]

Ad 3m [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligibile et [illegible] ubi operatur [illegible] [illegible] intelligibile [illegible] angelus adest intelligibile [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] non operatur [illegible] sed mediate

Ad 4m [illegible] [illegible] tangit [illegible] tangit [illegible] dicit [illegible] alienato prorsus animo a sensibus corporis [illegible] imaginis

Ad [illegible] alii [illegible] legio demonum [illegible] demones illi non erant [illegible] eodem loco [illegible] erat [illegible] in una [illegible] corporis [illegible] [illegible] sit divisibile [illegible] infinitum

de [illegible] dei [illegible] plures angeli [illegible] possunt esse [illegible] eodem loco [illegible] [illegible] ordinem [illegible] ordo universi [illegible] ad hoc [illegible] bonum [illegible] distincta loca [illegible] [illegible] plures angeli [illegible] [illegible] [illegible]

quinto hoc alterius spiritus sed quinto
hoc est sed tactu ergo videtur quod spiritus [illegible]
alius et qualiscumque possit se tangere
quia sic tota [illegible] hac aut includit in
illa alterius [illegible] creatus
non tangit creatum per essentiam [illegible]
illa quinto de qua loquitur [illegible]
intelligentia per quam videtur influere
cum per organum virtutem sensitivam
requirentis [illegible] requirit
delegere [illegible] ad aliquem actum intellectu
dum quod corpus corruptibilis forma
[illegible] illud hugo in 9°. Erat [illegible]
[illegible] demonium dicit glossa [illegible] petro
[illegible] unde [illegible] spiritualis
[illegible] sed corporalis non
[illegible] nisi ab [illegible]
demoniaca [illegible]
de illa [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] effectus mali [illegible]
[illegible]

Utrum liceat quod aliquis pro se petat licenciam in theologia docendi

Nota primo quod petere licenciam in theologia est petere docendi ut habeat facultatem docendi theologiam in cathedra que est [illegible] et sedes [illegible] [illegible] sive doctoris [illegible] [illegible] duplicat vnde pro illo [illegible] hec non est impositum [illegible] significat [illegible]

Ideo in ecclesia duplex distinguitur cathedra scilicet pontificalis et doctrinalis et utraque [illegible] est capi [illegible]

sedem maiorem in qua sibi ex sacra assumi
doctrine vel iurisdictio pontificalis
committitur. Alio capitulo pro auctoritate
pontificali. Quia per auctoritatem et licenciam
docendi publice et doctrinaliter sta
pertinentem faciam. Nota 20 contra
inter cathedram magistralem et pasto-
ralem principaliter. Est differentia. [illegible]
prima est quod ille qui accipit cathedram
magistralem non accipit aliquam
eminenciam quam prius non habuerat
sed solum opportunitatem [illegible]
sed solum officium [illegible] quam prius non habebat hoc con-
stat quia ille qui licenciat aliquem dat ei statum
sed auctoritatem docendi. Ille vero qui
accipit cathedram episcopalem accipit
eminenciam status quam prius non
habebat. Secunda differentia est quod eminencia
scientie que requiritur ad cathedram
magistralem est [illegible] [illegible]
[illegible] ad statum [illegible] ad
eminenciam [illegible] est [illegible]
cathedram pontificalem. Tercia differentia est
[illegible] ad aliam pontificalem sed
ad cathedram [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Simon Johannes [illegible] ad cathedram
[illegible] ut [illegible] magistralem reddidit se [illegible]
aut [illegible] sufficiencia [illegible]
[illegible] [illegible] cathedram magistralem
[illegible] contra [illegible]

373

Utrum licet ille qui legerat aliquem vel doctorem
vel magistrum faciat imprimat ei caracterem
quia caracter solum imprimitur in tribus sacramentis
scilicet in baptismo confirmatione et ordine unde
quibus dat caractere quia habet ex parte
[illegible] verba ad tradendum ordinem instituta
deus creat caracterem in tanta ordinatione [illegible]
et ideo quia non dat caracterem sed solum deus
creat caracterem et divina caracter est
distinctio a caractere christo i deo filio impressa
ac [illegible] sed imagines [illegible] habentes
[illegible] [illegible] [illegible] vel mercatorie et
distinguuntur a non signatis sed statum fidei
in hoc volunt [illegible] [illegible] forum [illegible] et
[illegible] vel [illegible] instrumentis sed quod deus
[illegible] a [illegible] ordinata non vult creare tanta
[illegible] tanta deus caracterem creat ad placitum
illorum verum sed [illegible] instituunt sed christus non
instituit gradum doctoratus vel magisterii [illegible]

quo eam pagani vidit in illam fidem habebat
unus ex paganis cepit istas commutationes
acceperunt unde quod cancellarius fit aliquis
magis vel dat sibi licentiam legendi de
nihil campit illo nigro ut quibus fecit

est laudabile [illegible] appetere statum et
eminentiam appetitus aut superbie
e laudabilis [illegible] sepe in [illegible]
[illegible] superbie pervenit ad re
gimen [illegible]
in [illegible] appetere cathedram [illegible]
[illegible] in [illegible] statum
[illegible] habet e laudabile
[illegible]
[illegible] esse [illegible]
ille qui non est [illegible]
[illegible] docendi officium [illegible]
appetere cathedram pontificalem est
appetere [illegible] qui appe
[illegible]
[illegible] superbie est [illegible]
[illegible] velle dominari [illegible]
[illegible] aliquis est
[illegible] ad docendum [illegible] aliquis
[illegible] habere [illegible]
[illegible] aliquis est
[illegible] aut [illegible] aliquis est
[illegible] ad officium pastorale non
[illegible]
[illegible] aliquis [illegible]
[illegible] adeo dignus est
[illegible] pontificatum
[illegible] aut [illegible]
petere [illegible] docendi
petere [illegible]
Nota 3° [illegible]
[illegible]

de probatione. Item doctor iuris debet approbari
... a presentantibus ... in examine
privato a doctoribus collegii. Tercio
in publico coram doctoribus ... ut ...
aliquo iure [illegible] iuris debet
[illegible] aliquo [illegible] approbari
... in ... legis de athletis l. unica
C. de athletis ubi dicitur [illegible] debet
approbari seu reportare [illegible]
[illegible] de bellis [illegible]
ut [illegible] non [illegible] in [illegible]
[illegible] de [illegible] toto [illegible]
unius [illegible] fuit [illegible]
sibi [illegible] parum. Et [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible] magnificas [illegible]
[illegible] doctoris [illegible] facultates [illegible]
[illegible] subtilitates [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] C. de [illegible] Quinto [illegible]
excellentia [illegible] in [illegible] l. [illegible]
[illegible] doctores [illegible] excellens [illegible]
[illegible] in [illegible]
Sexto [illegible] fortitudinis [illegible]
resistere adversitatem fortune l. [illegible]
C. de [illegible] Nota [illegible]
doctor [illegible] Et [illegible]
[illegible] debet [illegible]
fortitudinis et esse robustus ad
[illegible] et vitia [illegible]

viro(?)

zelus filiorum patrum qui nostri [illegible] p[ro]
resisterunt. Tales fuit [illegible] ut
in regum ca° xviii qui robustissimus
dominator appellatur. Tales fuit
et dauid ut p[atet] ii regum viii c[apitulo]
et x. c[apitulo] aliis. Et plures alii qui pro
defensione [illegible] et [illegible] ecclesie pa-
rum robustissimi inuenti sunt. Ecce
[illegible] esse robustus ad supportandum
honores et officia ut sit quasi columna
ad supportandum ecclesiam militantem. Un-
de [illegible] salomon in porticu
templi dei duas columnas collocauit
quarum unam uocauit Jachin quod est
firmitas. Et alteram booz quod sonat
robur. ut in iii regum vii ubi
in glo. dicitur [illegible] uocabulo ambe [illegible]
columne ut una fidei et operis fortitudo
[illegible] doctrinis monstretur
[illegible] [illegible] notatur
Et in [illegible] doctores sacerdotes et
ubi se quasi [illegible] doctores columnas domus dei uideri et uocari
volunt. Cum nihil in se firme fidei ad
[illegible] sibi compaces et desi-
deranda bona [illegible] nihil habet
roboris ad corrigendos. Nihil industrie
saltem ad intelligendum eorum quibus
[illegible] sunt [illegible] unde [illegible]
dei i. celi est [illegible] honores et onera de-
[illegible] cum honores et robustis multa
ferunt sapientibus et robustis.
Illud [illegible] xi in [illegible] glossa dicit

Ecclesia militantis fuerint gladii Et
robusti i(n) utroque habebit divicias
eternas q(uo)d sic [illegible] puble [illegible]
pie sapiencie fortis est vir doctus ro-
bustus et validus [illegible] debet
robustus esse ad allevandum dolores
et supplicia q(ue) interdum [illegible]
cantibus infertur per illud Esaie
[illegible] Confortate manus dissolutas
et a bono ope(re) diversis erroribus et genua
debilia fide et veritate roborate
ut sibi merito dici possit illud Iob
iiii° Ecce docuisti plurimos et manus
lassas roborasti vacillantes confirmaverunt
sermones tui et genua debilia confor-
tasti Tercio debet esse robustus ad
tollerandum [illegible] et veritate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
moralium Exponens illud Iob [illegible]
robustos [illegible] ostendit robusti [illegible]
sunt illi qui pro veritate [illegible]
[illegible] [illegible] robusti sunt illi
qui ad vincendum [illegible] desideria
convalescunt Quod robustos [illegible]
ostendit [illegible] [illegible] Et qui tunc
[illegible] [illegible] pastorum [illegible] per
[illegible] [illegible] debilibus [illegible]
[illegible] illud [illegible] devoratum
[illegible] facti sunt [illegible] mulieres [illegible]
Noto vero [illegible] aliquid est [illegible]
[illegible] [illegible] illud [illegible]

[illegible] dissolutas eradicatas et separatas a bono ope(re)
et diversis erroribus infectas

Esaie 35

Iob iiii°

Iob 36

licitum quod in se non sit racione illicita her
[ex]supposita nec sit racione aliqua illicita.
Alio modo dicitur aliquid licitum in determinato
casu. Primo modo licitum est appetere cathedram
magistralem. Et 2o modo cathedram episcopalem
in casu si proponeretur a superiori vel
non invenirentur aliqui qui vellent
omnes placere subire de quo habetur
sup. q. pz ij o. q. xi

Conclusio licita Aliquis potest
petere licenciam docendi in theologia pro
quod petere ut aliquis querat aliquam [?]
quam habet est laudabile et ad cuius
[...] sed petere licenciam docendi in
theologia est magnum ergo licite aliquis
potest eam petere. Maior Sapientie vij o. Quam
sine fictione didici et sine invidia communico et
honestatem illius non abscondo. Et prime
Petri iiij o dicitur unusquisque sicut acce-
pit graciam illam in alterutrum administran-
tes sicut boni dispensatores multiformis
gracie dei. Sed ille qui accipit
ad cathedram magistralem
licenciam [...] docendi sacram
solum accipit officium [...] de platea ita de

Arguitur: Sed non licet alicui petere
doctoribus [...]
cathedram pastoralem sive prelacionem ergo
nec cathedram magistralem. Maior patet
doctores sacre scripture adhibentur [...]
non verbi dei sic et prelati [...] illud

Sapientie vij

1. Petri iiij o

appl. ad ephe. iiij° Ipse dedit quos
quidem apostolos quosdam autem prophetas alios
vero evangelistas alios autem pastores
et doctores ad consummationem sanctorum in opus
ministerii in edificationem corporis Christi
hoc est Gregorius in registro sicut dicit
Recusantibus dignitates [illegible] sunt [illegible]
[illegible] petentibus autem sunt denegande
[illegible] xix de civ. dei [illegible]
Et aug. [illegible] regi non potest [illegible]
[illegible] ut decet [illegible]
administretur [illegible] non est [illegible] de doctore
appetitur [illegible] aliquis est
et pastore [illegible] et illam [illegible]
idoneus ad docendum et illam [illegible] appetere
sic hec [illegible] non [illegible] indecens appetere
cathedra magistralem [illegible] autem
reddetur aliquis idoneus ad officium
pastorale et ea non [illegible]
[illegible] se habere [illegible] indecens
cathedram pastoralem appetere
[illegible] cathedram [illegible] opportet

Arguitur [illegible] pastorali [illegible] gradum
quia in pastorali [illegible] gradum aut [illegible]
[illegible] videtur ad [illegible]
[illegible] ut aliquis [illegible] aliquod bonum [illegible]
[illegible] ut [illegible] videtur esse laudabile
se [illegible] ponat [illegible] videtur esse laudabile
quod aliquis cathedram magistralem appetat
[illegible] petat Ad hoc dicit [illegible]
[illegible] non [illegible] videtur
[illegible] detrimentum [illegible]
[illegible] laudabile est quod aliquis [illegible]
[illegible] Et quod laudabile [illegible] spiritualia bona
[illegible] bona corporalia [illegible] spiritualia bona
laudabile est quod aliquis [illegible] corporalibus

sic exponat ita bona speculativa sed
converso speculativa bona est et tale in
communi et ideo quod aliquis predicat sic
specialiter exponat et vult interpretari
innuunt ad predicta speculativa et quod
qui habent magisterii locum et quod
qui habent pastoris locum sed in
scola cathedre pastoralis dignitate
aliquem statum in... te quia hoc requirit
sic ... predicta autem
magisterii et cathedre magistralis
... quia hoc est status
sic habere ... et plus ratione de
utroque

Utrum auditores diversorum
magistrorum theologie habentium
contrarias opiniones excusentur
a peccato si sequantur suas
opiniones magistrorum suorum
... sic arguitur probatur dicit speculativa
... ... opinio
est assensus intellectus moti ab objecto
... sic patet in primo
... quorum est intellectus vel est ...
... quae est
... sic in ... intellectus
... opinio est assensus intellectus
... sufficienter movetur
ad aliquid ... sed quo ...
ab ... objecto ... sed ...
ab ... volutarie in
... ...

... ...
... ... aliquam
opinio est assensus ... et apparet esse vera ita aliquando
... ... de opposito ut assensus
... est eterna

vnā ptem magis q̄ in aliā declinās
cū dubitacōe ex [illegible] formidine alterius
ptis / ita q̄ ad illam ptem quā
formidat nō habet rō [illegible] sufficiens
[illegible] formidat[ur] [illegible] debet
ceterum racōne alterius [illegible] fides
aut est assensus intellectus ad aliqd
nō q̄ sufficienter moueat ab obiecto
ipo s[ed] [illegible] quandā racōnabilem
electionē voluntatis declinās in vnā
ptem [illegible] s[ed] alia cū certitudine
et absq[ue] formidine dubium [illegible]
ipsū [illegible] ē motus indifferens
in vtramq[ue] ptem qualis vel dubium
est equalitas racōnum [illegible]
[illegible] est [illegible] intellectus
[illegible] seu medijs
et [illegible] debilis moueatur ad vnā
ptem. Et hec [illegible] et
pusillanimitas [illegible] repellenda
est vt dicat[ur] [illegible]
[illegible] repellenda
[illegible] vel [illegible]
Nota 20 [illegible] doct. [illegible] q̄
[illegible]
[illegible] in duplici [illegible]
[illegible] nō [illegible]
[illegible] et ad bonos mores [illegible]
ad fidem [illegible] bonos mores [illegible]
[illegible] fidem [illegible] auditores vtraq[ue]
[illegible] [illegible]
[illegible] de observancia
[illegible]
vt sed [illegible] bigamia [illegible]
[illegible]
[illegible] ordinem [illegible] nō [illegible]
tenet Et in aliis [illegible]
sed exponunt

alia in duplicacionem evangelii
de fundo de petri circa legalia
in lingua locum habet quod circa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ... [illegible] — ad 20m
[illegible] in talibus [illegible] non qualis — IX
plurium veritatis Consistere
[illegible] opiniones antiquis [illegible]
[illegible] quam amplectitur [illegible] videtur
[illegible] rationi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ceteris paribus
[illegible] de [illegible] c. ultimo [illegible]
[illegible] est illi que melior
[illegible] rationi contra de [illegible] c.
[illegible] rationi [illegible] ubi [illegible] dicat [illegible]
pellamus ubi fuglant dicat parum
[illegible] plurimorum opinionem illa sequenda
[illegible] melior et subtilior
[illegible] non ergo debet haberi re
[illegible] ad qualitatem persone illam
opinionem [illegible] ad illa racionem
[illegible] [illegible] [illegible] forum co
in [illegible] [illegible] dubiis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dubius [illegible] inveniens
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] dubia sit quod [illegible]
ubi dicatur in [illegible] dubia [illegible] hec [illegible] de
[illegible] tenere debemus [illegible]
[illegible] [illegible] opinio [illegible] [illegible] est
[illegible] sunt opiniones que [illegible] ad
[illegible] et ad [illegible] [illegible] in quibus
[illegible] [illegible] sequatur opinionem
[illegible] [illegible] in talibus [illegible]
[illegible] aliquorum magis [illegible] aliis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sunt opinionem
a [illegible] esset [illegible] [illegible] sunt opinionem

[illegible] [illegible] [illegible] est filius et filius [illegible] [illegible]
[illegible] dixit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Sabellius [illegible] una est persona patris et filii et spiritus sancti [illegible] [illegible]
[illegible] est filius et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] alia persona
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] alia persona
[illegible] alia faceret [illegible]

vna partem magis quam in aliam declin
ex dubitatione ... formidine alte
rius ita quod ad illam partem quam
formidat non habetur ratio ...
cludens formidat et tamen ... deb...
rationem alterius ...
aut est assensus intellectus ad ...
non quod sufficienter moueatur ab o...
...o sed ex quadam rationabilem
electionem voluntatis declinans in v...
partem magis quam in aliam ex certu...
et alterius formidine Dubium ...
... ethi ... motus indifferen...
in vtramque partem ... vel dubi...
est equalitas rationum contrarium
... Quamquam est ...
... seu medie ...
... debilibus mouetur ad vn...
et ... Et hec omnia ...
partem ... repellenda
pusillanimitas ... repellenda
est vt dicit ... suos ...
... repellendo
... vel 2 ...
Nota 2o Quam doct. ... in ...
... doctores ...
... in duplici ... differentia
... non ...
... ad bonos mores ...
ad fidem Et ad bonos mores ...
... fidem et bonos mores ...
... auditores vtrasque
... Quia ... fuit
... de obseruantia
...
vt sed ... bigamia ...
...
... ordinem ... non ... sacra ...
tenet Et in alijs ...
sed ... ponit

31

legalia [illegible] evangelii
Et de simili [illegible] petri circa legalia
Et in hugone locum habet quod ait apostolus
Ad ro. xiiii unusquisque in sensu suo
habundet in talibus sed non in quibus
aliquis periculum veritatis. Cum sunt
diverse opiniones augustinus approbat
illam que [illegible] amplectitur [illegible] videtur
magis conformari rationi [illegible]
sententia et preferenda ceteris paribus
[illegible] de consanguinitate ca. ultimo [illegible]
vero standum est illi que melior[i]
innititur rationi. Contra de [illegible] ca.
appellamus ubi [illegible] fuerunt [illegible] paroz
[illegible] plures opiniones illa sequenda
est que innititur meliori et subtiliori
rationi. Non ergo debet habere re
rationem ad qualitatem persone illam
[illegible] ad illa [illegible]
opinionem [illegible] formam [illegible]
[illegible]
[illegible]
est [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] dubia sit quod [illegible]
[illegible] tenere debemus [illegible]
[illegible] opinio [illegible] est
[illegible] opiniones que [illegible] ad
[illegible] et ad bonos mores in quibus
[illegible] sequatur opinionem
[illegible] in [illegible]
[illegible] aliquem [illegible]
[illegible] alias [illegible]
[illegible] quia [illegible] opinionem
a [illegible] esset [illegible]

ad 20m

[illegible] dicit quod [illegible] et filius [illegible]
Sabellius [illegible] una est persona patris et filii et spiritus sancti [illegible]
[illegible] et filius [illegible] et spiritus [illegible] quando [illegible] alia persona
[illegible] non [illegible] alia faceret deitatem

Arrij et nestorij et aliorum heresiar-
charum. hec fuit confessio habere
simplicitatem [illegible] in talibus opinionibus
[illegible] erroneas sequatur [illegible] in talibus
cum dubiis non de facili [illegible]
[illegible] assensus sed potius [illegible]
[illegible] de doctrina [illegible] consulere
[illegible] debet regulam fidei qua de
[illegible] planioribus locis et eccle-
[illegible] [illegible] preperat

Noto 3o [illegible] heresi. aliqua
[illegible] que aliquando fuerit in vana opinione
[illegible] [illegible] sed determinato
[illegible] et pro illo [illegible] potuerit [illegible]
[illegible] vel contrarium tenebat [illegible]
postquam determinatum est per ecclesiam
et firmata altera [illegible]
est contrarium sentire. Exemplum
de paupertate [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] habuerit aliquid
[illegible] sed determinatum fuit per
[illegible]
[illegible]
habebat duos loculos a fidelibus
oblata [illegible] et [illegible]
et aliis indigentibus tribuebat [illegible]
[illegible] asserere [illegible] heresis
[illegible] Non ergo [illegible] sine
habere [illegible] et
[illegible] in illo [illegible] ab heresi
[illegible] de opinione [illegible]
et [illegible] de [illegible] suspicere [illegible]

:ianditur

[illegible]

Isido[rus] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
qui [illegible] [illegible] [illegible] ad sacerdotes
[illegible] [illegible] [illegible] de lege [illegible]
[illegible] disciplina [illegible] [illegible]
[illegible] respondeat [illegible] [illegible]

Nota ex Ocham .3. q. in p° d. 33
et Bonav(entura) in p° d. xxxvi dub. 4 q(uo)d q(uo)rcu(m)q(ue)
opinari contingit dupliciter. Uno modo circa ea
que spectant ad doctrinam christianam ita
quod ut circa articulos fidei | et circa
ea que continentur in sacro canone bi-
blie. Alio modo contingit quemcumque opinari circa
ea que spectant ad doctrinam christianam in pu-
re [illegible] | ut quod vel nihil sit in re et
similia. Circa talia licitum est non solum
licitum opinari quomodo | et asserere
quod illud licitum est quod nulla lege est prohibi-
tum. Sed quemcumque opinari circa talia est illici-
tum. Spectantia autem ad doctrinam christiane
religionis | sunt in 3a differentia. Vel quedam sunt
de veritate fidei ut articuli fidei | et circa
ista opinari contraria | simpliciter est peccatum
in altera scilicet | qui fuerit opinionis et si sit
simplicior in opinio | est peccatum. Quam aut asse-
rere [illegible] | sic ut asserueriit | et de-
fendat | est peccatum heresis. Verbi quedam sunt
non de veritate fidei absolute | sed de
certitudine sacre scripture | ut omnia in ge-
nere canone biblie | Et in hiis si quando
opinio veniat ex ignorantia | non est
culpa | ut si unus simplex homo credat quod
Jacob fuerit pater Isaac. Alter aliquo
credat opinando. Verbi aut | vel tenendo
sic | sunt sacerdotes et [illegible] qui
magis tenentur scire sacram scripturam quam
alii doctores | peccatum est si scripture sacre
non in duplici differentia sicut sunt ad sacram scripturam
[illegible] ignorat sacram scripturam non tenetur sic laica
et [illegible] sunt quare opinari aliquis sicut qui sunt [illegible] tenentur
scire sacram scripturam ut illi qui magis tenentur scire
quam doctores

x erronea x
proterve
[illegible] pro
[illegible]
non [illegible]

Concilium confirmat et simpliciter [illegible] qui si defecerit
hereticus est iudicandus licet sacre scripture
[illegible] Tercio quod sit ancilla fidei
vel scripture sacre sicut illa que faciunt ad
fidei explicacionem et scripture sacre
exposicionem et in hiis illa opinio que
magis [illegible] et sequitur ad fidem
scripturam sacram est tenenda illa autem
opinio que sequitur oppositum si teneatur
[illegible] determinacionem esse [illegible]
opinio est [illegible] tenere. Sed post per
tractacionem et determinacionem tenere est
periculosum et opinio falsa de hiis que
determinata sunt per fidem et scripturam sacram
Si autem hec que sunt ancilla fidei vel
scripture sacre opinetur [illegible] tale quod
non spectant ad fidem vel scripturam [illegible]
repugnat eo quod dubium est. hic licet
opinari circa hec sit falsum de facto puta opi-
nari quod [illegible] sit [illegible]
paradisum terrestrem vel quod sit [illegible]
corporem celi. Sed hic non licet asserere
dubium circa deum quod opinari est [illegible]
[illegible] Sed asserere dubium
circa deum est [illegible] unde opi-
nacio circa [illegible] vel
de [illegible] sunt de hiis que sunt
ancilla fidei. Sed utrique teneat [illegible]
[illegible] non asserendo [illegible] non [illegible]
Sed si asserat utrique [illegible] non [illegible]
[illegible] vel [illegible] sed [illegible]
[illegible] fidei et sacre scripture [illegible]

[illegible]

[illegible]

et dubium asserit contra deum et fidem

Conclusio Qui asserit opinio-
nem aliquam magistri contra manifestum scripture
testimonium sive contra id quod habet tenere
[illegible] ecclesie auctoritatem non potest ab erroris
vitio excusari [illegible] sequitur
[illegible] non potest ab erroris vitio
excusari. Sed qui asserit opinionem ali-
quam magistri contra manifestum scripture testimonium
sive contra illud quod habet tenere [illegible] ecclesie
auctoritatem est [illegible] ergo [illegible] [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] [illegible] Ambo
in foveam cadunt [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible]
opinionem [illegible] magistri in foveam [illegible]
[illegible] hoc quod opinioni aliquid contraria
[illegible] vel determinationi sancte matris ecclesie
[illegible] [illegible] superbie.

Arguitur Auditores universitatum magistrorum
tenentur dimittere opiniones contrarias a pro-
fessoribus [illegible] magistrorum suorum [illegible]
[illegible] [illegible] Matthei xxiii Super cathe- 23
dram Moysi sederunt scribe et phari-
sei omnia quecumque dixerint vobis servate et fa-
cite [illegible] [illegible] servanda sunt
[illegible] [illegible] a doctoribus [illegible]
illa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et de phariseis
[illegible] doctrinam [illegible] [illegible]
[illegible] erant [illegible] doctor [illegible]
[illegible] ad fidem et bonos mores

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dei [illegible]
[illegible] [illegible] revocavit et determinavit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] distinguntur ab essentia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et distinctione formali

pertinet nec illis eorum opinioni consentiendum
est. Si autem aliquid opinetur quod est
contra fidem et bonos mores illud est
fugiendum

V. Licet iuvenes inducere ad religionis ingressum per obligacionem voti et iuramenti. Nota

Nota primo. Sicut votum proprie dictum est
sic diffinitur: votum est promissio spontanea
supererogativi boni facta deo ad homi-
nem ex deliberatione firmata per
intencionem obligandi se ad implendum
promissum. Dico primo promissio deo facta
ad differentiam promissionis facte homini quia homo proprie
habet racionem voti. Nam solus deus est
cui se totus homo potest obligare quia soli ei
convenit potestas super totum hominem. Et ideo
proprie votum fit deo qui totum hominem ob-
ligat. Quamdiu vero quod aliquis convenit
potestas super totum hominem inquantum per con-
[illegible] tota salus hominis promovetur ideo
fit eis aliquod votum. Non tamen habet
plene racionem voti. [illegible] homo homini
[illegible] solum deo. Potest tamen bene facere promissionem
[illegible] ut zachar[ias] non potest quae
[illegible] super hominem [illegible] ad corpo-
[illegible] super hominem homo potest sibi aliquid promittere
ideo [illegible] homo [illegible] votum aeri
[illegible] supererogativi boni

votum [illegible] tres conditiones [illegible] et
[illegible] ut [illegible] quod vovet [illegible]
[illegible] ut [illegible] quod vovet [illegible] spectat ad salutem et sit
[illegible] ut [illegible] deliberate voveat
[illegible]
et non [illegible]

Et in voto de re necessaria ad salutem
no p̄ie inocent ꝗ racione voti | vnde no
p̄t quis vouere et votum facere de hiis q̄ ad-
tenetur | vt p̄ote no p̄t quis vouere ser-
uare mandata dei | sed requirit q̄ votum
sit de bonis supererogationis | hoc est
ad q̄ no tenetur | sic seruare castitatem
paupertatem | et obedienciam Secundo
ad bonum finem | ad quod dicitur vota q̄
sunt p̄pt̄ malum finem | vt cum quis vouet
se fornicaturum | vt possit inficere suum
inimicum | et huiusmodi | que no valet sed quod-
faciunt talia vouentes Tercio ex
deliberacione firmata | ad dram votorum
que sunt cum concupiscencie | et sine delibe-
racione sic faciunt aliqui positi in an-
gustia | q̄ no obligant de necessitate | sed
forte de congruitate | ideo contra talia ve-
nire eadem ipsa ante no est peccatum
mortale Et si hoc sit p̄t apprehendi ex
hoc q̄ in facto preterito sunt male con-
tenti tale votum se fecisse | q̄ videtur
nimis deliberate fecisse Item q̄ si deli-
berate et euadant peccatum q̄ obligatur
Addicio Ad hoc intencionem obligandi se ad
implendum promissum | ex quo intelligendo

Noto 2o Quod votum habet diuer-
sos status secundum quos sortitur diuersa
vocabula et effectus diuersos Primus
status est in designacione s. cum quis

se disponit aliquid boni faciendum Et hec
dicitur deliberacio de qua dicitur xxvii
q. i. c. qui bona agunt sed meliora
agere deliberant etc Et hoc confirmat
nos est pati Secundo status est processus
ro procedendo proponit sed nondum se facturum
Et hic dicitur propositum xvii q. ii. c. Nos
tamen [illegible] non obligat ad mortale
ad veniale [illegible] de voto et [illegible]
tractat [illegible] ubi dicitur proponere in animo
religionem habitum assumere aliquando
suscepturus Et infra [illegible]
et si plus non est in voto [illegible]
gressor iudicari non poterit si non simplex
[illegible] Tercius status confirmacio
sed [illegible] formatur quod propositum pro-
mittit ad obligandum se quod nemo
obligat se nisi qui animum obligandi
se habet sive promissio fiat corde sive
simul ore Quartus status voti est
solemnizacionis sed quod fit ore alicui
hoc vel solemnitate sed aliqua actio
institutum ab ecclesia ut est ordo sacer
et religionis professio etc.

Noto 39 [illegible] de vo. q. 38
[illegible] votum aliud est quod aliud singulare
Commune est sed quod omnes sibi in baptismo
faciunt et spondent renunciare
diabolo et pompis eius Et tale votum
fit de hiis quod sunt necessaria ad salutem sibi
et determinatis [illegible] racio voti quod

xxvii q. i.

xxiii q. i.

[illegible] de voto et voti redemptione

votum proprie est quod voluntatem et respectu proximo a quo procedit Et respectu eius honestatis singulare est quod aliquid sponte promittit scilicet servaturum aliquod bonum ad quod alias non tenetur et assumit tenere propter hoc votum Et tale votum non est sed de bono meo ad salutem

Noto iiii° circa votum dicitur a volendo unde sic in nobis est duplex velle scilicet plenum quod est velle deliberativum Et semiplenum quod est velle ex surreptione sic ergo quod est duplex votum scilicet votum quod habet plenam rationem voti Et de ratione talis voti est quod sit factum ex deliberatione Et est votum quod non habet plenam rationem voti Et de ratione talis voti non est quod fiat ex deliberatione tale cum fiat ex surreptione Et plenam rationem voti non habet ideo non obligat de necessitate sed tamen ex congruitate Ideo penitere con[illegible] quod [illegible] propria auctoritate non est tale votum [illegible] peccatum mortale frangere.

Noto vto circa votum adhuc est duplex solemne et simplex. votum solemne scilicet solemne et aliqua est [illegible] est quod solemnisatur scilicet vel sacri ordinis susceptione scilicet subdiaconatus vel diaconatus utpote quando fit [illegible] emissione quando fit [illegible] vel professione [illegible] prelato vel habitus professorum

Gro. Extra de 31

votum continentie annexum est ordini sacro quia per ordinem sacrum aliquis deputatur ministerio sacro quod requirit mundiciam mentis et corporis [illegible] intellectus et fervorem affectus ad quem [illegible] continentia et ad eius opposita frequentia carnalis actus

votum simplex est quod fit sine aliqua speciali solemnitate

assumptione habitus vel alijs que habent professionem ostendunt. Votum autem simplex est hoc vel illud aliud a voto solemni quibusdam cum multis solemnitatibus fit sicut

Nota VII° secundum Richardum. Circa est inter votum [illegible] et solemne quibus [illegible] votum coram multis in publico fit [illegible] dici potest [illegible] sed non propter hoc tale potest dici solemne. Ideo enim dicitur votum solemne nisi quod in se habet aliquid annexum et propter quod in publicum debet venire et propter hoc vovent promittere subalterne [illegible] in susceptione statu et ideo est votum in susceptione sacri ordinis quia per que susceptione constituitur minister ecclesie. Ideo propter hoc se[illegible] et promittere aliter quam ante sub mensura et promittere alteri quam ante solemne quo statu. Unde ideo votum est solemne si [illegible] ordine ab episcopo suscipit. Item si professio est in religione expressa professio facta coram [illegible] qui ea fit recipere in se aliquid habet annexum. Ideo in publicum debet venire. Unde ideo professio solemni fit votum. Item si [illegible] eius quem eam fecit in occulto quia tamen oportet postea recipere fecit in occulto vita dimittere et in claustro secularem vita dimittere et in claustro cum alijs sui ordinis conversari et ad hoc [illegible] potest [illegible] et hoc sed non est solemne dici potest [illegible] sed non [illegible] ergo

Nota VIII° secundum Richardum. Si [illegible] religionis in [illegible] [illegible] debite [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] parte [illegible] est illud quod fit in publico et [illegible]

Votum [illegible] votum [illegible] duorum vel trium. Votum privatum sine presentia probari [illegible] testium duorum vel trium est illud quod non potest probari per testes duos vel tres

---

Margin: Nota XI. [illegible] pro [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] vestibus [illegible] [illegible] decorem [illegible]

Qui enim vult inducere aliquem iuvenem
ad obligacionem predictam debet diligenter
considerare quod iuvenis secundum iura de-
bitam pro ingressu religionis habeat
etatem que etas ad minus completur
annis .xv. annorum ut de regularibus
Significatum est nobis etc. ubi dicitur quod si
inveneris quod N. quod non fuisset a
patribus oblatus et infra xiiij annum
facti voti penitens a religione
recessisset ab illo voto professionis
quod fecit denunciares absolutum
Debet requirere quod ut potest etas illa
in professis sanitatis habeat et honestas
habeat stabilitatem et quod consideratis
quam illa obligacio ponderet habeat
discrecionem sufficientem Et hoc est dictum
2.9. nulla consideracione debet quis
secundum diuisam adiecionem iuvenem in talibus
procedendum Si enim essent adeo fa-
tui quod non timeret a religione sponte
recedere non esset necesse eos solempniter
vel voto obligare Et similiter si essent
adeo nobiles quod nec etiam crederetur
iuramento vel voto servare non esset
voto vel iuramento inducendi Secundo
in inducente vel recipiente etiam debet
esse diligencia affinitatis religionis ad
eam obligacionem inducatur explicando Et
omnes suggestiones falsitatis excludendo nec
debet esse nimis importuna persuasio

Asperitas enim religionis relacio et
falsitatis suggestio operantur deceptorum
deceptio aut racione ignorancie dimi-
nuunt de racione voluntarii. Quia etiam
nimia importuna persuasio que fit
vi rerum temporalium promissione vel cum
indebita comminacione vel cum nimia
sollicitudine. Debet autem inducens
a tali importuna persuasione cavere
quia talis persuasio operatur in iuvene
fervorem ipsum inclinat ad obligandum se
cum precipitacione. Et predicta obligacio
sed non debet nisi cum plena voluntate
et deliberacione. Tercio est quod circa
obligacionem triplex sit observanda. Primo
ut fiat premia deliberacione et stabili-
tatis examinacione. Et quod fiat cum discrecione
ut si se obligaverit obliget se ad ingre-
diendum religionem et ea compleat. Ita
si deus dederit sibi gratiam remanendi
et religio placuerit remaneat. Si
autem religio non placuit et si propo-
situm infra annum mutatum fuit liber
sit exire absque hoc quod teneatur ad aliam
religionem intrare. Debet etiam obser-
vari quod fiat cum devocione. Et debet
observari predicta quia obligaciones fiunt
sine deliberacione et discrecione et devocione
frequenter malos exitus habent. Item
huius statutis promissiones et consilia
Et Beatus Ieronimus dicit quod quamvis ...
diversos casus uniformi iudicium ...

habent. Nec tamen contingit aliquando
aliquo casu esse malum specialiter hoc inducere
et simpliciter illicitum. Posset ergo contingere
aliquibus casibus in quibus adolescentem
ad religionem obligare vel eciam re
cepisse esset illicitum. Puta si obstaret de
eius inconstancia vel si aliquid aliud
racionabiliter crederetur quod deligeret con
sideracionem in religionibus sic institutis
est ergo d. 8. **Conclusio** dicere
quod malum est recipere adolescentes
ad religionem est diabolicum. Probatur
quia quod est contra preceptum cristi est
diabolicum. Sed dicere quod malum est
recipere adolescentes ad religionem
est huiusmodi ergo etc. Maior est nota. Preceptum
cristi dicitur Math. 19. tunc
oblati sunt ei parvuli ut manus eis
imponeret et oraret. Discipuli autem
increpabant eos. Jesus autem ait
eis sinite parvulos et nolite eos
prohibere venire ad me. Et d. expo
nens hoc verbum super Math. dicit quod discipuli
nondum perfecti distant eorum instare
reprehendebant eos qui pueros et
infantes offerebant Christo, debent autem
exhortacione discipulos suos adolescentes
utilitatem facit puerorum. Hoc ergo
attendere debemus ne per estimacionem sapiencie
...tricationes ... magnis
parvulos arcere ... puerorum

venire ad sciam quia sit hoc per glo
super illud exodi .v.o quare
moyses et aaron sollicitatis populum
ab operibus suis dicit glo. quare
hodie quia si moyses et aaron idest
prophetie et sacerdotales sermo
dum sollicitet .i. ad servicium dei
quere de seculo renunciare omnibus
que possidet attendere legi et verbo
dei Continuo audies invidentes
et amicos pharaonis dicentes
videte quomodo seducunt homines et per
vertunt adolescentes et parvulos
hec erant verba pharaonis et hec
amici eius loquuntur.

Conclusio Certe adducibus
servatis licet iuvenes inducere
ad religionis ingressum per obligacionem
voti et iuramenti probatur illos licet
inducere ad religionis ingressum
per voti et iuramenti obligacionem qui
possunt se obligare voto vel iuramento
ad serviendum deo sed pueri sunt huiusmodi
hoc quia iuvenes sunt se obligare dyabolo
sunt ergo se obligare deo sed pueri
possunt se obligare dyabolo peccando ergo
possunt se obligare voto vel iuramento
ad serviendum deo in religione hoc
habetur extra de delictis puerorum c. pueri
ubi glo dicit quod de delictis tradit.
puerum possibilem doli capacem esse delictum

carnis et iuxta libri de [illegible]
non audeat affirmare futura medicina
et plurima non esse facta. At hec plena
est prudencie etatis [illegible] in [illegible]
[illegible] videatur
[illegible] forma
erit vigintiter professio [illegible] adulta
iam etatis esse [illegible] et q solet apta
[illegible] deputari ubi glo dicit [illegible]
in [illegible] xiiij [illegible] annos vel
[illegible] potest etiam tali etate aliquo ob
ligari ad religionem voto vel iuramento

Corollarium primum illicitum est parentes
non [illegible] rationis habentes
absque consensu parentum ad religionem
attrahere [illegible] pueri quousque ad annos
discretionis pervenerint [illegible]
[illegible] unde [illegible]
[illegible] non
[illegible]
[illegible]
non potest religioni [illegible]

Corollarium 2m pueri [illegible] rationis
[illegible] potest ad religionem [illegible]
[illegible] ad annos discretionis
[illegible] liberum arbitrium
pervenerint [illegible] potestatem in [illegible]
habent [illegible] unde [illegible]
ad [illegible]
[illegible] potest [illegible]

Corollarium 3m pueri [illegible] infantes
potest offerri monasteriis a parentibus

[illegible] vel femine [illegible]

iij. xx. q. i. Ambrosius a parvulis
pris &c. Et sic de voluntate parentum
cum infantia ad baptismum recipiuntur
et ordinacione apostolorum ut l. de co(n)se.
di. iiii. cede parvuli [illegible] ut
crebro dicitur pueri mittant sic et non
habeant aliam vitam nisi divinam
contemplacionem Ita et hic Et si consenserit
puer ad annos discrecionis [illegible] non
potest p(er)venire qui venerit ad legittimam
etatem xx. q. i. illud. Et ad quod p(er)tinet ad
p(ri)m(u)m ad professionem etate pervenit potest
regredi xx. q. iii. p(ro)fessores. Et secundo
consensit potest regredi qui voluit xx.
q. i. puella

Contingit etiam magnum beneficium
prestari parentibus ex voto vel pro-
posito ad surgendum meliorem vite ob
ligantes [illegible] ut l. d. b. in tua [illegible]
continget per simplex propositum de
facile mutari obligacionem aut voto
vel promissione omnino observandum Et
augustinus in epistola ad armentarium et pau-
linam dicit Ideo te vovisse penitere
non debet sed gaude iam tibi non licere quod
cum tuo detrimento licuisset [illegible]
in meliora [illegible]
[illegible] d. b.

Argumentum Non licet parentes inducere
[illegible] religione voto vel promissione [illegible]

Item an sit prohibitum ante aetatem [illegible]
per etiam pactum et aliquo voto vel
iuramento ad religionem obligare [illegible]
hoc [illegible] [illegible] [illegible] sit in
[illegible] [illegible] ad religiosos [illegible]
[illegible] inducat. Non solum [illegible] sed
[illegible] de statu [illegible] in
virtute obedientie sub pena excommunicationis
ante professionem [illegible] [illegible]
ante annum probationis [illegible] quod est
[illegible] [illegible] flagellantes [illegible]
[illegible] [illegible] quascumque ad professionem
[illegible] ordinis seu ad renuntiationem
[illegible] faciendam recipere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prohibet
[illegible] [illegible] ad professionem ordinatis [illegible]
[illegible] ante [illegible] completum probationis
[illegible] ante [illegible] [illegible]
Quod [illegible] ad [illegible] [illegible] vel iuramento [illegible] obliget
vel per voto vel [illegible] tempore probationis
ad intrandum [illegible] prohibitum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
Arguitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad religionem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] legitima etate et sponta
[illegible] [illegible] adolescentes obli
[illegible] [illegible] sed [illegible]
gati voto vel iuramento ad religionem
[illegible] [illegible] non in legitima etate
[illegible] [illegible] sed [illegible] obligationes
[illegible] [illegible] voti [illegible] hoc videtur esse illicitum
voti vel iuramenti [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] legitima etate [illegible] [illegible]
[illegible] libertatis [illegible] [illegible] capitulum [illegible] [illegible]

cum magne maiestatis homo liberum
usum racionis habere debeat quod pertinet
ad suam salutem. Quarto dicendum
est quod duplex est necessitas: vna que excludit voluntatem
scilicet necessitas coactionis. Et alia que voluntatem non excludit
sicut necessitas obligacionis sive condicionis, et voluntatem
non excludit. Et hec est obligacio
iuramenti vel voti. Vnde per coactionem non
est trahendi homines vel ad fidem
vel ad religionem, sed voto vel iura-
mento ad hoc eos obligare nichil pro-
hibet. Et de hac necessitate Augustinus dicit: felix
necessitas que ad meliora compellit.

q est contra voluntatem

Ad quintum dicendum quod magis necessarium est ut aliquis
adducatur ad fidem christianam quam ad
aliquam religionem. Sed ad fidem christianam
non licet aliquem inducere invite, sed
voluntate. Dicitur enim extra de iudeis
quod non vi sed libera voluntate et sic
[illegible] ut quantitate [illegible] debent fieri [illegible]
[illegible] necessitas non est voti
[illegible] vel iuramenti ut aliquem ad religionem
vel ad fidem [illegible] compellat nec ad fidem
inducendo nec ad religionem inducendo invite
sed ad religionem [illegible] excludit [illegible]
coactio que voluntatem excludit, sed
necessitas voluntarie obligacionis
voluntatem non excludit.

Ad hoc videtur esse quod honestati religionis
dicitur quod adolescentem faciliter
ad religionem fieri et facilius
qui [illegible] ad hoc religio de honestate
[illegible] [illegible]

q(uod) s(e)c(un)d(u)m recepit ex(pres)s(e) qui desperati
coeunt / ergo ingrue(n)tes videt (et) ab
legentes ad religionem recipere
s(ecundu)m q(uod) se reduxit voluntarius sic et
maliti(s) no(n) e(st) iudicandum s(e)c(un)d(u)m q(uod) eo
tingit in paucioribus / sed q(uod) contingit
ut in pluribus q(uod) aut peccantes rele
gionem coeunt hoc contingit multo (sepius) in paucioribus
siluens de peccatoribus remanet / ut
experimento p(ro)batur et loquuntur
Ad 2m non sunt facienda bona ut veniant
mala / sed contra bona q(uod) proveniat
mala s(ed) ad religionem sequuntur
inducentur ad apostatandum / et
multa mala / q(uod) apostatantes contrahunt
illegittimas uxores et
et multa alia illicita committunt / ergo
non sunt ad religionem admittendi
non sunt facienda bona ut
eveniant mala / et ideo ut veniant
veniat mala / et ideo ... / primo non
tam ... / et ... (?)
aliquis si ea ... aliquem ad
religionem intrandum induceret / ut postea
modo apostataret ... ideo ... non
teneretur ... sic ab omnibus
homines esset abstinendum / q(uod) vero
sunt ... bona / ex ... causa
inde non possunt sequi aliqua mala
unde ... Christum observat
... non servat / et qui considerat
... intraret ad bo
aliquid bonum esset ... ista

Proselitus advena sive aliunde adveniens qui de gentilitate ad iudaismum convertebatur.

consocius malus quia mala consocius
est multo magis quam bonum. Et ut fre-
quenter accidere. Dominus autem non
permisit eligere xii discipulos
ex quibus unus erat futurus diabolus
ut dicitur Ioh. vi. Nec apostoli permiserunt
eligere septem diacones scilicet unum
nicolaum qui ex eis periit. Multo
ergo minus religiosi debent permittere
multorum salutem propter paucos qui
apostatare moventur.

23 Mat. xxiii dicit dominus. Ve vobis
scribe et pharisei qui circuitis
mare et aridam ut faciatis unum
proselitum et cum fuerit factus facitis
eum filium gehenne duplo quam vos. Ex
proposito videtur quod arcere conversantes [illegible]
[illegible] intrantes gehenne filii duplo quam vos
quando quia male intrant sed contra pro-
[illegible] hebreorum esse unde quia omnia male
exeunt apostatando ergo qui eos
inducunt. Ve dicit maledictus vel
[illegible] illi qui obligant se iuramento
vel voto religionem intrant non
faciunt contra [illegible] esse ut ostensum
est unde [illegible] hoc quod intrat non esse
[illegible] filii gehenne sed filii vite
eterne. Dominus promittit Math. xix
religiosis [illegible] propter nomen meum
ex hoc quod exeunt post professionem
[illegible] gehenne filii. Sed hoc non pre-
iudicat

Math. xix

Et omnis qui reliquerit domum vel fratres aut sorores aut
patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen
meum centuplum accipiet et vitam eternam possidebit

receptaculum esse | nisi cor malis
completis fuit preceptum | unde sequitur
dum dicat | peccatis [illegible] filii [illegible]
duplo quam vos | [illegible] Crisostomus | ma
lorum ingressum [illegible] exemplo | sedebat
prior magistris
Ad hoc videtur esse quod [illegible] plus
[illegible] Iohannis habere [illegible]
[illegible] sed plura [illegible] | si a deo sit
hoc autem non videtur esse [illegible]
religionem ingredientibus | in sequenti
[illegible] ingressum · Dicit enim [illegible]
[illegible] hoc [illegible] hoc et [illegible]
dissolueretur | si non [illegible] deo est [illegible]
potentem dissoluere | Ergo videtur quod
[illegible] deo [illegible] faciat | quod [illegible] ad religionem inducit
[illegible] quod [illegible] illa sapit heresim mani
cheorum | qui [illegible] ad duas crea
[illegible] adhuc [illegible] ad [illegible]
[illegible] corpora corruptibilia non sit a
deo. Dicit enim [illegible] a deo [illegible] non
dissoluerentur | [illegible] ad hoc quod [illegible] sed
habita [illegible] | ita quod qui
[illegible] mortale [illegible] habebat
Dicit enim [illegible] gratiam habuisset [illegible]
fuisset opus dei | et ita dissolutum
non fuisset Ergo [illegible] Responsio Dicendum quod [illegible]
illa non [illegible] ad ostendendum | quod illa
que sit a deo effectum maneat | et
[illegible] non posset | sed ad ostendendum
infallibilitatem diuine prudentie | Non enim
potest esse | ut dei prudentia fallatur | unde

singulariter non dat | capiens dei esse indesso
lubile | sed assilem Beda[?] ergo diuinam pro
uidencia quibusdam dat donum gracie
ad presentem iustitiam | et hiis non dat
donum perseuerancie | aliquibus autem dat
dat donum perseuerancie | ut dicit Augustinus
in libro de bono perseuerancie

b. qui sint obligati voto vel iuramento possint absque voto in seculo remanere

Beda[?] bouen in seculo
28 Et votum precedit a libera voluntate
ergo qui libere potest facere quod uult
nullo impedimento in se consistente
nullo hoste de foris impediente | nullo
[illegible] potest simpliciter vouere
sed aut in omnibus subest | nihil potest
[illegible] aut in aliquibus subest
vouere | [illegible] non potest vouere [illegible]
[illegible] subest | non | et puer patri
[illegible] subest [illegible] | nihil potest circa hoc
regimine vite | nihil potest circa hoc
vouere | quod sit stabile [illegible] ante
vouere | quod sit potest vouere aliqua
utpote uxor non potest vouere [illegible] vim
peregrinacionis | uel aliquid sine licencia viri
[illegible] subest uxori in debito coniu
gali | [illegible] non potest vouere castitatem absque
ideo non potest [illegible] Religiosus subest
assensu [illegible] religionis | et ideo
omnibus consistit [illegible] prelati uolu
[illegible] potest vouere [illegible] ad [illegible]
[illegible] subest [illegible] ad [illegible]
[illegible] | [illegible] hoc fit | vouere
[illegible] | [illegible]

x pt x
1 q o

[illegible] in [illegible] vel quod [illegible] et adiecit [illegible] in [illegible]

non pt fi dni auctte [illegible] aut e qd libe
possit facere illud pt vouere.

Noto 20 fm richar· [illegible] omnis
promissio licite facta cum intencione ob
ligandi se et cum deliberacione si acceptet
ab eo cui fit obligat promittentem non
tm ex precepto legis divine sed ex lege
nature sed votum licitum est licita pro
missio facta deo cum deliberacione et
cum intencione obligandi se deum autem
promissionem talem deus accepit Et ideo
omne votum licitum obligat voventem
ad illud quod vovit ad implendum preter
in casibus exceptis puta propter
impotenciam implendi vnde ille qui
vovit ieiunium [illegible] magno debi
licto corporis servare non pt [illegible] facta
[illegible] de est [illegible] ante
pt [illegible]
[illegible] quod fieri est
impossibile [illegible] fieri possibile
[illegible] superioris dispensat
[illegible] subest legittima causa
[illegible] defectum [illegible]
[illegible] vel defectum cause [illegible]
apposite [illegible] est [illegible] votum
[illegible] non obligat [illegible]
sub [illegible] vnde [illegible] votum [illegible]
[illegible] salutem [illegible]
ut obtineret [illegible] illud [illegible]
non teneret [illegible]
facti voti erat licitum [illegible] possit
Et ponere · omne impedimentum quod habuisset in pri
[illegible] votum [illegible] sufficiente
obligacionem voti

dist. 38

Illicitum | quia fecerat votum contrahere ante
matrimonium | postquam contractum non potest licite de-
negare debitum petenti. Et hugo. | Et facit
de. xxxiii. q. iiii. eadem distinctione. | Sed quando
votum sic non impediret | si prius contraxit
obligacioni contra voto facto anteferret quod
habet nota | potest addi quintus casus
quando utilitatis ab eo emi potest utpote
prelato vero | parere debere | et hugo
Nota 30 de voti impletione | Quidam
querit. Quando votum est absolutum | tenetur statim
statim implere | nisi vovendo aliud in
mente habuerit | Unde pocius videtur
distinguendum | Cum quis vovebat sic quod
de adimplendo cogitabat | vel statim
vel ad tempus | Et sic obligatur secundum quod se
obligare intendebat | quia vovit | Qui vero
de tempore non determinavit | aut non cogi-
tavit | Aut si cogitavit non tamen ad illud
se obligavit ex voto | Hec est distinctione (?) dis-
gracius (?) | aut differt quia devocius
et quietius | aut commodius tardando
speciat implere | Et sic non peccat saltem
mortaliter | Et sic intelligitur glo. extra de
voto et voti redemptione magna | non est
voti transgressor qui quod vovit ante (?)
applicare distulit | ad implere etc. Unde glo
dicit | Cum enim quis vovet peregrinari
intelligitur si commode fieri potest | Aut
differt solum ex negligencia | et sic est
probabile periculum imminens impossibilitatis
implendo si tardatur | Unde dicit

archi Si quis nimis tardaret votum
implere [illegible] a mensa [illegible] vio
vel veniret ad statum non intendi imple
re tunc [illegible] potuisset morte
[illegible] dimisit [illegible] non implendi
[illegible] posset [illegible] mora implendi
[illegible] sibi non [illegible] tempus non [illegible]
morte nisi esset valde minima mora
et nisi [illegible] [illegible] periculum non
valendi implere ut [illegible] voto religionis
[illegible] non haberet [illegible] dilacionem
cogente [illegible] Aut etiam [illegible]
[illegible] agra ad implendum [illegible]
[illegible] puta [illegible] sibi ad [illegible]
redundare et cogitat ut illud [illegible]
et [illegible] implere debeat [illegible] Et sic
velle differre [illegible] causa legittima
erit periculum morte quasi [illegible]
erit [illegible] ut illud [illegible] Aut dicit
ut illud [illegible] non cogitat vel non recorda
[illegible] de eo non cogitat [illegible] morte nisi sit non
et sit non erit periculum morte nisi sit non
tabiles et valde longa dilacio [illegible]
Si aut voto e [illegible] [illegible]
[illegible] Quere defectat [illegible]
[illegible] vel [illegible] apposita in voto
[illegible] vel [illegible] [illegible] Conditio [illegible]
[illegible] obligacio voti [illegible]
[illegible] ut si deo placuit
[illegible] quando [illegible]
si potero [illegible] quando [illegible]
[illegible] etiam si non [illegible]
[illegible] beata maria

Conditiones spirituales sunt esse multe ut si
solum mortis liberabitur vel si ab hac
infirmitate graviori et hoc ... cum de-
ficit conditio non obligatur quia ad execu-
tionem voti. Et intelligatur non obligari
si tota obligatio pendebat in condi-
tione. [illegible] iterum [illegible] ad
[illegible] antecedendo due conclusi-
ones. **Prima conclusio** dicere
quod ille qui voto vel iuramento sunt ob-
ligati ad intrandum religionem non teneantur
intrare est manifeste heresis. Patet quia
quicumque dicit non esse peccatum quod est
contra preceptum dei hereticus iudicatur.
Sed dicere illum qui voto vel iuramento est
obligatus ad intrandum religionem non te-
neatur intrare est dicere quod quod est contra
preceptum dei non esse peccatum. Ergo dicere est
hereticum. Maior quia dicit vult pervertere legem
divinam et contradicere doctrine patrum.
Et ordinationi ecclesie quod est de Ambrosio scito [illegible]
[illegible] Augustinus li. xxii contra Faustum
lex eterna est ratio divina vel voluntas
ordinem naturalem conservari iubens et per-
turbari vetans. Ecclesia quod hic de re iudi-
catur quicumque dicit quod formare [illegible]
non sit peccatum [illegible] est eum contra hoc
non sit peccatum mechaberis ut doctores
preceptum non mechaberis. Et ecclesia quicumque dicit quod
sunt exponunt. Et [illegible] [illegible] est ...
sic peccato possit aliquid [illegible] est [illegible]
ad precepta prime tabule est manifeste

hebreos si impletio voti pertinet ad latriam ergo quicumque dicit votum non esse implendum loquitur contra preceptum prime tabule quod est de cultu latrie soli deo exhibendo Et qui dicit iuramentum non esse implendum loquitur contra preceptum secunde tabule non assumes nomen dei tui in vanum Et patet precepta dei precepta prime tabule sunt ordinatoria et ordinant ad deum dei secunde autem tabule precepta ordinant ad dilectionem proximi Et sic quia est una infidelitas quicumque dixerit votum et iuramentum non esse implendum hoc valet si quis dixerit quod petere religionem sit illicitum iuramenta et vota de rebus illicitis facta non sunt obligatoria iuxta illud ysidori in malis promissis rescinde fidem [illegible] Item est hereticum quod hoc dicere est contra consilia christi vade et vende omnia que habes et da pauperibus et veni sequere me

Conclusio secunda cuius est ob ligatus voto vel iuramento ad re ligionem non sit absque peccato tardandum ingredi 17 ... reddite deo vestro vovete et reddite domino deo vestro vovere voluntatis est reddere ... sed post voti promissionem reddere

nemo cogitur postquam autem voto dicitur
Et quod vovisti deo ne moreris reddere
displicet enim infidelis et stulta
promissio Et Aug(ustinus) dicit in epistola ad Ar-
mentarium et paulinam quia vovisti iam
te obstrinxisti aliud tibi facere non
licet quam promisisti esses voti reus liber
sicut quod esses inferior quoniam non
sit gratulanda libertas qua fit ut
non debeatur quod cum lucro redditur
Arguitur 2 Illi qui obligati sunt voto
vel iuramento ad intrandum religionem
non tenentur intrare Similiter enim ex pre-
dicto ista est instructio sed dicit non
hec imponebat hominibus necessitatem sed
hoc relinquebatur eorum libertati voluntati
quare videtur quod non ex necessitate teneantur
aliqui religionem intrare propter voto
vel iuramento hoc apparet Math. 19 Si vis
vitam ingredi serva mandata dei
Et iterum Si vis perfectus esse vade et
vende omnia que habes et da pauperibus
Et apostolus prima Cor. vii De virginibus
autem preceptum non habeo consilium autem do
Ergo in quantum est ex natura voti vel iuramenti non
includit necessitatem ut supra dictum est
Sic enim aliquis ex lege qua obligatur
ad servanda dei precepta quamvis voluntarie
servat unde et dicitur Si vis vitam
ingredi serva mandata Sic ille qui
emisit votum vel iuramentum obligatus
est quantum ad implenda obligatione et tamen voluntarie

impleret iuramentum vel votum. Ita ergo
ante iuramentum vel votum licitum erat
facere vel non facere. Unde et Deus dicit
si votum fecisti esse(?). Et Paulus de
virginitate consilium dat. Sed post iura-
mentum vel votum illicitum est non implere.
Ad 2m Nullus potest iuramento vel voto
obligari ad aliquid in quo detrimentum
proximo procurat. Sed per hoc quod aliqui
religionem intrant detrimentum proxi-
mi [illegible] scilicet illi qui vovent vel
iuraverunt religionem intrare non tenentur.
Ad 3m quod votum debet esse de hiis que
sunt supererogationis vel perfectionis ut servare
castitatem, paupertatem et obedientiam
[illegible] propter religionis observantiam
[illegible] a visitatione infirmorum
et collatione elemosinarum et aliis operibus
pietatis in quibus forma christiane reli-
gionis consistit ut ait Ambrosius super illud
prima ad Thimo. 4to. Pietas ad omnia
utilis est. [illegible] quod [illegible] illa [illegible]
heresim damnatam scilicet quod melius
sit in seculo remanere et operibus
pietatis vacare. Contra [illegible] cum [illegible]
errores Vigilantii contra quem Jero-
nimus [illegible]. Ista veneranda professio ca-
tholice fidei sanitate conatus impugnare
Vigilantius [illegible] iudicans regimine
secularium. Contra [illegible] Jeronimus declamat
et [illegible] contra singulos articulos
a Vigilantio propositos disputans. Venit

Ambrosius
Unde cum forma disciplinae [illegible] in misericordia et pietate est

ad ipsum Antonium diceret. Sed ante
asserit eos inducere facere qui vini et
rebus sunt et paulatim fructus
possessionum pauperibus dividunt quam illos
qui possessionibus vendidit et sic divina
largitate hoc a me ei sed a deo re-
spondebitur. Et vere [illegible] esse perfectum
vade et vende omnia que habes
et da pauperibus et veni sequere
me. Iste que in laudes sed aut
tercius gradus est quem et nos [illegible]
primus [illegible] a sede et ter-
tius preferenda et ideo in li. de eccle-
siasticis dogmatibus cum aliis contra
omnia iste damnatus dicit bona
est facultates cum dispensacione pauperibus
erogare. Melius est [illegible]
[illegible] donare et absolute sol-
licitudine agere in Christo hec solus
status religiosi perfectus elemosinas
quales que facit in seculo sicut omnia
virginitas sic sancto observante. Sicut
Augustinus in li. de virginitate nemo quidem
puto ausus fuit virginitatem preferre
monasterio.
Augustinus prosper dicit in sententia de
vita contemplativa sic abstinere debet
ut non [illegible] ieiunandi vel abstinendi
ut nos [illegible] subiciamus sed illi qui sunt in religione
non [illegible] vel obediencie
[illegible] abstinet vel ieiunat quo nunquam meretur
non quo ad religiosum statum ut aliquis

Augustinus

iuramento vel voto obligari. Secundo
quia idem opus factum ex voto laudabilius
et magis meritorium est quam si fiat sine
voto. Quod ex hoc patet quia cum omnis
actus de se tanto est magis lau
dabilis et meritorius quanto ex
digniori virtute procedit. Sed opus iustitie
si fiat ex caritate laudabilius est
manifestum est autem quod cum aliquis
ieiunat absque voto facit actum vir
tutis que est abstinentie. Cum autem ie
iunat implens votum actum abst
inentie facit ex latria que est superior et
nobilior virtus quam abstinentia vel
ieiunium quam alia virtus que ordinat nos
circa bona creata. Sicut dicit et Augustinus
dicit in libro de virginitate: Nec virginitas
quia virginitas est honoratur sed
quia est deo dicata quam vovet et ser
vat continentia pietas. Ergo quod per
dicat se abstinere vel ieiunare de
bemus ut non nos ieiunando vel ab
stinendo necessitati subiciamus intelligendum
est de necessitate coactionis que voluntatem
excludit. Unde subdit: Nec iam non devote
sed invite rem voluntariam faciamus.
Necessitas autem voti et iuramenti non excludit
voluntatem ut dictum est. Ex quo patet ultra
quod ille qui ieiunat ex voto non pla
cet ieiunium suum sed placet sibi
implens votum. Magis ergo meretur
ceteris paribus quam secundum ... cum

x qd ort nos ad dei x

Necessitas est necessitas coactionis et talis opponitur libertati. Alia est
necessitas que est ex suppositione finis et ista non opponitur libertati
necessitas ex suppositione finis ... si quod non est finis intentus
...

placet sibi se servire quam magis est
delectari in actu latrie quam in actu absti-
nencie

Ad 2m virtus est circa difficile et bonum
sed difficultas est duplex una in seculo
alia in religione ergo magis est virtuosum
non ergo ad statum religionis aliquem
iuramento aut voto obligari. Et dicendum
quod duplex est difficultas una que est ex
arduitate operis sive vigoritate servicii
et longa et tales difficultas [illegible]
facit ad augmentum virtutis. Alia est
difficultas que est ex impedimentis et
periculis imminentibus et talis difficultas
non facit ad augmentum virtutis sed ad
diminucionem ipsius. Ideo enim videtur esse
prudens. Hic multum amare bonum
virtutis qui pericula non cavet et talis
difficultas imminet in seculo remanentibus

cum non amat periculum in illo peribit

Ad 3m communis utilitas preferenda est
bono privato. Sed per hoc quod aliqui religionem
intrant derogatur communi utilitati. Si
enim omnes religionem intrarent non esset
qui plebem ... agerent. Et ita videtur
in secularibus remanendo melius facit
aut si non intrat religionem quam si intret.
Dicendum quod illa fuit racio vigilancii heretici
ut dicit Jero. qui dicit licet contra vigi-
lancium non sit a studio suo monachos
deterrendi sed potius a te [illegible]
[illegible]
[illegible] clam-
ferunt

et fuerit in solitudine quis cele-
brabit ecclesias quis seculares
homines lucrifaciet quis parentes
ad utilitatem poterunt adhortari. hoc
enim modo si omnes homines facti sunt
perfecti esse quis poterit et regnum
non erat ampliandum. Si enim omnes in
quos fuerunt imperfecti non erat pre-
rebit humanum genus. Rara est virtus
nec a pluribus appetitur. Quid tamen
est hoc tempore in religiosis hominibus
sit tam difficile et arduum ut pauci
religionem intrent in comparatione
multitudinis a seculo remanentium sit
si quis timeret [illegible] appetere
[illegible] desperaret

Utrum liceat peccatores ad religionem inducere

Notandum quod sit peccatoribus utilia
ad salutem ut [illegible] primum
ut de peccatis [illegible] penitentiam agant
[illegible] illud [illegible] dignos
[illegible] penitentie. Status
[illegible] religionis est status perfecte
[illegible] religionis [illegible] ut [illegible] in quadam
penitentie [illegible] ad [illegible] allegatur
[illegible] illicita nulla [illegible]
[illegible] illicita ut [illegible]
[illegible] in culpa lapsus est [illegible]
[illegible] quis in [illegible] abstinendum [illegible]
[illegible] debet abstinendum [illegible]
[illegible] illicita [illegible] Et [illegible]
[illegible] illicita ad salutem [illegible] ut de peccatis [illegible]
[illegible] quod sit utilia ad salutem [illegible] ut de actis a peccatis abstineant
penitentiam agant [illegible] religio [illegible] status
[illegible] penitentie ad vitanda [illegible] peccata
religionis est status perfecte penitentie
[illegible] valet status religionis

hertas est ut est libertas voluntatis usque carnis in
renunciatione possessionis et divine

Dicit Gerson regula XX religionis in obediencia castitate et paupertate devote orare et contemplari carnem mortificare contra vicia et concupiscentias

subditur. Pro hoc eciam multum consciencia querit
ut tanto maiora querat honorum opera
penitencie quanto graviora sibi pro-
videt dampna pro culpa requirere. Statum
religionis honorem eciam a liberalitate abstinencie
perfectionis operum licita querit. Pro eo quod
peccatis recedentes non in observancia
preceptorum sed pocius in consiliorum perfec-
cione et caritati debent via perfectionis
assumere religionis intrando quod est
est perfecti penitencie status. Ita ut nulla
satisfactio adequare potest religiosorum qui
et se et sua totaliter dant deo. Unde
pro nullo peccato imponi potest vel per penitenciam
aliquis religionem intrare cogatur. Quantumcumque
sint peccatores. Quibuscumque gravibus con-
fitentes tamen religionis ingressus utique
[illegible] quod in ea admonere. Ubi sic
[illegible] papa quendam qui uxorem inter-
fecerat inducit ut religionem ingre-
diatur et humiliatus sub manu abbatis
cuncta observet que sibi fuerint imperata
et postea subditur. Quod si autem primam potius
permanere in domo tua vel in hoc nubi
vis agere quod penitus tibi et durum
et grave esse non dubitemus. Credo peccato-
ribus esse notum ut a peccato abstineat
ad quod eciam religionis status est aptissimus
difficile est enim in seculo commorantes a rela-
psu non allicientur. Item quod intelligi videtur
super exposicionem Christi. Unde dicit hoc
esse impossibile. Et dicitur qui scilicet divicias
Amen dico vobis divites difficile

33

× seculo ×

intrabunt in regnum celorum

[illegible] et maiorem vere querere inter
gravius cum [illegible] suffragiis [illegible]
hominem et homini non sentire [illegible]
solacium hominem non [illegible] debet [illegible]
mundo penitere [illegible] 33

et q' assuit in dimagis et fmos pomit in eas

inhereret p amore inheret i regno
celorum sed q ducit qui habet de
magis inheret e valde difficile unde
xxxii dist. beata dulcis qui
invectus est in moenia et hoc dic
altitatem subdit dicens [illegible] e
hic et laudabimus eum [illegible]
pauci viri ut assolitus [illegible]
[illegible] beata [illegible] unde [illegible]
meliores invenium [illegible] nec [illegible]
qui in monasterio [illegible] unde
magne utile e periculum ut ad reli
gionem transeat

Conclusio licet peccatores ad re
ligionem inducere [illegible] licet inducere
peccatores ad statum [illegible] inducere
sed religio e status [illegible]
Ad 2m [illegible] e [illegible]
institutio vocavit matheum peccatorem
ad statum [illegible] ut habet [illegible]
[illegible] 180 p
religionis status [illegible] e institutio
ad [illegible] adipiscendam [illegible] 3a [illegible]
[illegible] tollit impedimenta [illegible]
[illegible] et [illegible] manifestum est [illegible] no
[illegible] sed laudandi sunt qui peccatores
[illegible] ad religionem trahunt ita et dominus de hoc
[illegible] non veni vocare iustos
sed peccatores

Ad 2m videtur [illegible] illi qui sunt [illegible]
[illegible] non sunt ad religionem allegendi
peccatores non sunt [illegible] [illegible]

f. [illegible] et laudare
q. d. [illegible] et laudi digna

preceptorum quod est intrare ad perfectionem
consiliorum sicut de maiori premiatur ad
minus. Sed illi qui sunt perfectores
perfecto non sunt coercitati in operibus
preceptorum ergo non sunt attrahendi vel
compellendi ad religionem. Contra quia consilium
servare consilia [illegible] quod hoc argumentum
procedit ex errore quorundam qui consi-
stunt in consiliis sunt perfectionem consiste-
re. Et precepta ad consilia ordinantur sicut
imperfectum ordinatur ad perfectum. Et sic
non sunt a preceptis ad consilia transire
sicut ab imperfecto ad perfectum procedere.
Cum autem simpliciter hoc de preceptis eminens
fallit. Manifestum est enim quod prima
precepta sunt de dilectione dei et proximi
sicut quod dicitur Mathei 22 quod primum
et maximum mandatum legis est: diliges
dominum deum tuum ex toto corde
tuo. Secundum autem est simile huic: diliges
proximum tuum sicut te ipsum. In hiis autem
duobus preceptis universaliter consistit
vite christiane perfectio atque universalis
[illegible] caritatis ad quam sunt omnia ordi-
nanda secundum illud 1 ad Thimotheum 1: Finis
precepti caritas est. Ubi dicit glossa: Caritas
est finis id est perfectio precepti id est preceptorum omnium
[illegible] perfecte diligere deum et proximum.
Ad hoc [illegible] precepta caritatis alia precepta
legis et etiam consilia. Ita quod precepta
[illegible] ordinantur ad consilia sed ad caritatem
sive dilectionem dei et proximi. Ad finem
autem aliquid ordinatur dupliciter
ut sine quo finem habere non potest sicut

Mathei 22 [illegible] primum et maximum mandatum [illegible] perficit et [illegible]

Precepta sunt [illegible] consilia [illegible] finis [illegible] et con-
silia [illegible] ad [illegible] consilia ordinantur non ita quod
consiliis [illegible] ut [illegible] consilia perfectius observentur
alia sunt precepta [illegible] ordinantur ad precepta caritatis
[illegible] precepta caritatis non [illegible] non potest [illegible]

alimentis ad vitam conservandam ordinatis
ex nunc sic. Hoc modo ad caritatem ordi-
nantur alia legis precepta. Illo enim modo
sunt precepta caritatis implere, quia qui vel
alios docere voluit, preceptum dilectionis
a dei [illegible] vel qui homicidium [illegible]
fratri committit, que dilectioni proximi
adversatur. Alio aliquid ordinatur
ad finem sicut per quod facilius et firmius
in perfectionis finem obtinetur. Hoc modo
medicina conservativa sanitatis ordinatur
ad vitam corporis conservandam, ut per
fortius et firmius sanitatem habeat.
Tertio modo consilia ordinantur ad caritatem
et precepta, i. consilia ordinantur in vir-
tutis [illegible] et [illegible] precepta
observari [illegible] consilia [illegible]
ordo consiliorum ad precepta sicut ordo
[illegible] ad quem [illegible] est [illegible] ordine
[illegible] hoc est [illegible] et sic hoc modo
[illegible] aliquis [illegible] exercetur
in preceptis et ad consilia [illegible]
[illegible] loquendo de preceptis
[illegible] dilectio dei et proximi
manifestum est quod consilia ordinantur
ad ea sicut ad finem [illegible]. Doctor [illegible]
[illegible] ad [illegible] respondet
dicat per illa ratio procedit et cum [illegible]
doctrine [illegible] et cum ratione [illegible]
[illegible] doctrinam [illegible]
consilia ad hoc data sunt ut [illegible] facilius
[illegible] statui [illegible]
perfectior esse dicitur [illegible] religionis status

Stultum est autem dicere quod aliquis qui
debilior est propter peccata quamvis non
sit ad fortiorem videtur sufficiens
est causam contra doctrinam philosophorum
qui docet illos qui sunt ad vicia
proni in contrarium debere reflecti sicut
faciunt illi qui tortuosa lignorum
dirigunt. Oportet ergo et eos qui
per peccata sunt distorti ad rectitudinem
deducere per fortiora virtutis opera observanda
que maxime sunt in religione

Utrum peccent qui aliquem impedire faciunt ne religionem ingrediatur

Nota secundum dominum Richardum quodlibeto 4º q. [illegible]
[illegible] aliquis retrahens aliquem
a religionis ingressu potest hoc facere
quadrupliciter de causa. Primo quia sic
credit vel probabiliter credit non esse
utilem illi religioni et [illegible] non tenetur ad
aliquam restitutionem quia religionem non
dampnificavit sed magis dampnum religi-
onis impedivit. Alio modo potest hoc facere
ut compellat proprie utilitati quia forte ab
illo habebit victum et vestitum vel ab
ipso sperat promotionem et honorem vel si-
mile reducat. Tertio (?) [illegible] et dico quod si tunc
pacet (?) in hoc quod sua utilitatem temporalem
preponit utilitati spirituali proximi non
credo quod illi religioni teneatur
aliquid restituere sed magis tenetur
ad deum restituendum aliquod bonum spirituale

Illi autem per mortem spiritualem ipse pre-
iudicavit scilicet temporalem et spiritualem utili-
tatem. Unde magis quam prius tenetur
pro illo orare et bonum ei suadere
et salutem eius cum maiori sollici-
tudine procurare. Si autem retraxit
eum a religionis ingressu propter
propriam utilitatem spiritualem ut puta quia
timebat de consilio eius et forte
volt intrare eandem religionem quia
congruentius illi persone que eum retra-
xit ab eius religionis ingressu
complacere non posset vel credit etiam
caritate hoc exigit ut quilibet magis
sit sollicitus de propria salute
quam aliena. Item dicunt aliqui
quod si eum retraxit quia videt quod volt
intrare religionem in qua non viveret
regulariter sicut quod tenetur sic [illegible]
bonum procurat. Tertio dicit hoc
facere propter quandam amicitiam que si
est amicitia naturalis scilicet consanguinitatis
[illegible] peccat non tenetur
tunc dicta [illegible] facere aliquam restitutionem
religioni scilicet hoc facere [illegible] hoc nomine
[illegible] aliquam [illegible] hoc facit propter amici-
tiam carnalem ut puta quia mulier
est que volt intrare religionem et
vir aliquis qui carnali amore diligit
eam [illegible] perhibet eam a reli-
gionis ingressu tunc [illegible]
peccat non tenetur facere reli-
gioni

non tenetur ad restitutionem religioni

aliqua restitucione quia eos sunt in viadi
religioni hoc non fecit set [illegible] persone
affectus spiritualem dissuadendo,
impediunt tenetur restitucionem facere
aliqualem in bonis spiritualibus puta
potest bono modo per ipso orando et
meliora [illegible] ostendendo et pro
[illegible] spiritualem sibi suadendo ita
bono de illo quem propter [illegible] funda
tam super aliqua consanguinitatem [illegible]
que vel aliqua ab ingressu religionis
impediunt [illegible] et
magis tenetur recompensare persone
que impedita est ab ingressu religionis
ille qui hoc fecit propter [illegible] super
[illegible] consanguinitatis similitatem
Quarto si aliqua persona aliam
impedire ab ingressu religionis aut
impediendo religionis utilitatem
Et hic dico quod tenetur facere posse
suo bono modo ut illa persona intret
religionem vel [illegible] quod si facere
non potest illi religioni satisfacere
tenetur ad arbitrium boni viri
Nota 20 [illegible] ubi supra [illegible] pre
dictum declarat triplici exemplo
[illegible] Qui cum aqua [illegible] ad [illegible]
[illegible] meatus subterraneos
terre mee et ego illos meatus
obstruo non animo nocendi vicino
meo sed consulendi utilitati mee
utpote quia nocebat mihi [illegible]

faciendi iniuriam vel maiorem. Ita quod
sine dubio illa non possit sufficienter
stabiliri nisi illos in casu quo ob terra
... non teneor proximo meo satis-
facere in aliquo, tamen pro hoc fatue
sum et peccavi. Si autem facio hoc
animo damnificandi proximum meum, tunc
sine dubio teneor sibi ad
satisfaciendum pro damno secundum arbi-
trium boni viri.
Quartum exemplum etiam potest poni. Cum
cum aliquis clericus rogat
episcopum vel facit rogari ut sibi pre-
bendam conferat, et quia quam alii con-
ferre cogitabat, si hoc non facit
animo impediendi alterius utili-
tatem, sed propriam utilitatem procu-
rando, non tenetur illi clerico fac-
ere aliqua restitutione. Si autem hoc facit
animo impediendi utilitatem alterius
qui dignior erat illa prebenda, tunc
[illegible] sibi tenetur satisfacere secundum
[illegible] boni viri. Et predicta
arbitrium [illegible] predicta exempla ad
[illegible]
proposita debebunt applicare.
Sextum exemplum potest poni secundum
[illegible] hoc quod sunt
[illegible] si mulier habens
[illegible]
maritum, de quo non habet prolem, ad quod
suscipit prolem ex adulterio
[illegible] exheredatio fratris mariti
vel illius qui in hereditate sibi

succedere debebat Tamen dicunt aliqui
quod si mulier hoc non fecit animo expe-
ctandi verum heredem sed tamen animo
sua lasciviam ponendi quod tamen
in secreto tenetur confessor pro natura scandali
tenetur suadere quod illam hereditatem
dimittat quia ea iniuste possidet
Item si proles matri non assentiat
non tenebitur intellegitur legitimo heredi
facere restitucionem pro illa hereditate
quia animo ipsum defraudandi hoc non fecit
Si tamen hoc fecerit non tamen animo ponendi
lasciviam suam sed ut plenius haberet
quod propter verum heredem excludere daret
tunc vero heredi tenetur facere resti-
tucionem pro hereditate dimissa Et si iste
casus habet veritatem satis potest appli-
care ad illum casum quo quis impedit
intrantem a religionis ingressu
lascivia non enim deligebat Sed quia
hoc enim dubium est nolo ipsum esse
adductum tamen ad affirmandum sed tantum
sit ad explanandum hec dicta

Notandum Gode. Gibbles in x° q.
xv. c. iii ad tercium casum potest referri
Quod si quis retrahit aliquem iam
obligatum ad religionem obligatione pro-
fessionis tenetur agere ad restitucionem
quod ille redeat ad religionem Si
non potest tenetur ipse intrare si est
persona idonea religioni ut sic satis-
faciat religioni bene vivendo et
orare pro quaerit successione ut ipse
fecit

Si vero aliquem depositum ad intrandum
retraxerit ne intraret quod intererat
inter habere et ipse est non tenetur
ad tantam restitutionem religioni
ad quantam si fuisset in religione
Sed tenetur ad aliqualem restitutionem
tam puta ad aliqualem indictionem
alterius aliqualis commoditatis ad
ingressum illius religionis Et hoc
intelligendum est si illum retraxerit
intencione dampnificandi religionem
Si autem intencione offendendi utilitatem
proprie sine fraude non tenetur reli
gioni sed in primo casu et in foro re
gioni sed in primo casu retraxerit utrum
tenetur persone quam retraxerit [illegible]
professionibus et aliis bonis spiritu
alibus ad commutationem in bonis
talibus ad que vocatus illum retrahendo dampnificavit
illum in quibus illum retrahendo dampnificavit
Nota bene Oldradus q. 6. in arti
culo Non est aliquando semper
bonum hominis non est aliquando sufficit
iudicandum licitum vel illicitum propter
id quod accidit in aliquo particulari
casu sed propter id quod est ut in pluribus
Sicut est in rebus naturalibus consimiliter
id quod est in pluribus Contingit autem
in aliquo casu quod absque peccato aliquis
aliquis possit constringere aliquem iura
mento ad hoc quod religionem non intraret
puta si esset matrimonio ligatus
et vellet absque consensu uxoris re
ligionem intrare vel in casibus similibus
Exemplum aut loquendo inducere aliquem

ad inducendum quod religionem non intret
grave est peccatum. Si enim aliquis
vellet religionem intrare et sineret
opportunitatem temporis et omnes circum-
stantie convenirent graviter peccaret.
Qui enim alium ab ingressu religionis pro-
hiberet verbis domini Matth. xxiii contra-
natur phariseis qui nec ipsi in-
trabant in regnum celorum nec alios
intrare sinebant. Si enim autem aliquis
faciat aliquid inducere quod religionem
non intraret impedit eum. Similiter
nisi est ab ingressu religionis secundum
idemptitatem temporis et secundum quamcumque
circumstanciam opportunam que in
[illegible] omnia predicta. Ergo

Conclusio peccant qui aliquid
inducere faciunt ne religionem ingre-
diatur vel resistere spiritui sancto est
grave peccatum sed illi aliquid inducere
faciunt ne religionem ingrediatur re-
sistunt instinctui spiritus ergo graviter
peccant Actus vii ubi beatus
Stephanus respondit iudeis
dicens vos semper spiritui sancto resistitis incircumcisi
[illegible] propositum intrandi religionem
a spiritu sancto est ut habetur [illegible] dicitur
[illegible] perfectionis vite et consilium
christi [illegible] est peccatum et
[illegible] sed facere inducere aliquid ne
religionem ingrediatur est contra perfectionem
vite et consilium christi ergo etc.

Matth. 23 vos enim non intratis nec introeuntes sinitis intrare

Actu. vij

hoc x

Et hoc quia status religiosorum est status
perfectorum in quo sit abrenunciatio
omnium que impediunt voluntatem et voluptatem
carnalem Et e(st) quia [illegible] ... constituti esse [illegible]
[illegible] vnde talia iuramenta [illegible]
sunt illicita nec observanda sed
illi qui iurant aut iurando puniri sunt
quia iuramentum hominem obligare
non potest contra deum [illegible]
Arguunt Aliquem abstinere a [illegible]
et aliquem iuramento astringere
ad hoc quod religionem non intret [illegible]
hoc quod [illegible] religionem non intret
Sed [illegible] est [illegible]
iurare sed licitum est alium [illegible]
iurare quod religionem intret ergo licitum est
quod unusquisque religionem intret [illegible] licitum
potest iurare [illegible] quod aliquis [illegible]
sit ab aliquo bono opere abstinere
licitum est vel sibi vel alii
illicitum est [illegible] apponere [illegible]
impedimentum apponere [illegible]
in aliud bonum opus precedere possit
Quod licitum est ideo dare elemosinam
hunc pauperi illicitum est esse vel
alium iuramento astringere ad hoc
quod elemosinam non det Ergo [illegible] est
quod [illegible] actu virtutis sit aliquis
a [illegible] precepta affirmativa
[illegible] de actibus virtutis non obligat
ad semper Sed impedimentum
[illegible] graciatis
bonum opus cadit sub [illegible] precepto
Et ideo [illegible] obligat ad semper
negativum [illegible] licitum sit alium [illegible]
Et [illegible] non intrare illicitum est
[illegible] iuramento apponere sibi vel
impedimentum
est enim contra perfectionem [illegible] alii
contra consilium [illegible]

vna ... vide x
[illegible]
habens et
de pauperibus

hoc x

Arguitur. Sed quid de illo qui retrahit
professum iam de religione. Sic videtur
de illo qui impedit aliquem a
religionis ingressu. Sed aliquem con-
trahentem aliquem professum de reli-
gione tenetur necessario religionem
[illegible] nolit vel tenetur illi reli-
gioni de damno ad arbitrium bonorum
Unde ergo est ille qui aliquem impedit
ab ingressu religionis. Ad hoc respondeo re-
putatur habere [illegible] esse habentem
esse [illegible] ille qui
fuit [illegible] magnum bonum et non obti-
nuit [illegible] sit infortunatum. [illegible] Ray-
mundus respondit quod ille qui impedit
aliquem vel aliquam a religionis
ingressu tenetur sed hoc aliquam
restitutionem facere religioni nisi
in aliquo casu. Non enim ad paria
iudicantur sed dissuadendo retrahere
aliquem a religionis ingressu. Et
ille qui iam professus est extrahere
[illegible] professum religionis sed [illegible]
[illegible] illum ante qui intrare proposuit
simplici proposito religionis [illegible] non
habet [illegible] intraverit etc non [illegible]

De religiosis qui nihil debet habere de proprio vel qui possit elemosinam facere de hiis que sibi ab aliis in elemosinam dantur

Noto primo quod elemosina uti
bonum accipitur tripliciter. Communiter sumpta
comprehendit omne opus misericor-
die suspensum sive temporale sive
spirituale iuxta illud ecclesiastici xxx miserere
anime tue. Communiter sumpta pro sup-
portat omne pietatis opus in
pensum temporale sive spi-
rituale. Proprie vero sumpta impor-
tat opus pietatis suspensum
temporale ad relevandam indigenciam
temporalem. Et elemosina dicitur
quasi [illegible] inopi data. Et sic ab e-
mone [illegible] quod miseracionem sive mise-
ricordiam significat. Unde triplex
est elemosina scilicet corde ore et
opere. Elemosina in corde est mise-
ricordia in corde compaciendo pro-
ximo. Secunda elemosina in ore est ad
consolandum verbis proximum. Elemosina
in opere est subveniendo proximo. Et
diffinitur sic: Elemosina est opus
in quo datur aliquid indigenti prop-
ter deum. Et potest quis
compassionem [illegible] monere ad tribuendum
[illegible] elemosinam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut sive [illegible]
[illegible] subveniat [illegible] est [illegible]
[illegible] apparet caritate in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Elemosina dicitur ab eleos quod est verbum grecum quod idem
est quod misereor. [illegible] est eleyson id est
miserere a quo eleos id est misericordia

placeam deo et [illegible] sit bene et [illegible] longe [illegible] appelle a te

sit anime tue et iuste placens deo

ut secundum virtutem operetur et custodiat
membra corporis pollutum Aut cum
subveniat. hec summa est melior tanto
quanto totum est melius sua parte. Tercio
dum movetur ... decimam ex toto vel
pro parte ad dandum pauperi. Et hec est summa
optima. Nota 2o Quod dicit lectura
in ... xvii di ... elemosinarum plura
sunt genera quia quedam sunt elemosine que
sunt corporales ut cum datur vel fit aliquid
corporale ad sustentacionem corporalis
indigencie proximi que sunt septem
visitare infirmum. potare sicientem
cibare esurientem. redimere incarceratum
vestire nudum. recipere hospitem
sepelire mortuum que hoc versu con-
tinentur. Visito. poto. cibo. redimo.
tego. colligo. condo. Alie sunt que
spirituales ut cum datur vel cum fit aliquid
spirituale ad subvencionem spiritualis indi-
gencie proximi. Et sic secundum Augustinum enchi-
ridion ... qui dimittit corde illa ... quo
offensus est vel orat ut ei dimittatur
elemosinam facit. Alie sunt corporales
... dati vel facti. Et spirituales ...
... indigencie ad quam sublevandam
datur vel facta ordinatur ut cum aliquis
verbo instruit ignorantem vel
verbere castigat peccantem vel per aliquod
domum vel aliquid aliud ... con-
solatur tristem. Unde secundum Augustinum ubi ...
elemosina est facta tristi consolacionem
ostendere errati viam dare consilium
... et verbere emendare
errantis ...

vel corporee provenientem. Alie sunt spirituales
racione dati vel facti et corporales
racione indigencie ad quam subveniunt
ordinantur dati vel facti ut cum
aliquis dicitur orat ut corporali indi-
gencie proximi subveniat. Et con-
tra elemosine que non sunt corpo-
rales reducuntur ad septem scilicet ad do-
cere ignorantem quod potest esse respectu
agibilium vel respectu speculabilium
Et hec elemosina est doctrina. Et
castigare delinquentem et consolari
tristem. Et remittere delinquentibus
in homines. Et supportare alios in
infirmitatibus et pro aliis orare sicut
continetur in illo versu Consule ca-
stiga solare remitte fer ora
Nota 30 Sed aliqui sunt qui ipsi
elemosinam facere non possunt sicut sunt
illi qui sub potestate alterius constituti
sunt de re sua quia superior [illegible]
elemosina facere non debent nisi
eis a superiore sit concessum ut sunt
religiosi servi et filii et hii qui
sunt in potestate alterius. Sed quamvis
sint in [illegible] casibus possent ipsi facere ele-
mosinam proximo consistenti in magna
necessitate possent facere elemosinam quando
non est tempus ut possent habere re-
cursum ad superiorem quia in tali casu
censetur ad superiorem quod velit [illegible]. Et
[illegible] xii q. i. [illegible]

Item si quis sub potestate alicuius habeat aliquid suum
quod si quis sub potestate non subsit sed suum hoc [illegible] statum
[illegible] superiorem [illegible] ad hoc [illegible]
[illegible] potest facere elemosinam Et hec est [illegible]

Math. xx [illegible] Cristus [illegible] [illegible] [illegible] magnie de [illegible] quod non faceret [illegible] opera [illegible] [illegible] dicens [illegible] sub [illegible] Esurivi et non dedisti [illegible] [illegible] Sitivi et non dedistis mihi bibere

aliquid habere permisit sed sunt vobis omnia
communia Et Ambro. in li. de officiis
et habetur di. lxxxvi Non satis
est tibi velle nisi studueris omnia bona
[illegible] per se facere monentis
si non potueris obedisti Immo pro-
habente superiore hoc facere monenti
tenetur dare et hoc precipit dominus
omni potestati humane subditus est Atten-
[illegible] obedire oportet deo magis quam
hominibus [illegible] casu quo [illegible]
de licentia sui [illegible] in pere-
grinatione vel in studiis ut possint
facere elemosinas quas alii ho-
neste peregrini et scolares faciunt
quantum glo. in cle. ii [illegible] de
vita et honestate cle. [illegible]
de licentia abbatis est in studio vel pe-
regrinatione [illegible] gratuitas [illegible]
et moderatam [illegible] de
voluntate conventus vel prelati ut potest [illegible]
habent administrationem a suis superioribus
quemadmodum sunt religiosi ut aliter
de alio [illegible] et debet facere elemosinam
Immo de eo quod [illegible] est [illegible]
debet in causas pias erogare
dominus dicente [illegible] dare elemo-
sinam luce xi [illegible] xii q. i [illegible]
[illegible] fraternitatis Et hoc [illegible] de [illegible]
in li. q. religiosus [illegible] habe-
re [illegible] possit [illegible] aliquam rem dispen-
satione habere sive de fructibus pos-
sessionum quarumcumque sive [illegible] de [illegible]

predicatores eis collatis. Nec refert
quantum ad propositum pertinet utrum ipsi
dispensacionem habeant a iure sui ordinis
vel a iure alicuius superioris prelati.

Conclusio prima. Religi-
osi quibus dispensacio commissa est
possunt maiorem elemosinam facere
de bonis quorum dispensacio committitur
propter alia opera elemosinaria
largius plenius inveniuntur esse re-
[illegible]
elemosinis redimere. Sed ipsi religiosi
elemosinas facere non possunt quia ex
professione vovent esse pauperes [illegible] com-
munes [illegible] in spiritualibus bonis
[illegible]
libere possunt [illegible] et [illegible]
[illegible] et oblationibus gaudere [illegible]
doctores ac [illegible] modernos
[illegible] honore [illegible]
[illegible] penitencia dare [illegible]
[illegible] oblationum [illegible]
et mortuorum [illegible] iuxta [illegible]
debere. Quod illi quibus licet gaudere
[illegible] tamen possunt facere elemosinam

Conclusio 2a. Religiosi et mo-
nachi claustrales sine officio [illegible]
cui non [illegible] dispensacio com-
missa et in casu non extrema
[illegible] consentiente non possunt facere elemo-
sinam [illegible] ille qui debet elemo-
sinam [illegible] facere debet habere [illegible]

Sed religiosus et monachus non habens concessam generalem dispensationem nichil habet proprium quia [illegible] iii homini domini de tua [illegible] non de aliena

Et extra [illegible] consecratio [illegible]

cum bona [illegible] religiosus obligatus est tamen voto [illegible] professionem paupertatis continentie et obedientie [illegible] vivere [illegible] in [illegible] obedientia [illegible] propter [illegible] et obedientia [illegible] aliquid [illegible] esset abominatum facere aliquid [illegible] esset ille [illegible] esset [illegible] religiosus non obediret vel [illegible] et [illegible] habere [illegible] nichil habet de

Arguitur [illegible] elemosinam facere sed [illegible] non [illegible] religiosus nichil habet de [illegible] Thobie [illegible] si multum [illegible] Thobie [illegible] aut modicum abundanter [illegible] [illegible] de aliena [illegible] et alleg. [illegible] habet [illegible] monachus [illegible] non habet [illegible] de bonis [illegible] non elemosinam facere [illegible] vel [illegible] abbatis [illegible] bonorum [illegible] dispensationem [illegible] ab abbate concessa [illegible] et facere elemosinam [illegible] et [illegible] moderatam et [illegible] ad dispensationem concessam bonorum [illegible]

Thobie [illegible] tua [illegible] elemosinam

Et extra de statu monachorum c. cum ad monasterium statuit et
prohibemus quod nemo de cetero in virtute obedientie sub
obtestatione divini iudicii hec omnia monachorum proprium aliquo modo
possideat sed si quis aliquid habeat proprium totum in
continenti resignet etc. et infra si proprium apud quemquam inventa
fuit in morte ipse cum eo in signum perditionis extra
monasterium in sterquilinio subterretur sicut de beato
Gregorio narrat in dialogo se fecisse. Unde videtur quod sit
substantialia et quod accidentalia pro monachis
dispensat a seculo. Unde in statutis solus papa potest
dispensare. Quod solus est papa in casu non licet de monacho
facere non monachum. Abbates autem ultramontani potest dispensare
in habendo proprium in monacho. Unde statuit extra de statu
monachorum c. ult. nec estimet abbas quod super habenda
proprietate possit cum monacho dispensare quia abdicatio proprietatis sicut
et custodia castitatis adeo annexa est regule monachali
ut contra eam nec summus pontifex possit indulgere licentiam
quod verum est regulariter sed causa necessitatis vel loco diuina
gratia in dispensando concludet in aliis autem non summe
sola abbatis relinquitur dispensatio ut Augustinus de Ancona

Et hec elemosina meritoria est
et eis qui misericordie ministerium
exequuntur Et illis quorum vos hec
res deputate nostris

Ar. Religiosi simplex facit elemosina
facere possunt quia si non damnum reportaret
ecclesia religionis quia sic ambrosius
dicit Omnia reputare religionibus in
pietate consistit quia maior pro elemo
sinarum largitio quam laudare [illegible]
[illegible] si non habet dispensationem
ab abbate commissam non potest elemosinas
facere nisi forte in articulo necessitate
[illegible] in quo omnia sunt communia
Nota quod hec confirmat precedentem [illegible]
[illegible] Item [illegible] quia sic
dicit in li. de [illegible] Bonum est
facultates cum dispensatione pauperibus
erogare sed melius est pro intentione
sequendi dominum insimul donare et abso
lutam sollicitudine egere cum christo

Arguitur persona religiosa potest facere
elemosinam quia unum bonum non
impedit aliud bonum sed professio re
ligionis est bonum et elemosinam largire
est bonum ergo professio non impedit lar
gitionem elemosinarum Ad hoc dicitur de talibus
additur sicut talis facit [illegible] magis
bonum non [illegible] quia unum bonum non impedit
aliud bonum verum est quando ad aliud
necessarium sed [illegible] magis permanet

Eo quod omnia bona sive habent sive [illegible]
bonum constitutum ad quod simul assen-
rant unum bonum aliud non impediet
sed unum bonum aliud impedit Exemplum
ad comparationem sive commendationem
active vite scilicet vita activa et contem-
plativa licet enim bona sit et vita activa
tamen non concordet [illegible] enim est gene-
simul exequi actio contemplativa Et
omnia [illegible] licet distingui voto
paupertatis sive [illegible] sit bonum [illegible]
largiri elemosinas [illegible] pauperibus tamen
unum aliud impedit licet actiones iste
concordent [illegible] loquendo eo
modo quo monachus [illegible] a monachis
non sit facere elemosina vel enim [illegible]
quod [illegible] sit [illegible] elemosinam dare
[illegible] dispensacione [illegible]
[illegible] dispensandi elemosinam
Ad 2m dicitur quod religiosi habere opera
misericordie scilicet largiri elemosinam
et opera misericordie Nota quod non
erit omnibus iudicandis in extremo
iudicio [illegible] opera misericordie [illegible] operibus
misericordie eo quod iudicium [illegible]
[illegible] opera misericordie
[illegible] elemosinam facere
Math. xxv. venite benedicti patris mei
esurivi et dedistis michi manducare
[illegible] et hec [illegible] a sinistris erunt
discedite a me maledicti in ignem
eternum esurivi et non dedistis michi [illegible]

Item quod professio religionis non impedit
largitatem elemosinarum sed tollit
effusionem largitoris laudabilior enim est
modus largiendi secundum ordinem
salutis quam illi soli largientes quibus
[illegible] et dispensacio [illegible]
esset si [illegible] possit tempore sua [illegible]
sensu suo largientes modus enim
qui ordinat ad salutem magne quem
vivunt religiosi [illegible] sicut corinth. [illegible]
omnia honeste et secundum ordinem fiant in vobis

Utrum aliquis in religione constitutus patre suo graviter egente possit contra voluntatem prelati sui ut subveniat parenti

Dicendum primo secundum Rich. in
iiii° d. 23 [illegible] [illegible] propter
[illegible] tenentur [illegible] indigen-
tibus [illegible] ad [illegible]
[illegible] secundum suam [illegible]
[illegible] parentes [illegible] [illegible]
[illegible] quo magis illi a quo maiora bene-
ficia recepit et magis tenetur illi
a quo recepit maiora [illegible] aut
filii a parentibus maiora receperunt
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] receperunt esse naturale et
disciplinam et ideo [illegible]
[illegible] non potest reddere
[illegible] equale sed bonum sit si omnes

necessitatem patris sustentando. Ex quo
sequitur quod tenetur eos magnam
habere reverentiam. Exod. xx.
dicitur: Honora patrem tuum et matrem
tuam ut sis longevus ~~super terram~~
super terram quam dominus deus tuus
dabit tibi. Et Eccli. vij: Honora
patrem tuum et gemitus matris tue ne
obliviscaris. Tenetur demum filius
indigentibus parentibus victum et vestitum
ministrare vel de suis facultatibus
si sufficiunt vel si sufficientes facultates
non habet, de suo labore. Quia enim dicit
ars. 8. ethicorum c. 4. videbitur
infirmitate parentibus oportere magis
sufficere ut debent et magis
melius quam sibi ipsis in hoc subvenire.
Sed non est intelligendum quod
necessitatem libertatem de quo filius et parentes
sunt non posset vivere tenetur magis
dare patri quam sibi. In casu enim ultime
necessitatis tenetur filius eos potius quam
se ipsum administrare alimentis. Sed hoc
intelligendum est secundum arbitrium ... vel
unde filii debent ministrare parentibus secundum
... meliora quam sibi ipsis. Unde ...
Nota contra ... filius reddere vicem parentibus
unde hoc enim acceptum est coram deo
vicem reddimus ... nutriendo
eos sicut ipsi curaverunt nos nutriendo.
Unde christus reprehendit phariseos
qui inducebant filios ad vovendum
oblationes in templo non subveniendo

... est ... clemens ... in
dei ... offerre ... dei
non placet ... offert
sacrificium ... sed ...
...

ephesios [illegible] parentibus Math. xv. dicens
Irritum fecistis mandatum dei propter
tradiciones vestras. s. illud honora
patrem et matrem tuam. Dicebant enim
Ipsi oblacio domini quem vestra est patri
obsequentes parentum prestaret. Qui-
dam autem vult quod filius teneatur nobilibus
parentum providere. Ideo si pater incurrat
in eadem bona de quibus filius potest
sibi administracionem iam fuit patri debita
scilicet alendi aut illa potest ideo secretum
facere proprio illa deo offerre. Non est
licitum quia hoc est subtrahere de proprium
de homine patrum. Cum autem aliquis
in religione per professionem deo est
consecratus necessario mortuus est huic
mundo. Ordini [illegible] in ita et
[illegible] Aliter dicendum est de eo qui nondum
intravit religionem. Aliter de eo qui
iam intravit et professus est. Si pater
non teneret egeret et providere parentibus
adequate corporaliter in hoc [illegible]
est enim [illegible] impotens ad reddendum
debitum parentibus absque culpa sua
debet ei ingredi. Si aliud ordinis
obediencia sufficiunt ut per se vel per
alios suos parentibus subveniendo. Si in
necessitate fuerint ipsi operibus vero
spiritualibus et oracionibus tenentur cum
[illegible] in religione. Si autem nondum in-
travit distinguit [illegible] quia si vident
se posse in seculo remanere absque peri-
culo imminenti periculo peccati mortalis. Aut

videt se non posse sine peccato mortali
remanere. In hoc casu 2o tenetur
magis saluti anime sue providere quam
corporali vite parentum. Ideo non
oportet retardare ab ingressu
religionis propter provisionem parentum
in primo casu. Item secundo distinguendum
est. Aut sine eius obsequio parentes
nullo vivere possunt. Et tenetur eis
servire et alia sua opera pre-
mittere et procedit dimittendo
eos. Aut sine eius obsequio possunt
parentes sustentari et tamen non statu
honeste et habundanter. Et tunc
non tenetur dimittere ingressum religionis
et alia opera propter eos. Et si e contra
si parentibus egentibus multe consistunt
possit providere quam sue providentie
[illegible] tunc non potest ingredi
religionem. Nota 3o. Jo. Neapo.
quod licet premissa distinctio dependeat
peccato mortali vel non peccato simpliciter
dat quod non solum habentes propositum
ingrediendi religionem sed etiam habentes
de hoc votum tenentur differre
impletionem voti i. ingressum reli-
gionis in duplici quae indigentia
parentum vel in magna puta quia
parentes sui illo sine eo possunt
vivere vel morerentur fame vel
nuditate et similibus quae s. sunt

infirmum vel in carcere vel alia
simili calamitate si in mediocri
indigencia puta quod sine eo posset
vivere sed cum notabili penalitate
seu detrimento sui status vel
condicionis sue puta quod oporteret eum
mendicare vel aliquid facere cum
magna indecencia sui status in
hiis duobus modis indigencie de-
bet differre ingressum quousque
cesset indigencia illa si vero nunquam
cessat debet ex toto dimittere
Et racio est quia filius [illegible] ex precepto
[illegible] et precepti non debet di-
mitti propter ea que sunt supererogacionis
et consiliis sed obsequium parentibus est
necessarium et precepti sunt. Unde dominus
et valet de honoracione parentum
Primum honor namque consistit in con-
sustentacione et corporum obsequio
prestacione sed in [illegible]
ingressus autem religionis est consiliis
consiliis et supererogacionis ergo debet
differri propter obsequium parentum
in dictis casibus. Si autem esset
iam ingressus religionem sed non
dum professus videtur quod sit idem dicendum
quod de eo qui non dum est ingressus
in casu indigencie parentum precipue
et maxime non posset aliter sub-
venire nec monasterium vellet illi
providere aliquid prout esset possibile quod posset

Concedo aliquem in religione
existentem et in eadem professum non
posse sine licencia sui prelati cogi ut
subveniat parentibus in temporalia
procuranda sicut carnalibus sed religiosi
qui se obligaverunt ad obsequium
spiritualis patris scilicet dei [illegible] magis
tenentur sicut dicitur ad hebreos xii [illegible]
magis obtemperabimus patri spirituum et
vivemus [illegible] non debent dimittere
sue ordinis observancias ut parentibus
carnalibus ministrent Item sicut se
obligat homo in minoribus bonis non
potest operari maiora bona sicut religiosi
qui obligant se deo in maioribus
bonis [illegible] multo minus potest operari
minora bona ut si provideat parentibus
[illegible] in matrimonio consummato preterea
[illegible] obligavit uno et uxor
nihil se obligat [illegible] de alio potest contrahere
[illegible] loquendo magis bonum est
[illegible] religionem [illegible] subvenire parentibus
religionem [illegible] morte carnalem absolute
Item [illegible] per mortem [illegible] ita per mortem
a debito subveniendi parentibus [illegible] religionis homo
spiritualem [illegible] professionem religionis homo
[illegible] spiritualem [illegible] absolutus
a debito subveniendi parentibus [illegible]
mortem corporalem [illegible] impotens
ad subveniendum parentibus [illegible]

Co[illegible] [illegible] professionis
est religionis [illegible] statum
intrandi religionem et parentes in magna

mē te viderit / non tenet sz religionem
intrare / sz ministrare pauperibus quia hoc
votum simplex est illicitum / eo
quod res alteri obligata vel alteri
promissa / non debet alteri tradi
propter promissionem quia per promissionem
non transfertur dominium rei que
promittitur / Et sic / si post votum
emissum intrare quodcumque personae non
veniret / non debet votum adimplere /
ut si quis sanus existens vovet
ieiunare in pane et aqua / et postea
infirmaretur / Ita quod illud ieiunium
esset sibi tedium mortis / hoc votum
non debet implere quia sacramentum et
votum non sunt vincula iniquitatis
xxij q. iiij. Inter cetera. Questio
Ex post professionem voti emissi de ingressu
religionis persona vovens licet nova
necessitas superveniat de novo
est obligata parentibus ad subveniendum eis
Capitulum 12m Utrum parentes possunt
eius pueris necessaria ministrare tenere
hoc religionis ingredi / [illegible] Respondeo
illud Euangelicum / Dimitte mortuos Math. 8
sepelire mortuos suos / Vel mali
et abducere homines a spiritualibus / et maxime
cum fuerint quam ministrare parentibus
applicat / Erant enim aliqui qui eo
tempore possent illius fratres sepelire
Capitulum 13m Non licet alicui
filio habenti promissa [illegible] sibi
omnino religionem ingredi non prius [illegible]

qualit(er) educari valeat. pz hoc

1 Thimo quinto

1 ad thimo. vto. Si quis suorum

et maxime domesticorum curam non habz

fidem negavit et est infideli dete-

rior. Et in decretis dist. xxx. Si quis

Si quis relinquerit proprios filios et

non eos aluerit et quod pietas est

necessaria non prebuit sed occasione continentie

negligendos putaverit anathema sit.

Arguitur filius non tenetur parentibus

necessaria ministrare quantum ad victum et

vestitum. Probatur quia filius magis tenetur

sibi quam parenti. Sed filius non habz

ultra id quod est sibi necessarium ergo etc.

Dicendum quod si filius non habz facultates

quibus possit parentibus et sibi sufficere

debet suppeditare eis labores suos quibus

si sit cum suis facultatibus subveniat

eis et sibi.

ii. Corinth. xii

Arguitur Apostolus ii ad Corinth. 12. dicit Non

debere filios parentibus thesaurizare sed

parentes filiis ergo a simili filius non debet

parentibus victum et vestitum ministrare sed

parentes filiis. Dicendum quod aliud est

thesaurizare et aliud necessaria ministrare

thesaurizare enim hoc est facultates

congregare quibus possit ei providere

in longinquum. Et quia filii

supervivunt parentibus ut in pluribus. Ideo

dicit apostolus quod filii non debent thesaurizare

parentibus sed econtra.

Arguitur votum filii de hiis quae sunt

supererogationis non fundatur illi quod

de necessitate precepti sed votum est de

quia sit supererogacionis subveniendi
aut parcialiter in necessitate et de hac
precepti quo per votum religionis per
professionem solempnizatum non absolute
aliquis qui teneatur administrare
fratribus necessaria et pro quo tenetur
exire claustrum etc contra voluntatem
superioris Item quia implere precepta
et mandata vovere aut non preter
statuta religiosorum sit tradiciones
humane preter quas non est permittendum
mandata dei mathei xv unde quis
dat intu precepti mandata
dei propter tradiciones vestras Ergo
per professionem non absolvitur a
precepto. Absolvitur tamen ab aliquo
tempore implendi precepto quia precepto
[illegible] de honore parentum est affirmativum
ideo non obligat ad semper sed pro loco
et tempore et aliis debitis circumstanciis
que aliquando variantur. Similiter quando [illegible]
impletur precepto quia aliquis non
subveniendi [illegible] effectus ingrediendi
et illicitus [illegible] per professionem aliquid
statum licitum vinculo quod [illegible] bene
licet patri pro defensione armorum effi-
citur [illegible] pro sacerdocii statu [illegible] et
aliis illicitus [illegible] alius modus suo
tamen est subveniendi [illegible]
statum convenientibus [illegible]
votum obediencie subveniendi [illegible]
voluntatem superioris effectus illicitum
ipse religiosus tenetur tamen ei subvenire
in modis convenientibus [illegible]

vel dicitur in ult. q. 8. pulchra que
lucrosius tenetur et ad implendum id
quod ad religionem pertinet non solum
ex traditione humana sed etiam ex
precepto divino obligatur. Item quia voto
emisso ad obediendum prelato suo
simpliciter ex vi voti cadit sub precepto
divino dicente psalmista vovete et
reddite. Et hoc preter divinum quod est absolute
votum et simpliciter absolvitur nisi ab
illo precepto divino quod est subvenire pa-
rentibus suis in extrema penuria consti-
tutis in modo ult. q. sed per veram professionem
nominatim modo etiam ab hac absolvitur

pro 14
dominum

Utrum status religionis sit perfectior quam status sacerdotum parrochialium et archidiaconorum

Nota primo ut habetur extra de offi-
cio archidiaconi. Archidiaconus est oculus
episcopi ut loco episcopi parrochias provincias
corrigenda videat. corrigat. et
emendet nisi adeo fuerint ardua
negotia quod absque maioris sui presentia
non valeat terminari. Et sic [illegible] secundo
statuta preparat subdiaconis. Similiter
parrochialium sollicitudo et cura pro-
vincie ad ipsum pertinet. Et audiendi
iurgia singulorum. Archipresbiter qui a
plebis docetur nuncupatur cuius munus
diaconi sed non erunt subalterne archidiacono
ac sit sacerdotes parrochiales pz

Noto 2o q(uod) status pot(est)
sumi 3r (tripliciter). Primo co(mmun)it(er) et large
pro quocumque vel officio vel
ministerio cui quis e(st) applicatus ut liber(?)
Alio modo sumi(tur) p(ro)ut e(st) status [illegible]
[illegible] aliquo sacramento
[illegible] et or-
dinatur ad cultum dei. Unde pot(est)
aliquis in vita spirituali acquirere
statum quendam [illegible]
[illegible] obligacione. Et iste est
status [illegible]. Alius acquirit
statum in divino cultu administracione
[illegible] et iste e(st) status clericorum. Alius acqui-
rit statum [illegible] servitute(?)
[illegible]. Et iste est status re-
ligiosorum. Alius [illegible] acquirit
statum in [illegible] [illegible] in
[illegible]. Et hic e(st) status prelatorum
[illegible] professione. Et sic status impor-
tat [illegible] esse spiritualis
obligacionem [illegible] solemnitate sive
in religione et [illegible]. Et hoc mo-
do [illegible] status.

Noto 3o q(uod) ad statum professione
requiruntur tria s(cilicet) condicio
[illegible] obligacio et solemnisacio. P(rim)o [illegible]
ad condicionem requiritur [illegible] sit [illegible]
[illegible] ut liber [illegible] alterius ut servus
vel sit liber a peccato [illegible] servus peccati.

Status sumitur 3r (tripliciter) p(rim)o [illegible]

ut liber
[illegible] sumitur [illegible] status 2o

[illegible]

Professio

Ad statum professionis tria [illegible] condicio

obligatio

de qua servitute et libertate
aut applicatur ad ro. vj. Cum enim
servi essetis liberi fuistis iustitie
nunc vero liberati a peccato servi
autem facti deo habetis fructum
vestrum in sanctificatione. Secundo ad osten
dendum statum spiritualem qui ad eum
requiritur obligatio vel absolutio
non enim variat statum hominis nisi
id quod pertinet ad libertatem vel
servitutem ut habetur ij. q. vj. Ex ipso
in causa capitali vel causa status
interpellatum fuit non per exploratores
vel procuratores sed per seipsos est agen
dum causa status appellatur pertinet
ad libertatem vel servitutem. Er
go illi proprie sunt in statu perfectionis
qui se servituti subiciunt ad opera
perfectionis implenda et per servitutem
libertati opponitur libertas ad
faciendum quod libet per votum tollitur
per votum [illegible] bone [illegible] [illegible]
unde qui se ad aliquid voto obli
gat propositum se [illegible] [illegible] quasi
constituit se servum libertate se
privans. Sed quando aliquis se voto
obligat ad aliquod particulare opus
implendum constituit se quasi servum
non simpliciter sed secundum quid respectu scilicet
illius ad quod se obligavit. Si vero

vel si aliquis voverit quandam servitutem adimit sibi
libertatem ducendi uxorem tamen simpliciter amittit
aliquid voto predicta libertate non privatur [illegible] aliquo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ideo [illegible] voverit
[illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] obsequium [illegible] [illegible]
[illegible] sed si obligat se ad servitutem [illegible] alterius [illegible]

Effectus [illegible] voto [illegible] et sta- tum [illegible] libertatis et servitutis [illegible] vel status esse dicuntur

ut religiosi servitute

seu voto simplici totam vitam suam
dederit deo ad implenda ea que sunt
opera perfectionis sicut deus simplici religiosorum
statum constituit. Et per hoc ponitur in
statu perfectionis. Unde se deo vivere
do holocaustum offerre dicitur ut
Gregorius super ezechielem. Cum quis
aliquid suum deo vovet et aliquid
non vovet sacrificium est. Cum vero omne
quod habet omne quod vivit omne quod sapit
omnipotenti deo vovet holocaustum
sicut [illegible] lata lingua totum in eo [illegible]
[illegible] ad hoc solemnisacio [illegible] — Solemnitas
oportet cum [illegible] obligacio
in aliqua solemnitate fiat sicut
ecclesiam [illegible]
bet [illegible] solemnitas
[illegible] et hec fit in [illegible]
[illegible] consecracio

Nota quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] facultates meas [illegible]
[illegible] corpus meum [illegible] ut ar
deam caritatem autem non habuero
nihil mihi prodest [illegible] deo [illegible]
[illegible] simplici aliquis dicitur [illegible]
unde dicitur ad Col. [illegible]
caritatem habete que est vinculum perfectionis
[illegible]

Amor vim transformativam habet qua
amans in amatum transformatur
unde dio. iiij c. de divi. no.
Est autem extasim faciens divinus
amor non sinens sui ipsorum amatores
esse sed amatorum. Et ideo toti
[illegible] 18 c. iiij° ph. l. Ille ergo
et [illegible]
perfecte caritatem habet qui totaliter
ydeo per amorem transformatur [illegible]
et sed omnia postponens [illegible] dei.
ut Aug. d. l. xiiij de civi. dei
duos amores [illegible] babilonie facit amor
sui usque ad contemptum dei. sed civitatem
dei facit amor dei usque ad contemptum
sui. Et in li. [illegible] perfectio
caritatis [illegible] cupiditatis. unde
deu. vi. dicitur diliges dominum deum
tuum ex toto corde tuo et ex tota
anima tua et ex tota fortitudine tua
et luce x. additur et ex tota mente
tua. Augustinus ait ex toto corde mente
et anima et fortitudine deum diligere
est nihil nobis deesse ad divinam dilectionem
[illegible] vel habitum in deo esse
[illegible] illud apostoli prima corin. x
Sive manducatis sive bibitis vel
[illegible] aliud facitis omnia in glo-
riam dei facite. Ex his itaque
[illegible] perfectio caritatis
[illegible] precepta [illegible]
in [illegible]
quia omnia [illegible] precepta ad caritatem

Cupiditas est amor ad adipiscendi aut obtinendi temporalia [illegible]
diligere deum ex toto corde et anima et sic
diligere deum ut nihil diligatur contra ipsum [illegible]
excludendo [illegible]
[illegible] deum diligere [illegible]

impletionem et observantiam ipso-
rum [illegible] notandum Nota

Nota quinto quod caritas secundum
apostolum ad Thimotheum primo sic describitur:
Caritas est finis praecepti de corde
puro conscientia bona et fide non
ficta. In qua diffinitione apostolus insi-
nuat triplicem actum caritatis scilicet
declinare a malo, prosequi bona
et pariter ferre adversa. Nam
ad declinare a malo dicit de
corde puro. Ad prosequendum bo-
num dicit conscientia bona. Ad
[illegible] tolerandum adversa dicit
de fide non ficta, id est non [illegible]
vel fragili sed que adversa ferat.
Et quod hunc triplicem actum [illegible]
[illegible] duobus modis ab
habitu [illegible] egreditur vel secundum
legem praecepti et obligationis ne-
cessarie et utile vel secundum legem
consilii et obligationis voluntarie et
[illegible]. Et secundum hoc duplex est per-
fectio [illegible] necessaria que consistit
in observantia praeceptorum. Et de hac
[illegible] in decalogo et Luce x.
Diliges dominum deum tuum
ex toto corde tuo et ex tota
anima tua et ex omnibus viribus tuis
et ex omni mente tua et proximum sicut
[illegible]
[illegible]
[illegible] sic est [illegible]

ad Thimotheum i°

Caritas quid

Nota 3 actus

perfectio [illegible]

Luce x

[illegible] Philippus mo

intraverint ut servirent et cura sua se
tenuat propter deum. Sed istud capitulo
ad perfectionem iiijo [illegible] multi alii
fuerunt licet a arbitrato suum [illegible]
secreta ut casti [illegible] necessaria perfe-
cta est sive sint religiosi sive
seculares sive clerici sive layci
vel matrimonio coniuncti. Abraham
cum matrimonio iunctus erat et
dicitur sibi deus dixit Gen. xvij

Gen xvij

Ambula coram me et esto perfectus.
Et Eccli. xxxi dicitur beatus dives

Eccli 31

qui inventus est sine macula et
post aurum non abiit. Et post pauca
subditur: Qui probatus est in illo et per-
fectus inventus est [illegible] est perfectio
generalis ad quam omnes tenentur
scilicet dilectio dei [illegible] super omnia
et [illegible] cum [illegible] de qua et
Prosper in libro de vita contemplativa
dicit: perfectus fit qui volendo quod deus
vult nullis perturbationibus deus offe-
ditur [illegible] acquiescit. Alia est perfectio super-

perfectio supererogationis

erogationis ~~[illegible]~~ in ob-
servatione consiliorum evangelicorum de qua
dicitur Mt. xix: Si vis perfectus esse vade
et vende omnia que habes et da
pauperibus. Et ideo ad eandem perfectionem
[illegible] sed per accidens [illegible]
aut si habet propter castitatem aliquid
perfectus non est. [illegible] status
perfectorum [illegible] modo [illegible]
[illegible] perfectionis [illegible] esse perfectus et

Parochia dicitur locus in quo degit populus alicui
ecclesie [illegible] deputatus [illegible] certis
[illegible]

Sacerdos parochialis qui et curatus dicitur
est cui per episcopum commissa est cura regendi paro-
chie per sacramentorum administrationem et in-
formationem ad credendum plebem in fide et
[illegible] qui vel ipsius sacerdos dicitur paro-
chialis [illegible] hoc est illos qui sunt de eadem paro-
chia [illegible] parochia ut [illegible] sine dicitur [illegible]
[illegible] ab alio [illegible]

Aliquis potest dici professus duobus modis pro-
prie [illegible] professus [illegible] in civitate et [illegible]
[illegible] proprie qui [illegible] professus [illegible]
et [illegible] Alio modo aliquis dicitur professus qui habet
statum professionis Status autem professionis hic dicitur quo quis
solemniter obligatur ad aliquam professionem [illegible]
[illegible] ad professionem [illegible] vel ut
[illegible] ad professionem ut puta
[illegible] omnes
[illegible] ut liberius vacet [illegible]
[illegible] professio
[illegible] effectus ut [illegible]
[illegible] contrarie [illegible]

ipse amorem dei [illegible] insistat dulcedini
contemplative vite quod magis amaret ut
assumat active vite occupationes ad pro-
curandam proximorum salutem. Quamvis ergo hu-
ius salutis proximorum intendat ut aliquem
perfectionis effectum sed non ut perfectionis statum
[illegible] magis habet [illegible]
[illegible] sed [illegible] in aliquo perfectionis statu
[illegible]
Aliud est esse perfectum et aliud esse in statu
perfectionis. Esse perfectum est [illegible]
[illegible] perfectionem [illegible] et
non sunt in statu perfectionis ut sunt seculares [illegible]
[illegible] vite.
Esse in statu perfectionis est esse in eo per obligationem
perpetuam cum [illegible] solemnitate ad ea que sunt
perfectionis obligationem habent religiosi et episcopi [illegible]
sunt in statu perfectionis quamvis non sint perfecti [illegible]
[illegible] caritate et gratia ut mali episcopi et religiosi
mali.

esse in statu perfectionis. Unde supra in
eadem q(uestio)ne arti(culo) viij

Conclusio prima. Tam
religiosi quam episcopi sunt in statu per-
fectionis [illegible] obligant
totam vitam suam ad ea que sunt per-
fectionis sunt in statu perfectionis. Sed tam
religiosi quam episcopi sunt [illegible]
[illegible] illi sunt in statu per-
fectionis [illegible] se ad
opera [illegible] perfectionis implenda
[illegible] 20 [illegible]
in sua consecratione [illegible]
[illegible] professionem obligant se ad
[illegible] illud
[illegible] vel [illegible] bona
[illegible] fidei [illegible] aliis
[illegible] fidei [illegible]
in destructione [illegible]
fideles [illegible] vita etiam
in [illegible] et [illegible]
vel [illegible] bona [illegible]
[illegible] vel
[illegible]
[illegible] fideles. Religiosi etiam in
sua professione tota vita sua obli-
gant [illegible] et utrumque [illegible]
[illegible] ad corinthios
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] religiosi
[illegible] q(uestio) 18 [illegible]

perfectionis statum non efficiat nisi perpetua obligatio ad ea
que ad perfectionem pertinent

98 [illegible]

episcopi obligant se ad ea que [illegible] pastorale [illegible] ad [illegible] animam suam [illegible] pastor pro ovibus suis Ioh. 10.

96 c(ontr)a

quia se ad aliquid [illegible] obligat [illegible] libertate se privat

eam sequi vel similis notantur satt
dis. vii. q. i. ca. cole. secund. dein-
de mores [illegible] sic appellatur [illegible]
ipsorum dignitates sunt . s. quia sunt in
statu perfectorum alii quia sunt famuli
alii autem ipsorum mediocra notantur
quo dei puro servicio et famulatu
et ideo [illegible] religiosi sunt
instituti perfectiores [illegible] perpetue
obligationis solemnes [illegible] et
consecratio [illegible] eo adhibetur

Conclusio 2a Status religiosorum
est perfectior quam status archi-
diaconorum vel sacerdotum parro-
chialium [illegible] quia ille status est
[illegible] perfectior [illegible]
bonum totaliter deo ad serviendum
subicit sed hoc non fit in statu ar-
chidiaconorum [illegible] in statu
religiosorum [illegible] status est perfectior
[illegible] status perfectio-
nis est [illegible] continet
diaconus [illegible] hinc
[illegible] habet [illegible]
et [illegible] ad [illegible]
[illegible] plebanus et
archidiaconi non obligant tota
sua vita [illegible] non datur
eis solemniter [illegible] et ideo re-
cte [illegible] cum cura parro-
chie [illegible] archidiaconatus [illegible]
[illegible] in aliquo officio sed non
assumitur ad statum perfectionis religiosi
autem obligant se deo tota vita

sua ad opera perfectionis vendendo pauperibus
castitatem et obedientiam ... sed
sine eorum obligatione sit in statu ...
solemnitate ... sicut ...
archidiaconi non sit in statu perfectionis
cum statum non ...
Ad [illegible] quod aliqui obligant se
ad aliqua que sunt status perfectionis cum aliqua
certa solemnitate ... obliga-
tione adstricti ... sicut ...
[illegible] ... vel
... non est in statu perfectionis
parrochiales ... non sit in statu perfectionis
Ad ... in ... ad statum
in religiosis quam ...
vel plebani ... simpliciter
... ...
aliquid ... a statu
perfectionis ... sit ...
... sed
... archidiaconi et plebani possunt ...
archidiaconi et plebani ...
a parrochia ... statu
perfectionis non habet ...
... obligatione ...
...
illud quod ...
... sua ab eo ...
... et ... vivit ...
... ... in aliquo monasterio
vel regularem ... salvari
voluit ... lege ... est lex
...
... de statu ... ad
statum ... sed ...

ascensiones in corde suo disponere
ut dicitur in psal. Ergo ille qui di-
mittit vitam activam et ingreditur re-
ligionis statum religiosorum est perfectior
Ad quintum dicendum quod helias perfectior fuit
quibusdam religiosis sed monachus
equalis helie non est comparandus sacer-
doti curato quo ad statum [illegible] se
perfectior. Ad sextum dicendum quod ibi papa
facit comparationem [illegible] et loquitur
de soliditate quo ad [illegible]
[illegible] Ad septimum dicendum quod ille pre-
dicit [illegible] in [illegible] et volebat helie
et cetera. Et si voluisset fuisse ipse esset
helias. Ad octavum dicendum quod beatus gregorius in suo dialogo
dicit illum [illegible] aliquem [illegible]
monachum equalem ut [illegible]
cum dicit helias fuit [illegible]
comparandus et [illegible]
[illegible] potest [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] loquitur de simplici presbytero sed
de [illegible] vel si loquitur de simplici
presbytero non intendit preferre statum
presbyteri statui religioso sed quod professor
est status habens curam [illegible] qui
monachus vel religiosus vivens in vita
contemplativa. Et [illegible] in maiori perfec-
tione [illegible] servare maior
[illegible] et argumentum. Sed contra
[illegible] ad hoc
quod aliquis [illegible] perfecta
[illegible] religione

quamvis virtus est vitare peccata re
ligionem intrando, tamen non vitare peccata
inter periculos mundi stare in secu
lo est actus tante industrie. Si gu
bernator navem absque periculo navi
garet in mari tranquillo ac si navigaret
in mari tempestuoso, et tamen ad industriam
naute pertinet ut mare tempesta
osum devitet.

A 22 Idem patet post dicit quamvis ipse
[illegible] spacium mallet placere [illegible]
no sacerdotali, tamen in solitudine
monachorum [illegible] elegit illud
[illegible] depositio [illegible] laudamus
et [illegible] [illegible] qui offi
cium [illegible] administrare potuisset
et quod laudabat [illegible] studio [illegible]
[illegible] uterque defugeris
donec [illegible] ad [illegible] gubernacionem
videretur. Dicit quod non dicit quod mallet
esse in officio sacerdotali quam in solitu
dine monachorum, sed quod mallet placere
illi [illegible] in sacerdotali officio
absque periculo manere [illegible]
manere absque periculo in solitudine monachorum.
Ubi autem est maius periculum, ibi maior virtus
ostenditur si periculum vitetur, et [illegible]
sapientis magis vellet habere
talem virtutem quia posset etiam inter
pericula esse virtutis [illegible] virtute quia
posset eos pericula salvari. Sed [illegible]
[illegible] ut aliquis [illegible] virtutem
se [illegible] quia posset etiam inter
pericula esse [illegible] si se extra
pericula ponat. Unde subdit [illegible] laudabat

Tanto studio et bonum puniciatam
seu officium ad ministracionis cum ceteri honores
ubique diffugerem si idoneum ad curam
gubernacionem me viderem prudenter
ideo refugiebat quia tanta virtute per
quam idoneus esset non sibi superbe
ascribebat

A[d] 2 p[ar]te eius ... scripsit talis ubi dicit
Beate quidam in monasterio de officio
istorum enim scilicet secularium me recordari
oportet ... de sacerdocio sit ipsos
Vere ... quis ... que fuerit in ... multorum
possideo ... conturbatur illa interiore
plene felicitatis et gracie splendore
et alia monachorum bona memorata
et ingressu ... omnibus est preferendum
Ex quibus omnibus videtur quod prepositum
patriarchales et archidiaconos si bene
ministerio eorum vivat sit omnibus eorum
religiosis preferendum Secundum autem volt
quod maiorem virtutis iudicium est ut quis
puritatem prestando cum ... que preda
puritatis ... si ea contra preda ...
ret ... in parte ... sua ...
puritate ... puritatis ... non ...
inter quod difficillimum est et rarissimum
custodiam puritatem servare Unde magna
puritatis fuit hec agnetis que etiam
in lupanari posita virginalem puritatem
servavit Et ... puritate ...
erat ... in lupanari ... suam
virtute ostendere elegisset ...
magis ... habebat tale

magis lupanar sua volu(n)tate elegisset
Et sic est in cunctis aliis

Ar(ticulus) 42 Circa 5m in eodem l(i)bro de b(ene)ficiis
administrato sacerdocio plur(is) [illegible]
[illegible] sudores [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sacerdos parrochialis
vel archidiaconus [illegible]
officio suo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sed solum de vite
[illegible] statu sit [illegible]

Ar(ticulus) 43 [illegible] in statu [illegible]
[illegible] parrochiales et archidi-
aconi [illegible] archidi-
aconi [illegible]
et [illegible]
religiosi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] parrochia et archidiaconus [illegible]
archidiaconatu [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
adiutores [illegible]
[illegible] diaconibus et religiosis
[illegible]
[illegible] licencia agant [illegible]

in suo missu | quamvis presbiter in sua par-
rochia agat | non baptiset | nec quibus
aliis [illegible] permisso faceret | Et si [illegible]
[illegible] in gradu dispensati opitulatores sunt qui
maiora [illegible] serunt opera | ut tutores a[illegible] presb[iteri]
vel archiepiscopi episcopi | gubernatores
vero sunt minori presbiteri | Unde si
quamvis recte considerauerit | hoc non in ecclesie
regimine comparantur archidiaconi | et
presbiterum ad episcopum | Sicut in regno temporali prepo-
siti | et balivi ad regem | Et sicut prepositus
rex [illegible] | et [illegible] in regno suo
et prepositi vel balivi | Ita episcopus in
[illegible] | non et archidiaconi | vel plebani
Et propter hoc [illegible] est ordo in comparatione
ad corpus ministrarum | non et presbiterorum |
vel archidiaconorum | sed officium [illegible] | Episco-
pi sunt [illegible] archidiaconi | et presbiteri
sunt coadiutores et ministri | Sed religiosi
sunt [illegible] in perpetua obligatione
sunt status perfectionis
Ad 2 bonum presbiterum preferendo bono pri-
vato | et vita activa magis est fructuosa
quam vita contemplativa | Illud [illegible] sacrificium
est deo magis acceptum | quam zelum animarum
sed presbiteri et archidiaconi intendunt communi
utilitati in multitudine | zelo salutis animarum
in vita activa fructificantes | Sed perfe-
rendi sunt religiosi qui saluti proprie
student in vita contemplativa deo servi-
entes

Gregorius in moralia

[illegible] solum Nota [illegible] in
[illegible] perfecti religiosi constitu[untur]
in statu perfectionis quantum ad professionem
possunt tamen [illegible] quantum ad opera
qualitate [illegible] virginitatis comparantur
coniugali vel viduali continentie in
bono [illegible] in malo vero commendando perfectione
[illegible] vita activa comparatur con-
templative que fructuosior. Contempla-
tiva vero comparatur active que merito
maior et perfectior. Secundum que modo
operamur aliqua opera prestantia que
faciunt [illegible] sunt perfectiora aliquibus
[illegible] religiosi faciunt
[illegible] intendere [illegible]
[illegible] vel [illegible]
aliqua opera que faciunt religiosi perfectiora
sunt [illegible] que faciunt [illegible]
Aliud comparando opera religiosorum
ad opera [illegible] in ordine ad
[illegible] a qua [illegible]
[illegible] ordine ad [illegible]
quia religiosi [illegible] tota [illegible] vita deo
[illegible] se et sua tradiderunt [illegible]
[illegible] sunt perfectiora quorum [illegible]
[illegible] perfectionis vita
[illegible] ad vita [illegible]
religiosorum [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] abstinentia [illegible]
in bono [illegible]
[illegible] abstinentie [illegible]

Religiosi perfecti constituuntur 3° [illegible]

20

malo vos committere adulterium peccatur
furto comparati cum gladium ad latrocinium
comparaverint propter adulterium. Per communem
potestatem aliquo peccato opere potest persona
religiosus. Et adiuncta circumstantia
facit obligatione quia se in cuius
obsequium religiosus tradiderit. Cum
prelatos in persona status perfectio pre-
ferendi sint. Tertio quantum ad conditionem

30

voluntatem est opus perfectius opere
vel status statuali ex quo voluntate operantis.
Primi cum promptiori voluntate et tempore
amori consideratur fieri opera ad ipsa tenetur
maiorem perfectionem et maiorem meritum
est. Unde tunc opera religiosorum et
prelatorum adimpleant comparare tamen non
est quin opera sint maioris meriti
et perfectionis. Et planum est quod illorum
opera maioris meriti et perfectionis sunt
que ex promptiori voluntate et ex amore
conatu ipsa operantur. Quarto
dicitur. Numquid abstinendum est
bono opere sit maior perfectio quam
intendere bono facto [illegible] in quo
operis intendere in parte bono
[illegible] et salute [illegible] perfectio
illi quam in parte intendit bono
[illegible] Unde eum amore et sacrificium
acceptum deo si ordinate fiat ut opus
[illegible] habeat cum salute [illegible]
et postmodum [illegible] quod dicitur [illegible]

xenid prodest hõi si mediu' ...
lucret? Nunc vos sui ... [illegible]

A 27 Cui amplius commissum est
magis meretur si bene administret
q̄ ille cui minus commissum est. Sed
q̄ ille cui amplius est commissum q̄ ad
plere amplius ... [illegible]
posset q̄ ... [illegible]
... [illegible] bene administrare aliqd
est ... sz plus et minus
... cum ille cui plus est commissum
maiora faciat et plus servat
... [illegible] magis meretur q̄ ille
cui minus committitur et minus
facit. Sed si ille cui ... [illegible]
minus committitur maiora facit
et plus servat magis ... [illegible]
opa et plus servat ... q̄ si
q̄ ille cui magis committitur
minus faciat et minus servat
... [illegible] et habere ... [illegible]
... [illegible] ad ... [illegible]
... [illegible] propter multos ... religiosos
... [illegible] ... totaliter et
opa ... [illegible] ... [illegible]
... [illegible] ... [illegible] et
... [illegible] ... [illegible]
... [illegible] magis meretur

Pro maiori declaratione
... [illegible] voto ... [illegible]
... [illegible] statuens professione
... [illegible] ... obligat
... ad ... [illegible] ... obligetur
... [illegible]

Status professione

propter voluntatem aut placentiam aut dignitatem
Dicitur acquirenda propter statum reli-
giosorum. Dicitur conservanda propter
statum prelatorum episcoporum et rectorum
[illegible] ultra quem statum perfectionis non
ascendit qualis perfectorum est status illorum
qui ordinatur ad perfectionem acquirendam
propter exercere opera perfectionis digna
et perfectionem [illegible] ab illa non tendere
et festinare propter statum ille perfe-
ctior est qui obligat asserendum se
illum ad opera perfectionis exercenda vel
acquirenda propter ille qui ad majorem per-
fectionem obligat ad exercendam et acquirendam.
Et inde est quod status perfectionis [illegible] in
certa sublimitate est status episcoporum qui
obligat ad opera sanctiora perfectionis
exercenda que sunt [illegible] illuminare
et perfecte [illegible] regendo cor-

2 . primo . [illegible]

rigendo [illegible] Item [illegible]
sua obscura [illegible]
[illegible] que episcoporum ordinantur
illuminare aut instruendo docendo
monendo [illegible] stabit [illegible]

ad [illegible] 1

[illegible] amplectentem esse eos qui
[illegible] sanam doctrinam et sermonem
ut sit potens exhortari doctrina
sana et contradicentes arguere. Et
ideo in ordinatione episcopi [illegible] ab eo
[illegible] novum et vetus testamentum
et respondet [illegible]. Prefecte demum
hospitale pacem orationibus sacramenta [illegible]

Nota Ordinum diversorum prelati omnes et cleri-
ci universi in sacris ordinibus constituti, vota tamen
religiosorum professorum non emiserunt, sed solemne continentie
votum [illegible] sacram consecrationem. Licet id non expresse
voverint, in facto per sacram ordinum susceptionem
[illegible] quia [illegible] in facto [illegible]
[illegible] professione [illegible] professionem
licet reclamatio verbo habet et obedientia
[illegible] formata quam prestat prelato suo
[illegible] et omnes de novo gremium universitatis
ingredientes prestat rectori suo, quod [illegible]
non de solemni votis intelligere [illegible] et vota et
[illegible] religiosorum intelliguntur de votis [illegible]
[illegible] regule se conformat. De voto autem
paupertatis hoc videtur quod [illegible] habere id in ac-
[illegible] vel habitu [illegible] sufficit quod
[illegible] non in actuali [illegible]. Contrarium
[illegible] sunt [illegible] vel sunt [illegible]
[illegible] sunt in [illegible] [illegible]
[illegible] fuit illud [illegible]
[illegible] voluit non apponere, ut sunt [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]

121

xxi Si electe vestes dimensio fuit imposita
quando de tot albatibus prioribus ceteris plus
humiles religionum professoribus conscientiis quod
constat nec sub eodem tecto tamen hec in
eadem mensa commedere sedere et refectorio
quam videat evenit dispensat atque decem
que ultio apparat secularibus prelatis dispositio
in gestis

Status perfectionis est duplex. Status perfectionis
acquirende et est status perfectorum ut habet
ad perfectionem tendentium [illegible] pertinet
perfectionem perfectam acquirere ut religiosorum
qui se obligant per tria vota et [illegible]
religionis instituuntur. Alius est status perfectionis
exercende et ea habite et demandate in alios
et hic est status prelatorum ad quem spectat
alios secum [illegible] purgare illuminare
perficere etc. [illegible] statu in ecclesia

que sunt vasa sanctificacionis et que
offerendo. Unde cum pontifex omnis ex [ad hebr. 5o]
hominibus assumptus pro
hominibus constituitur in hiis que sunt ad
deum ut offerat dona et sacrificia
pro peccatis. Item quod prelatus debet a-
nimam suam ponere pro subditis suis quod est
opus perfectionis et maiorem debet esse
[illegible] subsidia ministrare. Iohannes x bo-
nus [illegible] Qui cum nesciunt gregem. Ideo dat
[illegible] sua [illegible] est caritas sua
Noto 2o ubi supra dicit Gerson. Status
prelatorum ideo dicitur perfectissimus quia
inveniuntur et apciori est ad perfectionem
acquirendam sed quia homines sunt
perfecti requiritur. eo quod est status perfectos
tenerende. non acquirende. Ideo
requirit et exigit homines perfectissimos.
Differunt autem status perfectionis acqui-
rende et exercende perfectionem sicut
[illegible] status perfectionis exercende sicut dicit
[illegible] in alios effundere multa
bona. Status autem perfectionis acqui-
rende bonum illud quod iam aliunde
diffundit intus [illegible] firmat. Sed
adquirere [illegible] cum abundancia
in alios reddendi. Bernhardus in se stat
Bernhardus [illegible] [illegible]
[illegible] ad alios
non: [illegible] ad [illegible] cum in
ipso virtute ubi [illegible] ad alios
requirit

Status prelatorum dicitur perfectissimus

Status perfectionis acquirende et exercende

Ultra sequitur et si status prelatorum
sit status perfectionis exercende non
sit tamen exercende qui etiam sit acqui-
rende patet quia prelati non sunt in summo
perfectionis sed iudices perficiunt in gradibus
et virtutibus. Non quod iam acceperim
dicit apostolus aut perfectus sim hoc est sit
quod amplius perfici possim. Sequor
autem si quo modo comprehendam. Deus autem
plures exercende perfectionis sed acqui-
rende quia patet [illegible] et instituerit se
ex officio et ordine ut homini quo-
eo e contendat dirigit in alios
et efficienter et quod neglecto se [illegible]
non sibi vivat [illegible] nec sui perfectio
est qui ultra perfici queat sed [illegible]
maioria ex parte ipsorum perfecte est sic
perfectus doctor et clericus [illegible]
[illegible] perficit in [illegible]
perficiet in ea. Ex ipsis [illegible]
[illegible] status [illegible]
qui status [illegible] eadem opera
[illegible] et [illegible]
et si non tamen [illegible] gradu [illegible]
cum subditos [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
ponit [illegible] et [illegible]
[illegible] theologis
et iuristis qui eadem opera mandavit
Luce x. patet hec. Et designavit dominus et alios lxxii
et misit illos binos ante faciem suam in omnem
civitatem et locum quo erat ipse venturus etc.

prelat. iii°.

eis [illegible] et apostolica [illegible]

q4 Respondetur quod status curatorum
perfectior est statu religiosorum quantum
ad unumquodque primo et perfectior sed status
curatorum est perfectior statu eorum
Item status curatorum est status perfectionis
exercende religiosi autem acquirende
ut patet 2a 2e in libello de perfectione vite
spiritualis. Secundo innuunt religiosi
ad perfectionem [illegible] de [illegible] et via
tendendi ad perfectionem [illegible] 78 circa
regulares observantias [illegible]
Item locus quod [illegible] religiosi
incipiunt [illegible] esse perfecti
[illegible] et
studium ad acquirendam perfectionem per
regulares observantias sicut religiosi
qui assumunt [illegible] instrumenta ad per
fectionem [illegible] status perfectionis [illegible]
[illegible] perfectionem acquiren
dam et in religione [illegible] et in
recipiunt pueri adolescentes [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible] pro
ficiant in religione. Tales autem
nullo debent admitti ad curam
regendam quod religio appellatur
vocatur scola vel via vel discipli
na ad perfectionem adipiscendam quod
status perfectionis absolute [illegible]
Augustinus et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] meliores in decretis
[illegible] curatorum [illegible]

Utrum mulier que post votum
continentie emissum contraxit
matrimonium in facie ecclesie
possit absque licentia viri sui
[illegible]
voto priori [illegible]

[illegible]

Nota 2° sunt mocio(n)e(m) e(st) sacram(en)t(orum)
q(ui)a cl(ari)ss(imi) d(octores) b(eati) in 4to d(istinctione) 26 [illegible]
de racione sacramenti sicut alior(um) sacr(amentorum)
significat | et remedium applicat con-
tinue(n)s p(ro)p(ter) s(ecundu)m(?) hoc cum deo in(?) [illegible] re-
venit | Q(ui)a significat etiam coniunctio(n)em
x(rist)i et eccl(es)ie | et applicat etiam remedium
contra vicium p(ro)p(ter) concupiscencie et p(ro)p(ter)
relictum [illegible] in rect(e) · Essencia h(uius)
sacramenti consistit in consensu actu-
s(ub)st(anti)a(?) p(ro)c(ur)a(n)t(is) sacram(en)tum | Et q(ui)a verbum
q(ui)d(?) p(ro)latum ab altero coni(ugi)s [illegible]
[illegible] | et verbu(m) re p(ro)latum ab alio [illegible]
[illegible] forme | [illegible] verba sunt
forma h(uius) sacr(amenti) | [illegible] cum verba
accedit ad [illegible] fit sacram(entum) | sic etiam
ad v(er)ba [illegible] | accepcio
[illegible] accedit [illegible] alteru(m) [illegible]
[illegible] accepcio [illegible] | Et [illegible]
fit sacram(entum) | [illegible] et fit
[illegible] verba [illegible] precedit
verbum [illegible] | [illegible]
[illegible] illorum precedit | [illegible] obiect(um) sacr(amenti)
[illegible] b(ea)to [illegible] sacerdotis
fit forma h(uius) sacr(amenti) [illegible] cum e(st) [illegible]
sacramentale | [illegible] ad [illegible]
[illegible] sacr(amenti) | [illegible] sacr(amenti) |
[illegible] de solemnitate | [illegible] confessio [illegible] de [illegible]
[illegible] matrimonio e(st) sacram(entum)
[illegible] e(st) duplex [illegible] illud sacram(entum)
significat [illegible] [illegible] que signat
et dispositive causat | [illegible] [illegible]

Christi et ecclesie quam significat et non
causat. Ipsa autem copula [illegible] res
est et non sacramentum. obligatio vero [illegible]
obligatio vero mutua [illegible] con-
sensum expresse sive [illegible]
est res et sacramentum. Causa autem unionis est
duorum: sacramentum habetur ex debito
et debitis verbis de presenti. Cum duo sunt in
coniugio, per consensum animorum et commixtio-
nem corporum, quorum alterum scilicet consensus
animorum [illegible] tempus [illegible]
debet [illegible] mutuo diligere [illegible]
[illegible] hec duo [illegible] consensus
[illegible] et [illegible]
[illegible] corporum designat
[illegible] tamen inter
[illegible] glo. [illegible]
[illegible] sacramentum designatur [illegible]
carnali copula [illegible]
fideles [illegible] ad deum [illegible] et [illegible]
[illegible] designatur [illegible]
[illegible] desponsatione [illegible] alter [illegible]
[illegible] consensus [illegible] alterum
[illegible] et unio [illegible] ad deum
[illegible] in [illegible] per [illegible]
[illegible] verbi dei [illegible]
in [illegible] 26. In hoc sacramento sunt tria
[illegible] sacramentum [illegible] actus [illegible]
[illegible] penitentia [illegible] habet
alia [illegible] nisi [illegible] consensu
[illegible] loco [illegible]
[illegible] de [illegible] res et sacramentum
est obligatio [illegible] ad
verba [illegible] consensum de presenti [illegible]
[illegible]

Marginalia: : res : — [illegible] est [illegible] — unio — [illegible] carnalem [illegible] viri et [illegible]

Tercium sacramentum est [illegible] ex debitis
coniugibus collatum. Unde non [illegible] ipso [illegible]
hoc sacramentum designatur per coniugium quod
unitum est in matrimonio sacramentum. Sed ubi [illegible]
matrimonium hoc est sacramentum non est locus [illegible]
ab illa unitate quam per se signabat. Sed unitas matri-
monii [illegible] matrimonio denudat causam sacra-
mentalem [illegible] modo [illegible] non est
[illegible] unitatem [illegible] coniugibus
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] usque ad sacramentum

Dubitatur utrum in susceptione matrimonii
conferatur gratia [illegible] contrahentibus
[illegible] digne conferatur gratia gratum faciens
Quia cum non ullis conferat potentiam [illegible]
conferat dispositionem [illegible] ad [illegible]

operationem actus illius potuerit. Sic deus
ipse conferendo alicui potestatem aliquam per
sacramenti susceptionem simul confert dispositionem
necessariam ad idoneam operationem actus
potestatis illius. Per sacramentum alterationis
datur eo quod constituerunt [illegible]
alterationis potestatis ut [illegible] alio
ad peccatorem plus et ad reconciliandum [illegible]
persistere [illegible] potestatis actum [illegible]
sit idonee et digne sit gratia gratum
faciente [illegible]

[illegible] quo illis actibus [illegible] contra
c opposita [illegible] facere || et taliter [illegible] contra
coniugem debet se mutuo diligere
Unde sequitur [illegible] tres signata et duo
contenta et uno excepto ad certam
Est autem necessarium sed in magnis in
[illegible] d. xxvij questione matrimonia
vero et [illegible] inter legitimas
personas [illegible] retinentes
[illegible] d. sunt. aliud est
Nota 3 [illegible] matrimonium et
[illegible] aliud [illegible] matrimonium. Matrimonium

matrimonium quid

aliud sacrum matrimonium
est coniunctio indissolubilis inter marem
et mulierem [illegible]
[illegible] corporum suorum [illegible]
[illegible] ad [illegible] debere
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] indissolubi-
bile. obligatio indissolubilis [illegible]
[illegible] effet [illegible]
[illegible] alteri reddere
[illegible] inter marem et feminam
[illegible] et duas feminas
[illegible] duos mares [illegible]
[illegible] esse unio [illegible]
[illegible] corporum suorum in [illegible]
[illegible] committit adulterium
[illegible] aliquis [illegible] dando [illegible]
committit [illegible]
[illegible] alteri [illegible] non [illegible]
suo marito et [illegible] frangit [illegible]
promiserunt in facie [illegible] facile
[illegible] ad [illegible]
frangit [illegible] matrimonium [illegible]

fuit institutum ut fiat proles ad lau-
dandum et serviendum deo. Contrahitur
matrimonium in maribus et feminis mutua
translatio potestatis corporum suorum per-
petuo ad procreandum prolem vel ad vitandum
fornicationem. Sacramentum vero matrimonii est
expressio certorum verborum vel signorum
maris et femine ad se mutuo significan-
tium traditionem mutuam potestatis cor-
porum ad prolem procreandam quo divina
institutione efficiant significantem
gratiam conferendam mutuo con-
trahentibus ad invicem [illegible]
gloriosam [illegible]. De voto questio sit.

vota 2a

Votum est duplex simplex et solempne.
Simplex est hodie dicitur aliud a voto
solempni quod caret omnibus [illegible] solem-
nitatibus sit sicut [illegible]. Solempne dicitur
quod solempnisatur per susceptionem sacrorum
ordinum vel per professionem factam vel
expressam tacitam alicui de religionibus
approbatis [illegible]
[illegible]

Ratio quare solempne votum contrahere
impedit matrimonium contrahendum et di-
rimit iam contractum [illegible] facit ut non
sit matrimonium quod contrahitur post votum
solempne est quia per votum solempne ho-
mo non committit corpus suum deo
sed etiam tradit corpus suum ad celibem
et castam vitam perpetuo agendam
sicut in matrimonio coniuges mutuo

Solempne votum est quod fit mediante aliqua [illegible] solempnitate
[illegible] per susceptionem sacri ordinis [illegible] diaconi [illegible]
professionem factam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] facere in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] se alicui religioni

sibi credidit potestatem suorum corporum
ordinatam ad usum coniugalem vel carnalem
vel contrarium. Ergo non est verum quod post
votum solempne continencie contractum. Nota
quod in voto solempni est simul promissio
et collacio. Item cum promissione in qua
tradicio. Unde votum continencie non so-
lempnisatur nisi per professionem sacri
ordinis per quam quis dedicatur divino
cultui mancipatur vel per professionem
ad certam regulam. Et per susceptionem
habitus professi. Per talia enim
actualiter mancipatur ad serviendum
deo in religione. Item quod matrimonium
est ordinatum finaliter ad actum coniugalem
prolis ut ex eo differat eo quod in quo
alter alteri ex natura tenetur
reddere debitum. Beda ipso
Votum simplex continencie impedit matrimonium
quod contrahendum sed non dirimit iam
contractum. Non enim facit quod nullum
sequens actum sit, sed solum quod matrimonium
contrahens peccat mortaliter. Prima
pars patet quia contracto matrimonio in-
cluditur sub condicione obligacio ad
aliquid repugnans simplici continencie
voto. Item in includitur obligacio ad
reddendum carnale debitum si alter
coniux exigere voluerit. Et ideo cum
contrahens post simplex votum conti-
nencie simpliciter obligat se ad frangen-
dum votum suum si volunt alter
coniunx. Ideo sic mortali peccato peccat uo-

In marginem allatum vel allatusse et in [illegible] fit
mandat. Alius ad votum continencie [illegible]
[illegible] [illegible] ut de simplici [illegible] non [illegible]
sive institutionem aliquam solempnitate [illegible]
quia [illegible] [illegible] [illegible]

Secunda patet quia votum simplex non
est nisi promissio simplex ad quem
[illegible] deo observanda. Promissio autem
alicui rei non sufficit ad dominium
rei promissae et dominium illius
in promittentem. Et ideo per pro
missionem non traditionem rei promissae
promittenti remanet dominium rei. Et
ideo si eam donet alii tenet donatio
sed aliquam satisfactionem teneatur facere
seu recompensationem illi cui rem ipsam
promiserat. Et ideo per votum simplex
continentiae voto [illegible] homo dat [illegible]
vel [illegible] potestatem sui corporis. Unde valet
per matrimonium consummatum. Peccat tamen
frangendo fidem. Unde [illegible] tenetur
et ideo tenetur ad emendandum post
fractam promissionem. **Conclusio**
responsalis est [illegible] post
votum continentiae simplex contractum
matrimonium in facie ecclesiae peccat quidem
contrahendo sed tamen absque peccato vero
suo carnaliter commisceri reddendo
ei debitum. Prima pars patet quia peccat
violando fidem. [illegible] Et ideo [illegible]
[illegible] di. xxvii [illegible] Si vir
[illegible] votum [illegible] [illegible]
[illegible] continentiae [illegible] [illegible]
postea non dimittat [illegible]
[illegible] contrahat [illegible] glo. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] propter [illegible]
[illegible] adulterium [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] matrimonium

[illegible] vir debitum reddere [illegible] [illegible] [illegible]
corporis potestatem non [illegible] [illegible] [illegible]
potestatem non [illegible] [illegible]

Et licet sit [illegible] votum simplex [illegible]
simplex contrahere matrimonium possit
[illegible] Credo quod [illegible] homo possit
reddere debitum alteri [illegible] co-
niugem si non exigeretur illud ab
ea reddendi ei debitum quod tenetur
ei reddere igitur non possit [illegible]
debet altera denegare quod [illegible] est
quod se facit [illegible]
hoc quod mulier in matrimonio constitu-
ta non habet sui corporis potestatem sed
vir [illegible] Et ideo mulier ma-
trimonio [illegible] non potest denegare [illegible]
sui corporis usum [illegible]
sunt matrimonium per carnalem copulam
consummatum.

Arguitur [illegible] copulam
[illegible] illa [illegible] matrimonium
impediunt sed vota solemnia et
votum simplex [illegible] obligant [illegible]
votum simplex [illegible] dirimit matrimonium
si solemne votum [illegible] simplex votum
contractum [illegible] dirimit contractum. hoc probat [illegible]
[illegible] quam
ante [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible] simplex
[illegible] obligat
votum apud deum [illegible] obligat
[illegible] solemne [illegible] ista est
[illegible] violatio [illegible]
intelligenda [illegible] votum [illegible] mortale [illegible]
[illegible] peccatum [illegible]
[illegible] altera [illegible] possit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] votum [illegible]
[illegible]

meticum scandalo quod alter. Et ideo
dicunt quidam quod licet fractio voti solemnis
cum scandalo sit sibi et deo, tamen tolle-
rare ideo dirimunt matrimonium contractum
licet autem sine simplici. Doctor autem
subtilis in illa distinctione refellens
hanc dat causam potissimam quare
votum solemne dirimit matrimonium
contractum et non simplex quia ecclesia statuit
contrahentes illegittime [illegible] non
illis ut sic puniat illos qui se possunt
in matrimonium cum voto solemni. Aliqui
qui se possunt voto simplici [illegible]
deo ideo relinquunt [illegible]. Unde
cum [illegible] peccata puniuntur [illegible]
[illegible] tollere
[illegible] judicio reservatur.
[illegible] in peccato voti
solemnis [illegible] dirimunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
illegittimos ad [illegible]

Arguitur [illegible] voti [illegible]
[illegible] ecclesie
[illegible] in aliquo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] illud
[illegible] et ego [illegible]
[illegible]
[illegible] non potest
[illegible]

D. Q. quolibet x articulo xij dicit quod utrumque voti transgressio
inducit reatum peccati mortalis Ex hoc quod utrumque equaliter
obligat apud deum sed continuum ad impedimentum matrimonii
non habet utrumque equalem efficaciam ita quod votum solenne
transfert se vovens quoad temporale obsequium ipsius dei
per susceptionem ordinis vel introitum religionis erat at
aliquis sit uni dedit non potest postmodum alteri dare ideo
post votum solenne non potest aliquis se tradere in potestatem
uxoris matrimonium contrahendo Sed in voto simplici
est sola promissio eorum at aliquid promittit sed idem alteri
dare licet fidem promissionis non servet et ideo ille
qui simplex votum emittit et postmodum uxorem contrahit
licet peccat quia priorem fidem irrita facit

sed predicta uxore reddere ipso [illegible] i facie
ecclesie contraxit alio uxorem. Aute ecclesie
accepit statum ad actum uxorium
tamen et carnalem copulam. Ipso non
peccat si vero suo consensu [illegible] quesite
contractam coniugio [illegible] p
uxore que consensit voto continentie
[illegible] in facie ecclesie non accepit
[illegible] ut carnali copula
ab ecclesia dicatur [illegible] de voto
[illegible] si ecclesie contrahere inhiberet. Queritur
[illegible] matrimonium in voto
[illegible] et dispensare [illegible] aute applicari
simplici continentie [illegible] pararet [illegible]
dispensatione non [illegible] reddendo debitum
[illegible] coniugendo [illegible]
[illegible] contrahere pro voto simplici [illegible]
contrahere [illegible] matrimonium [illegible]
[illegible] matrimonium [illegible] aut non
[illegible] sed [illegible]
habent [illegible] consummationem [illegible]
[illegible] in illo [illegible]
non [illegible]
[illegible]

Arguitur votum continentie et [illegible]
[illegible] voti abstinentie [illegible]
[illegible] ponderato continentie
[illegible] et digna [illegible]
[illegible] ecclesie [illegible]
[illegible] voti abstinentie peccat mortaliter
puta si aliquis frangeret [illegible]
[illegible] sexta feria [illegible]
[illegible] ergo in illo [illegible]
[illegible] peccat mortaliter [illegible] con
[illegible] continentie [illegible] persone
[illegible] continentie

alteri carnaliter coniunxit [illegible] [illegible] causa ratio est quia in voto continentie vel in
voto abstinentie. Quia cum persona que
post votum simplex continentie emissum
suum proprium corpus coniugi tradit
alioquin petit carnalem copulam vel tamen
debitum reddens. Ita si post votum
abstinentie suum proprium corpus alteri
tradit religionem intrando. Sed in voto
est solum in Deo sive dedicatum
[illegible] vel observantiam religionis
[illegible] quod voto solempnitatem [illegible] alias
voto absolute.

Ad 2 votum simplex continentie dicunt
[illegible] quod matrimonium contractum [illegible] quia alium
dat quod alteri dedit. Sed non datur
illud est quod ille qui emittit votum simplex
continentie [illegible] dat corpus suum Deo ergo
[illegible] contrahendo matrimonium dat corpus
suum uxori. Non tamen iste matrimonium
videtur valere videlicet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] votum simplex
[illegible] dat corpus suum Deo non
[illegible] dat [illegible] [illegible]

Arguitur post votum simplex casti-
tatis aliquis [illegible] matrimonium contrahere
vel reddere debitum vel exigere
et [illegible] apud Deum [illegible] [illegible]
votum simplex [illegible] [illegible] [illegible]
ergo videtur [illegible] persona illa et
se coniunxit alteri [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad reddendum
debitum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
simplex votum continentie [illegible] reddere
debitum [illegible] votum simplex [illegible]

ptractu nos detinuit | Et quoque matri-
monium est contractum | vir uero postquam pro habere
corporis sui | sed uxoris | Unde tenetur
uxori reddere debitum | Et ergo | Quod contra
petitionem debiti | quando dicit | quod [illegible]
[illegible] ad hoc sit in libertate | tenetur
adhuc votum implere et ita peccat de-
bitum petendo | Et xxvij. q. i. c. Quis votum [illegible]
dat. Glo[ssa] | professus tenere [illegible] solum pena
[illegible] faciendo peccat mortaliter sed non
petenda [illegible] votum
[illegible] | Et hanc [illegible] tenetur
[illegible] et quod dat | [illegible] et
alios [illegible] dicat | quod non sit [illegible]
[illegible] | Et [illegible] debet [illegible]
[illegible] habeat in [illegible] xxxiii
[illegible] | tenetur | possent [illegible] dicta [illegible]
[illegible] ad [illegible] ut [illegible]
[illegible] habeat [illegible] non
petere reddere [illegible]
[illegible] ille qui facit votum
[illegible] petendo [illegible] reddendo
[illegible] | Et [illegible] loquitur
[illegible] solum petat ad
satisfaciendum sue appetitui | ut sic non
possit petere sine mortali peccato | Et quod
[illegible] simpliciter tenere [illegible]
firmatis [illegible] exigendo
[illegible] satisfaciendo sibi [illegible]
[illegible] de mortali [illegible] de iure non
[illegible] a [illegible] licet sit
[illegible] non exigere [illegible] non
[illegible] abstinere ab exigendo | petat
licentiam ab eo | ut possit exigere |

Et quod episcopus possit dispensare in hoc casu. Tenent communiter doctores in dicto c. Eos qui de [illegible] [illegible]. Et causa legitima dispensandi est hec scilicet quia difficile est ut in maiori [illegible] quomodo sit [illegible]. Nam et qui dispensat debet predictam formam sicut post votum simplex [illegible] contrahat ut extra de voto c. Rursus.

Utrum aliquis possit licite retinere illud quod acquiritur per licitam mercationem de pecunia usuraria

Respondeo. Usura est lucrum quod ex mutuo principaliter intenditur. Lucrum aut datur pro re mutuata [illegible] id quod habet ex voluntaria quantitate ultra capitale sive sua erat. Unde si mutuo [illegible] habeo [illegible]. De mea sorte mutuo [illegible] ut ultra mutuatum [illegible] ab eo illa [illegible] habere [illegible] non possum non committo usuram quia non intendo lucrum [illegible] de [illegible] erat [illegible]. [illegible] mutuo quia regulariter usura committitur [illegible] mutuo [illegible] aut [illegible] de meo [illegible] [illegible] rei mutuate [illegible] [illegible] habet [illegible] in [illegible] usura committitur [illegible] vel [illegible] [illegible] pecunia mutuata [illegible] ut si mutuo tibi centum florenos [illegible] ut habeam ultra centum aliquid plus. Ut si mutuo tibi certam [illegible] frumenti vel olei vini [illegible] [illegible] in usura committitur et plus [illegible] capitale sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non mutuum sed commodatum vel depositum [illegible] de [illegible]

Et dicunt quidam quod mutuum [illegible] [illegible] et [illegible] et integro [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible]

Et ideo quando non debet ultra restitutionem
capitalis [illegible] sententia. Ideo in-
cludit expressam pactionem. Ita et similiter [et tacita]
pacto et locutione. Sola intentione quaestus
usura sic simonia. Unde cum quis
mutuat hac intentione ut aliquid
recipiat ultra sortem quale est iste quod nil
quaerat usuram quamvis [illegible]
[illegible] Unde feneratores [illegible] si de
[illegible] mutuo pecuniam [illegible] plures
[illegible] oportet [illegible] Sed si nil recepit
ultra sortem sufficit ut poenitentiam agat
de peccato suo mortali. Si aliquid recepit
restitutio oportet nisi sibi remittat. Si
vero quis mutuat principaliter propter deum vel
amicum non propter aliquid commodum [illegible]
qui mutuum accepit ex sua liberalitate
[illegible] non principaliter propter mutuum donat
ei aliquid hoc ei declarans quod ei libere
donat non est usura [illegible] illud non
[illegible] non intendit [illegible]
[illegible] non debet [illegible] imponit sic
Item non [illegible] ordinatus fuit si
[illegible] contractu ac [illegible]
non ex pacto [illegible] habuit. hoc accepi
[illegible] aliquid habuit [illegible]
[illegible]
[illegible] oblatio [illegible]
[illegible] non ex [illegible]
[illegible] processit [illegible]
[illegible] intentionem [illegible]
[illegible] aut intentione [illegible]
[illegible] aliquis [illegible] magis ad [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
usura [illegible] aliud [illegible] significare videtur quam
[illegible] et ex pacto alium obligare ad
[illegible] aliquid ultra sortem

Ita quod non mutuat nisi lucrum speraret et
hec spes facit usurarium ut dicunt doctores

Item aliud Quod interno secundum doctores dicatur
usura etsi speraret aliquid sibi dari ab
eo cui mutuavit ex sua liberalitate
si illud eciam non interveniret sed magis
[illegible] Ita eciam quod si non crederet
sibi aliquid dari ultra sortem non
mutuaret Nec obstat illud quod
q. iii augustinus dicit Si mutuo dederis
[illegible] a quo plus quam dedisti expectes
fenerator es Quia hoc enim intelligitur
de expectacione causativa que est in mutuo
Nec obstat ca. finali de usuris quod in
usura est ubi amplius requiritur quam
datur loquitur enim illud ca. de exactione
actuali vel saltem intencionali mutuantis
et non de liberalitate mutuum accipientis
[illegible] aut materia bonorum debentur
illam sua erant Est enim fons bonorum
non possessa vel ut legiste dicunt
[illegible] [illegible] mutuate rei in
[illegible] Unde si de meo mutuo
[illegible] x. lib. ix libere dicitur fore
usura accepit beatus Ambrosius in de vinea
[illegible] dicere Quicquid accedit
sorti usura est Et ut habetur de usuris
... et in [illegible] capitulo de capitalis

Noto 20 an usura sit ex omnes docto-
res theologos Bonaventuram et petrum
[illegible] Ita malum non solum in
more sed usura [illegible]
[illegible] possit aliqua
circumstancia sine peccato fieri [illegible]

Nota usura de [illegible] ob usum rei concedatur ob usuram rei [illegible]
[illegible] usura [illegible] usura [illegible] vel usura [illegible]
[illegible] sine peccato [illegible] usuras precedentes
[illegible] sine peccato [illegible] quicquid fenerator habet
in bonis

seruato ordine debito Et hec [illegible]
cum est mala simpliciter secundum se Et ideo nulla
circumstantia potest facere bene de prava
ordinata cum a deo Et hoc [illegible]
scilicet quod sit mala in se et simpliciter secundum se [illegible]
[illegible] cum ratione habet speciem [illegible]
[illegible] ad quod sequitur ulterius [illegible]
vendere plus illud quod non est [illegible]
[illegible] et [illegible]
ubi probat [illegible] usura pecunie
[illegible] consistit sine distra-
et [illegible] ad quantitatem
debitam [illegible]
faciendus Et ideo simpliciter secundum se est mala
usura pecunie mutuate quia
quia hoc est vendere [illegible]
vendere quod non est Et ideo [illegible]
[illegible] pecunia mutuo
accepta fuerit dominium de[illegible]
ita quod sit sua Et ideo magna est [illegible]
[illegible]
[illegible] quamquam [illegible]
[illegible] Et esto quod pecunia
[illegible] illa pecunia non habet
[illegible] aliquem fructum [illegible]
aliqua alia quae se germinaret
[illegible] fructus quos industria
alterius [illegible] industria [illegible]
non est emptoris [illegible] pecuniam Ergo
ille volens recipere fructus de pecunia
volt habere fructus de industria aliena

Arist. 1 politicorum vult quod acquisitio illa pecunie per usuram
quia pecunia parit pecuniam est praeter naturam Et ita
contra [illegible] naturale Ideo usura [illegible] non solum quia
est prohibitum sed quia est contra rationem naturalem ut philosophus

vsura et peccatum mortale

quia tamen non dedit ille aliud
sibi cohortor quam accipit mutuum
ab alio. Et sic peccat mortaliter quia
ipse est qui legem divinam violat. Luce
sexto dicitur date vltra spem quae
inde nihil non sit. Date mutuum
nihil inde sperantes. Luce vj^to
nihil i. e. secundum quod pro posset estimari
vltra sortem. Item in benevolencia et
amicicia licet sperare quod non cadit
sub precio. Item verbum est propter
[illegible] ad hoc quod non [illegible] seu
[illegible] mutuum [illegible]
[illegible] esset vsura. Vnde [illegible] mortale. Et
[illegible] declarat Augustinus super psalmo dicens
Si feneraueris i. e. si mutuum dederis
pecuniam tuam a quo plus quam dedisti
expectas accipere non solum pecuniam
sed quicquid aliud siue triticum
siue vinum. Et [illegible] fenerator
es i. e. vsurarius. Et in hoc non
laudandus sed vituperandus. Et
[illegible] distribuens [illegible]
[illegible] requirens [illegible] morte [illegible]
[illegible] patrie. Hanc viam ponit
[illegible] eternaliter. Qui pecuniam suam
non dedit ad vsuram. Qui ergo
dat ad vsuram nunquam ascendet ad
montem domini gloriae nisi penituerit
plene. Et hec me [illegible]
[illegible] vto

sequitur optime [illegible] | dein dicit usurari-
ne [illegible] Et leuitici xxv° 27 leuiti. 27
Ne accipias a fratre tuo usuras
nec plus quam dedisti. Et hoc sic
intelligitur quod [illegible] | et racione
originis quia est [illegible] scilicet a deo | et
racione finis quia est [illegible] scilicet deus
Unde si quis pertinaciter affirmat | quod
usuras non esse peccatum | ut hereticus
est puniendus | de. Ex gravi
ad nos [illegible] | Cane [illegible] quem
in illum errorem inciderit | ut pertina-
citer affirmare presumat | exercere
usuras non esse peccatum | determinamus
velud hereticum puniendum | locorum
insuper ordinariis | et hereticae
pravitatis inquisitoribus | districte
iniungentes | ut contra eos quos
de errore huiusmodi diffamatos invenerint
aut suspectos | tamquam contra diffamatos
vel suspectos de heresi | procedere
non omittant. De quo habetur sequitur
Quod usuram exercendo [illegible]
et admissum | immo non dispensa-
bile [illegible] legem nature et
indispensabiles | Et habetur extra
de usuris ca. super eo. Ubi dicitur
Cum usurarum crimen utriusque pagina x utriusque x
testamenti [illegible] super hoc dispensationem [illegible]
posse [illegible] ideo [illegible] | [illegible] scriptura sacra
[illegible] | [illegible] | multo
magis [illegible] reducenda
[illegible] usurarum crimen [illegible]

Nota 308 [illegible] d. 6 [illegible] rex
que in usu venit [illegible] fit
quando usus est ipsarum consumptio ut
frumentum vinum oleum et huiusmodi
quibus usus non potest nisi consumendo
vel vendendo et sic ex toto consumendo
Alia est res quando usus et si
non fit ipsarum consumptio in se et in eam
distractio ut pecunia monetata que
est inventa ad [illegible] com-
mutationes ut [illegible] et
sic utendo distrahitur [illegible]
tamen expenditur [illegible] duobus
generibus rerum non potest contra seorsum
usus eorum rerum [illegible]
ab ipsis rebus inseparabilis est
et cuicumque conceditur usus talium rerum
ex hoc ipso conceditur res Et propter hoc
in talibus per mutuum transfertur dominium
Si ergo si quis seorsum vellet
vendere vinum et seorsum usum vini
venderet eandem rem bis vel venderet
venderet id quod non est [illegible] quod
manifeste est contra equalitatem
iusticie Unde qui mutuat [illegible]
vinum oleum et huiusmodi vel pecuniam nu-
meratam et ultra suum capitale
mutuatum aliquid exigit vel per
intendit habere pro ipso pro [illegible]
manifeste contra equalitatem iusticie
agit [illegible] petit sibi duas recompen-
[illegible] non vera est sed sationes

[illegible] res alia [illegible] utilitatem [illegible]
[illegible] circa [illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] esset et [illegible] est [illegible]
[illegible] utendi [illegible] salvo [illegible]

secundum formam scilicet restitutionem eiusdem qua-
ntitatis. Aliarum vero ut fructum usque
quod dixi usuram. Unde haec omnia res quae
non habent usumfructum. Ipsi fructuarii
et usuram computate, puta fermen-
tationi vinum. Aut aliquid heres
non tenetur. Hoc ad restituendum nisi
id quod accepit, scilicet id quod de re est
acquisitum, non est fructuario heres
rei, sed humane industrie. Nisi for-
te fit detentio [illegible] rei. Alter
fit dampnificatio. Amittendo aliqui
de bonis suis, sed non tenetur
ad recompensationem nocumenti. Aliter
fit recompensatio usus non est [illegible]
fructuarius vel distractio. Si domus
[illegible] permittatur heres usus [illegible]
domus est inhabitatio non [illegible]
usus agri est cultura [illegible] ad
[illegible] non dissipatio. Et in
[illegible] heres [illegible] usus [illegible]
rei et secundum [illegible] ab ipsa
rei et unum [illegible] altero [illegible]
[illegible] dominium domus [illegible]
agri vel servi [illegible] retento
sibi usufructu [illegible] ad vitam vel
ad aliquod tempus [illegible] in donationibus
aliquibus. Vel [illegible] usus
tamen rei retento sibi domo [illegible]
fit in locatione agri vinea et con-
[illegible] domus [illegible] Et pro eo [illegible]
recipit [illegible] pretium seu [illegible]

D Q 22e
q. 18 ar. 3

et hoc [illegible]
[illegible] merendo [illegible]

in talibus cum appareat res et usus rei

pro usu dato ipsius rei | retento sibi
dominio | Et fides ad certum tempus rei
habita ex tercero ipsius rei | Et ideo
ista habent usurpationem | ideo si
quis posuerat domum vel agrum
alterius | vel aliquod extorsisset
non solum tenetur restituere
domum | vel agrum | sed etiam fructus
inde perceptos | quia sunt fructus
rei aliene alteri et dominus et ideo
ei debentur **Noto quod**

x usuraria x

pecunia dicitur que in mutuo prestatur
vel forte ex pacto | exigitur | vel
intenditur plus ultra mutuum vel sortem et quod
alicui datur ut sibi quis reddat | Et
constituit in re eius quod [illegible] mutuatur
respondeatur [illegible] quod [illegible] | ipse
usurarii [illegible] quod [illegible]
usuras distingueret a domino | [illegible] pro
habet mutuum sed accomodatum vel
locatum | Contractus est duorum vel plu
rium in idem consensus | Et tunc est licitus
per legem iusta gratis sine dolo et
fraude remotis **Conclusio**

Aliquis licite potest retinere illud
quod acquirit licite mediante re de
pecunia usuraria | ut quando potest licite
tenere [illegible] legitime acquisiverit
Sed id quod acquiritur de pecunia usu
raria | interdum legitime acquiritur
| quod licite potest retineri | Item [illegible] re
[illegible] debet [illegible] fructum
[illegible] et [illegible]
bona [illegible] quod acquiritur de pecunia usuraria acquiritur
licite [illegible] laboris et industria et [illegible]
[illegible] periculo [illegible]

sed pecunia dicitur esse rerum [illegible] libera-
liter eam sit procurare [illegible] in
laborem et sollicitudinem velle
ergo lucrum de pecunia tua quaerere
non debes quia illo lucro non laborasti
neque sollicitudinem fecisti
Arguitur usura est licita [illegible] proximo
non est contra legem naturae [illegible]
de quibus sit sua res uti ad ut-
ilitatem suam et proximi sic cum
utendo non agit contra caritatem
sed dare usuram moderatam
confert civitati. Confert et
[illegible] [illegible] [illegible] causa [illegible] sua
aut acquirit sine lucro multo
plures [illegible] ultra sortem
[illegible] [illegible] quilibet sit res sua [illegible]
[illegible] est dominus rei non [illegible]
Unde duplex est dominus rei quidam
remotus et superior [illegible] [illegible]
et voluntate [illegible] [illegible] [illegible] et omni
omnia [illegible] Et solus deus est
dominus omnium rerum [illegible] pro voluntate
sua [illegible] sit [illegible] rebus
Alius est dominus proximus sive quibus
[illegible] [illegible] sit rerum [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] sua [illegible] [illegible] ulla rerum
[illegible] est [illegible] dominus proximus
[illegible] rerum magis est dominus remotus quam
proximus. Et [illegible] proximus [illegible] dispensator
domini remoti [illegible] ita dispensat [illegible]
[illegible] rebus aliis [illegible] possit Et ideo
dicitur rerum esse dominus proximus [illegible]

ea uti potest licite. Hoc est dicere superio-
ris prohibente. Et ideo religiosus ita sibi
assignare debet rem ut ea licite
uti possit contra deum. Et sic religiosus potest
dare rem suam contra voluntatem domini
superioris. Ita nec quis potest recipere
aliquid contra voluntatem domini superioris
prohibentis. Unde ad argumentum dicendum quod ad
probationem dicendum quod non licet uti re
sua neque ad sua neque ad proximi
utilitatem ecclesie contra voluntatem
superioris. Quia sic utendo agit con-
tra voluntatem superioris et rem domini.

Ad 2m. Cum dicitur licet se servare
indempnem sed mutuans ponat se
[illegible] periculo sue mutuate. Quia quamvis
posset lucrari de re sua. Unde illud
[illegible] lucri recompensare aliquid
recipiendo ultra sortem. Dicendum
quod licet se servare indempnem non
quomodolibet sed licite et honeste
[illegible] ad usuram. Potest se
servare indempnem. Non mutuando
[illegible] recipit et [illegible] mutuare. Et
[illegible] pro quo tenetur et [illegible]
dare. Cum ergo non tenetur et misericor-
cordia facere dimittat aut licite
faciat nihil recipiendo ultra
sortem. Dicendum si aliquid offertur et ultra
sortem gratuito sine pacto facto potest
recipere mutuans. Et hoc sic intelligendo
[illegible] liberalitate dat. Preterea se [illegible]
[illegible] credit creditorem [illegible]
teneri. Hec [illegible]

[illegible] [illegible] se malum ipse [illegible] malum [illegible]
[illegible] et [illegible] malum et illud [illegible]
ut accidere [illegible] [illegible] [illegible]
quod potest [illegible] [illegible] quod non potest [illegible] quod [illegible] malum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonum
[illegible] [illegible] potest esse [illegible]

dagare | Et recipiens recipit libe
rale ho[mo] ex p[ar]te | sine hoc q[uod] re
pertus | non erat usura

Art[iculus] 2 homicidiu[m] e[st] mag[is] p[ro]p[ter] q[ua]m
usura | et t[ame]n in casu licet occidere
no[n] in casu licet ad usuram dare
... ut alleg[atum] e[st] ... li[bro] ...
mento in ... no[n] e[st] ... sic ...
... et usura | q[uia] occide[re] licet
... et malu[m] ... in se ... e[st] malu[m]
... in se | sed dare ad usura[m] e[st] malu[m]
... in se et ... se ... se intelligit
... se et ... | homicidiu[m] no[n] e[st] malu[m] ... se ...
... ratione ... no[n] includit malu[m]
sed dat ... occasione[m] ... |
... ... fiat | vel ...
usura at in sua ratione ... includit
... | recipe ... ...
... | ... duo ...
... usura[m] ... hoc quod
recip[er]e usura[m] ... est | ...
... | ... est ...
... | ut ... | ...
... | ... si ... absoluta
... alium recip[er]e ...
... | ... | ... no[n] recipit
... faceret ...
... | ... duo | ... domo
non ... | ... no[n] esset
... vel ... | ...
usura | ... spoliare egipt[ios] ...
no[n] ... spoliando no[n]
... | ...

Exodi xii

Et eciam egredientes ... ab Egiptiis ... postulabant
... vasa argentea et
aurea ac vestes ... filiis et
filiabus vestris et spoliabitis egiptum

1 reg[um] 17 ... sanctus ut inferret amalechitis ... inferendo ...

usura ... est

[illegible] vel [illegible] ac [illegible] dare [illegible] ut [illegible]

Reddet rem alienam sed suam [illegible] a vero dno rei est ablatam

Ar. deute. xxiij. Non fenerabis fratri tuo ad usuram pecuniam nec fruges nec quamlibet aliam rem sed alieno. Fratri autem tuo absque usura id quo indiget commodabis [illegible] usuram accipere licet non solum licet sed [illegible] permittitur. Deutero. [illegible] permissorum seu [illegible] observare [illegible] mandata dei. Fenerabis gentibus multis [illegible] mala [illegible] permittebat [illegible] observantibus [illegible] alios [illegible] dare usuram [illegible] iudicia [illegible] alienum [illegible] sed permissa [illegible] alienum [illegible] libellum [illegible] erat ergo [illegible] fenerando alieno [illegible] permissum duplex [illegible] permissum [illegible] fenerandi [illegible] reddere [illegible] et dare [illegible] ad [illegible] habere [illegible] non [illegible] reddant [illegible] reddant [illegible] allegat [illegible] fenerare [illegible] abundantia [illegible] fenerabis [illegible] abundabis [illegible] habebis

Fenerabis gentibus multis [illegible] fenerabis non [illegible] per usuram [illegible] accommodare [illegible] hebreos habet [illegible] [illegible] vadia [illegible] non tenebatur [illegible] gentes [illegible] vadia [illegible] hoc [illegible] permittit [illegible] accommodare [illegible] non solum [illegible] alienis gentibus

[illegible] habere [illegible] alieno [illegible]
[illegible] concedat [illegible]
[illegible] alieno [illegible]
[illegible] permisso [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] iudeos [illegible]

ut benedicat tibi dominus deus tuus

habundanciam quam potencius [illegible] ge-
[illegible] si voluntas fenerari hoc est
[illegible] fenerato dominio permittere fenera-
ri sed habundanciam tali ad quam possit
vel solet feneracio consequi

Arguitur usura non est contra legem humanam
quia Justinianus permittit usuram cen-
tesimam et quadragesimam Respondeo quod
permisit non concessit permisit autem le-
viores usuras ut retraheret a quibusdam
ad graviores videtur [illegible]
[illegible] et Johannes gerson tractatu de contractibus
[illegible] usurarius [illegible] antiqua
lege sublata esset et posset in
nova permitti sub certo modo [illegible]
Non [illegible] ut esset levius sed ne
deterius eveniret Addit exemplum
de libello repudii de meretricibus
[illegible] sunt [illegible] quo ad com-
[illegible] ut [illegible]
litatem [illegible] adversari
[illegible] et ideo [illegible] utilitati
[illegible] magis [illegible] civitatis
et [illegible] ponendo [illegible]
[illegible] ab illis
[illegible] ut adulteria [illegible]
et [illegible] sunt [illegible] quo ad [illegible]
litatem [illegible] ad
[illegible] esse [illegible]

Arguitur usura est permissa et concessa [illegible]
[illegible] stipendia clericorum [illegible]
[illegible] vendere [illegible]

sub debito | Item si plus quam soluere
tenetur in fraudem legis quamuis sine
contractu. Dans sortem [illegible] | plus
forte dato modico usuris | Item quando
licet aliquid recipere ultra sortem
et tamen usura. Ideo hic loquendo
in illo casu accedit ad usuram | Et si in
istis casibus adderet aliquid recipere
ultra sortem | Item quare non est usura
de usura lucrum | Impossibile soluere
usuram | Item aliquando [illegible] recipit aliquid
ultra sortem licet in fideiussione
qui soluit usuras creditori | ut cum
recipere a debitore pro fideiussione
Ideo recipere ad [illegible] non est hic usura | Item
non intendit fideiussor accipere usuram
sed [illegible] et moram ut [illegible] debeat in certum
soluere ad certum terminum | Item pro
[illegible] | oppositum [illegible] illa pecunia
[illegible] ad usuram | tamen tenetur [illegible]
[illegible] illam | et seruare inde [illegible]
[illegible] | Sed hic non recipit ultra sortem
Ar(gumentum) ultra [illegible] in hoc [illegible] tempore
[illegible] de se [illegible] licet [illegible] Et quia [illegible]
[illegible] usure [illegible] illam [illegible] pecuniam
mutuam [illegible] non est [illegible] | Ideo [illegible] ibi
usura [illegible] metaphorice | [illegible]
[illegible] bonorum spiritualium | [illegible]
deus voluerit: [illegible] ab eo accepta
semper [illegible] quod est ad utilitatem [illegible]:

non enim

[illegible] non
[illegible]
[illegible]
ad [illegible]

- ut -

Ar 2 Quicquid aliquis de pecunia
usuraria lucratus fuit reddere tenetur
Dicit enim apostolus ad ro. xi. Si radix
sancta et rami. Ergo contra hoc si radix
infecta et rami. Sed radix fuit usu
raria. Ergo et quicquid ex ea acqui
situr est usurarium est. Ergo [illegible]
hoc est falsum quia radix habet se ... ratione mat
et etiam aliqualiter ... ratione cause activae
ingenium industria ... totum ...
Sed pecunia usuraria solum habet se ... ratione
materiae non ratione cause activae quia
nil sibi operatur sed industria hominis
Et ideo in huiusmodi actibus volentis et
intentio operatur radicaliter quia si pecunia
fuit lapis erit processum ... aut e
hoc ... malo ... cum aliquis
utitur malo bene utitur

Utrum civitates et principes
usurarios manifestos tollerare seu
permittere possint Pro responsione
Noto quod triplex est permissio vel
legem ... pena simpliciter tollerans
pena solum indulgens non ... delinquentem ... non pena ...
Hec non permittit ... ... licet
magis malum ... evitando
... principes fuit per
mittere usuras ... magis malum
evitandum ... permissio ... tollerans ... solum pena
impedimentum. Et hoc non ... ... impediri
tollerat ... iudeorum ... homines ... usurarios ... [illegible]
usurarios ... ne eos impediant ... [illegible]
Et hoc fit ... sequitur
permittere est ... cohibere et non impedire
cum posset

permissio ... legem [illegible]

peccatum | ut iudeos tollerando quod
tamen licitari possumus. Et ideo per-
mittende sunt usure [illegible] bonum
peccatum est multum bonum consequitur
usuram sed multa mala. Tercia per
missio est prestandi privationis sic
certa permittit [illegible] dandi a satan
iudice iuste [illegible] degradat [illegible] et tradit
curie seculari. Et ista permissio non
est [illegible] de eo quod [illegible] et hanc
[illegible] et eo malefica [illegible]
[illegible] meritis tradit [illegible]
et permittit [illegible] seculari [illegible] glo-
[illegible] Ab [illegible] mei munda
et etiam mala sunt [illegible] quia nobis
[illegible] alios consentire debe-
mus dicte [illegible]
sunt aliena quia ab aliis sunt et ipsis
[illegible] debemus consentire dicte con-
sensu [illegible]
sentire [illegible] consensu permissionis
sic deus permittit aliqua mala non
[illegible] et hoc modo tercio per-
missiones prestande privationis vel se-
cularis ut sentencia [illegible] ut parta
de usura consequenda [illegible] observet
non licet [illegible] quia hoc est dicte
consentire alieno malo [illegible]
[illegible]
[illegible] concedentes et in iudeis
super usuram [illegible]
et [illegible] sunt et tenetur ad re-
stitucionem [illegible] usurarum [illegible]
non enim licet consentire | solutarum
malo vel prestare [illegible]
ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de penis l. vi

vel consensum ad actum peccandum

Noto. Sed maius malum est peccatum
mortale quocumque malo penali. Ideo
pro nullo malo penali cavendo peccandum
est mortaliter. Et propter hoc intelligenda videtur
verbum dicti alterius .iii. [illegible] .i. [illegible] de
usuris quod [illegible] [illegible] est [illegible] ne
redimenda vita captivum usuras
dicunt involuta. Sed aut maius est
peccatum vel malum quam occidere hominem
incarceratum captivum. Unde quia pro
est permittenda usura nisi ubi maius
peccatum committitur vel homicidium vel
sodomia [illegible] propter aliud [illegible]
non posset [illegible] permittenda
esset dissimulando non puniendo
nullo modo cooperando. Unde
quod dicitur inter duo mala minus
malum est eligendum, verum est de duobus
malis intelligendum et de malis pene
non culpe. Nam de malis culpe [illegible]
duas penas alteram minorem eligen-
da est minor. Sed nullum malum culpe
eligendum est. Cum enim non est dabilis
casus in quo homo necessitetur ad
alterum [illegible] secundum Augustinum de peccato ad
peccandum [illegible]. Nec facienda sunt
[illegible] voluntatem [illegible]
mala culpe sive mortalia sive
venialia ut eveniat bona ad
Ro. iii. Vel intelligitur illa auctoritas
inter duo mala minus malum est
eligendum [illegible] malum non tantum
sub [illegible] .i. [illegible] malum est [illegible]
malo

18

Utrum Anima sit composita ex materia et forma

Noto per ordinem ... Anima dicitur ab animando sive spiritus a spirando. Unde anima hic ... [illegible] ... anima sola ... spirare debet ad celestia bona. Apostolus: Rogo vos ut spiritus et anima integer servetur et corpus in adventum domini nostri Iesu Christi ... Et anima sola ab Augustino libro de cognitione vere vite sic diffinitur: Anima est substantia incorporea, corporis sui vivificativa ... sensibilis, mutabilis, passibilis, illocabilis, ... qualitates forme susceptibilis, invisibilis, sola immortalis. Contra diffinitionem ... conditiones nobiles anime ... incorporea et sensibilis sicut angelus ... vita corporis sui ... pellem pro pelle et cuncta que habet homo dabit pro anima sua. Tertia ... sensibilis ... mutabilis ... libero arbitrio ... passibilis ... et gaudio afficitur ... demones ... gaudere ... illocabilis ... [illegible] ... et cetera.

Anima sola est substantia spiritualis a deo creata ... corporis vivificativa ... Anima est spiritus intellectualis ... semper in motu bone maleque voluntatis ... [illegible] ...

Anima vivi
diffr. rõ anime
Conditiones anime ...
+13+
Capitulum ...

Unde Augustinus libro [illegible] dicit hec potentia [illegible]
est quemadmodum alimentum [illegible]
vel flatus utrumque sit ana corpori
suppleat. Sed ut calorem illorum
[illegible] quodammodo [illegible]
[illegible] ista ana totum corpus [illegible]
Et [illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] Deinde hec in maiori
corpore ana [illegible] hec in minori
[illegible] sed sic [illegible] ut [illegible]
[illegible] in parvo oculo petri
Et maiori oculo pauli [illegible] ana
[illegible] ana est [illegible] potentiis ad
imaginem dei decorata et [illegible]

Noto 2o Compositio est duplex
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] est aliquid compositum ex [illegible] ut totum integrale
ex partibus integralibus. Sed [illegible]
[illegible] Compositio in [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] in alio
est [illegible] ana [illegible]
vel alterum in ipso [illegible] in alio
[illegible] ad [illegible]
[illegible] in corpore [illegible]
[illegible] accidens est [illegible]

Noto 3o [illegible] ana [illegible] ut
in [illegible] duplex [illegible]
[illegible] potentia in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] formam [illegible]
que est [illegible]
[illegible] corporalibus

[illegible] capi [illegible] possit [illegible]
[illegible] corpore [illegible]
corporalem [illegible] angelus [illegible]
et [illegible] ut [illegible]
[illegible] aliquos [illegible]
et angelus [illegible] et [illegible]
[illegible]

Et hoc modo philosophi loquuntur de materia. Alio modo capitur materia proprie ut materia dicitur de illud quod est in potentia quocumque modo. Et dicit potentiam passivam et receptivam actuum. Dicitur et materia secundum [illegible] tantum quantum capitur materia pro illo quod immediate est subiectum formae substantialis. Materia adhuc est triplex scilicet in qua ex qua et circa quam. Materia ex qua dicitur de illud quod est susceptivum vel receptivum formae constitutivum tam substantialis quam accidentalis. Et hoc modo dicit formam tam accidentalem quam substantialem. Materia in qua fit sic dicitur materia in qua est subiectum [illegible] alicuius [illegible] totum compositum [illegible] ex qua est [illegible] primum [illegible] effective [illegible] ex qua [illegible] componitur et differunt [illegible] [illegible] est ex qua fit aliquid [illegible] materia circa quam est circa quam versatur potentia vel scientia ut obiectum potentiae vel obiectum scientiae dicitur materia circa quam ut color est obiectum visus [illegible] potentia visiva [illegible] obiectum ad quod terminatur [illegible] visio [illegible] fit solum mentio de [illegible] forma [illegible] duplex est forma scilicet exemplaris et constitutiva. Exemplaris [illegible] agentis per intellectum vel voluntatem forma exemplaris est in deo scilicet [illegible] intelligit et vult fieri [illegible] disponit [illegible] formas [illegible] mundo. Alia est forma constitutiva et est illa quae

vel forma informans est illa quae informat materiam vel [illegible] est [illegible] et substantialis [illegible] exemplar [illegible] artificio [illegible] quod [illegible] effectus [illegible] idea [illegible] forma [illegible]

proprie

materia adhuc 3x in qua

circa quam

forma 2x exemplaris

constitutiva

est composita Componit enim seipsam
cum altera parte composita in una essentia
Et ista dicitur forma ab informando
quia informat materiam Et hoc modo capitur
forma in titulo questionis Ulterius itaque
notandum quod in ista ponuntur due tales
conclusiones **Conclusio prima** Capiendo
materiam proprie sic et formam est
illud di[illegible] quod est in potentia quo
[illegible] forma [illegible] actus
[illegible] et ponere [illegible] et [illegible]
[illegible] creata est spiritualis et angeli
[illegible] composita ex materia et forma [illegible]
[illegible] materia [illegible] actus et
potentia [illegible] ex materia et [illegible]
proprie dicta [illegible] creata
[illegible] potentia et actus [illegible]
[illegible] creata [illegible] composita ex potentia et
actu [illegible]
[illegible] actu [illegible]
[illegible] creatum [illegible]
[illegible] esse
[illegible] esse
[illegible] de nullo alio [illegible]
[illegible]
[illegible] esse
[illegible] aliud [illegible] esse [illegible]
[illegible] ad [illegible]
potentia ad actum [illegible] creata
[illegible] ad suum esse [illegible] potentia ad actum
[illegible] non habet aliquid a se [illegible]
[illegible]
[illegible]

hoc [illegible] in deo [illegible] esse et essentia [illegible] esse et essentia [illegible] creata [illegible] esse

hs esse separatz ab alio / Et in th. sba
a vententz potencia et actus / sicut qr
ipsa essencia sicut qualibet e paly
Et esse sunt [illegible] distincta causis / Et hoc
mo [illegible] aia sunt i anglis conpo
sitae i forma / sunt pote i actu
vel ex quo et quod e / Ista qr quodlibet
sunt essencia erit hic quod e / Et sic
esse simul erit quo e / quod i Angelis
et aia erit composita / sed nature
vel forma simplex / Quamplex quod proprium
erit quod no componitur ex diuise
Advertit tu ibi composito hoc duorum
si quod et esse / Quo ergo dico sba creata
composita e / ex potencia i actu i ex
eo quod est i esse / et boc i ho de albo
Vel albi componitur ex eo quod e albus et
albedinis / Ipsa i [illegible] tecanda ipse stare
dat quod e et quo e / Sed quo e est
forma / Et quod e videtur ma / ergo in
aia posset esse stare / videtur ipsi sit
qr ita ex ea i for / Eandem opinionem
tenet Rychar. in ii o sententiarum d. iii q.
ubi dicit / videtur igitur mihi dicendum
quod esse in anglis composita e ex ma
et forma / Extendendo nomen mae / ad
omnem possibilem ex qua / et aliquid
na mag [illegible] constituitur vnum
ens [illegible] / Et hoc declaro sic / Quidam
respectu causae no e agentis et paciens
sunt ze v causae zeri / quare in agentis agit
[illegible] actu / et no [illegible]
[illegible] e in actu / e qr ita ex ma sicut anglis agit
Item oe quod agit et patitur e qr no pot esse agens et paciens
et patitur quo a or qr [illegible] sicut aia mouet i mouetur qr
sicut cum [illegible] hoc [illegible] anglis [illegible] in corpore [illegible]
de uno velle in aliud [illegible]

est in potentia et paciens [illegible]
ingenitum e impotentia [illegible] non ingenitum
e in actu. Ex ipsum respectu causa [illegible]
et hoc ad causam scilicet esset [illegible]
et patiens sequitur [illegible] causa
simul esset in actu et [illegible]
potentia et non in potentia [illegible]
sicut ut trahit scilicet [illegible]
telos (?) ubi ascendit [illegible]
ad quos. Sed movet et agit et
movet patitur. Ergo ipsum causa [illegible]
e movens et motum scilicet hoc [illegible]
hoc. Cum ergo angelus sive anima [illegible]
veniat scilicet de uno velle in aliud velle
et de una cogitatione ad aliam et de
uno loco in alium ergo [illegible]
e movens et motum ipsum causa [illegible]
ergo hoc sequitur. Ergo in causis esse
[illegible] movet et
e unde [illegible] movet. [illegible]
alia [illegible]
[illegible] forma [illegible]
corporeae [illegible] ut dictum [illegible]

Conclusio 2a Acceptando [illegible]
[illegible] est [illegible] anima humana [illegible]
[illegible] materia et forma [illegible]
[illegible] intellectiva [illegible] intellectus [illegible]
intelligibile in actu e [illegible]
humana e [illegible] intellectiva [illegible]
intellectus in actu ergo non e [illegible]
corpori

[illegible] est species intellectus et intelligibile
vel intellectum in actu. Aliquid autem
est intellectum actu [illegible] et immateriale
et a materia abstractum, cum sit materia et [illegible]
species, oportet ergo si aliquid debet
esse actu intellectum ut omnino sit a materia
denudatum. Unde et in de anima dicitur
species rerum materialium [illegible] ut sint in [illegible]
[illegible] non sunt intelligibiles actu, quia sunt
[illegible] ut sunt in anima [illegible]
[illegible] habent esse immateriale, ergo non
[illegible] quod anima humana non
[illegible] ergo in iii de anima
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] quod homo [illegible] quod sit
[illegible] et quod habeat specialem
[illegible] intelligibilem [illegible]
[illegible] composita ex materia et forma
formam, sed anima est forma, ergo non [illegible]
quia sic forme esset forma, quod
est impossibile, sicut esset processus
in infinitum [illegible] forma et actus et
[illegible] in potentia
[illegible] et [illegible]
non est esse [illegible] simplex
[illegible] aliquid esse [illegible] ex materia et
[illegible] forma
forma [illegible]
[illegible] angelus non

3° de a[nima] [illegible]
intellectus [illegible]

Et generatur ex materia et forma / quia si angelus
esset compositus ex materia et forma sequeretur
quod angelus non cognosceret nisi [illegible]
sicut nos / [illegible] cognosceret vel cogn[illegible]
[illegible] intellectuales / [illegible] ac etc.
ex iij o de anima Secunda [illegible] quod omne
cognoscens sit per formam sine [illegible] considerat
[illegible] cognoscente sed forma [illegible] non
potest esse in anima sine angelo / sed esset [illegible]
ex materia et forma / [illegible] anima sine angelo [illegible]
intelligit vel / [illegible] solum [illegible] / Maior quia sensus
non cognosceret nisi reciperet speciem sensibilem
[illegible] ij o de anima [illegible] Sensus est
susceptivus omnium specierum sensibilium sine materia
sicut cera [illegible] sigilli sine
auro / Et [illegible] de anima lapis non est in anima
sed species lapidis / [illegible] de [illegible]
[illegible] / ex materia sit
[illegible] forma [illegible] non potest
[illegible] / [illegible] quod eam
esse formam vel speciem [illegible] et recipit
[illegible] non recipiens et recipit
[illegible] causari / [illegible] angelus [illegible]
ex materia et forma [illegible] formae [illegible] intelligit
ex materia et forma [illegible] esse materiale
[illegible] / esset [illegible] nisi [illegible]
[illegible] cognosceret [illegible]
[illegible] reciperet
[illegible] forma [illegible]
[illegible] esse [illegible] cognoscens [illegible] formae [illegible]
[illegible] / in quo recipitur [illegible] non possit esse [illegible]
[illegible] / [illegible] / [illegible] solum [illegible]
cognoscens [illegible] quod angelus componatur
obstat [illegible] quod [illegible] materia corporalis [illegible]
ex materia alia [illegible] / [illegible] recipit
[illegible] esset illa [illegible]

formam substantialem angeli particularem ubi
angelus non esset res particularis [illegible]
illa materia [illegible] hec materia in hoc [illegible]
forme in ea recipientur [illegible] substantiales
[illegible] mortalem [illegible] esse [illegible]
materia [illegible] angelus est incorporeus [illegible]
Ad [illegible] de [illegible] oportet esse dimensionatum
[illegible] materia [illegible]
[illegible] materia [illegible] in se accepta [illegible]
distinctio | in se aliqua [illegible]
una est materia [illegible] non [illegible] ipsa [illegible]
et diversas formas recipere [illegible] diversas
[illegible] eadem materia [illegible]
formam angeli et formam lapidis [illegible]
aut [illegible] non [illegible] in materia non
[illegible] dimensio non [illegible]
dimensionem [illegible] indivisibile [illegible] in [illegible]
[illegible] esse dimensionata et
[illegible] corporea [illegible] ante hoc
[illegible] de [illegible] et una persona [illegible]
[illegible] materia [illegible] nullo [illegible]
[illegible] fundamento [illegible] angeli [illegible]
[illegible] in eis non est materia

Arguitur omne quod recedit a simplici
[illegible] in compositum aliqua [illegible]
[illegible] et magis materie et forme [illegible]
[illegible] recedit a simplici [illegible]
Ad [illegible] de [illegible] est dependentia [illegible]
[illegible] dependet cadit in aliquam
compositionem [illegible] recedit [illegible]
[illegible] cadit compositio [illegible] et
Alia forma [illegible]

esse [illegible] [illegible] in [illegible] compositione [illegible]
a [illegible] ut [illegible] compositio [illegible]
et forma [illegible] compositio [illegible] compositione [illegible]
et [illegible]

Margin: distinctio
Margin: [illegible] substantia [illegible] manet indivisibilis

simplicitates apponuntur. Inter alia quia
prima est quod pluribus essentiis [illegible] materia et
forma. Secunda quod pluribus potentiis. Tercia
quod substantia et accidente. Quarta quod ipsa est infima
intelligentiarum quod recedit a primo simplici
et appropinquat ad substantias intellectuales simplices
per recessum simplicitatis. Dicendum quod prima
[illegible] est quod materia et forma [illegible]
esse mobilis sicut [illegible] substantia mobilis
motu proprio [illegible] quod materia et forma [illegible]
ex illis substantia propria [illegible] sicut [illegible]
[illegible] propria substantia sicut [illegible]
[illegible] materiam et forma propria [illegible]
[illegible] non possunt nisi [illegible]
et [illegible] immobilem motu proprio

Utrum angelus sint [illegible] quod materia et
forma angeli [illegible] libro [illegible] propria de
forma angeli [illegible] [illegible]
[illegible] quod materia [illegible] sensibilem et
corporalem [illegible] intellectualem et [illegible]
[illegible] [illegible] dicit
[illegible] intellectuales quod
angeli [illegible] non [illegible]
[illegible] angeli [illegible]
[illegible] materia [illegible] forma [illegible]
compositio quod materia et forma [illegible]
materiam et formam [illegible]
[illegible] valde large [illegible]
[illegible] vel natura est esse [illegible]
[illegible] vel [illegible] est
angelis et corporibus [illegible] est
materia [illegible] vel
[illegible] angelus et [illegible] quod
materia et forma [illegible] compositio [illegible]

Et illam potentiam potest augere largire sin[illegible]do
materiam vel in angelo est aliquid passivum scilicet
eius essentia. Et aliquid formale vel
actuale scilicet suum esse

Ad 2m hoc [illegible] de virtute et uno dat
dicendum est unum quod est simplicium ut angeli
et alia quorum [illegible] est unum quod
materie vel forme [illegible] est [illegible] materie vel form[e]
[illegible] quod liber ille non est hoc [illegible]
oportet quod in alterum recipiatur. Ad [illegible]
[illegible] potest dici quod recipit ibi forma et
materiam largire [illegible] actu vel potentia

Ad 3m dicendum quod [illegible] vel [illegible]
est [illegible] vel for[me]
[illegible] angelus vel alia [illegible] et [illegible]
hoc est [illegible] materia [illegible]
[illegible] quod [illegible] materie [illegible]
materie forme hoc [illegible] angelus est in [illegible]
[illegible] est in [illegible]
[illegible] limitata [illegible]
[illegible] angelo [illegible] habet ad esse [illegible]
ut [illegible] ad formam [illegible] esse
materie [illegible] habet [illegible]
[illegible] ad formam et [illegible]
[illegible] et [illegible] in angelis [illegible]
[illegible]
[illegible] ad esse [illegible]
[illegible] angeli [illegible]
quod in [illegible] est [illegible] vel [illegible]
[illegible] in [illegible] aliqua [illegible] aut
[illegible] intelligitur de [illegible] oppositum

Et [illegible] differentia angeli
non [illegible] formam [illegible] formalis

Con^a h^c arg^r differentia magis rei
e de essentia et intrat diffinitionem
ipsius sed in o[mn]i creatura esse e aliud
ab essentia eius hec intrat diffinitionem
eius ut ante ergo d[icend]a angeli non
est simplex q[uod] esse ipsius [illegible] Concedatur
ergo [illegible] abinde esse non sunt [illegible] dicenda
[illegible] magis quod [illegible] ipsius sit
hoc esse

Arg^r [illegible] quanto [illegible] intra [illegible] angelo
[illegible] ergo [illegible] angelo
[illegible] [illegible] differunt illud
[illegible] [illegible] esse in potentia
[illegible] [illegible] angelo [illegible]
[illegible] [illegible] illa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et ma
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] formas
[illegible] [illegible] non est
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] passio [illegible] passio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aut formas
formas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] **Nota** [illegible] albertus
de [illegible] [illegible] libro [illegible]
[illegible] [illegible] angelus [illegible]
[illegible] esse simplex [illegible] composita

loquitur de simplicitate illa que est
exclusio compositionis quantitative et corporalis.
Et nihil loquitur de exclusione compo-
sitionis ex esse et quod est vel quo est et quod
[illegible] in eo esse ipsum creatum.
Et non concluditur nisi ab uno primo
[illegible] esse [illegible]

Aliorum est opinio in littera ut
Scoti. Nominalium et aliorum plurium:
substantia vel angelus est compositus
ex materia et forma, etiam proprie loquendo
[illegible] substantia. Nota

Pro quo notandum de triplici materia.
Est quadruplex: prima est materia
subiecta soli quantitati, motui, quieti,
ut materia [illegible] inferiorum.
Alia est materia subiecta soli quantitati,
motui non contrario, ut materia celestium.
Tertia est materia subiecta soli vel
[illegible] non motui nec quieti, ut
materia mathematica. Quarta est materia subiecta
soli forme, non substantie vel quantitati, nec
motui nec quieti, ut materia metaphysica.
Et hec est in omni ente composito creato,
etiam in angelo qui habet esse
completum, quia [illegible] materia angeli est spiritualis,
simplicissima et a forma angeli per-
fectissime penetrata et tota [illegible]
[illegible] illam formam substantiam
[illegible] illa forma [illegible]

Item dicit quod [illegible] angelus vel anima separata ut [illegible] dicitur quantum ad esse actuale [illegible] compositum [illegible] angelus [illegible] est et quo est [illegible] quod est [illegible]

Non [illegible] dicunt doctores: substantia angelica [illegible] vel [illegible] est simplex [illegible]
hoc [illegible] est non [illegible] duarum compositione sed [illegible] quod
non habet compositionem ex partibus quantitativis nec ex partibus heterogeneis nec compositionem ex corporali et spirituali sicut homo

esse angeli non videtur esse nisi forma
Nota 2o. Alii generaliter et ipso dicunt materia
item dat materie deformationem. Materia
capitur 2o. Vno modo materia dicitur haecceitas
sive differentia individualis, sic haecceitas
vel pluralitas. Et loquitur philosophus 7o
celi et mundi: Dum dico celum dico formam,
dum dico hoc celum dico materiam cum forma.
Secundo dicitur materia entitas receptiva
forme ipsi de se contracta, sic enim dicimus
homo compositus est ex materia et forma.
[illegible] dicitur principium constitutivum
rei. Et differt materia a philosopho 7 metaphysice:
materia est contracta in aliquo sicut aliquid
cum insit. Et hoc modo in quibuscumque
est aliqua compositio [illegible] est materia,
[illegible] semper sunt plura quorum unum
est potentiale respectu alterius. Et
omne tale potentiale dicitur materia. Et
secundum aliquos sequaces Scoti hoc
modo sumendo materiam [illegible]
eius limitationem formalem. Et [illegible]
Materia autem hoc modo sumpta est duplex,
una propinqua, remota et [illegible]
ita quod in homine [illegible] dicitur materia prima
et dualitas materia remota. Et [illegible]
[illegible] ad eius limitationem
[illegible] formalem dicitur materia [illegible]
[illegible] nihil aliud [illegible]
[illegible]. Et hoc modo de genere
dicitur materia [illegible] notat eius
limitationem formalem quod dicit ultime

que sunt formalitates simpliciter
simplices vel potencialiter includentes
lez sunt limitate denigratiue bonitate
formalis. Dicunt ergo isti
quod in Angelis est composicio ex materia
et forma. Et probat hoc dicit Augustinus
super Genesim quod Augustinus con[illegible] manifeste
exponens illud Genesis primo in principio crea-
vit deus celum et terram et quod
materia informis fuit quedam chaos ex qua
materia facta est celum sicut et terra et sicut
fuit angeli. Ibi expresse dicit angelos
esse factos ex materia. Et dicunt ultra
quod considerando materiam secundum privacionem
omnis forme sic spiritualem et corporalem
eadem est materia secundum essenciam quia si ab
utraque materia tam spirituali quam corporali
auferatur omnis forma tam substancialis quam
accidentalis et omnis disposicio ad formam
nil remanet in quo appareat aliqua
distinctio sive diversitas. Et non est
intelligendum de sola materia sed de
identitate in racione quam. Secundo con-
siderando materiam secundum analogiam sive
secundum potenciam quam habet materia ad form[am]
aut transmutacionem sic spiritualem et
corporalem eadem est materia secundum analo-
giam tamen quia sicut probatum est consimilis
habitudo sicut enim in corporalibus
materia substat ita et in spiritualibus
et ibi est racio prioris et posterioris
[illegible] sed tamen in corporalibus enim [illegible]
[illegible] materia substat forme et qua-
[illegible]
ita eciam [illegible] in spiritualibus substat formis spiritualibus dans eis
consistere et subsistere et substat variacionibus spiritualibus est tamen ibi
[illegible] comparacio secundum plus et minus

Quoad analogiam id est secundum racionem potencie

Quia sicut materia corporalis substat et dat formis consistere et substat variacionibus quo ad qualitates accidentales

no(n) s(ecundu)m bonav(enturam) et doctore(m) q(uod) aliq(ui)s q(uod) p(ar)ticip(at)
m(a)t(er)ie ce sit in angelis una e(st) ex m(ateri)a et for(ma)
ex qua co(m)po(siti)o(n)e resultat tercia entitas
addita s(cilicet) quiditas angeli alia e(st) co(m)po(siti)o ex
illa quidi(ta)te et d(iffe)ra(ntia) individuali et ex ista
resultat individuu(m) angelicu(m) q(uo)d sic co(n)st(ituitu)r
angel(us) ut eius in g(e)n(er)e t(er)cia ex qua e(st)
et q(uo)d est et tunc resultat esse esse(n)c(ia)le individui
angelici item q(uan)tu(m) ad esse actualis existencie
angeli co(n)siderando e(st) co(m)po(siti)o esse et essencie
demu(m) co(n)siderando angelu(m) q(uan)tu(m) ad esse individu-
ale sive p(er)sone s(ecundu)m q(uod) angel(us) e(st) co(m)po(siti)o ex q(uo)d e(st)
et q(uo) e(st)
Item dicit bonav(entura) ... dicit causa(m) esse ma(teri)a(m) om(nium)
spiritualiu(m) et corporaliu(m) metaphisica(m) s(ed) no(n) phisica(m)
na(m) s(ecundu)m bonav(enturam) i(n) 2 d(istinctione) 3 q(uestione) 4 de ma(teria)
[illegible] loq(ui)tur [illegible] m(odo) [illegible] loq(ui)tur phis(icus)
s(ecundu)m ut e(st) p(rincipium) gen(er)ac(i)o(n)is et corrupc(i)o(n)is et ma(teria)
sol(um) e(st) i(n) istis inferiorib(us) corporalib(us) et ita phisica
ma(teria) no(n) dic(itu)r causa i(n) corporalib(us) et spiritualib(us)

quod in corporalibus materia licet esse quale et compl[illegible]
sed in spiritualibus non. tamen philosophus considerat
materiam secundum esse non secundum essentiam abstrahendo
Aliquo modo est ut ea considerat metaphysicus et
tamen omnis creature secundum essentiam considerat
abstrahendo et quod abstracto ab esse non est
repugnat indivisibilitatem in materia ideo est una materia
quod essentiam in spiritualibus et corporalibus non quando
[illegible] eadem identitate numerali sed secundum speciem
est ipsa sibi [illegible] secundum suam vel essentiam
materialem sed secundum identitatem nec quidam sed
omnes anime de duo dicunt ipse eandem materiam
[illegible] licet unio varient
secundum essentiam licet [illegible] materia est eadem in spiritualibus et corporalibus
[illegible] eadem identitate [illegible] quidam [illegible] et
[illegible] sit eadem [illegible] et [illegible] diffinitionem [illegible]
[illegible] vero [illegible] diffinitionem [illegible] quando
[illegible] materia diffinitio [illegible] eadem [illegible] diffe[illegible]
et [illegible] essentie [illegible] in aliquo
[illegible] tamen in angelis [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] in corpore

[illegible] directe in corporibus [illegible] celestibus
[illegible] substat formae [illegible] sed non
[illegible] qualibus
[illegible] substantiae formae
[illegible]
[illegible] illa
[illegible]
[illegible] corporibus inferioribus
[illegible]
[illegible]
[illegible]
corporibus celestibus [illegible] puta
et [illegible] aliquatenus [illegible] obtinere
[illegible] aliquatenus [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible]
[illegible]
formas [illegible]
et voluntatis

Utrum anima separata a corpore cognoscat alia a se separata

Notandum primo quod [illegible] nulla operatio propria
[illegible] ut sic possit esse [illegible]
anima [illegible] separata [illegible]
corpore habere [illegible]
a corpore operatio [illegible]
[illegible] catholica
[illegible] morte [illegible]
[illegible] anima [illegible] separata [illegible]
[illegible] a corpore separata [illegible] anima
[illegible] corpore [illegible]
intelligere possit [illegible] intelligit

Sed quaelibet anima habet operationes proprias quae non conveniunt corpori ergo est separabilis a corpore

separata sed multo melius intelligit
quam dum est corpori corruptibili coniuncta
unde auctor [illegible] quandam [illegible] ratio [illegible]
propter quam [illegible] aggravare
animam [illegible] corruptibile corpus [illegible]
Com(mentator) [illegible] de [illegible] ipsa aggra
vatio et impedimentum [illegible]
intelligentia [illegible] est melior prior
et delectabilior Quod modum intel
ligendi difficile est considerare co
[illegible] nature est ponere [illegible] alium
modum intelligendi quam nunc [illegible]
[illegible] manifeste apparet quod intel
ligere non posset nisi ad formam
[illegible] veritatem [illegible] post mortem
non remaneat [illegible] 2o [illegible]
[illegible] in [illegible] nulla [illegible]
operatione [illegible] nature est [illegible]
[illegible] intellectiva maneat post
mortem [illegible] aliquis intelligat
[illegible] est [illegible] alterum
[illegible] modorum intelligendi ut [illegible]
intelligat vel abstrahendo species
intelligibiles a rebus [illegible]
corpori [illegible] vel [illegible] species intelligibiles
in corpore acquisitas et in ea con
servatas post mortem vel etiam per
aliquas species concreatas vel
[illegible] desuper [illegible]
[illegible] separate in
telligunt species intelligibiles [illegible]
:per se:

ult damasc

[illegible] abstractas

rebus. Quod hoc esse non sit absque
eorum a rebus sensibilibus sit me-
diante sensu et ymaginacione [damaged]
operaciones enim sunt per organa corpo-
ralia, que separate attribui non possunt.
Unde alii hoc negantes dicunt ul-
terius quod licet nec etiam species acqui-
sitas a rebus sensibilibus [illegible] esset
in corpore anima separata intelligit.
Ponunt enim Avicenna [illegible] sensibiles quod species
intelligibiles non conservantur in intellec-
tu possibili nisi dum actu intelligit, sed
conservantur species [illegible]
sensibilium sensu et ymaginativa et
memorativa, ad quas dum intellectus
[illegible] se convertit, denovo influunt
[illegible] species intelligibiles ab intellectu
agente. Cum ergo [illegible] ymaginativa
et memorativa [illegible] in parte corporis
[illegible] organum corporale
corrupto [illegible] anima post mortem nullo
[illegible] aliquas species a
[illegible] sensibilibus acceptas. Unde
rebus sensibilibus [illegible] anima separata
[illegible] species [illegible]
intelligat. [illegible] hoc opinio Avicenne
et Anglici. Sed [illegible] ad utrumque dictorum
[illegible] ad hoc quod species intel-
[illegible] non conservantur [illegible]
hoc est contra [illegible]

in aliquo recipit(ur) et in eo p(er)manet
recept(um). Cum aut(em) intellect(us) sit
esse stabile et i(m)mobile oportet ut
[spe]c(ies) intelligibiles i(n) eo recipiantur
stabilit(er) et i(m)mobilit(er) et p(er)maneant
i(n) eo s(em)p(er) habitu(aliter). Est ergo ra-
tio(n)e [illegible] q(ui)a d(icitu)r
intellectiva [illegible] est [illegible]
[illegible] complecte(n)s sp(eci)es singulares
ut [illegible] i(n) se [illegible] [illegible]
[illegible] q(uo)d habet [illegible] d(ici)t(ur)
[illegible] actu. Hoc aut(em) [illegible]
n(on) possit op(er)ari p(er) se ip(su)m. Est q(ui)d(em)
[illegible] potentia [illegible]
simpl(iciter) sic [illegible] aut [illegible]
[illegible] [illegible] ap(p)aret
[illegible] intelligibiles [illegible]
intellectu [illegible] actu op(er)a(n)d(um)
Mat(er) [illegible] a(n)i(m)a(m) huma(n)am
habe(re) sp(eci)es intelligibiles co(n)s(er)vatas
i(m)mobil(ite)r [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] intelligat colores
[illegible] esse [illegible] [illegible] corporis
totalit(er) impedit(ur) a(n)i(m)a huma(n)a ut sp(eci)es
intelligibiles co(n)s(er)vat(as) [illegible]
[illegible] corporis et [illegible]
[illegible] [illegible]
totalit(er) impedit(ur) [illegible] aliquid q(uo)d est
[illegible] [illegible] fecit alteru(m)

dormie(n)tib(us) [illegible] alienat(is) a se(n)sib(us) [illegible] revelaciones sunt
q(uo)d no(n) sunt [illegible] se(n)su [illegible] motu corporeas et occupatio(n)es
se(n)su(um) a(n)i(m)a impedit(ur) [illegible] [illegible]

p(ro)p(ter) [illegible]
[illegible] cognitio
intellectiva [illegible]
[illegible]
cognoscere [illegible]
[illegible]
[illegible]
de coloribus
[illegible]
nil e(st) i(n) intellectu
q(uo)d p(ri)us fuerit
i(n) se(n)su

Illorum frustra dissonat est hec
positio ab aristotele in 3o de anima que
separat intellectum qui humane tabule rase
in qua nihil est scriptum. Nota tertio
ad tertium dubium de intellectu anime separate
anima post mortem tribus modis
intelligit per species intelligibiles
quas per sensus a rebus accepit sensibilibus
dum esset in corpore [illegible] recepit ratione
[illegible] modo recepit anima
recepit [illegible] et species
[illegible] intelligibiles [illegible]
[illegible] species intelligibiles remanent in anima post separationem
accepit remanet [illegible] aut remanere [illegible]
a corpore frustra intelligit [illegible] esse modus
per causas intelligendi non sufficientes [illegible] multa cognoscendi
[illegible] sit anima separata [illegible] vita
non cognoscimus [illegible] et [illegible]
Et mortem [illegible] in materne
infantem [illegible] corpore [illegible]
[illegible] mortem [illegible] nec aliquas
[illegible] habuerit [illegible] acquisitas [illegible]
species intelligibiles [illegible] intelligit [illegible] ergo oportet
post mortem intelligat [illegible] in
Secundo modo intelligit [illegible]
[illegible] separata a corpore [illegible]
[illegible] a [illegible] anima [illegible]
ordinem quo [illegible] a sensibus abstrahit
magis a corpore [illegible]
tanto magis [illegible] et alie
influentie [illegible]
nature [illegible] intelligit
Tertio anima separata [illegible] a corpore infundit
doctores dicunt quod deus [illegible] cognitionem [illegible] statum
voluntatis [illegible] species [illegible]
[illegible] cooperante ministerio angelorum et quod hec cognitio [illegible]
[illegible] per modum influentie [illegible] non per modum instructionis
[illegible] species [illegible] naturales
[illegible] et cognitio [illegible]
que non elevat intellectum supra [illegible] facultatem

videndo species separatas [illegible] in esse [illegible]
speciei sed hoc non sufficeret causa de-
bitrio sed magis arbitrio sic separate
intelligendo [illegible] suum aperit loquendo
et claudit tacendo

Conclusio Anima separata co-
gnoscit alia animam separatam per
[illegible] dicitur in inferno [illegible]
animam positive recognoscit [illegible]
in forma abstracte sicut anima cognoscitur
per [illegible] illud anima separata a corpore
cognoscit [illegible] notitiam presenti habent
sed anima separata a corpore potest de alia
sed anima separata in hac vita aliqua noti-
tiam naturalem [illegible] corpore ergo
nam [illegible] a corpore potest causa co-
propter separationem [illegible] [illegible] [illegible]
cognoscere [illegible] sed [illegible] manifestum
[illegible] quare hic [illegible] manifestum
ea propter separationem a corpore [illegible] in hac
vita potest [illegible] [illegible] aliquam effectum
[illegible] [illegible] hec cognitio aie aliorum
propter [illegible] potest cognoscere omnia [illegible]
et [illegible] per [illegible] influentiam a deo
vel angelo sed hoc potest esse de aia separata
[illegible] [illegible] [illegible] cognoscitur
suam essentiam potest cognoscere complex
essentiam aliorum intellectualium sed [illegible]
[illegible] humana est [illegible] intellectualis et de
humane sunt [illegible] in essentia ergo vna
potest aliam cognoscere propter separationem a
corpore [illegible] sed [illegible] que est [illegible] intel-
lectualis cognoscere [illegible] sua

[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] in solutione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non pertinet ad [illegible] [illegible]
in inferno [illegible] [illegible] ad statum [illegible] pertinet non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in separatione aia
corpore pertinet ad [illegible] [illegible] separate [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Corollarium primum. Anima separata cognoscit aliam animam separatam naturaliter in se ipsa, licet quia hic separate habet similitudinem adinvicem proportionatam in eodem modo essendi et in eodem modo intelligendi quia inclinationem consimilem habent ad sua corpora.

Corollarium 2m. Anima separata non habet perfectam cognitionem naturalem substantiarum separatarum scilicet angelorum et demonum licet quia ipsa est infima substantia in ordine ~~[illegible]~~ intelligibilium ergo non potest se elevare in cognitionem illarum substantiarum separatarum. Et hoc loquendo de cognitione naturali. Secus est de cognitione gloriae quae est in beato quia illa est perfecta in beatis.

Corollarium 3m. [illegible] hoc corollarium dicitur esse [illegible] anima alium modum cognoscendi habet dum est coniuncta corpori et alium dum est separata a corpore [illegible] eius modus operandi et cognoscendi [illegible] et cognitio [illegible] essendi et cognoscendi [illegible] corporalia operantur [illegible] et cognoscunt per modum corporalem scilicet sensualem

Et spiritualis secundum modum spiritualem sed quia anima
alium habet essendi modum dum est corpori unita
scilicet corporalem ideo tunc cognoscit per sensibilia
et corporis fantasmata Et alium modum habet
essendi dum est separata scilicet spiritualem ideo tunc
cognoscit et per alium modum scilicet per species intellectuales
quas acquisivit per sensus dum esset in corpore
et remanent in ea postquam separatur a corpore
et per species non separatas et infusas a natura
superiori ut est sua essentia intelligendo

Conclusio quintum Nulla anima in separa-
cione sua a corpore privatur a infusione specierum
intelligibilium sed dico non omnis ut [illegible]
dicentur [illegible] hominis preparacione est
privatur [illegible] specierum infusio et fit in separacione anime
a corpore pertinet ad quidam [illegible] separate
[illegible] infuso [illegible] [illegible]
pertinget ad eorum qui sunt in inferno [illegible]
[illegible] preparacione [illegible] statu [illegible]
non [illegible] privati Et ideo [illegible] infusione [illegible]
anime [illegible] privat et

essencia [per]ponit in tantum quod valet [pro]p[ter]
incognoscere cognitionem essentia alicuius
intellectualis. Sicut si homo nunquam aliquem
hominem antea vidisset [per]fecte [illegible] suum co-
gnicionem cognosceret hunc de novo vi-
sum [illegible] esse [illegible] hominem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] intelligendum
[illegible] [illegible] ad [illegible]
Et similiter [illegible] solum [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Augustinus [illegible] de trinitate [illegible]
mentis [illegible] cognicionem [illegible]
[illegible] [illegible] accipit [illegible]
[illegible] separata
Argumentum [illegible] intelligere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] species
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fantasmatibus [illegible] [illegible]
[illegible] fantasie non [illegible]
[illegible] fantasmata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fantasmatibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
Ad [illegible] operibus [illegible]
anima separata habet alium modum intelligendi
[illegible] [illegible] in corpore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] concedi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ea parte
[illegible] alium [illegible] intelligit [illegible] modum [illegible]
non intelligit [illegible] intelligit [illegible]
[illegible] quo ad ea [illegible]

quia alia facilius intelligit

Arg. z anima separata a corpore non cognoscit aliam animam quam in hac vita cognovit

Arg. z omnis cognitio fit per aliquam similitudinem sed una anima non potest esse expressa alterius anime similitudo in hac vita ergo posset in ea post mortem remanere ergo una anima separata non potest alia cognoscere

Dicitur huic anima separata non cognoscit aliam animam separatam quam cognovit in hac vita per speciem vel similitudinem abstractam a substantia vel essentia eius, tamen potest eam cognoscere per notitiam quam de ea acquisivit in hac vita per aliquam similitudinem effectuum ipsius, qui sunt operationes vitales quas exercuit in hac vita vel in quibus consistit vita hominis, vel potest eam cognoscere per aliquam similitudinem influxam a deo

Arg. z intelligere per species acceptas est rememorari vel reminisci sed destructo corpore anima non reminiscitur ut arguit philosophus de anima ergo non recognoscit animam quam in hac vita cognovit Dicitur quod philosophus ibi loquitur de actu memorie que est potentie sensitive potentie Vel aliter aut alia memoria secundum Augustinum que est pars intellectiva per quam intellectus de habitu in actum exit et hec manet post separationem anime a corpore Vel ultimo dicitur quod philosophus loquitur quantum ad memorari et reminisci quod est actus [illegible] potentie sensitive utentis organo corporali ergo

[ex]emplo cessat actus eius potentie
43 Anima per species quas non accepit
in corpore separata [illegible] per causas
[illegible] intelliget [illegible] species
absolute a corporibus [illegible]
[illegible] anima separata [illegible]
per causas non potest anima intelligere
[illegible] fantasmatibus [illegible] ut anima separata
[illegible] illas intelligere [illegible]
[illegible] fantasmata [illegible]
[illegible] organo fantasie [illegible]
[illegible] conversione [illegible]
a sensu [illegible] species
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] anima quedam corpori
[illegible] anima separata a corpore
[illegible] divise [illegible]
[illegible] habeat
[illegible] separatis ab
[illegible] illas anima quedam
non intelliget [illegible] ad
fantasmata [illegible] separata
intelliget per causas [illegible]
[illegible]
[illegible] 26 [illegible] 3o d. 31 [illegible]
[illegible] habitu [illegible]
[illegible] non potest [illegible]
[illegible]
[illegible] alie species [illegible]
[illegible] Consideranda
Quedam [illegible] anima
separata non potest acquirere aliquam

nova notitiam a rebus corporalibus.
Sic quod anima separata nihil intelligit
per species acceptas a rebus cognitis
aut abstractas ab eis postquam fuit
a corpore separata vel in statu illius
separationis sed tamen a superiori causa recipit
aliquam notitiam puta a deo vel
angelo sibi influentibus species obiecti
prius ignoti. Secundo autem dicit quod anima
separata potest acquirere naturaliter notitiam
tam intuitivam quam abstractivam alicuius
obiecti prius incogniti. Et non sunt plura
ponenda sine necessitate [illegible]
sed nulla est necessitas ponendi illas species
influxas a deo vel ab angelis quia
positis activo et passivo sufficientibus
approximatis et non impeditis potest
sequi effectus. Et si sit ~~[illegible]~~
agentes naturale sequitur effectus
naturaliter. Sed anima separata habet lapidem
vel aliud obiectum proportionabiliter sibi
presens gerunt hec predicta scilicet activum
et passivum sufficiens respectu cognitionis
abstractive sine speciebus intelligibilibus illius
obiecti quam habet et cognitionis abstractive
horum quod intellectus agens cum obiecto est
sufficiens causa activa speciei intelligibilis
licet magis cum obiecto quam cum fantasmate
nihil enim est in fantasmate quod [illegible]
sufficiat causare speciem intelligibilem
[illegible] sit conveniens [illegible] quia est fantasma
intellectus autem [illegible] est sufficienter receptivum

Secundo inferius dicit quod in anima separata que habet species acquisitas non est necesse ponere ad cognitionem [illegible] species a deo influxas. Tertio est de anima [illegible] quod non [illegible] species concreatas [illegible] admittit influxas species a deo

Secundo in [illegible] [illegible] damnatus [illegible]

[illegible] anima [illegible] ad humana [illegible] [illegible]
[illegible] separatione [illegible] intellectum [illegible] agentem [illegible]
abstrahere [illegible] velle [illegible] modo [illegible]
[illegible] non possunt [illegible] separato [illegible]
[illegible] ipse esse separatum [illegible]
[illegible] alias formas [illegible] esse [illegible]

[illegible] ca[illegible] com

Patz de cognitione futurorum quia causa
illius sufficientes sunt obiectum prius et
actualis gratia et intellectus agens et
possibilis habet omnia per quod cognoscere. Ad hoc
dicitur quod hic non ponitur plu-
ralitas superflua ubi non mirum quod na-
ture rationes separate sunt in [illegible] nomine
[illegible] a superiori non habet quod se
[illegible] possit attingere ad suam operationem
[illegible] quod in omni intellecto
fiat mediate specie aliqua
[illegible] et non [illegible] semper [illegible]
species nec [illegible] intellectus [illegible] semper
[illegible] species [illegible] separatas
[illegible] ab [illegible] non
[illegible] medium species
de sensibilis [illegible] esse magis male
[illegible] intellectu [illegible]
[illegible] rationalitate [illegible]
[illegible] sensibili
esse specialis [illegible] sensibilis
imaginatione [illegible]
[illegible] sensibilis [illegible]
ad intellectum non [illegible] esse [illegible]

Species [illegible] non [illegible]
sensibus [illegible]
separatione [illegible]
sensitiue [illegible]
solum intellectum [illegible] separabiles ab [illegible]
potestas [illegible] a [illegible]
[illegible] separata [illegible] sensibilis [illegible]
cognoscere [illegible] species

[illegible] illas operationes [illegible] possibile intelligibiles
[illegible] species obiectum [illegible]
[illegible] potest [illegible]

Utrum liceat ab aliquo moriente requirere quod revelet statum suum post mortem

quatuor anime receptacula

Noto primo quod anime separate quatuor assignantur receptacula. Primum quia anima sic a corpore separata nunc quando decedit sine omni culpa tunc ei assignatur receptaculum paradisi celestis in quo beatificatur. Secundo anima potest decedere cum actuali et mortali culpa, tunc ei assignatur receptaculum infernus in quo damnatur. Tertio potest decedere sine culpa mortali sed tamen cum veniali culpa vel insufficienti penitentia, tunc ei assignatur purgatorium ubi purgatur, quod dicitur esse proxima inferno. Aliter post diem [illegible] diversa loca diversis [illegible] deputatur. Et hoc multiplex de causa. Aut propter eorum levem [illegible] aut propter eorum liberatorem [illegible] aut propter [illegible] aut propter culpe in loco [illegible] aut propter aliquorum sanctorum orationes. Quarto potest decedere cum originali culpa tantum, tunc eius receptaculum est limbus in quo pena damni tantum punitur.

paradisus

infernus

purgatorium

limbus

Noto 2o quod ista receptacula [illegible]

receptacula damnatorum anima

Pena damni est carentia beatitudinis [illegible] pena sensus est [illegible] dolorem vel afflictio infernalis tormenti.

dantur animabus duobus modis
primo per sententiam diffinitivam absolutam et per
immutabilem ut fuerunt praeordinatae
in divino consilio et iste dicuntur non
redibunt [illegible] perfectum reditum sed
tantum ex dispensatione divina ad
tempus exeunt et iterum redeunt [illegible]
[illegible] vel ex dei instructione
[illegible] redibunt in iudicio finali
sic omnes redibunt [illegible]
ad resumendum corpora propria [illegible]
vel ex dei gratia speciali prout deo
placuit ut appareant aliquibus et
semper redire habent ad sua recepta-
cula ut Gregorius in 4 dialogorum narrat
aliquos apparuisse [illegible] quod
[illegible] in paradiso et aliquos in
inferno. Secundo aliquibus datur re-
ceptacula secundum consilium dei et causas
inferiores qui non sunt per sententiam
diffinitivam deputati illuc omnino
finaliter et tales possunt mutatione di-
vina [illegible] ad preces sanctorum de statu et
loco illo revocari vel [illegible] deo
[illegible] sicut legitur de Traiano
[illegible] revocatum a deo meruit
Additur et tertius modus quod aliquibus
animabus deputantur receptacula [illegible]
ad tempus debite satisfactionis [illegible]
animabus in purgatorio et tales [illegible]
voluntate dei exeunt ad apparendum [illegible]
et iterum redeunt [illegible]

primo per sententiam diffinitivam

2o non per sententiam diffinitivam

3o ad tempus satisfactionis

[illegible] ad preces [illegible] sanctorum [illegible]

Apparicio animarum separatarum ... possit ... ad ... [illegible]

de putata

ex parte gratie

ex divina providentia

Anime de purgatorio

pam plenariam satisfactionem liberate
exeunt de purgatorio et evolant
in celum. **Nota** 20 Ricardum
d. 8. parte ja. q. ... [illegible]
Apparicio animarum separatarum potest
considerari 3 ... [illegible] ... anime
et [illegible] apparicio non potest esse naturalis
quia non est de virtute propria ipsius anime sed
... [illegible] ... divina com-
pensanda. ... quia ... apparicio est
[illegible] separatam et non
hominum ... [illegible] ... homi-
... [illegible] ... sensibilibus
Anime autem separate non sunt sensibiles
naturaliter ... [illegible] ... apparicio
talis anime potest considerari ex parte gratie
et ... [illegible] ... salvatorum
et dampnatorum ... [illegible] ...
... gratie ... [illegible] ... adeo
... [illegible] ... voluit ... [illegible] ...
... apparere deo volente et [illegible]
apparicio est ex gratie virtutem ... [illegible] ... nalis
non est anime ... [illegible] ... dampnate anime
non possunt ... apparere ... sua volunta-
te ... [illegible] ... Tercio
apparicio anime potest considerari ex parte
divine providentie et ... [illegible] ...
divina providentia anime que sunt in purga-
torio et ... anime dampnatorum ... non ...
mali angeli ... [illegible] ... appa-
rere ... [illegible] ... pro [illegible]
de purgatorio frequenter apparent ... [illegible]

peticionem suffragiorum a vivis [illegible] [margin: ut hic]
legitur in dial. gregorii libro [illegible] [margin: apparet angelus]
de felice. Secundo propter apparet [margin: [illegible]]
ipsius [illegible] [illegible] fidelium
Sic beato felici martiri cum hos
tanies apparuit / cum a barbaris
oppugnaretur / et solent homines [illegible]
bohemos. Secundo etiam quia bene apparet [margin: [illegible]]
et sepe propter salutem devotorum / et [margin: [illegible]]
horum consolacionem / aut confirmacionem in
mortis hora / aut [illegible]
Tercio etiam [illegible] inferni / apparet [margin: [illegible]]
frequenter propter eruditionem / et correctionem
hominum / [illegible] videlicet ut corrigantur et
revertantur a peccatis [illegible] / [illegible] [margin: [illegible]]
revelacione penarum [illegible]
Addere [illegible] in [illegible] / [illegible] erat [margin: [illegible] in bello]
in limbo [illegible] / aliquando apparuerunt
propter confortacionem fidelium. Sic in bello
[illegible] de secunda [illegible] [margin: ii machabeorum]
qui [illegible] apparuerit [illegible] / [illegible]
omnia [illegible] apparere intendunt
ubi demones [illegible] / [illegible] [margin: [illegible]]
[illegible] propter decepcionem [illegible]
[illegible] / [illegible] petunt [illegible] / [illegible]
et [illegible] suffragia [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] et illusio imaginum
[illegible] phantasmata [illegible]
[illegible] / [illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] apparet
[illegible] / [illegible] sicut
[illegible] alii aliter dicunt

Ane separate a vivis apparent

Nota quod [illegible] sic anime separate ut a vivis videantur variis modis apparent. Aliquando enim apparent in suo corpore proprio resuscitato vel [illegible] ... [illegible] multa corpora sanctorum in [illegible] [illegible] et apparuerunt multis. Aliquando in corpore assumpto [illegible] in corpore [illegible] [illegible] [illegible] diacono [illegible] germano episcopo capuano in termis ministrando in [illegible] talibus apparuit. Aliquando apparitio fit operatione bonorum angelorum ignorantibus [illegible] mortuis sicut vivi aliquando aliis viventibus in sompnis apparent faciente angelo illis sed vivis ignorantibus. [illegible] angelus [illegible] persona mortui [illegible] angelus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] putatur [illegible] apparuit [illegible] nicolai [illegible] constantino imperatori [illegible] [illegible] [illegible] principibus captivorum. Aliquando fit apparitio operatione malorum angelorum [illegible] dormienti sive vigilanti [illegible] [illegible] illis [illegible] [illegible] personis apparent vel ad [illegible] vel ad instructionem. Aliquando fit apparitio [illegible] [illegible] [illegible] vel aliorum [illegible] [illegible] angelus bonus personam [illegible] vel illius [illegible] in [illegible] persona apparet representantem. Sicut [illegible] data est [illegible] [illegible]

in corpore proprio

in corpore assumpto

operatione bonorum angelorum

malorum

angela [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel aliorum [illegible]

in morte s[an]c[t]i martini angelus bonus apparuit | in persona dei
loquens in persona dei et sic in aliis
hystoriis [illegible] apparuisse [illegible]
[illegible] sic et malus angelus qui se trans | a. angelum
figurat in angelum lucis ut ait apostolus 2 | malum 2 cor.
corinthiorum xi. et hoc ad decipiendum homines | a. xi.
sed fit ut licet pluribus modis primo | visibiliter
corpus assumendo visibiliter [illegible]
Qui legitur in dialogis apparuit sancto
martino [illegible] transfiguratus et dia
demate coronatus secundo invisibiliter | invisibiliter
formando vocem audibilem sic apparuit
beato francisco volens eum retrahere a
penitencia [illegible] Tercio iudicium sensuum | iudicium
pervertendo [illegible] faciendo apparere quod | pervertendo
non est [illegible] vel non apparere quod
est [illegible] vel aliter apparere quam est et [illegible]
aliis modis illusionem faciendo [illegible] | 1. iohannis
1. iohannis iiij° scribitur nolite omni spiritui | iiij°
credere sed probate spiritus si ex deo sint
Nota quarto [illegible] statim aliquis propter | a. [illegible] in [illegible]
mortem ab ipso moriente requirere
[illegible] ad [illegible] aliquid | primo
contingit [illegible] non petat [illegible] ad [illegible]
de vita futura [illegible] ut sciat
tendat [illegible] desiderium hoc | 20
[illegible] ex presumptione [illegible] | 30
[illegible] et presumptuose de se confidens hoc
superbe et [illegible] petat Tercio [illegible]
[illegible] et [illegible] dubitat de futura
[illegible] et ideo petit hoc [illegible] | [illegible]
[illegible] et ideo petit [illegible]
[illegible] petat [illegible] ex devotione [illegible]
[illegible] vera fide et
requirendo [illegible] ab aliquo ut post morte
talibus petentes ab aliquo ut post morte

sibi appareat non putat perfectum si de
potestatem in hoc preponat verum intel
ligendo vel dicendo ut sibi appareat
si deo placuit

Condicio requirere ab aliquo mor-
tuo ut revelet suum statum [illegible]
est licitum et non peccatum [illegible]
vocatur ad cognoscendum [illegible]
mortuorum ut patet [illegible] hoc est
licitum si [illegible] ut revelet [illegible]
[illegible] statum suum post mortem [illegible]
ad cognoscendum statum [illegible]
ut patet [illegible] Mortuorum [illegible]
[illegible] salubris est cogitatio pro defunctis [illegible]
[illegible] hoc non [illegible] ulla est [illegible]
[illegible] non est peccatum si [illegible]
[illegible] statum post mortem [illegible] ulla
[illegible] peccatum
est [illegible]
sit [illegible]
[illegible] sibi et [illegible] non est peccatum [illegible]
[illegible] ordinate [illegible] requirere ut [illegible]
[illegible] desiderium non est [illegible]
[illegible] desideret [illegible]
[illegible] possit [illegible] ut
[illegible] studium [illegible]
[illegible] aliquibus impediatur ab hiis [illegible]
[illegible] intendere ut si [illegible]
[illegible] ab officio debite [illegible]
[illegible] studium geometrie aut si [illegible] ut
[illegible] de sua facultate [illegible]
[illegible] vel [illegible] de futura vita
[illegible] aliquam [illegible]
a [illegible] petat [illegible] aut [illegible]

d [illegible]

[illegible]

20

Amore et devocione ad sanctum aliquem vel ad
[illegible] beatam obtinendam / sed impediendo dei
bonitatem in hoc / [illegible] / nisi
ut [illegible] hoc requirere
Aut quasi de levitate / vel dubitatione fidei
Arguitur videtur quod non liceat ab
aliquo mortuo requirere / quod revelet
statum suum post mortem / patet quod non
licet requirere / quod deus vult esse ab-
scondita secundum illud ecclesiastici iii / Altiora
te ne quesieris / sed deus vult esse
absconditum statum eorum post mortem
quod patet quia / diviti petenti ut lazarus
mitteretur ad fratres suos [illegible] est
hoc denegatum / ut dicitur luce xvi [illegible]
ergo licet a mortuis inquirere
Dicendum quod deus vult nobis multa esse
abscondita quorum notitia [illegible]
requirere aut merito acquirere non possumus
[illegible] vult revelare [illegible] et sic [illegible]
[illegible] secundum illud math. xi / Abscondisti
hec a sapientibus et revelasti ea parvulis
[illegible] superbis [illegible]
[illegible] deus aliqua noluit revelare
que tamen vult revelare fidelibus / sic et [illegible]
[illegible] requirentibus
Articulus sequens [illegible] xxiiii [illegible] in festo [illegible]

Eccli. iii°

damnati gaudent de penis inimicorum suorum quos [illegible] videt in inferno [illegible] voluntas [illegible] dolet

Utrum damnati in inferno gaudeant de penis inimicorum suorum quos vident secum puniri. Et videtur quod damnati in inferno gaudeant et delectentur de penis inimicorum suorum quos secum vident in inferno puniri quia [illegible] est [illegible] dicit [illegible] de [illegible] et [illegible] solacium est malis inimicos suos socios habere penarum. In oppositum [illegible] omne gaudium diminuit dolorem [illegible] dolorem damnatorum [illegible] intensive [illegible] possent [illegible] damnati in inferno quia totaliter dolore [illegible] delectet [illegible] respondeo dicendum iuxta [illegible] in libro [illegible] pena [illegible] penam [illegible] voluntas damnati de malo [illegible] damnati descendunt ad infernum [illegible] id est [illegible] ut [illegible] Et hoc modo pena [illegible] damnati [illegible] delectabiliter [illegible] consideratur pena [illegible] divina iustitia [illegible] blasphemant damnati in inferno [illegible]

[illegible] damnati [illegible] de malo [illegible] damnati [illegible]

homines cum magno et blasphemaverit
non domini [illegible] offendat illa
pena 3o ad vermem conscientie qui
est in damnatis et hec duobus modis
pena primo damnati e [illegible] detestabiliter
Qui cum in eis [illegible] offensos [illegible]
nent et 2o de eis dolent ad pu-
nitionem non ad purgationem [illegible]
Conscientie [illegible] penitentiam agentes
et [illegible] angustia [illegible] gementes [illegible]
non [illegible] offensam dei sed [illegible]
flagelli i pene [illegible] penitentes i
hac vita dolent et de dolore gaudent
sic damnati in inferno gaudent de
penis primo [illegible] et 2o de ipso
gaudio magis dolent et [illegible]
[illegible] [illegible] damnationis [illegible]
[illegible] responsio ad obiecta

Ad [illegible] primum homo non per
venit [illegible] tot fuissent nati
[illegible] quot femine
masculi quot femine
Noto [illegible] non obstante
opinione [illegible] angeli [illegible]
[illegible] de XX [illegible] homines non fuissent
[illegible] carnalem copulam
multiplicati [illegible] sed per
[illegible] parentes non [illegible] per
[illegible] sic multiplicati sunt angeli
creationem [illegible] in paradiso [illegible] per
primi parentes [illegible]
carnalem copulam filios genuissent

× [illegible] cum [illegible] tempore vel [illegible] in homine
esset [illegible] non [illegible] sed [illegible]
[illegible] est [illegible]

Margin, right: [illegible] conscientie / e [illegible] / et remorsum / conscientie / [illegible] / patris [illegible] / [illegible] / patrem [illegible] / [illegible] / et patre / [illegible] / homines / nullo

homo cum non appeteret etiam ante peccatum corpus
animale habebat inquantum alimoniis indi-
gebat naturale erat posse generare similiter
per carnalem copulam sicut et ceteris
animalibus hoc naturale convenit. Et conse-
quenter ea que sunt in statu innocentie concupis-
centie actus. Sed [illegible] [illegible] est eadem
in statu isto et illo. Et quod in statu isto
fit generatio filiorum per carnalem copulam
ergo et ibi. Item defuncto semine non est
nisi ipse generatio. Sed illa innocentia fuisset
defuncto semine. quod non concordat aug-
ustino de ci. dei dicenti quod [illegible] [illegible]
homines non fuissent [illegible] nisi quatenus
ad peccassent [illegible] aliud dico nisi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] homo fuisset
[illegible] [illegible] hoc dico [illegible] inconveniens
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] interno ad quod
adiutorium facta fuit mulier viro si [illegible].
causa subtrahatur. Et ideo [illegible] [illegible]
[illegible] carnalem copulam fuisset [illegible]
generatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] statu innocentie ad [illegible] generationem
[illegible] [illegible] homines [illegible] statu innocentie cum
esset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] appetere [illegible] in actum nisi [illegible]
existente in isto statu in [illegible] [illegible] carnale
copulam [illegible] [illegible] fuisset [illegible] [illegible]
[illegible] carnalis copulatio fuisset [illegible]
ad hoc [illegible] [illegible] [illegible] instigasset
nisi [illegible] illo [illegible] [illegible] [illegible] illum actum inter

Et unde concupiscentia [illegible] erat [illegible] ratione

apta fuisset propagationi. Cum ergo semen
viri semper validum fuisset propter integritatem
corporis nec debilitatum per quascumque carnales
copulam fuisset plus aptum
Nota 2o Secundo dicunt quod in actu
carnalis copule fuisset tanta delectatio
vel maior in statu innocentie sicut modo
quia ex quo natura erat perfectior et actus
eius sibi conveniens et sensus tactus
[illegible] et decisum fuisset semen per
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vide 2 [illegible] delectatio
[illegible] in illo actu fuisset [illegible]
[illegible] immoderate delectatio
[illegible]
[illegible]
[illegible] delectatio
[illegible]
[illegible]
[illegible] ita
[illegible] vide [illegible] in 2o Sententiarum 20
[illegible] loquendo maior
[illegible] in statu [illegible] sed
delectatio fuisset in [illegible] fuisset [illegible]
[illegible] delectatio
[illegible] fortius in [illegible] actu [illegible]
[illegible] nulla fuisset in
[illegible] rebellio vel [illegible]
membris [illegible] nec feda [illegible]
[illegible] subita et plena [illegible]
delectatio [illegible] et [illegible]
[illegible] sicut manus pedes et cetera corporis
membra

Et postea vir et mulier quando non
fuissent polluti illa leprosa carnis
concupiscentia quod tamen ex dictamine ratio-
nis. Et hoc non nisi causa prolis ge-
nerande fecisset cum illud matrimonium
in officium institutum non in remedium
Alii dicunt quod tunc duo sexus communi-
ter quod natura hec vires habuissent tales
fuit modo [illegible] sicut erant in statu in-
nocentie [illegible] quod non ita posset formari
a ratione in hoc statu sicut in statu in-
nocentie. Fortius movet se modo motu delectationis
in actu carnali [illegible] copule
quam in statu innocentie. Et homines post
[illegible] lapsum rupto freno for-
tius movent quam [illegible] fortior [illegible]
natura et tenent a suo sessore
Nota secundum doctorem Richardum [illegible] modis
[illegible] equalitas virorum et mulierum
fuisset quoad numerum in statu innocentie
sicut fuisset habere [illegible] quia natura erat perfecte
in obedientia voluntatis. Et ideo si voluissent
parentes generare mulierem imperasset
virtuti generative. Et tunc decidisset semen
minus calidum et magis aptum ad generatio-
nem femine secundum quod natura reposuisset in loco
matricis magis apto ad femine generationem
Alii autem voluissent generare masculum tunc
natura obediens decidisset semen ca-
lidius et virtuosius aptum ad masculi
generationem quod natura reposuisset in loco matri-
cis magis apto pro masculi formatione
in loco in dextra parte matricis

Inveniet autem filio [illegible] de qualibus ea-
de causa masculinitatis et feminitatis quia
ventrem dexter [illegible] calidior ad sem-
eius masculum quam sinister. Et hoc est
magis calidus. Dicat si aliquis quod
[illegible] semper marem vel feminam [illegible]
posset nisi marem in dextra feram
in sinistra. [illegible] notabilis est h[illegible]
Conclusio secundum quod plus homo non
peccasset tot fuissent nati mares quot fue-
[illegible] angeli [illegible] decimus ordo dei
[illegible] in paradiso fuisset thorus im-
maculatus et nuptie honorabiles
[illegible] sed esse matrimonii
usus fuisset ut impleretur preceptum domini
primis [illegible] dati: Crescite et multi-
plicamini et replete terram. Et haberet
[illegible] in statu innocentie unus
vir non habuisset nisi unam uxorem
nec una uxor nisi unum virum. Cuius
[illegible] dixit Adam Genesis
[illegible] de viro et muliere quod erunt duo in
carne una. Nulla etiam mulier fuisset
[illegible] nec vir [illegible] muliere quod [illegible]
multiplicationem [illegible] dedissent operam
Cum primis parentibus datum est [illegible]
[illegible] tota sua posteritate si in statu
innocentie permansissent illud verbum
Crescite et multiplicamini etc. Ergo
[illegible] natura [illegible] cum x .2. quando x
[illegible] sed [illegible] non fuit
plures [illegible] quam [illegible] non fuit
Et erunt duo in carne una scilicet masculus et femina ad unam
carnem [illegible] generandam [illegible]
[illegible] ut [illegible] haberet plures [illegible]
[illegible] intendendo [illegible] et [illegible]

nisi unum virum et unam mulierem ergo videtur
quod in processu nature equales viros et mulieres
multiplicasset

Arguitur 2o si non peccasset in pa
radiso non genuisset nisi quasi corpora
corpora quod in principio temporis non fuisset
corpora si non peccassent ergo nec quadro

Ad 2m bene dicitur Sed boni angeli sup
[illegible] creature et homo [illegible]
apostolus ad ro. 8. Corpus quidem propter peccatum mor
tuum est [illegible] quod ipse loc[illegible] [illegible] non
completa non defectum [illegible] quod [illegible]
fuit corpora in potentia non in actu quod
procedi potuerat [illegible] lignum vite
fuisset [illegible] corpora non [illegible]
[illegible] sed [illegible] quales in formatione
feminee et processu [illegible] et [illegible] et
[illegible] non fuisset penalis

Ad 3m dicitur quia [illegible] quod primi parentes
si stetissent peccassent filios immortales
genuissent per carnalem copulam quam
filios non peccassent Ad 2 [illegible]
et damascenus li. 2o ca. 6. dicit quod
fuit [illegible] in quadam substantia compositum
[illegible] quod adam fuisset si primo habebat
[illegible] homines [illegible] si non peccassent
[illegible] corporum
fuissent preservati

Ad 4m dicendum est ad ipsas conservationem
[illegible] immortalis non poterat fie
ri [illegible] ergo [illegible] quod non fuisset
conservari

tur quad3 Arg. 2o de ara Ad hoc dicta
e in quatuor ut quo non potest assignari
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] in quo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] e [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non e quad [illegible] sole
et [illegible] [illegible] [illegible] 2o [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
habuit [illegible] elemosina [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad tempus sue [illegible]
[illegible] [illegible] de ligno vite comedet
[illegible] [illegible] [illegible] ita ut non possit
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2o [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] totam causam [illegible] data
[illegible] [illegible] [illegible] quatuor [illegible] non [illegible]
est [illegible] [illegible] quatuor [illegible] [illegible]
data e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad cultum dei
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] et de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] quad in statu
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Arg. 2o [illegible] e [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] in statu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible]
ulla [illegible] [illegible] [illegible] quad at
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
est loquendo de [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible]

Ex natura e ad valem [illegible] spe-
cierum [illegible] inherent [illegible] fit [illegible]
no de qualibet ea de magistratu [illegible] fe-
licitatis ma inheret [illegible] forma non
[illegible] in se uirtute [illegible] fit potencia ut
in ea fiat generatio Et ideo ad valem generationis
requiritur forma in suo actu [illegible]
autem [illegible] de qualibet dicit q[uod] [illegible] vivi-
ficabuntur in materia et confunda[ntur] in
ma ut sit [illegible] melioratio et dicat
idoneam materiam ad melior[a]

Ar[gumentum] omne agens intendit sibi simile [illegible]
impediatur in agendo sed [illegible] in generando
e agens ergo semper [illegible] magis [illegible]
[illegible] nullum impedimentum [illegible] potuisse
[illegible] q[uod] agens male intendit sibi simile
generare in [illegible] ut [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] qualitas
est [illegible] alia e in femina [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] de agente [illegible]
[illegible] sibi [illegible] simile [illegible]
[illegible]

Ar[gumentum] [illegible] deficeat et fiat [illegible] melius
e [illegible] melior e [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] de quatuor [illegible] q[uod] aliquando [illegible]
melius [illegible] in se et [illegible]
[illegible] ad finem [illegible] melior est
in [illegible] melius e inherens ge-
nerare [illegible] non [illegible]
inherens [illegible] e multiplicatio [illegible]
[illegible]

Ar[gumentum] Ordo [illegible] de qualibet

[illegible] occasionatus [illegible] sit [illegible]
[illegible] in statu innocentie
[illegible] fuisset frustrata [illegible]
[illegible] fuisset in statu innocentie
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] intelligendum [illegible] virtutem [illegible]
[illegible]
Et [illegible] virtutem [illegible]
[illegible]
[illegible] universitate [illegible]
[illegible] debeat intelligere
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in statu [illegible]
[illegible] fuisset [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
occasionatus [illegible] occasione [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] simpliciter

tu in respectu ad personam quia sic natura
non potest satisfacere [illegible] et [illegible] in-
tendit fieri sic gravare in tali actu
ita et mulier aliquando est magnae
Articulus. Ordinem honorare sic dicere [illegible]
tis volt dicere quod vere sit [illegible]
tenuerit. Sed per unius naturae aliquem defectum
licet in [illegible] naturae inferioris respectu huius
ille at defectum non requirunt ordi-
nis sed potius salvat. Hic enim secundum
ordinem naturae producuntur in eodem corpore
quaedam membra magis fortia quam alia
quae in eodem corpore quae individua vera
sunt. Si alterum [illegible] sexus habet ille
sexus. Sed in ordine naturae incipit
defectus. Unde ille tamen est causa defectus nec
est [illegible] vel bonae complexionis sit plus naturae
inferioris [illegible] in inferiori hoc est
[illegible] nec [illegible] secundum naturam
Articulus [illegible] iiii.o moralium super
illud [illegible] dormientes [illegible]
[illegible] in nulla [illegible] pecati [illegible]
[illegible] se flebis [illegible]
[illegible] per [illegible]
salvandi sit [illegible] ab eo electo [illegible]
[illegible] salvandi sit non
sit [illegible] mares et feminae [illegible]
in statu innocentiae [illegible] mares
et feminae. Per Solidorum [illegible]
Nota [illegible] Ordinem [illegible] quibus
[illegible] in quacumque hora
sit et aliorum [illegible]
sit [illegible] a matre [illegible]
ta

sit pariens ex quo corpore humano
formatur / una est enim eorundem filiorum nasci-
tio sive sit alia pars sive sit alia mater
Ut non est nisi unum sigillum / sive sit
alia cera / sive sit aliud corpus si-
gilli / ex eadem impressione cere sigil-
latur. Et etiam si supplementum alimenti
sit semen semen patris ad distinctionem
alimenti / non sufficit ad distinctionem
filiorum qui ex semine nascuntur / quia
ex illo abiecto / non fuisset semen sed
quoddam aliquid alimenti superfluum
generatur. Unde dicunt quidam sophiste
deceptivi quod si homo non peccasset in illa
prima temptatione statim confirmatus
fuisset / et ipse et omnes qui ab eo na-
scerentur / ita quod omnes qui nascerentur
fuissent electi. Unde [illegible] nunc mater etiam
ex peccatoribus nascitur salvatur / destinato
... quod esset alius pueros et servos alio-
rum. Quod licet possit non videtur esse
vera. Quia sicut dicit Augustinus de civitate dei
Et tamen corpora in homine / immortalia
respondent statim dicit ... legitur quod
homo corpus animale potuit mori et
non mori / indigens alimento / tamen
duas habuit actiones potentiam potuit
et non potuit habuit ad corpus animale
... dum sunt in statu ... quod etiam
fuisset / si post illam primam temptationem
non peccasset et postea peccasset si primo
homo non peccasset quod ... vel eius posset

postmodum peccaverunt usque hinc de filio
nato. Unde ex hoc non sequitur predicta
difficultas. Ponimus sunt aliqui peccatores
sed ut non essent. Sed est aliud maius a quo
est ponere difficultatem. Intuemur in primo
statu unus homo non habuisset plures
uxores. Sed ex aliquo ex fornicatione
et adulterio nascerentur. Quod non contingit
esset in hiis qui salvati sunt. Quia tunc ex filiis
unius patris. Sed ex pluribus uxoribus habere
salvari. Sicut patet de filiis Iacob. Quia tunc
ex fornicatione nati salvati sunt. Aliqui
etiam sine sacramenta salutem adhibere
Unde relinquitur quod aliqui non salvarentur
quia si primus homo non peccasset nec in
[illegible] Sed de predestinatio fallet
quia deus predestinat homines habere
[illegible] filium [illegible] Dicendum
Ad hoc quod Gregorius dicit quod si primus homo
non peccasset numquam de se filios ge-
henne generaret. Verum est. Quia tunc in filios
transfunderet peccatum originale. Sed quod homines
filii ire nascerentur. Quod autem subdit quod hii
soli qui nunc salvandi sunt nascerentur
intelligendum est quod hoc [illegible] faciat
de merito [illegible] simpliciter. Sicut [illegible] de [illegible] hoc
herba crescit in orto meo [illegible] nihil
aliud [illegible] significari quod [illegible] soli
salvandi ab eo nascerentur. Quod nullus nascendo
ab eo traheret damnationis causam. Non
ad dampnationem personalem quod alii possent
essent homines qui salvarentur. Non enim

Et dici quod 18 homines unus nascerentur quan-
tum nascitur. Cum non sit plus homo unus quam
si ab alio patre et alia matre nasceretur
[illegible] quod plures ex pluribus uxoribus
nascerentur et salvarentur. Cum statum innocentie
numquam non habuisset plures uxores [illegible]
tempore [illegible] 18 homines unus tunc nascerentur
quam nunc salvantur. Ex quibus ergo sequitur
[illegible] quod in statu innocentie non
[illegible] quam nunc sunt electi nati fuissent et
[illegible] quam nunc sunt damnandi mali essent
[illegible] non damnarentur.

Consideranda [illegible]

[illegible] doct. [illegible] electi [illegible] statu innocentie [illegible] 20 [illegible] ordinate volens [illegible] ad finem [illegible] vel [illegible] omnes creaturas [illegible] ad habendum [illegible] et merita [illegible] ab ipso vel ab illo [illegible] in statu innocentie fuisset [illegible] ab electis [illegible] statu [illegible] a reprobis [illegible] ab alio [illegible]

qui natus est filius | ergo abraam sanctis-
simo viro | potuit generari ex uxore ste-
rilissimo viro | ergo 1° mulierem [illegible]
abraam . scilicet 2 est quesitum | potuit et in re-
sone | Secundo quia probare in illo statu soli electi
fuissent nati | probare ultra . 2° probatur quia illi
soli qui in illo statu fuissent saluati | Ter-
tio sicut erunt saluati | Ita alie anime pre-
destinate fuissent mutata | Tercio probatur quia
nec alie saluate electi quia tunc fuissent
saluati deo sic ordinante ab eterno
quia nec multi saluantur per martyrium tunc
ad ullum fuisset martyrium | Et si dicatur
quia ut debitum est in illo statu tot fuisset
viri quot mulieres nec ad [illegible] e
plures de uno sexu saluantur quam
de alio | dicit doctor subtilis quod sic soli deo
cognitum est numerus electorum in superna feli-
citate locandus | Ita et de quo sexu
erunt plures sexus de utroque sexu de uno
[illegible] dicit [illegible] dicta maris et femi-
ne [illegible] dicta maris | [illegible] | Et
ista non repugnat viro quin fuisset multi-
plicatio in isto bono | Et ita
in primo statu esse in isto bono | Et ita
non obviat quin saluati fuisset tunc
et nunc sed tunc in sexu muliebri nunc
in [illegible] sexu [illegible] | Unde sequitur dicunt
aliqui quod forsan in illa superna felicitate
erunt electi [illegible] in sexu vel
illo dumtaxat solo [illegible] intelligo
in corpore suo [illegible] | sic beata maria
virgo | Et alie multe

Utrum conscientia possit errare.

Noto primo quod [illegible] in 4o dist. [illegible] art. 1 q. 1. conscientia est [illegible] ordinata ad opus vel ad faciendum aliquid vel non eligendum vel fugiendum secundum dictamen scientie. Sed [illegible] est [illegible] aliquo obiecto [illegible] et [illegible] habitu [illegible] ideo ista conscientia accipitur [illegible] pro [illegible] obiecto [illegible] ut [illegible] hoc esse faciendum vel eligendum a me est conscientia mea [illegible] a damascenus [illegible] dicit conscientia est lex intellectus mei [illegible] habet [illegible] conscientie [illegible] legem valentem [illegible] dictande [illegible] conscientia ut [illegible] hoc facere [illegible] dictat [illegible] conscientia [illegible] mea [illegible] ut redarguunt me de hoc [illegible] habitu [illegible] actus [illegible] conscientia [illegible] quo [illegible] vel boni vel mali. Que [illegible] caritas est illud apostoli 1 thimo. 1. caritas est de corde bono conscientia pura et fide non ficta [illegible] est conscientia applicatio [illegible] ad aliquid [illegible] agibile et ideo [illegible] applicatur ad bonum opus [illegible] bona [illegible] vero mala [illegible]

pro re consta [illegible] sic fides [illegible] pro re credita

Conscientia dicit habitum quandoque innatum
et quandoque acquisitum. Innatum quippe
ratione [illegible] quod sit simul [illegible]
seminaria aliorum habituum acquisitorum
habitum autem acquisitum secundum [illegible]
augustinum [illegible] et specialem [illegible]
operabilium ac [illegible] quod sit [illegible]
superaddite ultra innata [illegible] unde
licet aliquis naturaliter hunc sciret proximum
non esse ledendum secundum diligendum sic [illegible]
et patrem et matrem honorandum [illegible]
non posset scire nisi haberet [illegible]
patris et matris et proximi [illegible]
[illegible] scientiam acquisitam
Nota 2o [illegible] m [illegible]
Conscientia sic describitur: est dictamen
rationis quo iudicat et ligat aliquid
faciendum vel non faciendum. Et dampnatur [illegible]
[illegible] Conscientia est [illegible]
[illegible] opposita [illegible] et
[illegible] Conscientia
ab [illegible] sic diffinitur: Conscientia
est [illegible] rationis seu [illegible]
ad aliquid faciendum vel non faciendum
obligativa cum deliberatione formata
unde [illegible] sua bonitate [illegible]
[illegible] naturale [illegible] et [illegible]
[illegible] et eligeret bona [illegible]
[illegible] legem naturalem [illegible]
salutem [illegible] contra legem non [illegible]
ad 2o [illegible] naturale [illegible]
naturalem [illegible] lege [illegible] facerent [illegible]
[illegible] legem naturalem [illegible]

lege [illegible] 2am [illegible]
[illegible]
[illegible]
ca [illegible]
[illegible]

[illegible] in [illegible] loquendo [illegible] hoc non est de [illegible]
[illegible] facto [illegible] vel nescimus an hoc [illegible] sit vel
[illegible] et [illegible] hunc modum [illegible]

Sinderesis vocatur scintilla quia sicut in aqua
videmus quod scintilla est pars ignis magis ele-
vata sic pars anime suprema dicitur scintilla quia
cum spiritibus angelicis convenit
Sinderesis est vis motiva sive potentia natu-
ralis anime rationalis que est nata et fixa in superioribus
naturaliter movens et stimulans ad bonum et
abhorrens malum Et in istis nusquam e-
rrans licet sit sinderesis et potentie

Ratio est vis motiva anime rationalis consiliativa
et discernit inter bonum et malum inter bonum et
melius comparando unum ad alterum Et dicitur
cognitiva et motiva Cognitiva quidem quia
iudicat aliquid esse bonum vel malum Et sic
sistit Cum vero iudicat aliquid ut fiat vel
iudicat malum ut fugiatur et vocatur dicitur
motiva

racio diiudicat in partem superiorem et inferiorem
per superior autem racio superior nominatur que divinis
et eternis intendit et racionatur per leges
seu raciones divinas et eternas ut hoc est faciendum
ut non faciendum quia deus precepit vel prohibet
hec lex mentis ista recta in palacio mentis consulit
ad eas per modum consilii raciones eternas et
divinas videndum. Pars inferior dicitur racio
inferior que de inferioribus iudicat et disponit
et racionatur per leges et raciones humanas ut
hoc quidem est faciendum ut non faciendum quia honestum vel
vel inhonestum est vel quia rei publice expedit vel
non expedit. Et superior regit partem dextram
superiorem inferior regit partem sinistram inferior
que due partes sunt in re sed distinguuntur
racione suarum operacionum seu officiorum et ad suam
dispositionem sic dicitur de eodem dicto viri personam
viri dictum assignate

Cum dictamen illius legis inclinabant pueri
et mulieres sed ipsam primam [illegible]
legem quod conscientia non habebat habitu
naturali dictamine recto eam legem
sed faciunt Secundo notandum quod conscientia ad
optima est et alia quod non solum est
cognitiva boni et mali sed etiam directiva
quodammodo ad appetendum [illegible]
Tercio sinderesis quod [illegible] stimulat ad
bonum quia [illegible] suprema [illegible]
rationis est enim sinderesis [illegible]
et [illegible] scintilla conscientie Quarto
Conscientiam [illegible] lux lucerne posita
in domo ut videatur quod in domo sunt
sic deus posuit conscientiam in medio
rationis [illegible] quod dictitat quid
facere vel non facere debeat

Nota 3 Quintum [illegible] de ver[itate]
xvij ar. [illegible] hec non conscientia est
applicatio [illegible] ad aliquid [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] aliquem habentem vel aliquam
[illegible] qui est applicatio actu
[illegible] ad aliquem actum [illegible]
[illegible] ad aliquem
actu [illegible]
actus vel [illegible]
[illegible] actus [illegible]
[illegible] actu [illegible] vel [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] applicat ad [illegible]
actus [illegible]
quod [illegible] aliquid vel non [illegible]
[illegible]
maledicere [illegible]

vel 2o ipse testificatur multis sibi bene conscientia mea

dicatur testificari. Alio modo sumitur quod quis
aduertit an sit rectus vel non rectus
sicut quod actus proprios fuerit et quantum
ad habitum ipsius an sit rectus vel non
rectus. Et sic dicitur conscientia accusare
vel remordere. Tertio applicatur no-
titia ad actum ut dirigens in opus. Et sic
hec conscientia dicitur instigare inducere
vel ligare. **Noto** quod secundum Bon. ge-
neraliter conscientia duo importat.
Primo dicit et importat scientiam et
sic hec conscientia potest dici quidam ha-
bitus et non solum cognitiuus sed
etiam motiuus. Monet enim et instigat
ad bonum prosequendum et malum
fugiendum. Alio conscientia importat et
magis proprie quendam actum sive appli-
cationem. Item ratio. Item conscientia proprie
loquendo nihil aliud est quam applicatio
seu ordinatio scientie ad aliquem actum
[illegible] in ratione est quod satis denotat
hoc nomen cum dicitur con scientia quasi cum alia
scientia et sic conscientia proprie loquendo
magis est actus quam habitus sive potentia.
Noto quod ad conscientiam errare
possunt habere aliud quam aliqua notitia
habitualem ad aliquem actum iudicare
posse non recte applicata unde conscientiam
contingit errare ut ... d. [illegible]
non quidem ut synderesis errorem sed
ut errorem rationis in iudicando circa

Gerson: conscientia formata est sententia finalis practica de prosequendo
vel deliberacionis que [illegible] sententia rationis [illegible]
[illegible]

Nota quod conscientie sunt plures actus. Primus actus est
indicare scilicet de operacionibus hominis. Et de hoc dicit Basilius
quod conscientia est naturale iudicatorium aliquid faciendi vel
non faciendi. Secundus actus conscientie est remordere aut
de preterito peccato reprehendendo aut de presenti con-
tradicendo aut de futuro stimulando ad vitandum
ad quod ipsa conscientia inclinat ut vitari debeat.
Tercius est stimulare ad bona ad que indicat
obligari. Quartus accusare et testificare. Quintus
in [illegible] reddere conscientia [illegible] Sextus est
obligare scilicet [illegible] modum [illegible] diffinire ad
aliquid faciendum vel non faciendum ut [illegible] dictat.
Septimus cruciare scilicet in inferno. Esa. ult. Vermis
eorum scilicet conscientia non morietur et [illegible]
[illegible] remordere [illegible] de [illegible] oculos
[illegible] multa [illegible] ignis in vermes con-
[illegible] [illegible]
vermis [illegible] vel remorsus conscientie quo
[illegible] affliget damnatos

peculiaria quia male vel sic [illegible] ro
tione media in more sillogistico p[er]
[illegible] vel [illegible] dat quod ratio [illegible]
generalibus et fugiendis [illegible]
silogisticis [illegible] ex duabus propositionibus
aliorum inferendo [illegible] ex [illegible] vera
iudicando circa particularia. Et hoc
fit ex ordine pro maiori propositione
ponit sinderesis sed pro minori [illegible]
[illegible] legis nature quod ad eam pertinet. Et
omne malum est vitandum. [illegible] Deo in
omnibus est obediendum. Ratio vero sive
superior sive etiam inferior assumit minorem
hanc. Sed adulterium est malum. Quod dicit
sequitur adulterium vitandum. [illegible]
[illegible] propositionem probabit superior ratio
ex lege dei [illegible] inferior autem
per rationes [illegible] esse malum per
adulterium eo quod est [illegible] vel quod
inhonestum. Ratio concludit contra
quod adulterium est vitandum. Et sic ob
ligat ad non faciendum atque consciencia
[illegible] aggravat. Unde sinderesis
dicit quod non est faciendum [illegible] preceptum dei
quia [illegible] in hoc non errat
sed errat in hoc quod [illegible]
[illegible] se [illegible]
[illegible] superior [illegible] cuius hec
procedit [illegible] simpliciter esse
[illegible] Et contra errat [illegible]

ronis vnde .p. 6. in lra tangit
duplicacionem hominis cognicionem Auerr
enim e cognicio sensualis per corpus quod
est subiectum sensus ares vel sunt
recepcio 6 in dicit theol in quibus pus
inveni cognicio sive sunt speculativa
sive practica illa est racionis sic in
hoc primo de toto e magis sua parte
vel illi creaturam esse sacramentum
Auerr e cognicio preclaris que
primet ad potenciam sensitiva sive ad
racionem inferiorem quod considerat humana
sive ad racionem superiorem quod considerat
diuina est multiplicat error accidit in
applicacione istarum cognicionum ad actum vel

Conclusio Consciencia hominis errare
est per illud sobrie [illegible] duo
loquitur [illegible] venit hora vt omnis
qui interficit vos arbitratur se obsequium
prestare deo [illegible] hoc no e [illegible] con
sciencia errat [illegible] ergo consciencia hominis est errare
[illegible] ergo [illegible] de consciencia
Consciencia [illegible] videmus [illegible]
[illegible] e [illegible] error ergo consciencia
est errare probatur racione quod consciencia
consistit [illegible] silogismo sed
in discursu silogistico contingit error ergo
[illegible] racio deliberantis [illegible] quodam
silogismo ad inveniendum quid bonum
sit [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

helre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Consideratis quibus dicatur est consuetudo
Consuetudo cum sit [illegible] 6 in ii d 34 est quod
[illegible] contrariatur quid bonum sit fieri
vel omitti [illegible] ratio consuetudo [illegible]
decepit cum non [illegible] applicat [illegible] sanus
[illegible] vel humana ad aliquem actum [illegible]
[illegible] est aliqua [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] esse [illegible] vel ea quia est [illegible]
[illegible] de [illegible] cum credit se non debere
[illegible] [illegible] p causa legittima [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] decepit in hoc
[illegible] quod est [illegible] illicitum esse [illegible]
sed [illegible] decepitur in hoc quod credit de
[illegible] esse illicitum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] decepit
Ad 2 Consuetudo non potest errare [illegible]
ad 20 ii del glo quod consuetudo est lex [illegible]
[illegible] quod est lex [illegible] sed lex naturalis [illegible]
[illegible] non potest [illegible] consuetudo ad 2 est
[illegible] non potest [illegible] consuetudo est lex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aliquo
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] in aliquo
[illegible] oportet esse [illegible] et [illegible] ordo
ordine [illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] 8 o [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in omnibus actibus
[illegible] est [illegible] mobile [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est lex [illegible] et [illegible]
[illegible] consuetudo est lex [illegible] [illegible]
[illegible] consuetudo non dicitur
[illegible] lex et [illegible] in humanis
[illegible] [illegible] applicatio [illegible] legis

sed propter eorum quorum ad actus spectat recte
[illegible] qui a demonstratione loco dicitur [illegible] non
oportet quod recta sit. Pro quo no
[illegible] consciencia errat duobus modis. primo
falsa assumere. et ex falsa applicatione
ex falsa assumere puta cum aliqui
assumunt aliquid malum vel falsum esse bonum
vel tamquam verum ut heretici credide
bant apostoli dictabat consciencia quod esse
placeret deo Ioh. xvi. venit hora
in qua omnis qui interficit vos arbi
tretur obsequium se prestare deo vel
[illegible] ab [illegible] ac prohibitum a deo
[illegible] [illegible] consciencia autem fundatur
esse vitandum [illegible] fit a deo prohibitum
in hoc [illegible] et [illegible] et [illegible] credit
[illegible] esse vitandum [illegible] magis eligeret
mori [illegible] [illegible]
errat ex falsa applicatione sic [illegible]
aliquibus [illegible] aliqua consciencia [illegible]
formatur ut ex hoc quod deus est [illegible]
omnia diligendus aliquis formant [illegible]
[illegible] consciencia [illegible] quod nihil potest [illegible] dilige
re [illegible] deo
Consciencia est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non potest [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de quibus [illegible] [illegible]

iudicat unde et quartor 20 [illegible] dat
in foribus quando delinquunt [illegible] quo
scientia dicit male iudicatorem non [illegible]
[illegible] vinee [illegible] in ipsa [illegible]
Que vitet [illegible] saluatur in [illegible]
et in [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] dat | Conscientia dicit male iudicatorem
[illegible] e [illegible] | ex [illegible] iudicat
deducta | in qua [illegible] errorem [illegible] | [illegible]
non [illegible] errorem [illegible] iudicatorum | in
[illegible] errorem [illegible] | vel [illegible]
[illegible] rationandi [illegible]
Ar. Conscientia aliquid addit super sciam
illud aut non minuit aliquid de ratione
[illegible] quo [illegible]
sciencia [illegible] | [illegible] conscientia
[illegible] dicit [illegible]
addit super sciam applicationem [illegible] ad [illegible]
[illegible] | et in ipsa applicatione [illegible]
error [illegible] in scientia non [illegible] error | vel
[illegible] cum dico conscientia | non dico vel
[illegible] sciam [illegible] accepta [illegible]
[illegible] sciam [illegible] largo [illegible]
e [illegible] | [illegible] sciam [illegible]
[illegible] notitia [illegible] de qua [illegible]
[illegible] [illegible] debuit [illegible] | [illegible] pro
maiori evidentia [illegible] non
[illegible] error [illegible] [illegible]
[illegible] | quo [illegible] [illegible] ratio
[illegible] sub ratione boni | et bonum
applicandum mala sub ratione boni [illegible] in conscientia
sub ratione mali sequitur error in conscientia
[illegible] | [illegible] ignorantia [illegible]
[illegible] vel [illegible] | [illegible] habet

usu rationis ignorantia vel pueritia
nimia vel amentie aliquis excusat aliquis
non ut l. i. q. iiij. c. [illegible] Ubi dicit
quod multe alie sunt ignorare
aliquis non [illegible] Bede circa quod consistit fit
ex negligentia sicut cum aliquis propter
laborem vel aliam occupationem
negligit addiscere vel ab aliis querere
et scire illud quod a [illegible] tenetur
et ignorantia eius quod quis scire tenetur
ex eodem negligentia e voluntaria
Unde quia dicit aug. ille omnis ignorare
non potest qui habetur a quo discere
quam non dederit dist. xxxviij. c. [illegible]
Tercio circa quam consistit fit ex nimia vel
ex inordinata sui benevolentia cum eo
quod aliquis nimis se ipsum diligit
[illegible] et [illegible] ad illud
quod appetit et eo cum a sua rectitudine fit
declinare [illegible] dicit peccat omne
[illegible] sufficienter in affectu [illegible]
e contra nimis [illegible]
fit [illegible] bonum [illegible] malum esse
bonum et [illegible] Quarto fit
ex cordis pusillanimitate quia quis
timet non [illegible]
et [illegible] nimis stricta et perplexa
[illegible] fit de nostra [illegible]
[illegible] grave et [illegible] desperacionem et [illegible]
[illegible]
[illegible] alterius
perplexitatis e [illegible] determinare
[illegible] posita esse [illegible] et [illegible]
[illegible] impossibile

Quinta causa est ex superbia sc. quia non
sustinet subiectus fieri ut velit michi
ordinis et superiori cedere. Sexta
causa est ex conscientie perplexitate vel
ex errore de libertate [illegible] quia quando
fratres [illegible] mutabilitate vel [illegible]
[illegible] puta [illegible] tenere quietem in
[illegible] aliquis habens ordinem non
[illegible] vult dimittere et [illegible] est [illegible]
[illegible] si [illegible] cum odio [illegible].
[illegible] si [illegible] solum [illegible] dimittit [illegible]
et si non [illegible] et non est [illegible] et
et debet ordinem [illegible] ex [illegible] opinione
procedit hic error ex [illegible] vult
in malicia vel [illegible]. Septima ex humilitate
manere [illegible] unde gregorius bonorum
et [illegible] est ibi culpas agnoscere
[illegible] non est [illegible]
ubi culpa [illegible] agnoscere [illegible]
ad [illegible] debet [illegible] si culpa
[illegible] ubi non [illegible] conscien-
tiam [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] laudabilis
[illegible] semper [illegible]
[illegible]
[illegible] semper [illegible]

Et addo [illegible] aliquo modo sc. singularitas
[illegible] sequens non vult
[illegible] sequi [illegible]
[illegible] videre aliquem
bonorum [illegible] non indiget
[illegible] in [illegible] singularitate [illegible] et apud [illegible]
[illegible] 26
[illegible]
[illegible] habebit [illegible] non [illegible]
[illegible] ille [illegible] iudicium suum [illegible]
solum [illegible] sapiens [illegible]
[illegible]

Vtrum conscientia erronea ligat

Nota primo secundum bernhardum quod conscientia est multiplex. Est enim conscientia perniciosa que licet sit tranquilla tamen non bona ut eorum qui peccant sine verme. Alia est conscientia nimis larga vel lata ut qui sola maiora peccata putat esse mortalia ut pharisei colicem excolantes camelum autem deglucientes. Alia est conscientia nimis arta vel stricta. Canonica est conscientia nimis larga que dictat malum esse bonum. Et conscientia nimis stricta que dictat bonum esse malum. Ysa. v. Ve qui dicitis bonum malum et malum bonum ponentes lucem tenebras et tenebras in lucem. Et ut dicit Ang. licet utraque peccatum sit media conscientia tamen peior est nimis stricta quia ducit in desperacionem. Item vij. Noli esse nimis iustus. Eccl. vij. Nec plus sapias quam necesse est ne obstupescas. Consideret quod sua peccata et non dei misericordia possunt salvare. Alia est conscientia non bona ut tranquilla sed conturbata ut eorum qui in interitu desperant. Alia est peior conscientia cauterizata de qua j. Thimo. iiij. Consciam cauterizatam in lapsum habebit. Conscientiam cauterizatam et desperatam signo damnacionis. Bernhardus.

Cauterizatam id est adustam obstinata in ardore sue malicie et concupiscencie. Est enim cauterium ferrum ignitum quo urit caro. Et per ignem fieri intellige obstinacio in malo et per eius ignitatem ardor malignitatis et concupiscencie. Cauterizatam id est adustam igne male concupiscencie et signo mundanorum.

Math. 23

Excolantes culicem et camelum deglucientes. Id est nimia conscientia diligencia in parvis et negligencia in magnis.

Camelum deglucientes id est qui sunt faciles ponderare in malo vel criminibus.

aurs[?]

Iiii Consciencia larga e melhor e estreta qr
questa larga de pluribus quod sequitur oritur
vel habens remorsum habet et plura sepe facit quod
sine remorsu non peccat in quibus si remorsum
haberet peccaret et eciam de plura peccata evitat que
alter incurreret et committeret Consciencia vero nimis
streta tenetur quod de omnibus et sequitur ipse sed
causa remorsum habens et dubitacionem et in plura
neccessario facere habeat in plura facit quod sine
remorsu faciendo peccat in quibus si remor
sum non haberet non peccaret et ergo plura peccata
incurrit et committit quam alter non incurreret nec
committeret **Noto** del dient Consciencia et
temor questie Consciencia en si formatz e
tant finaliter per discussionem et deliberacionem
quod diffinitiva sentencia homines indicat et
formatz aliquid esse faciendum aut persequens
vel non faciendum aut vitandum Et questa deu
consciencia formata facere cum si enconca
sit sic fetz que raco esse diffiniendo delibe-
-rando

ac diffiniendo euenit est peius timor
vero consciencie seu scrupulus est quando non fit finaliter
post discussionem et deliberacionem ex diffinita
sentencia iudicatur et firmatur aliquid esse
faciendum aut prosequendum vel non faciendum aut
vitandum sed manet ut dubia vacillat
nesciens quid sit melius licet ad quod ponitur
inclinatur et non in aliquo vellet omittere
quicquid sciret esse placitum diuine voluntati
et contra istum timorem seu scrupulum consciencie
facere nolle est peius licet predicere valde
sit et contra [illegible] est abiciendus et contemnendus
hec gerson
Queritur utrum dubitacio quedam sufficienter [illegible]
[illegible] ex aliquibus colleccionibus
[illegible] et [illegible]

qui non habent contrarium de melancolia
colerice et fidelium [illegible] nec de con-
naturalitate et in maiorem contrarium tenet
de memoria contrarium [illegible] est contra-
rium pusillanimitas et timida [illegible]
circa vij habet contrarium pusillanimitas in
animo. Nota de torpore [illegible] est
vacillacio [illegible] consurgens cum [illegible]
[illegible] ad aliquibus quae circa debi-
libus et [illegible] unde videtur contra
torporem quod apud aliquos dicitur pusil-
lanimitas [illegible] tedio seu [illegible]
[illegible] et in [illegible]
tracti animi deiecto. Et [illegible]
torpore [illegible] pusillanimitas [illegible]
[illegible] timorem unde [illegible]
[illegible] a quibus [illegible]
contra ab alio [illegible] contra ab aliis
pusillanimitas causatur aut contra
pusillanimitas [illegible] contra [illegible]
[illegible] aliquis [illegible] complexione ad
[illegible] complexio frigida
[illegible] et melan-
colie ut in senibus [illegible]
timor [illegible] constringit et
[illegible] et frigida [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Anox (left margin)

Torpul. s
mollicies
solicitudo
anxietas
defectus
animi
remorsus
conspectio

adhibeat. 2a pars hoc. Aliqua causa 2
est temptatio diabolica ut cum diabolus
deo permittente movere [illegible]
horas in homine ut quos imaginatio
vel errare ut dicit turbat ad timorem
inordinatum vel suggerere ut scrupu-
losas cogitationes ut omnes conatus
hominis impedire in bonis operibus
ut ne [illegible] orare nec contemplari libeat
Et huius oppositum remedium est ut oratione
de eo sit delectatio circa hoc ut peccata
dimittere oratio et passione Christi co-
gitationes et patet satis. Aliqua causa 2
est indiscreta continuatio vigiliarum et
huiusmodi et [illegible] destruunt [illegible]
que debent sublevare naturam. Aliqua causa 2
est societas timidorum et scrupulosorum
instruentes ut unus scrupulus [illegible]
docendo et alios scrupulosos reddunt. Re-
medium de hoc [illegible] dicit
Psalmista qui salvum me fecit a pusillanimitate spiritus
et tempestate. **Nota 20** Consci-
entia erronea ligat ad peccatum non
excusat. Ratio erronea conscientia causat
peccatum vel secundum Bonaventuram in 2o distinctione 39.
Conscientia ut aliquid dictare 2o modo primo
aliquid quod est praeter legem dei et ista conscientia — scilicet
ligat id est ligat ostendit quia ligatur ho-
mo lege dei. 2o modo aliquid dictat quod est
praeter legem dei [illegible] [illegible]
unde ad hoc ut voluntas sit bona necesse est ut se
conformet legi divine. Ita quod necesse est ut se conformet... et
[illegible] lex divina ligat voluntatem ad [illegible]
[illegible] ita [illegible] cum est [illegible] et [illegible]
[illegible] ligat [illegible] mandatum
[illegible] ita [illegible]

Nota quidam confessor triplex est modus
deponendi conscientiam. Primus est ex se ipso vel
fortem vel strictam hesitationem casus
incidentis ac rationem certa ipsa [illegible]
diligentis studii opinionem ac sententiam
doctorum. Et hoc quia ipse notitia legis divine
humane quia sic ex se ipso habet. Secundus modus
est deliberatam et diligentem inquisitionem et
investigationem a doctoribus et peritis utriusque legis
divine. Et maxime ab eis quorum quibus prioris
et magister probate vite iudicio suo commode
recurrere potest. Et interdum propter gravitudinem
casus vehementiam quia motus seu dictam
nimis apud conscientie pluries. Et frequenter. Et
hoc quia ipse de se nescit de dicta sua conscientia
casus incidente iudicare. Et quia notitia legis
divine non habet. In hiis duobus modis
necessarium est [illegible] Tertius modus sine
[illegible] capitularis vel [illegible] per [illegible]

et assentire vel obedire ei. Item si legit vel
ab aliis audit preceptum apostoli 2 Cor. 10. In
captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi
Contra erudire(?) Item quibus in credendis plurimum
assentire fidei quam sibi et in aliis agendis
plus credere aliis quam ipsi sibi. Tertius modus est
conversionem incipere et reversum ad deum esse
consilium per humilem et devotam ac frequentem
orationem ubi et quod deest consilium humanum suppleatur
in illud facere scripture 2 Par. 20. Cum ignoramus quid agere
debeamus hoc solum habemus residui ut ocu-
los nostros dirigamus ad te. Quartus et hic modus
non debeat ab aliis diversis peritis de consi-
lio [illegible] [illegible] quam [illegible]. Quintum at alios ut frequenter
apud plures contingit consilium suum deponit
magna prelati et plurimis plures [illegible] forsan credunt
[illegible]. Et hic non est aliud [illegible] deponere [illegible]
gravius et superbia [illegible]. Beatus homo quem tu
erudieris [illegible] in [illegible] quae ad salutem pertinent
[illegible] 28 [illegible]

dic festo vel tempore in quo conscientia dictat ei
dictat esse [illegible] precepto. Item si conscientia
regis vel iurare licite cum id non
iurare omnino etc. Et tunc obligat ad peccatum
mortale. Unde in tali casu tenetur ad unum
horum vel aut deponere illam conscientiam er-
roneam aut satisfacere conscientie. Aliter peccat
mortaliter stante tali conscientia contra faciendo.
Tercio conscientia dictat aliquid facere quod
est contra legem dei, ut si conscientia dictat
quod homicidium innocentis sit faciendum, sicut
dictat conscientia hebreorum [illegible] et conscientia
Caiphe dicentis: Expedit vobis ut unus
moriatur pro populo etc., id est Christus. Tunc
tenetur in talibus conscientia non obligat ad
faciendum, sed solum ligat ad deponendum eo
quod est contra legem dei, et potest deponere
per consilia sapientum etc. Si non potest deponere
peccat quando mortaliter contra conscientiam faciendo,
iuxta quod dicitur xxviii. q. i. [illegible] de his
dicit. [illegible] contra conscientiam edificat ad
gehennam. Credidit facere id quod conscientia dictat
[illegible] mortaliter peccat, eo quod facit contra
legem dei. Sed si conscientiam deponat
ad arbitrium boni viri vel aliorum, in
talibus evadet a peccato. Ad hunc casum
potest esse [illegible] xxxiii. q. [illegible] de eo
qui iuravit alium [illegible] cuius femine
[illegible] Et ille peccat adulterium ac
[illegible] adulterii [illegible] accedere. Iste
[illegible] frangere sacramentum.

Nota conscientia [illegible] dum movet [illegible] et tenet [illegible] statim [illegible] si deponat

de f. R
m f.

Credo vero [illegible] conscientia dictat [illegible] peccat mortaliter
[illegible] male [illegible] facit [illegible]
[illegible] dei [illegible]
[illegible] sibi dicere
[illegible]
[illegible] facit

apparendo etsi non posset tamen zono
esse in peccato illius adulterii et homicidii
quod ipse faceret. Idem est de aliis
delectationibus dei quia inter talia est
tamen malum eligendum est si aliter
non potest evadi. Nota quod opera contraria
sunt que opponuntur ei quod sunt operando
et contraria que ei dictat non est contrarius
sed contra erronea sunt opera de se indif-
ferentia ut levare festucam et aliud
hoc erronea sunt opera de se mala
ut fornicari mentiri et huiusmodi

Conclusio dicitur conscientia sive
recta sive erronea sive in re de se malis
sive in indifferentibus est obligatoria
ita quod qui contra conscientiam facit peccat
per se [illegible] ad deum [illegible]
dicit quod non est a deo sed peccatum est ubi
deo. Et qui facit contra conscientiam eo-
facit. Scientiam erroneam ergo sic ubi
est contemptus dei ibi est peccatum sed in
faciendo contra conscientiam est contemptus
dei ergo faciendo contra conscientiam est [illegible]
peccatum. Item supposito quod voluntas hominis
feratur in aliquo quod sit indifferens sive
secundum se et ratio conscientia apprehendatur
tamquam contra legem dei existens et vo-
luntas sic in ipsum feratur tunc ibi erit
contemptus dei. Item cum nunquam habet
rationem meriti vel demeriti nisi est
voluntarium vel [illegible] aut voluntate sive

peccare est
se avertere
a deo per
conversio a
deo et ad
creaturam
conversio ut
dicitur dist
23. h. 4.

[illegible] recti [illegible] bonum apprehensum [illegible]
[illegible] aliquid contra [illegible] apprehendat [illegible]
[illegible] contra legem dei et voluntas sub
[illegible] ratione [illegible] manifesto
[illegible] velit [illegible] in illud [illegible]
[illegible] legi divine [illegible]
[illegible] eligit agere contra legem
dei [illegible] illud omittere vel ex ratione
[illegible] vera

Corollarium primum [illegible] Actus humanus [illegible]
[illegible] bo
[illegible] voluntas [illegible] et no
[illegible] male obiectum actus [illegible]
[illegible] de actibus [illegible]
[illegible] de actu voluntatis sed actus
[illegible] non recipit [illegible]
[illegible] obiecti [illegible] ratione
[illegible] non recipit
[illegible] colorato [illegible]
[illegible] obiectum [illegible] de actu
[illegible] habet ut si quis volens
[illegible] occidere patrem occidat
et [illegible] occidere patrem [illegible] et
[illegible] incurrit patricidii peccatum et
[illegible] quis [illegible]
[illegible] debita diligentia
occidere [illegible] occidat casualiter patrem
[illegible] a patricidii crimine
[illegible]

Corollarium 2m In conscientia
[illegible] voluntas [illegible]
[illegible] contra legem
et formaliter in [illegible]

malicia aut in id quod [illegible] non est
contra legem dei [illegible] fieri
eam de [illegible] actus indifferens [illegible]
fieri sic non est contra legem dei [illegible]
[illegible] circumstantia ut contra legem
dei [illegible] fieri [illegible] in
[illegible] fecit [illegible] contra legem
dei formaliter non malus [illegible]

Contra [illegible] circumstantia [illegible]
aliquis voluntas [illegible] malicia est
contra legem dei [illegible] de iuramento licito
[illegible] circumstantia [illegible] fieri
[illegible] contra legem dei ut ad
hebreos [illegible] dicit apostolus [illegible]
finis [illegible] iuramentum

Arguitur contra circumstantia non ligat
ad peccatum ut [illegible] [illegible]
omne peccatum est contra legem eternam
est lex dei [illegible] contra eternam
[illegible] contra legem dei [illegible]
[illegible] circumstantia [illegible]
voluntate [illegible] comedere
carnes aut bibere vinum non
est [illegible] peccatum [illegible] contra circumstantiam [illegible]
et ita circumstantia non ligat ad
peccatum [illegible] licet [illegible] fiat
[illegible] circumstantia contra [illegible]
malicia [illegible] non fiat contra legem
dei [illegible] formaliter [illegible] fit contra
legem dei ut ostensum est

Arguitur contra circumstantia [illegible]
[illegible] faciat [illegible] contra

legem dei | Sic heretico sua consciencia erronea
dictat quod si deberet contra fidem catholicam
sed faciendo contra legem dei | peccat
mortaliter | Sic quod faciendo contra conscienciam erro-
neam peccat mortaliter. Sequitur quod utro-
bique esset perplexus sive faceret contra
legem dei | sive non | Et ita esset per-
plexus | quod videtur esse inconveniens | [illegible]
sequitur | quod non pateret ei via salutis
[illegible] pateat [illegible] sententiam
in hac vita | quod consciencia erronea non
ligat [illegible] si alicui dictat contra
ut faciat aliquid contra legem dei | si
non faciat peccat | Et sic si faciat peccat
[illegible] ignorancia iuris non excusat a
peccato nisi forte sit ignorancia invin-
cibilis | Sic est [illegible] | et ancilla
quia [illegible] | hec [illegible] sequitur quod
sit perplexus simpliciter | Quod sit aliquid
facere | quod sine non [illegible] in peccato
[illegible] erronea [illegible] deponere
[illegible] | [illegible]
[illegible] perplexus [illegible] quod [illegible] contra
[illegible] erronea manente [illegible] in [illegible]
[illegible] aliquis posito [illegible] sit perplexus [illegible]
[illegible] tenetur celebrare | si sit
sacerdos [illegible] celebrando | et non
in peccato [illegible] celebrando [illegible]
celebrando | hec [illegible] simpliciter [illegible]
[illegible] agere | et [illegible]
[illegible] celebrare [illegible] in [illegible]
[illegible] inconveniente dato | aliud con-
tingeret | ut [illegible]

Utrum si aliquis sacerdos penitenti dicat quantumcumque boni feceris sit tibi in remissionem peccatorum sit satisfactio sacramentalis

Nota p° q° Bonaventura [illegible] q. satis facto dicit [illegible] dicatur reconciliatus [illegible] peccatis penitentie ordinatur ad reconciliationem [illegible] satisfactio [illegible] dicatur solutio pene debite [illegible] penitentie que est assumpta sine adimpletio penitentie iniuncte [illegible] [illegible]

[illegible]

Augustinus sic describit satisfactionem Satisfactio est
peccatorum causas excidere et earum suggestionibus
aditum non indulgere Et continet ista descriptio
tria primo continet quod satisfactio se restringat peccatis
ut est [illegible] pro peccato veniali quia non solum peccatum [illegible]
satisfacere Secundo continet sufficientiam quemadmodum
[illegible] de peccatis commissis Et hoc tangitur in diffinitione
satisfactio est peccatorum causas excidere i. removere
dolorem Tercio sufficientiam continet firmum propo-
situm de futuris Et hoc tangitur in diffinitione et earum
suggestionibus aditum non indulgere

Augustinus in libro de penitencia

Ad agendam penitenciam non sufficit mores
in melius commutare et a malis factis
recedere nisi de hiis que facta sunt satis-
faciat deo per penitencie dolorem
per humilitatis gemitum per contriti cordis
sacrificium cooperantibus elemosinis

quod quem cogit et non satisfecerit sed satis-
fecit et ideo in destructionem penitentie et verba
et agere significavit non patet ut con-
dere nos admittere. Ideo quo tantum pene et
quod aliquis magno fervore caritatis
totum dimittit et peccata quia summa satis-
factio ascendentis est amor intimus de
offensis. Ideo nos oportet fieri unum peccatorem
de novo et esse satisfactivum immo
unum amorem dei mittere intensive sufficit
delere multa omnia deo acceptante

Noto 2o quod satisfactio potest
sumi dupliciter scilicet stricte et large. Satis-
factio stricte sumpta est operacio exterior labo-
riosa voluntarie assumpta ad puniendum
peccatum a se commissum. Hoc pena volun-
tarie tollerata ad placandum divinam
offensam. Et consistit in ieiuniis, ele-
mosinis, oracionibus vel passionibus
que commitantur que correspondet
tribus generibus peccatorum de quibus scri-
bitur quod est in mundo aut est
in carne de quod est in mundo aut est
concupiscentia carnis aut concupiscentia
concupiscentia oculorum aut superbia vite. Ieiunium car-
nis aut superbia ... elemosina
respondet concupiscentie oculorum seu avaricie
concupiscentie oculorum seu avaricie
oracio vero consulat Deo contra
respondet superbie vite, de aliis peccatis

macerationes carnis et cetere afflictiones.

spiritualibus. Quibus sermo meus est applicandus propter
que in eis labore fatigamur ut vigiliis
peregrinationibus disciplinis et huiusmodi.
Satisfactio large sumpta consistit [struck]
non solum in operatione vel passione penali
sed etiam in fictione. Est enim redditio vo-
luntaria equivalentis alias indebiti.
Voluntaria quia si esset involuntaria
non esset satisfactio sed satispassio sicut
ille qui a domino [illegible] in infernum [struck]
cogitur penam debitam culpe commisse
satispatitur sed non satisfacit. Dicitur
equivalentis quia satisfactio dicit proportionem
quantitatis per quam cogitur equa-
litatem rei ad rem. Quando quis ergo
minus reddit pro peccato quam iustitia
divina exigit licet iniunctam a confessore
impleat non satisfacit. Sicut si quis aliquam
pecuniam pro debito suo debitam solvit, so-
luturus in futuro quod minus [illegible] erat
solutum in presenti. Dicitur alias indebiti
quia si id quod redderetur esset alias ex
alio debito non responderet illi sed
alteri causa scilicet id commissum ut recepturus non
fuisset. Et sic non esset satisfactio pro illo
sed iniustitia sed pro alio. Et recipit ista
ratio satisfactionis in actibus liberalibus
voluntariis ut dicitur diligenter satisfaciat
recompensando dolorem equalem. Et in
actibus passionis [illegible] contrariis ubi

est quod obligatur quod nullus ad red[illegible]
fungitur quo facto pro culpa [illegible]
facit delinquentibus debitorem ei in
quo peccat et ista ratio satisfactio
inveniri ut scilicet reddat conservatos
et alios sibi indebitum quod sibi pe[illegible]
peccatum abstulit. Nota 20 ordo
DQ in lra Peccator est debitor alique
satisfactione duplicatur unus quod iniuncta
sacerdotis. Alius quod pro peccato [illegible] in
si contingat quod sacerdos minorem
satisfactionem imponat penitentia quam sit
illa ad quam obligatur et [illegible]
[illegible] subtractio eo quod remittit [illegible]
clavium et [illegible] procedere [illegible]
penitentes ad aliquid ultra quod obligate
[illegible] si in hac vita non [illegible] in purgatorio
persolvet et ergo si sacerdos imponit
maiorem penitentiam quam penitens facere
teneat [illegible] remissionem quod est
[illegible] clavium et [illegible] procedere
[illegible] penitentes tenetur facere
[illegible] sibi iniunctum et si [illegible] facultas.
Nota quarto [illegible] quod aliquod DG in lra
sit quod [illegible] sacerdotis duplicem valet
penitentia unus quod natura operis. Alius
[illegible] satisfactio a sacerdote
[illegible] iniuncta sit pro penitentie
absolucione [illegible]
[illegible] amplius valet ad expiacionem [illegible]
[illegible] arbitrio [illegible] facit [illegible]
operis

Noto quinto quod satisfaccio ad duo valet. Valet enim ad expiacionem prete ritorum. Valet eciam ad cautelam culpe future. Sicut enim hoc sentimus [illegible] hoc placetur et remedium contra futuras [illegible] suggestiones carnis. Unde considerandum est quod sacerdos sit penitenti satisfaccionem in iungere vel ex proprio arbitrio vel eciam ex consilio alieno. Ergo dicendum quod sicut sacerdos sit penitenti satis faccionem iniungere ex arbitrio alieno ita ex arbitrio ipsius penitentis. Sic si dicat: facias hoc si poteris, et si non poteris facias hoc. Et sic videtur sa cerdos dicit: quicquid boni feceris sit tibi in remissionem peccatorum. Videtur [illegible] aut satis conveniens quod sacerdos inveniet penitentem [illegible] ponderare satisfaccionis [illegible] sit [illegible] a [illegible] sufficeret [illegible] exigeret. Ita posset coniungere [illegible] affectum contricionis in penitente [illegible] quod omnes satisfacciones [illegible] totaliter desperaret [illegible] penitens iudicaret [illegible] penitencia sibi pro peccatis iniungenda. Et [illegible] nichilominus aliquid [illegible] penitenciam tolle rabilem ferat [illegible] complere asse [illegible] ut [illegible] quod [illegible] sacer dos sibi iniungere non temptasset

Nota sexto Quidam dicit sibi
requiritur a discreto sacerdote ut non
imponat alicui satisfactionem sibi nimis
[illegible] disgravenctem sed eam que
sibi magis competit et quam forte melius
adimplebit ut puta pauperi non debet
iniungere ut daret hoc dare quia
oportet eum laborare pro victu suo
cottidiano. Item ieiunare quia hoc non suf-
ficeret ad laborem suum pro victu
cottidiano sibi acquirendo. Item
quando ipse requirit laborem continuum est
sibi iniungere continuum quia continua ma-
ceratio carnis tantummodo inducenda
est ut illa labore subeat commissionem
peccatorum intendere illa adhuc fine re-
fertur saltem quousque oraverit sibi of-
ferre sollicite aliqua alia satisfactionem
[illegible] debetis que lapsus est in
Confiteri [illegible] que est adeo delicatus cor-
pore carnes [illegible] hoc alia materia
non vult ieiunare hoc alia materiam
notabilem sibi iniungat et sibi
imponat et [illegible] et peccata
nostra peccato inducendo et ad orationem et
elemosinam et illud sibi proponendo
libenter recipit et quod credit et [illegible]
[illegible] adimplere vel si omnino nullam
satisfactionem velit recipere a sacerdote
sibi propositam [illegible] tamen se hoc [illegible]
[illegible] de peccato commisso et firmum propositum

non reddendi absolvendus est et
non est remittendus ne credat in de
speratorum. Et demandanda est sibi pena
que posset pro peccatis suis facienda. Et quod eam
in se vel equivalenter absque impositione
studeat adimplere. Alioqui solvet
ad plenum in purgatorio. Licet misericordia
satis consonat illi prophetie de christo quam
matheus recitat ca. xii. Arundinem
quassatam non confringet et linum fu
migans non extinguet. Arundo quas
sata est peccator quassatus temptationibus
et peccatis. Linum fumigans est peccator
nimis frigidus corde habens tamen
aliquid de igne caritatis. Hoc extinguitur
si per duriciam sacerdotis ad nimis
difficile obligetur. Sed non obligetur
si sibi videtur quod oportet eum hic vel
alibi penam solvere. Et quod studeat
hic tantam penam solvere quanta pro
peccatis debetur ne alibi acriorem cogatur.
Et semper confessor det [illegible] est [illegible] pena
penitentia quam sponte suscipit et ve
lit adimplere. Durius confessor in
purgatorio luet quam in magna non impleta
penitentia et infernum. Timens autem
penitentiam in hac vita stulte facit
nihilominus absolvendus est. Si hoc non facit
ex infidelitate qua credit non esse
aliud purgatorium sed satis hoc esse

tenetur [illegible] corporis aut infirmitatem
aut paupertatem vel aliud simile
Conclusio Sacerdos penitentiali
dicens quicquid boni feceris sit
tibi in remissionem peccatorum est satisfactio
sacramentalis Sed illa videtur esse
sacramentalis satisfactio quia ista ad
nihil aliud homo tenetur sed penitens
cui sic satisfactio iniungitur a sacerdote
nihil aliud tenetur simpliciter Cum nihil
aliud sit sibi mandatum Ergo [illegible]
sacramentalis [illegible] illa satisfactio
est sacramentalis [illegible] in virtute clavium ecclesie
[illegible] satisfactio
[illegible] sacerdote [illegible]
sit a sacerdote [illegible]
[illegible] sacramenti et [illegible]
est [illegible] virtute passionis christi [illegible]
effectum [illegible] in sacris [illegible]
[illegible] petrus de palude et sic [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] et confessor [illegible]
penitentiam [illegible] et [illegible] bona
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] obliget
[illegible] [illegible] facere
[illegible] [illegible]
aut sustinere [illegible]
bonum sit et satisfactorium et [illegible] bona
si et [illegible] et [illegible]
[illegible] confessionem [illegible] penitens

accipiunt maiorem vim expiationis
culpe presentis / ex illa gratia sumentes
quam sacerdos dat / Et intantum hon-
oris sit tibi remissionis peccatorum
laudabiliter consuevit hoc a multis
sacerdotibus dici licet non habeant a iure
vim ad prebendum remedium contra culpam
futuram / Et quantum ad hoc talis satis-
factio est sacramentalis / in quantum virtute di-
vina est culpe commisse expiativa
Arguitur Sacramentalis
satisfactio ad aliquid ligat / Sed ille
cui producitur modus satisfactionis iudicatur
ad nihil ligat / ergo non videtur quod sit
sacramentalis satisfactio / Dicendum quod satis-
factio in speciali ligat hominem ad aliquid
faciendum sed hoc est satisfactio generalis / Et si
non ligat ad aliquod opus speciale / tamen ligat
ad propositum bonum habendum / et conversionem
ad operandum bona opera / et ideo profecto
est ei satisfactoria ad quod obligatus
Arguitur homo non potest satisfacere Anselmus Cur
deus homo .i. Sed debet omne quod homo potest
honorem deo / quem rapuit solvere / et hoc
est satisfactio / sed homo non potest deo solvere debitum
honorem / quia infinitus est honorandus
ergo homo non potest deo satisfacere Dicendum
quod si homo per se non posset deo reddere de-
bitum honorem / sed in ecclesia tamen iungere
per Christi meritis / et dispensatione penitentialis
sacerdotis quod in se est sunt nota / deo
reddidit honorem debitum / et sit debita

satisfactio pro facto secundum equalitatem
iustitie non compensando [illegible] excel-
lentis sed secundum quod iusticie est condecens
diuine bonitatis. Satisfactio autem [illegible]
[illegible] non equalis sed pro vera
[illegible] penitentia [illegible]
[illegible] illius [illegible]

Arg. Satisfactio debet equari offense
sed offensa dei est infinita ex offensa
[illegible] ab eo [illegible]
[illegible] adiutorio altera
[illegible] infinita [illegible]
[illegible] satisfacere [illegible]
non potest nec hoc [illegible] ab eo

Arg. Item quod habet seruus est domini ideo
non potest de dono dato domino satisfacere
[illegible] potest recompensare. Sed homo totum
quod habet homo est domini non potest homo deo
satisfacere [illegible] non est [illegible] de [illegible]
homo et dei [illegible] quod habet
seruus hominis [illegible] est domini quod non est seruus
unde non potest facere preter voluntatem
[illegible] quod habet seruus dei [illegible]
domini quod est seruus [illegible] libertatem
arbitrii sibi datam

vitq ei qui pretermisit divinum
officium dicere an teneatur
ad ipsum possit imponi
alia penitentia pro tali
omissione vel sit ei impo-
nenda ut iterum quod omisit
dicendum sit divinum officium. Et quis te-
neatur ad dicendum divinum officium dictum
est in pri. q. alz. arti. xiij

Noto primo quod per divinum officium
intelliguntur hore canonice que secundum
anthonium florentinum in summa sua sunt
offerende quas ecclesiam debet deo
certis temporibus secundum morem patrie vel
saltem regulam suam quoad religiosos
Et matutinas quidem convenienti tempore
videtur esse dicere scilicet in vigilia noctis
quod est secundum isidorum. matutinum scilicet inter
abscessum tenebrarum et aurore adventum
licet alii ut pe. de palu. dicat ut
horis et temporibus competentibus orare debe-
mus ne intentio nostra suggestat [illegible]
tenentur surgere ad matutinas qui
[illegible] tenentur dicere eas quod tenentur
eas dicere tempore suo quod est devocius [illegible]
id est [illegible] media nocte surgebam ad
confitendum tibi. Unde hora non licet pre-
termittere licet anticipare ut non sit co-
ntra [illegible] nisi ex causa. Et secundum hoc potest

Accusati vel excusati qui dicunt matutinas
in sero quia si hoc faciunt ut plus dormi-
ant vel propter aliam non legitimam causam
accusabiles sunt. Si autem hoc faciunt
propter honestam occupationem necessi-
tatem sive causam in solemnibus sunt excu-
sabiles sunt. Sed autem hugo
dicit quod ante hora orare prudentia est
post negligentia in hora obedientia
intelligendum est quod hoc fit ex rationabili
causa quia tempus est de toto ad totum
et de parte ad partem unde si toti conve-
licet [illegible] hora ex causa rationabili
sicut devotionis dicatur vel propter predicationem
vel sinodum aut alia agenda [illegible] propter
predicationem vel studium vel timorem occupa-
tionis supervenientis licet anticipare
Cum etiam presbiteris propter agriculturam
liceat [illegible] sunt dicere omnes horas
canonicas ex [illegible] cele. missa. ca. [illegible]
nobi. glo. dicit consilium est ut sint dicat
omnes horas de supervenientibus occupationibus
aliqua hora dimittitur et intelligitur
hoc de clericis parochialibus quos ad opera
ruralia oportet exire. Item Anthonius
florentinus dicit quod in hoc standum est consuetu-
dini loci vel constitutionem si habetur
officium aut quod dicatur in privato (?) secreto
officia [illegible] si dies non potest propter occupa-
tiones horas [illegible] intelligere procedere
[illegible] tardare Nota 2o [illegible]
Petrus de palude [illegible] requiritur

offic[illegible]

quod debet esse integra et continua id est non
interrupta vel diminuta vocaliter quibus
ad unam horam quam unus aliquis dicere debet
et non aliis occupationibus intercepta
integre enim et complete psallende sunt
horae non syncopando vel dimittendo
vel verba vel dictiones vel sillabas quia
praeter solvens servitutem dicit in sermone
aut alium debitum debet quilibet
esse fidelis infidelis autem agit qui
officium syncopat propter reprehendit quidam
de celebratione missae ubi dicit dolenter re-
ferimus quod non solum quidam minores
clerici verum etiam aliqui praelati circa
[illegible] sufflationes et fabulationes
illicitas ut de aliis taceam fere
medietatem [illegible] compendiunt et somno
residuum relinquentes vix ad dimidium
[illegible] cantantes et transcurrendo
undique quinimmo syncopata matutinum
Si aliquis ex causa rationabili et
oportet respondere aliam vel prae
lecte librum et legere aut alii ex negligentia
[illegible] dimittat versum psalmi vel
psalmum non debet subtrahere vocem
[illegible] sunt pauca et redire ad omissum
et perturbare alios [illegible] libri
vel subtractione adiutorii sed penitere
de sua negligentia in corde et prosequi
officium chori et post officium illud
omissum in aliquo loco eius supplere
et idem si dormivit in aliqua parte

Quis quando dicit horas canonicas si casu
et dimisit hymnum vel psalmum seu
nocturnum non advertit et est in ...
nostro non oportet reincipere totum
officium vel quis dimiserit terciam et
advertit se non dixisse primam non
oportet ut iterum dicat terciam sed
post officium suppleat omissum et do
leat de negligencia ... Et
similiter si in quolibet duorum
chorum dicit versum unum alter alium
... et singulos totum dixisse quia
sic ecclesia ordinavit. Quia ex radice
caritatis una psallunt et orant unum
corpus representant et quod unus dicit
alter dixisse censetur nisi talis
omissio notabilis esset et ex negli
gencia vel causa illicita procederet
Ex quo dicto scrupulose et irracionabiliter
indicant illi qui faciunt sibi scrupulum
non dicendi quod inchoant sub officia
tore vel ab aliquibus quibus quamlibet
versus et hymni et ... prandii ...

Noto 3o quod talis oracio debet
esse ... et ordinata non ergo
ordinate et ... orat qui non dicit
... ordinatum officium sue ecclesie
vel religionis sue sed dicit ad placitum
... et in feria
dicenda occurrit causa alternacionis
orat de festo vel econtra dicens officium

ecclesie sue | quia non vult querere brevia
rium | vel unam antiphonam | vel capitulum
vel orationem | pro alia [illegible] et hoc si [illegible]
posito | velit [illegible] antiphonam in sua [illegible]
si faceret hoc ex impotentia | quia deficit
libri vel visus | vel hujusmodi [illegible]
[illegible] esset [illegible] alibi psalleret
hunc vel cantando | vel legendo | velut
illo tempore dicere alias horas [illegible]
[illegible] plures horas [illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] alterius [illegible]
[illegible] voluntas [illegible]
ligiosi | sit in manibus prelati | et prelatus
velit subditum [illegible] absolvere
horas | ut [illegible] alias | et [illegible]
[illegible] ipsius arbitrio [illegible]
[illegible] ut suas orationes dicat | [illegible]
[illegible] hec deo placet | [illegible]
[illegible] obtulerit
[illegible] hec [illegible]
[illegible] dicat se non habere
[illegible] bona | ad [illegible] orationem [illegible] et
templo domini | erant vasa non solum [illegible]
et argentea | sed et [illegible] | et [illegible]
[illegible] non [illegible] domini | et [illegible]
domini | [illegible] non solum [illegible] | et [illegible]
[illegible] sed et [illegible] et a[illegible]
et [illegible] Nota [illegible] ad orationem
requiritur quod debet esse attenta | unde
[illegible] de [illegible] | ad officium domini sic

ad que bonum operum requiritur declarat
attencio. Primo ut ab intencione procedat.
Et ista attencio requiritur ad officium
non solum [illegible] meritum sed eciam ad con
tinuandum opus. [illegible] ultimum opus est meritori
um si ex intencione procedat. Aliter non esset
humanum [illegible] hoc fit per racionem et vo
luntatem. Ergo [illegible] dictum esse meri
torium ut procedat ex intencione. Secundo
ad evitandum transgressionem precepti quia
preceptum datum hominibus. Et ideo oportet
quod non procedat ex sola ymaginacione
[illegible] nobis et brutis. Tercio
deliberacione conformi requirit attencionem [illegible]
[illegible] Quarto requiritur ut
tota officii attencio contineatur quamvis
non actualis — actualis [illegible] hoc non requiritur nec in
officio nec in aliis bonis operibus et
oracionibus quia est impossibile. Unde [illegible]
in 2a 2e q. 83 dicit quod attencio in
oracione semper debet manere [illegible]
virtutem [illegible] medium aut esse in ha
bitu et esse actu. Tunc autem manet
attencio in oracione secundum virtutem quando
quis accedit ad oracionem cum intencione
aliquid [illegible] vel deo debitum obsequium impetrandi
Nota: quasi reddendi. Et si in processu oracionis
mens ad alia rapitur non solum talis fiat
evagacio quod deperdat vim prime inten
cionis. Et ideo oportet quod frequenter ho
mo revertatur ad semper. Et dicit [illegible]
palude

devocio nihil aliud esse videtur quam voluntas quedam
prompte se tradendi ad ea que pertinent ad dei famulatum

qz requiritur ut orans sicut non
distrahat mentem ab officio quod hoc
non posset esse sine peccato mortali. Si evagacio
est preter intencionem [illegible] et sine occasione
precedentem voluntariam peccatum non est.
Secundo si per illicitam [illegible]. Sed si evagacio
est advertenter et solum sine actu ex-
teriorem levis est venialis et quamvis
forte non sit est mortale nisi esset eo
tempore quo tenetur non solum [illegible]
de deffectibus interioribus mentis sed
quod magister [illegible] dicendo orationem ex-
[illegible] aliud non videtur transgressor
precepti quod non facit. Quod autem evagacio
est contra hoc [illegible] aliquis sicut se occupat
in actu exteriori quem non scit [illegible]
attencionem videtur esse culpa mortalis
et dicit contra precepta ecclesie de cele-
bracione missarum c. Dolentes ubi precipitur quod
officium celebrent studiose pariter et
devote unde et [illegible] in [illegible] dicendo
dicat [illegible] aliquis mentem ex proposito
distrahit ad alia in oracione [illegible] sine culpa
non est et propterea si in aliquo [illegible]
se occupat quod mentem distrahunt
et si necessario ad oracionem evagetur erit
culpa mortalis. Et hoc intelligitur quo
ad oracionem que est de precepto sicut est
officium ecclesiasticum. Non autem quo ad oracionem
que est ex devocione et voluntate solum.
Quod autem sine hoc quod [illegible] mens
ad alia evagetur [illegible] culpa [illegible] vel
minima erit nisi procedat cogitacio

quia sit cruciatio talis / posset ad pa-
[illegible] Exemplum quod de consolacio-
nibus / et dissolucionibus aliis fa-
ciendis / aut proprium dicendo / faciendo
aliquid inanimale / sit tenendum
quod ideo a peccato mortali excusatur

Noto quinto Respondeo de [illegible] est
omittere horam propter de pluri-
bus [illegible] infirmitate quod si
tales sint / ut de toto impediantur
ad horas dicendas / non tenentur
reddere / nec penitentiam agere / si
tamen ad cautelam vellet hoc facere /
commendanda est. Et pariter in ca-
su de observacione fe. [illegible] exempla-
ta sibi / de non valentibus ieiunare in
quadragesima / cum non [illegible] / nisi
ieiunaret alias quod [illegible] aut [illegible]
est leve / et infirmitas longa vel
modica / qua non obstante sua ne-
gocia procuraret / ut e febris quartana
/ et horas non [illegible] a peccato [illegible]
de necessitate / quae si tales sunt / [illegible]
dicendo horas canonicas [illegible]
crimen / et scandalum mortale / [illegible]
sit omittere omittendo horas / nec
istam mentem potuit ponderare ra-
cionabilem quietam / nec [illegible]
/ quod non peccat omittendo horas / quod
licet omittere sit de se peccatum
est magis malum cavendum / omittit

hora [illegible] casu

racionem festi | plus cum tenetur orare
standalo ad quod tenetur ex diuino
precepto | sed dicere horas | ad quod
tenetur ex precepto ecclesie | unde
in hoc [illegible] | sed ecclesia dispen
saret | ymo precipit dicendo horas |
et non orando ille standalo [illegible]
non esset talis non esset | et potest
prudere racionabiliter quod esset [illegible]
ventrem erat | et precauere dicendo
horas | tunc omittendo pareret [illegible]
Causa aut racionabilis esset si pro
mouere ad arma vel standalum
magnum ventrem esset | quibus vero
similiter posset obuiare | posset eciam
dici quod causa racionabilis foret si
ille clericus esset solemnis predicator
vel lector | et esset eciam in dispensa
cione esset omittere predicacionem vel
lectionem | si deberet dicere officium tunc
cum omittendo officium non esset iudi
candum de mortali | in proposito [illegible]
die satisfaciendi | Tercio si omitte
diuinum officium ex negligencia | et non
ex causa legittima | et si non foret
pro tempore si ex fastidio diuini cultus |
et ex contemptu | veniret in quadam
consuetudine omissionis | sic erit
peccatum mortale | ymo ut aliqui senserunt
dicunt | et presertim doctores [illegible] veritate
sed clerici qui non impleuerit officia

fra | sed voluptatibus vacant | quod tenetur
restituere | quia ipsi officium
dat et beneficium | Et in aliquibus ...
causam non secunda causa repetitur

Conclusio Ei qui pretermisit di-
vinum officium | non tenetur et ad ipsum | est in-
iungenda alia penitentia | pro tali omissione
iniuncta arbitraria confessoris | ... et hoc
ultimum est arbitrarie | ... pro tali
omissione conveniens penitentia est arbi-
traria sacerdotis | Et ... in
tempore determinato | dicere et officium determi-
natum | sed si aliquis teneretur se dicere
officium quod omisit maiore pro notabile
tempore illo non dicit officium deter-
minatum tempore determinato ergo | Ad ...
... officium distinguunt et ab alio sunt
... et locorum | ...
... institutum est | ut deus ...
... laudet et ... congruentiam
... et locorum | Et ideo sicut in officiis
... consuetudine | observanda et con-
... loci | ita ... congruentes ...
... si debet dicere horas quas
omisit | forte ... dicere
... sedere | Et ... tali ...
dicit officium domini passionis | quod esset
absurdum | Et ideo non videtur esse ...
ei qui omisit divinum officium | quod horas
casus repetat sed aliquid de ... laude
... | ... | ut dicat septem

psalmos vel psalterium unum vel aliquos
plures secundum facultatem debitam

Quinto queritur utrum distinguatur
duplex oratio ut Aug. de Ancona
Respondeo: est oratio quedam que dicitur
communis secundum determinata verba ab ecclesia
vel a prelatis instituta. Alia secreta
que fit a privata persona quam
quilibet licite potest componere secundum illa
verba que vult. Propterea dicit quod pro
solutione horarum canonicarum non committitur
sub oratione secreta sed sub oratione que
fit in persona communi secundum determinata
verba ab ipsa ecclesia vel prelatis
instituta. Propterea videtur quod sicut quilibet
tenetur ex precepto illas horas dicere
canonicas sic tenetur casus ex precepto
dicere et secundum illa verba sicut dicta
sunt ut unde si aliquis omisit dicere
horas ex negligentia vel ex occupatione
irrationabili credit quod tenetur
est ei quod illas casus repetat si ei
possibilitas adest. hec Aug. de Ancona

Arguitur dicere officium divinum est
quoddam debitum sed hoc non absolvitur a debito
nisi restituatur debitum tamen illud
non diminuitur debitum nisi restituatur
ablatum ergo quis non potest absolvi
nisi persolvat hoc debitum Respondeo quod hoc
intelligitur de illo qui est potens solvere

Illud debitum. Sed ipse debito officii precedente tam cum impotentia ad solvendum ipse debito. Et ideo propter hoc non potest facere contractus [illegible] cum alia persona.

Arguitur. [illegible] tenetur dicere horas canonicas [illegible] non dicit [illegible] ipse et non [illegible] [illegible] plures de clericis [illegible] in aliquid [illegible] qui studet in theologia [illegible] et absolutus a dicendo horas canonicas [illegible] qui deserviunt [illegible] [illegible] [illegible] deservire [illegible] [illegible] de prebendis [illegible] [illegible] studentes theologia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in camera sua. Et sic [illegible] studio absolutus a servicio [illegible] ad quod tenebatur facere in camera [illegible] [illegible] [illegible] servicio [illegible] tenebatur horas dicere [illegible] [illegible]

Ad decimum [illegible] in aliquo [illegible] [illegible] studiis absolutus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] ad hoc [illegible] a servicio [illegible] [illegible] ab horis dicendis simpliciter. Sed solum [illegible] ab ipsis dicendis [illegible] in aliquo [illegible] determinatur [illegible] cum non [illegible] de jure [illegible] tenetur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad officium [illegible] Et [illegible] hoc [illegible] horas dicendas [illegible] ad [illegible] et ad dicendum eas simpliciter [illegible] ad dicendum eas ordinatam [illegible] [illegible] [illegible] sive [illegible] alia subsit causa legittima [illegible] dicendi. Et sic absolutus [illegible] dicendo absolutus [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

q̄ credit ei [illegible] beneficij in isto loco
et reappresentet propriis [illegible] Apostolus
aut inequaliter de humanis obligationibus
ad hoc descendens simpliciter licet non sic
modo quo dicitur [illegible] in causa similis
est [illegible] de uno et de alio [illegible] de [illegible]

Utrum arcus nubium qui dicitur yris sit signum diluvij non futuri

Nota primo quod arcus nubium et yris sunt unum [illegible] de quibus
quolibet libro ubi dicit arcus celestis
hoc est [illegible] vel aliud est [illegible] imago solis
respersa [illegible] in nube [illegible] concava et
[illegible] in methororum dicit [illegible] yris est
[illegible] solis [illegible] in ea imago solis
[illegible] unde ut quidam diffiniunt
vel aliud est [illegible] in nube rorida soli
opposita radiis solis multiplicatis [illegible]
[illegible] et [illegible] xiiij [illegible] dicit arcus
celestis dicitur [illegible] sed [illegible] curvatur
arcuatus dicitur [illegible] aere
[illegible] ad terram dependat
[illegible] a sole resplendet dum tamen nu
bes ex adverso i. ex opposito radiis
solis accipiunt et arcus [illegible] fingunt
unde [illegible] vel aliud est [illegible]
[illegible] nubem [illegible] et [illegible]
apparens [illegible] reflexionem solis illi opposite
Diluvium sive cataclysmus est nimia
aquarum inundantia vel destructio a
diluvio dictum eo quod omnia [illegible] diluat
[illegible]

Contra hanc legem [illegible] posset [illegible]
[illegible] lapides [illegible]
[illegible]
[illegible] in diluvio [illegible]
[illegible] lapidibus [illegible]

eo quod aqua clade delevit sed e(st) destruat
et deleat. Diluvium est e(st) duplex
quoddam dicitur particulare quod fuit in
aliquibus terris et regionibus particula
riter quale fuit in achaia sub iacob
patriarche et ogigi temporibus qui
[illegible] conditor et rex fuit [illegible]
[illegible] loco et cui dedit. Aliud fuit in tes
salia mortis vel amphictionis regis
qui regnavit post cecropem regem
cuius temporibus aquarum illuvies maiorem
partem populi tessalie absumpsit paucis
per montes refugia liberatis maxime
in monte parnaso in cuius circuitu
deucalion tunc regno potiebatur
qui tunc ad se ratibus confugientes
suscepit et per geminam [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible] fuit
[illegible] Aliud [illegible] genus hominum
et [illegible] salvati [illegible] re
[illegible] fuit [illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible] non
[illegible] et [illegible] Aliud est
[illegible] universale [illegible]
diluvium [illegible] et tale e(st) duplex unum
[illegible] quod fuit [illegible]
[illegible] [illegible] totum genus huma
num [illegible] [illegible] qui
delevit excepto octo hominibus qui
[illegible] in archa. Aliud erit [illegible]
[illegible] in fine mundi [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] illud [illegible]

Et quoniam abundabit iniquitas et
refrigescet caritas. Contra hunc ergo
go est ignis conflagracio per totum
mundum in tanta altitudine extensa
super omnes montes sicut fuerat aque
diluuii scilicet xv cubitis
Nota 266 Ordinem de [illegible] in hac [illegible]
pluuiarum causa efficiens est sol materia
lis vapor humidus et materia ex
terra et aquis per virtutem solis hec
aut duo in triplici disposicione se possunt
habere Primo quod calor solis bene
vincit vapores et exsiccat eos et
tunc pluuie sequi non possunt vnde in
egipto et in terris multum calidis non
fiunt pluuie in estate [illegible]
tatem solis fiunt pluuie rariores in
hyeme non frequenciores Secundo vero
contra [?] virtus solis ad hoc vix valet
ut quod vapores multiplicat sed tamen non
potest eos desiccare [illegible] superhabundant
pluuie et est racio diluuii aquarum
Tercio vero medio modo se habet
[illegible] virtus solis non solum [?] ad ele
uacionem vaporum sed eos habet eleua
re super eos ut non tamen multiplicet et
quod diluuium inducere possunt non tamen omnes
vapores omnino desiccantur et pluuia non
sequatur et ergo hac media disposicione vel
operacione solis ad vapores causatur
pluuia quia non apparet vaporibus omnino desiccatis

Utraque et omnis ymago est superabundantibus aque
Et ideo iris est signum diluvii non futuri
inquantum procedit ex tali causa que repu-
gnat diluvio. Et hoc est quod dicitur
Genesis 9: Arcum meum ponam in nu-
bibus et erit signum federis inter me et
te. Et non erunt ultra aque diluvii
ad delendum universam carnem. Et hoc
secundum sensum litteralem. Quod quia vetus te-
stamentum est figura novi, prout in
in veteri testamento sic aliqua sonuerunt
ut ipse modus loquendi aliquid figurare
designet, ideo per eandem significatur quod
per [illegible] a spirituali diluvio. Et
[illegible] iris in celo posita erat ab
omnibus videri posset, ne homines formi-
dolosi timerent alterum diluvium aque de le-
vi. Ita Christus in celis habitans ad
quem si oculi cordis attollamus a quibus
tribulatione et periculo diluvii non erimus
Nota 2o dubium hic secundum quod [illegible]
[illegible] ultima questio quo supplicat [illegible]
[illegible] per [illegible] fuit ante diluvium
[illegible] non fuit
ante diluvium [illegible] hoc possit stare quod
ante diluvium fuit [illegible] in signum
ipsa post diluvium fuit data in signum
diluvii non futuri. Responsio utrum si iris
non fuit ante diluvium sequitur quod post
diluvium fuerint de novo aliqua virtutes
celestes collate rebus naturalibus

1 Corinth 10: hec autem omnia in figura contingebant illis

Ad secundam questionem respondetur quod yris
fuit ante diluvium. sic post concepto forte
vicinio [illegible] diluvii in quo forte
potuit tales nubes aeris [illegible]
[illegible] que talis impressio non potuit generari
[illegible] aut tempore illud fuit. hec
dicte. hec ratio [illegible] questione
aut yris fuit ante diluvium sic ostenditur
quod vero non fuit aut hoc fuit [illegible] defectum
causarum [illegible] quod cause non erant aut
[illegible] voluntate divinam volentem talem
effectum impedire. Non primo quod yris
causatur ex oppositione solis ad nube
roridam. sed illa ratio potest ostendere
quod illa non fuerit ante diluvium. ergo etc.
Nec secundo quia de [illegible] quod non sit a causa
naturali. sed dependet a sola voluntate
divina non habemus certitudinem nisi
[illegible] haberi potest ex sacra scriptura aucto-
ritate. et [illegible] sacra scriptura non habemus evidentiam.
quod non fuerit yris ante diluvium. ergo [illegible]
dicta sic et yris fuit ante diluvium. sed
tunc yris non fuerat data in signum
reconciliationis pacti vel federis dei
ad nos facti de hoc quod diluvium non
inducetur generale terram depredans.
Sic fuerat post [illegible] ubi modo erat data
in pacti vel federis. Sicut circumcisio
[illegible] Nota contra[illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] quod apparitio
yridis non potest esse signum naturale diluvii
generalis non futuri. Cum non sit signum
remotionis cause nisi naturalis [illegible]
tantum

Argumentum [illegible] dei ratio quod
quidem sic
admittit
ut [illegible]
[illegible]
[illegible] fuerat
[illegible]
apparitio
yridis [illegible]
ex [illegible]
naturalibus non
[illegible]
[illegible]
perfecit [illegible]
causa [illegible]
effectum potest
[illegible]

Dux adhuc manet p[er]lites | sed secundarie
tamen causa p[er]lites [illegible] | secundum
aque [illegible] | quod [illegible] | Populus
sunt omnes fontes abyssi magne | Via
[illegible] quod est signum magis ad placitum
[illegible] una [illegible] | [illegible]
[illegible] | quod apparacio [illegible] de celo
esset signum renovationis pacis | ut
federis quomodo dei facti ad noe | Con-
iunctio coniungit in [illegible] | quod lapis
magnes qui diu stat in aliquo loco
immobilis | de novo statuit et est signum
alicuius destructionis | et federis | [illegible]
hereditatem | vel regnorum. [illegible]
in [illegible] suo [illegible] | quod [illegible] signum
delinquens non [illegible] | non quando ad placitum |
sit [illegible] sit signa rerum | [illegible]
| [illegible] quo una [illegible] [illegible] in
[illegible] aliud | sit [illegible] est signum [illegible]
vel [illegible] vel [illegible] | [illegible] dari
in signum delinquens non [illegible] sit [illegible]
[illegible] | ut una pars sit signum delinquens
[illegible] | Cauda quod una pars vel plures
sit signum delinquens | non de [illegible]
Carcer quod [illegible] ad finem
[illegible] | sit signum delinquens [illegible]
[illegible] | Populus stat quod pars [illegible]
[illegible] signum delinquens [illegible]
| quod illud [illegible] est delinquens | non est signum
delinquens [illegible] | sed si aliqua pars
[illegible] delinquens | [illegible] illa sunt delinquens
| Ergo si una sola pars est signum delinquens

nequaquam signa futuri nulla signa praecesserunt
diluuium. Secundo dat non bene stat quod signa
fuerunt ante diluuium quod illud quod est signum
diluuii non de uero futuri sit praecedens
diluuium dico non procedat de modo
sed fuit secundum modum signa ponit signum
diluuii non quod non futuri sed de uero
non futuri. Tertio etiam non stat quod signa
fuerunt ante diluuium quod illud quod signa
coniunctiua istius in signum est signum diluuii
futuri sit praecedens diluuium dictum
non praecesserit istae coniunctae secundum
istius in signum sed quae istae non fuerunt ante
diluuium quod non fuerunt coniunctae secundum
eius istius in signum ante diluuium quod falsae
quae diluuium fuit secundum eius ...
... ratio ... contraria dictum ...

Nota quod ... sicut ... ...
super ad tertiam rationem sic respondetur
dato quod non fuisset ante diluuium sed
post non natio infert rebus naturalibus per
diluuium aliquas uirtutes de nouo fuisse
collatas quae postea ... causae naturales
... potuit diuina uoluntas ...
... et ... impediuit uel ad ...
uel ... haec ... sequitur aliquid
... uel ... in rebus quae illa
... potentiae naturali non obedientia.

Conclusio ... ...
... diluuii ... signum diluuii non futuri
... facte ... ...

meum ponam in nubibus et erit signum
federis inter me et terram. Et postea
subdit: et non erunt aque diluvii ad
delendum universam carnem. Et Josephus
libro [illegible] ca. viij dicit. De signo dicit
nubes futuram [illegible] arcum meo
arcus eum dei apud illos per dicitur.
Et auctor scolastice historie dicit
porrigit eis deus quod ultra non fieret
diluvium aquarum. Et in signum federis
huius posuit arcum suum in nubibus. Et
est signum duorum iudiciorum: per aquam preterite
[illegible] et futuri per ignem ut creditur.
Unde est quod duos habet colores, ceruleum
qui est aqueus et est exterior, quia significat
diluvium aque iam preteritum. Et rubeum
qui est igneus et est interior, significat quod
diluvium ignis est futurum. Et tradit
sicut quod xl annis ante iudicium non videbitur
arcus iste. Hec autem [illegible] tamen
[illegible] quod [illegible] tractabilia de quodam
theologice et astronomice [illegible]
istam quod [illegible] diluvium [illegible]
futurum [illegible] disponit, nihil ad hoc
ut [illegible] aut quarto [illegible]
[illegible] et aquarum [illegible]
[illegible] postea
[illegible] illud quod precedit [illegible]
[illegible] repugnet diluvio illud
[illegible] dicit esse signum diluvii
futuri, sed pocius precedit [illegible]
sit quod repugnet diluvio [illegible]

dicitur esse signum diluvii non futuri
hoc quod ex solis causatur ex oppositione solis
ad nubem roridam quae nubes ro-
rida non potest esse in aere sine magna
abundantia humidi vel magna siccitate
sed requirit aerem existentem ad istam
medio modo esse dispositum. Dispositio
aut media inter ista repugnat abun-
dantiae humidi et inundantiae aquarum

Arguitur Arcus habens non est signum
diluvii non futuri quia illud quod fit communiter
hic non videtur esse institutum ad aliquid
significandum sed iris generatur communiter
hic per interpositionem solis ad nubem
roridam ergo non videtur esse signum
diluvii non futuri Dicendum quod iris naturaliter
et communiter dicitur esse signum diluvii
non futuri eo quod procedit et causatur ex
dispositione causae quae repugnat diluvio

Arguitur Apparentia siderum magis est signum
diluvii futuri quam diluvii non futuri Probatur
[illegible] apparentia in aere sicut iris et
[illegible] corona circa solem et lunam
et alia hujusmodi causantur propter ex va-
poribus humidis condensatis in aere
ex quibus sequuntur pluviae Dicendum
quod [illegible] licet iris [illegible] significet
[illegible] pluvias non tamen significat pluviam superha-
bundantem ad inundationem faciendam diluvii

Arguitur De arcu est signum diluvii
[illegible] futuri Aut est signum diluvii in [illegible]
futuri Aut est signum diluvii non futuri

1ee 497

usque ad aliquod tempus. Quia aut est signum
diluvii venturi futuri non apparuisset quia iris
semel apparuisset. Quia aut diluvium
non fuit usque ad aliquod tempus oporteret
erat ipsum esse determinatum. Sed quod
determinatur non est nisi divina dispositione vel
ratione humana ergo frustra iris erat signum
datum. Dicendum quod iris semel apparens
significat quod tamen diu non erit diluvium
quam diu sol et corpora in eadem dispositione
consistunt. Et contra diluvio apparuisset. Et
ideo non est superfluum quod frequenter appa-
reat. Si dicas: iris apparens significat quod in
aere est dispositio contra diluvium

Utrum possit demonstrari quod mundus non sit eternus

Nota primo [illegible] in arte [illegible]
quod demonstratio est duplex quedam est de-
monstratio propter quid quedam est demonstratio
quia. Demonstratio propter quid est que concludit
effectum per causam propriam
priorem sive notiorem et adequatam
et adequatam. Sed demonstratio quia est
per effectum cum [illegible] sit
ubi concludit non ita sive notiorem per
causam remotam vel per effectum
quamcumque. Quia non quibuscumque demonstrando
per effectus sit notior sua causa.
Nota secundo quod [illegible] capitulum
[illegible] archetypo seu exemplari
[illegible] et cetera principaliter et specialiter
Abrahe quod est principium et cetera [illegible] et
est [illegible] et iste
est [illegible] ad quem modum [illegible] est iste modus
et est per hec figura ad quem [illegible] actum facta est modus vel [illegible] nostra
capitulum dei: quem [illegible] [illegible] iste sensibilia facta est de nobilissimo
modo

mundus vel aliud est nisi esse congregatum
rerum creabilium sive possibilium ut sunt in suo plano
necessaria aut determinate voluntarie
vel contingentia. Et de isto mundo exempla-
ri loquitur Boe[tius] iii° de consolatione mundum
[illegible] ad deum. Tertio modo sumitur mundus
de exemplo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad imagi-
nem. Quarto modo mundus dicitur exemplatus
illius mundi exemplaris qui in deo consistit
[illegible] tota aggregatio rerum creatarum
a primo angelo [illegible] usque ad ultimum
infimum [illegible] [illegible] sive
[illegible] ille sunt [illegible] sive accidentia. Et applicatur
[illegible] [illegible] mundus sensibilis [illegible]
sensibile [illegible] [illegible] intelligibile [illegible]
[illegible] [illegible] libro de mundo [illegible]
[illegible] [illegible] diffinit dicens mundus
est [illegible] deorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] deorum intelligentiarum
seu angelorum [illegible] [illegible] deus [illegible]
[illegible] [illegible] est isto modo mundus dicitur a modo
[illegible] a modo exemplari [illegible] deo [illegible]
[illegible] [illegible] ethere [illegible] celo [illegible]
[illegible] Quinto modo mundus [illegible]
sub globo lunari ubi sunt rerum [illegible]
et quatuor elementa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] libro de celo et mundo
[illegible] [illegible] intelligitur tota [illegible]
a globo lunari [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] hoc est [illegible]
[illegible]

mundi sensibiles quam continue mouentur et
motu regulari sicut sunt corpora celestia
Tertio pro microcosmo hoc est pro minori
mundo scilicet pro homine qui dicitur microcosmus
quia ad similitudinem mundi celum [illegible]
et terram corporis habet Quarto capitulo
pro materia generationis sunt pro materia
corporibus mundialibus [illegible] et eius
dicitur Ioh. 1o et mundus eum non cognouit
Et iterum in eiusdem ait Regnum meum
non est de hoc mundo i. de materia que
fiunt ista eius non regnat in malis
hominibus sed in bonis Sexto capitulo
pro mundi instabilitate et [illegible]
[illegible] diligere mundum i. mundi sub
lunaria [illegible] sicut hoc ea que in
mundo sunt id est in ea
Nota 30 [illegible] eius compellitur
[illegible] et sic
eternum dicitur [illegible] non est similis hec
in duratione aut stabilitate et
solum deus dicitur eternus Et de ista
acceptione eius [illegible] xviii [illegible]
[illegible] creauit ad similitudinem
Octauo [illegible] pro eo quod habet primum sed
non finem in duratione vel stabilitate
[illegible] et dicitur vita eterna [illegible]
[illegible] hoc est vita eterna ut cognoscant
[illegible] solum deum verum Decimo [illegible] infernum
[illegible] descendite a
[illegible] maledicti in ignem eternum

[illegible] quia [illegible] mundi [illegible] continet [illegible] creature

octauo pro statu mundi quo ad [illegible] Ioh. 2o mundus in maligno positus est

~~Tercio dicitur eternum pro eo quod habet ...~~
~~[illegible]~~
quod non habet finem in humana esti-
matione quia scilicet non constituitur finis in humana
assertione sicut illud iij Regum i vivat
dominus meus rex in eternum vel in deter-
minatione humana Josue iiij° erunt posti
sunt lapides isti in monimentum filiis
Israel usque in eternum vel quia in ser-
mone non constituitur finis vel non
determinatur sicut possidendi Josue xiiij
terra quam calcavit pes tuus erit
possessio tua et filiorum tuorum in eternum
Quarto accipitur secundum quod pro eo quod
non habet finem significationis sicut circumcisio
sic data Abrahe Ge. 17 [illegible] federis sem-
piterni quia significabat eternum ut dicit glo-
sa ad eternitatem ducit Quinto sacerdo-
tium Aaron Ex. 29 eternum quia significabat
eternum Christi sacerdotium Sexto eternum
dicitur quamdiu durat generationale eo quod
non determinatur finis durationis sed sic
conditionaliter sicut id Ps. 88 de David regno
thronus eius sicut sol in con-
spectu meo et sicut luna perfecta in eternum
intelligitur conditionaliter si servassent se-
men David mandata dei Septimo dicitur
possessio terre promisse ab Israel
Homo peccator xxi dicens octavo
[illegible] antiquorum de [illegible]
[illegible] antiquorum ut tempore et [illegible]
sepulture [illegible] sepulcris quasi
[illegible]
Compendio [illegible] post [illegible] clenta [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dissolvitur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

IV